
Seria "Paul Féval - tatăl & fiul"
Proiect RI – Colecţia "Paul Féval – tatăl & fiul"
Fiul diavolului vol. 1

Paul Féval

Prolog — Cei trei oameni roşii

Capitolul I - Mahalaua evreiască

Uşile Palatului Poştelor din Frankfurt-pe-Main se deschiseseră pentru public. Strada începea să se umple de oameni de tot felul.

Era o mişcare neîntreruptă şi zgomotoasă.

Era ora nouă dimineaţa. Toată lumea venise să ia scrisorile, să oprească locuri pentru diligenţe sau să comande cai de poştă de călărit.

Curţile interioare ale hotelului, unde prinţul de Turn şi Taxis a instalat birourile poştei, erau pline de trăsuri de tot felul aparţinând tuturor popoarelor.

Era pe la sfârşitul lui octombrie 1824.

În sala călătorilor mulţimea se primenea în fiecare minut.

Din toată grămada aceasta de lume care vorbea toate limbile şi care purta toate costumele vom înfăţişa cititorului pe doi oameni care stăteau unul de o parte şi altul de cealaltă parte a sălii.

Unul din ei îşi rezerva un loc pentru trăsura publică de Heidelberg. Îmbrăcămintea lui era ciudată. Purta o manta roşie, prinsă pe umăr cum obişnuiesc studenţii germani şi pălărie de pâslă cu borduri mari, care semăna cu cele ale cavalerilor din vremea lui Cromwell. El îşi ascundea cu desăvârşire fruntea şi ochii.

După cum arăta obrazul său, se vedea că era foarte tânăr şi frumos ca o femeie. Avea un păr negru, subţire şi des care-i cădea în bucle până pe umeri.

Celălalt călător aştepta la biroul cailor de călărit. Sta rezemat de un stâlp al grilajului. Era un bărbat cam de patruzeci de ani. Fizionomia lui pierduse orice semn de tinereţe. Pe lângă tâmple se vedeau şuviţe rare de păr care începuse să dea în alb.

Lângă el era un om, probabil vreun negustor mare din Fleet-Street care voia să călătorească singur şi care în Londra vindea brânză, iar în străinătate pretindea să i se spună *my lord*. El vorbea cu slujbaşul de un sfert de ceas. Discuta cu aprindere preţul călăuzelor, cerea cu o voce groasă ordinele date de prinţul de Turn şi Taxis şi căuta să câştige la schimbarea bancnotelor.

În acest timp primul nostru călător aştepta, dus pe gânduri. Vecinii profitau de neatenţia lui ca să-i ia înainte; el nu băga de seamă. Odată scoase un medalion care-i atârna la gât cu un lanţ de aur. Strânse medalionul la inimă şi-l privi pe ascuns ca şi cum s-ar fi temut de ochii indiscreţi sau batjocoritori. Medalionul reprezenta portretul unei femei tinere ai cărei ochi albaştri, dulci şi plini de iubire parcă-i zâmbeau. În jurul portretului era o şuviţă din părul blond al unui copil.

O lacrimă se văzu în ochii călătorului. Apoi parcă se trezi deodată şi ascunse iute medalionul în sân.

— Aş vrea să merg la castelul Bluthaupt!… zise el funcţionarului care era liber.

Acesta se uită pe un tabel.

— Între Obernburg şi Esselbach, răspunse el, nu este trăsură publică şi şoseaua nu merge decât până la Obernburg.

— Câte leghe sunt? întrebă străinul.

— Opt mile germane, dintre care două pe câmpie. Vreţi o călăuză?

Străinul întrebă de preţ. Erau câţiva florini mai mult. Se gândi o clipă, apoi răspunse:

— Mă voi duce singur.

Străinul plăti şi se îndreptă spre uşă. Tânărul cu mantaua roşie luase acelaşi drum. Trecură astfel prin curte fără să se vadă: fiecare era prea îngândurat ca să se mai uite în ochii trecătorilor.

Când se apropiară de partea de ieşire, care da în stradă, sosi în faţa poştei un curier care venea în goana calului. Curierul acesta purta livreaua conţilor de Bluthaupt: roşu şi negru. Sforţarea pe care o făcu să oprească în loc calul, al cărui piept atinse oarecum pe cel mai în vârstă dintre călători, atrase atenţia acestuia din urmă să se uite la tânărul cu mantaua roşie. Pe obrazul aprins de iuţeala cursei se văzu un fel de mirare. Era învederat că-i cunoştea pe amândoi călătorii.

Stătu o clipă între amândoi. Când întoarse capul în sfârşit, cel mai tânăr mergea pe lângă ziduri, pe când celălalt apucase pe stradă în partea opusă.

— Să nu mai beau eu niciodată bere, murmură curierul, dacă băiatul ăsta frumos nu e unul din cei trei bastarzi ai lui Bluthaupt!… Iar celălalt era cu părul mai negru acum cinci ani când s-a însurat cu contesa Hélène[1]!… Este vicontele d'Audemer!

---

[1] Am înlocuit, conform ediţiei franceze, următoarele nume din: Elena în Hélène, Zaheus Nesmer în

Curierul sări de pe cal, aruncă frâul în mâna unui rândaş şi se repezi în stradă. Însă nici aici nu ştiu ce să facă. Acela pe care îl numea bastardul apucase la stânga, iar vicontele la dreapta. Încotro să apuce? După ce se gândi o clipă, porni să alerge după domnul d'Audemer. În strada principală răspundeau o mulţime de străzi şi străduţe; vicontele apucase negreşit pe una din ele. Fritz pierdu nădejdea să-l mai poată ajunge. Se întoarse şi vru să caute pe cel tânăr, dar nici pe el nu-l mai găsi. Apoi îşi scoase şapca şi-şi şterse sudoarea de pe frunte.

— Mai bine aş fi făcut să-i strig atunci îndată! murmură el, dar mi-a pierit glasul când i-am văzut pe amândoi... Părea că nu se cunosc... afurisita aceea de pălărie ascundea obrazul tânărului. Dar poate să nu fie din copiii contelui Ulrich...

Se oprise în mijlocul drumului să mai răsufle. Trecătorii îi loveau coatele iar el îi saluta pe toţi care îl atingeau.

— Şi pe urmă, nici contelui Gunther, nici intendentului lui nu le prea plac musafirii... îşi mai zise el în gând... Eu cred că aceştia au să fie şi mai rău primiţi decât ceilalţi la castelul lui Bluthaupt... Zachœus m-a însărcinat să fac ceva; mai bine să-mi împlinesc datoria.

Apucă spre cartierul nou, Wolgraben, ale cărui case sunt vopsite frumos. Se opri la poarta unei case foarte cochete care semăna cu o cutie frumoasă de carton glasată de pe rafturile cofetăriilor.

Bătu cu un ciocan de fontă poleit şi feciorului care veni să-i deschidă îi ceru să-l vadă pe cavalerul de Regnault.

Fu îndată introdus într-un budoar parfumat peste măsură, unde un frizer din Frankfurt pieptăna părul des şi aspru al unui tânăr îmbrăcat cu un halat de mătase cu flori.

Tânărul care se apropia de 30 de ani, era scund. Avea o fizionomie zâmbitoare care părea că se sileşte să fie graţioasă. Trăsăturile erau foarte delicate. Întreaga expresie a feţei era de o viclenie fină, dar pe care se lipea destul de bine o mască de degajare studiată. Manierele lui voiau negreşit să fie delicate şi să aibă în acelaşi timp distincţie nobilă. În privinţa asta, silinţele sale nu erau cu desăvârşire zadarnice. Domnul Regnault putea să treacă în ochii oamenilor puţin pătrunzători drept un bărbat cinstit dar fluşturatic, pe care străinul îl consideră ca fiind tipul cel mai ales al caracterului francez.

Zachœus Nesmer, Ianoş Georgyi în Yanos Georgyi, Moise Geld în Mosès Geld, Estera/Esthera în Esther, Van-Praet în Van-Praët, Blucher în Blücher, Margareta în Margarèthe, Goetz în Goëtz, Michail în Michaël, Melingue în Mélingue, Victorine în Victoire, Ana în Anna, Luiza în Louise, Noemi în Noémie, Carol în Charles, Ludovic în Louis, Gertruda în Gertraud, Günther în Gunther, Jose Mira în José Mira, Trudhen în Trudchen, Rahel în Rachel, Judita în Judith, Leon în Léon, Mariana în Marianne, Iacob Regnault în Jacques Regnault, Johan în Johann. (nota lui BlankCd)

— Ce vrea voinicul acesta? întrebă el fără să întoarcă privirea.

— Vin de la castelul de Bluthaupt, răspunse Fritz.

— Ah! Ah!... Şi ai vreo scrisoare de la Zachœus Nesmer?

— N-am nici o scrisoare, zise curierul.

— Stăpânul meu Zachœus mi-a poruncit numai să intru în casa dumneavoastră şi să vă spun două vorbe pe care mi le-a zis el... dar trebuie să vi le spun între patru ochi.

Cavalerul mişcă din umeri şi murmură:

— Nemţii aceştia sunt misterioşi ca şi strigoii din baladele lor! Apropie-te tinere, şi spune-mi la ureche secretul dumitale.

Frizerul se depărtă la câţiva paşi. Fritz îşi puse gura lângă obrazul pomădat al francezului:

— A venit ceasul! şopti el.

— Altceva? întrebă Regnault.

— Atât.

Cavalerul începu să râdă.

— Ce spuneam eu? zise el. Mă invită la masă cu aceleaşi precauţii ca şi când ar fi vorba de o crimă!... Îţi foarte mulţumesc, voinice... Germain, să dai flăcăului acestuia să bea şi să plece mulţumit.

Fritz înghiţi un ulcior de vin de Rhin şi zise în sine că francezii sunt foarte amabili. Ieşi.

Cartierul nou din Frankfurt şi împrejurimile sale păreau a-i fi destul de cunoscute. Fritz găsi foarte uşor drumul de-a lungul grădinilor fermecătoare care au înlocuit vechile ziduri dărăpănate. În toate părţile erau case moderne, împodobite şi zugrăvite ca şi casa cavalerului Regnault.

După cotitura vreunei străzi vedeai cheiurile cele mari de pe amândouă malurile râului Main. Mai departe erau boschete stufoase, havuzuri, lacuri, poduri, cascade, şi tot ce se cheamă o grădină englezească.

Deasupra mai tuturor porţilor particulare şi pe frontispiciul tuturor edificiilor publice, Fritz putea descoperi inscripţia aceasta uniformă: Freye-Stadt (oraş-liber), însă, ici şi acolo, întâlnea pe drum soldaţi austrieci şi cavaleri prusieni a căror prezenţă dezminţea ambiţioasa laudă a burghezilor din cetatea împărătească.

Fritz trebui să părăsească acel cartier frumos, obligat de sarcini ce mai avea de îndeplinit.

Apucă spre centrul cetăţii. Nu trecu mult şi în locul caselor elegante din Wolgraben veniră casele flamande din jurul Roemerului (primăriei).

La câţiva paşi de clădirea aceasta veche, Fritz bătu în poarta unei case zidită în stil flamand.

Un fecior, îmbrăcat cu o vestă albastră cu o mie de nasuri de argint, îi deschise.

— Aş vrea să vorbesc cu domnul Yanos Georgyi — zise Fritz.

Feciorul apucă înainte şi Fritz merse după el. Intrară astfel într-o cameră pardosită cu piatră, unde doi bărbaţi îmbrăcaţi în zale şi în pieptare făceau exerciţii de scrimă.

Unul din ei îşi scoase masca de sârmă când intră Fritz. Era un om înalt cu înfăţişarea militărească, purtând pantalonul roşu de husar şi cizme ungureşti. Pieptarul de piele îi era deschis pe jumătate, încât i se vedea un piept muşchiulos.

Pe un divan îi erau aruncate haina husărească şi cealpacul de blană cu reverele roşii. Omul acesta era frumos, dar de o frumuseţe grosolană.

— Vin la măria ta, zise Fritz, din partea domnului Zachœus Nesmer, intendentul contelui Gunther de Bluthaupt.

Ungurul se uită la el, apoi se aşeză pe un scaun într-un colţ al camerei şi făcu semn curierului să-l urmeze.

— Vorbeşte, îi zise el.

— N-am mult de spus, murmură Fritz.

"A venit ceasul" zise el mai tare.

Ungurul aşteptă să mai spună ceva, dar văzându-l că tace, se ridică, îşi puse masca pe obraz, veni în mijlocul odăii şi se puse din nou în gardă.

— Să dai omului acestuia să bea, zise el feciorului şi începu iar antrenamentul de scrimă.

Fritz bău un ulcior de vin de Rhin şi plecă.

Dincolo de primărie se înfundă tot mai mult în oraşul vechi. La fiecare pas pe care-l făcea, casele se apropiau. Cu cât mergea mai în sus, cu atât pârâul care trecea prin mijlocul străzii se lărgea. Fritz se apropia de Judengase (mahalaua evreiască) şi de străzile înconjurătoare care formau ghetoul israeliţilor din Frankfurt pe Main. Nu mai ştia încotro s-apuce. Aici toate casele erau la fel. Şi pe dreapta şi pe stânga erau două şiruri lungi de case, de câte patru-cinci secole, ale căror acoperişuri se întindeau până peste stradă şi nu lăsau între ele decât prea puţin loc deschis prin care se putea zări o bucată de cer.

Aerul era greu, încărcat cu fel de fel de mirosuri otrăvitoare. Din toate părţile se auzea un zbârnâit ca acela al rolurilor de albine. Cât era strada de lungă era o continuă mişcare. Fritz mergea printre casele acestea de lemn pe jumătate ruinate. Nu ştia în ce loc se găsea. Mişcarea neîncetată dimprejurul său îl asurzea: trecătorii erau atât de mulţi încât se asemănau cu nişte valuri. Ici şi colo, dinaintea vreunei prăvălii de scânduri, se oprea câte o trăsură frumoasă de casă. Unii intrau, alţii ieşeau. În fundul câte uneia din ele se auzea zornăitul aurului mişcat în cutia lui de mâna negustorului.

Pe acolo treceau oameni din cele patru colţuri ale lumii. Ai fi cunoscut diferitele tipuri ale tuturor raselor omeneşti, însă între toate fizionomiile acestea se deosebeau uşor evreii din Frankfurt după nasurile lor cocârjate şi ascuţite, după căciulile cu fluturi roşii, după îmbrăcămintea lor zdrenţuită.

Pe cer alergau nori negri, împinşi de vântul cel tare. Începu o ploaie cu grindină, pe urmă o rază de soare pătrunse printre învelitori şi lumină toate fundăturile străzii. Se vedeau ferestrele cu geamuri înguste pline de praf. Se puteau citi numerele de la case şi firmele prăvăliilor cu nume evreiesc. Veni apoi un nor negru. Lămpile se aprinseră prin case şi prin prăvălii, deşi era încă foarte de dimineaţă. Abia bătuse orele zece la bisericile din oraşul creştin.

Tocmai în momentul când se întunecă, Fritz intră pe o stradă mai neagră şi mai noroioasă decât cele pe unde trecuse. Se uită împrejur ca un om rătăcit. Nu văzu nimic care să-i aducă ceva aminte. Un pârâu adânc, mărginit cu case înalte ale căror învelişuri se îmbucau. Mai făcu câţiva paşi, se opri, descurajat şi întrebă pe cel dintâi trecător:

— Pe unde pot să ajung în Judengasse?

— Chiar aici eşti, îi răspunse trecătorul.

— Poţi să-mi arăţi casa lui Mosès Geld, cel care împrumută bani?

Trecătorul îi arătă cu degetul la vreo treizeci de paşi mai încolo o casă povârnită spre pârâu.

— Este acolo! îi zise el.

Fritz se duse spre casa aceea care era în faţa cafenelei. Spre drum era o prăvălie deschisă. Afară nu era nici o firmă. Însă lângă uşă era o pereche de cizme vechi, un grătar şi un ochean de carton. Încolo, prăvălia părea a fi goală.

Curierul intră şi întrebă pe femeia care era înăuntru de Mosès Geld.

Bătrâna se sculă fără să zici nici o vorbă şi-i făcu semn să vină după ea prin galeria la capătul căreia se zărea o lumânare.

De o parte şi de alta a galeriei erau uşi; toate însă erau închise. Una singură era întredeschisă. Curierul îşi aruncă ochii prin crăpătură. Văzu o cameră mare şi bine luminată, frumos decorată; pe jos un covor de o formă necunoscută întrecea cu mult luxul german.

Fritz, vasalul nobilului conte Gunther de Bluthaupt, nu mai văzuse niciodată aşa ceva.

În mijlocul camerei, pe nişte perne de mătase, trei copilaşi frumoşi râdeau şi se jucau. Erau două fetiţe, dintre care cea mai mare părea să aibă zece ani şi un băiat mai mic cu vreo doi-trei ani. Pe un divan, o femeie încă frumoasă, deşi nu mai era tânără, citea o carte mare legată în catifea. Negreşit că era mama lor.

Fritz nu se putu stăpâni să nu scoată o exclamaţie de mirare.

Bătrâna îl îmbrânci într-o parte şi închise uşa bombănind.

Fritz nu mai văzu decât lumina din capătul coridorului, care venea de la un sfeşnic cu braţe, după ritul evreiesc. Camera, în care se vedea lumina, era destul de mare şi nu avea decât un birou cu cutii şi două scaune de paie.

Mosès Geld stătea în birou. Era un bărbat uscăţiv, mai mult bătrân. Cei care îl cunoşteau spuneau că Mosès nu împlinise încă cincizeci de ani. Cu toate acestea părea să fie de şaizeci. Era slab, cu pete galbene, ceea ce te făcea să-l crezi bolnav, numai în ochi avea puţină viaţă, deşi îi ţinea mai totdeauna închişi, dar care străluceau deodată cu o lumină ciudată când i se deschidea pleoapa garnisită cu gene care începuseră să albească.

Lângă el sta un om în picioare, înfăşurat într-o manta, cu spatele la uşă şi-i arăta un inel.

— Ţi-am mai spus că nu dau decât optsprezece écu[2], zicea evreul, primeşte ori ieşi de aici!

— Douăzeci de écu[3], bunul meu domn, îmi trebuie douăzeci de écu, răspundea călătorul.

Fritz tocmai trecea pragul uşii. Mosès îl auzi şi ridică ochii la el.

— Ce vrei? îl întrebă.

— Vin de la castelul de Bluthaupt, răspunse ţăranul.

Călătorul tresări, dar nu întoarse capul…

Mosès Geld se tulbură.

— Pleacă de aici! zise el omului care vroia să-i lase inelul amanet.

— Douăzeci de écu! murmură acesta, dar nu te grăbi! Pot să aştept.

Îşi puse pălăria pe cap şi trecu la o parte.

Fritz încerca să-i vadă obrazul, dar nu putea.

Cămătarul se tot uita la el.

— Apropie-te! zise lui Fritz.

Pe urmă încet:

— Eşti însărcinat să-mi spui ceva?

— Da, m-a însărcinat Zachœus Nesmer, intendentul de la Bluthaupt, să vin aici, răspunse Fritz, să-ţi spun că a venit ceasul.

Evreul începu să tremure când auzi vorbele acestea.

— A venit ceasul!… A venit ceasul!

---

[2] În ediţia românească este cincizeci şi patru de lei, pe care i-am înlocuit cu optsprezece écu, aşa cum este în ediţia franceză. (nota lui BlankCd)

[3] În ediţia românească este şaizeci de lei, pe care i-am înlocuit cu douăzeci de écu, aşa cum este în ediţia franceză. (nota lui BlankCd)

Pe urmă cu ochii în jos zise, pentru sine:

— Eu sunt un biet om sărac şi am copii! Doamne, tu care mi i-ai dat n-ai să mă pedepseşti că am vrut să-i fac puternici pe pământ!

Fritz nu se mişcă de lângă birou.

— Bine! Pleacă acum!... îi zise Mosès.

— Îmi este sete, zise curierul care aştepta un al treilea ulcior de vin de Rhin.

— Rebeca! Dă omului ăsta apă să bea, strigă Mosès chemând pe bătrână.

Fritz ridică din umeri, întoarse spatele şi ieşi bombănind.

Mosès Geld se sculă repede şi peste haina cea veche, lungă până la genunchi, îmbrăcă o mantă de ploaie căreia nu i se mai cunoştea vechimea.

Uitase de străin.

— Douăzeci de écu! zise acesta apropiindu-se încet.

Evreul, fără a zice vorbă, deschise o cutie şi scoase banii.

Călătorul îi lăsă inelul, dar îi zise lui Mosès, uitându-se drept în ochi lui:

— Se poate întâmpla, stimabile domnule Geld, să ne întâlnim în castelul de Bluthaupt... Nu-ţi zic adio!

Mosès rămase singur.

— Doamne! Doamne! zise el trecându-şi mâinile pe fruntea zbârcită, omul ăsta o fi auzit şi o fi ghicit!... Vai, tot ce fac, fac pentru copiii mei.

Intră în camera splendid luminată pe a cărei uşă se uitase Fritz.

— Ruth! zise el femeii care stătea pe sofa, am să plec... Aştept să vină doi asociaţi ai mei care trebuie să mă întovărăşească la creştinul căruia i-am cumpărat moştenirea. Poate să lipsesc vreo două zile... poate şi mai mult.

— Domnul să fie cu tine, Mosès! răspunse femeia dându-i fruntea pe care evreul îşi lipi buza-i ofilită.

Cei trei copii alergară la el zâmbind şi cerând fiecare câte o mângâiere. Îi strânse pe toţi la piept şi se uită plin de bucurie la ei.

— Mica mea Sarah! Ce frumoasă ai să fii! Esther, dulcea mea speranţă!... Abel, copilul meu mult iubit! Pentru voi! Pentru voi!...

Îi luă unul câte unul şi-i strânse la piept cu foc.

— Să închizi bine uşile, Ruth, zise el plecând. Cei care au vederea pătrunzătoare... nu trebuie să ştie ce avem în casă... Dacă ar vedea toate acestea!... Doamne! M-ar crede bogat şi m-ar jefui! şopti el ieşind şi închizând uşa.

Din camera cea frumoasă trecu în odaia goală din care se ieşea drept în stradă.

Peste câteva minute se auzi un tropot de cai în stradă, în faţa şatrei evreului se opriră trei călăreţi: cavalerul de Regnault, ungurul Yanos Georgyi şi un fecior care ducea un cal pe care trebuia să încalece Mosès.

— În şa! strigă domnul de Regnault fără să descalece. Să ne grăbim prietene Geld, avem de făcut un drum lung... şi mi se pare că am văzut mai adineauri în capul străzii o figură pe care nu mi-ar plăcea s-o văd încă o dată.

Evreul încalecă şi bătrâna Rebeca închise prăvălia ca de obicei cu nişte scânduri putrezite.

Ungurul mergea înainte. Era un cavaler admirabil, mândru în şa şi cu un costum foarte frumos. Multe Rachele şi multe Judithe se întorceau să se uite după el.

După el venea cavalerul de Regnault îmbrăcat după cea mai nouă modă franceză: haină roşie cu mâneci largi, cu revere rotunjite, cu figuri, cu pulpane înguste căzând în formă de coadă de peşte, pantaloni cu multe cute, umflaţi ca un balon şi fixaţi sub tălpi cu nişte curele înguste, cravată neagră formând o rozetă mare, pălărie. Părul era pieptănat ca al lui Charles al X-lea[4] lipit pe frunte şi avea favoriţii à la Guiche.

Ai fi crezut că este un model al ziarului croitorilor pe anul 1824.

Fiicele lui Israel se uitau şi după el, dar mai puţin şi lui nu-i rămânea decât ce lăsa Yanos.

Evreul mergea la urmă, înfăşurat în manta şi cu obrazul ascuns sub bordurile unei pălării vechi de pâslă moale.

Domnul de Regnault la început se uita des în dreapta şi în stânga. Dar, cu cât înainta, se liniştea şi zâmbetul îi revenea pe buze.

Evreul se gândea la vorbele omului cu inelul.

Străbătură în grup cartierul evreiesc şi intrară în cartierul creştin.

Domnul de Regnault se înveselise grozav. Deodată îngălbeni ca un mort şi graiul i se stinse.

Asta se întâmpla la cotitura unei străzi din apropierea meterezelor.

Un călăreţ îmbrăcat după moda franceză şi cu o manta de călătorie pe spate, venea spre el.

Trecu aşa de aproape de cei trei călători încât calul său şi calul ungurului se atinseră; apoi îşi văzu de drum înainte.

Regnault se oprise deodată: era foarte schimbat la faţă.

— M-o fi văzut? mormăi el fără să cuteze să ridice ochii.

Ungurul se uită la el. Evreul rămase cu gura căscată şi începu să tremure.

— Nu te-a văzut! răspunse în sfârşit Yanos.

Domnul de Regnault răsuflă şi ridică ochii. Se uită o clipă după călăreţ, care îşi vedea liniştit de drum, Mosès Geld îl cunoscuse: era omul care-i vânduse inelul...

Domnul de Regnault era vânăt la faţă, sprâncenele-i erau încruntate.

---

[4] Am modificat, conform ediţiei franceze, numele lui Carol al X-lea cu numele Charles al X-lea. (nota lui BlankCd)

Se acoperi până la ochi cu mantaua.

— Asta face de două ori, murmură el; dacă ne vom mai întâlni şi a treia oară, n-o să-mi meargă bine.

— Îl cunoşti pe omul acesta? întrebă ungurul.

— Să ne vedem de drum înainte! zise Regnault în loc să răspundă; şi dacă el va lua drumul bătut pentru poştă, nouă ne rămâne drumul celălalt.

Dădu pinteni calului şi mai zise acoperindu-şi toată figura:

— Ar fi trebuit să mă aştept la aceasta!... Mai curând sau mai târziu trebuia să vină şi, pentru că a venit, are să fie de-acum încolo un duel pe moarte... Domnilor, omul acesta are în mâinile lui norocul nostru al tuturor şi poate chiar viaţa noastră... Se duce la castelul de Bluthaupt, sunt sigur! Şi trebuie să moară pe drum!

Frumosul obraz al ungurului rămase rece. Evreul învineţi.

— Doamne! Doamne! Este adevărat că se duce la castelul de Bluthaupt! îngână el.

Trecuseră de grădini. În dreapta lor, pe drumul Heidelbergului trăsura publică trecu în galop. Pe Imperială stătea tânărul cu mantaua roşie pe care l-am întâlnit la piaţă. Lângă bastard, cum îi zicea Fritz, mai erau încă doi tineri îmbrăcaţi tot atât de ciudat.

Mantalele lor roşii se mai zăriră o bucată de vreme, pe urmă dispărură.

Vicontele d'Audemer călărea singur pe drumul de poştă de la Obernburg.

Călăreţii apucară pe poteca îngustă care ducea drept în acelaşi oraş şi îndemnară caii la galop cu scopul negreşit să ajungă înaintea călăreţului singur.

Capitolul II - Iadul lui Bluthaupt

Vicontele Raymond d'Audemer lăsase calul să meargă în voie şi se uita pe câmpie. Nu era atent de fel la lucrurile care-l înconjurau. Se gândea la Franţa unde două fiinţe scumpe sufereau de lipsa lui şi-l aşteptau să se întoarcă.

Domnul d'Audemer venise în Germania ca să găsească pe un mişel care-i furase toată averea. Mai venea şi cu scopul să lămurească misterul care înconjura moartea contelui Ulrich de Bluthaupt, tatăl soţiei sale.

Era o istorie întunecată: Ulrich murise înjunghiat şi vicontele d'Audemer aflase numele ucigaşilor. Dar ucigaşii aceştia erau legaţi în taină cu persoane prea sus puse. O asemenea protecţie se întindea în jurul lor şi, deşi erau toţi aventurieri fără familie şi fără credit, justiţia germană închisese pentru ei şi ochii şi urechile.

Se zicea că în omorul acesta ei fuseseră uneltele unei voinţe care nu se putea ataca. Se mai zicea că făceau cu toţii parte din poliţiile acelea misterioase pe care le întreţinuseră împăraţii în Germania multă vreme după căderea Imperiului francez.

Se afirma chiar că stăpânul lor era ţarul.

Ei erau şase. Primii trei erau: ungurul Yanos Georgyi, cavalerul de Regnault şi cămătarul Mosès Geld. Ceilalţi erau Zachœus Nesmer, intendentul castelului de Bluthaupt, frate mai mare al nenorocitului conte Ulrich, Fabricius Van-Praët şi doctorul portughez José Mira.

Nimeni nu-l supărase căci contele Ulrich avea mulţi prieteni. Cei trei copii ai lui s-ar fi însărcinat poate să-l răzbune, dar erau şi ei foarte compromişi în conjuraţiile *Landsmannschaften* şi glasul lor de proscrişi nu putea să se ridice în faţa justiţiei.

Ei urmaseră pe rând cursurile universităţilor din Iena, din München şi din Heidelberg. Tatăl lor, care fusese unul din cei mai înfocaţi vrăjmaşi ai regilor, avea în ei nişte succesori demni. Deşi erau foarte tineri, lumea îi considera ca şi şefi ai ligii universale.

Aveau douăzeci de ani, erau germani, iar naşterea lor nu era legitimă, căci nu purtau numele de Bluthaupt.

În Palatinat şi în Bavaria se vorbea mult de ei, deşi prea puţini oameni îi cunoşteau.

Pe când trăia tatăl lor, locuiau în castelul de Rothe, pe malurile Rinului, dincolo de Heidelberg. De când contele murise, duceau o viaţă pribeagă, cutreierând Germania în dreapta şi în stânga şi fugind în Franţa ori de câte ori îşi vedeau libertatea ameninţată.

Vechii vasali de la Rothe aveau pentru ei un ataşament sincer. Restul ţării le purta un fel de interes romantic, îi iubea foarte mult, cum se iubesc în Germania eroii din balade şi legende, dar tot se temeau puţin de ei pentru că erau din sângele lui Bluthaupt, familie străveche ale cărei tradiţii fără sfârşit purtau o mantă diabolică.

Ori de câte ori se ducea în Franţa, erau găzduiţi de domnul d'Audemer, bărbatul surorii lor Hélène.

Vicontele Raymond era de multă vreme legat de familia de Bluthaupt.

Şi tatăl său şi el găsise un azil în castelul de Rothe pe timpul emigraţiei. Vicontele rămăsese acolo din copilărie până la căderea Imperiului.

Pe atunci contele Ulrich era un rose croix[5]; lucra din toate puterile pentru restaurarea ramurii mai mari a Bourbonilor şi trecea drept unul din membrii cei mai activi ai Tugebund-ului. Tânărul viconte d'Audemer îşi unea eforturile sale cu ale lui şi amândoi luptaseră împreună ca adversarii lui Napoleon.

Mai târziu contele Ulrich trebuia să cadă sub cuţitul unui agent rus. Însă nu e uşor lucru să luminezi labirintul politic dintr-un cap de neamţ.

Membrii Burschenschaft-ului, din care făcea parte Karl Sand, ucigaşul lui Kotzebue, erau acei rose-croix care îl urmaseră pe împăratul Alexandru şi care se bătuse cu Blücher.

Ulrich de Bluthaupt fu o excepţie nenorocită şi moartea lui sosi ca un fel de răzbunare pentru omorârea agentului rus Kotzebue.

În epoca în care muri el, amândouă fetele îi erau măritate: cea mai mare, contesa Hélène, se căsătorise cu vicontele d'Audemer; cea de-a doua, contesa Margarèthe, se măritase prin dispensă papală, cu fratele mai mare al tatălui său, cu bătrânul de Bluthaupt.

Căsătoria aceasta ciudată nu se putea explica decât prin amiciţie mutuală a celor doi fraţi: Gunther era de fel posomorit şi-i plăcea singurătatea, Ulrich nu-l vedea decât foarte rar.

Gunther n-avea copii; era bine însă să se strângă la un loc cea mai mare parte din bunurile cele mari ale familiei Bluthaupt.

Şi apoi, în familie era de veacuri o tradiţie superstiţioasă care impunea negreşit respectarea ei.

---

[5] Conferia rose-croix — sectă la începutul secolului al XVII-lea.

Sângele lui Bluthaupt — zicea o legendă veche — se fecunda singur şi ori de câte ori, numele era aproape să se stingă, cărţile depuse în arhivele castelului arătau câte un grof bătrân luând de soţie câte o nepoţică ori o verişoară frumoasă.

Margarèthe era o copilă blândă, incapabilă să se împotrivească voinţelor tatălui său.

Poate că simţise chiar acea primă tulburare de dragoste pe care o cunoaşte inima fetelor. Poate chiar era printre vecinii faimosului castel de Rothe vreun gentilom a cărui vedere îmbujorează obrazul de fecioară şi-i lăsă pleoapele în jos peste marii săi ochi albaştri aşa de curaţi. Ea însă nu ştia să spună decât vorbe de supunere şi consimţi să fie nevasta bătrânului.

Sărută plângând pe fraţii săi mâhniţi şi plecă.

Soarta Hélènei era cu totul deosebită. Iubea pe domnul d'Audemer cu pasiune şi primea deseori vizita fraţilor săi.

Cei trei tineri uitau atunci datoria politică impusă de părintele lor. Vorbeau de fericirea de faţă şi de fericirea viitoare. Toţi zâmbeau când se uitau la băiatul Hélènei care dormea în leagăn.

Contele Gunther nu da voie celor trei fii ai lui Ulrich să vină să vadă pe sora lor Margarèthe. Îi ura şi-i dispreţuia pentru că erau bastarzi.

Vicontele n-avea mai deloc avere. Revoluţia îi luase averea părintească. Ceea ce avea acum venea dintr-o pensie pe care i-o făcuse contele Ulrich şi care forma zestrea soţiei sale.

Mai înainte de a se însura cunoscuse la Paris pe un oarecare cavaler de Regnault care trecea drept un gentilom destul de nobil şi era destul de bine primit în lume.

Unele femei îl găseau bărbat frumos. Trecea drept un om de spirit şi se pricepuse să facă şi câteva dueluri cu nişte liberali.

Nu ştia nimeni bine de unde venise, deşi se tot lăuda că are o origine nobilă.

Nimeni nu ştia de unde are bani dar se părea avut şi cheltuia destul ca să fie privit ca un om cinstit...

Avea dese relaţii cu Germania. Împrejurarea aceasta îl apropie de vicontele d'Audemer şi prin el îi trimitea pe urmă contele Ulrich pensia care forma zestrea Hélènei.

Domnul de Regnault arăta vicontelui un mare devotament. Nu era însă om care să aştepte multă vreme ca să profite de prietenia ce-i arăta vicontele.

Ceru bani cu împrumut de la viconte şi peste câteva luni acesta văzu că-i împrumutase tocmai, suma care-i forma mijloacele sale de trai.

În vremea aceasta se petrecu moartea fără veste a contelui Ulrich. Lui Raymond d'Audemer nu-i veni atunci nici o bănuială. Însărcină pe domnul de Regnault care se afla în Germania, să vândă partea de moştenire care i se cuvenea şi să-i trimită banii.

Regnault tocmai asta căuta; să vândă, doar aici se mărginea buna lui voinţă.

Scrise contelui că suma întreagă era depusă la un bancher bogat din Frankfurt şi-l sfătui s-o lase acolo până la un nou ordin. Se întoarse pe urmă la Paris unde duse o viaţă foarte luxoasă.

Raymond d'Audemer nu se temu; dimpotrivă, prezenţa lui Regnault îl liniştea.

Acum era bogat. Nevasta sa, bună şi frumoasă, îl iubea nespus. Micul Julien, fiul lor, îngeraşul frumos cu părul blond, care semăna mamă-si, creştea şi se făcea voinic.

Vicontele avea atâta inimă şi judecată, cât trebuia cuiva ca să guste pe deplin toate plăcerile şi bucuriile ce le aducea căsătoria. Nu era în lume bărbat mai fericit decât el.

Într-o dimineaţă, la uşa casei sale bătu o femeie săracă, prăpădită. Stătu multă vreme de vorbă cu vicontele în cabinetul său.

Tot în ziua aceea, trei călători sosiţi din Germania, trei tineri frumoşi cu mantale roşii, descălecară în curtea vicontelui, care-i primi ca pe trei copii iubiţi.

Femeia cea săracă pomenise vicontelui de multe ori numele lui Regnault. Pe de altă parte şi tinerii îl pronunţară nu o dată în drumul lor.

Când se înfăţişase cavalerul ca să-şi facă vizită obişnuită, domnul d'Audemer îl primi cu răceală şi asprime.

Nobila familie a domnului cavaler de Regnault ţinea odată o prăvălie de scânduri în piaţa Templului la Paris. Jacob Regnault, copil stricat şi cu nume rău printre negustoraşii din bâlciul acela permanent, fugise într-o bună dimineaţă din casa părintească luând cu el toate economiile casei.

Tatăl lui era bătrân. Muri fără să poată să-şi pună paguba la loc. De atunci şi mama şi fraţii şi surorile sale trăiau într-o mizerie a cărei pricină era el.

Trebuie să vă spunem însă că Regnault nu ştia nimic despre toate acestea. E adevărat că avea prea multe de făcut ca să mai aibă vreme să se ocupe de familia sa.

Mama lui era cea care venise de dimineaţă în cabinetul vicontelui.

Cei trei călători — Otto, Albert şi Goëtz — erau copiii lui Ulrich de Bluthaupt şi fraţii Hélènei.

Ei spuseră vicontelui tot ce aflară despre moartea părintelui lor, îi spuseră numele ucigaşilor, şi printre numele acestea era şi al lui Regnault.

Omul acela pe care Raymond îl numise prietenul său era un hoţ, un spion al poliţiei, un ucigaş şi chiar un paricid!

Vicontele nu putu să-şi ascundă indignarea. Regnault ieşi, gonit cu ruşine, dar foarte mulţumit, pentru motivul că se temuse de ceva rău.

Peste un ceas părăsi Parisul, nelăsând nici o urmă despre sine.

Când domnul d'Audemer vru să ştie ceva despre el, era prea târziu.

Pretinsul depozit făcut la un bancher din Frankfurt era, bineînţeles, o minciună. Domnului d'Audemer nu-i trebui de două ori douăzeci şi patru de ore ca să se asigure că este cu desăvârşire despuiat de avere.

Era o prăpastie în fundul căreia se pierdea deodată toată fericirea sa. Nu-i mai rămânea nimic...

Hélène nu ştia nimic din toate acestea; el suferi singur..., suferi amarnic... multă vreme.

În fiecare zi se străduia să descopere cuibul lui Regnault, dar acesta se plimba prin Anglia şi prin Italia unde toca banii care veneau din moştenirea contelui Ulrich.

Raymond era silit să se arate soţiei cu obrazul liniştit şi senin. Fugea din casă cu moartea în suflet, umbla pribeag zile întregi şi pizmuia mâinile noduroase ale lucrătorilor de pe străzi, mâini aspre care ştiu să câştige pâine pentru o familie întreagă.

Odată, Hélène se roşi de ruşine sub sărutarea lui de dimineaţă.

Cu ochii în jos, dar cu zâmbetul pe buze, pronunţă câteva cuvinte cu sfială.

— Câtă bucurie cu două luni mai înainte şi câtă durere azi auzind vestea asta neaşteptată!

Hélène urma să fie încă o dată mamă! Raymond o strânse la piept şi o făcu să răspundă zâmbind.

A doua zi primi ştiri din Germania care-l anunţau că Regnault era prin preajma Frankfurtului.

Fusese văzut la castelul de Bluthaupt la bătrânul conte Gunther.

Raymond putu în sfârşit să plece sub pretextul de a intra în stăpânirea moştenirii.

Ajunse la Frankfurt chiar de dimineaţă şi se grăbea să ajungă la castel unde credea că sora sa Margarèthe îi va da, în locul contelui, tot ajutorul necesar.

Hélène şi Margarèthe se iubeau aşa de mult!

Scopul său era să găsească pe Regnault şi să-l silească prin toate mijloacele să dea banii înapoi.

Se vedea că nu ştia cât de mişel era omul acela; cel puţin spera să-l biruie prin iertare.

* * *

Ungurul, Mosès şi Regnault sosiră cei dintâi în Obernburg unde schimbară îndată caii.

Era cam spre seară când ieşiră din oraş.

De la Obernburg la Esselbach nu este drum de poştă. La o milă depărtare de drumul rău întreţinut care leagă cele două cetăţi, este castelul de Bluthaupt.

Călătorii noştri începură iar să vorbească îndată ce apucară pe drumul acesta.

Regnault, le povestise cum voise el întrevederea din urmă cu vicontele d'Audemer.

Evreul nu-i mai slăbea din vai şi din oh!

Yanos Georgyi, deşi îşi stăpânea tulburarea, îşi încrunta tot mai mult sprincenele sub imperiul unor gânduri teribile.

Singur, cavalerul de Regnault se veselise iar.

Fluiera un cântec la modă.

— Nu cred că spui adevărul, zise ungurul uitându-se în ochii lui Regnault.

Cavalerul făcu un semn că nu minte.

— Dar cine a putut să spună vicontelui? zise iar Yanos.

— N-am văzut niciodată pe bastarzi, răspunse Regnault, dar mă prind că în ziua aceea erau la domnul d'Audemer.

— Dar chiar ei cum or fi putut afla?

— Se zice că ei ştiu multe lucruri. Ceea ce este sigur însă este că vicontele a pomenit unul după altui toate numele noastre.

— Doamne! Doamne! zise evreul oftând.

Ungurul lovi cu pumnul în oblâncul şeii.

Călătorii noştri apucară acum pe o potecă care ducea drept la castelul bătrânului conte Gunther.

Furtuna nu stătuse toată ziua. Când ajunseră aproape de castel, luna fugea pe sub norii goniţi de vânt.

— Bluthaupt este acolo! zise Regnault arătând cu degetul vârful cel mai înalt al dealurilor. Vicontele are să vină, să ne hotărâm!

Erau într-un loc sălbatic unde creşteau, ici şi colo, câteva tufe de stejari şi de molizi pipernicţi.

La vreo cincizeci de paşi de ei începea o dublă perdea de brazi roşii care urcau pe munte.

Regnault îşi opri calul.

— Iadul este acolo! zise el arătând drumul.

— Nu te înţeleg, zise ungurul. Vine un om. Este o primejdie pentru noi: este noapte, sunt armat... ce trebuie mai mult?

Regnault dădu din umeri şi zise:

— Pistoalele sunt nişte prieteni cu limba slobodă; îţi spun că iadul este în capul drumului, acolo!

— Înfiorător lucru este să omori un om! zise evreul.

Regnault se apropie de ungur şi-i şopti ceva, arătând des cu mâna partea muntelui pe care o numise iadul. Evreul, care mergea mai la o parte şi care tremura la fiecare şuierătură a vântului prin brazi înalţi strigă înăbuşit.

— Ia priviţi! zise el arătând cu degetul drumul.

Regnault şi Yanos întoarseră iute capul spre partea aceea. Li se păru că zăresc un obiect care se mişca şi care se lăsa jos printre molizi. Asta ţinu o clipă numai.

Luna, când luminoasă, când întunecată de nori, mişca continuu din loc în loc umbrele şi da naturii nemişcate un fel de viaţă fantastică.

Li se păru că s-au înşelat.

— Noroc bun! zise ungurul lui Regnault cu dispreţ, fiecare are mijloacele lui de a lupta. Nu-mi place de fel ale dumitale. Adio!

— La revedere, pe curând! răspunse cavalerul, dar te rog numai să-mi păstrezi locul la masă!

Mosès Geld profilând de voia dată, trase o biciuşcă în cal şi porni în galop...

Yanos plecă şi el, dar la pas.

Regnault rămase singur în drum. Aştepta nemişcat în şa. Era galben şi tremura. Îi era frică, dar sunt caractere, care deşi se tem, îndrăznesc.

* * *

Pe vicontele d'Audemer îl apucase noaptea la o depărtare de o jumătate de leghe de castel. Mergea fără nici o frică pe drumul bătut. Era prea îngândurat pentru ca să se mai teamă de ceva. Deşi îşi petrecuse o mare parte din tinereţe în Germania lângă fratele contelui Gunther nu călcase niciodată în castelul de Bluthaupt şi, prin urmare, nu-i cunoştea împrejurimile.

Mergea la trap, fără să ştie dacă drumul ce avea să facă era lung, ori scurt. La o jumătate de ceas după ce părăsi drumul de la Esselbach, zări înaintea sa o formă neagră în mijlocul potecii.

Vicontele îşi văzu de drum, fără să ţină seama de incidentul acesta. Forma neagră era un om călare, înfăşurat într-o mantă al cărei guler ridicat îi ascundea obrazul.

Domnul d'Audemer îl întrecu numaidecât.

La câţiva paşi mai departe, poteca se despărţea în două în formă de Y, o potecă ducând spre castel şi alta spre iad...

Vicontele se opri aici. Regnault prevăzuse această.

Deoarece drumul se despărţea, cineva putea prea bine să apuce pe oricare dintre ele. Domnul d'Audemer sta nehotărât.

Regnault venea în urma sa la pas.

— Vă rog, domnule, spuneţi-mi care este drumul spre castel? strigă vicontele.

— Chiar acolo merg şi eu, *meinherr*[6], răspunse Regnault exagerând accentul fruntariilor Palatinatului, apucă la dreapta şi mergi înainte.

Regnault era la ocazie un bunicel comediant. Izbutise să facă să nu-i cunoască nimeni vocea.

Vicontele mulţumi şi apucă pe potecă ce ducea la iad.

Cărarea se dovedi deocamdată destul de netedă, dar nu trecu mult şi vicontele fu silit să ia bine seama la cal, din pricină că poteca era gloduroasă şi greu de umblat pe ea.

Lui Regnault, care urmărea pas cu pas, i se păru că dată zăreşte la stânga perdelei de molizi, acelaşi obiect mişcător pe care îl arătase şi evreul.

Împrejurările vechiului castel treceau a fi foarte bogate în năluciri şi multe umbre, zicea lumea, pribegeau seara prin jurul gurii Iadului. Dar lui Regnault nu-i era frică de cei vii.

Iadul de la Bluthaupt este o râpă lungă peste măsură de mare, în mijlocul unui şes, al cărui povârniş accidentat domină drumul curmeziş de la Esselbach la Heidelberg.

Râpa străbate în zig-zag povârnişul acesta şi se uneşte cu drumul care trece pe sub munte.

Surpătura de unde provine gaura aceasta a lăsat neatinsă creasta şesului, unde cresc molizi seculari, aşa că formează un fel de pom atârnat deasupra prăpastiei, al cărui fund este drumul la Heidelberg.

De la gura prăpastiei şi până la drumul curmeziş sunt numai bălării şi hăţişuri de pădure care ascund dinţii ascuţiţi ai stâncii, care nu se văd din cauza surpăturii.

Lungile rădăcini ale molizilor se întreţeseau cu rădăcinile a o mulţime de copaci şi de mure care îşi încrucişau ramurile lor orizontale şi făceau nişte cercuri lungi împrejurul gurii prăpastiei.

Vasalii lui Bluthaupt ştiu o mulţime de istorii despre Iad ale cărui margini mincinoase prelungesc un fel de covor verde pe deasupra golului şi, chemă zâmbind pe victima lor, întocmai ca prăpăstiile siciliene atât de scumpe poeţilor clasici.

Multe picioare au călcat pe acolo împleticindu-se la lumina duioasă a amurgului crezând că tot pe pământ calcă şi înfundându-se în moarte.

Iar când era noapte, era şi mai rău. Călătorul îşi vedea de drum, dar a doua zi pe drumul curmeziş de la Heidelberg, se găsea câte un cadavru!

Nu trecu mult timp după ce coborî şi calul vicontelui se opri deodată, ridicându-se în două picioare şi suflând cu zgomot.

---

[6] *Meinherr* (în limba germană în text): Domnul meu. (nota lui BlankCd)

Dacă domnul d'Audemer ar fi mers pe jos, s-ar fi sfârşit numaidecât, dar instinctul animalului mergea mai departe decât judecata omului.

Luna, ascunsă după nişte nori groşi, lăsa muntele într-un întuneric desăvârşit.

Domnul d'Audemer se plecă înainte şi se uită, căutând să descopere lucrul care-i împiedica trecerea înainte.

I se păru că vede iarba mai deasă şi mai neagră decât încolo.

Asta fu tot.

Regnault se apropria pe la spate.

Domnul d'Audemer îmboldi calul cu pintenii, calul însă nu se mişcă.

Lui Regnault îi veni în gând să fugă, dar mai înainte, vrând să încerce pentru cea din urmă oară, apucă biciuşca de vârf şi croi aşa de tare calul vicontelui pe crupă, încât dobitocul speriat o lua la fugă.

Hăţişul se deschise, frunzele uscate se frecară una de alta.

Un ţipăt puternic se auzi în adâncul Iadului şi ceva căzând greu în fundul prăpastiei.

Strigătului de agonie scos de nenorocitul viconte îi răspunse un ţipăt de groază. În stânga, în dosul trunchiurilor de molizi.

Regnault n-avu vreme să se bucure.

În mişcarea pe care o făcu se întoarcă calul, gulerul mantelei i se lăsă în jos.

În clipa aceasta ieşi şi luna de după nori.

Regnault dădu pinteni calului şi-şi ridică iute gulerul mantelei, însă doi ochi scânteiau în umbra unui copac vecin şi-l recunoscuseră.

Pe când Regnault fugea în goana calului, livreaua roşie a lui Fritz, curierul de la Bluthaupt, care şi el se întorcea din Frankfurt, ieşi încet, încet din umbră.

Fritz se aproprie binişor de marginea prăpastiei şi se culcă pe iarbă să tragă cu urechea.

Din fundul prăpastiei nu venea nici un sunet.

Fritz îngenunche şi recită rugăciunea morţilor.

Capitolul III - La castel

Cavalerul de Ragnault ajunse în câteva minute la locul unde se despărţeau potecile.

Vroia să răsufle liniştit, dar şovăia ca un om beat.

Tulburarea aceasta nu era de fel remuşcare, ci spaimă. El tot auzea ţipătul acela răsunând la câţiva paşi de el, în întuneric. Înaintea sa vedea încă strălucind în umbră cei doi ochi.

Însă cavalerul era dintre aceia care nu se tulbură din orice primejdie.

Cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât prindea curaj, mai ales că nici un vrăjmaş nu-i tăia calea şi avea destul câmp liber înaintea sa.

La răscruce, ajunse pe poteca cea bună şi porni în trap spre castelul de Bluthaupt.

Vântul sufla din ce în ce mai tare, gonind norii.

Se vedea lumina lunii fugind pe câmpiile acelea întinse, urmărită neîncetat de întunericul care şi el făcea loc unei alte lumini.

Printre norii deşi care lunecau pe firmament, cerul avea culoarea aceea limpede şi închisă a nopţilor de furtună.

Stelele scânteiau şi păreau că-şi ascut razele.

Câmpia, în dreapta şi în stânga drumului care mergea pe vârful micului lanţ de munţi, avea o înfăţişare sălbatică. Era un fel de lan gol, unde vedeai, ici şi colo, stânci mari calcaroase, ale căror forme fantastice se conturau şi mai bine la întunericul pădurii de molizi.

Ici şi colo se vedeau câte un boschet şi stejari jigăriţi, noduroşi şi fără frunze din cauza viscolelor din munţi.

În rest vedeai numai molizi subţirei şi drepţi ca nişte catarge de corăbii care-şi legănau la o înălţime de cincizeci de picioare deasupra pământului veşnica lor verdeaţă.

În dreapta, în faţa boschetului stufos care mai ascundea castelul, se zărea un câmp de formă neregulată unde se grupau într-un mod ciudat umbrele cenuşii.

Un neamţ care ar fi trecut pentru întâia oară prin locurile acelea s-ar fi îngrozit.

I s-ar fi părut că vede numai fantome culcate şi de frică s-ar fi părut chiar că mişcă.

În capul nemţilor sunt numai năluci.

Însă cavalerului Regnault nu-i era frică de nimic şi îşi continua gândurile sale.

Câmpul acesta, care se întindea spre partea de miază-zi a castelului şi la două sute de paşi cel mult de şanţurile-hotar, era locul pe care fusese odinioară oraşelul Bluthaupt.

Formele cenuşii, ascunse sub tufe, erau ruine.

Acolo fusese odată un sat mare, aproape chiar un oraş pe vremea când Bluthaupţii erau suverani ai muntelui.

Lui Regnault i se limpezise cu desăvârşire capul când intră în pădurea de arţari care ascundea castelul în partea aceea. În câteva secunde ajunse în şoseaua cea mare care cobora încet pe coasta vestică a muntelui şi se unea cu drumul curmeziş de la Heidelberg, la trei sute de paşi deasupra Iadului.

În capătul şoselei se vedea o grămadă întunecoasă: era castelul de Bluthaupt.

Din locul acesta Regnault domina toată câmpia dimprejur, care părea că iese din umbră, arătând cât se vedea cu ochiul livezile cele mari de-a lungul viilor, ogoarele pe coastele munţilor şi pădurile din vârf.

— Cel puţin jumătate din toate acestea sunt ale nebunului ălui de bătrân de Gunther şi prin urmare ale noastre... îşi zise Regnault în gând. Dacă n-am fi atâţia oameni, ar fi o minunată afacere!... Dar cât poate să revină la şase golani!...

Un nor negru, alb pe margini, venea de la apus şi astupa repede unul după altul toate lucrurile pe unde se zărea cerul cu stelele.

Începuse să cadă câţiva fulgi de zăpadă. Regnault se opri şi începu să-şi netezească părul.

— Şase! îşi mai zise el. Când sunt prea mulţi lupi împrejurul unei prade, lupii se mănâncă unul pe altul... Să punem întâi mâna pe pradă şi pe urmă vom vedea!

Mângâie cu biciuşca gâtul calului care, simţind zăpada ce începuse să cadă şi că se apropie popasul, începu să meargă mai repede.

— Şi pentru căi ca şi pentru oameni este tot una! îşi mai zise Regnault. Calul meu, bunăoară, are să mănânce bine astă-seară, ca şi mine, pe când calul vicontelui este culcat în fundul Iadului! Ah! Ah! Dracul acela de viconte ştia prea multe!

— Ai biruit în lupta pe care ai avut-o, domnule Regnault?... zise o voce care venea dintr-o parte a şoselei.

Cavalerul tresări în şa, pentru că a recunoscut accentul aspru al ungurului, care era unul din cei şase lupi nemâncaţi împrejurul unei prade prea slabe la care se gândea el adineauri. Dar se linişti curând şi răspunse prefăcându-se a fi vesel;

— Ştiu mijlocul să nu fiu niciodată biruit, domnule Yanos.

— Ah!... făcu ungurul...

— Şi pot să cunosc şi eu secretul dumitale?

— Să ataci întotdeauna cu siguranţă, răspunse Regnault.

Yanos Georgyi îşi aduse calul alături cu al cavalerului.

— Vezi aşa, căci asta mă face să cred domnule de Regnault, că niciodată nu o să mă ataci pe mine, zise ungurul încet.

Cavalerul făcu un gest foarte graţios şi salută.

Sosiră la zidurile castelului împrejurul cărora se învârteau vârtejuri de zăpadă.

Castelul Bluthaupt era un trup mare de piatră care străbătuse multe secole. Mina timpului lăsase acolo multe urme şi multe ghiulele din războiul de treizeci de ani care erau încrustate în marile pietre ale zidului. Majoritatea construcţiilor rămăsese neatinsă, afară de câteva crăpături făcute ici şi colo de oameni ori de trecerea timpului în meterezele groase.

De departe; era o grămadă de clădiri cu acoperişurile ascuţite, încinse cu un zid de formă lunguiaţă, cu colţuri numeroase şi în care se afla câte un turn rotund.

Cu cât se apropia cineva mai mult, îl izbea înfăţişarea feudală a vechii fortăreţe.

Bluthaupţii însă decăzuseră încetul cu încetul. De un secol încoace încetase să se mai ridice un drapel independent şi se recunoscuseră vasalii prinţilor, episcopii de Würtzburg. Cu toate acestea erau oameni mari, puternici prin avere şi prin vechimea neamului.

În mijlocul brâului cel gros de ziduri, apărate cu şanţuri largi, era un edificiu de stil amestecat, unde toate epocile romanului şi ale goticului erau foarte ciudat amestecate. Împrejurul acestui edificiu era o mulţime de clădiri de a doua mână, construite în diferite timpuri şi pentru a mulţumi trebuinţele tot mai multe ale unei puteri ce creştea mereu.

Dincolo de şanţuri, unde un arc de zid înlocuise podul din veacul de mijloc, poarta cea mare cu boltă lăsată în jos îşi arăta încă dinţii ruginiţi ai cumpenei şi două sau trei găuri care slujiseră de toc acelor braţe vârtoase de stejar care odinioară ridicau sau coborau podul.

În dreapta şi în stânga erau două turnuri scurte şi groase acoperite cu muşchi. Între ele se mai deosebea o rămăşiţă de stemă susţinută de sfărâmături de îngeri.

Toate acestea trebuie să fi fost zidite înainte de Carol cel Mare.

Deasupra porţii atârna un fel de colivie, făcută din lespezi mari de piatră, dantelată cu stele *à jour* şi cu figuri fantastice, sculptate în granit. Colivia asta slujise de post de observaţie. Casele nemţeşti, chiar castelele, au mai toate câte o colivie ca aceasta.

În faţa podului, aruncat peste şanţ, se desena în zigzag vechiul drum întărit, singurul drum care ducea altă dată la orăşelul Bluthaupt.

Pe drumul acesta, cu pereţi de piatră cu o mulţime de găuri, se putea merge şi acum.

Două, trei duzini de case vechi, compunând noul sat Bluthaupt, se vedeau pe coasta muntelui, la dreapta ruinelor.

Bluthaupt, clădire mândră care înfruntase secolele, era zidit pe vârful muntelui şi domnea din vârful turnurilor tot ţinutul vasal.

Regnault şi Yanos erau mascaţi de meterezul dinspre apus.

Trebuia să ocolească şanţul ca să vină la poarta cea mare, care era la miază-zi şi care fusese înlocuită cu un grilaj de fier.

— Colibă veche! bombăni Regnault, cu toate acestea tot sunt destule pietre bune cioplite gata pentru a clădi o casă frumoasă!

Yanos bătu cu ciocanul în grilaj şi arătă pe urmă cu degetul un turn care domina tot restul edificiului şi a cărui platformă slujise odată pentru pază.

La fereastra cea mai de sus a acelui turn se vedea o lumină roşiatică.

— Bătrân nebun! zise Regnault dând din umeri.
Numai la două sau trei ferestre din faţada castelului se vedea lumină.
Marele castel părea nemişcat şi adormit.
Ungurul fu silit să bată de mai multe ori cu ciocanul în poartă.
În cele din urmă grilajul se deschise şi cei doi călători intrară în curte.
Dar nu întrebară de contele de Bluthaupt ci de Zachœus Nesmer, intendentul său.

* * *

Era seara cam pe la şase şi jumătate. Într-o sală mare, luminată de două lămpi, patru oameni şedeau împrejurul unui cămin înalt de marmură neagră unde ardeau surcele de molizi. La spatele căminului, se pierdea între perdele un pat cu galanterie, de formă pătrată şi al cărui cer sculptat se sprijinea pe stâlpi de abanos. Lângă pat era un fel de paravan de tapiţerie care-l izola pe jumătate şi părea un alcov larg. Acolo, în dreapta şi în stânga, era loc pentru mai multe persoane. Înăuntrul alcovului era o uşiţă care răspundea într-un paraclis rotund şi boltit pe dinafară. Un altar, cărţi frumoase de rugăciuni, legate în catifea şi aur şi icoane împodobeau camera aceasta.

Între pat şi cămin, o masă îngustă şi scundă era plină cu sticluţe cu gâtul lung, cu ibrice şi cu ceşti de argint lucrat. Din toate acestea ieşeau nişte mirosuri pătrunzătoare pe care cel care le simte le dispreţuieşte din instinct, pentru că anunţă suferinţa. De partea cealaltă a patului şi după draperie, era un leagăn gol, împodobit cu pânză albă şi cu flori, care părea gata să primească un prunc nou născut.

La capătul celălalt al sălii, lângă o fereastră, un tânăr şi o cameristă — doi copii frumoşi, deştepţi şi zâmbitori şedeau unul lângă altul pe scăunele şi vorbeau încet. Tânărul avea optsprezece ani.

Părul său lung, blond, pieptănat cu cărare, cădea în bucle groase de o parte şi de alta a frunţii sale albe şi senine ca a unei zâne.

Cu toată dulceaţa asta însă se vedea o voinţă tare şi flăcări ieşeau din ochii mari şi albaştri, care se închideau îndată.

Îl chema Hans Dorn.

Camerista avea cel mult şaisprezece ani.

Era o fată frumuşică, simplă, naivă, a cărei privire nu era şireată ca a fecioarelor din Franţa.

Pielea obrazului îi era de o frăgezime uimitoare.

Ea părea îngândurată, chiar speriată.

Cu toate acestea, din când în când, un râs vesel venea pe neaşteptate să arate rumeneala aprinsă a buzelor ei şi nişte dinţi mari albi ca zăpada.

Însă râsul acesta ţinea puţin.

Fata părea că are o remuşcare că era veselă. Ochii i se întorceau spre patul închis şi privirea-i lua o expresie de milă respectuoasă.

O chema Gertraud.

Cei patru oameni care stăteau unul lângă altul în faţa focului, abia scoteau, din când în când, câte o vorbă şi aceea pe şoptite.

Unul dintre ei, lung şi uscat, cu figura afectată, cu turnura scolastică, se scula des şi se ducea de-şi vâra capul ras între perdelele patului de unde ieşea atunci o plângere slabă.

Din două, trei sticluţe turna într-o ceaşcă de argint nişte lichide pe care le amesteca şi da băutura aceasta bolnavului din pat.

Apoi venea şi se aşeza iar pe scaun şi ori de câte ori îşi relua astfel locul, contele Gunther de Bluthaupt, care şedea pe un fotoliu de onoare lângă cămin, îşi descoperea capul albit şi mulţumea cu o mişcare.

Capitolul IV - Gunther vrăjitorul

Gunther de Bluthaupt era un bătrân bolnăvicios şi slab, ale cărui trăsături palide arătau o mare slăbiciune de spirit şi o încăpăţânare de copil.

Obrazului însă nu-i lipsea oarecare mândrie; păstra ceva din manierele mari pe care le învăţase, căci îşi făcuse o bună educaţie în tinereţe.

Dar era un contrast ciudat: pe când capul său cărunt sta drept şi mândru, dimpotrivă în ochi i se vedea un fel de respect fricos.

El era domn şi stăpân.

Scaunul său domina ca un tron pe cele ale tovarăşilor săi şi cu toate acestea un observator ar fi ghicit foarte repede la omul acesta o supunere misterioasă.

În privirea sfioasă cu care se uita la ceilalţi trei era o diferenţă care semăna cu supunerea.

Deasupra capului, pe tăbliţa căminului, era aşezat un pahar de aur însemnat cu armele familiei Bluthaupt.

Într-un colţ al căminului, într-un vas fierbea un lichid negricios.

La fiecare jumătate de oră, omul cel slab şi lung turnă în paharul de aur trei sau patru linguriţe din lichidul din vas şi-l da bătrânului conte. Gunther de Bluthaupt bea. Obrazul i se rumenea, iar peste un minut se învineţea şi mai mult.

Lângă el stătea un băiat foarte gras, rotund, cu ochii mici şi închişi ca de somn. O pădure de păr auriu îi acoperea fruntea lată şi bombată. Obrajii îi erau foarte graşi şi-i treceau peste gulerul cămăşii. Toată persoana lui seamănă cu o ghiulea îmbrăcată în haină neagră. Sta cu mâinile albe, grase şi scurte, împreunate pe pântecele umflat.

Omul acesta era *meinherr* Fabricius van Praët, olandez, favoritul bătrânului conte şi tovarăş de masă obişnuit al castelului.

După el venea omul cel lung, slab şi serios care era doctorul José Mira, portughez din naştere şi mai învăţat decât toţi felcerii la un loc din confederaţia germană.

Omul acesta priceput nu părăsea niciodată castelul.

Gunther de Bluthaupt se credea mort îndată ce pierdea din vedere figura lungă şi uscată şi capul ascuţit al doctorului.

Van-Praët era un bărbat de patruzeci de ani.

Mira nu împlinise încă treizeci; însă unii ziceau că doctorul portughez aştepta vârsta de patruzeci de ani şi o avere, pe care trebuia mai întâi să o strângă.

Cel de al patrulea stătea în faţa bătrânului conte, în celălalt colţ al căminului.

Era o figură din acelea nemţeşti, reci, îngustă, neînsemnată şi nemişcată. Obrazul lui amorţit nu exprima nici bunătate, nici răutate, nici prostie, nici spirit: nu citeai nimic din toate acestea.

Zachœus Nesmer, intendentul castelului de Bluthaupt, ştia să-şi facă treburile foarte bine.

Puteai să-i dai treizeci de ani; puteai să-i dai şi cincizeci de ani. Adevărata lui vârsta trebuia să fie între aceste două cifre.

Contele Gunther avea încredere oarbă în intendentul său Zachœus.

Zachœus era pentru moşiile şi pentru castele sale ceea ce era şi Mira pentru mântuirea corpului său şi ce era grosul Van-Praët pentru visurile de viitor.

Pentru că contele Gunther avusese două visuri în viaţa sa, două visuri mângâiate ani întregi, hrănite cu o speranţă încăpăţânată şi cu o pasiune neobosită.

Primul dintre aceste visuri era o speranţă legitimă şi câte se găseşte în inima oricărui om. Numai bătrâneţea lui îi putuse să-i dea acestei dorinţe o aparenţă himerică. Gunther dorea să aibă un moştenitor pe care să-l cheme ea pe el.

Era cel din urmă Bluthaupt, pentru că cei trei bastarzi ai contelui Ulrich, pe care el nu voise să-i vadă nici o dată şi pe care-i ura din întreaga sa fiinţă, nu aveau dreptul să poarte blazonul tatălui lor.

Dar pe cât mai cu putinţă era ca visul acesta să se împlinească, cu atât visul celălalt era mai nebunesc şi mişelesc.

Viaţa lui trecuse în singurătate, în vechiul său castel, departe de zgomotele din afară, departe de ideile veacului.

Revoluţiile bubuiseră în jurul său, fără ca el să le fi auzit; urechea sa era surdă pentru orice zgomot din afară.

Pentru el lumea trăia numai în cercul îngust pe care-l trăsese în jurul său. Dincolo de acest cerc nu era nimic.

De treizeci de ani Günter de Bluthaupt nu ieşise din parc; nu mai ştia ce este un oraş.

După obicei, castelul era deschis pentru oricine cerea găzduire; dar călătorul care venea să-i ceară adăpost nu era primit la masa stăpânului.

Musafirii uită repede drumul unei case unde uşa li s-a deschis numai pe jumătate.

Iarba creştea pe şoseaua care duce spre castelul Bluthaupt.

Gunther, trăind singur, atunci când vârsta nu îngheţase încă în el focul bărbătesc şi necesitatea de acţiune, căuta să îşi folosească puterile.

Sta închis în cameră, se gândea şi Dumnezeu singur ştie câte fantasme pot vizita, în ceasurile de singurătate, o imaginaţie de neamţ.

Altă dată se încuia în vechea bibliotecă a castelului şi citea zile întregi.

Nefiind în stare să deosebească adevărul de minciună, visul de realitate, îşi umplea imaginaţia cu legende vechi.

Se ştia ce fel de sete trăgea în veacul de mijloc pe învăţaţii germani pentru pretinsa ştiinţă hermetică.

Setea aceasta trecuse de la doctori la gentilomi şi nici un istoric nu ar putea spune câţi conţi, palatini, landgravi[7] şi burgravi[8] muriră nebuni cu ochiul fixat pe cornul cabalistic care trebuia să schimbe pentru ei plumbul în aur.

---

[7] Landgráf, landgrafi, s. m. Titlu dat unui principe german în evul mediu, magistrat care răspundea în faţa justiţiei în numele împăratului — Din fr. landgrave. (nota lui BlankCd)

[8] Burgráv, burgravi, s. m. — Nume dat comandantului unei fortăreţe sau al unui oraş în Germania evului mediu. — Din fr. Burgrave.

Toate aceste titluri derivă din germanul *Graf*, echivalent în limba franceză cu titlul de conte. În Sfântul Imperiu Romano-German termenul de Grave (în limba germană Graf) a fost combinat cu alţi termeni care denotă o jurisdicţie sau un domeniu de responsabilitate, de exemplu:

- landgrave (landgraf) — nobil al cărui fief ţinea direct de suveran (land = ţinut).
- rhingrave (rheingraf, în limba germană) — familie care avea sarcina de supraveghere a fluviului Rhin.
- margrave — în limba franceză marchiz (mark = provincie de frontieră).
- burgrave — sinonim cu viconte sau uneori cu castelan (Burg = castel, fortăreaţă). (nota lui BlankCd)

Tradiţia ţării spunea că mai mulţi Bluthaupţi căzuseră în nebunia aceasta a timpilor trecuţi.

Oricum ar fi fost însă, biblioteca castelului conţinea o mare grămadă de cărţi şi manuscrise vechi, care tratau despre mijloacele sigure cu care se putea ajunge la acest rezultat cu sau fără voia lui Dumnezeu.

Gunther de Bluthaupt, în decurs de ani, citise, recitise, meditase, comparase reţetele absurde îngropate în lungile pagini latine sau greceşti, ba chiar şi ebraice, ale autorilor săi favoriţi.

Ajunsese să creadă cu tărie în şarlatania aceasta.

L-ai fi putut tăia în bucăţele şi el tot ar fi crezut în ceea ce citise.

Şi cu toate acestea un fel de sfială îl opri multă vreme.

Nu-i venea să facă pasul care desparte teoria de practică.

Ştia toate tainele ştiinţei: însă nu avea experienţă.

Pe lângă asta îl mai ţinea în loc şi frica să nu-şi piardă sufletul.

În sfârşit pasiunea birui.

Cuptoarele înroşiră metalul din corn şi bătrânul nostru ajunse alchimist chiar în secolul al nouăsprezecelea!

Laboratorul lui era aşezat în camera cea mai de sus a turnului celui mai din fund al castelului.

Acolo fusese odinioară locul de pază.

Gunther nu destăinuise secretul nimănui; trebuia să fie cu desăvârşire singur pentru lucrarea ciudată pe care o începuse.

Bineînţeles nu izbuti niciodată să facă aur, însă aşa e făcut omul ca să se încăpăţâneze în voinţa de a face ceea ce nu se poate.

Contele lucra, lucra mereu.

Se ducea de la cuptor la cărţi şi de la cărţi la cuptor.

În lipsa de aur care nu vroia să vină, lucrarea lui Gunther avu un rezultat: se dusese vestea că înăuntrul vechilor ziduri ale castelului de Bluthaupt se ascund vrăjitorii.

Şi în Germania tradiţiile pier cu multă greutate.

Lumea îşi aduce aminte de istoriile adeseori repetate, în care Satana juca rolul său trebuitor: cei care treceau pe lângă metereze erau cu groază în inimă. Chiar şi lumina roşiatică, ce strălucea toată noaptea în vârful unuia din turnuri, fu luată drept ochi sângeros al diavolului, deschis peste toate lucrurile dimprejur.

Şi muntenii şi plăieşii începură să se uite la castel cu neîncredere.

Iarba începu să se îndesească printre copacii cei mari care se întindeau de o parte şi de alta a şoselei.

Când Margarèthe călcă pentru întâia oară în curtea castelului ca soţie a contelui, toţi o plânseră pe dulcea copilă care avea să doarmă lângă un slujitor al dracului.

Este adevărat că Gunther ceruse voie Papei ca s-o poată lua de nevastă, dar aceasta o făcuse numai pentru ochii lumii şi negreşit că nu avea nici o trebuinţă de voia dată de cer...

Zachœus Nesmer era chiar pe atunci intendent al castelului de Bluthaupt.

La început ciupea prea puţin pe stăpânul său, dar începu să aibă îndrăzneala ca să-l fure cumsecade.

Zachœus nu credea de fel în dracu.

Băgase de seamă, ca toată lumea, lungile şi desele vizite pe care le făcea Gunther în laboratorul său. Nu putea să priceapă ce făcea el acolo, dar ca unul ce era tare de înger nu vroia să creadă în farmece.

Şi se gândea că ar putea izbuti odată să prindă secretul stăpânului său, atunci s-ar putea prinde cum şira făcui averea pentru că un secret este întotdeauna un izvor de bogăţie pentru cel care are talentul de a-l folosi.

Într-o noapte Zachœus îşi lăsă cizmele în camera lui şi se sui cu picioarele goale pe scara care ducea la camera cu pricina.

Poate că în toată ţara n-ai fi găsit un om mai îndrăzneţ ca el.

Zachœus nu vru să vadă mai mult.

Se dădu jos frecându-şi mâinile şi peste câteva zile *meinherr* Fabricius Van-Praët a fost adus în castel.

Omul acesta cinstit era un vechi prestidigitator care ajunsese prea sus ca să-şi mai poată vedea de meserie.

Avea câteva spoieli din ştiinţele fizice şi nu trebuie să se forţeze mult ca să treacă drept un adept adânc în faţa lesne-credinciosului conte.

Nu trecu mult şi fu adus şi doctorul José Mira.

Van-Praët nu avea altă îndatorire decât să facă aur.

Seriosul José Mira, mulţumită cunoştinţelor sale în ale medicinii transcedentale trebuia să dea contelui Gunther mijloacele de a face să nu se stingă numele de Bluthaupt.

Cu ajutorul acestor doi oameni intendentul Zachœus era stăpân pe toate slăbiciunile nebunului conte.

Asta îi era de ajuns ca să se îmbogăţească el şi tovarăşii lui.

Însă nu era în puterea lui Zachœus ca să ne oprească aici. Afară de doctorul şi de grosul olandez, mai erau şi alţi trei asociaţi pe care trebuia să-i îmbogăţească.

Pentru aceasta trebuia toată averea lui Gunther de Bluthaupt şi Zachœus silit fiind să împartă, voia ca cel puţin, câştigul să fie gras.

Veniturile contelui erau foarte mari însă nimic nu costă aşa de scump ca atunci când vrei să schimbi plumbul în aur şi când ai mai cu seamă un *meinherr* Van-Praët, exfizionom aeronaut, drept colaborator.

Zachœus strigă vai! şi, declară că dacă se vor face încă multă vreme astfel de cheltuieli, apoi în scurtă vreme toate moşiile contelui au să fie vândute de creditori.

Dar semnalând răul propuse leacul.

El cunoştea pe un evreu din Frankfurt, om cum nu se poate mai cinstit, care ar veni cu bucurie în ajutorul nobilului conte, numai să câştige ceva. Astfel Mosès Geld fu adus la castel.

Şi pentru că împrumuturile acestea cu dobânda erau foarte grele, Zachœus Nemser, necontenit ocupat de binele stăpânului său găsi în cele din urmă un mijloc minunat ca să-l scape din încurcătură.

Credincioasa slugă propuse o vânzare a tuturor bunurilor contelui, cu condiţia ca acel ce cumpără să-i plătească pe tot anul o sumă dublă faţă de venitul actual.

Cumpărătorul era şi găsit: Mosès Geld nu putea să refuze nimic nobilului conte.

Gunther de Bluthaupt deşi era obişnuit să nu vadă decât cu ochii lui Zachœus, rămase nehotărât deocamdată în faţa acestei măsuri extreme.

Iubea pe frumoasa Margarèthe, care-i arăta o afecţiune de fiică şi se supunea cu blândeţe celei mai mici voinţe a lui.

Şi pe urmă, unde pui că el tot nu-şi pierduse nădejdea de a avea un moştenitor şi continuu se gândea că de lungile sforţări de a face avere are să profite copilul său, de acel Mesia făgăduit de ştiinţa inflamabilă a doctorului José Mira.

— Să mă ferească Dumnezeu, zise intendentul, ca să propun eu stăpânului meu un contract care ar putea atinge interesele nobilei contese Margarèthe şi a viitorului moştenitor de Bluthaupt! Venitul va fi reversibil asupra contesei în cazul, facă cerul că nenorocirea aceasta să se întâmple cât se va putea mai târziu! — când ar rămâne văduvă...

Cât despre a doua ipoteză, este bineînţeles că ea va forma o condiţie care să desfiinţeze, să strice tot... Naşterea unui băiat pe care îl aşteptăm cu toţii ar anula vânzarea făcută înainte.

— Dar veniturile plătite până aici de Mosès? întrebă contele încredinţat pe deplin aproape.

— Legea romană este pozitivă în privinţa aceasta, răspunse Zachœus. Orice contract aleatoriu expune pe cumpărător la pierderea sumelor date într-un asemenea caz.

Gunther ar fi cedat altor argumente mai puţin hotărâtoare.

Cel dintâi lucru pentru el era ca să-şi vadă de lucru înainte: şi o dată ce va izbuti, ce-i mai păsa de toată averea sa?

Nu i-ar fi lui de ajuns un cazan, un cuptor şi un vas de pământ pentru ca să facă pe fiul său mai bogat decât toţii împăraţii lumii?

Se învoi şi îşi puse iscălitura în josul unui act foarte cu meşteşug compus.

Din ziua aceea contele Gunther fu cel mai norocit domn din statele germanice.

Zachœus îi punea întotdeauna aur la dispoziţie. Marea Operă mergea după pofta inimii, după cum spunea chiar Fabricius Van-Praët, care era adevărul personificat şi doctorul portughez afirma sub jurământ că nişte semne, pe care numai el le cunoştea, vesteau fără doar şi poate viitoarea regenerare a sângelui Bluthaupt.

Acelui preţios doctor, pus şi el în confidenţa vânzării sub condiţie, compuse o băutură care trebuia să înşele toate calculele cumpărătorului Mosès Geld şi să lungească viaţa contelui peste o sută de ani.

Astfel toate mergeau foarte bine şi Gunther era înconjurat numai de prieteni nepreţuiţi.

Ca şi cum întâmplarea ar fi vrut să adeverească povestirile doctorului, Margarèthe rămase însărcinată.

Toată lumea se miră; doctorul se miră mai mult ca toţi.

Cât timp fu soţia sa însărcinată, Gunther se ocupă numai să topească plumb, să distileze tot felul de doctorii şi să bea faimoasa băutură care să-i prelungească viaţa.

Acele luni fură pentru el numai bucurie, deşi îl îmbătrânită cu zece ani.

Cei şase asociaţi însă avuseseră nouă luni ca să ia măsuri pentru orice întâmplare.

Termenul trecuse, ceasul venise.

La împrejurarea aceasta făcuse aluzie curierul Fritz la Frankfurt.

În patul înconjurat cu perdele groase contesa Margarèthe începuse să simtă cele dintâi dureri ale facerii naşterii.

Printr-o coincidenţă care nu era nicidecum efectul întâmplării, Van-Praët făgăduise contelui că în noaptea aceea se va împlini Marea Operă.

Cuptoarele ardeau în laboratorul său, metalul fierbea în fundul cazanului.

Era o mare tăcere împrejurul căminului.

Se auzea şoaptele dintre Hans şi Gertraud, care stăteau lângă fereastră.

O muzică ciudată, care părea că vine din nori, se auzi deodată.

Era ceasornicul din turnul cel mai înalt al castelului de Bluthaupt care cânta.

După ce se isprăvi cântecul, ceasornicul bătu ora şapte.

Doctorul se uită la cadranul smălţuit al vechii pendule.

— Nobilul conte va vedea obrazul moştenitorului său mai înainte ca acul acesta să ocolească încă o dată cadranul, zise el.

— Şi tot atunci, zise Van-Praët, va fi aur în fundul cazanului nostru.

— Fericită noapte are să fie aceasta pentru casa de Bluthaupt! zise Zachœus cu nişte accente ciudate în voce.

— O! Prea fericită! Prea fericită! zise şi Gunther, dar cât o să-mi pară de lungi ceasurile!

Doctorul se sculă şi turnă într-un pahar de aur o doză de băutură din care ieşeau aburi.

Gunther duse paharul la gură.

— Mi se pare că beau viaţa! zise el uitându-se la portughez cu recunoştinţă.

Obrajii săi uscaţi şi zbârciţi se învioră o clipă, ochii îi scânteiară, apoi obrazul se învineţi şi, mai mult, chiar scânteia din ochi pieri.

Răsuflă greu şi-şi duse mâinile zbârcite la piept.

— Aş vrea să beau mereu! zise el. Când nu beau, mi se opreşte respiraţia şi simt un foc lângă inimă.

Capul i se clătină şi căzu greu într-o parte.

Van-Praët şi Mira se uitară pe furiş unul la altul.

Capitolul V - Pata de sânge

Cu cât contele bea mai mult elixir preparat de José Mira, cu atât slăbea mai tare.

În seara aceea simţea mai acut ca oricând îndoitul efect al băuturii pentru a cărei pregătire doctorul pusese, negreşit, o mai mare grijă.

La un minut după ce golea paharul de aur cădea într-un fel de amorţeală care îl lăsa cel puţin să aibă conştiinţă de cele ce se petreceau în jurul său.

Capul lăsat pe piept, şi care părea că poartă o greutate nevăzută, se ridica din când în când cu efort.

Privirea sa stinsă se preumbla încet de la unul la celălalt tovarăş al său, apoi pleoapa obosită se închidea şi capul îi cădea iar spre piept.

José Mira nu-i pierdea nici o mişcare.

Grosul Fabriciu Van-Praët şedea răsturnat în fotoliu şi privea cum ardeau surcelele de brad. Nu se gândea câtuşi de puţin la minunea care trebuia să se împlinească în singurătatea laboratorului din odaia cea mai de sus a turnului de pază.

Intendentul Zachœus îşi făcuse o perdea cu mâna şi se uită foarte rece la stăpânul său.

Într-un moment când Gunther ţinu capul plecat pe piept mă mult decât de obicei, Van-Praët arătă cu degetul pendula şi zise încet:

— Nu mai vin!... Întârzie!...

— Ştii! făcu doctorul, aude tot!...

Contele ridică capul ca şi cum ar fi voit să confirme vorba aceasta.

— Este prea adevărat! zise el abia putând vorbi, întârzie! Minutele sunt lungi! Prea lungi!

Răsuflă greu ca un om care a făcut ceva mai mult decât îl ajută puterile.

— Margarèthe nu strigă, mai zise el. Aş da o mie de suverani[9] ca să-i aud cel dintâi ţipăt. Şi cazanul!...

"Oh!... Pentru ce nu pot să văd aurul galben şi strălucitor fierbând în fundul lui! Pe urmă răcindu-se şi întărindu-se! Minutele sunt lungi!"

Îşi rezemă capul pe mâna care tremura.

Cei trei tovarăşi tăceau.

— Tot corpul mi-a îngheţat, mai zise contele, numai un punct îmi arde în piept ca un cărbune aprins. Daţi-mi să beau!... Mă înăbuş!...

— Nu trebuie să bei prea mult, răspunse doctorul cu un ton dramatic şi încet. Dozele sunt reglate după artă; vei bea, nobilul meu stăpân, când va fi vremea.

— Vezi că sufăr mult! murmură bietul bătrân, dacă ai şti cât sufăr!

Doctorul îi luă mâna ca să-i ia pulsul.

— Domnule conte, zise el cu sfruntare, niciodată n-ai fost mai sănătos decât acum!

Gunther se forţă să zâmbească.

— Poate că e adevărat, îngână el, mi se pare că sunt bolnav... dar aşteptarea aceasta mă omoară... Să aştept încă ceasuri multe şi să nu pot să ştiu!...

Păru că reînsufleţeşte deodată şi îşi aţinti ochiul scânteietor de dorinţă pe faţa largă a olandezului.

— Domnul meu Van-Praët, zise dând vocii sale acel accent mângâietor ce ştiu numai copii să dea, nu crezi că ne-am putea sui în laborator să descoperim cazanul ca să vedem dacă opera merge bine?

---

[9] *Suverani*: monedă de aur.

— Dacă l-am destupa acum, s-ar putea să întârziem prefacerea cu o lună, poate chiar şi cu un an, zise olandezul foarte serios, dar eu sunt acum, mai mult ca oricând, la ordinele nobilului meu stăpân.

Se prefăcu că se ridică.

Gunther gemu.

De după perdelele patului îi răspunse un alt geamăt şi o vece de femeie pronunţă numele lui Dumnezeu cu un accent de suferinţă sfâşietoare.

Fruntea încreţită a bătrânului se lumină deodată, întorsese capul aşteptând ţipătul care nu veni însă.

Doctorul dădu la o parte perdelele.

Lumina lămpilor lunecând pieziş printre perdele, arătă un obraz îngeresc, mai alb decât muselina pernei pe care se odihnea.

Era un cap nobil pe care radia frumoasa candoare a copilăriei.

Câteva şuviţe de păr blond mătăsos şi subţire, cădeau împrejurul obrajilor săi palizi.

Ochii erau pe jumătate închişi şi gura fără culoare părea că se deschide ca să plângă.

Doctorul îi luă pulsul fără să spună o vorbă, trase perdeaua la loc şi se aşeză iar pe scaun.

Gunther căzuse iar în apatia lui.

Hans şi Gertraud, pe care nimeni nu îi băga în seamă, se opriseră din vorbă când auziseră ţipătul tinerei contese şi se uitau spre pat cu ochii înlăcrimaţi.

O tăcere adâncă domnea în cameră. Nu se auzea decât bătaia pendulei şi şuieratul trist al vântului.

Flacăra lămpilor fiind prea slabă lumină numai o parte a camerei, aşa că pereţii erau mai mult în întuneric.

Ori de câte ori vântul se auzea în ferestre producând un zgomot ciudat prin harpele eoliene întinse între coşurile căminelor de pe acoperişul castelului, ori, când monştrii de fontă, care slujeau ca sfârleze de vânt, lăsau să se audă ţipetele lor jalnice, Hans şi Gertraud tresăreau ca şi cum ar fi auzit glasul unei fiinţe care cere ajutor.

Gertraud fusese crescută la castel, Hans era un vasal al răposatului conte Ulrich.

Cei doi aveau loc deosebit între toate slugile lui Gunther şi trebuia să slujească numai pe contesa Margarèthe.

După câtva timp de tăcere, începuseră iar să vorbească.

— Era copilă când a sosit frumoasa contesă la castel, zise Gertraud. Nu zâmbea după cum se zice că zâmbesc soţiile tinere... privirea ei atât de dulce era tristă... şi totuşi când a trecut peste pragul sălii acesteia unde o vedem acum că suferă mi s-a părut că avea lacrimi în ochi.

— Sărmana contesă! zise Hans, mişcat. Ce fericită era acolo, la castelul de Rothe! Tatăl său o iubea, fraţii se închinau la ea şi toţi nobilii din vecinătate oftau de dragul ei... Dar se zice că măritişul acesta trebuia să se facă ca să nu se stingă neamul Bluthaupţilor. Ştiu bine, eu, ce-ar îi trebuit pentru gloria casei... Cei trei fraţi ai săi, cărora li se zice bastarzi, ar fi purtat cum trebuie numele tatălui lor, care-i recunoscuse prin testament ca moştenitorii săi legitimi. Toate acestea însă s-au întâmplat altfel şi mulţi: oameni spun chiar că el ar fi vrut aşa... Vai! Sunt prea tânăr, însă am apucat vremurile când la castelul de Rothe era numai fericire! Nobilul Ulrich ajunsese în puterea vârstei, cei trei fraţi n-aveau pereche între toţi cavalerii din partea locului, amândouă contesele, Hélène şi Margarèthe, bune şi frumoase, păreau că aduc asupra castelului binecuvântarea cerului... Acum Ulrich a murit... Omul atât de plin de viaţă în ajun, nu e decât un cadavru a doua zi!... Se zice că avea vrăjmaşi nişte oameni puternici împotriva nedreptăţii cărora se lupta el... Făcea parte dintr-o societate în care toţi membrii sunt fraţi dar a cui mână s-a ridicat să-l răzbune? Cei trei băieţi ai lui, deşi au o inimă frumoasă, nu poartă nici numele de Bluthaupt, nici numele de Rothe, sunt bastarzi. Am auzit vorbindu-se că şi ei ar fi intrat într-o luptă deznădăjduită. Cine poate să spună dacă vor fi având un acoperiş unde să-şi pună capul Margarèthe este soţia unui bătrân înconjurat de nişte vagabonzi setoşi de bani! Singură contesa Hélène este fericită. Să dea Dumnezeu să fie ferită de vreo nenorocire. Este soţia unui nobil francez pe care-i iubea din copilărie. Nunta lor a fost foarte frumoasă. Gertraud, şi n-a semănat de fel cu aceea de care mi-ai vorbit. Şi eu eram copil când am văzut nunta lor, dar şi acum îmi aduc aminte de bucuria de atunci! Ce frumoşi erau amândoi şi cum se iubeau!

Hans tăcu deodată: bătuse cineva în poartă.

Bătrânul conte deschise ochii pe jumătate şi zise câteva vorbe neînţelese.

— Au venit! zise Praët.

Zachœus Nesmer se sculă şi se duse la o fereastră ca să se uite afară.

Grilajul se deschise şi un om cu o mantă de ploaie intră, dar era singur.

Zachœus mai aşteptă şi când văzu că nu mai intră nimeni şi că poarta s-a închis, se întoarse spre tovarăşii săi care-l întrebau din ochi.

— A venit numai Mosès, zise el aşezându-se iar.

Mira şi grosul olandez făcură semne de nelinişte.

— Tot mereu figuri de vagabonzi ori de negustori! murmură pajul apropiindu-se cu scaunul de frumoasa slujnică. Astfel de oameni trebuie să înconjoare pe şeful casei de Bluthaupt? După cât e de adevărat că te iubesc Gertraud, să mă asculţi pe mine: aici în castel simt că se va petrece ceva ciudat şi ameninţător!

Fata îngălbeni.

— Mă înfricoşezi, dragul meu, şi cu toate acestea nu pot să zic decât tot ca tine... zise fata. Nu ştiu ce presimţire de moarte îmi îngheaţă inima. Abia a început să se însereze şi aş vrea să fie ziuă.

— Dacă noaptea asta va fi cea din urmă pentru vreunul din noi, zise pajul făcându-şi cruce, atunci să aibă Dumnezeu milă de sufletul lui!

Gertraud se lipi tremurând de paj.

Hans înconjură talia fetei şi o trase spre el.

— Lasă-mă! zise ea. Jocurile astea sunt un păcat lângă un pat de suferinţă, şi am face mai bine să ne rugăm ca doi creştini.

În curte nu se mai auzea nici un zgomot.

Calul evreului era în grajd şi Mosès Geld fusese dus în apartamentul lui Zachœus unde se ţineau întrunirile asociaţilor.

Lui Hans îi fu milă de biata Gertraud văzând-o aşa de speriată, şi vru s-o liniştească.

— Suntem nişte copii, zicea el silindu-se să zâmbească, şi ne speriam ca nişte nebuni pentru că tot ce ne înconjoară este trist şi pentru că vântul de octombrie geme afară... Mâine, o să avem un copilaş frumos în leagăn, dragă Trudchen şi vinul de Rhin o să curgă în pahare ca să sărbătorim venirea în lumea a moştenitorului lui Bluthaupt!

— Să te audă cerul, dragul meu! zise Gertraud.

— Oamenii ăştia au nişte figuri urâte, zise Hans arătând cu degetul pe cei trei tovarăşi ai lui Gunther, dar inima nu seamănă întotdeauna cu obrazul şi pot fi oameni de ispravă... Începuseşi să-mi povesteşti ce se vorbeşte prin lume în privinţa sarcinii neaşteptate a contesei. Nu vrei să-mi isprăveşti istoria, Trudchen?

Gertraud ezită câteva minute.

Însă era femeie şi pofta de a povesti o istorie misterioasă era puternică la cei cincisprezece ani ai ei.

— S-au spus multe lucruri, zise ea în sfârşit, printre care sunt multe ce nu le pot înţelege. Dar ascultă-mă, Hans, am să mă străduiesc să-ţi povestesc tot, cum mă voi pricepe. Stăpânul meu a mai fost de două ori însurat în tinereţe. Amândouă femeile însă i-au murit fără să-i facă copii. Sunt treizeci de ani de când soţia a doua e în mormânt de marmură. La castel mai sunt poate doi ori trei slujitori bătrâni care îşi aduc aminte de ea de când erau şi ei tineri. În treizeci de ani contele Gunther nu se gândi să se însoare încă o dată.

Trăia închis în castelul lui în care nu călca nici un gentilom din vecinătate. Nici chiar fratele său nu venea să-l vadă.

E ciudat ceea ce am să-ţi spun, dar am auzit-o şi eu de o sută de ori, aşa că trebuie să cred. Acum trei ani chiar Gunther de Bluthaupt nu ştia încă nimic despre familia fratelui său. Abia atunci păru că se deşteaptă din lunga-i uitare.

El află că familia lui Ulrich se compunea din două fete legitime şi din trei gemeni abia scăpaţi de copilărie şi care nu erau născuţi de contesa de Bluthaupt. Cred că ai auzit vorbindu-se de focul care străluceşte necontenit în vârful turnului de pază, în aripa stângă a castelului. Atunci, ca şi azi, era locul favorit al contelui care se închidea acolo ore întregi.

Nimeni n-a putut afla ce face acolo şi, Dumnezeu să mă ierte dacă păcătuiesc, oamenii din partea locului spun că acolo este un cuib unde contele se închină lui Satana. Sunt ani întregi de când nici într-o noapte măcar nu s-a stins focul în vârful turnului. Ştirile pe care le aflase contele îl preocupară aşa de mult încât mai multe zile nu calcă pe acolo. A fost auzit jurându-se pe Dumnezeu şi pe dracul că nişte bastarzi niciodată n-au să poarte numele de Bluthaupt. Într-o zi trimise o ştafetă fratelui său, contele Ulrich şi un om fu trimis special la Roma să ceară de la Papă voia ca Gunther să se însoare cu nepoata sa. Nu trecu multă vreme după aceea şi sărmana Margarèthe sosi la castel...

Printre oamenii din neamul Bluthaupţilor, cei mai mulţi spun că e o nebunie să mai aibă copii când ajung la bătrâneţe, dacă n-au putut face la tinereţe. Au trecut luni întregi şi nu s-a văzut nici un semn despre sarcina contesei.

Gunther începuse să ducă iar viaţa lui misterioasă de mai înainte, însă nu mai era singur şi cei trei oameni pe care îi vezi acolo erau deja aşezaţi în castel.

Se răspândi odată vestea că unul din ei îşi făcuse pact cu diavolul. Ba se zice chiar că şi contele Gunther îşi vânduse sufletul dracului numai ca să aibă un băiat pe care să-l cheme tot Gunther... Crezi asta, Hans?

— Nu, răspunse pajul, cred în Dumnezeu şi nu cred că dracul are vreme să vină să încheie contracte cu păcătoşii.

Gertraud însă nu era aşa de tare de înger. Zise dând din cap:

— Alţii mai bătrâni decât noi, o cred, şi o spun. Eu doresc să nu fie astfel... Dar, ce crezi tu, Hans, de cei trei oameni în roşu?

— Cei trei oameni în roşu?... zise pajul.

— Cei trei oameni în roşu pe care stăpânii noştri îi poartă pe armele lor, zise fata, cei trei demoni care veghează asupra destinelor Bluthaupţilor!... Se poate chiar, Hans, să nu fi auzit tu niciodată vorbindu-se despre asta?

— Adevărat... zise pajul râzând, mi se pare că-mi aduc aminte. Ei vin ca o prevestire ori de câte ori are să se întâmple ceva... Vin la însurătoare, la naştere, la moarte.

Hans se opri ca să facă un gest prin care îşi arăta neîncrederea.

— Vezi tu, Trudchen, zise el iar, sunt atâtea legende despre casa lui Bluthaupt... atâtea superstiţii... tradiţii... atâtea minciuni!

— Asta nu-i o minciună! zise Gertraud.

— Cum adică? Crezi că oamenii în roşu trăiesc?...

— Trebuie să cred, Hans…

— De ce?

— Pentru că i-am văzut!

Gertraud pronunţă vorbele din urmă încet, dar foarte apăsat.

Hans era din partea locului şi dacă avea câteodată dorinţa ca să se bată împotriva superstiţiei, cu toate acestea ea tot se furişa în el şi-l muncea.

Voise să zâmbească: se făcu serios.

— I-ai văzut, Gertraud?… zise el vorbind încet, fără voie.

— I-am văzut, răspunse fata. Azi sunt tocmai nouă luni… era o seară tot ca asta… Atât numai că era mai frig, pentru că eram în mijlocul iernii şi afară viscolea groaznic. Contesa Margarèthe era culcată ca şi acum pe pat. Doctoriile, pe care i le dăduse doctorul Mira, o îmbolnăviseră… Ca şi adineauri a bătut cineva în poartă… A intrat un călător. Nici unul din oamenii castelului nu-l cunoştea. Era înfăşurat într-o manta mare neagră. Sub părul lung creţ se vedea o figură nobilă şi mândră. Margarèthe a ţipat când a intrat el. Nu ţi-aş putea spune dacă ţipase de durere, ori de bucurie… Străinului i s-a dat să cineze, pe urmă s-a dus în apartamentul pe care i-l hotărâse Zachœus. Hans, n-am spus nimănui până azi lucrurile astea şi numai ţie care mi-ai jurat să mă iei de nevastă am să ţi le spun. Este secretul iubitei mele contese pentru care mi-aş da şi viaţa şi poate chiar iubirea noastră…

Hans îi luă mâinile şi i le sărută cu dragoste.

— Sunt fericit, Trudchen, să citesc în adâncul inimii tale… răspunse el.

— Iubeşte pe contesa Margarèthe, iubeşte-o mai mult decât pe mine şi să mă iubeşti după ea!… Este fata nobilului conte Ulrich, bunul meu stăpân, este sora celor trei dezmoşteniţi pe care aş vrea să-i văd puternici şi bogaţi cu preţul sângelui meu!

— Îi iubesc şi eu, zise fata zâmbind pentru că-i iubeşti tu… Ascultă-mă acum dragul meu, poate o să înţelegi tu ceea ce nu înţeleg eu… Poate să fi fost miezul nopţii. Eu mă culcasem în camera a cărei uşă este aici în spatele meu. Din pricina viscolului nu puteam să închid ochii. Mi se păruse de mai multe ori că aud un fel de fâsâit în camera stăpânei mele, dar îmi închipuisem că nici ea nu putea dormi şi că se învârtea în pat. Vezi, Hans, uşiţa aceea din stânga perdelei?

Hans încuviinţă.

Gertraud îi arăta cu degetul uşa de la paraclis.

Era palidă şi glasul îi tremura.

— A fost o scenă grozavă, murmură ea ca şi cum ar fi vorbit singură; chiar de aş trăi o sută de ani, tot ara să-mi aduc aminte. Uşa aceea dă în paraclisul contesei, din care apoi ieşi într-o curte printr-o scară veche. Curtea asta n-are nici o ieşire. Înainte de ziua de care îţi vorbesc, nu cunoşteam nici scara, nici curtea. Cu toate zgomotele neînţelese

pe care le tot auzeam în camera stăpânei mele, începusem să adorm, când unul mai mare mă făcu să sar drept în sus. Parcă deschidea cineva o uşă cu forţa, nu departe de mine. Am sărit din pat şi numai un pas am făcut până în camera în care ne aflăm şi care atunci era luminată numai de o lampă de noapte. Să-ţi spun acum ce-am văzut. Contesa Margarèthe palidă de suferinţele ei de peste zi, sta cu capul răsturnat pe pernă şi cu părul răvăşit. Părea că doarme adânc: eu îi dădusem de cu seară o băutură pe care o pregătisem după cum mă învăţase doctorul Mira. Între ea şi mine era străinul care sosise seara la castel. Era cu capul gol, mantaua era aruncată alături. Şedea cu un genunchi pe patul contesei... Era nemişcat, ca şi cum ar fi fost trăsnit în poziţia asta şi se uita îngrozit la uşa paraclisului. M-am uitat şi eu în partea aceea. Pe viaţa mea Hans, îţi spun adevărat! Cei trei oameni în roşu stăteau în picioare pe prag...

Pajul întoarse capul spre uşa misterioasă.

Pe figura lui se citea încă neîncredere dar şi un interes puternic.

— Nu mă deşteptase străinul, ci uşa pe care o deschiseseră cei trei oameni în roşu, zise Gertraud.

— După ce semne i-ai putut cunoaşte? întrebă Hans, tăindu-i vorba.

— I-am văzut după cum te văd, răspunse fata, mult mai târziu mi s-au tulburat ochii... Numai dacă spaima nu m-o fi orbit atunci, pot să jur în faţa lui Dumnezeu că erau acolo trei oameni îmbrăcaţi în haine lungi roşii şi al căror obraz era umbrit de nişte pălării tot roşii, ca focul din iad!...

— Ciudat! zise pajul.

Gertraud spuse mai departe:

— Fiecare din ei avea în mână o sabie lungă care scotea scântei la lumină pâlpâitoare a lămpii. Toţi trei aveau aceeaşi talie şi aceeaşi înfăţişare. Stăteau nemişcaţi cam un minut, care pentru mine era ca un veac. Eu rămăsesem chiar în locul unde ne aflăm, încremenită. Cred că nu m-au văzut din pricină că lumina era prea slabă. Doi din oamenii roşii se mişcară deodată şi voiră să păşească în odaie, însă cei de-al treilea îi opri cu un semn. Luă sabia unuia dintre ei şi făcu câţiva paşi spre străin. Acesta se ridică în sfârşit, îşi încolăci mantaua pe braţul stâng şi veni şi el în mijlocul sălii. Omul în roşu îşi luă pălăria. Să fie cu putinţă ca Dumnezeu să ierte pe diavoli să ia trăsăturile îngerilor? Era un tânăr frumos, cu fruntea lată şi gânditoare, înconjurată de nişte păr negru ca abanosul. Ochii îi scânteiau de mânie. Dădu o sabie străinului. Săbiile lor se încrucişară. Nu scoteau însă nici o vorbă. Contesa Margarèthe dormea. Văzui nişte cercuri care scânteiau. Auzii o lovitură seacă, pe urmă o scârţâitură. Străinul căzu pe spate dând un ţipăt grozav. Contesa Margarèthe tresări din somn. Eu am leşinat.

— Şi n-ai mai văzut nimic! întrebă Hans.

— Nu ţi-aş spune câtă vreme am rămas leşinată, îi zise fata. Dar când m-am deşteptat doi din oamenii în roşu stăteau lângă patul contesei şi mi se părea că o văd zâmbindu-le. Însă toate acestea erau ca un vis. Parcă aveam o perdea de pânză pe ochi. Cel de-al treilea om în roşu stă în genunchi în locul unde fusese lupta. Ştergea podeaua cu o bucată din mantaua lui şi mi se părea că şterge petele de sânge. Între contesă şi el fiind perdelele, nu-l puteam vedea ce ştergea. Corpul străinului pierise. După ce isprăvi, cel de-al treilea om în roşu veni lângă fraţi. Îi auzeam vorbind toţi patru încet, foarte încet şi ca nişte oameni care se iubesc... Nu ştiu ce vorbeau... aici nu-mi aduc aminte. Îmi aduc aminte numai că acel care culcase cu sabia pe străin şi care sta tot cu capul descoperit, scoase un pergament din sân şi-l rupse bucăţele, după ce sărută pe Margarèthe pe frunte. Margarèthe plângea... Tot ce-ţi spun se petrecea înaintea ochilor mei şi trecea ca o nălucă. Îmi închipuiam că visez... Ochii mi se închiseseră iar... Când i-am deschis se luminase de ziuă. Contesa dormea cu acel somn zâmbitor şi liniştit care o făcea să semene cu îngerii. Pieriseră şi oamenii în roşu şi străinul cu mantaua neagră... Toate uşile erau închise... Fiind încurajată de lumina zilei şi, pe de altă parte, neputându-mă stăpâni, deschisei uşiţa pe unde intraseră cei trei oameni în roşu. Inima îmi bătea foarte tare, pentru că mă aşteptam să găsesc dincolo de prag cadavrul străinului. Însă în paraclis nu era nimic. Am coborât scara şi m-am uitat în curte: nu am văzut decât zăpada curată: nu era nici o urmă de paşi.

Fata tăcu şi puse mâna pe piept. Sufla foarte greu.

— Dar lasă oare demonii urme de paşi pe pământ?... zise ea... Atunci, vezi, nu judecăm aşa. Mă sileam să cred într-un vis. M-am suit iar sus. M-am uitat prin odaie, la fiecare lucru. Nimic! Toate scaunele erau la locul lor şi în zadar am căutat împrejurul patului să găsesc vreo bucăţică din pergamentul pe care-l rupsese în faţa mea mâna ucigaşului.

— E un vis! Un vis! Îmi ziceam eu mereu. Dar nu era vis... Să vezi!

Şi fata arătă cu degetul o pată neagră mare, care părea încă jilavă.

— Vezi! zise ea cu vocea tremurând: S-a străduit, el omul roşu să cureţe pata, dar urmele sângelui de om nu pier niciodată!

Capitolul VI - Hans şi Gertraud

Contele Gunther adormise cum se cade cu capul pe mână.

Zachœus Nesmer, Van-Praët şi doctorul profitau de somnul acesta ca să vorbească încet.

— Este ora şapte şi jumătate! zise intendentul; doar o jumătate de ceas de când a sosit evreul...

"Nu cumva Yanos şi Regnault n-or fi vrând să mai vină?"

— Dacă s-ar duce odată acolo unde ştiu eu, bombăni grosul Van-Praët, m-aş lipsi de orice ajutor al lor!

Doctorul Mira se mulţumi numai să cugete la ceea ce zicea vecinul său.

— Regnault este un şiret şi jumătate, zise Nesmer; mă prind c-are să vină după ce s-o isprăvi.

— Iar frumosului ungur nu-i plac luptele unde nu se întrebuinţează nici pistolul, nici sabia... zise Van-Praët. Şi apoi azi este 31 octombrie, prin urmare suntem în noaptea sărbătorii tuturor sfinţilor. Cine ştie dacă nu se va fi întâlnit cu niscai duhuri necurate pe lângă Iad?

Mira dădu din umeri şi Zachœus se forţă să nu s-arate speriat.

— Cât despre cinstitul Mosès, zise doctorul, este, ca întotdeauna, cel dintâi la post... dar...

Se uită pe rând la olandez şi la intendent:

— He! He! făcu el cu un fel de zâmbet care era curat o strâmbătură.

— He! He! zise şi Zachœus.

Pe urmă:

— Negreşit, negreşit, zise el, iar, este multă vreme de când am băgat de seamă... Am putea face treaba doar noi trei şi câştigul nostru ar fi îndoit.

— Vezi bine, răspunse doctorul.

— Negreşit, zise şi Van-Praët.

Şi toţi trei oftară în acelaşi timp.

— Asta e primejdia cunoştinţelor urâte, zise Zachœus Nesmer, cu tonul celui mai cinstit om din Germania.

— Primul pas a fost greşit, zise şi domnul Van-Praët.

— N-am fi ajuns aici, dacă părinţii noştri ne-ar fi lăsat fiecăruia câte o mie ori două de florini venit pe an... zise Nesmer.

Doctorul aprobă vorbele acestea filosofice; pe urmă câteşitrei se uitară la acele ceasornicului blestemând pe tovarăşii lor care întârziau.

— Du-te doctore şi vezi cum merge lucrul, zise Van-Praët.

José Mira îşi băgă capul ras şi pocit printre perdelele patului.

De astă dată nu se auzi nici un suspin.

Doctorul se întoarse peste câteva secunde.

— Nimeni nu poate să facă socoteală dreaptă despre câte găseşte natură în sine în asemenea momente de criză... zise doctorul cu un ton de profesor. Nu cred să aibă destulă putere ca să suporte toate durerile naşterii... starea ei de oboseală mi se pare mulţumitoare... dar, după cum v-am mai spus, nu se poate şti.

— Sunt însă băuturi... zise Zachœus.

— Trebuie păstrată în toate o măsură înţeleaptă, răspunse doctorul. O doză poate să aducă deznodământul fără nici o zguduire şi după cum cere trebuinţa... altă dată poate să lase urme!

— Dar dacă naşte, când o să nască? întrebă Van-Praët impacientat.

— Poate după mai multe zile, şi poate chiar peste un ceas, răspunse el. Sunt unele întrebări la care ştiinţa nu poate să răspundă hotărât.

— Şi apoi, cine ştie dacă copiii dracului nu stau câte unsprezece luni în pântecul mamelor?... zise Van-Praët râzând.

Hans şi Gertraud erau prea departe ca să audă ce vorbeau ei.

Hans era îngândurat.

— Ai văzut figurile acelor trei oameni în roşu, Trudchen? întrebă el după o mică tăcere.

— Am văzut numai pe a unuia din ei: avea trăsăturile blânde ca ale unui copil, răspunse ea.

Hans se mai gândi o clipă pe urmă întrebă:

— Şi a doua zi ce s-a întâmplat la castel?

Gertraud se gândi un minut, apoi răspunse:

— A doua zi fu căutat pretutindeni străinul... toate porţile şi uşile castelului fuseseră bine închise şi cu toate acestea el pierise. Pe unde a putut să iasă?... Toată lumea ştia despre întâmplările din noaptea aceea ciudată. Chiar contesa, care nu se trezise decât după moartea străinului întrebă de mai multe ori ce se făcuse cu el. Nimeni nu putea înţelege cum dispăruse el aşa fără veste. Slugile şi vasalii lui Bluthaupt începură să zică de străin că era diavolul care venise la castel adus de olandezul Van-Praët. În tot ţinutul se răspândi zvonul ăsta: toţi rămăseseră încredinţaţi că acest castel era bântuit de diavoli. Şi când se auzi despre contesa Margarèthe că era însărcinată, oamenii începură să numere zilele şi toţi ziceau că acest copil al ei era să fie copilul diavolului. Era însă un om bătrân care îngrijea de şoimii lui Bluthaupt. Acest bătrân, acum, nu mai trăieşte. El pretindea că îl cunoscuse pe străin chiar în seara în care sosise... Zicea că era un gentilom de primprejurul castelului de Rothe: baronul Stefan de Rodack, care ceruse mâna Margaretei şi care părăsise Heidelbergul după măritişul tinerei noastre stăpâne...

— Adevărat!... zise pajul cu sprânceana încruntată, am văzut deseori pe baronul de Rodack la castelul lui Ulrich... Şi e multă vreme azi de când lumea îl crede mort.

— Nimeni însă nu voia să creadă pe bătrânul îngrijitor al şoimilor, zise Gertraud. De nouă luni, oamenii din Bluthaupt n-au altă vorbă şi s-au ferit de tine. Hans, pentru că ai venit de la castelul de Rothe şi că au ghicit cât eşti de devotat pentru nobila fiică a stăpânului tău...

— Nu cumva ei nu o iubesc? întrebă pajul.

— Cum să n-o iubească? răspunse Gertraud, este aşa de bună!... Şi unde pui că are un zâmbet şi o vorbă aşa de dulce încât mângâie pe oricine suferă!... Toţi o iubesc şi toţi îi plâng tinereţea ei jertfită. Dar din noaptea aceea pare că este împrejurul ei un cerc misterios. Chiar binefacerile ei sperie şi pe cei mai săraci. Nu mai cutează nimeni să se atingă de darurile ei, şi cu tot aurul pe care-l au de la ea ei tot mor de foame... O ştiu toţi nevinovată, o ştiu că e evlavioasă şi curată, însă între ea şi Iad este o legătură... Vorbeai adineauri de poveştile cele vechi şi de prezicerile nenumărate care umblă din gură în gură despre casa stăpânilor noştri... Este una se zice, care vesteşte într-adevăr venirea copilului diavolului şi care spune că tot neamul lui Bluthaupt se va prăpădi în ziua în care se va naşte el. Câte vorbe îngrozitoare n-au spus bătrânii din munte în faţa mea despre copilul ăsta!... Ei zic că are să sfârşească tot, la cel dintâi ţipăt al acestui copil al diavolului. Lumina din turnul de pază trebuie să se stingă în clipa când va naşte contesă. Trebuie să se stingă ca să nu se mai aprindă niciodată. Şi toţi ştiu, din poalele zidurilor castelului şi până în fundul văii, că lumina aceasta este sufletul bătrânului Gunther, vândut de atâţia ani împăratului răului...

În minutul acosta, perdelele patului se mişcară: bolnava se deşteptase în dureri crunte.

Începu să ţipe. Gunther săltă capul şi deschise nişte ochi speriaţi.

— Ce este?

— Nobila contesă Margarèthe... începu doctorul.

— A ţipat! zise bătrânul al cărui obraz s-a aprins numaidecât; oh!... Ascultaţi-o cum ţipă! se zice că numai băieţii fac pe mamă să sufere aşa de mult!

Doctorul adeveri cu capul.

— Ţipă, Margarèthe, dulcea mea soţie! zise bătrânul cu un zâmbet idiot, îţi voi da rochii brodate cu aur — vreau să vezi pe fruntea ta frumoasă o diademă de mărgăritar şi pe piept un colier de diamante mai bogate decât toaleta unei regine. N-am să fiu eu mai bogat ca un rege?

De astă dată adeveri Van-Praët.

Gunther se uită la ceas.

— A trecut o oră, zise el bucuros, metalul clocoteşte în fundul cazanului, copilul se mişcă în pântecele mamei... O! Fericită noapte! Fericită noapte pentru casa lui Bluthaupt!

Margarèthe se frământă în dureri grozave. Ţipetele ei erau din ce în ce mai sfâşietoare. Bătrânul asculta şi părea că-i face plăcere să le audă.

Cei trei asociaţi stăteau reci şi nemişcaţi.

Pajul şi fata tăceau. Fiecare plângere a contesei răsuna în inima lor.

— Gertraud! Ajutor! Ajutor! zise Margarèthe, crezând că moare.

Gertraud sări şi dădu fuga spre pat.

Însă doctorul îi luă înainte, se sculă şi se aşeză între ea şi pat.

— Gertraud!... Şi tu mă părăseşti? zise biata Margarèthe.

Fata încercă să treacă: plângea sărmana de mila contesei.

— Stai cuminte, fata mea, îi zise José Mira.

— Dar mă cheamă stăpâna mea! vru să zică Gertraud.

Doctorul o împinse înapoi şi se întoarse spre conte.

— Copila aceasta, prin stăruinţa ei nebună, măreşte primejdiile momentului de criză, zise el.

Obrajii vineţi ai bătrânului se înroşiră, aşa de tare se supără el.

— Dă-te înapoi, ticăloaso! strigă el ameninţând-o cu pumnul. Cutezi să te împotriveşti doctorului meu?... Doctorul meu este stăpân, m-auzi tu? Şi toţi trebuie să-l asculte.

— Gertraud, Gertraud! murmură Margarèthe a cărei voce slăbea.

Gertraud îşi puse mâinile la ochi şi începu să plângă.

— Nu mai striga pe Gertraud, zise bătrânul cu un ton jumătate poruncitor şi jumătate duios. Fii cuminte, te rog, ai auzit pe doctorul... prietenul meu cel mai bun, doamnă!

Margarèthe strigă încă o dată pe Gertraud dar aşa de slab că de abia se auzi.

— Iar! zise Gunther bătând din picior. Iart-o, doctore, este prea tânără... Haide, Grethchen, soţioara mea, ascultă pe bunul tău bărbat şi stai liniştită... Gertraud a plecat... a murit... mai ştiu şi eu? Dacă n-o mai chemi, am să-ţi dau un inel de rubine pe care să-l plătesc zece mii de florini, doamnă contesă.

Criza trecuse. Perdelele patului nu se mai mişcau şi Margarèthe tăcea.

Bătrânul începu să-ţi frece mâinile osoase, râzând cu nevinovăţie.

— Eşti mulţumit, doctore? îi zise el.

— O singură vorbă a gloriosului nostru stăpân, răspunse portughezul, ajunge ca să aducă sub ascultare chiar durerea.

— Fac din Grethchen lot ce vreau, zise bătrânul, mă iubeşte aşa de mult. Dar trebuie să mă răsplăteşti şi pe mine, doctore, şi să-mi dai să beau.

Mira se uită la ceas.

— Sunt fericit că pot să mulţumesc pe domnul conte, zise el, a trecut jumătate de oră.

Turnă doza obişnuită în păhărelul de aur şi contele îl bău cu sete.

Gertraud se întoarse întristată şi se aşeză iarăşi pe scaun lângă paj, care nu pierduse din vedere nici o mişcare a doctorului.

Pe obrazul lui Hans se citea o îndoială.

— Pentru întâia oară ai fost oprită acum ca să te apropii de stăpâna noastră? întrebă el.

— Este a doua oară, răspunse Gertraud. Aseară contesa m-a strigat şi când am vrut să mă duc, omul acesta s-a aşezat în drumul meu.

— Ştii din ce cauză?

— Da, răspunse Gertraud, azi de dimineaţă a văzut pe contesa strecurându-mi o scrisoare şi o cheie... Când am ieşit din cameră, el a vrut să pună mâna pe mine... Atât numai că eu fug mai repede decât el.

— Ce scrisoare era? întrebă Hans.

— Eu nu ştiu să citesc decât cartea de rugăciuni, răspunse Gertraud roşindu-se. Contesa mi-a dat cheia cu scrisoarea şi m-a însărcinat să le dau lui Klauss, vânătorul care este, ca şi tine, un vechi supus al lui Ulrich. Klauss a încălecat îndată şi nu s-a întors încă până acum.

Hans îşi lăsă capul în palme îngândurat.

— O scrisoare... şi o cheie!... murmură el.

— Am făcut rău că ţi-am spus astea, Hans, pentru că stăpâna mea m-a rugat să nu spun nimănui.

— Secretele stăpânei tale sunt în siguranţă în adâncul inimii mele, răspunse pajul — vrăjmaşii ei, dacă are, ar putea să mă omoare, dar vorbă din gură nu mi-ar scoate niciodată!...

Gertraud îi luă o mână şi i-o strânse.

— Eşti bun, zise ea şi te iubesc.

Cei doi copii statură câteva minute strânşi unul de altul, fără să zică nici o vorbă. Gertraud era înfricoşată... Hans se gândea. În cameră era tăcere. Vântul încetase.

Deşi nu era lună, afară era o lumină albicioasă şi uniformă.

Hans se uită la cei trei oameni care stăteau lângă bătrânul adormit.

— Cu cât mă gândesc mai mult, zise el vorbind singur, cu atâta mi se par misterele acestea mai ameninţătoare;

Gertraud îl asculta şi pălea.

— De ce ţi-e frică, dragul meu? îl întrebă ea.

— Nu ştiu, răspunse pajul. Vezi cum seamănă contele Gunther cu un om care are să moară...

Gertraud se înfioră.

— Adevărat! zise fata.

— Contele în agonie, zise Hans, contesa pe mâinile docarului acestuia. Sunt unii oameni tot aşa de răi ca şi diavolii, Gertraud, şi fără să se amestece, iadul s-ar putea întâmpla, fapt de care se tem vasalii lui Bluthaupt.

— Ce vrei să zici? întrebă fata îngrozită.

Peste câteva secunde de tăcere, figura fetei se însenină; prin cap îi trecuse o idee liniştitoare.

Hans dădu din cap şi nu răspunse.

— Mi se pare că te înşeli, Hans, zise ea cu un fel de convingere naivă.

— Să dea Dumnezeu să fie cum zici! răspunse pajul.

— Dacă ar trebui să se întâmple vreo nenorocire, ar fi venit şi cei trei oameni în roşu! zise Gertraud lăsând ochii în jos.

Hans, cu tot necazul lui, zâmbi când auzi vorbele acestea.

— Cine ştie dacă n-au să vină, răspunse el ridicându-se.

Se apropie de fereastră şi se uită afară.

Dar numai decât dădu un ţipăt uşor de mirare.

Gertraud alergă lângă el.

Curtea castelului era albă de zăpadă.

Gertraud strânse pe Hans de braţ.

— Tot aşa eră curtea în noaptea când i-am văzut pe oamenii în roşu în camera în care suntem acuma, şopti ea.

— Eşti nebună! zise Hans voind să zâmbească.

Dar când zise vorbele astea tresări fără voie, iar Gertraud era cât pe ce să cadă de frică... Cineva bătea foarte tare în poartă.

Capitolul VII - Cina

Hans şi Gertraud se speriaseră degeaba.

În poartă nu bătuseră cei trei oameni în roşu ci domnul cavaler de Regnault şi ungurul Yanos Georgyi.

Dădură caii unui rândaş şi urcară scara printre treptele căreia creştea iarbă. Intrară în vestibul, pe urmă în sala de arme, corp vechi de gardă, cu stâlpi masivi, cu căpiţele pătrate, având în fiecare colţ figuri de oameni politici, hidoşi, stând pe vine, cu urechile lungi ca de măgar şi uitându-se cu nişte ochi grozavi găunoşi.

Aici nu era nimeni. Cameră care îndată după aceasta şi ale cărei sculpturi alegorice probau că slujise de tribunal, era ocupată de slugi de toate vârstele bărbaţi şi femei care stăteau împrejurul unei sobe mari.

Castelul avea dependinţe mari cât un oraş, însă vremea le dărăpănase ca unele ce erau mai puţin solide decât clădirea principală.

Apatia contelui Gunther, care se gândea numai la himere lăsase slugile să cotropească castelul care era destul de mare ca să se aşeze fără să jeneze deloc privirile stăpânilor care se încinseseră într-o aripă retrasă.

Intendentul Zachœus nu se împotrivise acelei cutezătoare cotropiri a slugilor, ceva neauzit poate în Germania din vremea lui Barbă Roşie până azi.

Germania este ţara clasică a etichetei. Fiecare lucru şi fiecare om îşi au acolo locul lor oficial, pe care nu e lăsat a-i schimba.

Însă Zachœus avea interes să se poarte bine cu toţi.

Dacă slugile castelului nu-l iubeau prea mult, cel puţin nu-l puteau învinui că este tiran, pentru că, de când venise la castel, se arătase bun şi îndatoritor.

Vechea sală de justiţie, în care şedeau acum slugile, nu era aşa de mărginită cum părea.

E adevărat că în serviciul lui Bluthaupt nu mai erau gentilomi, dar erau încă persoane de multă însemnătate.

Blasiu, vătaful de curte, primea o sută de florini pe lună pentru că era foarte isteţ.

Desideria, lenjereasa cea mare, nu era mai prejos de el.

Amândoi aveau fotoliu de piele care îi făceau să semene cu nişte suverani în mijlocul curţii lor.

Lângă ei şedeau ajutoarea ei şi regina spălătoreselor, pe urmă venea şoimarul Gottlieb, şelarul Arnold, dezarmatorul, rândaşii şi îngrijitorii clinilor. Mai încolo, vânătorii îşi curăţau armele glumind cu fetele.

Regnault şi ungurul trecură printre toţi aceştia ca să ajungă la apartamentul lui Zachœus Nesmer unde îi aştepta jupân Mosès Geld.

Trecură dar prin mai multe săli care păreau părăsite şi ale căror ferestre nu mai aveau geamuri:

Prin găurile acestea puteau măsura întinderea dependinţelor şi clădirilor părăsite, puteau chiar să admire eleganţa mărime a capelei, rămăşiţă preţioasă din secolul ai doisprezecelea.

Zachœus Nesmer se aşezase în partea cea mai dinspre răsărit a castelului.

Acolo era un loc destul de larg între clădirile, pe care le reparase cum îi plăcuse lui şi numai pentru el, şi între partea locuită a castelului.

Zăvoarele vechi de la uşi şi broaştele mâncate de rugină fuseseră înlocuite cu altele noi.

Nenea Zachœus îşi făcuse din locuinţa lui un fel de fortăreaţă.

Van-Praët şi José Mira locuiau în capul celălalt al castelului.

Nişte persoane aşa de folositoare trebuia să rămână întotdeauna la îndemâna stăpânului.

Trecerea lui Regnault şi a ungurului făcu pe toţi cei din sală să murmure: vătafi, paharnici, scutieri şi vânători se uitau după ei cu multă curiozitate. Slujnicele de toate vârstele îşi spuneau una alteia impresiile lor.

— Frumos cavaler este gentilomul acesta francez! zise Desideria.

— Eu cred că nu se poate compara cineva cu nobilul ungur, răspunse Ludchen, nevasta curierului Fritz.

Lieschen, Luischen, Franzchen, Lottchen, Ketthen şi Rozchen împărtăşea fiecare una din părerile acestea.

— Frumoşi sau urâţi, mie nu-mi place când văd că vin astfel de persoane, zise scutierul Johann.

— Sunt păsări de pradă, zise Hermann plugarul, ori de câte ori vin ei, ştiu că are să se întâmple o nenorocire.

Femeile dădură din umeri.

— În orice vreme a fost găzduit cineva în nobilul castel de Bluthaupt, zise foarte serios vătaful. Hermanne, să vorbeşti cu mai multă cinste de musafirii domnului nostru.

— Nu sunt musafirii contelui Gunther, zise plugarul, ci ai intendentului Zachœus şi a blestematului aceluia de olandez care, la urma urmei, a să ne aducă pe dracu în casă!

Desideria îşi făcu cruce. Toate femeile făcură ca ea. Ideile superstiţioase îi năpădiră din nou pe toţi, şi în sală se făcu o tăcere apăsătoare.

Adevărul e că şi aici, ca şi în camera contesei, nu se vorbise decât numai de spaimă din acea noapte fatală, când trebuia să se împlinească destinul neamului de Bluthaupt.

— Dacă în vârful turnului de pază o mai fi încă lumină, stăpâna noastră nu poate să scape, zise un rândaş care-şi isprăvise lucrul afară.

În minutul acesta Fritz, curierul, care se întorsese din Frankfurt, împinse uşa sălii.

Deşi hainele îi erau pătrunse de ploaie, nu se apropie de sobă.

La faţă era mai palid decât zăpada care îi acoperea livreaua.

Se duse şi se aşeză într-un colţ şi nu vru să răspundă întrebărilor nevestei care alergase la el.

Ochii îi erau ficşi parcă văzuse o vedenie fioroasă.

— Dacă arde sufletul lui Bluthaupt acolo sus, să dea Dumnezeu să nu i se stingă lumina aşa de curând! zise Desideria.

— Dumnezeu n-are nici un amestec aici! bombăni Hermann plugarul.

— Ah! ziseră într-un oftat droaia de fete, primim toate lefuri bune şi nu ne amestecăm, dar mai bine ar fi să mâncăm pâine neagră decât să ne fie tot mereu frică de Satan.

— Binişor, fetelor, zise Johann scutierul, numai puţine ceasuri aveţi să mai tremuraţi... Cum s-o naşte copilul diavolului, n-o să vă mai temeţi de nimic, pentru că acest castel are să se surpe peste noi şi pietrele sunt cam grele.

Toţi se înfiorară şi buzele învineţite ale lui Blasius nu găsiră vorbe ca să certe pe scutierul îndrăzneţ.

În tăcerea ce urmă după ameninţarea aceasta de moarte, uşa sălii se deschise. Zachœus intră urmat de *meinherr* Van-Praët.

Ori de câte ori îl vedeau pe olandez, oamenii castelului se speriau groaznic.

Se credea că el întreţinea focul în vârful turnului dracului, că el mijlocea între bătrânul conte şi iad.

De astă dată cu atât mai mult se îngrozi când îl văzură.

Deşi pe obrazul lui nu se vedea nimic satanic femeile puseră mâinile la ochi ca să nu-l vadă şi Desideria chiar începu să-şi facă cruce.

Bărbaţii se uitau pieziş la el.

— Blasius, zise Zachœus către servitorul său principal, să serveşti mâncarea nobilului nostru stăpân în camera contesei. Iar mie să mi-o aduci chiar acum în apartamentul meu!

Blasius se înclină în semn că pricepuse.

— Ei copii, iată o noapte veselă! zise Zachœus încercând să dea obrazului său nemişcat o expresie de adevărată mulţumire.

— Da copii, o noapte de veselie! zise şi grosul Van-Praët.

Nimeni însă nu le răspunse. Fritz se înfioră în colţul lui.

Îşi aduse aminte de scena întâmpinata lângă Iad.

I se păru chiar că aude strigătul de agonie.

— Veselă noapte, încuviinţă el clănţănindu-i dinţii de frig.

— Domnul nostru, zise Zachœus, vrea să vă bucuraţi cu toţii ca nişte slugi bune, ca să sărbătoriţi naşterea nobilului său moştenitor... Puneţi masa, copiii mei, şi lângă fiecare din voi să văd câte un ulcior din vinul cel mai bun de Rin!

Vătaful de curte făcu un semn şi numaidecât se ridicară câţiva să pună masa.

Vătaful pivniţelor şi cu ajutoarele lui se coborâră la pivniţă.

Peste câteva minute, toate slugile castelului erau înşirate împrejurul mesei, având fiecare câte un ulcior mare de pământ cenuşiu plin ochi din care spuma dădea pe afară.

În vremea asta, alţi servitori ieşeau din bucătăriile de sub castel cu farfuriile şi cu mâncărurile pentru conte şi intendent.

Mâncarea de seară a contelui Gunther era cât se poate de simplă.

S-ar fi putut zice că este mâncarea unui pustnic.

A intendentului, dimpotrivă, era îmbelşugată.

— Aşa, copii! zise intendentul, acum umpleţi-vă paharele şi beţi în sănătatea copilului care se va naşte!

Paharele se umplură într-adevăr şi fiecare se prefăcu că bea, dar nici o buză nu se udă de vin.

— Aşa, aşa! zise Zachœus.

Amândoi ieşiră.

— Acum, nimic nu ne împiedică de a ne duce să mâncăm... Vino! zise Van-Praët trăgând pe intendent de braţ.

Imediat se deschise o fereastră şi vinul din toate paharele fu zvârlit afară.

Nimeni nu voia să bea în sănătatea copilului diavolului.

Gottlieb, veselul îngrijitor al şoimilor, Arnold, Leo, şi servitorii cei mai tineri îşi încărcaseră farfuriile, dar văzând pe ceilalţi că tac şi că nu mănâncă dădură şi ei farfuriile la o parte, ca şi cum mâncărurile erau otrăvite.

Ajutoarele de la bucătărie se întorceau din camera contesei şi din apartamentul lui Zachœus cu mâinile goale.

— Ce fac ei acolo sus? întrebă Johann...

— Contele doarme, răspunse unul din copii, iar nobila contesă ţipă.

— În casă la intendent străinii cântă şi râd cât pot de tare, zise un altul.

— Când creştinii sunt ameninţaţi de un rău, e o zi de sărbătoare pentru blestemaţi! zise Hermann plugarul.

* * *

Numai doctorul José lipsea de la chef pentru că era obligat să stea lângă contesă.

Ceilalţi cinci asociaţi se aşezaseră împrejurul unei mese încărcate cu tot felul de mâncăruri.

În fiecare capăt al mesei era câte o grămadă mare de farfurii.

Jos, la o parte, erau o mulţime de ulcioare şi de sticle cu vin.

Era vădit că nu voiau să fie slujiţi de lachei, nici de paharnici.

Zachœus Nesmer învârtise de două ori cheia în broască uşii vecine.

— Aici avem deplină libertate, zise el aşezându-se iar la masă. Şedeţi cum vă place, bunii mei camarazi, ca şi cum aţi fi la o depărtare de o sută de leghe de Bluthaupt.

— Şi să bem! zise Regnault.

Olandezul îi întinse mâna peste masă, căci vorba lui îi fu pe plac.

Nesmer şedea între Mosès Geld şi Regnault; în faţa lor, Van-Praët, care era şi el al casei, alături cu ungurul Yanos.

— Ei! Prea scumpii mei, zise Regnault după ce mâncară supa, mi se pare că toate merg de minune... Dacă n-ar fi rămas contesa însărcinată, lucru de care ne-am cam speriat la început, am fi putut să aşteptăm ani mulţi... pe când acum suntem obligaţi să sfârşim.

— Cavalere, zise Van-Praët, îţi ies nişte vorbe de aur din gură şi nu cunosc alt băiat mai amabil că dumneata!... Începusem să ne temem că n-o să vii la întâlnire.

— Ce spuneţi! zise Regnault netezindu-şi părul, negustoresele dumneavoastră din Frankfurt pe Main nu sunt totuşi aşa de frumoase ca să împiedice pe un om galant să se ducă la treburile lui... Am fost oprit în drum, adăugă el cu îngâmfare de o mică întâmplare destul de neplăcută. Unul care mi-a căutat pricină... Ştiţi, se pot întâmpla oricui supărări de acestea.

Regnault era cam palid, dar zâmbea.

— L-ai omorât? întrebă Van-Praët. Domnul Yanos ţi-a fost martor?...

— Nu! răspunse ungurul foarte sec.

— Nu! zise şi Regnault. Domnul Yanos n-avea de ce să se amestece... Am să vă povestesc întâmplarea când vom ajunge la fructe... Dar cum stăm? Haide, nene Zachœus, spune-ne, mă rog, ceva amănunte noi?

— Domnul conte se simte foarte rău, răspunse intendentul bând încet-încet un pahar de vin de Rin, întrebaţi pe *meinherr* Van-Praët... Doctorul l-a aranjat cumsecade zilele acestea... şi faimoasa băutură dătătoare de viaţă mi se pare că şi-a împlinit de minune datoria.

— Da, zise Van-Praët, rânjind cu veselie, dar, în vremea aceasta, cazanul arde pe foc în turnul de pază. Opera cea mare, se împlineşte cu încetul, acolo, sus... şi diavolul să vină acum şi Gunther tot n-o să aibă vreme să schimbe, înainte de a muri, în aur bun şi frumos toate plumburile şi jgheaburile castelului de Bluthaupt!

Evreul Mosès se uita cu sfială la Van-Praët ca şi cum nu i-ar fi venit să îi ia vorbele în glumă.

— Eu însă v-am dat, scumpi prieteni, mijloacele ca să se facă lucrul ăsta minunat, zise grosul olandez îngâmfându-se.

— Dar eu? zise Zachœus.

— Dar eu? zise mai încet umilitul Mosès Geld, care înghiţea pe furiş pahare mari de vin.

— Nu vreau să vă scad meritele nici unuia, zise olandezul. Dumneata, Zachœus, eşti cel care ne-ai deschis porţile castelului... Propun să bem în sănătatea dumitale!

Toţi băură în sănătatea intendentului.

Van-Praët zise iar:

— Dumneata eşti, cinstite Mosès Geld, cel care ai dat cele douăsprezece mii de florini care trebuiau pentru încheierea vânzării. Beau în onoarea dumitale!

Băură în sănătatea evreului.

— Însă eu sunt, zise iar grosul olandez, cel care a născocit combinaţiile acestea ingenioase, cu ajutorul cărora cele douăsprezece mii de florini ale lui Geld au fost de ajuns ca să plătim sute de mii de franci. În zadar ar fi scuturat, nenea Zachœus, toate cutiile din casă de fier... în zadar ai fi împrumutat dumneata Mosès, cu două sute la sută, dobândă, căci tot n-ai fi putut acoperi cheltuielile. A trebuit cazanul meu, vasele mele de pământ şi de sticlă, formulele mele învăţate şi tot ce mai trebuie pentru Marea Operă...

— Eşti un scamator deosebit Van-Praët, zise Regnault, cine ar fi gândit altfel?

— Galbenii lui Mosès, zise olandezul, economiile lui Zachœus şi veniturile castelului, toate acestea îmi treceau prin mâini ca să plătesc ce mai rămăsese din rentă. Propun să bem de două ori în sănătatea mea.

— Să bem de două ori în sănătatea grosului.

— În sfârşit, cât o să ne vină de fiecare? întrebă ungurul.

— Am în buzunar, răspunse intendentul, lista amănunţită a bunurilor castelelor de Bluthaupt şi de Rothe, care a stat la baza contractului de vânzare. Am făcut din bunurile acestea şase părţi pe cât s-a putut la fel. Le vom trage la sorţi.

— Arată-ne lista, zise Regnault.

Zachœus scoase din buzunar un pergament şi-l întinse pe masă.

Toţi cinci se ridicară deodată şi-şi lungiră gâturile ca să poată citi lista, scrisă cu nişte litere subţiri şi înghesuite.

Ungurul se aşeză pe scaun mai înaintea tuturor.

— Nu înţeleg nimic din scrisul acesta, zise el, dar vai de acela care ar vrea să ia mai mult decât mine!

Van-Praët şi doctorul Mira erau singurii membrii din asociaţia care cutezau să se împotrivească grozavului ungur.

— O să ne străduim, domnule Georgyi — răspunse el — să punem lucrurile la îndemâna nobilei dumitale neştiinţe... Strânge hârtia, nene Zachœus, şi să bem ca nişte camarazi cinstiţi.

Regnault nu luase parte la dezbaterea aceasta.

De la începutul mesei el mânca şi bea cu o poftă nebună.

Scena îngrozitoare de mai înainte, jucând un rol atât de oribil, nu-i lăsase în spirit nici o picătură de remuşcare.

El avea un suflet din acelea pe care numai frica le mişcă, în el nu era un strop de sensibilitate. Inima era invulnerabilă.

Soarta dăduse caracterului acestuia corupt un spirit calculat, dar schimbător, în aparenţă sceptic, comun, burghez, fără gust, şi pornit spre o ironie care e caracteristică tinerilor de rând.

L-ai fi luat drept un don Juan vulgar, vinovat cel mult de vreo farsă de cârciumă ori de o seducere uşoară.

Avea, prin urmare, un înveliş mincinos şi mai primejdios poate decât o mască de bunătate, pentru că leii aceştia cu duzinele, cărora le place să-şi povestească singuri isprăvile, sunt oamenii de care lumea se fereşte cel mai puţin.

Ei stau pe scara socială pe aceeaşi treaptă cu micul student fanfaron care îşi sparge pieptul vrând să pară rău, şi ca nătărăul din provincie, osândit să ţină veşnic cumpăna în partidă dublă, pentru că a vrut să întreţină o dansatoare cu un venit de 1500 franci. Lumea râde de acest soi de oameni, dar nu se teme de ei. I-ar aprecia prea mult dacă i-ar crede capabili de o crimă.

Regnault folosise de multe ori această mască a lui şi trebuia să o mai folosească încă. Printre asociaţii săi ocupa un loc neclar. Nimeni nu se aştepta la vreo ispravă din partea lui, dar el se înfigea aşa de mult încât deseori îl lăsau, numai ca să scape.

— Dar micuţa contesă? zise Regnault, n-a putut încă doctorul să-i vină de hac ciudatei sale boli?

— Operele Satanei nu se nimicesc aşa de uşor, domnule Regnault! răspunse Van-Praët cu emfază, doctorul şi-a uitat şi latineasca pe care a mai ştiut-o... Vă garantez eu că acest copil are să se nască.

— Şi ce s-a hotărât în privinţa aceasta?

— Părerea noastră, răspunse Zachœus, vorbesc pentru *meinherr* Van-Praët, doctorul şi cu mine, este că, dacă se va naşte o fată, noi să lăsăm lucrurile să-şi urmeze cursul lor... Naşterea unei fete nu anulează vânzarea... va fi numai o amânare de câteva

zile... poate, ceea ce nu cred, câteva săptămâni... în orice caz însă, contele Gunther şi nobila sa soţie nu mai pot merge prea departe de acum înainte.

Ungurul îşi pusese furculiţa pe masă şi asculta vorbele intendentului cu un interes deosebit.

Ceilalţi aprobară prin semne, în afară de Mosès Geld, care era întotdeauna rezervat şi n-avea altă grijă decât să golească farfuriile.

— Şi dacă se va naşte un băiat? mai întrebă Regnault.

Zachœus tăcu un timp, părând că îşi alege cuvintele.

— Nu suntem copii şi dacă ne-am asociat, negreşit, am făcut-o cu un scop, zise el în nesfârşit.

— Negreşit, zise şi Van-Praët.

— Nu numai că născându-se un băiat am pierde drepturile noastre de cumpărători, dar am pierde chiar banii pe care i-am plătit până azi, zise intendentul.

— Ceea ce m-ar aduce în sapă de lemn pe mine şi pe bieţii mei copilaşi! zise Mosès Geld.

— Este vădit lucru că nu putem lăsa să se întâmple astfel de nenorocire familiei prietenului nostru Mosès, zise foarte serios Regnault.

— Prin urmare, zise Van-Praët, Zachœus, doctorul şi eu suntem de părere că trebuie să întrebuinţăm mijloacele cele mai bune...

— Tot aşa cred şi eu, zise Regnault.

— Cât despre mine, murmură evreul cu ochii în jos şi tremurându-i puţin glasul, Dumnezeu îmi este martor că sunt un om supus... înţelepciunea dumneavoastră este mai mare decât a mea şi nu-mi stă bine mie să vă dau sfaturi.

Numai ungurul nu deschise gura încă.

— Ce înţelegi prin vorba; mijloacele cele bune, *meinherr* Van-Praët? întrebă el.

— Acestea sunt nişte explicaţii cam supărătoare şi care mi se par de prisos, domnule Georgyi..., răspunse olandezul. Nu suntem şcolari.

Yanos ezită un minut, pe urmă îşi încruntă sprâncenele.

— În două vorbe, zise el direct, pe cine vreţi să omorâţi?

Evreul îşi împreună mâinile, împinse departe de el farfuria care era goală şi îşi aţinti ochii în tavan, murmurând:

— Doamne! Doamne!

— Domnul Yanos, zise Regnault, se exprimă cu nişte cuvinte care dau lucrurilor o nuanţă cruntă. Iată că prea bunului Mosès nu-i mai e foame şi noi n-o să mai fim veseli... Ce dracu! Toţi ne înţelegem, şi lămuririle lui *meinherr* Van-Praët îmi par cu desăvârşire satisfăcătoare.

— Nu mă satisfac însă pe mine, răspunse ungurul, şi pentru a doua oară întreb pe cine vreţi să omorâţi la noapte?

Zachœus şi Van-Praët nu deschiseră gura.

— Ei! Ce ţi-ai găsit să mă întrebi, zise Regnault răstit. Asta sare în ochi oricui: pe Gunther de Bluthaupt, pe soţia lui şi pe fiul său.

Yanos făcu un gest de dezgust.

— Un bătrân, zise el, o femeie, şi un copil!

Bău un pahar plin cu vin de Rin ca şi cum ar fi vrut să nu mai spună nimic.

Zachœus şi Van-Praët ridicară din umeri.

— Domnule Yanos, cine acceptă scopul, trebuie să accepte şi mijloacele! răspunse intendentul.

Ungurul îşi umplu încă o dată paharul şi-l goli dintr-o înghiţitură. Obrajii i se înroşeau, iar ochii îi scânteiau.

— O femeie! repetă el stăpânindu-se să nu izbucnească; o femeie tânără, frumoasă şi sfântă a cărei iubire nu se poate plăti cu tot aurul din lume!... O femeie culcată pe un pat de suferinţă şi pe care nici o sabie nu va veni s-o apere în ceasul mişelesc al asasinatului!...

— M-a plictisit! zise Regnault cam încet, dar îi va trece... Totdeauna începe aşa... Norocul e că, după ce se îmbată bine, este un hoţ fără ruşine.

— Pe legea mea! zise ungurul aprinzându-se, eu nu mă pricep să omor copiii şi femeile!... Vreau să fiu bogat, nu zic ba, pentru că sunt tânăr, nobil şi frumos... pentru că numai aurul îmi lipseşte ca să semăn cu un prinţ!...

— Ei bine! domnule Yanos, o să ai aur..., zise Van-Praët, tăindu-i vorba.

— Trebuie să fie ceva fioros, să vezi pe o femeie în agonie, lângă leagănul copilului ei asasinat! zise ungurul care-şi umplea des paharul, ah... ah... Dacă ar fi lângă leagăn oameni cu săbiile scoase, ar fi altceva!... Când se ciocnesc săbiile, sângele se aprinde, inima bate şi mintea se pierde... Am omorât pe Ulrich de Bluthaupt, v-aduceţi aminte!

Evreul îşi ascunde capul în mâini.

— L-am omorât, zise Yanos cu o voce gravă, — era noapte... Vă înşiraserăţi toţi cinci înaintea uşii camerei în care fugise... Şi nici unul din voi nu cuteza să facă un pas înaintea, pentru că Ulrich era soldat şi pentru că strigase că acel care va face un pas spre el va fi mort!

— Ştim că eşti viteaz şi tare ca oţelul, Georgyi, zise Regnault cu un glas împăciuitor. Domnilor, să bem în sănătatea domnului Yanos!

Paharele se ciocniră. Ungurul goli două pahare, unul după altul.

Vinul începuse să-l înmoaie.

Se ridică împleticindu-se şi se lovi cu pumnul în piept.

— Da, da, sunt tare! Sunt viteaz! zise el. Daţi-mi să mă bat cu ei, nu să omor femei! ... V-aduceţi aminte cât era de neagră camera?... Numai întuneric... şi în noaptea aceea groasă, auziserăm zgomotul a două pistoale care se încărcau.

Evreul începu să tremure aducându-şi aminte.

Ceilalţi păliră şi chiar Regnault nu mai zâmbea.

— Înaintam eu singur, zise ungurul scuturându-şi capul, mă atrăgea ceva spre odaia unde ameninţa primejdia... Ah! Dacă s-ar mai lua popoarele la bătaie, ştiu bine că aş fi un viteaz!... Intrai; se făcu lumină o dată, apoi a doua oară şi, la lumina celor două focuri de pistol, văzui un om cu sabia în mână în mijlocul camerei. Mă năpustii spre el... săbiile se atinseră. Ulrich căzu... Atunci, voi, tovarăşii mei venirăţi, zise Yanos cu dispreţ amar, venirăţi toţi cinci, şi mi se pare că l-aţi omorât de tot!

— Se poate foarte bine, zise Van-Praët ca domnul Yanos să aibă şi în noaptea asta o sabie în mână ca s-o încrucişeze cu alta.

Ungurul sări în sus. Făcu cu ochiul, ca să dea a se înţelege că Van-Praët vorbea astfel numai ca să-l linguşească pe Yanos.

Ceilalţi priviră curioşi pe Van-Praët.

Vestea că ar putea fi o luptă nu bucura pe nimeni.

— Ce spui de sabie? zise ungurul.

— Contele Ulrich a lăsat prieteni, răspunse olandezul.

— Numai atât? întrebă Zachœus; de aici până la Heidelberg e foarte departe.

Regnault îi făcu semn să tacă, crezând că Van-Praët juca o comedie.

— Este foarte departe de aici până la Heidelberg, repetă acesta dând din cap, dar este multă vreme şi de când curierul Klauss a plecat călare.

— Nu ştiu nimic despre acesta, răspunse intendentul.

Regnault îl ciupi de braţ ţinându-se să nu râdă.

— Nu vezi că toate acestea sunt pentru ungur? îi zise la ureche.

Privirea lui Yanos, întunecată de beţie, era aţintită duşmănos asupra lui Van-Praët.

Continuă să bea.

— Klauss s-a dus să caute oameni ca să se bată cu mine? întrebă el încurcându-i-se limba.

— Da, răspunse Regnault.

Yanos îşi căută sabia pe care nu o avea la brâu.

Izbucni într-un râs lung, obositor.

— Ah, ah! Dacă sunt oameni şi săbii împrejurul patului femeii şi împrejurul leagănului copilului... Femeia este foarte frumoasă! Dar săbiile... Ah! Ah!... Va trebui să omor!

Se răsturnă pe scaun şi-şi lăsă ochii în jos.

— Uitasem să-ţi spun, nene Zachœus, zise Van-Praët, azi de dimineaţă, în lipsa dumitale micuţa Gertraud s-a apropiat de patul contesei care i-a dat pe furiş o scrisoare cu o cheie.

— Grosul Van-Praët ar fi fost un actor minunat! zise Regnault, dar acum e de prisos să se mai prefacă... Sălbaticul a adormit.

— Nu încă! Nu încă! murmură Mosès Geld care se uita la el pe furiş îngrozit. Ah! Doamne! Doamne! Ce om rău şi grozav.

— I-a fost cu neputinţă doctorului să pună mâna pe fată şi a văzut pe Klauss pe urmă plecând în goana calului — mai zise Van-Praët.

— Asta-i tot? zise Regnault. Aplaudaţi, domnilor, povestea-i bine ticluită!

— Nu este poveste, răspunse olandezul serios. Yanos doarme şi de acum încolo ar fi de prisos să ne mai prefacem.

Figura lui Regnault se lungi.

Intendentul se strâmbă şi Mosès începu iar să tremure.

— Şi Klauss a plecat de dimineaţă? întrebă Zachœus Nesmer.

— Şi nu s-a mai întors încă!... zise Regnault care nu avea chef de glumă.

— Şi este un vechi vasal de la Rothe!... zise olandezul cu o voce destul de speriată.

Împrejurul mesei se făcu o tăcere lungă. Se uitară unul la altul şi când cavalerul de Regnault şopti numele bastarzilor lui Bluthaupt, un fior îi cuprinse pe toţi.

— Zidul este tare, zise Van-Praët.

— Şi porţile puternice, adăugă cavalerul de Regnault.

— Da, răspunse încet Zachœus scuturând capul palid, dar în noaptea asta sunt tocmai nouă luni de când a venit un străin în castel. A intrat pe poarta grilajului, dar cine ar putea spune pe unde a ieşit?...

— Nu cumva crezi că ar putea fi şi o intrare necunoscută? zise Regnault îngrozit.

— Sunt în castel de puţini ani, răspunse Zachœus, dar am auzit foarte des pe slugile bătrâne ale castelului spunând că celor trei oameni în roşu nu le trebuie cheia de la poartă ca să intre.

Capitolul VIII - Arborele care înverzeşte

Cârciuma "Arborele care înverzeşte" din Heidelberg avea o reputaţie proastă pentru poliţia bavareză şi austriacă.

Cu toate acestea era o cârciumă frumoasă, având drept firmă un stejar ale cărui frunze semăna cu nişte smaralde. Cu un an mai înainte chiar fusese vopsit încă o dată.

Acolo se bea mult vin de Rin şi multă bere tare.

Stăpânul ei, Elias Kopp, urmase odinioară cursurile universităţii cu mare strălucire.

Avea muşterii numai studenţi uniţi; el îl porecliseră "arbiter elegantiarum".

În toate zilele de marţi sala cea mare a cârciumii se prefăcea în sală de bal, un bal cinstit, unde domnii doctori nu pregetau să aducă pe tinerele lor moştenitoare.

Conversaţiile se făceau într-o latină curată.

Glumele lui Plaut şi ale lui Aristofan se auzeau şi aici.

Veneau studenţi îndrăgostiţi şi profesori serioşi, toţi nebuni după filosofie.

Auzeai uneori cuvinte greceşti strecurându-se printre buzele rumene ale vreunei frumoase *jungfrau*[10].

Dar politica, Dumnezeule mare!

Pe când tinerii se învârteau într-un vals graţios împrejurul sălii, doctorii vorbeau despre drepturile omului, despre liberul arbitru şi despre folosul ce ar fi dacă imperiul ar fi guvernat de un senat de profesori.

Un număr mare de tineri, cu figura destul de nătângă, îi asculta cu gura căscată.

Alţii, având nişte capete ciudate deasupra gulerelor întoarse ale cămăşilor, traduceau în nemţeşte tirade nevinovate din tragediile lui Voltaire şi îi număra pe suveranii ce trebuiau să-i înjunghie.

Barurile lui Elias Kopp, proprietarul "Arborelui care înverzeşte", aveau un renume mare şi legitim.

Doctorii afirmau bucuros că petrecerile acestea cuviincioase îndulceau — atâta cât se putea — asprimea vechilor moravuri universitare.

Fetele doctorilor se fereau să dezmintă vorbele acestea şi se îmbujorau de plăcere numai când se gândeau la valsurile făgăduite pentru marţea viitoare.

În celelalte zile ale săptămânii "Arborele care înverzea" îşi pierdea puţin din aspectul său galant.

Chiar de miercuri dimineaţa îşi lua fizionomia de cârciumă.

"Arbiter elegantiarum" îngrijea el singur ca mesele să fie bine aranjate.

Cum venea seara, atmosfera curată, îmbălsămată în ajun de suflarea fetelor de doctori, se schimba într-o negură groasă.

Tutunul lua locul ambroziei, galanţii cavaleri din seara trecută se transformau fără multă greutate în studenţi beţi, bând ca să bea şi fumând ca să amorţească.

---

[10] *Jungfrau* (în limba germană) = virgine. (nota lui BlankCd)

În cârciuma asta era întâlnirea principală şi oficială a tuturor membrilor sectei *Cum*.

Corporaţia se întrunea aici, la loc hotărât, şi, când deputaţii vreuneia din cele douăzeci şi şase de Universităţi din Germania aveau să comunice ceva Decanei, (acesta era titlul universităţii din Heidelberg), la "Arborele care înverzeşte" erau primiţi cu toată pompa cuvenită.

Dar "Arborele care înverzeşte" nu răsturnase încă nici un tron şi nici un tiran nu fusese trimis pe lumea cealaltă, iar Sfânta-Alianţă nu pierdea nimic aşteptând.

Adunarea aceasta de la "Arborele care înverzeşte" fuma atât de multe pipe mari şi încărcate, declama atâtea discursuri, cânta cântece aşa de lungi şi bea atâta bere încât capetele regale se temeau foarte mult de ea şi se înfiorau numai când auzeau de numele lui Elias Kopp, "arbiter elegantiarum".

Era chiar în seara când Regnault, Mosès şi ungurul veneau călare la castelul de Bluthaupt. Era cam la ora când cavalerul se despărţise de ceilalţi doi şi se oprise în loc aşteptând pe vicontele d'Audemer.

Se înnoptase. Sala cea mare a cârciumii era plină şi în fiecare minut numărul musafirilor creştea.

Cei care intrau nu băteau la uşă, deşi uşa era închisă, ci numai călcau cu piciorul un nasture de lemn, care era la nivelul pământului şi uşa se deschidea imediat.

Lucrul acesta dă întrunirii o culoare deosebită de mister şi un profan s-ar fi căznit multă vreme ca să deschidă uşa căci n-ar fi izbutit. Trebuia să-i ştie secretul.

Era frig, se închiseră toate ferestrele ca să fie ferită adunarea de vântul de afară şi de urechile lungi ale poliţiei bavareze.

Pentru că groaza inspirată suveranilor de liga *Camarazilor* era ceva real şi dădeau un fel de seriozitate adunărilor tragi-comice ale studenţilor Germaniei.

Camarazii ar muri de urât şi de durere în ziua când nu ar mai fi nevoie să nu se mai teamă.

Toate mesele erau înconjurate de *camarazi*, întinşi alene pe băncile de lemn şi rezemaţi în coate pe scândura goală, semănând cu nişte turn culcaţi pe perne.

Fiecare avea în gură o pipă mare cu ciubucul lung, bine îndesată şi bine aprinsă.

Din toate ieşea un fum intens, greu, opac, care împiedica vederea.

Sala era slab luminată de câteva lămpi, stele roşietice, acoperite, care abia licăreau în negura grea.

Cei care veneau de afară izbuteau să găsească drumul în întuneric mai mult din obicei decât conduşi de vedere.

Dacă şedea cineva mai mult acolo, ochiul se obişnuia cu semiîntunericul.

Se deosebeau ici şi colo corpuri care se mişcau şi care dădeau motive murmurelor care umpleau sala.

Câteodată vântul pătrundea înăuntru când se deschidea uşa. Atunci fumul se mai risipea şi se vedeau grupurile de camarazi îmbătându-se cu vin, cu bere şi cu tutun.

Acolo era un număr mare de figuri de acelea nemţeşti, adormite, şi a căror beţie seamănă cu un somn plicticos.

Se mai găseau şi guri mute, abia deschise de un zâmbet leneş; frunţi gânditoare plecate sub povara visurilor imposibile ale fanteziei germane.

Erau şi câteva capete energice şi hotărâte care ar fi putut foarte bine să figureze într-o dramă a lui Schiller.

Costumul pitoresc al universităţilor da fizionomiilor acelora straşnice un soi de vitejie sălbatică.

Era semnul acestui tablou bizar, al cărui gros îl forma mulţimea de rând.

Grosul *camarazilor* era bun cel mult ca să bată pe paznic, urlând cântece absurde împotriva Franţei.

Nu se putea spune că nu era în toţi creierii aceea multă ştiinţă şi în toate inimile calde şi generoase instinctul de libertate, dar bunul simţ suferise la cei mai mulţi un fel de deviere din cauza subtilităţilor bizare ale dialecticii, la modă atunci în universităţile germane.

Gândeau doar de dragul de a discuta. A trece la fapte era pentru ei scopul principal, susţinuţi în această idee doar de liberalismul lor. Dar îşi cheltuia curajul în discuţii lungi. Erau obişnuiţi să pună vorbe mari în locul faptei. Era evident că erau viteji şi tari şi plini de devotament adevărat pentru credinţa lor, dar dormeau. Şi fiecare ceas ce trecea le îngreuia şi mai mult somnul.

Meşterul Kopp luase bineînţeles toate perdelele albe care dădeau în fiecare marţi cârciumii lui un aer cochet şi nevinovat.

Zidurile îşi arătau acum goliciunea lor negricioasă unde se aliniau un cordon de tablouri afumate.

Afară de ornamentul acesta, se mai vedeau pe ziduri un mare număr de inscripţii făcute cu cretă şi portretul în picioare al domnului de Metternich, cu un ştreang de gât şi cu urechile de măgar.

Într-un colţ al străzii, nu departe de mica estradă, unde *arbiter elegantiarum* îşi ţinea contabilitatea cu termen lung, era un careu de ziduri, larg de câteva picioare şi acoperit cu o perdea cafenie.

Deasupra perdelei era scris în nemţeşte: Magazinul Onoarei.

Aici era arsenalul oamenilor liberi care compuneau corporaţia botezată *Cum*, din Heidelberg, unde se găsea o duzină de săbii lungi cu limba triunghiulară, care sunt cunoscute sub numele de *schlaeger*.

Armele acestea slujeau la luptele ciudate care plac la nebunie studenţilor din toate universităţile Germaniei, dueluri ciudate şi în care amândoi luptătorii înfăşuraţi în câlţi şi în piele, îşi fac plăcerea de a se bate la epuizare.

Au dreptul să se bată, însă n-au dreptul să se omoare: *Cum*, regulă suverană şi respectată, îi opreşte de a lovi altfel decât în corp.

Aşa se face că plastroanele sunt întotdeauna atinse de sabie.

Duelurile acestea provoacă grele contuzii, dar nu sunt primejdioase ca *savata* sau bătaia cu picioarele a lucrătorilor parizieni.

Schlaeger-ul ar fi o armă grozavă într-o luptă ale cărei reguli nu ar fi precizat de Cum.

Cu toată forma lui veche, este uşor de mânuit şi mlădios chiar dacă lungimea lui neobişnuită îl face fioros când se găseşte în mâini agere.

Elias Kopp era însărcinat în mod deosebit cu paza *Magazinului Onoarei*.

Împrejurul unei mese domnea o piroteală trândavă. Oamenii beau, fumau şi tăceau.

Mai departe, un îndoit şir de figuri palide, grămădite împrejurul unui postav roşu ascultau, ce li se ghicea în nişte cărţi, îngălbenite de vechi ce erau.

Printre aceste figuri se vedeau glugi noi, amestecate cu haine fără formă şi fără culoare care s-ar putea chema zdrenţe dacă nu ar fi un adânc respect pentru universităţile germane.

Mai departe regi, turnuri şi pioni făceau manevre pe un şah vechi, puşi în mişcare de mâinile exercitate a doi şcolari întârziaţi.

Un cerc de curioşi sta împrejurul lor şi-i privea cu mare băgare de seamă.

Mai era un joc destul de simplu, unde şase mărci de os se plimbau pe liniile trase cu creta pe o masă goală, noduroasă.

La altă masă, în loc să se ocupe cu jocurile, discutau despre filosofie ori despre istorie, vorbeau despre lecţia din urmă a profesorului care era vestit. Discutau tare, comentau pe Leibnitz, făceau praf pe Loke, şi pe Bacon, fără să cruţe pe Reid, pe Steward şi pe ceilalţi şefi ai şcolii scoţiene. Nici chiar Descartes nu era lăsat în pace.

La doi paşi mai departe, era o altă temă. Se vorbea despre dragoste, buze rumene şi ochi mari negri zâmbitori.

Don Juanii îşi povesteau aventurile, sfioşii oftau, poeţii băteau câmpii şi fanfaronii minţeau.

În sfârşit, erau alte grupuri care se înfundau până peste cap şi politică.

Nu departe de casa de bani a lui Elias Kopp, imediat dedesubtul *Magazinului Onoarei*, şedeau la o masă cinci, şase tineri împrejurul unui camarad, înfăşurat într-o manta roşie.

În locul şepcii universitare, studentul avea o pălărie mare de pâslă, de sub care îi cădea o pădure de păr negru şi strălucitor.

Părea să aibă douăzeci de ani.

Privirea îi era mândră, poruncitoare, gura, serioasă, părea făcută pentru a comanda.

Toţi îi ziceau *frumosul*.

Deşi şedea pe bancă, rezemat alene cu spatele de zid, se ghicea că avea o talie nobilă.

Când norii de fum se risipeau uneori şi când privirea putea străbate mai profund încoace şi încolo în cârciumă, se putea zări încă alţi doi bărbaţi, îmbrăcaţi în mantale roşii, care semănau cu cel dintâi.

Unul din ei şedea la masa de joc şi mânuia cărţile cu o abilitate deosebită, celălalt da din mâini în mijlocul grupului leneş şi flecar care se interesa numai de aventuri galante.

Aceasta avea un zâmbet vesel pe buze. Trăsăturile celui care juca, aveau o expresie de nepăsare. Emoţiile jocului nu-i alterau obrazul.

Golea, unul după altul, paharul mare, fără să găsească beţia pe care o căuta.

Pe student îl chema Otto, pe jucător Goëtz, şi pe cel care povestea isprăvile amoroase Albert.

Erau fraţi şi nu purtau alt nume decât pe cel de botez.

Capitolul IX - Arbitrul elegantelor

Otto, frumos student cu mantaua roşie, era înconjurat în sala cea mare a cârciumii *Arborelui care înverzeşte*, de un grup de camarazi care constituiau elita adunării.

Deşi prostia era la modă, la ei li se citeau în ochi gânduri îndrăzneţe. Beau însă, ca toţi ceilalţi, şi fumau.

Cei mai mulţi erau mai în vârstă decât Otto, dar păreau că-l recunoşteau de superior.

— Pe legea mea, zicea vinul din ei, Michaël, zis *filosoful*, dacă ar veni acum oameni de-ai poliţiei să te caute, Otto, n-aş crede că s-ar mai întoarce toţi acasă!

— De ce să vină? întrebă tânărul. Abia aseară am sosit din Frankfurt şi printre voi nu e nici un trădător.

— Ar fi o meserie primejdioasă asta, zise poetul Dietrich, un alt bărbos, cu voia *arbitrului* elegantelor. Dacă s-ar găsi aici în sală vreun astfel de om, i-aş sparge capul numai când i-aş da un pumn, ca să nu mânjim săbiile!

— Şi socotiţi să rămâneţi mai multă vreme cu noi? întrebă iar Mihail.

— Până mâine numai. Nu e bine pentru noi în cetatea Heidelberg… Aici suntem prea aproape de castelul de Rothe şi oamenii care au ucis pe tata, au prea mult interes să ne trimită şi pe noi după el.

— Viteaz şi demn german era contele Ulrich! zise poetul ridicând paharul în sus. Într-o zi am să-i închin nişte versuri; până atunci, Dumnezeu să-l aibă sufletul în sfânta sa pază!

Toţi studenţii, care şedeau împrejurul lui Otto, îşi luară pălăriile de pe cap.

Grupurile vecine tăcuseră şi încercau să prindă ceva din discuţia lor.

— Nu mai am decât un galben, zicea Goëtz. Pentru ce dracu mi-a încredinţat Otto punga familiei? Cu un galben nu pot face trei inşi drumul până în Franţa. Haide, Rudolf, fiule, sau nu-ţi mai dau nimic, sau îţi dau îndoit!

— Cu părul lung, blond, moale ca mătasea, care îi cade ca nişte unde de aur, nişte umeri albi… zicea Albert, cel de-al treilea frate. Voi n-aţi iubit niciodată, marchize?

Cel mai îndrăzneţ curtezan din toată universitatea Heidelbergului îşi înălţase dorinţele sale îndrăzneţe până la nevasta unui funcţionar.

— Burghezele! zise Albert cu dispreţ; prieteni, să nu-mi vorbiţi despre burgheze... Mătasea, catifeaua, diamantele...

— Mi-am pierdut şi ultimul galben! zise Goëtz.

Toţi din jurul lui Albert izbucniră într-un râs prelung.

— S-a început o procedură împotriva voastră, zise Michaël lui Otto: Doctorii au încercat să se împotrivească mişeliei acesteia, dar ei n-au putere mare şi Dumnezeu mai ştie unde sunt privilegiile noastre vechi! Sunteţi învinovăţiţi toţi trei că aţi conspirat împotriva şefului cel mare şi dacă v-ar arunca în temniţele Bavariei ori ale Austriei, ar şti ei ce să vă facă... Este loc totdeauna în închisorile Spielbergului.

— De aceea nici noi nu vom sta multă vreme în Germania, răspunse Otto. Suntem proscrişi şi slabi... acum nu putem face nimic ca să răzbunăm pe tata... O să aşteptăm.

În ochiul tânărului era o licărire întunecată şi ameninţătoare.

În adâncul inimii acestuia atât de tânără clocotea dorinţa de răzbunare pe care timpul trebuia s-o stingă.

— Şi nu mai avem ce face în Germania, zise el plin de amărăciune. Am străbătut cele mai multe oraşe universitare pentru a continua opera tatei... Pretutindeni am fost sărbătoriţi. Am văzut pipe mai groase decât cele din Heidelberg şi pahare de bere mai adânci. Am auzit cântece, am văzut dueluri. Oamenii liberi nu mai speră nimic. Fraţii mei şi eu vrem să trecem Rinul... Avem în Franţa un prieten devotat, putem zice chiar un tată: soţul sorei noastre Hélène. Are să ne vină în ajutor ca altă dată şi, graţie lui, sper că vom găsi pâine!

Otto tăcu o clipă. Apoi îşi scutură părul său cel lung, ca şi cum ar fi vrut să gonească un gând supărător.

— Testamentul contelui Ulrich, răspunse el, a fost sfâşiat în mii de bucăţi... De acum încolo nu mai avem dreptul nici la averea lui, nici la numele lui... Şi dacă mai purtăm culorile lui Bluthaupt pricină e că punga noastră nu permite a înlocui postavul roşu al mantalelor noastre.

Se uită trist la mantaua lui roşie.

— Numele lui Bluthaupt nu mai este, adăugă el încet şi tremurându-i vocea. Pe noi ne cheamă Otto, Albert şi Goëtz... Actul care ne dă o familie s-a nimicit... am rămas iar bastarzi.

— Dar cine l-a prăpădit? zise poetul mânios.

Şi pentru că Otto nu răspunse, numaidecât toţi întrebară încă o dată cine a nimicit testamentul?

— Sora noastră Margarèthe este soţia contelui Gunther, unchiul nostru, care ne dispreţuieşte, zise el în sfârşit. Ea este singură şi fără apărare în vechiul castel de Bluthaupt unde i s-a închis tinereţea ca într-un coşciug... Dacă ai şti cum ne iubea şi câtă

bucurie era în castelul de Rothe când ne adunăm toţi: Hélène, Margarèthe şi noi la masa tatei... Nu ştiu ce are să mi se întâmple în viitor şi dacă sunt ursit să-mi dau sufletul întreg unei femei... ştiu însă că nimic în lume, în minutul de faţă, nu-mi este mai scump decât sora mea Margarèthe! Hélène e ferecată, şi Margarèthe suferă. Ea are dreptul la o iubire, mai mare, biata copilă! Trufia neamului nostru a osândit-o la suferinţe!

Fraţii mei şi eu suntem izgoniţi, după cum ştiţi, din castelul de Bluthaupt; n-am văzut-o pe sora noastră decât o singură dată şi pe furiş de când s-a măritat.

Au fost câteva minute de bucurie, amestecate cu lacrimi, găseam pe Margarèthe curată şi bună ca un înger. Dar Dumnezeu încetase s-o mai apere şi lângă culcuşul ei sfânt priveghea necuratul demon!...

Otto se opri. Fruntea i se încreţi şi pleoapele i se lăsară în jos.

Michaël Dietrich şi camarazii ceilalţi, care şedeau împrejurul mesei, îl ascultau curioşi. Ei auziseră vorbindu-se ceva despre misterul care apăsa viaţa celui din urmă conte de Bluthaupt, dar erau nişte zvonuri care treceau nebăgate în seamă în ţara clasică a legendei, unde acei care povestesc se îngrijesc să dea oricărui lucru o tentă fantastică.

Otto, Albert şi Goëtz petrecuseră un an la universitatea din Heidelberg, pe când trăia tatăl lor.

Între tineri, ei erau mai îndrăzneţi, mai veseli, mai curaţi la inimă şi la gând, şi mai viteji.

Toţi îi iubeau, îi imitau, chiar îi ascultau.

Pe urmă trăiseră în pribegie.

Nimeni nu ştia bine secretul lungilor lor călătorii.

Însă toţi ştiau că erau proscrişi de curţile din Viena, din Berlin şi din München.

Erau proscrişi pentru că ei erau tinerii îndrăzneţi care se aflau în fruntea tuturor mişcărilor universitare, dar, mai mult, pentru că erau copiii contelui Ulrich, înflăcăratul vrăjmaş al puterii.

Cei trei fraţi reveneau cu acea aureolă de proscrişi care zguduie aşa de tare fibra germană.

Comunitatea din Heidelberg îi primea ca pe nişte prieteni scumpi şi că pe nişte martiri ai cauzei tuturor.

Erau nenorociţi acum, ei, care odinioară erau aşa de plini de speranţă şi de bucurie!

Albert era tot vesel, fanfaron, Goëtz era tot nepăsător; dar suferinţa încreţise tânăra frunte a lui Otto.

Şi camarazii, care îl iubiseră când era copil, admirau cu un fel de respect maturitatea aceasta înainte de vreme.

Otto ridică ochii şi îi pironi pe tavan.

— Sărmană surioară! murmură el. Se forţa să zâmbească, dar lacrimile i se scurgea pe obraz... A trebuit să-i smulg secretul temerilor ei... Bătrânul Gunther aflase de testamentul care recunoştea pe cei trei conţi de Bluthaupt şi îi făcea bogaţi... Zgârcenia lui s-a declanşat... mândria lui oarbă s-a aprins... Ameninţase... Sărmana Margarèthe tremura. Castelul acela vechi este aşa de posomorât şi în atmosfera rece a odăilor lor sunt atâtea gânduri sumbre. Tremura şi abia scotea câte o vorbă... Fraţii mei şi cu mine ne uitarăm unul la altul: când este vorba de Margarèthe noastră, nu putem avea decât un gând... Scosei din sân testamentul contelui Ulrich şi-l rupsei bucăţele...

Dietrich şi Mihail întinseră mâna bastardului.

— Ai o inimă nobilă, Otto! îi ziseră ei, mai curând sau mai târziu, Dumnezeu are să vă facă fericiţi!

Otto clătină din cap.

— Fraţii mei şi cu mine suntem tari, răspunse el şi ştim să suferim. Dacă în lumea asta o mai fi fericire pentru sângele Bluthaupţilor, s-o dea Dumnezeu pe toată numai Margaretei şi Hélènei! Dar să bem, zise Otto schimbând deodată tonul! E rău să vină cineva, după ce a lipsit multă vreme, în faţa prietenilor, cu obrazul posomorât şi cu vorbe de mâhnire. În sănătatea oamenilor liberi al Germaniei!

Goëtz ridică de departe paharul şi repetă toastul.

— De multă vreme n-a mai zis fratele meu Otto o vorbă aşa de înţeleaptă!... zise Albert cu glasul jumătate...

— Haide! Să jucăm pe cuvânt, de vreme ce nu mai am nimic... zise Goëtz tinerilor cu care juca. Şi, pentru că a venit vorba, cine dintre voi mă va găzdui la noapte?

Toţi din sală răspunseră într-un glas cerându-i onoarea aceasta.

Chiar cârciumarul îi declară că punea la dispoziţia celor trei fraţi odaia pe care o aveam mai frumoasă. Albert îşi răsuci mustaţa care nu-i mijise încă.

— La dracu! N-avem trebuinţă de găzduirea nimănui... şi deasupra Oberthorului ştiu o burgheză frumoasă... zise Albert tot cu jumătate de voce.

Otto îi tăie pofta de a se mai lăuda:

— Trebuie să ne sculăm, zise el. Mâine trebuie să plecăm dis de dimineaţă, să ne ducem să îmbrăţişăm pe sora noastră Margarèthe, şi de la Heidelberg este departe până la Bluthaupt!

— Mai cu seamă pe jos! zise nenorocitul Goëtz care pierduse banii pentru caii de poştă.

Otto se ridică şi întinse mâna camarazilor.

Când deschise gura ca să-şi ia adio, cineva bătu uşor în uşa de afară a cârciumii.

Toţi tăcură într-o clipă.

— Este cineva care nu ştie secretul!... zise poetul cam îngrijorat.

Bastarzii se ridicau şi-i traseră pălăriile pe ochi.
Elias Kopp tremura la tejgheaua lui.
Pentru a doua oară se auziră bătăi în uşă.
Grupurile se agitară împrejurul meselor şi în murmur se auzi o singură vorbă:
— Poliţia!...
Nimeni nu mai zise o vorbă, dar zece, doisprezece studenţi se repeziră spre *Magazinul Onoarei* şi traseră perdeaua, lăsând astfel să se vadă săbiile lungi pentru duel.

Capitolul X - Milostenia

Cârciumarul nu aşteptă să se mai bată a treia oară în uşa cârciumii. Se ridică iute de pe scaunul de piele veche şi se apropie de grupuri.
— Domnilor!... le zise el, privilegiile universităţii înainte de toate, ăsta-i lucrul de la sine înţeles... Dacă o fi poliţia, are să spargă uşa după a treia somaţie. Cred că ar fi mai bine să deschidem şi să parlamentăm.
— Deschide şi parlamentează, nene Kopp, răspunse poetul Dietrich. Nu uita să le spui mai cu seamă că aici avem cu ce să le despicăm capetele şi cu ce să le găurim hainele.
Dietrich despică aerul cu o sabie pe care o luase de după perdea.
Otto şi fraţii lui erau fără arme.
Cârciumarul se îndreptă spre uşă, gândindu-se cum să se împace cu poliţia.
După el mergea un grup compact de studenţi, gata de luptă.
Dietrich şi Michaël erau şefii acestei armate hotărâte, care trebuia să-şi păstreze vitejia pentru altă ocazie.
Când se deschise uşa nu se văzură nici uniforme austriece, nici obraze de agenţi prusieni ori bavarezi.
Nu era decât un băiat, îmbrăcat cu o livrea roşie, alb de zăpadă de sus până jos.
— Ce vrei? îl întrebă cârciumarul răstit.
— Caut pe cei trei copii ai contelui Ulrich de Bluthaupt, răspunse noul venit care îşi legă calul de drugii de la o fereastră.

— De multă vreme au plecat din Heidelberg! răspunse Kopp cârciumarul, şi dacă or fi încă pe drum, cu greu o să-i ajungi!

Otto, care răspunse în celălalt capăt al sălii n-auzea ce se vorbea.

— Şiretenie de spion! bombăni Dietrich.

— Închide uşa, Elias! zise Michaël.

Cârciumarul vru s-o închidă, dar străinul care era voinic, îi dădu brânci şi făcu doi paşi peste prag.

— N-o să aveţi nevoie de săbii împotriva, mea, tinerii mei stăpâni, le zise el, eu sunt fără arme şi copiii contelui Ulrich ar da mult ca să afle de la mine pentru ce am venit aici!

— Cunosc această voce! zise Goëtz care era mai aproape de uşă.

Noul venit întoarse iute capul în partea de unde venise vocea şi cunoscu mantaua roşie.

— Sunt aici! zise el; slavă Domnului! Lăsaţi-mă domnilor să m-apropii de copiii stăpânului meu... Le aduc o scrisoare în care e vorba ele viaţă şi de moarte!

Poetul şi tovarăşii săi nu prea voiau să-l creadă, temându-se să nu fie vreo viclenie poliţienească, dar cei trei fraţi, care cunoscură vocea lui Klauss, vânătorul, se repeziră la el.

— Vii de la castel? întrebă Otto.

Vânătorul, în loc să răspundă, scoase din sân o scrisoare şi i-o dădu.

Otto o deschise în grabă.

Mâna îi tremura şi ochii părea că i se întunecaseră.

Camarazii se dădură într-o parte şi cei mai mulţi chiar îşi reluară locurile la mese.

Cei trei fraţi rămăseseră singuri lângă uşă cu vânătorul Klauss.

— Este de la sora noastră, zise Otto încet, deschizând scrisoarea, şi omul acesta spune că e vorba de viaţă şi de moarte!...

Albert şi Goëtz se apropiară de el ca să poată citi scrisoarea aceasta:

"Fraţilor iubiţi, dacă Dumnezeu va face ca să primiţi la vreme scrisoarea mea, vă rog să-mi veniţi în ajutor. Oamenii care mă înconjoară şi de care altă dată mi-era frică, azi mă îngrozesc... Au vorbit pe când eu mă făceam că dorm: ei sunt ucigaşii părintelui nostru şi mi se pare că vor să mă omoare."

Albert şi Goëtz scoaseră un ţipăt.

Otto rămase ca trăsnit.

— Vor s-o omoare!... S-o omoare!... Aşa cum au omorât şi pe tata!... zise el fără să ştie ce vorbea.

— Este foarte schimbată! zise Klauss şi cu greu aţi recunoaşte-o azi, dacă n-aţi mai văzut-o din vremea când era aşa de fericită şi frumoasă în castelul contelui Ulrich... Dar grăbiţi-vă, pentru Dumnezeu! Pentru că drumul e lung şi ne grăbim să ajungem.

Otto tresări ca din somn.

— Goëtz, cere caii! zise el.

— Cere caii! Cere caii! mai zise Otto, fiecare minut face cât o oră.

Însă Goëtz nu făcu nici o mişcare.

— Sunt un mişel, nevrednic de iertare! zise Goëtz disperat, nu m-ai auzit? Eu însă ţi-am spus... am pierdut şi cel din urmă ban de aur.

Otto se uită la el şi părea că nu-l înţelege... Se caută prin buzunare. Albert se caută şi el.

— Nimic! ziseră într-un glas.

Goëtz rămase încremenit.

Otto lăsase capul jos, sprâncenele i se încruntaseră. Deodată săltă capul, ochii scânteiau, era roşu la faţă.

— Alegeţi săbii, fraţilor, zise el; luaţi-le ascuţite şi tăioase, pentru că o să plecăm spre castelul de Bluthaupt.

— Ai bani? întrebă Goëtz. Otto nu răspunse.

Îşi scoase însă pălăria şi înaintă cu capul descoperit spre masa vecină unde camarazii începuseră iar să bea. Ţinea fruntea sus.

Mândria lui, înfrântă în acele momente, aducea un aer sublim, frumuseţii lui.

Se opri, drept înaintea primei mese din calea, sa.

— Sora noastră este în primejdie de moarte, zise el întinzând pălăria, şi nu avem bani ca să ne ducem la ea.

Goëtz îşi acoperi faţa cu mâinile. Albert plângea.

Camarazii, mişcaţi şi surprinşi, îşi goliră pungile lor sărace în pălăria nobilului cerşetor.

Pe urmă, îi întinseră mâinile pe care el le strânse mulţumindu-le.

Cu cât străbătea mai mult sala, cu pălăria în mână, paloarea lua locul roşeţii de pe obrazul frumosului bastard.

Suferea pentru că, chiar dacă exista un viciu în sufletul lui generos şi tare, era excesul de mândrie. Şi încercarea era prea lungă.

Fiecare da, dar ofrandele camarazilor săraci se adăugau mereu fără însă să poată completa suma necesară.

Otto, după ce ocoli întreaga sală, căzu obosit pe un scaun şi nimeni nu auzi cel din urmă "mulţumesc" pe care îl murmură...

Însă, peste câteva minute, cei trei fraţi alergau în galop pe drum spre Bluthaupt.

Mantiile li se albiseră de zăpadă. Fiecare purta câte o sabie lungă din *Magazinul Onoarei*.

Se duceau cu inima strânsă, cu capul aprins. Dădeau des pinteni cailor. Nu schimbau nici o vorbă între ei.

Zgomotul galopului cailor era înăbuşit de zăpadă.

De la Heidelberg până la castelul de Bluthaupt sunt şaisprezece-optsprezece leghe franceze, mergând pe drumul pieziş care duce la Esselbach şi la Karstadt.

Pe tot drumul acesta nu se găseşte decât un birou de poştă de la Miltenberg.

Se crăpa de ziuă când o luară prin locurile muntoase şi sălbatice care formau un fel de sâmbure al vechiului domeniu de Bluthaupt.

Nu mai ningea, iar luna ieşise de după nori.

Otto mergea înainte.

Îşi îndemna mereu calul obosit şi-l bătea şi cu mâna şi cu pintenii.

Albert şi Goëtz nu se putuseră ţine după el, aşa că erau mai înapoi.

Dar deodată, calul lui Otto se înţepeni în loc şi nu vru să meargă mai departe.

Nici biciuşca, nici pintenii nu-l putură urni din loc.

Otto se uită cu atenţie.

Nu se vedea nici o piedică pe drum.

Atâta doar că la picioarele calului zăpada era puţin mai ridicată.

Otto întoarse capul în toate părţile ca să vadă cât mai avea să facă până la castel.

Drumul trecea până la baza unui munte a cărui coastă goală se deschidea chiar în locul acela şi se vedea cum se surpase.

La dreapta, valea cultivată îşi întindea suprafaţa-i albicioasă la stânga, rampa se ridică drept în sus şi avea în vârf, imediat deasupra surpăturii, un fel de pod atârnat, încărcat cu un rând de molizi înalt.

Printr-o gaură se vedea cerul.

Aspectul locului era prea ciudat ca să-l poată uita cineva, dacă l-a văzut odată.

Otto cunoscu că aici era Iadul de Bluthaupt...

Descălecă, gândind că i se speriase calul de vreo surpătură proaspătă.

Descălecară şi fraţii care sosiseră.

S-apropiară de locul unde era mormanul de zăpadă.

Otto se aplecă şi băgă mâna în zăpada moale.

Dar, deodată, sări în sus.

— Aici e un om mort! zise el.

— Dumnezeu să-l ierte! răspunse Goëtz.

— Să ne luăm caii de căpăstru şi să ne vedem de drum.

Otto ştia bine că n-aveau vreme să se oprească, dar o forţă necunoscută îi pironise picioarele în locul unde sta.

— Duceţi-vă voi, le zise el, calul meu este mai iute decât ai voştri, şi vă ajung curând.

— Ne aşteaptă surioara! zise Albert.

Otto îngenunche fără să răspundă şi dădu zăpada la o parte cu mâna.

Fraţii lui încălecară şi îşi văzură de drum.

Zăpada acoperea într-adevăr cadavrul unui, om îmbrăcat cu o manta de călătorie.

Era culcat de-a curmezişul drumului şi capul i se odihnea pe piciorul unui cal, mort şi el.

Otto ridică mantaua necunoscutului şi-i pipăi pieptul: era îngheţat.

Negreşit că murise de mai multe ore.

Otto făcu o mişcare ca să se ridice şi să plece după fraţi, dar zgomotul paşilor lor se auzea încă, pentru că mergeau foarte încet.

Otto vru să vadă obrazul necunoscutului.

Luna trimitea cele din urmă raze ale sale pieziş, care răsfrânte de zăpadă, dau o lumină destul de bună.

Otto, aplecat deasupra obrazului mortului, îi recunoscu trăsăturile şi rămase înlemnit.

După un timp, când nu se mai auzea pasul cailor, îşi puse amândouă mâinile pe fruntea mai rece ca a unui mort.

Două lacrimi îi curseră încet pe obraz.

Necunoscutul strângea între degetele-i încleştate un medalion în care era o şuviţă de păr de copil, împletit împrejurul unui portret de femeie.

Otto puse la gât lanţul cu medalionul.

Pe urmă scotoci în buzunarele mortului şi găsi un portmoneu şi câteva hârtii, le băgă pe toate în sân.

Îi împreună mâinile şi sărută ca un fiu respectuos fruntea mortului.

— Hélène! Hélène! murmură el încălecând. Hélène şi Margarèthe! Bietele mele surori.

Capitolul XI - Sufletul lui Bluthaupt

Albert şi Goëtz tocmai ajunseseră la capătul şoselei când veni Otto. În loc să meargă pe aleea cea mare, care se înălţa uşor până la castel, cotiră la stânga şi trecură prin satul vecin ale cărui ruine împrăştiate, se confundau cu iarba verde sub recele giulgiu ce acoperea toată câmpia din jur.

Văzură numaidecât castelul cu cingătoarea groasă de ziduri şi cu acoperişurile ascuţite.

Ajunseră acolo prin spate, pe un drum nebătut.

Trebuia să ocolească toate şanţurile ca să intre prin poarta cea veche pe care veniseră, cu o seară înainte, Mosès, Regnault şi ungurul.

Partea aceasta a zidurilor era joasă şi prea puţin masca pereţii clădirilor dinăuntru.

Zidurile, ridicate pe stânga şi dominând o prăpastie adâncă, nu adăugau nimic la puterea vechii cetăţui. Natura o apăra din partea aceasta împotriva oricărei apropieri vrăjmaşe, iar masivele bastioane ridicate pe celelalte trei părţi de mâna omenească erau nişte jucării de copii pe lângă întărirea această uriaşă, care se înălţa la două sute de paşi deasupra pământului.

Cu toate acestea, pe aici o luară copiii contelui Ulrich mergând prin hăţişul de pe coastele prăpastiei.

Ajungând la picioarele stâncii, îşi legară caii de trunchiuri de stejari şi începură să suie rampa pietroasă ţinându-se cu mâinile.

Nimeni nu-i vedea.

Peste un sfert de oră de urcuş, ajunseră într-un loc unde stânca ieşea în afară.

Numai zburând ar fi putut trece cineva mai departe.

Se opriră.

Otto dispăru primul într-o clipă, fără să se ştie cum, pe urmă Albert, pe urmă Goëtz...

* * *

Înăuntrul castelului de Bluthaupt, în camera contesei Margarèthe, noaptea trecuse greu.

Hans şi Gertraud ascultau singuri ţipetele de durere ale tinerei femei.

Gunther dormea ghemuit în fotoliu.

Doctorul José Mira, cu picioarele la foc şi eu fruntea în mâini, părea cufundat în gânduri.

Nu-şi mai da osteneala să răspundă gemetelor contesei care se ruga lui Dumnezeu cu o voce stinsă că şi cum nu mai spera de acum încolo nimic de la mila oamenilor.

Vântul, potolit de zăpadă, făcuse de mult să tacă harpele eoliene.

Era linişte mare afară.

Numai ceasornicul bătea rar.

Pe la ceasurile trei dinspre ziuă, Zachœus veni împreună cu Van-Praët în camera contesei.

— Hans Dorn, du-te să te odihneşti, zise el pajului care veghea cu Gertraud.

Hans nu vru deocamdată să plece pentru că vedea pe Gertraud palidă de frică, la gândul că o să rămână singură, dar intendentul îi porunci să iasă, aşa că el fu silit să se supună.

Contesa ţipă şi mai tare.

Ceasul naşterii se apropia.

Din locul unde stă, doctorul se uita cu neîncredere la Gertraud.

— Dar fetiţa aceasta? întrebă el.

Intendentul se uită la Gertraud, pe urmă dădu din cap încruntând sprânceana.

— Slujba ei o obligă să stea aici, murmură el, n-o putem goni în astfel de momente căci s-ar revolta toate slugile din castel!

— S-o lăsăm atunci, zise Van-Praët, nu ne supără încă… şi dacă ne va încurca!…

Nu sfârşi gândul, dar tovarăşii lui erau obişnuiţi de multă vreme să-l înţeleagă după zâmbet.

Fata se făcuse mică în locul unde stă, lângă fereastră şi se străduia să ghicească ce vorbesc după mişcarea buzelor.

Presimţea sărmana o nenorocire.

José Mira se apropie de patul contesei şi socoti că a venit vremea să-şi facă datoria de doctor.

Se vedea că era tocmai momentul pentru că, după ce examina pe bolnavă, se întoarse în grabă spre asociaţii săi, zicându-le:

— Deşteptaţi pe domnul conte.

Van-Praët scutură uşor pe bătrân, care deschise ochii pe jumătate.

— Mi-e frig! murmură el. Ah! Dumneata eşti, Fabricius!… Am făcut aur?…

Olandezul clipi din ochi cu veselie.

— Aurul se pregăteşte, răspunse el, dacă nu-l vei vedea până la ora două, îţi jur că n-ai să-l mai vezi niciodată!

Gunther închise ochii auzind că i se dă această dulce speranţă, dar Zachœus veni în partea cealaltă să-i spună:

— Haide domnule conte, noi nu aşteptăm numai aur în noaptea asta. Scoală-te iute şi vino să vezi pe moştenitorul lui Bluthaupt!

Gunther făcu o sforţare ca să se ridice, dar, cum fu pe picioare, gâtul îi horcăi şi pleoapele îi bătură, gata să se închidă peste ochii orbiţi.

— Oh! Oh! murmură el, căzând iar pe scaun, aurul şi copilul!... Cred că o să mor de bucurie!

Îi tremura mâna când luă paharul.

— Sunt prea slab, zise el cu o voce care abia se putea înţelege, niciodată n-am fost aşa de slăbit! Sângele mi s-a oprit în vine. Puţină viaţă, doctore!... Moartea se apropie mult de mine dacă nu beau din doctoria dumitale.

Întinse paharul care tremura în mâna lui nesigură.

— Toarnă, *meinherr* Van-Praët, spuse doctorul de departe. Nu pot să părăsesc pe doamna contesă.

Olandezul apucă de urechi vasul în care se încălzea elixirul vieţii şi îi turnă două doze în pahar.

Contele bău cu sete ca întotdeauna. Tot sângele care îi mai rămăsese în vine, i se sui în obraz.

— Doza a fost prea mare! murmură Nesmer.

— Aş! Ceea ce e bun nu face niciodată rău!...

Gunther se sculă electrizat.

Putu să se ducă fără sprijin până la patul contesei, ale cărei perdele căzură peste el.

Margarèthe scoase un ţipăt şi mai tare.

— Este un băiat! zise Mira de sub perdele.

— Un băiat! Un băiat! Un băiat! zise bătrânul Gunther nebun de bucurie. Ridicaţi perdelele, aprindeţi toate luminările în castel! Chemaţi pe toţi vasalii mei până la cel din urmă, ca să salute în genunchi pe moştenitorul lui Bluthaupt!

Nesmer şi Van-Praët alergară să ridice perdelele. La lumina a două lămpi, se văzu Margarèthe, albă ca o statuie de alabastru, întinsă pe pat.

Nu mai ţipa, nu mai mişca.

Doctorul portughez ţinea în braţe un băiat.

Gertraud prinse iar puţină speranţă...

Nesmer şi Van-Praët alergară s-aducă leagănul împodobit cu ghirlande.

— Un băiat! Un băiat! repeta bătrânul Gunther, care începuse iar să îngălbenească şi care începuse iar să tremure. Să-l cheme Gunther cape mine... Numele acesta e norocos.

Picioarele i se îndoiră şi fu silit să se ţină de pat.

Doctorul nu-şi luă ochii de la el.

Zachœus şi Van-Praët, la un semn al lui José Mira, se uitară şi el la bătrânul al cărui obraz se descompunea repede.

— Vezi bine că doza era suficientă! zise olandezul cu zâmbetul lui obişnuit.

— Cine este între mine şi copilul meu? zise bătrânul ai cărui ochi nu mai vedeau, lăsaţi-mă să văd copilul dragei mele Margarèthe! Iată că nu mai suferă... Ce frumoasă este şi ce liniştit îi e somnul!

Doctorul înfăşă copilul şi-l puse în leagăn.

Gertraud, care prinsese curaj, se apropie, binişor, fără s-o bage nimeni în seamă.

Numai doctorul Mira o despărţea de Margarèthe.

Gunther părea că se topeşte sub privirea doctorului.

Buzele lui se mişcau notând nişte sunete neînţelese.

Ochii i se albiseră.

— Nu mai are nici două minute! zise doctorul.

Gertraud îl auzi şi se îngrozi.

Bătrânul sta să cadă şi murmură:

— Aur şi băiat!... Frumoasă noapte pentru sângele lui Bluthaupt!

Mâna i se desprinse de pe stâlpul patului, şi căzu greu pe podea.

Gertraud se repezi să-i dea ajutor, însă nu găsi decât un corp moale şi fără viaţă.

Atunci un gând repede ca fulgerul trecu prin capul fetei.

Până s-o oprească cei trei asociaţi, ea se ridică dintr-o săritură şi se aplecă peste stăpâna sa care nu mai mişca.

— Moartă!... Morţi amândoi!... zise ea fugind înapoi.

Deschise gura să strige după ajutor, când intendentul o prinse în braţe.

Van-Praët îi astupă gura cu o batistă, iar Mira îi legă şi mâinile şi picioarele şi o aruncă lângă fereastră unde şezuse cu Hans.

Asociaţii se întoarseră în faţa căminului.

— Contele a murit de bătrâneţe, zise Mira; contesa a murit din naştere... până aici nimic rău! Ne mai rămân slujnica şi copilul.

— Cine are să bage de seamă că a dispărut o slujnică? zise Nesmer.

Gertraud era mai mult moartă decât vie; nici nu mai încerca să se dezlege.

— Dar copilul? repetă doctorul care aruncă în foc restul băuturii contelui şi spălă pe urmă vasul.

— Copilul s-ar putea să nu se fi născut viu... zise bunul Fabricius Van-Praët.

— Şi dacă îl vom lăsa să trăiască, la ce ne-ar sluji tot ce am făcut acum, zise intendentul.

Doctorul dădu din cap.

Pe când se pregătea să răspundă, se auzi un zgomot în camera contesei.

Toţi trei asociaţii auziră şi tresăriră.

Gertraud făcu ochii mari şi-şi ţinu răsuflarea, căci se gândea la cei trei oameni în roşu i se arătau în casa lui Bluthaupt ori de câte ori era un mort ori o naştere.

Şi acum era un copil născut şi doi morţi.

— Ah, auziţi?... murmură intendentul.

Van-Praët şi Mira făcură din cap un semn afirmativ.

Crima nu-i putea mişca: acum însă tremurau.

Zachœus, care era german, se gândea la pedepse supranaturale.

Olandezul şi doctorul nu se gândeau decât la lucrurile pământeşti, dar nu erau nici ei mai puţin îngroziţi.

Zgomotul încetă.

— Dacă mă ascultaţi pe mine, zise Mira încet, eu zic să ne ducem să ne căutăm tovarăşii.

Mosès este câteodată bun la sfat şi, în caz de primejdie, Yanos ungurul este viteaz.

Zachœus şi Van-Praët primiră bucuros.

Toţi trei se îndreptară numaidecât spre uşa principală.

Ieşiră, lăsând pe Gertraud legată lângă fereastră şi pe copil plângând în leagăn.

Îi apucase iar frica, din pricina zgomotului pe care îl auziseră în dosul patului contesei.

Nici unul nu mai avea de acum încolo curajul să rămână singur în locul unde se înfăptuiseră două omoruri.

Abia ieşiseră şi zgomotul se auzi din nou în paraclis. Sărmana Gertraud îşi încredinţa sufletul lui Dumnezeu, pentru că zicea că are să moară în noaptea aceea grozavă...

Peste zece minute, Zachœus, doctorul şi Van-Praët se întoarseră cu ceilalţi asociaţi.

Se auzi în coridor vocea ungurului Yanos, care vorbea de săbii scoase şi de capete despicate.

Zachœus fu cel care trecu pragul mai întâi.

Însă abia făcu un pas în cameră şi scoase un ţipăt de spaimă.

— Cei trei oameni în roşu! zise el, căutând să se adăpostească după tovarăşii săi.

Aceştia se opriră şi ei înspăimântaţi.

Dinaintea leagănului copilului erau trei oameni, îmbrăcaţi cu mantale lungi roşii.

Obrazul nu li se putea vedea din pricina pălăriilor prea mari.

Ţineau în mână săbii grele, care scânteiau la lumina lămpilor.

Era vedenia fetei Gertraud.

Ungurul venea cel din urmă, dar fiind cel mai înalt, putea să vadă pe deasupra capetelor tovarăşilor. Era încă pe jumătate beat.

Cum îi văzu pe cei trei oameni înarmaţi, răcni de bucurie.

— Faceţi-mi loc, zise el, otrava este a voastră, dar pentru mine este sabia!... Înapoi!

Îşi făcu drum printre tovarăşi şi se repezi în mijlocul camerei cu sabia în mână.

Unul din cei trei oameni în roşu lăsă leagănul şi făcu un pas spre el.

Înainte de a încrucişa săbiile, îşi aruncă pălăria pe spate şi lăsă să se vadă un obraz nobil de adolescent, palid de mâhnire.

Ungurul, în loc să lovească, puse mâna la ochi, obrazul lui din roşu aprins, se învineţi şi scăpă sabia din mâini.

Pentru el, era o vedenie grozavă.

Se trase înapoi şovăind, biruit.

— Ulrich! A ieşit contele Ulrich din mormânt!... zise dânsul cu o voce sugrumată.

* * *

La ziuă, oamenii castelului intrară în camera contesei Margarèthe.

Unii din ei afirmară că auziseră peste noapte ţipete de copil nou născut.

Găsiră corpul bătrânului conte întins pe jos, al contesei Margarèthe era pe pat.

Obrazul ei dulce, încadrat de lungul păr blond, părea că zâmbeşte încă.

Gura îi rămăsese puţin deschisă, ca şi cum somnul din urmă ar fi găsit-o murmurând o rugăciune.

Leagănul împodobit cu dantele şi cu flori, dispăruse.

Pierise chiar şi Gertraud.

În aceeaşi zi, Hans, pajul contesei părăsi castelul.

Se constată că legamente Gunther de Bluthaupt şi nevasta sa suferiseră de moarte naturală.

Doctorul José Mira sprijini cu ştiinţa lui cele spuse în procesul verbal.

Zachœus, Nesmer, Van-Praët, nenea Blasius şi slugile principale ale castelului iscăliră procesul verbal.

Însă cei mai mulţi dintre vasali rămaseră încredinţaţi că mâna Satanei pricinuise acele două morţi.

Şi proba era că nu mai rămăsese urmă de copil: dracul îşi luase copilul.

Când veni noaptea, mulţi ochi se întoarseră spre vârful turnului de pază.

Nici o lumină nu se mai vedea acolo.

Sufletul lui Bluthaupt se stinsese în noaptea de 1 noiembrie 1824, adică în noaptea Tuturor Sfinţilor.

Introducere

Închisoarea din Frankfurt

Era în 1 februarie 1844.

Trecuseră 19 ani de când se întâmplaseră cele spuse de noi până acum.

Frankfurtul îşi mărise cartierele cele noi şi îşi înmulţise grădinile de flori.

Strada evreiască era tot aşa de respingătoare. Casele, mai vechi acum, se povârniseră şi mai mult.

Prin ulicioarele întunecoase din vecinătatea mahalalei evreieşti, era tot aceeaşi mişcare tăcută şi aceeaşi preocupare de treburi.

Pe tablele de deasupra prăvăliilor se schimbaseră câteva nume.

Levi, vânzătorul de vechituri, ajunsese prinţ. Copiii lui Roboam, vânzătorul de cuie vechi, se însuraseră cu ducese, alţii erau nu se ştie unde. Se mai vorbea că Mosès, cămătarul, ţinea în Paris ori la Londra un cont de douăzeci de ori milionar.

La uşa căsuţei în care sta el odinioară erau şi acum o pereche de cizme vechi şi un ochean de pergament.

Succesorul lui îi călca pe urme şi suia încet-încet această scară misterioasă a lui Jacques, ale cărei trepte de jos sunt de lemn putred, iar cele de sus de aur...

Din adâncurile mahalalei evreieşti se auzea bătaia clopotelor catedralei şi cele de la Sfântul Leonard şi de la Notre-Dame. Bătaia asta deştepta amintiri în mahalaua evreiască şi făcea pe câţiva negustori bătrâni, foşti tovarăşi ai cămătarului Mosès Geld, să vorbească între ei. Adevărul e că aceste clopote sunau în onoarea patricianului Zachœus Nesmer, unul din cei mai bogaţi bancheri din oraş, care murise cu douăsprezece luni în urmă, lovit cu o sabie în piept.

Iar în ziua aceea era aniversarea morţii lui, în biserica din Frankfurt.

Averea lui Zachœus Nesmer se făcuse altă dată repede şi nu numai un evreu îşi aducea aminte că îl văzuse adesea într-o trăsură destul de modestă la cămătarul Mosès Geld.

În vremea aceea, în casa lui Mosès Geld mai veneau încă patru ori cinci persoane care ajunseseră, după credinţa obştească, oameni însemnaţi în alte ţări.

Lumea îşi aducea aminte de un tânăr francez, pe care-l chema Regnault, de Van-Praët, olandezul, şi de José Mira, vechiul doctor al casei de Bluthaupt.

Ciudat era că toţi oamenii aceştia se îmbogăţiseră aproape în aceeaşi vreme şi cu toate acestea Mosès Geld cumpărase singur marea avere a contelui Gunther din Würtsburg.

Din cele şase persoane care se îmbogăţiseră astfel toate deodată, cinci părăsiseră Germania.

Fel de fel de zvonuri umblau în privinţa aceasta.

Se vorbea că adversarii lor erau cei trei bastarzi ai lui Bluthaupt cărora nu le rămăsese nici măcar un galben din marea moştenire a familiilor.

La prima vedere, erau vrăjmaşi prea puţin de temut.

Erau proscrişi de ani întregi de către guvernele confederaţiei germanice şi nu se puteau arăta pe faţă.

Mulţumită creditului lui Zachœus Nesmer şi a celor trei asociaţi ai săi, proscripţia asta nu se ridicase de deasupra capetelor lor.

Dar cei trei bastarzi ştiuseră să scape de multe ori de ostracismul care apăsase asupra lor.

Erau mai adesea în Germania decât în altă parte.

În toate oraşele, pe unde treceau li se deschidea câte o uşă primitoare ca să-i adăpostească şi să-i ascundă de ochii poliţiei.

Erau trei oameni hotărâţi şi tari, iar vrăjmaşii lor, pe cât erau de puternici şi de bogaţi, simţiseră de mult insuficienţa protecţiilor legale.

Zachœus Nesmer se încăpăţânase să rămână în Germania şi într-o bună dimineaţă fusese găsit străpuns cu o sabie pe malurile Main-ului la cincizeci de paşi de corpul de gardă austriac.

Printre împrejurările ciudate ale acestei lupte, care adusese moartea unui om aşa de însemnat ca patricianul Nesmer, era una mai însemnată.

Cei trei bastarzi ştiuseră totdeauna să se ţină la distanţă de adversari.

Se afirma chiar că Zachœus mersese până a-şi da încrederea celui mai mare din bastarzi, care, sub un nume străin, fusese multă vreme însărcinat cu slujba cea mai mare în casa lui de comerţ, şi care îi pătrunsese secretele lui cele mai intime.

Nici un adversar nu-i cunoştea personal.

Oricum, crima aceasta nu rămăsese multă vreme nepedepsită.

Cu toată iscusinţa lor, copiii lui Ulrich căzuseră într-o cursă a poliţiei care acum îi ţinea sub cheie în închisoarea din Frankfurt...

Deoarece nu erau împotriva lor probe concludente, tribunalele amânau din zi în zi judecata lor şi opinia generală era că ei trebuia să rămână multă vreme închişi.

Multor oameni le părea rău de trista moarte a lui Nesmer, dar un fel de interes misterios era legat de cei trei dezmoşteniţi, care erau frumoşi şi viteji şi a căror istorie nenorocită le-o cunoştea întrucâtva fiecare.

Poate nu s-ar fi găsit în tot Frankfurtul un om care să-i fi văzut vreodată în faţă, pentru că, chiar din copilărie ei erau obligaţi să se ferească de orice privire. Însă despre ei se auziseră povestiri ciudate.

Toată lumea ştia lungul şir de nenorociri care întristase tinereţea lor: contele Ulrich, tatăl lor, victima unui omor nepedepsit; sora lor, Margarèthe, moartă la douăzeci de ani, plină de viitor şi de frumuseţe; chiar ei, apoi, săraci, şi fără nume după ce speraseră că vor căpăta averea şi titlurile părinteşti!

Vechii vasali ai lui Bluthaupt vorbeau de ei cu entuziasm. Amestecau şi ei puţine cunoştinţe ce aveau cu mii de superstiţii răspândite împrejurul vechiului castel.

Cei mai mulţi din clăcaşii contelui Gunter se împrăştiaseră, când castelul îşi schimbase stăpânul.

Câţiva se stabiliseră la Frankfurt. Acolo aduseseră cu ei zvonurile care umblau prin munte, împrejurul vechilor ziduri ale castelului de Bluthaupt.

Vorbiseră de acea noapte fioroasă, când sufletul lui Gunther se stinsese în vârful turnului. Vorbiseră de pactul făcut cu Satana şi de moştenitorul făgăduit. Câţiva afirmaseră că iadul se ţinuse de cuvânt şi că, într-o zi, se va vedea în Germania fiul cumpărat de bătrânul Gunther cu preţul sufletului lui.

Cei trei bastarzi, care semănau unul cu altul, şi la inimă, şi la înfăţişare, n-ar fi prin sine decât eroi de romane. Însă erau amestecaţi cu întunecoasele istorii pe care le povestea fiecare despre vechiul castel şi despre locuitorii lui din urmă.

Aceasta îi ridica la gradul de eroi de legendă.

Şi germanilor le plac mult acestea.

Credinţa obştească era că Zachœus Nesmer murise omorât de ei, însă omorul acesta nu făcea pe toată lumea să-i osândească.

* * *

Începuse să se înnopteze. Era răcoare. Luna nu apăruse.

Câţiva oameni, înfăşuraţi în mantale, treceau repede pe sub zidurile cenuşii ale închisorii din Frankfurt.

La porţile vechiului edificiu, vegheau santinele prusiene.

Prin oraş se auzeau însă sunetul clopotelor sfântului Leonard.

Puşcăriaşii intraseră de multă vreme în chiliile lor şi tăcerea dinăuntru nu mai era tulburată decât de mersul încet al temnicerilor care supravegheau coridoarele cele mari.

Bastarzii erau închişi în trei chilii lipite una de alta, a căror ferestre, prevăzute cu drugi groşi de fier, dădeau într-o curte ce nu era despărţită de stradă decât prin zidul înconjurător.

În curte era o santinelă şi onorabilul Blasius, temnicerul şef al închisorii din Frankfurt, socotea că drugii de fier şi înălţimea neobişnuită a zidului înconjurător erau de ajuns pentru că soldatul austriac să nu se mai plimbe pe acolo ca să se plictisească.

Şi dacă îl ţinea la postul lui era numai ca să facă cum zice proverbul: Excesul de precauţie nu strică.

Bastarzii erau renumiţi prin iscusinţă şi o cutezanţă care ar fi speriat poate pe un temnicer de rând.

De douăzeci de ani de când erau urmăriţi pentru pricini politice, nu odată fuseseră aprinşi, dar mereu izbutiseră să scape şi reputaţia lor în privinţa aceasta, era tot aşa de mare ca şi a baronului Trenck, faimos în vodeviluri.

Cu toate acestea, Blasius dormea liniştit.

Era un om exact, grijuliu, formalist şi având o părere bună despre propriile lui capacităţi.

Serviciul pe care-l stabilise el în închisoarea era executat punct cu punct; rondurile stabilite de el se făceau la ceasul hotărât, personalul închisorii funcţiona sub ordinele lui ca o maşină cu douăzeci-treizeci de temniceri.

În afară de siguranţa pe care o avea el în măsurile luate şi în sentimentul de înţelepciune superioară, i se părea îndoios lucru ca fiii contelui Ulrich să vrea, fugind, să pricinuiască supărare unui vechi slujitor al familiei lor.

Îi trata foarte bine şi le îndulcea pe cât putea urâtul captivităţii.

Ziua aveau voie să se adune toţi trei la un loc, iar când venea ora când regulamentul închisorii cerea singurătatea, nenea Lasius, ca suflet bun ce era, îşi făcea o plăcere să înghită câteva pahare de vin de Rin şi să vorbească cu pipa în gură cu fiecare din cei trei fraţi, pe rând.

Deşi fostul lui stăpân, contele Gunther, nu s-ar fi învoit niciodată să recunoască pe copiii lui Ulrich ca nepoţi, cu toate acestea Blasius îi socotea că membri ai familiei.

Pe cât era de îndrăcit cu ceilalţi închişi, pe atât era de bun cu Otto, cu Albert şi cu Goëtz.

Mâncase aşa de multă vreme pâine de la Bluthaupt!...

În seara aceea, Otto era foarte fericit. Blasius îl onora cu compania lui.

Albert şi Goëtz îşi stinseseră lămpile: desigur dormeau.

Dimpotrivă, în chilia lui Otto era lumină, Blasius şi el şedeau lângă o măsuţă pe care era un ulcior mare cu vin, două pahare şi un pachet de cărţi.

Blasius fuma cu un nesaţ, adică mai bine decât un turc.

Ştia cu deosebire să despice în patru fumul pe care îl scotea din gură şi arunca cenuşa în fundul pipei cu o demnitate de împărat.

Acum îmbătrânise.

Era tot aşa de voinic, dar părul îi albise.

Bea tot aşa de bine ca şi altădată. Era îmbrăcat cu o haină groasă căptuşită cu vată şi în seara aceea părea mai bucuros că oricând.

Chilia avea o înfăţişare acceptabilă.

Închisorile din Germania sunt admirabile în privinţa aceasta.

Acolo se mulţumesc să pună pe oameni sub chei, dar nu-i înăbuşesc ca la noi în chilii nesănătoase.

Bastardul avea un pat bun cu perdele, cu birou ca să scrie şi fotolii. Era îmbrăcat cu un fel de eleganţă ciudată.

Ca şi altă dată, roşul domina în îmbrăcămintea lui.

Ar fi zis cineva că după ce jertfise drepturile sale de a purta numele tatălui său, simţea un fel de bucurie tainică de a se împodobi în culorile iubite ale lui Bluthaupt.

Purta o haină de lână roşie, strânsă împrejurul şalelor cu o sfoară neagră.

Capul îi era gol, părul îi cădea ca şi altă dată în zulufi bogaţi de-a lungul obrajilor.

Anii păreau că trecuseră fără să lase urme pe fruntea lui curată ca marmura. Ochii negri, plini de foc, aveau o inteligenţă adâncă, maturizată.

Era mai frumos ca în zilele lui de tinereţe când cu sabia goală în mână se împotrivise curajos batalionului ucigaşilor părintelui lui.

Când fizionomia sa era odihnită, pe trăsăturile lui apărea un reflex de nesupunere mândră şi sub lenea asta trecătoare se ghicea vigoarea neînfrânată şi avântul înfocat.

Era leul leneş, culcat pe iarba moale şi întinzându-şi, departe de orice vrăjmaşi, resortul puternic al muşchilor, leul care se va ridica încruntat la cel mai mic zgomot şi se va năpusti peste pradă...

Blasius amesteca încet cărţile cu care jucaseră cu multă ştiinţă o partidă de imperială.

— Taie, Otto, îi zise el, eu am făcut cărţile, eu dau... nu prea îmi plac multe lucruri care vin din Franţa, dar îndrăcitul ăsta de joc e altceva; înnebunesc după el... Am însemnat un punct.

Otto îşi luă cele douăsprezece cărţi şi începu st le aşeze între degete.

Muşchii obrazului nu se mişcau şi oamenii mai pătrunzători decât Blasius ar fi crezut că se gândeşte numai la joc.

Cu toate acestea, ici, colo, câte un semn imperceptibil trăda la el o preocupare serioasă.

Avea momente de uitare în care ochii i se pironeau deodată, neliniştiţi, distraţi, în gol, gâtul i se întindea şi capul lui aplecat dovedea că se forţa să asculte ceva.

Când Blasius nu zicea nimic, ceea ce se întâmpla rar, şi când pasul santinelei nu se mai auzea pe pietrele coridorului în chilia vecină se auzea un zgomot uşor.

Cu greu s-ar fi putut defini natura acestui zgomot, care se auzea la intervale dar destul de slab...

Zgomotul acesta preocupa pe bastard.

Acest zgomot nu ajungea deloc la urechea lui Blasius.

— Cinci cărţi! zise el după ce se uită la ce avea în mână, patruzeci şi şapte... Face?

— E bun, zise Otto.

Temnicerul trecu un jeton de fildeş din dreapta în stânga şi bău un pahar cu vin de Rin.

— Un as mai mult şi aveam două imperiale! murmură el, combinându-şi atacul, nu vreau să te linguşesc, *meinherr* Otto, dar mai mult îmi place să joc cu dumneata, decât cu Albert şi cu Goëtz. Goëtz nu se poate opri până nu bea un pahar sau două mai mult, ştii dumneata. Albert, nu ştie să bea, şi ăsta-i alt cusur!... Apoi, dacă nu bea, ştie să spună cinci ori şase duzini de istorii despre femei ori de alte lucruri de nimic... pe când dumneata!... Pe legea mea, dacă ai cusur, ai că eşti prea tăcut. Când mă gândesc că nu mi-ai spus nimic despre acele frumoase scrisori ce primeşti din Franţa.

Otto zâmbi galeş.

— Ce scrisoare frumoasă, zise iar Blasius, şi câtă distincţie se ghiceşte în mâna care a scris-o. Ştii că a trecut o lună şi mai bine de când nu i-ai răspuns?

Otto lăsă ochii în jos şi zâmbi.

— Şi bună oară, zise temnicerul, legănând o carte deasupra mesei, numele nu e aşa de frumos că scrisoarea, li ştiu numele, vezi dumneata, pentru că am văzut scrisorile dumitale, ori cel puţin plicul, după cum le-am văzut şi pe ale sale, şi, drept să-ţi spun, dacă pe o femeie frumoasă o cheamă doamna Batailleur!...

Otto tăcea.

— Haide! Văd eu bine că te supără vorba asta!... Am treflă, *meinherr* Otto, şi dau.

Bastardul căută o secundă printre cărţi pe acelea cu care trebuia să bată.

Zgomotul misterios încetase.

Otto nu se gândea deloc la partidă.

— Ce-mi place în jocul dumitale e că judeci înainte de a da carte, zise temnicerul... Un altul în locul dumitale ar fi bătut cu zece de treflă numaidecât... dumneata dimpotrivă, te-ai răzgândit... Treflă!...

De astă dată Otto stătu multă vreme până să aleagă cartea încât Blasius avu timp să-şi umple paharul.

Paşii veghetorului fiind slăbiţi din pricina depărtării putea să se audă un scârţâit foarte uşor, asemenea cu sunetul produs de două bucăţi de fier când se freacă una de alta.

— O să faci guturai, zise Blasius, când nu bea cineva în serile astea de iarnă, se îmbolnăveşte de piept... Dacă vrei lasă-mă să iau să tai. Am jucat treflă.

Otto se uită la el repede, ca şi cum ar fi bănuit o batjocură în vorbele acestea.

Însă gardianul şef din Frankfurt, nu râdea niciodată.

Otto îşi văzu iar de joc.

După ce dădu lovitura, Blasius, a cărui figură exprima o mulţumire adevărată, însemnă o imperială şi două puncte.

Îşi frecă încet mâinile, pe când Otto amesteca cărţile.

Otto însă uită să taie cărţile.

— Dă-mi voie! zise Blasius scandalizat, unde dracu te gândeşti, *meinherr* Otto?... Astfel de lucruri strică jocul!

Otto, blestemându-şi distracţia se scuză forţându-se să zâmbească.

Blasius îşi încarcă pipa şi îl iertă.

— Eu sunt un observator, zise el clipind din ochi, şi cred că-mi cunosc lumea destul de bine. Dacă n-ar fi scrisorile acelea mici şi frumoase care îţi vin din Paris, nu te-aş crede înamorat şi dacă nu te-aş crede înamorat, să mă ierte Dumnezeu, aş crede că te gândeşti să scapi de aici.

— Scriu, zise Otto, tăindu-i vorba.

— Aşa, da!... Dar e vorba de scrisorile acelea frumoase şi pe urmă m-am purtat prea bine şi cu fraţii dumitale şi cu dumneata pentru a mă teme cumva. Lui Goëtz îi place prea mult să trăiască bine ca să se pună în pericol să fugă, ca pe urmă să fie iar prins!... Albert e prea nătărău ca să ţină un secret... Chiar dumneata, *meinherr* Otto, eşti prea cuminte ca să-ţi primejduieşti capul dacă ai sări zidurile... nu e aşa?

— Negreşit.

— Astă seară am noroc, iar dumneata n-ai să câştigi nici o partidă. Să bem, *meinherr* Otto.

Bastardul întinse paharul şi ciocni cu Blasius.

— Să jucăm acum! zise acesta din urmă după ce bău.

Pe urmă, bătând în cărţi, zise iar:

— Am aici cu ce să te bat cum se cade!

Otto începu deodată să râdă ca şi cum Blasius ar fi spus cine ştie ce glumă.

Râsul ăsta ţinu aproape un minut, aşa încât Blasius fu silit să râdă şi el.

Pe când râdeau amândoi, zgomotul din camera de alături se schimbase.

Acum erau numai zguduiri surde şi repetate.

S-ar fi zis că o mână puternică şi nerăbdătoare vrea să rupă nişte drugi de fier pe care mai întâi îi pilise jumătate.

Când încetară din râs, în camera de-alături nu mai era nici un zgomot.

— De altfel, zise Blasius, eşti un camarad vesel, *meinherr* Otto!... Nu ştiu de ce am râs, dar am râs din toată inima... Şterge-ţi punctul, te rog. Joc carale.

Bastardul jucă cu precizie şi cu sânge rece. Înşelă manevrele meşteşugite ale lui Blasius şi făcu cărţi egale cu toată inferioritatea jocului lui.

Temnicerului îi mai trebuiau trei puncte, dar jocul care urmă îi fu defavorabil şi Otto scrise şi el două imperiale.

Blasius mai bău un pahar.

Începuse să se înroşească.

Se aprindea tot mai mult şi ar fi trebuit ceva prea serios ca să distragă în momentul acela atenţia lui aţâţată.

Nu auzi căderea a două corpuri unul după altul în curte.

Nu auzi nici vocea santinelei strigând un: Cine-i acolo?

Otto însă auzea toate acestea.

Ochii i se lăsau în jos, era palid şi cărţile îi tremurau în mână.

Otto nu tremurase în viaţa lui în faţa unei primejdii care-i ameninţa capul.

Lui Blasius acum începuse să-i meargă rău, pe când Otto avea în mână cele mai bune cărţi.

Otto da cărţile la întâmplare, mereu se schimba la faţă şi părea foarte tulburat.

Blasius nu băgă de seamă.

Profita de toate greşelile lui Otto.

După ce strânse cele de pe urmă cărţi, încrucişă braţele pe piept şi se uită la Otto.

— Din vina dumitale ai pierdut-o! Hei! *Meinherr* Otto, *meinherr* Otto!... Trebuie să fii foarte îndrăgostit!

Bastardul nu răspunse, ochii îl erau pironiţi, gâtul întins, sprâncenele încruntate...

În cele din urmă, temnicerul băgă de seamă în ce stare se afla prizonierul.

— Ce ai? îl întrebă.

Otto nu răspunse: asculta.

Când vru însă Blasius să deschidă gura ca să-l mai întrebe o dată, se auziră, la o secundă interval, două ţipete depărtate şi modulate într-un chip deosebit.

Obrazul lui Otto se însenină numaidecât.

— Ce e asta? zise Blasius ridicându-se.

— Nu e nimic decât că ai câştigat mai mulţi suverani decât crăiţarii pe care am jucat... Linişteşte-te dragul meu; am isprăvit jocul, dar vreau să vorbim.

Otto puse cu multă familiaritate mâinile pe umerii fostului vătaf, şi-l sili să şadă.

Umplu paharele până la gură, şi pe-al său îl puse la buze.

— În sănătatea dumitale! zise el, fără să ştii, ai umflat cinci mii de florini numai jucând o dată cărţi!

Temnicerul holbă ochii şi se uită curios la el.

— N-o fi înnebunit! gândi el.

Otto, în loc să stea la locul său pe scaun, se duse la o scobitură făcută în zid la spatele patului, şi care-i slujea de cabinet de toaletă.

De acolo scoase un costum complet pe care nu-l mai îmbrăcase de când îl arestaseră: redingotă de voiaj, manta veche, dar prin care nu răzbea ploaia, şi cizme cu pinteni.

Blasius se uita la el.

Îşi umplea fără să-şi dea seama pipa cu tutun şi-şi zicea în gândul său cu o adevărată mâhnire:

— Bietul băiat! Nu e numai îndrăgostit, este şi nebun!... Nebun de legat!... Mare nenorocire!

Otto însă îşi scoase papucii îmblăniţi şi încălţă cizmele.

Luă aur în buzunarele jiletcii, îmbrăcă redingota de călătorie şi-şi puse mantaua îndoită sub braţ.

— Iată, sunt gata! zise el, acum nu îmi mai trebuie decât minteanul[11] dumitale pe care ţi-l plătesc cu cinci mii de florini.

Blasius tot credea că visează.

— Ascultă-mă, *meinherr* Otto, culcă-te mai bine. Un somn bun va putea să te liniştească, zise el.

Otto împinse un fotoliu până lângă temnicer.

— Să vorbim cu judecată, pentru că nu am vreme de pierdut, zise el scurt şi hotărât.

Blasius nu se putu ţine să nu zâmbească.

— Eşti un om cinstit, zise Otto şi Dieta te-a însărcinat să păzeşti trei prizonieri învinuiţi de omor... Doi din aceşti prizonieri au fugit.

---

[11] Minteán, *mintene,* s. n. Haină bărbătească scurtă, cu sau fără mâneci, din dimie, de obicei împodobită cu găitane, folosită în portul popular. ♦ Pieptar sau tunică de stofă colorată, purtată în trecut de arnăuţi sau de alte categorii de ostaşi. – Din tc. mintan. (nota lui BlankCd)

Blasius sări după scaun şi vru să se năpustească afară, dar mâna de fier a bastardului îl ţinu în loc.

— Să nu strigi! zise Otto, pentru că ai să te căieşti şi răul nu s-ar putea îndrepta.

— Dar mă minţi! zise nenorocitul temnicer, nimeni n-a fugit. Zidurile mele sunt înalte. Am pus zăbrele noi la ferestrele fraţilor dumneavoastră. Patrulele îşi fac bine datoria... santinelele mele nu se mişcă de la postul lor. Lasă-mă să mă asigur!

— Mai pe urmă! îi zise Otto ţinându-l în loc; mai înainte trebuie să ne înţelegem. Îţi spun că Albert şi Goëtz galopează în minutul acesta pe drumul Franţei... peste un minut ai să te încredinţezi, închipuie-ţi că te-ai şi încredinţat... Fuga acestor doi prizonieri ajunge să te facă să-ţi pierzi locul şi dumneata, nene Blasius, ai început să îmbătrâneşti.

Fostul vătaf oftă adânc.

— Eu îţi propun, îi zise Otto, o sumă cu care să poţi trăi liniştit, dacă s-ar întâmpla să te dea afară din slujbă... Şi-ţi propun şi mijlocul să nu fii descoperit... Eşti un om prudent; ştii acum destul ca să nu te ispiteşti să pui fără chibzuinţă pe oamenii închisorii în confidenţa dumitale. Du-te de vizitează odăile fraţilor mei, nene Blasius, pentru ca să putem trata în deplină cunoştinţa de cauză.

Otto lăsă braţul temnicerului.

Blasius se repezi numaidecât, sprinten ca şi un tânăr.

Se auziră nişte chei mari învârtindu-se în broaştele de la uşile vecine şi prin ziduri se auziră oftaturi adânci.

Nu trecu mult şi Blasius veni la Otto.

Otto îi arătă cu un semn fotoliul gol şi temnicerul şezu, după ce gemu odată.

— Au plecat, nerecunoscătorii... au plecat amândoi!

— Şi trebuie să plec şi eu, zise Otto.

Blasius dădu din umeri cu necaz şi nici nu se mişcă să răspundă.

— Trebuie să plec..., zise iar bastardul serios, şi chiar acum!... Şi dumneata ai să-mi înlesneşti mijloacele.

Blasius se uită la el indignat.

— Am să te bag la gros şi nimic alta, îi zise el.

Otto zâmbi.

— Poţi să mă bagi, dar fugarii n-or să-ţi vină îndărăt; pe când, dacă ai vrea să ne înţelegem, o să-ţi vină înapoi amândoi fugarii. Îţi vorbesc serios, nene Blasius, ştii bine că un copil al lui Bluthaupt nu minte niciodată.

— Ştiu, dar ce nenorocire mare, Dumnezeule! Şi cum era să mă aştept la aşa ceva? zise bietul vătaf.

— Fraţii mei şi eu, zise Otto, avem o datorie grea de împlinit în lumea asta. Multă vreme am fost săraci... şi lupta fără aur înseamnă înfrângerea. Acum când suntem

bogaţi, o să ne ajungă numai câteva săptămâni ca să facem ceea ce n-am putut face în atâţia ani. Dacă voi face un jurământ, o să mă crezi nene Blasius?

Temnicerul ridică ochii la Otto şi parcă se gândi o clipă.

— Da! răspunse el în sfârşit, pentru că sângele care curge în vinele dumitale este sânge de-al lui Bluthaupt.

— Ei bine, îţi jur pe numele tatei, că Goëtz, Albert şi cu mine vom fi aici de azi într-o lună.

Bătrânul tăcu.

— Dacă îmi refuzi ajutorul dumitale, mai zise Otto, eu rămân sub zăvoare, şi pentru că eşti prevenit, de acum încolo, şi pentru că am lăsat fraţilor toate mijloacele de scăpare. Dar nici Albert nici Goëtz nu se vor întoarce şi dumneata vei fi pedepsit.

Blasius rămase cu fruntea în amândouă mâinile şi ceru ulciorului cu vin un sfat bun.

— Ştiu bine că n-o să-ţi calci jurământul, *meinherr* Otto, zise el în cele din urmă. Ştiu bine că într-un caz disperat, poate să facă cineva orice. Dar dacă te vor cere magistraţii?

— E un an de când suntem prizonieri; judecătorii n-au de ce să ne osândească şi n-are să ne vină rândul niciodată, răspunse Otto.

Tot asta era şi părerea lui Blasius. Însă tot ezita.

Otto se aplecă la urechea lui:

— Erai slugă credincioasă a lui Bluthaupt, într-o vreme, nene Blasius şi ţi-ai fi dat şi sângele pentru stăpânii dumitale!

— Ş-acum aş face-o? răspunse temnicerul.

— Fă-o! zise Otto, încet, dar puternic. Este în lume un copil al stăpânului dumitale care suferă şi care nu ştie cum îi cheamă pe străbunii lui.

— Credeam eu! Credeam! Dar eşti destul de sigur că o să-l găseşti, *meinherr* Otto?

— Ţi-am spus că avem o datorie de împlinit, răspunse bastardul. Copilul este al sorei noastre Margarèthe pe care o iubeam mai mult decât pe noi... şi este al nostru, pentru că noi ne-am aşezat între el şi moartea care plana deasupra leagănului lui.

Fostul vătaf se uita din ce în ce mai curios.

— Eraţi la castel în Noaptea Sfinţilor?

— Am venit în noaptea aceea, răspunse Otto; dar ca să să-ţi povestesc, ar fi prea lung şi mă aşteaptă fraţii.

— Încă un singur cuvânt! zise Blasius. Dumneavoastră aţi luat copilul şi pe slujnica Gertraud?

— Gertraud a venit cu noi. Pajul Hans a venit mai târziu şi eu au crescut copilul... Au rămas multă vreme amândoi pe malul Rinului, de partea cealaltă a castelului Rothe... Două inimi cumsecade, nene Blasius, iubitori, devotaţi, credincioşi! Ştiu unde să-l găsesc

pe paj, şi nu va trece o lună, dacă o vrea Dumnezeu, şi copilul sorei mele, conte de Bluthaupt şi de Rothe, se va întoarce în casa străbunilor lui.

Temnicerul se ridică, vru să ia ulciorul ca să umple paharele, dar îi tremura mâna.

— Castelul nu e încă vândut, zise el. Aş putea să trăiesc îndestul ca să văd pe Bluthaupt reintrând în domeniile sale!... Pe legea mea, ca să văd o astfel de sărbătoare, bucuros îmi primejduiesc pâinea acum la bătrâneţe!...

Se dezbrăcă iute de minteanul de lână.

— Nu sunt beat, *meinherr* Otto, zise el ridicând capul, ştiu bine că poţi să mă minţi... dar am mâncat timp de patruzeci de ani pâinea lui Bluthaupt!... Ia hainele mele şi Dumnezeu să te aibă în sfânta sa pază!

Ajută însuşi bastardul să îmbrace minteanul peste haina de călătorie şi să-şi ascundă faţa sub gluga mare.

Otto îi strânse mâna:

— Să ne aştepţi, îi zise. Mâine ai să primeşti cinci mii de florini. Dacă nu ne întoarcem peste o lună, să ştii că suntem morţi.

Ieşi în coridor, imitând pasul greu al temnicerului şef al închisorii din Frankfurt.

Temnicerii se dădură la o parte ca să-l lase să treacă şi-l salutară cu respect.

Blasius căzuse cu capul în mâini pe fotoliu.

— Copilul diavolului! murmură el. Astfel îi ziceau slugile răutăcioase... mai bine zis copilul unui înger, căci Margarèthe era mama lui!

Se opri, se gândi câteva minute şi îşi zise: .

— Sunt nouăsprezece ani de atunci!... Azi trebuie să fie un om mare! Bastarzii sunt curioşi şi fac tot ce vor. Dumnezeu să le ajute să vadă pe tânărul conte în nobilul său castel.

Partea întâi — Duminica brânzii

Capitolul I - În colţul unei străzi

În Paris era sărbătoare.

O mulţime heteroclită care se revărsa în soarele străzilor de cinci sau şase ori pe an, ieşind nu se ştie de unde, setoasă după mascarade, nebună după distracţii, ţinând neglijent copii murdari sau câini urât tunşi, se împrăştie în valuri zgomotoase de la Arcul de Triumf din Place d'Etoile până la bariera Tronului.

Era una din zilele acelea când cele şase caturi ale caselor din Morais se golesc deodată pe drumul public, când cartierul Saint-Marcel revarsă peste oraş triburile sălbatice care furnică între Salpetriere şi Panteon, când studenţii golesc intrările ponosite ale Colibei, când mitocănimea trece podul Louis XV şi-şi trimit pe vânzătoarele sale de frunte în vacanţă să facă frăţie cu vânzătorii gătiţi în haine de duminică din foburgul Saint-Martin.

Oraşul este cucerit în acea zi de o mare adunătură de lume.

Tineri moderni, frumoşi şi bine îmbrăcaţi care animă locurile din apropierea teatrului italian se duc în aceste zile la croitorii lor şi-i invită să prânzească la ei.

În dreptul cafenelei care se cheamă Café de Paris nu se mai vede nici o gheată de lac şi Tortoni, încremenit, caută în zadar în mulţimea necontenit primenită, unul din acei seniori al cărui aspect uimeşte şi ia ochii.

Era duminică din săptămâna brânzei şi era vreme frumoasă.

Încă după amiază, fluxul se ducea şi se întorcea de-a lungul foburgului St. Antoine, pe amândouă părţile bulevardului şi prin aleea cea mare de pe Champs-Elysée.

Nimeni n-ar fi putut spune unde se revărsa prisosul acestei mari mulţimi, când îşi urma mişcarea înceată şi neîntreruptă animată de o plăcere pe care numai ea singură o înţelege şi o caută.

Fericită că se împingea, că se înghesuia, că-şi simţea cizmele în noroi; fericită că vedea capetele, departe cât se vedea cu ochii, mişcându-se ca talazurile unei mări; fericită iar că auzea acel murmur confuz, care-i rămâne în amintire ca un zgomot de sărbătoare.

Câteva mănuşi urâte, practicanţi încăpăţânaţi ai unui cult care se pierdea, îşi găseau drumul cum puteau printre birje şi trăsuri de casă.

Aruncau trecătorilor, ici şi colo, provocări plictisite, glume nesărate.

Copiii îi priveau strigând, şi cereau să aibă şi ei zdrenţe roşii şi peruci pudrate cu cenuşă.

Mamele bombăneau, săltându-şi fustele; câinii urlau şi-şi târau labele zdrobite; iar taţii comparau foarte serioşi vinul alb al lui Ramponeau cu vinul violet al lui Courtille.

Câteva fete vorbeau de seducţiile orientale din salonul lui Marte, cu câte un curtezan, acoperind sub o aparenţă de candoare nătângă cunoştinţele cele mai nepermise.

Aerul era încărcat de un miros greu de prăjituri cu mere şi cu mac.

Ecourile repetate, ţipătul trâmbiţelor chemau poporul la adunare şi anunţau ordinea şi mersul bieţilor măcelari.

Alţii vorbeau despre boul gras al anului trecut, pe care îl lăudau în detrimentul celui de la 1844.

Ici şi colo, câte un domn cu ochelari, al cărui frac burghez ascundea cu greutate pe ofiţerul din garda civică, ducea de mână vreun băieţel îmbrăcat urât, ca un artist.

Mai departe, era o pereche de aristocraţi, dintre aceia care dispreţuiesc veseliile populare şi vin să se amestece în mulţime numai ca să le insulte plăcerile, pereche pe care oricine o cunoaşte: un gentilom şi un artist. Unul păros ca o maimuţă, altul tuns ca un şoarece, amândoi nesăraţi, leneşi şi bârfitori, desfrânaţi ai burgheziei.

Erau acolo aşa cum sunt pretutindeni: căscând, încurcând drumul şi mirându-se în gura mare că se găsesc printre oamenii aceştia de nimic.

Mergeau la braţ.

Gentilomul poate să fi ajuns şi marchiz mai târziu, dar atunci era numai conte de Mirelune, gras, vesel, plin de vervă şi de vorbe, suzeran al unui cal, amantul actriţei care fusese la modă anul trecut, îmbrăcat ca la Londra şi având oarecare spoială franţuzească. De altfel, încântător şi exemplu pentru tineretul zăpăcit. Avea cincizeci de ani şi jumătate, părul blond creţ, burtă obraznică, braţe scurte, picioare groase, plăcea slujnicelor şi vorbea şaptesprezece cuvinte din englezeasca cea mai curată.

Toată lumea îl cunoştea.

Artistul era celebru.

Pentru că nu era altul decât Amable Ficelle, autorul piesei *Sticla de şampanie* şi al altor o sută de vodeviluri vesele.

Ca întotdeauna, Ficelle avea o figură palidă şi lată, încununată cu două duzini de peri bolnavi, cu ochii adormiţi, un nas grav şi un aer melancolic.

Umblau amândoi mulţumiţi de superioritatea lor.

Mulţimea îi privea cu interes.

Fetele de prin prăvălii ziceau:

— Sunt ciocoi!

Batistele lor, înecate în apă de colonie, împrăştiau nişte mirosuri tari.

După ei, republicanii încruntau sprânceana şi-i arătau cu degetul nevestelor lor, murmurând nişte vorbe grozave.

În mulţimea aceasta, se certau, de-a lungul bulevardelor. Câţiva pumni se schimbau între oameni şi intervenea astfel grava autoritate a jandarmilor care, adunau din când în când, câte un ticălos beat.

Cu un cuvânt, toţi oamenii aceştia păreau că se plictisesc peste măsură, dar aşa ştiau ei să petreacă.

La încrucişarea tuturor drumurilor principale, care tăiau bulevardele, mulţimea se împrăştia.

O parte a ei mergea spre oraş, pe când alţii îşi vedeau înainte de plimbarea ei care seamănă cu a oilor.

Parisul are locuri privilegiate care cheamă gloata.

Dintre toate locurile acestea, cel mai favorabil este intersecţia formată de foburgul Temple, de strada cu acelaşi nume şi de bulevarde.

Acolo se afla zece teatre, două restaurante şi un corp de gardă: tot ce trebuie pentru a se termina cu bine.

Era cam pe la orele patru după amiază.

Toate trupurile, aţâţate dis-de-dimineaţă de gândul unui prânz bun, se îndreptau obosite spre mirosul bucătăriilor mai apropiate. Strada era înţesată.

Cei care veneau de la Madelena se loveau de cei care veneau dinspre Bastilia. Lucrătorii care coborau se întâlneau faţă în faţă cu băieţii din prăvălii şi cu negustoraşii care veneau din fundăturile vechiului oraş, după ce-şi isprăviseră ziua şi se grăbeau să ia parte la serbare.

Puţinele măşti răspândite altă dată pe toate bulevardele părea că-şi dăduseră întâlnire în acel loc.

Încurcau circulaţia trăsurilor şi dezordinea era şi mai mare din pricina jandarmilor călare, care nu mai ştiau de cine să se lege şi rupeau, ici şi colo, câte vreo mână, ca să se afle în treabă.

În şirul de trăsuri pe care îmbulzeala şi încurcătura le sileau să stea în loc de la Château-d'Eau până la poarta Saint-Martin, era o trăsură de piaţă prin a cărei fereastră ieşea un cap de bărbat. El privea mereu spre intersecţie...

După câteva minute de aşteptare, omul din trăsură sări, plăti cursa şi porni prin mulţimea înghesuită pe trotuar.

Era înfăşurat într-o mantă lungă de călătorie, pe sub care abia i se vedeau cizmele cu pinteni.

Gulerul mantalei îi ascundea o parte din obraz.

Jumătatea care se vedea era frumoasă şi nobilă. Avea o frunte înaltă şi mândră, încununată cu păr negru, puţin ondulat, o privire liniştită şi pătrunzătoare în acelaşi timp, în care se citea inteligenţa şi vigoarea unei voinţe de neclintit.

Peste toate acestea plutea un fel de văl de oboseală şi praful care îi albea poalele mantalei dovedea că atunci sosise şi că făcuse multe ore pe drum.

Era încă tânăr. Statura îi era plină dar graţioasă sub pliurile hainelor.

Cu cât înainta spre răspântia de la Château-d'Eau, cu atât mulţimea era mai compactă şi mai greu de străbătut.

Călătorul însă avea coate zdravene şi voinţa de a ajunge la ţintă. Îşi făcea loc drept înainte prin gloată şi valul, murmurând, îmbrâncit în dreapta şi în stânga fără a putea să i se împotrivească, îi deschidea fără voie drum. Multe înjurături se auzeau în jurul lui. Mulţi ridicară umbrele pe la spate ca şi cum ar fi vrut să-l lovească, dar avea o înfăţişare care impune mulţimii. Umbrelele se lăsau în jos fără să-l lovească, înjurăturile înăbuşite şi când călătorul coti în strada Temple, din tot zgomotul nu se mai auzea decât două trei voci de femei, spunând că era bărbat frumos şi că semăna cu Mélingue.

Din cartierul Bonne-Nouvelle până în strada Popincourt, Mélingue, de la teatrul Ambigu, era tipul ideal de frumuseţe masculină.

Străinul putu să meargă mai lejer pe strada Temple.

Era şi aici lume, dar mai cuminte, şi se putea pune piciorul pe trotuar.

O luă repede spre bazarul Templului.

În faţa bazarului mulţimea se îndesa mai mult pe lângă căruţele cu portocale, cu turtă dulce şi cu podoabe din carton poleit.

Deci era duminică şi noaptea era aproape, toate prăvăliile rămăseseră deschise.

O mulţime de gură cască stăteau cu nasul lipit de geamuri la catifeaua de bumbac trandafiriu ori albastru deschis a păpuşilor.

Şi bazarul Temple merge bine.

Se vedea o armată de muşterii atingându-se de-a lungul drumurilor care despart în patru părţi egale marele bazar de vechituri din Paris.

Fiecare se grăbea să cumpere ori să vândă, pentru că urma să sune clopotul pentru închidere.

Templul se închidea în acelaşi timp cu Bursa.

Călătorul trecuse de biserica Sfânta Elisabeta şi căuta un loc pe unde să traverseze şoseaua.

Trăsurile treceau una după alta, fără întrerupere şi, cabrioletele pe care micii negustori le duceau cu mâinile, formai o încurcătură permanentă.

Străinul aştepta şi mergea încet pe trotuar, pândind noi ieşiri.

Ajunse astfel până în colţul străzii Fântânilor; şi deoarece nu era nici un chip să meargă mai departe, se opri la capătul trotuarului.

La câţiva paşi de el, doi oameni se apropiaseră şi vorbeau. Erau doi domni.

Prezenţa lor în cartierul acela, într-o astfel de zi, putea să pară o ciudăţenie.

Unul era tânăr, înalt, de douăzeci şi opt — treizeci de ani. Avea mustaţă răsucită şi ascuţită.

Era îmbrăcat în negru; redingota lui, încheiată de sus până jos, ar fi fost socotită elegantă în altă parte a lumii.

Ţinea între degete un capăt de ţigară, care scotea spirale subţiri de fum, dar pe care nu o apropia de gură din deferentă de tovarăşul cu care vorbea.

Celălalt sta cu spatele spre strada Templului.

Era îmbrăcat cu un palton deschis la culoare, în stil englezesc, descheiat, lăsând să se vadă o haină albastră, cu nasturi de aur frumos lucraţi.

Cămaşa cu dublu jabou era prinsă cu doi trandafiri foarte frumoşi. Din buzunarul jiletcii de satin negru brodat, ieşea un lanţ gros scump.

Avea mănuşi albe şi pe deasupra inele.

Cu greu i s-ar fi putut spune vârsta dintr-o singură privire.

Pe obraz avea un fel de prospeţime; sprâncenele îi erau negre ca abanosul şi peste părul des şi tuns purta o pălărie englezească.

Cu toate accesoriile acestea, ceva spunea că de multă vreme trecuse patruzeci de ani. Deşi avea statura scundă, începuse a se cocoşa şi când zâmbea se formau multe dungi pe faţa lui.

Străinul aruncase o privire distrată spre cei doi.

Pe cel mai tânăr nu-l cunoştea şi nu putea să vadă figura celui de-al doilea.

Nimic nu-l făcea să se preocupe de ei.

Întoarse ochii spre mijlocul străzii care era înţesată şi unde mulţimea confuză a cabrioletelor, a birjelor şi a echipajelor părea că îi atâta nerăbdarea.

Spectacolul era viu şi variat.

Pentru un observator care ar fi avut vreme, ar fi fost interesant.

Parisul da cinci sute de baluri în seara aceea şi la Templu se găseau destule zdrenţe ca să travestească un milion de nebuni.

Dintre muşteriii care se năpusteau astfel spre bazar, cel mai mare număr erau din cele mai de jos clase sociale. Erau însă şi câţiva domnişori calici, care căutau pantofi de lac de ocazie, câteva fete care călcau ca pe ace, dar cunoscând şi farmecul mănuşilor din piele de căprioară spălate, unele doamne mari chiar, adevărate doamne mari, neveste de bancheri ori de marchizi, conduse acolo, de lăudabilul spirit de calicie care înfloreşte foarte des în mijlocul splendorilor.

Dantelele din bazarul Templului sunt foarte frumoase şi se găsesc din acelea care n-au stat decât o singură dată pe umărul fardat al vreunei dansatoare.

Acesta nu e un motiv serios ca să se facă o reducere de preţ.

Dar doamnele mari care vin la Templu pun în acestea oarecare jenă.

S-ar zice că se duc să-şi caute norocul şi uneori s-ar putea întâmpla să nu se înşele.

Trăsurile le aşteaptă la cotitură vreunei străzi. Siluetele lor nobile se ascund sub nişte haine modeste, lungi.

Hainele îmblănite sunt pentru unele doamne, ceea ce erau mantalele în faţa zidului pentru bărbaţii cu noroc de femei în vremea când trăia Don Juan.

Dacă ele ar coborî dinaintea bazarului, dacă s-ar duce în toaletă la pavilionul Florei ori în cartierul "Vechiturilor", negustoresele ar mirosi cu cine au de-a face şi ar cere preţuri imposibile.

Şi tocmai această nu trebuie.

Ş-apoi, hainele modeste îmblănite şi mantalele pot sluji la mai multe lucruri.

În faţa Templului era o caretă elegantă în colţul străzii Phelippeaux, şi o trăsură staţiona în piaţa Rotondei.

Trăsura aştepta de un sfert de oră.

Adusese o fată acoperită la faţă, care o luase prin galeriile bazarului.

Careta se oprise. N-avea arcuri; ceea ce o deosebea de trăsurile nobililor proprietari.

Era cu storurile lăsate şi vizitiul, îmbrăcat cu o livrea, închisă, ţinea de hăţ o pereche de cai leneşi.

Poate că era o caretă care umblă după aventuri.

Din ea ieşise o doamnă frumuşică, înfăşurată într-o blană modestă.

Se strecurase prin mulţime ca o pisicuţă.

Picioruşele ei păreau că nu atinseseră pavajul plin de noroi.

La pălărie avea un văl negru, încărcat cu o mulţime de broderii prin care tot i se zărea însă scânteierea ochilor, teama de a fi cunoscută de cineva.

Se uită repede, prin mulţime, în dreapta şi în stânga.

Când ajunse în dreptul străzii Fântânilor, îşi aţinti privirea asupra străinului.

Tresări şi se opri în loc.

Puse numaidecât lornionul la ochi, apoi îşi ridică voalul ca să vadă mai bine.

Era o femeie foarte frumoasă după ale cărei trăsături acviline şi delicate părea a fi evreică. Ochiul ei comanda şi mângâia în acelaşi timp, fruntea puţin cam îngustă, era încununată de o mulţime de păr negru, părul cel mai frumos din lume; buzele erau subţiri şi palide. Avea o graţie nespusă a taliei.

Când îşi puse însă lornionul la ochi, în mulţime, se făcuse o mişcare şi, între ea şi necunoscut se interpuseră trăsuri şi oameni. Îl căută degeaba timp de câteva secunde.

Închise lornionul şi îşi lăsă voalul.

Rămase un minut nehotărâta apoi îşi reluă mersul grăbit spre careul pe care cei care locuiesc la Templu îl numesc Palais Royal.

— Mă voi fi înşelat, murmură ea; nu ştiu eu că el nu poate să fie în Paris?

În Palais Royal, unde muşterii de ambele sexe nu mai încăpeau, era o prăvălie bogată, al cărui proprietar era doamna Batailleur.

În această prăvălie se ducea doamna în blana ei modestă, în această prăvălie intrase şi tânăra din trăsura din piaţa Rotondei.

Doamna Batailleur vindea de toate şi cumpăra de toate.

Prăvălia îi era plină.

Tânăra aştepta, pândind prilejul să-i vorbească.

Îşi ridicase un colţ al vălului aşa că se putea zări un obraz cu trăsături regulate şi la care se adăuga expresia curată şi nobilă a unei priviri de fecioară.

Doamna Batailleur o zări în sfârşit şi lăsă numaidecât muşterii.

— Nimic încă, scumpă domnişoară; poştaşul a venit dar nu a adus nici o scrisoare! îi zise ea.

— Voi mai veni şi mâine, murmură era oftând adânc.

— Dacă mi-ai da voie să-ţi aduc eu însămi scrisoarea acasă... îi zise negustoreasa.

— Nu, nu! Vin eu iar... zise fata.

Pronunţând cuvintele acestea îşi întoarse ochii din întâmplare spre strada Templului şi imediat îşi trase voalul peste figură care pălise.

Zărise pe doamna din caretă care străbătea repede careul.

— Sora mea! zise speriată, te rog doamnă să nu mă spui!

— Ce vorbeşti, scumpă domnişoară, eu sunt tăcerea personificată!... zise doamna Batailleur, salutând-o cu un zâmbet plăcut, pe când ea se precipita în mulţime.

Doamna Batailleur primi pe doamna cealaltă cu acelaşi zâmbet şi degetul perfid arăta pe fata care fugea.

— Minunat! zise doamna modestă, muşcându-şi buzele.

— E acelaşi lucru, în toate zilele, zise negustoreasa.

În tot acest timp, călătorul, sta în acelaşi loc.

De mai multe ori, se făcuse drum pentru a trece printre trăsuri, şi el ar fi putut să profite, dar îl ţinea ceva în loc, acolo, în colţul străzii Fântânilor.

Se apropiase cât mai mult de zid şi se uita la altceva.

Îl izbiseră câteva cuvinte zise de tânărul cu paltonul alb şi de tovarăşul lui.

Ascultă.

— Eşti un băiat minunat, Verdier, zicea omul cu paltonul alb. Fii liniştit... mă oblig eu să-ţi fac loc în comerţ.

— Ah! Ai mai spus asta până acum încă de trei ori, domule cavaler şi Dumnezeu ştie cu ce m-am ales!

Omul cu palton alb luă un ton părintesc:

— Ai obiceiuri rele, Verdier, copilul meu, răspunse el. Trebuie să fim drepţi... Acum ai o îmbrăcăminte cuviincioasă... Dar nu de multă vreme... Nu e mai mult de o lună de atunci... miroseai a cârciumă cât de colo... şi e al dracului lucru, vezi tu, când miroase cineva a vin. Nu e nimic de făcut atunci.

— Dacă mi s-ar da un loc bun, mi-aş tăia mustăţile şi m-aş duce în lume, zise Verdier.

Cavalerul băgă mâna înmănuşată în buzunarul jiletcii de satin şi zornăi câteva monede de aur.

— Un loc bun, zise el, e lucru uşor; dar nu mai eşti la vârsta când intră cineva băiat de prăvălie, Verdier... Am ceva mai bun eu decât aceasta: banca noastră are să înceapă o întreprindere...

— Vezi că m-am plictisit, zise Verdier, nu am vreme să aştept. Şi dacă trebuie să-ţi spun adevărul, mi-ar plăcea mai bine o sută de napoleoni în mână decât tot ce-ai spus.

— O să-i ai, dragul meu, o să-i ai... Pot să-ţi refuz eu ceva? Dar ia spune-mi, eşti sigur de mâna dumitale?

Verdier ridică bastonul şi făcu mai multe volte cu el.

— Mă duc regulat, de două-trei opri pe săptămână la sala de scrimă, răspunse el, şi apoi tânărul nici nu ştie cum să ţină o sabie.

În acel moment se apropie necunoscutul de ei.

Ceva în convorbirea aceasta îi aţâţa foarte mult interesul.

Nu înţelegea prea bine şi nici nu ştia de cine vorbeau ei, dar simţea în sine dorinţa de a afla.

Din colţul unde sta, se uita pieziş la ei.

Omul cu paltonul alb, era tot cu spatele la el. Celălalt zâmbea şi zâmbetul îi dădea o expresie respingătoare.

În locul sincerităţii afişate, pe care o avea mai înainte pe obraz, acum apăruse lăcomia.

Se lăsase pe un picior, şi cu mâna învârtea mereu bastonul ca şi cum ar fi avut o sabie.

Jocul arăta gândul de pe obrazul lui şi-i da aerul unui spadasin comun.

— Dar cum ai făcut să-l aduci la duel, dacă nu ştie să se bată? întrebă în clipa aceea cavalerul.

Verdier dădu din umeri.

— Tot aşa de uşor cum zici bună ziua, răspunse el. Îl faci să te insulte... şi pe urmă, fie ce-o fi!

— A! Blestematul te-a insultat?... zise cavalerul vesel.

— Da, da, răspunse Verdier al cărui obraz bronzat se roşi puţin, la cafeneaua Piron, în cartierul latin s-a întâmplat... L-am acuzat că trişează la cărţi... căci joacă toată ziua cărţi şi, pe legea mea, mi-a răspuns aruncându-mi un pahar cu bere în cap.

Cavalerul începu să râdă.

— Ce spui! zise el, ştii că te-ai descurcat?... O să ai sută de napoleoni băiete, şi dacă se va sfârşi cum trebuie, îţi păstrez o surpriză. Ai să fii mulţumit de mine.

Cavalerul scoase un ceasornic de aur, mare cât o monedă de şase livre.

— E aproape ora patru, zise după ce-l deschise. Acum trebuia să fiu la vicontesă şi cu toate acestea aş vrea mult să mai ştiu ceva... Cu sabia o să vă bateţi?

— Cu sabia, răspunse Verdier.

— Şi în ce loc?

Zgomotul trăsurilor, care acum crescuse, făcu să nu se mai audă răspunsul lui Verdier.

Nici omul cu paltonul alb nu auzise, pentru că îl întrebă încă o dată.

Dar şi de astă dată fu degeaba.

Când deschidea Verdier gura, o voce de adolescent vibrantă şi sonoră, se auzi deodată lângă trotuar şi atrase atenţia străinului.

O trăsură trecea la un pas pe dinaintea străzii Fântânilor şi prin portiera deschisă se vedea un cap de copil deştept şi încântător.

Era un obraz delicat şi fin, înconjurat de păr blond aşa de frumos şi moale, încât l-ai fi vrut pe o frunte de fecioară.

Sub podoaba asta mai mult femeiască erau nişte ochi semeţi şi vii, care erau încadraţi de nişte gene lungi, de mătase.

Avea gură rumenă cu zâmbetul sincer şi nepăsător, obraji plini care păstrau rotunjimea copilăriei şi o paloare uşoară de fruct precoce al câtorva zile de oboseală ori câtorva nopţi de plăcere.

Văzând figura aceasta graţioasă, încadrată de fereastra brună a trăsurii ar fi crezut că e o femeie frumoasă, dacă n-ar fi fost mustaţa blondă care întărea dovada îmbrăcăminţii bărbăteşti, semn uneori înşelător mai ales în vreme de carnaval.

Era un băiat.

Părea să aibă optsprezece ani cel mult şi, cu toată graţia lui femeiască, se zărea un fel de reflex al frumuseţii bărbăteşti care urma să vină.

Deschisese gura ca să-şi strige vizitiul, care nu putea auzi din pricina zgomotului străzii.

— Opreşte aici, strigă el în mai multe rânduri, opreşte!

Cavalerul şi tovarăşul lui erau foarte ocupaţi ca să le poată atrage atenţia întâmplarea aceasta.

Dacă străinul totuşi întoarse capul, când auzi vocea asta pe neaşteptate, îl întoarse din întâmplare.

Dar, îndată ce zări încântătorul obraz al adolescentului, i se tulbură privirea. Numaidecât se roşi şi făcu o mişcare fără voie ca şi cum ar fi vrut să se repeadă înainte.

Oricare ar fi fost imboldul acestui interes inexplicabil, străinul se stăpâni în acel prim moment şi rămase iar rece în loc. Conversaţia omului cu paltonul alb şi a lui Verdier era acum ca un murmur zadarnic pe la urechea lui care nu mai asculta.

Trăsura se oprise în sfârşit la câţiva paşi de el. Adolescentul coborî şi trecu pe partea cealaltă a străzii. Purta în braţe un pachet voluminos.

Străinul se uită cu părere de rău spre cei doi domni care vorbeau în strada Fântânilor, a căror convorbire îi stârnise atât de mult curiozitatea.

Un instinct secret părea că-l ţine în loc lângă ei, dar un alt instinct şi mai tare îl târa în partea opusă.

Se repezi după tânărul frumos a cărui talie subţire şi graţioasă se pierdea în mulţime.

Acesta tocmai cotea după casele care mărginesc piaţa Templului, când străinul trecea printre trăsuri.

Străinul ajunse şi el în piaţa Templului. Îi trebui două secunde ca să-l prindă din urmă.

Frumosul adolescent ţinea pachetul în mâini şi o luase spre galeria centrală care tăia bazarul în lung.

În clipa aceea, doamna voalată pe care am văzut-o lăsându-şi careta în colţul străzii Phelippeaux, ieşi din prăvălia doamnei Batailleur, dar ca să ajungă iar la trăsură trebuia să treacă drept prin faţa tânărului cu pachetul şi a străinului.

Când zări pe cel dintâi, care se oprise s-o privească cu toată indiscreţia unui copil, iuţi pasul.

Mişcarea aceasta nu era de natură să micşoreze atenţia tânărului, care fu cât pe aci să se întoarcă şi să alerge ca un prost după ea.

Dar cum îşi aduse aminte de pachetul pe care-l avea în braţe, îşi schimbă gândul.

— Ea este, îşi zise el în gând. Dar sunt atâtea talii care seamănă!... Şi pe urmă nu la Templu vin femeile cumsecade să târguiască!...

Intră în bazar mulţumit de argumentul acesta.

Doamna şi străinul era cât pe ce să se lovească unul de altul.

Ochii mari, negri ai doamnei aveau o privire pătrunzătoare, care ştiu să lunece pe sub voal şi să vadă prin orice.

Deşi străinul îşi acoperise mai tot obrazul, ea se opri în faţa lui.

El vru să întoarcă privirea şi să treacă mai departe, ea însă îl apucă de braţ cu o mână destul de puternică.

— Nu pot să mă înşel de două ori la rând. Eşti domnul baron de Rodach?... murmură ea, uitându-se ţintă la el.

Călătorul se înclină în semn de aprobare.

Doamna îşi ridică voalul.

— Nu mă cunoşti? îl întrebă.

Baronul se uită la frumosul obraz.

Negreşit că era pentru întâia oară când o vedea.

Însă nu-i răspunse imediat.

Doamna bătu din picior cu nerăbdare.

— Ei bine! zise ea, încruntând sprânceana.

Buna creştere a domnului baron de Rodach nu făcea să o lase să creadă că nu ştie.

Îi apucă mâna înmănuşată şi o strânse uşor între ale lui.

Doamna zâmbi.

— Locul nu e bun aici pentru o explicaţie, îi zise ea şi vreau să ştiu, care e pricina de ai tăcut atât de multă vreme. De la ora două până la patru domnul de Lauren este la Bursă.

Când auzi numele acesta, deşi faţa baronului rămase liniştită, inima începu să-i bată.

Frumoasa doamnă îşi lăsă voalul în jos.

— Vino între orele pe care ţi le spun sau oricând... pentru că bărbatul meu nu mai este gelos.

Accentul cu care pronunţă aceste din urmă cuvinte era ciudat. Se putea ghici în el lupte lungi şi încordate, perfida victorie a femeii şi adânca nenorocire a unui bărbat...

Făcu un semn uşor din cap şi se depărta zicând: Pe mâine!

Baronul se uită o clipă după ea pe când se făcea nevăzută în mulţime.

— Doamna de Laurens! Fata mai mare a lui Mosès Geld! murmură cu un fulger în ochi.

Capitolul II - Cele patru careuri

Bătrânul coconaş cu paltonul alb şi tovarăşul său erau aici în Templu foarte departe de locuinţele lor.

Verdier nu putea negreşit să locuiască decât aproape de Palais Royal.

Patria lui era vreuna din cârciumile faimoase al acestui strălucit loc.

Domiciliul său mai puţin bogat, trebuia să fie vreo mansardă luată cu luna în strada Traversiere ori în strada Pierre-Lescot.

Cavalerul mirosea foarte tare a Chausseé d'Antim şi a Bursă.

Se întâlniseră acolo cât se poate de normal.

Bietul Verdier avea pe toţi furnizorii lui în piaţa Templului.

Chiar şi cavalerul avea oarecare interese acolo.

Şi apoi trebuie să treci prin târgul Templului ca să te duci din bulevardul Grand în strada Bretaniei.

În partea aceea o luă după ce se despărţi de Verdier care plecă şi el undeva pe unde se juca pul secret.

Cavalerul se opri în faţa unui hotel vechi, care era în colţul străzilor Saintonge şi Bretania.

Întrebă de doamna vicontesă d'Audemer.

Doamna de Laurens era floarea florii aristocraţiei financiare.

Soţul ei era agent de schimb, domnul de Laurens, bărbat foarte bogat şi a cărui probitate sfida vorbele care umblau despre acest fel de oameni.

Tatăl său era bătrânul domn de Geldberg, din *Casa Geldberg, Reinhold şi compania*.

În toată banca pariziană nu s-ar fi găsit firmă asociată mai pe drept onorată.

Era una din acele case puritane care glorifică meseria, atât sunt de cinstite şi care nu câştiga decât douăzeci şi cinci la sută la operaţia zisă a rulajelor.

Bătrânul Geldberg era un bărbat cumsecade, un patriarh bătrân, sfios şi modest, deşi avea venit de milioane şi găsise fericirea în iubirea copiilor.

În privinţa aceasta, providenţa îl ajutase bine.

Abel de Geldberg, fiul lui era, un cavaler foarte strălucit, expert în afaceri.

Sara[12], fiica sa mai mare, se măritase cu domnul de Laurens; Esther, era văduvă după un pair de Franţa la vârsta de douăzeci şi cinci de ani.

Tot ce se putea spune despre Lia, cea mai mică, era că ieşise bună şi frumoasă ca un înger.

Domnul cavaler de Reinhold, principal asociat al băncii, avea o reputaţie de invidiat. În el priveşte marea sa filantropie şi ştiinţa lui în meserie.

El conducea afacerile lui Abel de Geldberg, pentru că bătrânul Mosès de mulţi ani se lăsase de această muncă grea.

Dar casa părea că merge tot pe brazdă trasă mai înainte.

Pe piaţa Parisului, Geldberg rămânea sinonim cu onoarea comercială şi cu lealitatea.

În lumea bogată pe care o vedeau Mosès şi familia sa erau înconjuraţi de o consideraţie care se apropia de respect.

Toată lumea vorbea de spiritul pătrunzător şi de virtutea doamnei de Laurens, de bunătatea şi caritatea frumoasei Esther, văduva generalului conte Lampion, pe când era pair de Franţa.

Deşi Lia era încă un copil, duci şi marchizi de sânge nobil o şi ceruseră de soţie.

Iar tânărului domn de Geldberg nu-i lipsea decât o bucăţică de titlu ca să fie steaua cea mai strălucitoare a capitalei.

Putea oricând să aleagă pe oricare dintre bogatele moştenitoare din cele trei foburguri:

El era mândria bătrânului lui tată şi gloria momentului.

Purtarea doamnei Laurens era mai presus de orice îndoială.

Cea mai mică bănuială rea, manifestată în unele saloane în gura mare, pronunţată împotriva acestei încântătoare şi onorabile persoane, ar fi scos din teacă zece săbii ale finanţelor.

---

[12] Sara = Sarah. În ediţia franceză autorul foloseşte atât numele de Sara (probabil este diminutivul de la Sarah), dar mai foloseşte pe alocuri şi numele de Sarah. (nota lui BlankCd)

Tinerii comişi din casă de Geldberg erau, într-adevăr domni de o oarecare etichetă, ştiind să călărească şi frecventau tirul în orele când înregistrările terminate, dau scriptologilor dreptul să trăiască puţin ca gentilomi.

Doamna de Laurens plecase cu trăsura sa, dar baronul de Rodach nu se mişcă din loc.

Se gândea poate la cauzele măririi frumoasei doamne.

Deodată îşi aduse aminte de evenimentele care precedaseră întâlnirea şi întoarse ochii iute spre locul unde se oprise mai înainte adolescentul pe care nu-l slăbise din ochi.

Dar tânărul îşi văzuse de drum înainte şi Rodach nu mai avea în faţă decât capete necunoscute.

Trecuseră abia două minute de când se dăduse jos tânărul din trăsură.

Nu putea fi departe. Rodach intră în Templu.

Fiind înalt, putea să vadă pe deasupra capetelor mulţimii care era compusă aproape numai din femei.

În zadar însă se uită peste tot, nu-l putu găsi pe tânăr.

Templul, această barcă imensă, este vrednica şi adevărata codiţă a Bursei.

Unul din cele două bazaruri este zidit din piatră cioplită, celălalt din scânduri mâncate de cari.

În primul se numără în bilete de bancă, în cel de-al doilea golanii sunt în cinste. Însă în amândouă se face aur; şi zdrenţele din târgul poporului fac mai multe parale în realitate, decât iluziile mincinoase care compun fondul bogatei prăvălii din stradă Vivienne.

Nimic nu lipseşte în asemănarea lor, decât aceea că bătrâna justiţie de la Templu osândeşte, pe hoţii proşti ca să fie bătuţi şi goniţi.

Încolo este la fel.

Templul îşi are ogarii lui cu cizme scâlciate, care reglează cursul după cum le vine la socoteală şi asasinează pe confraţii lor mai săraci ridicând şi scăzând preţul.

În loc să se folosească de acţiuni, lăcomia fără frâu foloseşte aici zdrenţe.

Abia se poate zice că unul este mai puţin curat decât celălalt.

Templul îşi are argoul lui: cine cunoaşte pe cel al Bursei?

Templul îşi are parchetul lui compus din patroni, recomandabili şi patroane, îşi are curtierii săi în Camp de la Louppe şi are chiar şi la Tortoni în piaţa Rotondei, la faimoasa firmă a Elefantului.

Ambele bazaruri sunt surori gemene.

Au luat amândouă din avantajoasa meserie, tot ceea ce consolidează pe traficantul, pe cămătarul îndrăzneţ, pe frizerul care pune prea multă râvnă şi care ia şi pielea.

Între amândouă, deosebirea este ca între cizma potcovită şi gheaţa de lac, pe care noroiul e mai mult ori mai puţin.

Mai e încă ceva: Bursa şi Templul fac uneori schimburi frăţeşti.

Câţi domni mari, al căror portofel greu influenţează tranzacţiile la finele curent, nu au văzut lumina în colibe pline de praf ale *Purecelui Zburător* ori ale *Pădurii Negre!* Şi câţi cârpaci, care acum s-au devotat cultului ingrat al cizmăriei, nu-şi aduc aminte, pe când ung cu untură cizmele vechi, de cabrioleta care-i aştepta odată înaintea peristilului palatului banilor.

Cu un oarecare fel de curaj este tot aşa de uşor de a sări dintr-o prăvălie de scânduri într-un echipaj, cum se poate cădea dintr-un palat într-un bordei.

Lucrurile astea nu sunt rare.

La comparaţia între Bursă şi Templu, trebuie însă să se facă o rezervă: la Templu nu se ajunge la faliment. Acolo se fură numărând.

Speculanţii, în restrişte, care nu-şi pot plăti gaura din partea lor, sunt foarte frumos daţi afară şi se duc să moară de foame în altă parte.

Templul este format din patru compartimente principale, botezate cu nume pitoreşti şi având o mulţime de galerii prin care intră muşterii.

Compartimentele acestea au aproape de şapte ori nouăsprezece sute de locuri, închiriate cu câte un franc şi şaptezeci şi cinci de centime pe săptămână.

Printre locurile acestea sunt şi bune şi rele.

Cele care dau în strada Templului sunt cuiburi de avere, cele care se întind de-a lungul străzii Petit-Thouars îşi au meritul lor. Nu sunt de dispreţul nicidecum acelea de pe marginea străzii. Percée şi chiar piaţa Rotondei îşi are avantajele ei.

Dar interiorul compartimentelor oferă mai puţin şanse.

Trecătorul nu prea vrea să se ducă prin galeriile acelea înguste, ale căror laturi sunt păzite de femei tinere ori bătrâne, urâte ori frumoase, dar totdeauna tari de limbă şi având vocabularul de înjurături cel mai bogat din lume.

În privinţa aceasta s-au făcut unele reforme însemnate.

Poliţia Templului este mai bine constituită şi sergenţii dau uneori sirenele care strigă prea tare lecţii aspre de poliţie.

Careurile care sunt în dreapta pasajului central formează seria roşie şi celelalte două careuri din stânga, seria neagră. Iar afară de aceasta, fiecare compartiment are o denumire specială.

Cel dintâi, cel mai frumos, cel pe care îl frecventează domnişorii de-a şasea clasă, *lorette*[13]-le şi baronii economi, a primit prin analogie, numele de *Palais Royal*.

Vânzătoarele din careul acesta sunt aproape civilizate.

---

[13] Termenul de "lorette" în limba franceză desemnează o femeie de moravuri uşoare. (nota lui BlankCd)

Chiar ele zic despre mărfurile lor că sunt nimicuri, *vechituri*.

Găseşti rochii la modă, mănuşi spălate, dantele la orice preţ, bijuterii ciucuri şi costume de teatru.

Doamna Batailleur, era cea mai vestită din compartimentul acesta.

Careul drapelului sau *Pavilionul Florei* ocupă un rând secundar.

Acolo este burghezimea alături cu nobleţea: rufărie, saltele, perdele, rochii de stambă şi scutece.

Compartimentul al treilea este în scara socială a Templului locul pentru popor. Nu e nici elegant, nici bogat.

Se cheamă *Puricele zburător* şi numele acesta nu este o calomnie.

Este o prăvălie mare de zdrenţe şi de fierărie. Este un rezervor totdeauna plin unde se golesc necontenit coşurile revânzătorilor ambulanţi.

După popor, mai este încă ceva.

Acest ceva n-are nume pentru cei ce fac economie politică, dar Odry îi zice curat canalia.

După *Puricele zburător* este *Pădurea Neagră*.

Afară de un mic număr de şatre cu vechituri care se întind pe marginea străzii Petit-Thouars, încolo *Pădurea* se compune numai din depozite de cizme vechi.

Lumea întreagă şi-ar putea cumpăra încălţăminte veche şi trebuie să vadă cineva grămada aceasta nespusă ca să-ţi facă o idee de mulţimea tălpilor care se tocesc pe pietrele Parisului.

Cizmarii din *Pădurea Neagră* se cheamă *fafioteur*. Aceasta între amici. Titlul lor oficial este negustori de ghete.

Meseria lor nu consistă în a repara încălţămintea veche, ci în a astupa găurile cu carton şi cu grăsime neagră: aceasta se cheamă a lipi ghetele.

Dincolo de *Pădurea Neagră* şi de *Puricele zburător* se găseşte un pătrat, care foloseşte de bursă pentru negustorii de haine vechi şi care poartă numele tehnic de tocaţi.

Dincolo de careu se ridică o casă mare ovală, înconjurată de un pridvor urât.

Aceasta e Rotonda Templului care a fost ridicată odată, se zice, spre a servi de casă de detenţie a debitorilor insolvabili. Acum, e locuită de tot felul de vânzători da vechituri, mai ales de cârpaci şi negustori de uniforme şi de chipie, care fac pălăriilor stricate acelaşi serviciu, ca şi cârpacii ghetelor rupte.

Ea are douăsprezece scări şi aproape o mie de locuitori.

Templul propriu zis se opreşte aici.

Dar tot cartierul vecin se îndeletniceşte cu aceeaşi meserie şi are aceleaşi moravuri.

Mai ales casele de-a lungul pieţei Rotondei şi a stradei Petit Thouars sunt privite ca făcând parte integrantă din bazar.

Îndată ce intri în această stradă sau într-una din pasajele interioare ale Templului, cazi pe mâna unor femei odioase, care cunosc toate linguşelile dar şi toate înjurăturile.

Cum te zăresc din depărtare, ele ştiu ce palton ai, bagă de seamă dacă ai pantaloni proşti sau o pălărie urâtă. Până să treci printre ele, eşti un boier, un negustor, un ora frumos. Trei paşi mai departe devii un om de nimic, care n-are nici trei franci în pungă să-şi cumpere o pălărie mai spălată!

Ele îşi bat joc cu mare cruzime de urâţime. Numesc pe gheboşi gândaci, pe cei cu picioarele strâmbe mâneci de vestă şi pe cei chiori greieruşi.

Ele îşi au sacul plin de vorbe urâte, învăţate la Gaité, la Folies-Dramatique şi la Funambules.

În orele de bazar, ce se ţine pe careu înaintea Rotondei, aceste femei fac treabă de peţitoare, mijlocitoare în înţelesul cel mai rău. Dar cea mai mare parte din ele sunt fete de prăvălii chiar în Templu, unde, deşi poliţia e foarte severă, ele găsesc mijlocul de a-şi pune în mişcare neobosita lor limbă.

Într-o altă zi şi la o altă oră, adolescentul ar fi fost de bună seamă oprit din cauza pachetului.

Chiar oamenilor din Templu le place tot aşa de mult să cumpere, ca şi să vândă.

Dar în seara aceea lucrurile nu-şi urmau cursul lor natural. Era târziu şi vânzarea merge bine.

Negustorii, neştiind încotro să se învârtească şi pe cine să asculte, nu se gândeau la cumpărat.

În toate părţile erau discuţii zgomotoase, ofertele se respingeau cu dispreţ, apoi după un moment se primeau.

Unii arătau defectele cu multă cunoştinţă, alţii lăudau marfa în modul cel mai poetic.

Erau nişte lupte de cuvinte acre-dulci; în care se amestecau, după împrejurare, glumele cele mai îndrăzneţe ale carnavalului.

Şi lumea cumpăra, cumpăra necontenit. Părea că Templul avea să se înnoiască odată, scăpându-se de toate zdrenţele.

Numai precupeţele în ale patului şi negustorii de fierărie nu aveau de lucru. Celelalte meserii mergeau de minune. Mai ales Palais-Royal făcea afaceri de aur şi nimicurile lui ajungeau la un preţ nemaipomenit.

Într-alt loc numai un costum negru îi trebuia cutărui lacheu de casă bună, a cărui privire aprinsese inima unei precupeţe.

Un tânăr leu nu avea nevoie decât de o cămaşă spre a fi îmbrăcat minunat.

Alt lucrător în bluză căuta o jiletcă cumsecade.

Dincolo, cel venit din Auvergnat, un cinstit, un înţelept în mijlocul atâtor nebuni, dorea cele mai vopsite ghete.

Bineţe, pene, fracuri vechi, ghete noi, măşti, scutece aruncate din teatru, chivere romane, lunete, peruci, capete de urşi, piei de sălbatici şi pălăria lui Napoleon!

De toate câte pofteşti!...

Tânărul făcuse deja două ocoluri şi se adresase, fără succes la mai mulţi negustori. N-aveau timp.

Nici nu voiau să vadă ce avea în pachet.

Trecând pe lângă colţul străzii, unde stătea baraca inspectorului tânărul putu constata că noaptea se apropia iute.

Figura lui se acoperi de ciudă.

— Ce să fac? murmură el lăsând în jos capul blond, îmi rămân cinci franci şi am de gând să petrec o noapte ca un nobil.

El stătu un moment la îndoială înainte de a intra în careul vecin.

Necazul i se prefăcea în melancolie şi întristarea punea un văl pe vioiciunea feţei sale.

— Mi se pare că aceasta va fi ultima noapte, zise el din nou. Cel puţin o voi face strălucită şi bine garnisită!... Dacă Denise mă iubeşte, trebuie să mi-o spună în seara aceasta şi cealaltă femeie care mă înnebuneşte, trebuie să o mai văd încă... încă o dată!

Cumpărătorii treceau pe lângă el şi-l împingeau când la dreapta, când la stânga, dar nu băga de seamă.

În acel moment uitase aproape pentru ce venise.

Ochii săi mari, albaştri visau şi faţa lui nobilă reflecta acum o suferinţă profundă.

Numele Denise îi veni încă o dată pe buze şi pleoapele aplecate deveniră umede.

În toată mulţumea adunată în acest moment în Templu, nu era nici o îmbrăcăminte bărbătească, ce ar fi putut să întreacă în eleganţă şi fineţe pe a tânărului.

Dar, de altă parte, poate că nu era nici o pungă mai goală ca a lui.

El se numea Franz; nu, n-avea rude şi avea de nouăsprezece ani.

Distincţia persoanei şi a toaletei sale nu erau deloc un titlu pentru bunăvoinţa oamenilor dimprejur.

Trecând pe lângă el, fiecare îi arunca o privire mai mult sau mai puţin duşmănoasă şi numai femeile aveau pentru frumuseţea lui o privire prietenească.

— Haide! Modernule, la o parte! zise împingându-l, cel care căuta o pereche de ciorapi vechi.

Un unchiaş în bluză, cunoscând bine nobila limbă a Templului, mormăi cu un zâmbet foarte fin:

— Bani deloc!

Un ştrengar al Parisului, în plin exerciţiu al misiunii sale, adică împiedicând trecerea şi rătăcind ca un câine pierdut, adăugă cu vocea lui ascuţită:

— Bani tuto!... Nu e chip să vinzi astăzi pantalonii şi haina, totul fiind închis aproape peste tot. Iată norocul!

Savoiardul, lucrătorul şi ştrengarul trecură, alţii veneau după ei şi necontenit era aceeaşi istorie.

O împinsătură mai tare decât celelalte treziră pe Franz din gândurile sale.

El îşi aruncă ochii împrejur şi se roşi de mânie, ca un copil ce era, văzând că toţi se uitau la el cu priviri batjocoritoare.

Sprâncenele lui delicate se încruntară, mână albă se strânse ca şi cum ar fi vrut să înceapă o luptă cu pumnul.

În mulţime izbucni un râs grozav.

Franz se roşi până la urechi şi plecă îndreptându-şi paşii spre strada Petit-Thoaurs.

Baronul de Rodach, care îl tot căuta, sosi cu câteva secunde în urmă la baraca inspectorului, dar Franz era deja departe şi întunericul creştea tot mai mult. Baronul îl zări.

Se apropie de o baracă, unde vânzătoarele nu isprăviseră marfă cu totul.

— Nu mi-aţi putea spune unde e locul doamnei Batailleur? întrebă el.

— Nu cunosc, răspunse doamna întrebată, din curata gelozie de meserie.

— Dar negustorul de haine Hans Dorn?

— Nu cunosc.

Baronul mai aruncă o privire prin mulţime.

Crezu că vede pe cineva care semăna cu Franz şi el îşi urmă căutarea, amânându-şi întrebările pentru altă dată. Dacă Franz coborând din trăsură, s-ar fi dus îndată în strada Petit-Thouars, poate că ar fi găsit ce căuta, dar îşi pierduse timpul cu negustorii din Palais-Royal şi din pavilionul Floorei.

Când ajunse în adevăratul centru al vechiturilor, clopotul de închidere suna pentru prima oară şi dughenele trăgeau obloanele.

Cu toate astea el merse din uşă în uşă, ruşinat şi descurajat, oferindu-şi pretutindeni hainele de vânzare.

Pretutindeni i se zicea să vină altă dată, căci fiind întuneric nu se putea examina stofa.

În fine, ajunse la ultima baracă ce formează colţul pieţei Rotondei.

Pe cât celelalte dughene erau agasate de cumpărători, pe atât acestea erau goale şi tăcute.

Drept orice marfă erau atârnate afară câteva zdrenţe de pânză.

Înlăuntru nu era decât vreo jumătate de duzină de dulapuri de scânduri, care odată au conţinut negreşit ori lucruri de lux, ori nimicuri.

Într-un colţ, o femeie gârbovită şi încărcată de bătrâneţe şedea nemişcată. Nu departe de ea o altă femeie, care părea că are treizeci şi cinci ani sau patruzeci şi care avea încă o talie frumoasă sub sărmana ei îmbrăcăminte, îşi ţinea capul rezemat între mâini.

În mijlocul dughenei un băiat cam de cincisprezece ani, slab, şubred, urât îmbrăcat cu un surtuc de pânză trenţoasă, şedea călare pe o bancă şi cânta încet, cu un glas monoton.

— Vreţi să-mi cumpăraţi nişte haine? zise Franz oprindu-se pe pragul prăvăliei...

Bătrâna rămase nemişcată, dar aruncă asupra lui o privire, în care era zugrăvită desperarea.

Cealaltă femeie îşi ridică capul cu vioiciune.

Faţa care păstra urmele unei mari frumuseţi, era cu ochii în lacrimi.

Băiatul de pe bancă izbucni într-un râs idiot.

Capitolul III - Dugheana

Tot încercând, Franz îşi vârâse capul în această dugheană goală şi posomorâtă, care contrasta în mod aşa de ciudat cu vecinele sale pline de mişcare şi de zgomot...

Era cea din urmă şi el voise să facă o ultimă încercare.

Rămase în prag neîndrăznind să plece, nici să repete întrebarea.

Era un băiat cane suportă toate impresiile cu mare sensibilitate.

Cele două femei îl priveau şi nu răspundeau.

Băiatul idiot, călare pe bancă, râdea mereu cu hohot.

Lui Franz i se strângea inima.

— Oh!... Oh!... zise băiatul strângându-şi la piept amândouă mâinile, eu râd prea mult... râd prea mult!... Dar aceasta pentru că dumnealui cere mamei Regnault să-i cumpere ceva... Haida de: bani tufă!... Dacă mama Regnault ar avea bani, ea ar da pâine lui Geignolet căci lui Geignolet îi e grozav de foame.

El încetă să mai râdă şi glasul îi lua un ton plângăcios.

Cea mai tânără dintre femei îşi întoarse spre el privirea, în care era o profundă disperare.

— Jean o să vină, copilul meu, zise ea, şi tu vei avea de mâncare.

Bătrâna îşi împreunase mâinile zbârcite şi mormăia printre dinţi cuvinte aproape neînţelese.

— L-am văzut chiar astăzi, zicea el. S-a schimbat mult, dar inima mea îl recunoaşte. Cu banii pe care îi cheltuieşte într-o zi, aceşti copii sărmani ar fi fericiţi un an de zile, Oh! Mă voi duce la el în cele din urmă, trebuie să mă duc! Negreşit!

Bătrâna se numea doamna Regnault. Era decana Templului.

Cealaltă femeie care îi era noră se chema Victoire.

Ea era mama idiotului Joseph şi pe care ştrengarii din târg îi porecliseră Geignolet, un fel de onomatopee, zugrăvind în acelaşi timp ţinuta şubredă şi vocea lui tânguitoare.

Joseph Regnault sau Geignolet era imbecil din naştere.

Franz stătea necontenit în prag, cu fruntea încruntată şi cu gura căscată.

— Domnule, îi zise Victoire, clopotul sună de închidere, şi nu vă putem cumpăra nimic în acest moment.

— Oh! strigă idiotul, care începu să râdă, nu se poate pentru că sună clopotul. Mama Regnault n-are bani...

— Joseph!... Joseph! murmură Victoire cu un accent de dragoste şi de imputare.

Idiotul lovi banca, precum ar fi făcut cu un cal.

— Hi! făcu el. Hi, boală!...

Deodată începu să cânte pe arie ciudată, scornită de el:

Mâine e luni
Şi mama Regnault n-are nici treizeci de parale,
Să-şi plătească locul!
Are să ne dea afară
De joia noastră mare!
Afară! Afară !
Ce păţanie amară!

El se întrerupse spre a-şi bate gloaba şi a striga asurzitor:

— Hi! Boală!...

Mamă-sa uitase pe Franz.

Ea privea la copil şi ochii i se umplură din nou de lacrimi.

— Mă voi duce! mormăia bătrâna. Dumnezeule! Eu care-l iubeam aşa de mult, aş fi putut crede eu vreodată că gândul de a-l vedea o să-mi producă atâta frică! Dar e sigur că mă va goni şi atunci va fi blestemat!

Mâinile zbârcite tremurau.

— Şi numai eu voi fi cauza! adăugă ea înfiorându-se.

— Doamnă Regnault! strigă un glas din dugheana vecină, închide ori vei plăti amendă.

Bătrâna se ridică.

— Au trecut treizeci de ani de când sunt aici, zise ea, poate că aceasta e ziua mea cea din urmă... dar trebuie să-rai fac datoria.

Apucă în braţele ei slabe un oblon greu, cu care se închidea intrarea.

Victoire îi veni în ajutor, iar idiotul nu se mişcă.

El îşi bătea banca necontenit, zicând:

— Mi-e foame grozav!

Franz suferea văzând mizeria aceasta înspăimântătoare. El îşi vârî degetele în buzunarul vestei scoase singura lui monedă de cinci franci, dar nu ştia cum s-o dea.

— Domnule, zise Victoire, vă mai spun o dată că nu mai putem cumpăra în această seară... Dacă vă grăbiţi, mergeţi în casa pe care o vedeţi în piaţa Rotondei şi întrebaţi de Hans Dorn, negustor de haine... Poftiţi, vă rog, ca să pot închide uşa.

Franz rămase nemişcat şi drept ca un stâlp.

Înţelese îndrumările lui Victoire, dar în loc să plece, el intră în baracă şi puse moneda de cinci franci pe bancă, în faţa idiotului.

Apoi fugi cât putu de repede.

Geignolet dădu un urlet de bucurie şi începu să rostogolească pe jos moneda de cinci franci, pe care o urmărea târându-se pe brânci.

Franz ajunsese la negustorul de haine Hans Dorn.

Prăvălia era o zidire îngustă, dar înaltă cu mai multe etaje şi avea pe faţada săracă patru-cinci semne, care indicau toate aceeaşi meserie.

— S-ar putea spune că negoţul de haine vechi se înviorează prin concurenţă.

În piaţa Rotondei toată lumea e negustor de vechituri pentru Paris şi provincie şi toată lumea trăieşte cum poate.

Dughenele care dădeau spre piaţă erau deja închise.

Franz intră pe o alee lungă şi posomorâtă ce ducea într-o curte interioară.

Pe această alee era întuneric şi Franz nu dădu de nici un portar.

Avea de ales într-o scară piezişă şi neagră, ce ducea în melc spre caturile de sus, şi poarta deschisă a curţii.

Alese curtea.

La una din uşile de jos zări o fată ce se părea veselă şi bună şi care stă de vorbă cu un flaşnetar cu o cutie grea în spinare.

Acesta era ceva mai în vârstă decât Franz şi se vedea că avea o constituţie slabă.

El părea foarte obosit şi greutatea flaşnetei parcă îi rupea şalele.

În schimb faţa era zdravănă şi vioaie.

Tinereţea fericită parcă răsărea din zâmbetul ei uşor.

Era plină de viaţă şi sănătate.

Când Franz intra în curte, băiatul cu flaşneta ţinea mâna tinerei între ale sale.

Auzind zgomot de paşi el lăsă repede mâna fetei şi se făcu roşu ca o cireaşă.

Şi fata se roşi uşor şi schimbă zâmbetul vesel cu un aer serios.

— Nu locuieşte aici Hans Dorn, negustor de haine? întrebă Franz.

— Ba aici, răspunse tânăra fată.

— La revedere domnişoară Gertraud, murmură flaşnetarul luându-şi căciula de pe cap.

— Bună ziua, Jean Regnault, zise fata care îi răspunse la salut cu un zâmbet.

Bietul flaşnetar se depărtă jumătate mulţumit, jumătate gelos, căci Franz era un băiat frumos şi era singur cu Gertraud...

În curând se auzi instrumentul plângător răsunând prin întunericul aleii.

Franz se uita la faţa zâmbitoare a Gertraudei, ca un om care vrea să spună vorbe dulci.

Gertraud era copila cea mai mlădioasă din tot Parisul.

Avea inima pe buze şi în zâmbetul sincer i se vedea întreg sufletul.

Nu era în caracterul ei să respingă cu asprime un cuvânt linguşitor sau să se supere pentru un compliment făcut de un cavaler frumos.

Conştiinţa sa, care era curată ca aurul, era încrezătoare.

Simţindu-se curată nu avea frică de nimic pe lume, dar în acel moment încolţi în sufletul ei o emoţie neobişnuită.

Din veselă deveni visătoare pentru o clipă, atinsă de melancolia flaşnetarului.

Ea stătuse de vorbă cu bietul Jean Regnault care o iubea şi care suferea.

Şi Gertraud îl iubea şi avea remuşcări pentru că era prea veselă.

— Hans Dorn e tatăl meu şi este acasă... zise fata.

Franz avea una din acele figuri care scuză şi face adorabile toate nebuniile.

Era un băiat uimitor, fiu al poeziei cu toane, pentru care cuvântul gugumănie nu are nici un înţeles, precum nici cuvântul statornicie.

Adolescenta de obicei mai ales în timpurile acestea, se arătă pedantă şi tristă, sau se roşeşte ca uluită.

* * *

Spiritul cel mai posac n-ar putea condamna pe aceşti feti frumoşi care se trec şi a căror tinereţe se învârteşte în jurul frumuseţii, ca un fluture în jurul luminii.

Ei nu ştiu.

Ei ascultă, nehotărâţi şi fermecaţi, primele cuvinte îngânate de inima lor.

Ei merg şi se prind în orice cursă, în care îi atrage iluzia amorului.

Seducţia, amăgirea, de care alţii se tem, ei le înfruntă din răsputeri şi cu amândouă mâinile.

La vârsta lor o lacrimă e gata să se ivească pe frumosul lor zâmbet şi oricând poate suna ora când gluma va deveni o patimă.

Ei sunt fericiţi! Nu vor avea oare timp să sufere?

Vai! Doi ani să mai treacă peste capetele lor blonde şi farmecul ce-l au se va preface în ridicol.

Îndată ce copilul devine bărbat va trebui să se schimbe, ca să nu ajungă un seducător banal şi să nu adauge un exemplar mai mult la acele copii urâte de Don Juan burghez, care umplu saloanele şi prăvăliile.

Lăsaţi adolescentului amvonul sfios şi sincer şi ale cărui îndrăzneli chiar nu au nimic care să ofenseze.

Lăsaţi speranţele nebune, visele lui de paj şi luptele lui vesele, ale cărui preţ este o sărutare.

Nu-l certaţi, sărmanul căci mâine va învăţa să respecte. Mâine femeia va fi pentru el o fiinţă serioasă pe care o va servi ca un sclav, şi pe care o va înşela ca un călău.

Aşteptaţi până mâine…

În mijlocul curţii sărace a lui Dorn, Franz îşi ţinea pachetul la subraţ, gata să improvizeze un atac galant.

Însuşi Lovelace, la o asemenea întâlnire, ar fi fost caraghios, dar Franz nu avea încă douăzeci de ani. Un zâmbet şiret scânteia în ochii lui mari albaştri. Franz era cuceritor.

Mica Gertraud, care-l găsea astfel şi care era cunoscătoare, simţi urcându-i-se în obraji o roşeaţă puternică. Ghici atacul şi fu cuminte odată în viaţa sa, luând-o la fugă.

Bietul Jean Regnault ajunsese în faţa dughenei goale, pe care bunica şi mama tocmai o închideau.

El era fiul lui Victoire şi fratele mai mare al idiotului.

El puse cu sfinţenie în mâinile bătrânei micul venit al mamei sale de peste zi.

În fiecare seară se întâmpla aşa, dar aceasta nu era destul spre a hrăni o familie.

Jean lucra cât putea şi era destul de nefericit.

Dacă ar fi ştiut de fuga fetei pe care o iubea atât şi de care, era gelos că toţi oamenii care suferă, i s-ar mai fi uşurat durerile sufletului.

Fata, într-adevăr, făcuse o retragere eroică.

Ea trecu iute prin coridorul de jos, urcă o scară mică, ale cărei trepte se mişcau, şi fără să respire intră în camera tatălui său de la etajul întâi.

Franz o urmă şi intră după ea.

— Tată, iată un domn care vrea să-ţi vorbească, zise Gertraud.

Hans Dorn, negustor de haine, şedea înaintea unei i măsuţe, pe care ardea o lumânare mică de seu. Îşi făcea socotelile de peste zi.

În faţa lui, pe masă, erau câteva monede de cinci franci, puţini bani mai mărunţi de argint şi mai multe turnuleţe de gologani.

Afară se întunecase de-a binelea.

Camera lui Hans, prost luminată arăta într-un fel de penumbră mobilele înnegrite şi patul cu draperii de stambă.

Nu se putea zice că această locuinţă dovedea belşug, dar nici o sărăcie mare.

Totul era curat şi ar fi avut chiar un aspect destul de acceptabil, fără şirul lung de haine vechi, ce atârna de-a lungul peretelui.

Gertraud se aşezase lângă tatăl ei. Din acest post întărit, ea îşi fixă privirile arzătoare şi senine asupra frumosului, care îi zâmbea fără supărare.

Era o copilă frumuşică şi costumul curăţel de fată îi şedea de minune.

Cei care o cunoscuseră pe mama ei ziceau că e leită ea.

Mama ei era Gertraud, camerista contesei Margarèthe.

Câteodată, când negustorul de haine o îmbrăţişa seara pe copila care era singura fericire în viaţa aceasta, el se întrista şi ochii i se umpleau de lacrimi, căci soţia îi murise de tânără şi privirile dulci ale fiicei sale îi aminteau de mama ei.

Hans Dorn era acum un om de patruzeci de ani, zdravăn, păstrând încă vigoarea tinereţii.

Faţa lui era tot deschisă şi sinceră ca altă dată, doar părul des şi creţ începea să încărunţească.

Aceasta era singura urmă pe care au lăsat-o asupra lui anii trecuţi.

Se vedea că suferise, dar vechea veselie a feţii sale nu pierise şi putea încă să ocupe un loc bun într-o petrecere de tovarăşi veseli.

Franz îşi desfăcu pachetul şi puse pe masă obiectele de vânzare.

Hans se uita la haine şi deloc la tânăr. Era o mantă, un costum negru complet, mai multe jiletci şi cravate.

Hans desfăcu mantaua şi făcu să foşnească materialul. Examina mânecile şi gulerul hainei, părţile cele mai slabe şi care trebuie încercate mai întâi când cineva e negustor de haine vechi şi îşi cunoaşte meseria.

El aruncă o privire asupra jiletcilor şi cravatelor, apoi pronunţă cuvintele sacramentale:

— Cât ceri pe ele?

— Două sute cincizeci de franci, răspunse Franz.

Hans împinse lucrurile, luându-şi condeiul.

— Dau doar jumătate, zise el.

— Jumătate! strigă tânărul indignat. Toate astea sunt noi şi am dat pe ele o mie de franci.

— Aceasta dovedeşte că sunt nişte tâlhari notorii! replică Hans. Eu ţi-am spus cuvântul meu cel din urmă.

— O sută douăzeci şi cinci de franci! murmură tânărul cu un aer disperat.

Ochii dulci ai frumoasei Gertraud arătau milă.

— Nu pot da mai mult, zise iarăşi negustorul de haine; dacă vrei să încerci la altul, du-te în Rotondă... biroul bătrânului Araby nu e închis încă. Poate el îţi va da trei sute pentru toate lucrurile dumitale cele frumoase... dar vei avea dreptul să le cumperi cu cinci sute franci dacă vei dori. Să ne vedem cu bine.

Franz îşi pipăia mantaua, apoi fracul nou, apoi jiletcile cele minunate.

Hans Dorn era cufundat în socotelile sale. El nu-şi ridicase ochii să se uite măcar la clientul care stăruia.

— Dumnezeule! murmură Franz, n-am altceva afară de asta... şi ce să fac cu o sută douăzeci şi cinci de franci? Să vedem, bunul meu domn, adăugă el, încercând să convingă, mai uită-te la toate astea... sunt sigur că n-ai văzut bine!

— Ba da, zise Hans; nu dau nici un franc mai mult.

Tânărul îşi încrucişă mâinile pe piept şi suspină adânc. Gertraud era foarte mişcată.

Însuşi Hans îşi ridică fără voie ochii. Când privirea îi căzu asupra tânărului, trăsăturile feţei sale se schimbară şi obrajii lui luară altă culoare.

— Gertraud, zise el cu un glas schimbat, du-te în odaia ta; vreau să fiu singur.

Fata se ridică îndată, nu fără să arunce o ultimă privire asupra tânărului necunoscut care adusese o aşa tulburare pe faţa părintelui ei.

Hans părea că dorea să recapete liniştea.

Când fu singur cu muşteriul, el continuă să-l examineze fix câteva secunde apoi se uită în altă parte.

— Cum te cheamă? întrebă el.

— Franz.

— Eşti german? zise iarăşi negustorul de haine cu interes.
Tânărul se roşi puţin.
— Ba nu, replică el, sunt francez... francez din Paris!

Capitolul IV - Prima sărutare

Hans Dorn şi Franz statură de vorbă cam zece minute.

Altcineva mai semeţ s-ar fi supărat desigur din cauza întrebărilor ce i se puseră, dar Franz n-avea ce ascunde.

Pentru cele două sute cincizeci de franci pe care-i voia ar fi povestit toată istoria pe care o ştia şi chiar cea pe care nu ştia.

După zece minute Hans deschise sertarul mesei şi scoase două sute cincizeci de franci numărându-i de două ori.

Franz luă îndată banii şi îi băgă în buzunar.

— Mulţumesc foarte mult, zise el încheindu-şi redingota peste comoara sa. Datorită dumitale am să învăţ să mor cum se cuvine şi să petrec cumsecade în ultima mea noapte de carnaval... Vă salut şi vă doresc fericire, dumitale şi fiicei dumitale.

El întinse mâna negustorului de haine şi aruncă o bezea pe furiş spre uşa întredeschisă a Gertraudei.

Asemenea lucruri rareori scapă. Fata se ascunsese în odaia sa, dar o roşeaţă îi coloră obrajii cei frumoşi.

Sărutarea ajunsese la destinatar.

Franz coborî scara sărind câte patru trepte.

Negustorul de haine se uită la el cu o privire melancolică, visătoare.

— Ar fi de vârsta lui, murmură el, plecându-şi capul. Când mi-am ridicat ochii asupra lui, credeam că văd faţa blândă a contesei... Dar n-am întâlnit eu oare deja o tânără fată care avea păr frumos blond şi privirea de înger a contesei. Era aşa de frumoasă! Toţi câţi sunt frumoşi îi seamănă.

El rămase puţin pe gânduri, apoi îşi urmă socotelile.

Franz trecu fugă prin aleea întunecată şi ieşi în piaţa Rotondei.

Trecu fără a se opri în peristil, unde ici-colea ardeau câteva lumânări şi nu aruncă nici măcar o privire asupri numeroasei adunări ce era la crâşma *Doi franci* vestită în tot cartierul.

Tot alergând, intră în strada Forez, trecu prin strada Beaujolais şi nu se opri decât la colţul străzii Bretagne, înaintea uşii hotelului unde intrase omul cu paltonul alb. Cavalerul se uită în susul şi în josul străzii şi stătu înaintea porţii.

Zgomotul vesel al restului Parisului nu influenţează liniştea unor cartiere nobile.

Aici lumea doarme în pace, pe când acolo bulevardul râde, joacă şi urlă.

Cele două sau trei sute de paşi ce separă strada Bretagne de Cadran-Bleu sunt cât o poştă întreagă. Aici nu se aude decât un erou slab al cântecelor ascuţite ale carnavalului. Zgomotul oraşului se stinge înainte de a ajunge până în aceste singurătăţi. Strigătele serbării aici nu sunt decât un murmur confuz.

Cele două trotuare se întindeau goale şi tăcute.

Jumătate din magazine erau închise, restul arunca pe stradă nişte evantaie luminoase din loc în loc.

Ici-colea treceau oamenii liniştiţi, ducându-se acasă şi zâmbind cu milă de veselia celor care râdeau prin localurile de petrecere.

Ei aveau pălăria trasă peste ochi, mâinile în buzunar şi nelipsita umbrelă la subraţ.

Franz făcea paşi mari ca un om care aşteaptă cu nerăbdare.

S-ar fi zis că era un îndrăgostit sosit primul la locul de întâlnire, căci somnoroasa mahala Marais produce o mare cantitate de femei frumuşele care atrag spre seară pe aceste străzi necunoscute pe acei din domnişorii care nu se tem de drumuri lungi.

Franz îşi arunca la dreapta şi la stânga privirile pline de poftă.

Cât se vedea cu ochii, nu zărea decât umbrele cinstite ale unor rentieri sau ale unor perechi aşezate, ce mergeau la braţ la cină obişnuită.

Minutele i se păreau grozav de lungi.

Sosise aici vesel şi plin de speranţă; dar fruntea i se întunecase şi nu mai spera nimic.

— Trebuie să fie târziu, murmură el; dacă nu vine!. ..Poate e acasă deja... Dumnezeule! Cu toate astea nu pot muri fără să o văd!...

El grăbea paşii, umblând în sus şi în jos. După două-trei minute îşi duse mâna iute spre buzunarul jiletcei.

— Aveam un ceasornic!... murmură el cu un accent tragic. Bietul meu ceasornic! E timpul să isprăvesc cu el, căci nu mai ara nimic!... Şi e mai bine să te duci drept, cu o sabie în piept, decât să aprinzi o tavă de cărbuni în mansardă spre a te asfixia... Dar să vedem ce oră este.

Se apropie de o tutungerie care dovedea că era aproape de Templu, căci pe lângă ţigări se mai vindeau aici ghete de damă, bretele de pantaloni, săpun, ceapă, caşcaval, vopsele, almanahuri de ştiinţă socială, fără a mai vorbi de alte nimicuri. Franz îşi lipi ochiul de geam şi se uită la ceasornicul de pe perete: era ora cinci.

Franz se înveseli.

— Aceasta e ora la care se întoarce ea, îşi zise el. Timpul era frumos şi cred că a ieşit negreşit.

Se întoarse în colţul străzii Chariot şi continuă plimbarea cu un nou curaj.

După două-trei minute se opri deodată şi rămase ca înlemnit cu ochii îndreptaţi spre strada Saint-Louis.

Zărise două femei, una cu bonetă, alta cu pălărie, care veneau pe trotuar spre el.

Ele erau încă departe, dar inima lui Franz bătea foarte tare. Ea nu putea să-l înşele.

Femeile treceau pe lângă magazine închise şi acum mergeau prin umbră. Franz nu le mai vedea. Dar trecând prin faţa luminilor, le putea vedea. El pândea.

Când ele ajunseră iarăşi într-un loc luminat de la o prăvălie deschisă, Franz răsuflă uşurat.

Cele două sute cincizeci franci ale negustorului de haine răsunară în buzunarele sale, pentru că sărise de bucurie.

Era ea! El o văzuse şi o cunoscuse. Doar câteva secunde şi ea avea să ajungă aproape de el!

Dar pe când inima îi sălta de bucurie, îl izbi un gând ca o lovitură de pumnal. Denise nu era singură. Acea poartă grea, unde era el ascuns, avea să se deschidă şi apoi să se închidă în urma ei.

El nu se gândise la aceasta, ca un zăpăcit ce era.

A o aştepta să treacă şi a o vedea, nu era oare de ajuns spre a-i aprinde mintea zbuciumată!

El nu se gândise decât să alerge.

Acum vrea să-i vorbească; şi voinţa lui, deşi era fără veste, ca un capriciu de femei, totuşi era tare că hotărârea unui bărbat!

El se dădu înapoi repede şi fără să ştie încă ce avea să facă, se ascunse după colţul străzii.

Cele două femei ajunseră la poartă.

Era o fată tânără cu bătrâna ei servitoare.

Servitoarea ridică ciocanul ca să bată.

Franz gâfâia, având amândouă mâinile pe inima care îi bătea în piept.

Poarta se deschise.

Marianne, servitoarea, trecu înainte, pentru a împinge poarta grea.

Când fata urma să intre. Franz sări ca fulgerul apucă belciugul de fier, ce servea şi că ciocan, şi trase cu putere poarta care se închise cu zgomot.

Fata rămase pe loc tremurând.

Nu avu nici măcar puterea să strige, aşa era de speriată.

Servitoarea se întoarse auzind zgomotul porţii şi privi în spate. Nimeni!

Era întuneric şi nici ochii bătrânei nu erau prea buni.

— Denise, domnişoara Denise! zise ea, unde eşti?

Denise nu răspundea.

Bătrâna servitoare se tot învârtea şi căuta.

În sfârşit, se opri.

— O fi trecut între mine şi zid, mormăi ea cam supărată, tineretul ăsta e aşa de uşuratic!... Pariez că a urcat deja scara şi că o voi găsi dezbrăcată.

Aceste gânduri o liniştiră cu totul, încât intră la portăreasă spre a mai răsufla.

La câţiva paşi, în dosul porţii închise, Denise şi Franz stăteau unul înaintea altuia, amândoi nemişcaţi şi muţi.

Tânăra nu mai era speriată, pentru că îl recunoscuse pe Franz, Franz era însă zdrobit de propriul său curaj şi nu putea găsi cuvinte ca să ceară scuze.

Cu toate acestea el stă între Denis şi poartă spre a-i opri trecerea.

Atunci fata rupse prima tăcerea...

— Lasă-mă să trec, domnule, murmură ea; carnavalul dă dreptul, se zice, la multe nebunii. Nu voi să dau acesteia mai multă importanţă decât merită, şi-ţi promit s-o uit.

Acestea fură zise cu o voce care voia să arate un dispreţ demn şi liniştit, dar emoţia străbătea din ea.

Bietul Franz n-avea destul sânge rece spre a deosebi nuanţele.

El nu văzu decât dispreţul şi zăpăceala lui crescu.

Totuşi nu se mişca din loc.

Sprâncenele Denisei se încruntară uşor şi piciorul bătu în trotuar.

Era o fată foarte tânără, înaltă şi delicată, a cărei talie avea contururi fine.

Mişcările sale aveau o graţie deosebită şi demnă.

La lumina slabă se deosebea vag fineţea trăsăturilor sale.

Îmbrăcămintea îi era simplă în eleganţa ei.

Avea ceva ciudat.

Frumuseţea semăna cu frumuseţea lui Franz.

Aveau aceeaşi contururi, aceeaşi dulceaţă în zâmbet, aceeaşi inteligenţă strălucea în ochii ei mari.

Numai o expresie de rezervă nobilă înlocuia la fată, aerul serios şi hotărât al tânărului.

Era ca o medalie întoarsă.

Franz cu ochii plecaţi, cu fruntea încreţită avea toată sfiala de partea lui. Denise, din contră, avea privirea poruncitoare şi supărarea mândră îi contracta curba curată a sprâncenelor.

Mânia îi şedea foarte bine.

Nu era cu putinţă să viseze cineva un cap mai încântător şi un corp mai graţios.

În lumina slabă care venea de la felinarele ce fumegau, cine i-ar fi văzut faţă în faţă pe aceşti doi copii l-ar fi luat drept frate şi soră.

Denise se supăra tot mai tare şi sânu-i ridica mătasea ce-l înfăşura:

— Lasă-mă să trec, repetă ea, sau voi striga după ajutor!

Apoi adăugă îndată cu un dispreţ amar:

— Te-am considerat, domnule, un bărbat şi te-am crezut cu onoare. Mă pedepseşti destul de crud că m-am înşelat.

Acestea erau tot atâtea lovituri peste inima bietului Franz.

El împreună mâinile şi ridică asupra Denisei o privire rugătoare.

— Te rog, îngână el, iartă-mă… Dacă ai şti…

— Nu voi să ştiu nimic, îl întrerupse fata şi-ţi mai cer o dată, domnule, să mă laşi să intru la mama… Marianne mă va fi căutând. Poartă o să se deschidă îndată şi ne vor găsi împreună!

— Aşa e, murmură Franz cu un ton trist, nu m-am gândit la asta… Dumnezeule! Nu m-am gândit la nimic, domnişoară decât să te văd pentru cea din urmă oară.

Denise îşi opri un cuvânt aspru şi sprâncenele i se ridicară a mirare. Fruntea ei păli.

— Vreau să intru, zise ea încă o dată, însă cu o voce care nu mai era supărată. Dacă pleci, domnule, Franz, doresc ca Dumnezeu să-ţi dea fericire. Îţi iert greşeala, dar nu mă ţine aici mai mult.

— Nu plec nicăieri, zise Franz, şi cu toate astea nu te voi mai vedea. Îţi mulţumesc că m-ai iertat, domnişoară. Dacă ai fi rămas supărată pe mine noaptea mea din urmă ar fi fost foarte amară.

Denise simţi că-i îngheaţă sângele în vine.

— Adio! Domnişoară, zise iarăşi Franz, şi făcu loc. Adio, Denise!… Lasă-mă să-ţi zic astfel acum când te părăsesc pentru totdeauna… lasă-mă să-ţi spun că te iubeam, că te iubesc din toate puterile inimii şi că gândul meu din urmă va fi pentru dumneata!

Tânăra nu se mai gândea să intre.

Ochii ei frumoşi îngroziţi priveau întrebător la Franz şi păreau a căuta speranţă.

— De ce vorbeşti de moarte? zise ea încet. Eşti un copil, Franz… şi vrei să mă sperii spre a mă face să-ţi iert prostia.

Vocea îi era dulce părea că se roagă la fel.

Franz plecă fruntea.

— Cineva poate vorbi de moarte, zise el, când nu lasă aici pe pământ pe nimeni care să-l plângă!… Oh! Dacă era o inimă care să mă iubească, aş fi ştiut să păstrez secretul!… Şi dacă aş fi avut numai speranţa că voi găsi puţină milă în schimbul dragostei mele n-aş mai vorbi de moarte, pentru că aş avea speranţa de a trăi! Trebuie să fie cineva tare, foarte tare, domnişoară, şi capabil să biruie un duşman puternic, când

trage sabia cu sufletul plin de fericire şi când îşi apără viaţa nu atât pentru sine, cât mai mult pentru femeia pe care o iubeşte.

Denise lăsă capul în pământ.

— Ai să te baţi în duel?... murmură ea.

Franz făcu un semn afirmativ.

— Poate contra unui spadasin? adăugă Denise.

Franz nu răspunse.

— Şi ştii să te baţi cu sabia?

— Nu! răspunse Franz.

Faţa Denisei parcă se învineţi.

— Franz, îngână ea, pentru numele lui Dumnezeu, nu te bate!

Franz îşi puse mâna la inimă, în care curgea un râu de plăceri.

— Trebuie să o fac, zise el stăpânindu-şi bucuria.

— Ascultă, urmă tânăra mişcată de spaimă, nu vreau să mori, Franz. Ce trebuie să fac spre a te opri să te baţi?

Faţa lui Franz era iluminată de o fericire nespusă.

El luă mâna Denisei şi apăsă pe buzele sale.

— Nimic nu mă poate împiedica să mă bat, zise el cu o voce care tremura fără voia lui şi care îi arăta triumful, dar a te bate nu înseamnă a muri... şi eu simt. Oh! Îţi spun adevărul, Denise! Simt bine că dacă aş avea dragostea dumitale, mâna mi s-ar face tare şi ar şti să-mi apere pieptul!

Sângele se urcă în obrajii fetei, care plecă ochii înfiorându-se.

Ea se simţea ameţită şi picioarele i se îndoiau sub povara uşoară a corpului.

— Doamne! Doamne! îşi zise ea ca nebună, aşadar l-aş putea scăpa!

Când îşi deschise ochii, ea văzu privirea arzătoare a tânărului, care o pătrundea până în adâncul inimii.

Şi el murmură la urechea ei:

— Te rog! Te rog! Spune-mi că mă iubeşti!...

Denise nu se mai feri.

Pe buzele ei apăru un zâmbet curat şi frumos.

— Franz, murmură ea, toată noaptea mă voi ruga la Dumnezeu pentru dumneata!...

— Şi mă iubeşti!

— O da, te iubesc... şi dacă vei muri, voi muri şi eu.

Pe ambele trotuare se auziră paşi.

Buzele celor doi tineri se uniră într-o sărutare repede.

Apoi Franz fugi, iar Denise se rezemă, ca ameţită, de poarta grea a casei.

Trecură câteva minute până să se liniştească şi să ridice ciocanul.

Ceea ce se petrecuse era pentru ea un vis plin de tulburare.

Când intră în camera mamei sale tot corpul îi era rece şi faţa avea o nemişcare de marmură.

Doamna vicontesă d'Audemer şedea într-un colţ al camerei, în celălalt colţ sta aplecat salutând domnul cavaler, care îşi lăsase poate paltonul alb în anticameră.

— Ai întârziat, copilul meu, zise vicontesa şi domnul de Reinhold te-a aşteptat spre a-ţi oferi omagiile sale.

Cavalerul se înclină şi mai mult zâmbind.

Denise salută fără să ştie ce face.

— Veste bună! zise iarăşi vicontesa sărutând fruntea fiicei sale. Am primit o scrisoare de la fratele tău Julien, care ne anunţă că va sosi mâine, cel mai târziu.

— Acest scump Julien, zise cavalerul, trebuie să fie acum un cavaler măreţ!

Denise părea că nu înţelege.

Nu era decât un nume şi un gând în inima ei.

Franz mergea spre bulevard sărind ca un nebun.

Se oprea deodată spre a se reculege în marea lui bucurie apoi delirul îi întorcea capul de copil, şi iar o lua la fugă, râzând în gura mare şi sărind în faţa trecătorilor uimiţi.

Capitolul V - Girafa

Templul era închis demult. De-a lungul barăcilor se vedeau cele trei-patru becuri de gaz ce păreau a lumină pasajul principal.

Era tăcere în această incintă, aşa de zgomotoasă, unde cât ţine anul negustorimea aspră exploatează mizeria.

Dormeau singuratice acele prăvălii de vechituri, ce cheamă necontenit pe cel sărac, promiţându-i arme contra frigului umed al iernii.

Pe scaunele de paie ale pieţei părăsite nici o sirenă nu mai sta pentru a debita vorbărie banală dar elocventă, ce orbeşte pe muşteriu şi-l face să vadă o haină acolo unde nu e decât o zdreanţă.

Spiritul mincinos şi avid al sufletului Templului, era cuprins de somn pentru câteva ore.

Aici nu mai era decât un mare careu de bordeie, păzite de patru oameni şi patru câini contra credinţei dubioase a borfaşilor de noapte.

Când treci noaptea pe dinaintea colonadei albe a Bursei, palatul acesta tăcut pare a se odihni de frigurile zilei.

Peristilul e gol; nici un pas nu răsună pe pietrele peronului şi două santinele, ce nu ştiu măcar, bietele, ce va să zică renta-fermă şi răspunsurile de prime, se plimbă singure de-a lungul grilajului închis.

De obicei singurătatea e tristă, aici însă singurătatea are ceva vesel.

Cineva fără voie visează timpul fericit când lumea avansată nu va mai cunoaşte nici hoţi, nici speculanţi.

Strada Percée şi piaţa Rotondei erau tot aşa de goale ca şi târgul. Leii şi Elefanţii, cele două crâşme rivale, în care se grămădea lumea, erau pline de zgomot.

Tuburile lor de gaz, atârnate în faţa casei de bani aruncau unde de lumină şi pofteau din depărtare gâtlejurile încălzite.

Celelalte crâşme mai modeste, care de obicei nu pot susţine concurenţa, aveau şi ele în noaptea aceasta o parte bună de muşterii.

Vinul de patruzeci de centime curgea de-a lungul străzii Petit-Thouars şi negustoresele tinere şi bătrâne îşi udau din plin limbile, obosite de zbieretele zilei.

Nu sunase încă ceasul pentru bal, dar în aceste mahalale fără maniere nimeni nu se ruşinează de nerăbdarea sa.

Din contră, cei mai smintiţi sunt cei mai grozavi.

Pe trotuar erau deja mai mulţi deghizaţi şi ici-colea, se prindeau la vorbă lungă în limba figurată a carnavalului.

De-a lungul magazinelor de noutăţi totdeauna erau grămădiţi curioşi care priveau la mantăile de lână, la eşarfele cu ciucuri şi la gravurile luminate, ce reprezintă pe Balochard şi Chicard, zeităţi murdare ale saturnaliilor pariziene.

Între crâşmele din apropierea Templului una din cele mai cercetate, după *Elefant* şi *Doi-lei*, are ca firmă numele *Girafa*. Ea e situată în colţul ulicioarei Corderie şi al pieţei cu acelaşi nume.

Călătorul, domnul baron de Rodach pe care l-am lăsat în mijlocul târgului, căutând în zadar pe Franz, nu plecase de atunci.

El mâncase într-un birt vecin şi acum părea că vrea să înceapă să caute din nou.

Toţi cei care îi vedeau umbra posomorâtă strecurându-se pe lângă barăcile pustii îl credeau un agent de poliţie.

Călătorul nu îşi schimbase costumul şi nu-i păsa, se vede, de efectul pe care-l producea asupra trecătorilor.

Ieşind din târg se dusese drept, la extremitatea cea mai depărtată a străzii Rotondei.

El mergea ca un om care are un scop şi cunoaşte drumul.

Dar sosind la capătul străzii se opri încurcat.

O casă foarte nouă se ridică înaintea lui şi mirarea lui arăta că nu se aşteptase să o găsească aici.

Această casă nu semăna cu cele de alături.

Baronul rămase nehotărât lângă poartă.

— Iată o nouă piedică! murmură el plecând capul. Templul e închis şi trebuie să aştepte până mâine spre a o găsi pe doamna Batailleur. Cât despre prietenul Hans, dacă n-a făcut avere, cred că-şi va fi schimbat locuinţa... asta mi se pare prea frumoasă pentru el!

Baronul trase nasturele de aramă al clopoţelului şi intră la portar.

— Domnul Hans Dorn? întrebă el.

— Nu cunosc, se răspunse din adâncul unei loje calde ce mirosea groaznic a ceapă.

Apoi mai auzi:

— Cu ce se ocupă el?

— E negustor de haine, răspunse baronul, şi l-am cunoscut în această casă.

— Când era o baracă, zise portarul. La noi nu e nici un negustor de hainei... Căutaţi prin apropiere... Găuri de ambulanţi nu lipsesc.

Acest portar rămase în limitele neruşinării, era să închidă uşa în nasul baronului, care plecă indispus.

Ajungând în stradă, se uită împrejur, ca şi cum ar fi căutat încă acea casă în care crezuse că va găsi pe Hans Dorn.

Hans Dorn tocmai intra în crâşma de la *Girafa*, al cărei proprietar, Johann, era o cunoştinţă veche de-a lui.

Girafa mai mică şi mai puţin cercetată decât cele două taverne la modă, servea mai mult ca loc de întâlnire pentru germani care sunt mulţi în Templu şi bucuros trăiesc deosebit în ceaţa lor.

În sala de intrare erau negustori ambulanţi care beau la tejghea.

Ei erau serviţi de o femeie grasă, cu faţa roşie şi veselă care îndruga nemţeşte şi franţuzeşte.

Ea era tovarăşa lui Johann, la Bluthaupt.

Ea se chema Luishen, Lothen sau Leuthen, dar lumea din Templu, printr-o antifrază bufonă, o poreclise *Girafa*.

Era groasă şi scurtă, pe când animalul zugrăvit afară era lung şi subţire.

Dar ea făcea treabă bună şi zâmbetul înflorit înveselea inima consumatorilor.

Într-o cameră la mijloc, ce dădea în strada Puţului, era adunată o societate destul de numeroasă în jurul a două-trei mescioare alăturate de ocazie.

Muşterii erau toţi nemţi şi serbau împreună carnavalul.

De multe ori peste an crâşma lui Johann îi vedea pe aceşti muşterii întrunindu-se şi bând, aducându-şi aminte lucruri foarte vechi.

Trecând în sala de intrare, Hans şi Girafa îşi dădură mâna prieteneşte.

Apoi negustorul de haine străbătu sala printre clienţi şi intră în camera separată.

Venirea lui fu primită cu strigăte de bucurie.

El ocupă singurul loc gol ce mai era la masă, şi cheful începu îndată.

Mai toţi oaspeţii adunaţi astfel la Johann erau foşti Servitori ai casei Bluthaupt sau cel puţin emigranţi de la Würzburg.

Ei exercitau în oraş diverse meserii şi cel mai mare număr dintre ei erau prin apropiere de Templu.

Johann trecuse peste graniţele vârstei mature.

Îmbătrânit, el nu-şi pierduse aerul posac şi bănuitor.

Negoţul îi mergea bine de altminteri arăta bine.

Fritz, curierul, nu se putea lăuda aşa mult de soartă.

El era negustor de haine, ca şi Hans Dorn; da câştigul lui nu-i permitea să se îngrijească mult de hainele sale.

Avea un palton vechi cenuşiu şi o pălărie, care arăta meseria stăpânului.

Hans, din contră, purta haine cumsecade.

El nu mai striga "Haine vechi" şi făcea cumpărături mari în careul Templului.

Prietenii lui credeau că el îşi va fi plasat o sumă bunicică undeva spre a o înzestra pe mica Gertraud.

Ceilalţi oaspeţi avuseseră posturi de slujbaşi în castel sau de arendaşii pe lângă Bluthaupt.

Unii şi alţii părăsiseră Würzburgul în deosebite tipuri, goniţi de nevoie sau de şicanele moştenitorilor contelui Gunther. Ei schimbaseră stăpânul cu neplăcere, şi ceea ce ar fi suferit bucuroşi de la un fiu al lui Bluthaupt, n-ar fi putut suferi de la un străin.

Cei mai mulţi din ei încercaseră deosebite reşedinţe înainte de a sosi la Paris. Cei care se stabiliseră aici mai întâi au chemat şi pe ceilalţi.

Nemţii sunt muncitori riguroşi; mai toţi îşi câştigau pâinea fără mare bătaie de cap şi n-aveau să se plângă de noua lor patrie.

Petrecerea începea cu veselie.

Johann aducea cel mai bun vin. Nu era ca vinul de Rin, dar se bea şi acesta căci tuturor le era sete.

Numai Hans în această serbare de familie avea o figură distrată şi îngrijorată:

— Ei bine, dragii mei, zise Johann după câteva minute întrebuinţate cum lesne se poate ghici, merg bine treburile de când ne-am văzut ultima oară?

— Ştii, ceac-pac, răspunseră din toate părţile.

Parisul e loc bun pentru cei care se ştiu purta, adăuga un bătrân gros, binişor îmbrăcat, care se numea Hermann şi care fusese muncitor la Bluthaupt. Când cineva se poate feri de băutură, treaba merge de la sine.

Toată adunarea aprobă această cuvântare lui Hermann înţeleptul; care gustase deja binişor.

Faţa lui Fritz se posomorâse, şi el aruncase o privire asupra bietului său palton, rupt în coate, cu gulerul unsuros, lipsit de mai mulţi nasturi, ceea ce punea într-adevăr o pată între hainele de sărbătoare ale tovarăşilor lui.

— Băutura, murmură el înroşindu-se şi cu nasul în pahar, te face să uiţi multe lucruri... Cu atât mai bine pentru cei care n-au nimic de uitat!

Fritz era un om de cincizeci de ani. Avea o figură mare, slabă, palidă şi bărboasă.

Creţurile frunţii şi expresia întunecată a privirii sale arătau că era obosit şi că suferea.

El câştiga ca şi ceilalţi, dar în fiecare zi se ducea de se îmbăta singur, nu se ştia unde.

— Asta-mi place, zise iarăşi Hermann, că ne vedeam încă o dată adunaţi. Ne ţinem bine, ştiţi, şi de atâtea ori de când am părăsit ţara nici unul dintre noi n-a lipsit la apel...

— Afară de biata Gertraud, zise încet crâşmarul Johann, care se uită la Hans pe furiş.

Hans era dus pe gânduri şi nu auzise decât numele de Gertraud.

— Îţi sunt îndatorat, vecine; răspunse el, mica mea copilă e sănătoasă, mulţumesc lui Dumnezeu! M-a rugat să aduc societăţii complimentele ei.

Toţi din jurul mesei clipiră din ochi.

— Ba zău! Vecine Hans, zise crâşmarul ce naiba ai astă seară? Mi se impută că sunt posac şi că stric petrecerea, ceea ce nu e folositor poziţiei mele... Dumneata din contră, treci atât om vesel în societate... Voi fi oare nevoit să râd în locul dumitale?

Hans îşi descreţi fruntea silit şi se înveseli:

— Am ceva, e drept, răspunse el. Mi-a trecut o idee prin minte astă seară şi-mi dă bătaie de cap... Dar am venit aici spre a cânta arii de-ale noastre şi a povesti istorii vechi despre Bluthaupt. Să cântăm şi să povestim prieteni; acesta e mijlocul de a mă vindeca!

Hans îşi dădu la o parte părul ce încărunţea şi-şi ridică paharul în dreptul feţei sale în care se ivise o rază de veselie.

El intonă un cântec german care răsunase deseori altă dată între bolţile înalte ale sălii de justiţie în castelul Bluthaupt.

Toţi oaspeţii începură să-l acompanieze cu glasurile lor, şi cântecul repetat în cor ajunge la urechile celor care beau în sala de intrare.

Se făcu tăcere. Paharele pline cu vin se opriră la jumătatea drumului spre gurile alterate.

Inimile începură să bată şi ochii li se umeziră.

Era ca un vânt bun ce aducea fără veste glasul iubit al patriei.

Şi când se isprăvi cântecul, toţi bieţii emigranţi, ziseră: "Bravo!" şi băură în sănătatea celor care le vorbeau de Germania.

În camera rezervată emoţia era şi mai mare. Când Hans începu a doua strofă, glasurile tremurară însoţindu-l.

Era una din acele arii melancolice şi simple, pe care sentimentul muzical, particular germanilor îl înconjoară de armonie.

Toată ţara era în acest cântec ce venea din Germania şi pe care îl repetau germanii.

Sunetul cel din urmă se pierdu în zgomotul paharelor ce se ciocneau; apoi se făcu o tăcere lungă.

— Era timp bun, atunci! zise Hermann oftând.

Hans îşi ţinea ochii fixaţi într-un punct, pierdut, şi cu gura întredeschisă el părea a zâmbi în adâncul memoriei sale.

— Erau vremuri bune! zise iarăşi Hermann, eram tineri şi stăpânul castelului se numea încă Bluthaupt.

Hans îşi întoarse spre el privirea visătoare.

— Cine ar putea zice că Bluthaupt e mort?... murmură el.

Johann lăsă capul în jos cu privirea neliniştită.

Ceilalţi tovarăşi făcură ochii mari.

Hans îşi udă buzele de două-trei ori, ca şi cum ar fi sta la îndoială să vorbească.

— Vă aduceţi aminte de contesa Margarèthe? zise el în sfârşit cu un glas aşa de încet, încât vecinii de-abia îl auziră.

— Dacă ne aducem aminte de contesă? strigă Hermann.

— Eu mă închin la ea ca la o icoană, adăugă Fritz, fiind sigur că e o sfântă în cer!

Hans ţinea ochii plecaţi.

— Aş fi dorit să o fi văzut ca mine, murmură el. Era ca o vedenie!... Numele Bluthaupt îmi era pe buze... El se opri.

Oaspeţii ascultau cu gura căscată.

Johann îl privea.

Fereastra care dădea în strada Puţului, era acoperită cu perdele cadrilate în roşu şi alb.

Îndoiturile lor lăsau să se vadă jumătate dintr-un ochi de geam de fiecare parte.

Hermann şedea în faţa geamului când Hans Dorn era să ia cuvântul din nou, fostul plugar făcu o mişcare bruscă şi arătă cu degetul spre fereastră.

Toate privirile se îndreptară deodată într-acolo.

Văzură, lipită de geam, o figură, palidă, care se retrase iute şi dispăru în întunericul străzii.

Hans tresări şi dădu un strigăt înfundat.

— Iarăşi! murmură el, iarăşi o vedenie!

— Al dracului să fiu, strigă Johann mânios. Am s-o învăţ eu pe această vedenie să ne spioneze astfel… Trage perdelele Fritz şi aşteptaţi niţel.

El se ridică, luă un baston dintr-un colţ şi alergă afară.

După ce plecă, uşa de la sala de intrare, pe care nu o închisese bine, se întredeschise binişor şi se ivi figura idiotului Geignolet.

Nimeni nu-l zări.

El se uită un moment la muşterii cu un râs tăcut şi stupid apoi se furişă încet în camera rezervată şi se vârî sub o masă lângă uşă.

Capitolul VI - Micul Gunther

Joseph Regnault sau Geignolet avea un corp nesigur, articulaţii groase şi noduroase ce împreunau nişte membre şubrede, picioarele mari, otova[14], mâini late şi un piept scofâlcit ce se ascundea între doi umeri ascuţiţi.

Gura lui largă sta mai întotdeauna deschisă cu un zâmbet nemişcat de idiot.

Nasul îi era turtit, ochii aproape în vârful capului se atingeau cu părul roşcat şi rar, sub care nu era nici o frunte.

El se aşeză bine sub masă şi îşi vâra limba într-un pahar cu rachiu pe care îl ţinea în mână.

Când paharul fu gol, el scoase din buzunar o sticluţă pe care o sărută cu drag făcând grimase.

---

[14] Ótova *adj. invar. pop.* 1) *(despre obiecte)* Care n-are formă bine conturată; lipsit de orice formă; inform. 2) (*despre persoane*) A cărui talie nu se distinge. 3) *fig.* Care este fără nici o variaţie; constant în timp şi în spaţiu; uniform. /Orig. nec. (nota lui BlankCd)

Îşi umplu din nou paharul şi-l bău înghiţind câte puţin aşa cum copiii sug bomboană.

El nu făcea zgomot. Nimeni nu băgase de seamă că se afla acolo...

Johann era afară.

În crâşmele Templului ca pretutindeni, se vorbeşte despre cei care lipsesc.

Cei care rămăseseră în jurul mesei în sala rezervată a Girafei, începură să vorbească despre stăpânul localului.

Ziceau că era om de treabă; dar păreau a se înţelege:

Oarecare zâmbete ironice însoţeau laudele.

Destul că era lesne de văzut, că Johann nu trecea ca sfânt şi că printre muşterii lui deştepta o bănuială oarecare.

— El face necontenit treburile patronului, zise Hermann drept concluzie, şi aceasta nu e o meserie frumoasă!... Îmi plăcea mai mult când nu făcea decât să împrumute bani pe săptămână...

Johann se întoarse, lăsând iarăşi uşa întredeschisă.

El îşi aruncă bastonul într-un colţ şi se aşeză pe scaun prost dispus.

— Aşa! Bătrânii mei, zise el, n-am văzut bine!... Nu mai sunt curioşi în strada Puţului. Să bem niţel spre a ne mai îndrepta ochii.

— Ştiam că n-o să găseşti pe nimeni, murmură Hans, cei care se ivesc astfel în ceasurile când se vorbeşte despre morţi, ştiu să se ascundă când vor şi nu e privire de om care i-ar putea descoperi.

— Aşa o fi!... zise Johann.

Ceilalţi oaspeţi se înfiorară şi Fritz îşi făcu cruce.

— Dar pe cine ai văzut dumneata în seara asta, vecine Hans? zise iarăşi Hermann. Tocmai vroiai să ne-o spui, dar te-am întrerupt.

— Cel pe care l-am văzut eu, răspunse negustorul de haine, era un om de carne şi de oase. Eu sunt un biet nebun, ştiţi bine... Mi se pare că văd pretutindeni oameni ce se aseamănă şi cred totdeauna că voi întâlni pe Bluthaupt.

Hermann îi întinse mâna peste masă.

— Eşti o inimă bună, vecine Hans, zise el, şi-ţi aduci aminte... de aceea te iubim!

— Haide! strigă Johann dând din umeri, ar zice cineva că suntem într-un mormânt aici!... Să vorbim de cei vii, ce naiba sau nu vom putea bea nici vinul scos... Vecine Hans, când mărităm pe micuţa noastră?

— Ei, ei! zise Hermann o să fie o mireasă frumuşică!... Şi dacă aş fi cu douăzeci de ani mai tânăr...

— E încă un copil, răspunse Hans, mai avem timp să ne gândim la asta.

— Ehe! zise scepticul Johann, nu mai sunt copii, vecine Hans... şi mica Gertraud are deja ochi!... Ştiu ce zic.

— Are ochi şi bani, observă Hermann. Vei găsi vreun băiat bun, tată Hans, care să-i aducă o stare şi poziţie puternică şi bani… nu prostii, zău! Trebuie ceva parale la o casă căci când n-ai nimic numai cu amorul nu se face o casă!

— Tufă! zise un glas plângător aproape de uşă, Jean Regnault nu are un ban.

Toţi se întoarseră în partea de unde venea glasul şi văzură pe Geignolet culcat sub masă şi bând încet din paharul cu rachiu.

Johann făcu din ochi uitându-se la oaspeţi şi începu să râdă.

— Nu vream să-ţi vorbesc despre asta, vecine Hans, zise el, dar mi se pare că bietul Jean se apropie de fiica dumitale mai mult decât se cuvine.

— Jean e un băiat cinstit, replică negustorul de haine; el îşi susţine familia cu mare curaj, dar mărturisesc că aş dori un alt ginere pentru mica mea Gertraud.

— Negreşit! răspunse corul adunării.

Geignolet ieşi din culcuşul său şi se aşeză călare pe o bancă.

— Hiii! strigă el înveselit îndată ce se văzu pe calul său obişnuit, hii, gloabă!

Apoi adăugă plângăreţ:

— Lui Geignolet îi e sete grozav… Dar el ştie ce zice frate-său Jean către domnişoara Gertraud.

— Aţi auzit? strigă Johann.

— Da, da, urmă Geignolet, şi în toate serile domnişoara Gertraud trage pe sfoară pe moşul Hans.

— Asta ştie să spună? Ca un adevărat negustor; mormăi Hermann printre dinţi.

— Ce tot spui, Iosefaş? întrebă Johann răsfăţându-l, dacă ne vei spune asta cum trebuie vei avea o cinzeacă de vin.

— Nu-mi place vinul, zise Geignolet cu dispreţ, vreau doi bani să-i bag în sticluţa mea.

— Îi vei avea Geignolet.

Idiotul se legăna pe bancă.

Hans aştepta fără multă emoţie. Pe faţa lui Johann se vedea o bucurie răutăcioasă.

Geignolet îngână, cântând, câtva timp refrenul ciudat al cântecului ce era făptura lui:

Mâine este luni,
Şi mama Regnault n-are trei franci.
Să-şi plătească locul;
Ne vor da afară,
De vinerea mare;
Afară, afară!

Vai! Viaţă amară!

— Asta o ştim, îl întrerupse Johann, apoi?

Idiotul se uită la el ca un năuc, apoi păru că vrea să caute în creierul său gol.

— Nu mi-aţi umplut sticluţa, zise el.

Johann luă un vas cu rachiu şi turnă câteva înghiţituri în sticla idiotului.

— Hiii, gloabă! strigă acesta bătându-şi banca plin de bucurie.

Apoi urmă cântecul:

Regnault fiul se-ntoarce seara,
Şi toţi banii îi dă mamei
Că să ne cumpere pâine.
Iar mie-mi dă cinci parale,
Ca să nu spun lumii,
Că merge la domnişoara,
Durdulie, durdulie,
Vai, ce mare veselie!

Un zâmbet apăru pe buzele tuturor oaspeţilor.

Negustorul de haine încruntase niţel sprânceana.

— Vecine Johann, zise el, dacă ai crezut că-mi vei face supărare, n-ai reuşit decât pe jumătate, Jean Regnault e sărac, o ştiu că şi dumneata, dar este un suflet curajos şi apoi nu ştiu eu oare că Gertraud ar muri mai bine decât să nu asculte de tatăl său?

Johann îşi plecă ochii.

— Pleacă! zise el către idiot, ameninţându-l cu pumnul.

Geignolet fugi legănându-şi sărmanul său trup, urât făcut.

— Şi eu am fost sărac, urmă Hans, vorbind cu sine, şi mama Gertraudei n-a fost felicită!

Johann era bogat ca negustor de vinuri cu muşterii bunicei şi dintr-o altă îndeletnicire ce-i dădea o mare putere asupra bieţilor oameni din Templu.

El învârtea afaceri fiind boss, mare boss, patron prin excelenţă, care, luând o parte din beneficii, se obliga să plătească chiriile negustorilor lipsiţi de mijloace.

Aceasta era poate o meserie urâtă, dar aducea bani.

Johann, deşi stătea bine cu banii, nu dădea bucuros împrumut.

Avea un nepot, care voia să se căsătorească şi de mult dorea pentru el mică avere a negustorului de haine.

El se hotărâse ca în astă seară să-şi tragă spuza pe turta sa.

Însă nu o scoase la capăt, de aceea Johann tăcea supărat.

Tăcerea ce urmă aduse pe fiecare, pe nesimţite, la amintirile de care fusese vorba la începutul întrunirii.

Fiecare, fără să ştie, avea aceeaşi gândire, şi când Hermann, reluând cuvântul, pronunţă din nou numele de Bluthaupt, toţi uitară de ce fu vorba mai înainte, precum şi de idiotul Geignolet.

— Cu toate astea, zise fostul plugar de la castel, nimeni n-a ştiut niciodată bine amănuntele acestei istorii grozave...

— Ceea ce face satana, murmură un arendaş, devenit acum ceaprazar, rămâne în veci un secret, şi ruina de la Bluthaupt este opera satanei.

— A fost o noapte urâtă, urmă Hermann... Mă cutremur şi acum, când mă gândesc la ceea ce trebuie să se fi petrecut între zidurile castelului!

Fritz voi să-şi ducă paharul la buze, dar mâna îi tremura.

— Înăuntrul castelului, murmură el, dar şi afară!... Vai! Da, a fost o noapte, urâtă! Era neagră ca gura iadului... şi mi se pare că aud încă acel strigăt care mă deşteaptă din somn şi mă sileşte să beau, să tot beau, ca să uit!

El îşi trecu dosul mâinii pe frunte, unde luceau câteva picături de sudoare.

— Este un om, zise Johann, care ştie mai mult decât oricine despre aceste lucruri şi acest om este bătrânul nostru Hans. Dar el n-a vrut niciodată să-şi dezlege sacul către vechii săi tovarăşi, pentru că nu se încrede în noi.

Hans nu răspunse nimic.

— Adevărul este că Hans niciodată n-a deschis gura în privinţa aceasta, urmă Hermann, deşi el a stat peste o jumătate de noapte în camera contesei Margarèthe... Şi soţia sa Gertraud, Dumnezeu s-o ierte! A stat acolo toată noaptea.

Hans tot nu răspunse nimic. El părea dus pe gânduri.

— Toţi am auzit vorbindu-se, urmă iarăşi Hermann, ceva mai încet, că, spre ziuă, cei trei oameni în roşu de la Bluthaupt se iviră în castel, după obiceiul lor de veacuri, când se naşte sau moare un conte... Klauss, care e acum servitor în casa lui Geldberg, i-a văzut alergând spre munte, prin ceaţa dimineţii, întorcându-se de la Heidelberg, unde fusese trimis de sărmana noastră stăpână. Primul alerga cu frâul lăsat şi mantaua roşie ca focul părea că arde şoldurile calului. Al doilea ducea un copil în braţe. Al treilea purta o femeie leşinată.

Foştii servitori şi vasali ai lui Bluthaupt auziseră povestindu-se de o sută de ori această istorie, dar ei o ascultau cu un interes totdeauna viu.

Ei îşi avuseseră rolurile lor, aşa-zicând, în această legendă misterioasă, şi opera Satanei se îndeplinise la câţiva paşi de ei.

— Copilul era fiul diavolului, zise Johann, şi femeia era Gertraud, pe care vecinul Hans o luă în căsătorie la şase luni după aceea.

Hans întoarse spre el o privire gravă şi aspră.

— Copilul era moştenitorul legitim al lui Bluthaupt, grăi el încet, şi femeia era o fiinţă dulce, care stă acum în genunchi la picioarele lui Dumnezeu şi se roagă pentru noi.

Johann îşi stăpâni o mişcare de nerăbdare.

— Nu se poate vorbi cu dumneata în privinţa asta, vecine Hans, zise el, dumneata ştii şi noi nu ştim... Dar când te întrebăm, ca buni prieteni ce suntem, de ce păstrezi tăcere totdeauna?

— Sunt slab, răspunse Hans, şi am o fată care nu mă are decât pe mine ca sprijin. Dacă vorbele mele ar putea ajuta moştenitorului stăpânului nostru, Dumnezeu mi-e martor că aş vorbi cu riscul de a fi zdrobit de răzbunarea lor...

— A cui răzbunare? întrebă iute Johann, în ai cărui ochi apăru o privire vicleană.

— Sunt oameni puternici, urmă Hans, în loc să răspundă, nu putem face nimic împotriva lor şi nu putem face nimic pentru fiul lui Bluthaupt!

— Aşadar n-a fost diavolul, murmură unul dintre oaspeţi, care a sugrumat pe contele Gunther şi a sufocat pe contesa Margarèthe?...

— În cele din urmă, vecine Hans, zise Johann cu nepăsare, că a fost copilul diavolului, ori ba, dumneata l-ai hrănit şi trebuie să ştii ce s-a făcut cu el.

— Bine ar fi! murmură negustorul de haine. În privinţa asta, adăugă el, n-am nimic de ascuns, şi pot spune tot... După moartea contelui Gunther, noi ne retraserăm, Gertraud şi cu mine, în dependinţele castelului Roth, unde îmi aveam încă familia, fiind născut vasal al lui Ulrich de Bluthaupt... Copilul era cu noi, Gertraud şi eu îl creşteam în taină. Cei trei fii ai fui Ulrich erau singurii care cunoşteau misterul şi veneau câteodată să ne viziteze. Erau pe atunci tineri şi săraci! Proscrierea apăsa asupra capetelor lor. Nu aveau nici bani, nici adăpost... mâncau doar pâine goală şi beau apă spre a putea ajuta la nevoile copilului, pe care-l iubeau cu pasiune. Am văzut adeseori lacrimi în ochii nobilului Otto, pe când se uita la nepotul lui, care zâmbea prin somn. El se gândea fără îndoială, la Margarèthe, căci copilul era leit ea. Am văzut pe Goëtz... cel fără grijă, şi pe Albert, uşuraticul, aplecându-se, palizi de emoţie, asupra leagănului... Dacă Dumnezeu ar fi vrut, micul Gunther ar fi avut în viaţă trei ajutoare puternice, căci bastarzii au toţi trei aceeaşi inimă! Era frumos copilul. Inima dulce a mamei sale era în ochii lui mari şi albaştri. Ger trudă şi eu ne-am fi dat viaţa spre a-i cruţa de lacrimi... Trecură patru ani. Nevasta mea era însărcinată şi a născut-o pe această sărmană copilă care îi poartă numele astăzi şi care îmi este singurul bun pe pământ. Deodată cei trei bastarzi încetară să ne mai viziteze casa. Vrăjmaşii lor biruiseră. Poliţia austriacă dăduse peste taina vieţilor rătăcitoare: erau închişi în temniţa din Viena. Nu ştiam ce se petrecea în jurul

castelului Bluthaupt, dar se pare că vechii îngrijitori şi oamenii bătrânului conte continuau să se ocupe de catastrofa din noaptea Tuturor Sfinţilor... În neştiinţa lor, crezând în supranatural, ei dădeau numele de Fiul Diavolului moştenitorului stăpânului lor... Trebuie să ştiţi aceasta mai bine decât mine, Hermann şi dumneata Fritz, deoarece eraţi încă la Würzburg.

— Nimeni nu poate spune altceva decât ceea ce aude povestindu-se, răspunse Hermann, cu un fel de ruşine. Toţi câţi vorbeau de copil afirmau că satana îi era tată şi într-adevăr, vecine Hans, contele Gunther a murit foarte bătrân!...

Johann, care ascultase pe Hans cu mare atenţie, aprobă din cap, iar zâmbetul lui deveni mai răutăcios.

Fritz bea.

Îşi avea ochii aţintiţi departe.

Buzele i se mişcau câteodată, dar nu se auzea ce vorbea.

— Se ocupau mult de noi în jurul castelului, urmă Hans. Taina purtării noastre ajunse a fi cunoscută... se ştia că pretinsul fiu al satanei era în casa noastră şi, printr-o contrazicere ciudată, deşi puseseră copilului acest nume afurisit, totuşi vasalii lui Bluthaupt îl aşteptau ca pe Messia. Erau destul de nefericiţi şi acei dintre voi, care aţi mai stat câtva timp acolo trebuie să ştiţi mai bine decât mine. Traficanţii ce veniseră în urma nobililor conţi storceau şi măduva din oameni. Frumoasele câmpii de la Bluthaupt, pe care le ştiau aşa de bogate şi mănoase, nu mai aduceau muncitorului nici pâinea de toate zilele! Stăpânii nedrepţi înghiţeau tot, şi arendaşii, zdrobiţi de mizerie, îşi aruncau ochii împrejur căutând în depărtare o altă patrie.

— Aşa este, murmură Hermann, totul se schimbase!

— Acei oameni, urmă Hans Dorn, care veniseră în castel în anii din urmă ai vieţii bătrânului conte, Mosès Geld evreul, ungurul Yanos, Mira, Van-Praët, Regnault şi ceilalţi erau încă acolo.

La numele de Regnault, Fritz îşi ridică spre negustorul de haine ochii săi încruntaţi şi pierduţi.

— Nu eram decât eu pe marginea Iadului, îngână el cu un glas neînţeles, şi nu mai dorm de douăzeci de ani!...

Hermann şi ceilalţi oaspeţi îl făcură să tacă.

Johann umplea necontenit paharele.

Dar trăgea cu urechea.

Hans urmă:

— Într-o zi, sărmana mea soţie rămăsese singură acasă. Ea alăpta pe Gertraud noastră. Micul. Gunther se juca pe afară. Deodată ea auzi ţipete nu departe de poartă. O lăsă pe Gertraud în leagăn şi alergă afară. Micul Gunther pierise. Se auzeau încă ţipetele

lui slabe în depărtare şi nevastă-mea zări în mijlocul unui vârtej de praf un călăreţ de statură înaltă care fugea în galop pe drum. I se păru că recunoaşte pe Yanos ungurul. Cei trei fii ai lui Ulrich scăpară din temniţele Vienei. Ei veniră să ne întrebe despre copil. Le arătarăm un pat gol. De atunci au trecut mulţi ani. Sărmana mea Gertraud muri. Am căutat pe fiul stăpânului meu cu disperare şi fără să obosesc. Cei trei bastarzi l-au căutat de asemenea, deşi călătoriile lor erau pline de primejdii. Dar nu l-am mai găsit pe copil. Cei care l-au răpit au ştiut să-l ascundă bine… Şi poate că cel din urmă Bluthaupt a avut aceeaşi soartă ca întreaga sa familie…

Hans tăcu, sprijinindu-şi capul în mână.

Oaspeţii se aşteptaseră la altceva din această istorie, pe care închipuirea lor o înconjurase de mai înainte cu mistere.

— Aşadar, zise deodată Johann, fiul diavolului e mort?

— Foarte probabil, adăugă Hermann, şi fiindcă ceilalţi sunt bastarzi, aceasta e o familie stinsă!

Hans frământa cu mâna părul lui des, cărunt.

— Nu ştiu, murmură el, răspunzând propriului său gând, Dumnezeule, nu ştiu! Niciodată n-am văzut atâta asemănare!… Şi nu pot goni dinaintea ochilor acea faţă de copil care-mi tot zâmbeşte.

— El n-a spus tot, mormăi Johann, mai e ceva, sunt sigur!

— Dacă ar fi el? urmă Hans, ai cărui ochi se înviorau tot mai mult. Dacă voi fi văzut pe moştenitorul lui Bluthaupt?

Hermann deschise gura ca să întrebe.

— Pst! făcu Johann, închizând ochii.

Hans îşi împreună mâinile ridicându-şi privirea spre cer.

— Cu cât mă gândesc mai mult, urmă el, cu atât cred mai mult… Trebuie să fie el… Nu poate fi decât el!

— Şi unde este? întrebă Hermann, nemaiputându-se stăpâni.

Hans se potoli, fruntea îi deveni palidă.

— Nebun ce sunt! murmură el cu un zâmbet trist… Beţi, tovarăşii mei, şi nu-mi cereţi să vă împărtăşesc nălucirile mele. Astăzi am văzut un tânăr frumos, care mi-a reamintit-o pe contesa Margarèthe, asta e tot… Niciodată un fiu n-a semănat mai mult cu mama lui, este adevărat, dar chiar dacă acest copil frumos ar fi micul meu Gunther, ar trebui oare să se bucure?

— Suntem aici vreo doisprezece, zise Hermann cu căldură, avem braţe bune… Nu i-ar lipsi nimic copilului.

— Mulţumesc pentru aceste cuvinte, vecine Hermann! replică Hans, dacă vreodată vei avea nevoie de un amic, bate la uşa mea, dar braţele noastre nu pot face nimic

pentru copilul de care vorbesc, adăugă el iarăşi întristat, în câteva ore el poate va fi isprăvit... Ş-apoi noi am fi tutori săraci pentru fiul unor conţi... Protectorii săi naturali nu mai sunt aici, porţile grele de la temniţele din Frankfurt stau închise între bastarzi şi libertate.

El plecă fruntea, întinzându-i paharul lui Johann. Acesta turnă restul celei din urmă sticle şi ieşi spre a coborî în pivniţă.

Plecarea crâşmarului fu urmată de un moment de tăcere.

Hans îşi ţinea capul plecat şi uitase paharul în mână.

— Prostie! Prostie! strigă el în fine, tresărind. Fiii lui Ulrich nu vor mai scăpa din închisorile Austriei. Ce folos dacă mai trăieşte copilul său dacă moare!

El îşi ridică paharul.

Când îl apropie de gură, un deget îi atinse umărul pe la spate. El se întoarse şi sări în picioare.

Era un om pe care nimeni nu-l văzuse intrând.

Era un cavaler înalt, înfăşurat într-o mantie prăfuită şi cu o pălărie largă pe cap.

Sub această pălărie se vedea o figură palidă, care spionase câteva minute înainte prin fereastră.

Un nume veni pe buzele lui Hans, dar nu-l pronunţă, căci străinul îi făcu un semn imperios să tacă şi să-l urmeze.

Capitolul VII - Unul reîntors

După ce plecă străinul, urmat de Hans, oaspeţii din *Girafa* rămaseră câtva timp muţi, înmărmuriţi.

Apoi se uitară împrejur unul la altul, ca nişte oameni care au acelaşi gând. Nici un glas nu se ridică spre a întreba de numele noului venit.

— Vorbeşti de lup şi lupul la uşă, mormăi negustorul de ciucuri, l-aţi auzit voi deschizând uşa?

Toţi negară.

Hermann se sculă şi învârti uşa de două-trei ori în ţâţâni: uşa scârţâia.

După ce făcu demonstraţia, Hermann se aşeză iarăşi şi bău ce mai avea în pahar.

— Uşa scârţâie, urmă el, şi de obicei cizmele fac zgomot pe pietre. Cu toate acestea, de-ar fi şi dracul acest om, nu poate să treacă prin gaura cheii!

— L-ai recunoscut Hermann? întrebă unul dintre clienţi.

— Aş băga mâna în foc! răspunse fostul plugar.

— Care e acesta?

— Asta-i asta! Sunt vreo douăzeci de ani de când nu i-am văzut... şi niciodată n-am ştiut să-i deosebesc unul de altul...

Johann se ivi pe prag cu sticle pline.

Printr-un fel de înţelegere tăcută, toţi oaspeţii rămaseră muţi şi nici unul nu făcu nici măcar o aluzie la ceea ce se petrecuse.

Numai că, din când în când, se uitară unul la altul pe furiş, schimbând semne de mirare.

Nimeni nu mai făcu cinste vinului adus de stăpânul *Girafei*.

Nu mai era însufleţire în adunare.

Fiecare parcă avea ceva apăsător la inimă.

Degeaba îşi bătea capul Johann.

Numai Fritz bea neîntrerupt şi nu lua parte la grija generală.

El bolborosea în pahar un fel de monolog lung, adeseori întrerupt.

Vorbea de Iadul de la Bluthaupt şi de un ţipăt de agonie ce răsuna în adâncul memoriei lui. El zicea că vede faţa unui ucigaş laş sub razele lunii...

Dar de câte ori se îmbăta Fritz, totdeauna era aceeaşi istorie.

Nimeni nu lua în seamă nălucirile lui.

* * *

Hans Dorn şi străinul mergeau încet de-a lungul străzii Petit-Thouars.

Razele palide ale felinarelor luminau statura înaltă a baronului de Rodach, învelită în faldurile întunecoase ale mantalei sale.

Din momentul când bătuse la poarta casei celei noi, ce înlocuia locuinţa veche a lui Hans în ulicioara Beaujolais, baronul îşi urmase căutările fără preget.

Strada Beaujolais nu era lungă. Bătuse pe rând la toate casele şi nu găsise pe nimeni care să cunoască pe negustorul de haine Hans Dorn.

La marginile Templului sunt atâţia negustori de haine cu nume nemţeşti!

Nouă locuinţa a lui Hans era despărţită de strada Beaujolais prin toată lungimea pieţei Rotondei.

În Paris oamenii care locuiesc la două capete ale unei străzi de asemenea întindere nu se cunosc, ca şi cum ar fi între ei o mare.

Ajungând la capătul străzii Beaujolais, baronul de Rodach simţi că-i scade speranţa.

Nu mai ştia încotro s-o apuce.

Poate că Hans Dorn părăsise Templul, poate nu mai era în Paris, poate să fi murit...

Îndată îi veni ideea să întrebe în numeroasele crâşme ce împresurau bazarul. Dar îl cunoştea pe fostul paj de la Bluthaupt, natură deosebită şi mândră, care nu putea să fi luat viciile clasei sociale în care îl adusese soarta.

Rodach ghicea că Hans nu petrecea bucuros prin crâşme.

Cu toate acestea, se hotărî să ia pe rând locandele vecine.

— Voi întreba pe cei dintâi cu o figură germană pe care îi voi întâlni şi am să aflu îndată.

El se opri la depozitul de vinuri din colţul străzii Forez, *Câmpul lupoaicei*. Aici văzu femei beţe, care petreceau cu acei bătăuşi care sunt groaza împrejurimii.

Căci Templul îşi are vitejii săi, nici mai mult nici mai puţin decât Halla, şi se pomeneşte de doi fraţi, negustori de papuci în Pădurea Neagră; a căror forţă e aşa de năprasnică, încât îşi zdrobesc fălcile unul altuia, când nu găsesc să piseze pe alţii străini.

Între acele figuri roşii şi brutale, care împresurau tejgheaua, Rodach nu văzu pe nimeni din cei pe care-i căuta.

Trecu înainte şi aruncând câte o privire în două-trei birturi necunoscute, sosi înaintea vestitului han la *Doi franci* sub peristilul Rotondei.

Hanul era plin.

Aristocraţia târgului era îngrămădită aici ca totdeauna.

Deşi era târziu, aici se vorbea de afaceri, haine vechi treceau din mână în mână şi se vindeau de zece ori înainte de a ajunge la proprietarul lor definitiv.

Partea cea mai mare din crâşmarii Templului dau bani cu împrumut.

Dobânzile de acolo trec orice margini ale închipuirii.

Baronul trecu înainte, gândind că n-ar fi bine venit în acea mulţime ocupată.

El văzu Elefantul, Leul de aur şi acel local unde cucoanele Templului se întâlnesc spre a-şi lua cafeaua.

Numai în strada Puţului, unde intrase cam obosit, găsi.

Prin ochiul unei ferestre îngălbenite el zări pe Hans în fine, ce căuta, cu tovarăşii lui.

Observase mişcarea lui Johann, care apucase un baston spre a alerga afară. El se depărtă iute, lăsând să treacă puţin timp până să se întoarcă.

Apoi intră în odaia din faţă, unde Girafa împărţea sticle şi zâmbete.

Ceru un pahar de vin la tejghea. Oamenii de aici vorbeau în gura mare formând grupuri zgomotoase.

Baronul, a cărui intrare deşteptase la început o oarecare curiozitate, nu mai fu luat în seamă în cele din urmă.

Într-un moment potrivit, el deschise uşa binişor de la camera rezervată, profitând de lipsa lui Johann spre a intra fără a fi simţit.

Ajungând afară, Hans şi baronul merseră un moment unul lângă altul în tăcere.

Hans era adânc mişcat şi nu putea găsi cuvintele.

Baronul se gândea.

— Dumnezeu să fie lăudat, bunul meu stăpân! începu negustorul de haine, nu speram să vă mai văd!

Baronul, care-şi grăbea paşii fără voie, neliniştit în suflet, se opri deodată.

Hans se uita cu un respect amestecat cu dragoste la faţa bărbătească şi nobilă, pe care o acoperi pe jumătate umbra pălăriei mari.

Când Hans voi să continue, baronul îl opri cu un gest.

— Vorbeşte-mi despic acel tânăr, zise el.

— Dacă aţi auzit ce am spus acolo, răspunse Hans, nu mai am ce adăuga decât puţin lucru. A venit la mine astă seară şi când mi-am aruncat ochii asupră-i am crezut că ieşise contesa Margarèthe din mormânt.

Faţa lui Rodach deveni şi mai palidă.

— Îi seamănă, urmă negustorul de haine. Are ochii şi zâmbetul ei blând…

— Ştiu, zise Rodach, l-am văzut.

— Şi ce credeţi?

— El este!

Hans îşi duse amândouă mâinile la inimă.

— Aşadar, zise Hans, Dumnezeu v-a trimis!…

— Ţi-a spus numele lui? urmă Rodach.

— Se numeşte Franz.

Baronul nu-şi putu opri un gest de bucurie.

— Vezi bine! strigă el, este un nume german!…

Hans îşi lăsă capul în jos.

— Dacă nu avem decât acest semn, bunul meu domn, zise el cu întristare, ne putem înşela, căci tânărul spune că e francez şi nu ne cunoaşte germana.

Expresia de bucurie care era pe faţa baronului pieri.

— Cu toate astea cred că el este, zise, sunt sigur, inima-mi spune. Mânia lui Dumnezeu a apăsat destul timp asupra noastră şi soarta datorează o îndreptare. Ce a căutat la dumneata?

— Să-şi vândă hainele.

— Aşadar e sărac?

— Nu mai are nimic. Am vorbit cu el zece minute şi-i cunosc toată povestea. Este o inimă sinceră, sfios, ca un copil şi curajos ca un soldat. A fost câtva timp în slujbă într-o

mare bancă, ai cărui şefi l-au gonit fără motiv... O lună sau două a trăit din economiile pe care le avusese. Hainele pe care le-a vândut erau tot ce a mai avut şi banii are de gând să-i cheltuiască în noaptea asta.

— Câţi bani are? întrebă baronul.

— Două sute cincizeci de franci.

— Cum vrea să-i cheltuiască?

— Are multe lucruri de făcut, răspunse Hans. Mai întâi să plătească oarecare mici datorii, ah doilea să închirieze un costum de bal şi să plătească un dejun la Cafeneaua englezească.

— Apoi?

Hans vorbi mai încet.

— Se va bate de dimineaţă la ora şase, urmă el. N-a ţinut niciodată sabia în mână şi vrea să ia o lecţie de arme spre a şti cum să se poarte în duel.

Ascultând amănuntele date de negustorul de haine, baronul zâmbea fără voie. Îşi închipuia cu un fel de plăcere părintească pe acest copil frumos, zăpăcit, ca şi vârsta lui, şi gata să-şi arunce banii din urmă pentru o noapte de nebunie.

Însă, la cuvântul duel, fruntea i se întunecă deodată.

Mândria privirii sale se îndulci încât arăta îngrijorarea cea mai mare.

— Un duel! murmură el, aşa de tânăr!... Şi îi era frică?

— De duel tot aşa ca şi de bal! răspunse Hans. El râdea spunându-mi că nu ştie să se dueleze şi-mi zicea că adversarul său, oricât de bine cunoştea armele, va avea de lucru cu el.

— Adversarul lui e abil? zise Rodach, a cărui sprânceană se încruntă.

— Unul din duelgiii cei mai buni ai Parisului.

— Nu-i ştii numele?

— Tânărul nu l-a spus înaintea mea.

Rodach făcu câţiva paşi agitat. Fără voie îşi aduse aminte de conversaţia pe care o auzise cu câteva ceasuri înainte în colţul străzii Fântânilor. Hans îl urma cu capul plecat.

Negustorul de haine se gândea şi era plin de descurajare. Putea să se prindă de orice că acest mântuitor, a cărui venire o salutase la început cu atâta bucurie, sosise prea târziu.

Cum era să-l găsească pe copil în învălmăşeala ce avea să cuprindă Parisul în acea noapte de veselie nebună?

Şi la ziuă avea să fie un duel de moarte, o luptă inegală, la care tânărul Franz se înfăţişa fără teamă, dar fără speranţa de a învinge, ca o victimă pregătită să cadă.

După câteva ore nu va mai fi cine să fie protejat, şi speranţa avea să fie nimicită pentru totdeauna!

Baronul de Rodach avea aceleaşi gânduri şi era mult mai îngrijorat decât Hans.

El suferise mult în viaţa sa, dar în acel moment se concentrau toate chinurile trecutului.

În copilul pe care-l ameninţa moartea se rezumau toate speranţele şi amintirile sale.

Însă anii săi de tinereţe şi de bărbăţie fuseseră o lungă luptă contra nefericirii. Orice lovitură, oricât de aspră, îl găsea mândru şi tare.

După câteva minute el se opri deodată întorcându-se spre tovarăşul său:

— Şi nu l-ai sfătuit să se lase de acest plan? zise el.

— Aduceţi-vă aminte când eraţi de optsprezece ani, zise negustorul de haine. Ce aţi fi răspuns celui care v-ar fi făcut morală în ajunul primului duel?

— Eram un nebun!... murmură baronul.

— Este acelaşi sânge fierbinte şi măreţ care curge în vinele sale, urmă negustorul de haine. Nici Satana nu l-ar putea face să dea înapoi un deget!

Prin ochii lui Rodach trecu un fulger repede.

— Cu atât mai bine! zise el fără voie.

Hans oftă adânc şi entuziasmul baronului scăzu.

El îşi încrucişă mâinile pe piept, cizma împintenata izbi pământul cu putere.

— Cu toate astea trebuie să-l găsesc, urmă el. Am o noapte întreagă pentru asta!

— Eu îl caut de cincisprezece ani! murmură bietul Hans.

Rodach îşi ridică pălăria şi-şi petrecu degetele prin părul lung, negru, apoi deodată capul i se înălţă.

— Spuseşi de o lecţie de arme? zise el cu vioiciune.

— După costumul de bal, răspunse Hans, asta părea că-i stă mai mult la inimă.

— Nu ţi-a spus în ce sală avea să se înfăţişeze?

Hans se scarpină pe frunte.

— Poate, zise el, dar nu îmi aduc aminte.

— Ia vezi, caută! repetă Rodach cu stăruinţă. Gândeşte-te că e vorba de viaţa lui!

Bietul Hans îşi încordă toată memoria.

— Ia aşteptaţi!... îngână Hans. Dumnezeule! Mi se pare că mi-a spus ceva! Dar nu ştiu nimic din toate astea... Ah, orice aş face, nu-mi pot aduce aminte!

El îşi apăsă fruntea cu amândouă mâinile.

— Aşteptaţi! Aşteptaţi! repeta el, mi se pare că mi-a zis: "Mă duc în cea dintâi sală de arme..."

— Ar fi trebuit să spună un nume.

— Acest nume îl am acum pe buze, strigă negustorul de haine, care se forţa din răsputeri să-şi aducă aminte. Este un nume pe care l-am auzit deja, pe care îl cunosc!... Care este cel mai vestit maestru de arme?

— Grisier?

— Grisier! strigă Hans, sărind de bucurie.

Rodach respiră mai uşor.

— De câteva ore de când sunt în Paris, zise el, Dumnezeu pare că mă duce de mână. Amice Hans, mi se pare că steaua noastră n-a căzut din cer pentru totdeauna.

— Grisier! repetă negustorul de haine, acesta e numele, sunt sigur!

— Copilul va fi salvat, urmă Rodach, dacă este cel pe care îl căutăm, să-i mulţumim lui Dumnezeu în genunchi! Dacă e un străin, cu atât mai bine pentru el!

El atinse mâna lui Hans, aruncă colţul mantalei peste umăr şi se depărta cu paşi mari spre bulevard.

Hans voi să mai vorbească, dar el se pierdea deja în umbră.

Se vedea numai silueta lui înaltă şi neagră trecând depărtându-se şi se auzea zornăind pe pavaj oţelul pintenilor săi.

Capitolul VIII - O casă patriarhală

Birourile băncii Geldberg, Reinhold et Companie erau situate în strada Ville-l'Evêque, în foburgul Saint-Honoré.

Acesta era o casă foarte frumoasă, zidită de vreun senior pe la începutul domniei lui Louis al XVI-lea şi, în urma revoluţiei căzut în domeniul finanţelor.

Lângă corpul principal, care avea un aer de aristocraţie şi era vrednic de cartierul nobil, patria sportului parizian şi a splendorilor exotice, domnul de Geldberg construise dependinţe spaţioase, unde nenumăraţi amploiaţi zgâriau cu condeie de fier hârtia liniată a cărţilor de bancă.

Aceşti amploiaţi se credeau a fi de trei ori mai mult decât nişte subşefi de minister.

Înaltă consideraţie de care se bucura banca lui Geldberg se întindea şi asupra acelor amploiaţi care erau nişte adevărate personaje.

În 1844 banca era condusă de tânărul Abel de Geldberg împreună cu doi asociaţi principali: cavalerul de Reinhold şi un medic bogat străin, care îşi plasaseră fondurile în comerţ. Acest medic se numea don José Mira.

Domnul de Geldberg, tatăl, era foarte bătrân şi cu deosebire slăbit de oboselile unei vieţi zbuciumate. Era unul din acei oameni harnici şi neliniştiţi care îşi frământă viaţa, luptă şi îmbătrânesc lucrând, fără să guste din rodul muncii lor.

Aceşti oameni seamănă cu viermii de mătase care torc firul care are să le fie mormântul.

Ei strâng milioane şi moştenitorii lor, recunoscători, le ridică monumente de marmură în cimitirul Père-Lachaise.

Trecuseră mai mulţi ani de când Geldberg se retrăsese cu totul din afaceri.

Copiii şi asociaţii săi, care-l iubeau, pretindeau că bunul bătrân se bucura de această linişte fericită, urmată după atâta muncă în viaţă. O fi fost aşa, de bună seamă!

Cu toate astea, prin birouri şi pe-afară circulau în privinţa aceasta zvonuri ce păreau a pune la îndoială pretinsa fericire a bătrânului bancher.

Se zicea că, dacă se retrăsese din viaţa activă, aceasta nu era tocmai de bună voi a sa.

Negoţul este, după jocul de cărţi, ocupaţia care te leagă, te cuprinde foarte mult. Dacă ar fi permis, s-ar putea face, pe lângă cuvântul vestit de birocrat, un bastard gramatical, jumătate grecesc, jumătate francez, anume traficomania, care este un rău de care nimeni nu se vindecă. Cartoforul trăgând de moarte vede numai aşi cu ochii săi tulburi; negustorul socoteşte şi în ceasul său din urmă, şi spiritul lui ce moare nu se îndreaptă decât spre operaţia visată, care îi umple bietul cap de cifre şi adunări cămătăreşti.

Se ştia că bătrânul Geldberg era negoţul întruchipat.

Cum să crezi oare că i-a venit dorul de odihnă?

Retragerea sau abdicarea e cu putinţă la un împărat, înţelegem pe Diocletian, pe Charles al V-lea, pe Cazimir al Poloniei, dar la un bancher lucrul acesta e de necrezut.

Se zicea că respectabilul bătrân cedase mai mult sau mai puţin unui mic complot de familie.

Se amestecaseră toţi aici: cei doi tovarăşi, fiul său, strălucitul Abel de Geldberg, doamna de Laurens, contesa Lampion şi Lia, copila dulce care îi înconjura în zilele din urmă cu atâta îngrijire.

Dacă se făcuse vreo presiune, ea a fost numai în interesul bătrânului, nu încape îndoială.

Cele trei fiice ale domnului de Geldberg, îngeri de pietate filială, nu puteau avea decât gânduri bune. Abel era ca şi surorile sale, iar cât despre cei doi tovarăşi, erau nişte oameni aşa de cumsecade!

Au vrut să silească pe bătrânul bancher să se odihnească şi atâta tot. Depărtaseră de la el nişte oboseli care, într-adevăr, nu se mai potriveau cu vârsta lui înaintată.

El era şi acum şeful nominal al băncii, şi Dumnezeu ştie ce i se plătea cu respect îndoit ceea ce i se lua prin putere.

Tovarăşii lui îi erau devotaţi, copiii îl adorau, el era pentru toţi un idol, însă un idol pe care-l puseseră în închisoare.

El nu avea ce face.

Afacerile băncii nu-l mai priveau. El nu ştia ce se petrecea, şi când tovarăşii lui îi cereau un sfat din întâmplare, el refuza orice sprijin al vechii sale experienţe.

Retragerea domnului de Geldberg se făcuse spre sfârşitul anului 1838, când înfloreau meseriile şi negoţul, ce puseseră toată Franţa în mişcare.

Până atunci banca nu se abătuse de la calea dreaptă a bătrânului bancher.

Ea tunsese pe de-aproapele după metoda antică. Nu riscase nimic.

Beneficiile erau clare, socotelile erau curate. Ea juca la sigur şi nivelul lăzii sale, ce se urcă încetişor, nu dădea niciodată înapoi.

După retragerea bătrânului Mosès, se făcu o însemnată schimbare în treburile băncii.

Comandita, ţinută la distanţă, se furişă binişor prin uşa întredeschisă. Cavalerul de Reinhold, în paltonul său alb, avea afacerile sale. Abel şi doamna de Laurens ţineau acţiunile drumurilor de fier.

Geldberg et Companie fură tipărite cu litere mari pe paginile ziarelor, şi casa lor, prefăcută în butoiul Danaidelor, înghiţea milioanele care curgeau nu se ştie unde...

Cu toate acestea, casa îşi păstra renumele de cinstită.

Înţelesul cuvintelor se schimbă când se aplică la negoţ şi numai strâmtoarea sau jena poate transforma dintr-o zi în alta onoarea negustorească în mişelie.

Cu toate acestea, tovarăşii cei vechi îşi ziceau că lucrurile ar fi fost altfel dacă bătrânul Mosès nu s-ar fi retras. Ei adăugară că acest om de treabă nu putea să nu ştie ce se petrecea în jurul său şi să nu aibă o mare supărare.

Într-adevăr, domnul Geldberg părea că stă mânios că Ahile în cortul său, pe când birourile băncii sale stăteau deschise publicului.

El se închidea în apartamentul său particular şi nimeni nu avea dreptul să-l tulbure acolo, nici chiar copiii săi, nici servitorul.

Voia să fie singur, singur de tot, de la nouă de dimineaţă până la cinci seara.

Nimeni nu poate spune ce făcea în acest timp. Nu că doară nu s-ar fi cercetat. Copiii săi făcuseră totul spre a găsi cheia enigmei, dar nu reuşiseră. Orice întrebări erau nefolositoare, toate vicleniile erau dejucate prin tăcerea încăpăţânată a bătrânului. De şase ani, în fiecare zi de la Dumnezeu, uşa se închidea şi se deschidea la aceeaşi oră.

Prin birouri se vorbea mult, şi în şoaptă, despre acest mister.

— Ce poate face oare? se întrebau toţi.

Asta nu se ştie.

Nu era nimic în apartamentul său care să-i fi putut da de lucru în singurătate.

El nu era nici pictor, nici lăcătuş, nici turnător. Cărţile bibliotecii sale, care se compuneau numai din scrieri evreieşti, aveau un strat gros de praf; el nu citea. Patul îi rămânea neatins; nu dormea.

Nu avea nici pian, nici vioară. Nu era nici tapiţer.

Îşi scria memoriile?

Ce făcea? Ce făcea?

Această problemă rămânea nedezlegată.

La ora cinci cobora în salon. Aici era bine primit de fiicele sale, de parcă nu era nimic.

El şedea în fruntea mesei, apoi se aşeza în mijlocul copiilor săi adunaţi în jurul lui.

De la cinci până la miezul nopţii viaţa sa era ca a unui patriarh.

În partea de jos a casei era statul major al birourilor. Acolo se vedea cabinetul giranţilor şi casele diferitelor societăţi de acţiuni.

Salonul oficial, unde se întruneau cei trei tovarăşi, şi care se numea cu pompă cameră de consiliu, era situat la etajul de sus.

Restul părţii de jos al casei servea de locuinţă doctorului José Mira, în afară de două pavilioane în grădină, care erau rezervate doamnelor de Geldberg.

La primul etaj, domnul de Geldberg ocupa aripa dreaptă care dădea spre strada Astorg.

Aripa stângă era ocupată de contesa Lampion şi de Lia.

În rest erau saloanele comune.

La al doilea etaj tânărul Abel îşi aranjase o locuinţă frumoasă, ceea ce nu-l oprea să aibă o altă locuinţă a sa în oraş.

Cavalerul de Reinhold locuia de asemenea la etajul al doilea.

În spatele casei era o grădină frumoasă de-a lungul străzii Astorg.

La capătul acestei grădini se ridicau două chioşcuri izolate, în care nu intra nimeni şi dintre care unul avea ieşire în stradă.

Acest din urmă chioşc avea în birouri un renume deosebit.

Se povestea bucuros noilor amploiaţi[15] că servise drept casă pentru vestitul duce de Barbansac, veteran al Regenţei şi întâiul proprietar al casei.

Se mai adăuga că portiţa ce dădea în afară servise atât soţiei, cât şi soţului, şi că doamna ducesă se întorcea adeseori pe aici în casă, târziu noaptea.

De altminteri, acest duce de Barbansac nu avea decât ceea ce merita.

Acea portiţă era foarte bună pentru expediţii de acest fel.

---

[15] Amploiát (amploiáţi), s. m. – Funcţionar; angajat. Fr. *Employé*. (nota lui BlankCd)

Ea se deschidea tocmai la capătul grădinii, într-un pasaj strâmt, care exista încă la 1844, şi care prin cotituri mergea până în strada Anjou, de la care îşi lua numele.

De la portiţă până în stradă nu era decât o săritură.

Strada Astorg nu era deloc populată şi într-o scurtă trecere ar trebui să fie cineva ghinionist a fi zărit de ochii vreunui curios.

Totuşi aceasta nu era cu putinţa şi foişorul avea şi o cronică mai proaspătă.

Un comis bătrân pretindea că într-o dimineaţă neguroasă a văzut un om înfăşurat într-o mantă, care furişându-se afară din foişor, a şters-o prin pasaj, în partea străzii Anjou.

Bătrânul amploiat putea să aibă năluciri, cum se întâmplă celor ca el. Ceilalţi îi ziseră că are orbul găinii şi el îşi propuse să se încredinţeze.

A doua zi dimineaţă şi în zilele următoare se aşeză lângă foişor la colţul pasajului cu strada Astorg.

Nu mai văzu nimic. Istoria fu uitată.

Era pe la ora opt seara. Familia Geldberg se adunase într-un salon mic de la etajul întâi al casei.

Aici îi plăcea bătrânului Mosès să petreacă după masa.

Aici domnea un lux demn, cum se cuvenea înaltei poziţii pe care o ocupa casa Geldberg.

Câteva tablouri de maeştri buni atârnau pe pereţii bogat decoraţi reprezentau scene din Vechiul Testament. Mobilele aveau forme orientale şi picioarele atingeau lin stofa groasă a unui covor înflorat.

Odaia era luminată de candelabru cu braţe, după obiceiul evreilor.

Tocmai în fund se vedea un fel de cădelniţă de aur, în care ardeau încet parfumuri, aruncând în aer mirosurile lor plăcute.

Aproape de sobă şedea domnul de Geldberg, pe singurul fotoliu care se găsea în cameră. El era un bătrân slăbit, care părea că suferă.

Rari, peri albi ca zăpada îi încununau chelia lucioasă.

Faţa îi era galbenă şi brăzdată de nenumărate încreţituri.

El şedea gârbovit, bărbia i se proptea în piept.

Un singur lucru ar fi putut face să recunoşti în el pe Mosès Geldberg fost cămătar din Judengastrasse.

Acest lucru erau ochii săi mici, cenuşii, a căror privire neliniştită o mai potolise vârsta, dar câteodată tot mai aruncau fără veste o privire vie dedesubtul pleoapelor albe.

El era nemişcat în fotoliul său mare, cu umplutură moale, şi arunca priviri dese asupra copiilor săi.

Lângă el stătea pe perini[16] Sara, fiica sa cea mai mare, doamna de Laurens.

Sub lumină pielea ei brună lua o strălucire extraordinară.

Focul ochilor săi negri te orbea; codiţele strălucitoare ale părului său, în care erau câteva rânduri de coral, îi încadrau frumuseţea, dându-i acel aer în care poezia îmbracă pe preotesele plăcerilor orientale.

Era pe jumătate culcată pe perini şi cotul i se rezemă de braţul fotoliului părintelui său.

Astfel ieşeau în evidenţă toate perfecţiunile taliei sale.

Cum era foarte mică şi avea picioare gingaşe, graţia ei era ca la prima tinereţe.

La Templu ai fi crezut că atingea marginile nefaste, unde femeia stă pe pragul anului al treizecilea. Aici ai fi luat-o drept o copilă, care cunoaşte dragostea de-abia de ieri şi nu ştie încă să-şi stingă flacăra imprudentă a ochilor.

Ea ţinea în mână o carte şi cu glas încet citea bătrânului său tată.

În spatele ei, un bărbat cam de patruzeci de ani vorbea cu Esther, a doua fiică a lui Mosès Geld.

Acest bărbat era slab. Avea pe faţă zugrăvită suferinţa şi pielea palidă a obrazului se agita adesea din cauza mişcărilor nervoase.

Când trăsăturile feţei îi rămâneau în linişte, figura era frumoasă şi avea un aer de distincţie, dar aceste momente liniştite erau foarte rare şi de cele mai multe ori el se strâmba din cauza durerilor.

Pe când vorbea contesei, el aruncă priviri dese spre Sara, care-i prindea ocheadele şi câteodată se oprea din citit, spre a-i da mâna ei albă.

Acest om era agentul de schimb Léon de Laurens, soţul fiicei mai mari a domnului de Geldberg.

Bătrânul Mosès simţea negreşit o mare plăcere uitându-se la cei doi soţi.

Când mâinile lor se uneau, el zâmbea, şi când Sara îşi reluă cititul întrerupt, el făcea ginerelui său un semn mic de fericire.

Sara era cea mai iubită dintre fiicele sale. El îi zicea Micuţa ca în zilele copilăriei ei, şi toată familia, imitându-l, o răsfăţa pe doamna de Laurens.

La semnul bătrânului, agentul de schimb răspundea printr-un zâmbet tăcut.

Mosès vedea numai fericire.

În acest zâmbet era cu toate astea o tristeţe stăpânită, în el se citea tortura tăcută, în zadar reprimată de omul care nu mai are speranţă dar sfâşietoare.

Cei care îl vedeau astfel eu soţia sa, cu mâinile unite şi cu privirile întâlnite, îşi ziceau că dragostea trebuia să fie un balsam pentru suferinţele lui ascunse: Sara era aşa de încântătoare şi se părea că ei se înţelegeau aşa de bine!

---

[16] *Perini* = perne. (nota lui BlankCd)

Viaţa lor te făcea să-ţi placă traiul conjugal.

Ghiceai în sufletul lor o simpatie dulce şi acea comunitate de inimă care vindecă orice durere.

Îţi venea să crezi că tristeţea agentului de schimb venea numai de la boala sa. Se vedea cum se ofilea şi suferea cu atât mai mult, cu cât avea să regrete mai multă fericire în viaţă…

Esther, care vorbea cu el, nu semăna deloc cu soră-sa: era o femeie înaltă şi frumoasă în toată strălucirea tinereţii.

Trăsăturile sale erau mai regulate decât ale Sarei, dar avea mai puţin farmec.

Talia sa bine proporţionată te făcea să doreşti acea graţie feminină, care este esenţa oricărei frumuseţi.

Faţa sa era imobilă şi părea că gândirea lipsea sub curba armonioasă a frunţii.

Esther era contesă, contesa Lampion.

Titlul îi plăcea, dar numele o supăra.

Numai duşmanii îi ziceau doamna Lampion, iar cei care vroiau să-i fie pe plac lăsau la o parte numele ciudat al răposatului general, pair al Franţei. Ei ziceau: contesa Esther.

La celălalt colţ al sobei, broda cea mai tânără fiică a lui Mosès Geld.

Lia nu avea decât optsprezece ani. Talia sa, formată deja, era mai bine făcută decât a Estetei şi mai graţioasă decât a Sarei.

Tipul evreiesc se atenua lin pe faţa delicată şi gânditoare.

Frumuseţea ei îşi desfăşura puritatea liniilor sub mătasea abundentă a părului negru cu un reflex castaniu.

Pe buzele sale era un zâmbet serios şi visător.

Degetele ei mici de femeie, mânuiau croşeta alene.

Când îşi ridica genele lungi şi încovoiate, care adăugau pupilei o largă margine de catifea, ochiul i se vedea a fi de un albastru închis, aşa de limpede şi de curat, încât credeai că vezi prin el adâncul sufletului ei de fecioară.

Lia nu avea pielea brună ca a orientalelor. Părul ei buclat cădea în valuri pe umeri şi îi încadrau obrazul alb, atins numai de un ton de rumeneală.

Ar fi fost greu de găsit o figură mai încântătoare pe un corp mai frumos.

Dar frumuseţea Liei nu era numai în exterior.

Gândirea strălucea pe fruntea ei. Printre zâmbetele rare i se vedea inimă bună şi sinceră.

Sufletul ei ce trăia din tot ce era mai curat şi nobil, — dădea trăsăturilor sale o lumină.

Atât de tânără, ea avea deja amintirile sale, căci degetele i se opreau câteodată pe lucrul început, capul ei visător se pleca.

Atunci genele i se închideau şi o paloare uşoară luă locul rumenelii obrajilor ei...

Un pictor, mai bine un poet, ar fi ales-o spre a descrie acea tulburare neînţeleasă, care apare pentru prima dată în sufletul fecioarei, acea adiere a melancoliei, acea povară necunoscută, care vine să urmărească fără veste frunţile tinerei.

Când Sara îşi întrerupea pentru o clipă cititul, primirea ei, după ce dăruia un semn de dragoste domnului de Laurens, lunecă până la sora cea tânără. În acele momente ochii negri ai Micuţei aveau o lucire răutăcioasă şi ceva perfid se amestecă în zâmbetul ei.

Lia nu vedea. Ea nu vedea nimic.

Conversaţia agentului de schimb cu Esther trecea pe lângă urechile ei ca un murmur. Ea stă de vorbă cu inima sa şi inima nu spunea decât un nume.

În Templu ea apăruse, misterioasă şi sfioasă.

Frumuseţea ei nu putea fi zărită în dugheană doamnei Betailleur.

Ea avea un secret.

Sara nu o iubea şi doamna Batailleur era prietena Sarei...

În mijlocul camerei era o masă de joc.

Domnul cavaler de Reinhold făcea o partidă cu doctorul Mira.

Tânărul Abel de Geldberg se uita la partidă plictisit.

El era al doilea copil al lui Mosès Geld şi mergea pe cel de-al douăzeci şi optulea an.

Era un băiat cu părul şi barbă mare, dar nu peste măsură, şi înzestrat cu o mustaţă nemaipomenită.

Îi venea foarte bine costumul nou la modă. Pantalonul era croit bine. Jiletca îi era cum nu se putea mai bine, întredeschisă la piept, încât se zăreau dantelele preţioase de la o cămaşă de milionar.

Cravata avea un nod şic, ghetele arătau că există şi cizmari de geniu.

La obraz, Abel semăna puţin cu doamna contesă Lampion.

Era lesne de văzut că partea lui cea strălucită nu era inteligenţa, dar avea îndestul din acea spoială lumească, care dă spirit proştilor şi face gogomani din oamenii de spirit.

Societatea pe care o frecvenţă lăsase urme asupra lui.

Jockey-Clubul îi dădea un aer de eleganţă britanică.

Ţinea minte câteva vorbe ale spiritualităţii contelui de Mirelune şi Ambele Ficelle, care a scris *Sticla de şampanie*, îi furniza calambururi.

De altminteri nu le întrebuinţa prea mult pe toate astea, plăcându-i mai mult tăcerea oamenilor care călăreau.

El era oarecum gazdă.

Un obicei pe care nimeni nu-l călca, obliga pe membrii casei de Gelberg să stea trei-patru ore, după masă, în apartamentul bătrânului.

Abel căsca, dar stătea pe loc.

Avea aici timp să se gândească la picioruşele vreunei dansatoare, sau la tropotul calului său pur-sânge, Victoria-Queen.

Cavalerul de Reinhold şi doctorul aveau cel puţin ceva spre a omorî timpul.

Cât despre doctorul Mira, cei douăzeci de ani trecuseră peste persoana să fără să producă vreun efect. El nici nu îmbătrânise, nici nu-întinerise. Era tot acelaşi om slab, galben şi rece, a cărui vârstă nu putea fi cunoscută.

El mişca zarurile la joc tot aşa de grav şi pedant, precum făcea odinioară turnând băutura scrutătoare de viaţă în paharul bietului castelan din Bluthaupt.

Din când în când, între loviturile jocului, el se întorcea fără veste şi arunca o privire serioasă asupra doamnei de Laurens.

Cu acest prilej, Reinhold zâmbea în barbă şi dădea ochilor o expresie do ironic răutăcioasă, dar nu zicea nimic din cauza tânărului Abel, cuc căsca lângă el.

După trei sferturi de oră de citit, glasul doamnei de Laurens se stinse, fie de oboseală adevărată, fie că aşa a vrut.

Bătrânul Mosès îşi puse mâna zbârcită pe părul frumos şi negru al fiicei sale.

— Destul, micuţo, destul, zise el cu blândeţe, ai obosit. Odihneşte-te.

Doamna de Laurens închise cartea şi sărută mâna lui Mosès.

— E rândul tău, Lia, zise ea ridicându-se.

Tânăra îşi lăsă îndată broderia şi se aşeză pe perne la picioarele bătrânului.

Abel, folosindu-se de această mişcare, luă locul părăsit de sora sa, punându-şi ghetele lucioase pe scăunele.

Micuţa se apropie de masa de joc, urmărită de privirea neliniştită a agentului de schimb.

Ea se aşeză lângă cavalerul de Reinhold.

Ochii înfundaţi ai lui Mira se fixară asupra ei cu o expresie ciudată şi nu se mai mişcară.

Capitolul IX - Menaj bun

— Continuaţi-vă partida, zise Micuţa, aceasta nu ne va împiedica să vorbim. Bonsoir, doctore!

José Mira se înclină grav.

— Ei bine, cavalere, urmă Micuţa, spuneţi-mi ceva nou despre căsătoria dumitale.

Reinhold îşi puse cornetul pe masă şi îşi petrecu degetele prin părul său.

— Frumoasă doamnă, replică el, merge foarte bine… foarte bine!… Domnişoara d'Audemer n-a primit definitiv cererea mea, dar mama ei da.

— Phi! Cavalere, zise Micuţa zâmbind, un bărbat ca dumneata are oare nevoie de drumurile bătute la şcoala cea veche?

— Ei! Ei! Ei!… făcu Reinhold.

— Ai de gând oare să asediezi pe mamă spre a ajunge la fiică!

— Mijlocul poate fi vechi, frumoasă doamnă, dar e sigur.

— Phi! Îţi zic!… Un bărbat ca dumneata!

Cavalerul deschise gura să zâmbească linguşit, ceea ce îi arătă întreg rândul dinţilor săi cariaţi.

— M-ai face să cred — urmă Micuţa, că îi e frică de vreun amorez.

— Oh! zise Reinhold. Denise e aşa de tânără!

— E aşa de frumoasă! Dragă cavalere… ia-ţi cornetul, te rog, sau domnul de Laurens va veni să-şi ceară partea sa din fericirile conjugale.

Reinhold râse cu hohot şi-şi aruncă voios zarurile pe masa de palisandru.

Figura lungă a lui Mira rămase nemişcată şi aspră.

Agentul de schimb se tot uita pe furiş la soţia sa, Abel căsca grozav, Lia citea, şi contesa Lampion semăna cu o frumoasă statuie a urâtului.

— În tot cazul, urmă Micuţa, îţi doresc noroc bun, cavalere. Domnişoara d'Audemer e foarte bogată şi ar fi o partidă minunată!

— Pentru ea am aşteptat, zise Reinhold, sigur că nu voi fi pierdut nimic, dar nu e oare timpul să gust în fine fericirea menajului?

Micuţa zâmbi şi întoarse capul.

Privirea-i întâlni pe a agentului de schimb şi frumosul cap se aplecă cu un semn amical.

— Vezi? zise Reinhold, frumoasă doamnă, cum îmi faci riduri?

Buza doctorului se ridică şi obrazul lui mare luă o expresie ciudată.

— Ai dreptate, replică Micuţa fără a-şi pierde zâmbetul, domnul Laurens e un bărbat foarte nefericit!

Ea se uită la Reinhold în faţă şi prin ochiul ei strălucitor ca un diamant negru trecu un fel de rază ascuţită.

— Îţi doresc o fericire asemenea... adăugă ea.

Cavalerul fu silit să-şi plece ochii, cum face cineva la o asemenea veste.

Doctorul îşi mişca încet cornetul şi nu putea să-şi ia ochii de la Sara.

Aceasta îşi apropiase scaunul de masă şi se alăturase lui Reinhold.

— Dar tânărul nostru? urmă ea încet, s-a isprăvit?

— Care tânăr? întrebă cavalerul.

— Fiul diavolului?

Reinhold tresări şi se uită pe sub gene la doctor, care se făcea că este absorbit de partida de cărţi.

— Ei bine... zise doamna de Laurens, ai amuţit?

— Frumoasă doamnă, îngână Reinhold, nu mă aşteptam să ştii.

— Ştiu tot cavalere! Ştiu multe lucruri despre dumneata şi despre alţii...

— Cu dumneata, urmă galant cavalerul, văd bine că e greu să păstreze cineva un secret... dar sunt lucruri despre care ar fi mai bine să nu se spună doamnelor.

Micuţa dădu din umeri cu nerăbdare.

— Aceasta mă priveşte pe mine ca şi pe dumneata, domnule zise ea, şi crede-mă că nu sunt în stare, ca dumneata să comiţi o imprudenţă. Şi apoi, nu-l cunosc pe tânăr... Aprob cu totul mijlocul scornit de dumneata spre a-i trimite dincolo, în lumea tatălui său.

— Cum, tată-său? repetă Reinhold care nu înţelegea.

— Drace! mormăi doctorul, încântat de această glumă grozavă.

Reinhold era prins.

Cuvintele doamnei de Laurens vizau pe Franz şi misiunea încredinţată lui Verdier.

Cavalerul mersese în această afacere dincolo de graniţele unei prudenţe obişnuite.

Se expusese intrând în raport direct cu spadasinul însărcinat să atragă pe tânărul Franz într-o luptă inegală.

Această împrejurare, fiind cunoscută şi de alţii, îl putea împinge foarte departe.

Şi iată că secretul lui era în mâinile unei femei! Ale unei femei care, în fiecare moment, putea să devină inamicul lui, sau poate era deja, şi care era deprinsă a îndrăzni orice deşi se prefăcea foarte rezervată.

Dar nu mai era timp să se retragă. Sara ştia deci şi trebuia să o primească drept confidentă şi mai puţin primejdios era să-i mărturisească.

— Cred că-mi vei ierta sinceritatea, doamnă, urmă Reinhold, şi că nu-mi vei lua în nume de rău dacă m-am exprimat fără ocoluri... încă odată, mi-ar fi plăcut ca acest secret să fi rămas al meu, dar, fiindcă s-a crezut de cuviinţă a vă pune în cunoştinţă, adăugă el aruncând o privire spre portughez, care sta nepăsător, voi răspunde în două cuvinte la întrebarea dumitale. Casa Geldberg poate fi liniştită: acel tânăr, oricine ar fi el, fie chiar copilul diavolului cum l-ai numit adineauri, nu va mai putea să facă în curând nimic împotriva noastră.

— Aşadar, nu s-a isprăvit încă? zise doamna de Laurens.

— Se va isprăvi mâine dimineaţă.

Micuţa îşi răsturnă capul ei frumos pe spătarul fotoliului.

— Se cam tărăgăneşte! murmură ea cu nepăsare. Mi se pare, că dacă eu aş voi moartea uni om, n-aş avea nevoie de ajutor.

— Ar fi o moarte dulce, frumoasă doamnă!... începu Reinhold, hotărât să intre pe calea unui compliment periculos.

Micuţa se sculă deodată.

— Ce partidă nesfârşită! zise ea, scuză-mă, cavalere, dacă îţi iau tovarăşul de joc... Dar, după cum ai putut vedea şi acum, doctorul îmi este foarte folositor şi eu nu stau de vorbă cu el fără a fi pe jumătate mai ştiutoare.

Portughezul îşi dădu fotoliul înapoi şi se ridică în picioare.

Reinhold se retrase făcând un salut adânc.

Micuţa îşi rezemă mâna pe braţul doctorului.

— Ce este nou? zise ea.

— Nimic, răspunse Mira.

— Mai sunt temeri pentru scadenţa viitoare?

— Multe temeri.

— A scris Van-Praët?

— De două ori de ieri până azi.

— Dar banca din Londra?

— Yanos Georgyi ameninţă că va face urât dacă nu va fi plătit la zece.

— Cât i se datorează?

— Nouă sule de mii de franci.

— Dar lui Van-Praët?

— Aproape îndoit.

— Şi cât avem noi în casă?

— Câteva sute.

Aceste cuvinte se schimbaseră iute, ca şi cum era vorba de lucruri de nimic.

Răspunsurile urmau întrebărilor cu o precizie rece.

Mira se ţinea drept şi liniştit; Micuţa se rezema alene pe braţul lui.

Fu păstrată tăcerea două, trei secunde, apoi urmă încet:

— Vreau aceste câteva sute de franci pe care îi aveţi în casă.

— Le vei avea mâine, replică doctorul, fără să clipească.

Sara nu-i mulţumi.

— Sunt ai dumitale, amicul meu, zise ea cu dragoste, răspunzând la privirea stăruitoare a bărbatului său, care o Întreba din depărtare.

Însă, în loc să părăsească pe doctor, ea îi strânse braţul cu o putere neaşteptată.

— Nu găseşti oare, că domnului de Laurens îi merge mai bine? zise ea.

— Nu, răspunse Mira.

— Uită-te bine la el... mai uită-te! Dumneata, care eşti un om învăţat, mi-ai putea spune cât timp va mai trăi?

Mira îşi întoarse ochii posomorâţi spre agentul de schimb, care avea un fel de criză şi a cărui figură palidă se contractă în mod dureros.

Mira plecă capul cu un aer doctoral.

— Un an poate, răspunse-el, poate o lună...

Micuţa oftă adânc şi sprâncenele încruntate îi schimonosiră faţa.

Doctorul o privea fix.

Braţul său tremura, tâmplele îi erau reci şi transpirate. Emoţia sa, stăpânită până aici şi ascunsă în dosul vălului nemişcat al feţei sale, se arătă.

— Aşadar iubeşti mult! zise el cu un glas răguşit şi plin de teamă.

— Da, răspunse Sara.

Un fulger se aprinse în ochii înfundaţi ai doctorului şi obrazul i se îngălbeni şi mai tare.

Micuţa îi lăsă braţul fără veste şi izbucni într-un hohot de râs.

Acesta răsuna neobişnuit în salonul grav al lui Geldberg.

Abel îşi opri căscatul spre a vedea ce se întâmplase. Esther se întoarse moţăind, Reinhold se apropie şi agentul de schimb zâmbi cu încredere.

Doctorul rămase drept ca un stâlp surprins.

Sara râdea din toată inima.

— Ah!... Ah!... Ah!... zise ea în sfârşit căzând pe un fotoliu. Doctorul e minunat. Léon, ştii ce-mi zicea? Ce să-ţi dau dacă ghiceşti?

Agentul de schimb nu ştia ce să ghicească. El renunţă. Micuţa râdea mereu.

— Doctorul, urmă ea întrerupându-şi vorbele, ca şi cum. O îneca veselia, doctorul vrea să mă ducă la bal mascat!

Mira se dădu înapoi trei paşi.

— Bravo! zise Abel.

— Bravissimo! adăugă Reinhold.

— Ei bine! zise agentul de schimb înveselit fără prefăcătorie, şi de ce nu?

Doctorul îşi reluase înfăţişarea nemişcată: ochii săi erau plecaţi şi nu cutezau să se ridice.

Nu semăna deloc cu un dansator.

— Râzi de mine, domnule de Laurens, zise el de-abia mişcându-şi buzele palide, dar nu mă supăr, căci dacă alţii râd de mine, pe dumneata te ucid!

Aceste din urmă cuvinte se pierdură, într-un murmur neînţeles...

Ceasornicul bătu ora nouă.

Era sfârşitul adunării.

Abel îşi freca mâinile, Esther se deşteptă, Lia îşi închise cartea.

Bătrânul Mosès dădu o sărutare pe fruntea fiecăruia din copiii săi şi două pe părul frumos al Micuţei.

El se duse în apartamentul său, ca un părinte fericit, şi adormi în liniştea conştiinţei sale.

În visurile sale văzu zâmbetele dulci ale fiicelor sale.

El n-avea nimic de dorit în această lume şi bătrâneţile îi erau înconjurate de fericite...

Tânărul domn Abel plecă la club în galopul cailor săi englezeşti.

Urcându-se în trăsură, Micuţa se apropie de Esther şi-i zise încetişor:

— Vii?

— Da, răspunse Esther.

— Atunci, la revedere!

Cele două surori se despărţiră şi Micuţa se aşeză lângă bărbatul său pe pernele trăsurii sale.

De la casa Geldberg până în strada Provence ea nu zise nici un cuvânt.

— Nu te duci nicăieri astă-seară, Sara? întreabă domnul de Laurens când se opri trăsura.

— Nu m-am hotărât, răspunse Micuţa din vârful buzelor.

Se dădură jos şi după câteva minute soţul şi soţia şedeau faţă în faţă, lângă foc, în iatacul doamnei de Laurens.

Era o cameră plăcută, pe care Micuţa o mobilase după gustul său.

Micuţa era o femeie de spirit şi cu tact, avea şi un grăunte de poezie.

Tot ce era împrejurul ei avea un aer de graţie.

Ea cunoştea în cel mai mare grad acea artă femeiască ce consideră în a şti să se adecveze.

Tăcerea începută în trăsură urma şi lângă foc.

Domnul de Laurens părea că simte o clipă de linişte şi figura lui, mai adineauri frământată de nervii săi răzvrătiţi, se odihnea pentru câtva timp.

El se uita la soţia sa, pe care o dezbrăcase servitoarea şi care îşi aruncase un capot pe umerii goi.

Erau zece ani de când se vorbea prin saloanele pariziene că el era cel mai fericit dintre bărbaţi, şi fiecare din aceşti zece ani adăugase pentru el un farmec la frumuseţea Sarei. În fiecare zi o găsea mai frumoasă, în fiecare zi o vedea mai tânără.

El o iubea cu pasiune.

Şi când nu mai suferea, faţa îi era frumoasă.

Privirea-i fu fixată asupra Micuţei spunea dragostea lui fără margini. În acea privire era un fel de supunere învinsă şi o sfială de sclav.

Micuţa era răsturnată pe fotoliu şi părea că uitase cu totul că bărbatul său era de faţă. Ochii ei priveau în plafon şi piciorul bătea covorul după tact.

Micuţa se uită la ceas şi-şi chemă fata din casă.

Ora zece sunase de mult.

Domnul de Laurens aşteaptă neliniştit.

Fata intră.

— Poţi să te culci, îi zise Micuţa.

Faţa domnului Laurens se lumină şi el răsuflă de parcă ar fi scăpat de o mare primejdie.

Sara îşi îndreptă iarăşi privirea spre tavan şi piciorul reîncepu să bată după măsură.

Puţin înainte de unsprezece, ea cercetă din nou ceasul şi-şi întoarse privirea spre domnul de Laurens, care şedea înaintea ei privind-o necontenit.

Această privire era dulce, iubitoare. Ea pătrunse ca o picătură de balsam până în adâncul inimii agentului de schimb.

— La ce te gândeşti, Léon? zise Micuţa înveselită.

— Mă gândeam la tine, răspunse domnul de Laurens.

— Tot la mine! murmură tânăra femeie, care scoase din piept un oftat sentimental.

Domnul de Laurens se ridică şi se aşeză lângă ea. Luă o mână, pe care Micuţa i-o lăsă, şi o sărută lung.

— Tot la tine, repetă el, tot! Poţi face orice. Sara, dar nu mă poţi opri să te iubesc!

Privirea ei deveni mai dulce.

— Sărman Léon! murmură ea, ce bun eşti şi cât aş vrea să te fac fericit!

— Asta ţi-ar fi aşa de uşor, Sara! Un cuvânt, o privire, un zâmbet, un nimic! Tot ce vine de la tine mă face fericit!

Micuţa îşi lăsă capul pe umărul lui şi părul negru atinse obrazul agentului de schimb, care roşi de mare bucurie.

— Eşti frumos, Léon, murmură ea, eşti bun, nobil şi generos... Ai tot ce trebuie spre a fi iubit!

Domnul de Laurens îşi puse mâna la inimă, ce bătea de plăcere.

Vocea Micuţei deveni şi mai gingaşă.

— Ştiu eu, urmă ea, plecându-şi capul frumos, de ce nu te iubesc!

Agentul de schimb tresări, şi un fior îi trecu prin vine, ca şi cum ar fi primit o lovitură de pumnal în inimă.

Micuţa îşi ţinea necontenit asupra lui privirea dulce şi liniştită.

Această privire era ca o otravă, ce rămâne în rană după lovitură.

— Eşti crudă! zise domnul de Laurens cu o întristare profundă, dar fără mânie. Ştii bine că mă omori, Sara... Ai o dată milă, te rog, şi nu-mi mai zice aceste vorbe care mă fac să sufăr.

Faţa adineauri încă aşa de regulată, se contractă acum în zguduiri năprasnice.

Pleoapele îi tremurau şi fruntea i se acoperi de riduri.

Micuţa zâmbea.

— Eu sunt sinceră, zise ea, şi faci rău dacă te superi că-ţi mărturisesc adevărul... Dar să nu mai vorbim despre asta deoarece te mâhneşte. Deschide fereastra, te rog.

Agentul de schimb se supuse fără să întrebe nimic. Pe când el se ducea spre fereastră, Micuţa îl urmărea cu privirea.

Ea îşi păstra necontenit poza nepăsătoare, dar acum era în ochii ei o flacără ascunsă şi răutăcioasă.

Domnul Laurens deschise fereastra şi o suflare de aer rece străbătu în atmosferă caldă a camerei de culcare.

Strada Provence era părăsită şi tăcută, ca totdeauna la această oră.

— Ce vezi? întrebă Micuţa.

— Nu văd nimic, răspunse agentul de schimb, decât un cupeu ce aşteaptă de partea cealaltă a străzii.

— Bun, zise Sara, e frig... Închide fereastra.

Domnul de Laurens se supune.

Când se întoarce spre a se duce la locul său lângă sobă, îşi văzu soţia în picioare aranjându-şi părul înaintea oglinzii.

El luă această drept un semnal şi nu îndrăzni să se asigure.

— Te duci să te odihneşti, Sara? zise el. E timpul să mă retrag.

— Cum găseşti această coafură? întreabă Micuţa în loc să răspundă.

— Minunat ca tot ce e la tine!

— Fără linguşire?

— Ştiu eu să linguşesc?

Sara îi aruncă o privire colerică.

— Rămâi, zise ea, te rog să rămâi!

Domnul de Laurens se aşeză iarăşi fericit.

Micuţa se mai uită o dată la coafura sa şi deschise un dulap din care luă un domino de satin cu o mască de catifea.

Bietul agent de schimb începu să tremure.

— Doamnă! Doamnă! îngână el, ce ai de gând să faci?

Sara întinse dominoul pe un scaun şi începu să aleagă o rochie din cele multe îngrămădite în dulap.

— Ce se face de obicei? răspunse ea cu uşurinţă. Cupeul care aşteaptă dincolo de stradă e al meu.

Sprânceana lui Laurens se încruntă şi o vorbă poruncitoare îi veni până pe buze.

Conştiinţa revoltată îi strigă că avea dreptul să ordone, dar curajul îi lipsea.

Amorul îi zdrobise voinţa cu încetul, patima sa avusese nevoie de zece ani spre a-l face rob, zece ani de lupte ameţitoare şi de bătălii de moarte, zece ani care îi apăsau capul, o jumătate de veac!

El se apărase, fusese tare, dar puterea îi slăbise de atâta frământare şi atacul stăruitor îi îmblânzise apărarea.

Nu mai era acum decât o inimă slabă într-un corp prăpădit şi suferinţa fizică, ce insufla milă lumii, nu era decât semnul din afară al chinului său moral.

El tăcu.

Micuţa îşi aruncă mantia în spinare şi se aşeză înaintea oglinzii spre a-şi strânge corsetul.

Domnul de Laurens suferea grozav.

Faţa-i tresărea în grimase oribile şi printre zbuciumările convulsive ale tuturor muşchilor săi el tăcea necontenit.

Numai din privire i se vedea cât suferea. Micuţa trăgea cu degetele-i fine de mătase a corsetului său.

Talia îi devenea din ce în ce mai subţirică.

După ce isprăvi, încheindu-şi toate cataramele, îşi puse rochia aleasă şi se chinui să o încheie la spate.

Domnul de Laurens simţea că-i piere suflarea.

El se ridică şovăind şi voi să scape de această scenă care îl făcea să moară.

— Rămâi, Léon, rămâi, zise Micuţa, am nevoie de tine, prietene.

— Doamnă, murmură domnul de Laurens cu o voce stinsă, cruţă-mă!... Vezi că sufăr.

— Ce copilărie, strigă Micuţa cu zâmbetul ei cel mai dulce, gândeşte-te. Léon! Slugile sunt guralive... dacă voi chema fata din casă, tot Parisul va şti mâine secretul nostru...

Ea apăsă asupra cuvântului nostru cu o prefăcătorie fără milă.

Agentul de schimb se opri nehotărât.

— Vino să-mi ajuţi, urmă Sara; nu-mi pot încheia această rochie afurisită şi mă dor degetele...

Laurens, palid ca un mort, se apropie de ea.

Lumea îl credea fericit şi el punea un mare preţ pe această credinţă.

Fericirea ce i se presupunea ar fi fost aşa de mare în realitate, încât şi lui numai părerea-i era mai scumpă decât viaţa.

Dacă s-ar fi putut naşte vreo îndoială, dacă ar fi zărit unul din acele zâmbete, a căror însemnătate se gustă, dacă ar fi auzit unul din acele cuvinte şoptite, care rănesc ca veninul unui şarpe, aceasta ar fi stârnit ura din sufletul lui.

El se apropie de ea şi în acel moment mâna tremurătoare apucă nasturii rochiei.

El încercă să le prindă, mâinile lui erau slabe şi tremurau.

— Nu pot doamnă, spuse el cu geamăt, pe onoarea mea, nu pot.

Sara se întoarse şi-l respinse cu un semn din cap, cum ar fi făcut cu un copil neîndemânatic.

Nerăbdarea făcu să i se roşească obrajii, ochii ei străluceau şi niciodată Laurens n-o văzuse aşa de frumoasă!

Picioarele-i slăbite se îndoiră, el căzu în genunchi.

— Nu pot! repeta el fără să ştie ce zicea.

— Mai încearcă, răspunse Sara Haide, domnule, fii aşa de bun şi mai încearcă!

Agentul de schimb îşi împreună mâinile cu un gest disperat, o lacrimă arzătoare îi curse din ochi.

— Ascultă, zise el, ştiu că nu voi trăi mult de acum înainte... mai dă-mi câteva luni, Sara! Câteva săptămâni, dacă vrei!... Când nu voi mai fi, vei fi liberă...

Micuţa dădu din umeri zâmbind.

— Vei trăi o sută de ani! replică ea. Toată lumea ştie că o nevralgie este o dovadă de viaţă lungă!... Pentru Dumnezeu! Domnule, să nu pierdem timpul astfel!

— Sara! Sara! urmă nefericitul tot rugându-se, ştii bine că fac tot ce vrei!... Ai o patimă pe care lumea ar fi judecat-o aspru: eu ţi-am sprijinit-o... te-am ajutat adeseori că să părăseşti locuinţa noastră la miezul nopţii şi acum... Dar ieşeai pentru joc, Sara, şi ce-mi pasă de un viciu, când acest viciu e al tău!... Te iubeam veselă, te-aş iubi criminală... dar astăzi, Dumnezeule! Nu te duci să joci cărţi.

Sara se arătă bosumflată ca un copil şi apucă cele două mâini ale soţului său spre a-l ridica.

— Să vedem, zise ea, s-a isprăvit? ...

Laurens îşi dusese amândouă mâinile la fruntea-i înfierbântată.

— Doamnă, zise el cu un glas mai întărit de indignare, nu vreau să plec!

Micuţa se dădu înapoi un pas încrucişându-şi mâinile pe piept.

Respira sacadat, ochii îi aruncau fulgere, era îngrozitor la vedere.

— Nu vrei!... repetă ea cu o voce care vibra mult timp în tăcerea din camera de dormit.

Agentul de schimb nu răspunse.

O secundă el susţinea privirea fixă şi pătrunzătoare a soţiei sale.

Apoi ochi lui se aplecară învinşi.

Zâmbetul se întoarse pe buzele Micuţei, care înainta spre el în glumă.

Laurens îi încheie rochia.

Ea îşi puse dominoul şi luând de pe sobă o lumânare o puse în mâna soţului său.

— Luminează-mi calea, zise ea.

În loc să apuce pe scara cea mare ce cobora la poartă, ea intră în apartamentul domnului de Laurens.

În cabinetul acestuia era o scară care comunica cu birourile situate jos. Biroul avea o uşă spre stradă.

Trecând prin cabinet, Micuţa luă o cheie de pe sobă.

Era învederat că şi în alte daţi mai umblase pe acel drum.

Cu cheia deschise uşa de la stradă, înainte de a ieşi, întinse mâna soţului său. Agentul de schimb avea mâna rece, ca şi cum ar fi fost o bucată de gheaţă.

— Pe mâine! zise ea sărind veselă pe trotuar.

După ce plecă, domnul de Laurens rămase mult timp în acelaşi loc, nemişcat şi palid ca un mort.

— Dacă aş urma-o!... murmură el în sfârşit.

Dar nu se mişcă şi îndată zise:

— Nu! Vai! Nu!... A vedea aşa ceva, ar însemna să mor!...

El urca scara cu greu ţinându-se de rampă.

În loc să rămână în apartamentul său, se duse iarăşi în iatacul Micuţei.

El se aşeză în fotoliul în care şezuse Micuţa şi pe spatele căruia era pus capotul ei.

După câteva minute, respirând greu, el apucă capotul şi-l duse la gură ameţit de o beţie.

— Ea mi-a luat totul, zise el, averea mea, onoarea mea... şi viaţa... dar o iubesc! Vai! O iubesc!...

Capitolul X - Sala lui Grisier

Inima lui Franz era plină de bucurie.

Dragostea pentru domnişoara d'Audemer era un sentiment serios sub aparenţe fluşturatice.

Gândindu-se la Denise se simţea devenind bărbat. El concentra zburdălnicia veseliei sale de copil, se restrângea în sine însuşi gustând cu gelozie fericirea.

Denise îi spusese secretul ei. Denise era a lui. Ea îl iubea; totul pierea înaintea acestei gândiri. Duelul său de a doua zi şi plăcerile din ultima sa noapte de carnaval.

Fericirea lui ţinu o jumătate de oră, apoi firea lui zburdalnică se eliberă.

Se ruşina de sine însuşi că se pusese pe suspine şi de aceea îşi scutură deodată toate visările.

— Ea va fi gândirea mea din urmă, murmură el. Dacă voi muri, numele ei îmi va veni pe buze, dar până atunci, zău! Trebuie să trăiesc şi să trăiesc cumsecade!

Tot gândindu-se astfel, el urmase linia bulevardelor, unde lumea se tot schimba.

El intră în primul restaurant pe care-l găsi şi mâncă foarte puţin, căci cu toată fanfaronada lui de voinic, amintirea Denisei îl chinuia necontenit, nici nu dorea să ştirbească prea tare comoara.

După masă emoţia i se mai potoli.

Denise nu mai avu parte de gândurile lui. Restul se împărţea între o mulţime de lucruri: săbii, un strălucit costum de bal, şampania ce spumegă în pahar şi nişte ochi mari negri care priveau zâmbind...

Era un fel de profanare în această împărţire.

Denise, aşa curată şi aşa de iubită, nu putea fi mult timp în mintea lui Franz, alături de visurile lui nebune.

Franz îndepărtă repede gândul de la domnişoara d'Audemer şi făcu ca acei superstiţioşi, pe jumătate păcătoşi, pe jumătate evlavioşi, care acoperă chipul sfânt de la căpătâiul lor în ceasul Venerei.

Capul ce înălţa îndrăzneţ şi viteaz, scuturându-şi buclele blonde ale părului.

Nu mai avea limită: se găsea iarăşi în tinereţele sale neîmblânzite, gata să alerge spre toate veseliile şi să înfrunte orice primejdie.

Ieşind din restaurant, prima lui grijă fu să se ducă în strada Vivienne să-şi închirieze un costum spre a fi gata la ora balului.

Din mulţimea de costume destinate după tradiţia veche a carnavalului său inventate de închipuirea nesecată a lui Moreau, Franz alese o îmbrăcăminte de paj care va fi plăcut desigur multor *lorette* drăguţe.

Era un costum nostim, în care catifeaua, mătasea şi aurul se amestecau, fără prea mult respect pentru suverani, dar cu un gust deosebit.

Spre a-l purta trebuia să fie Franz sau o femeie frumoasă.

Franz îl încercă şi se privi într-o oglindă mare, în care se mai oglindiseră în acea seară atâtea capete sucite.

Oglinda îi arătă o talie fină şi îndrăzneaţă, un adevărat zâmbet de paj şi nişte ochi în stare să înnebunească cincizeci de castelane.

Fără îndoială că nici frumosul Narcis nu văzuse ceva mai frumos în cristalul apei sale mitologice.

Dar Franz iubea mai mult pe altcineva pentru ca să se adore pe sine.

Negustoreasă începu să râdă şi-i dădu un bilet de doamnă.

— Trebuie să iei o mască, zise ea, şi vei intra pe gratis...

Franz cumpără o mască.

— Voi veni să mă schimb aici la miezul nopţii, zise el, îmbrăcându-şi pantalonii şi redingota.

Negustoreasa ieşi spre a se uita după el cum mergea pe trotuar.

Ea văzuse peste zi atâţia marţafoi urâţi şi atâţia lei hidoşi, încât simţea nevoia să se despăgubească cu o plăcere adevărată.

Franz trecu prin piaţa Bursei, pe lângă capătul străzii Notre-Dame-des-Victoires care ducea în bulevard.

În colţul bulevardului şi al foburgului Montmartre era un pasaj strâmb, lung ca o uliţă, înaintea căruia stăteau totdeauna trei patru trăsuri.

Franz intră în pasaj şi zise câteva cuvinte portarului, care-i arătă numărul trei în curte.

Era noapte şi nu prea era lumină în pasaj.

Franz, care nu mai fusese pe acolo, ar fi putut să tot caute numărul trei, dacă prin obloanele de scânduri, care înlocuiau ferestrele uşii sălii, nu s-ar fi auzit un ciocănit specific.

Franz trase cu urechea şi deosebi lesne zgomotul floretelor care se încrucişau.

El bătu la uşă, dar neprimind răspuns din cauza zgomotului dinăuntru, intră.

El intră astfel într-o sală de mărime mijlocie, plină de oameni îmbrăcaţi cu pieptare de piele.

Numai câţiva aveau costumul burghez şi aveau rol de spectatori.

Franz era în sala lui Grisier, maestrul de arme literar, care a pus săbii în mâinile celor mai iubiţi fii ai lui Apollo, maestrul fericit, ai cărui elevi sunt sau poeţi sau prinţi, maestrul învăţat care a dat floretei o gândire şi care a făcut ca scrima să ocupe un loc între artele inteligenţei.

Franz se oprise cu sfială în intrarea coridorului din dreapta uşii. El privea.

În sală era o dezordine confuză unde nu putea cunoaşte nimic.

Era un zgomot asurzitor, conversaţiile erau amestecate, floretele se ciocneau, încălţămintea răsuna pe podea şi strigătul biruitor al luptătorilor răsuna.

În mijlocul sălii, pe salpetrul bătucit, trei perechi de domni, cuirasaţi până la bărbie şi cu faţa acoperită de o ţesătură de fier, îşi dădeau lovituri fără milă.

Nici unul nu scăpă nelovit, nici nu rămânea dator.

Floretele se îndoiau sau se frângeau ca sticla, curgea transpiraţia pe păr şi se auzea, sub măşti, gâfâiala adversarilor.

Oamenii îmbrăcaţi de sărbătoare, cu florete în mână, cu masca ridicată ca viziera unei chivere, îşi aşteptau rândul lor cu nerăbdare, alţii, simpli judecători, aveau paltoane sau haine negre, ţinând la ochi lornionul de amator.

Erau, în fine, ca pretutindeni, Mirelune şi Ficelle, amândoi cu lornionul la ochi, făcând parte din mulţime, unul vesel, al doilea trist şi dând gratis spectacolul generoasei lor prietenii.

Franz intră în sală încet, Eugen Grisier, nepotul profesorului, luase în asalt un maestru de arme de regiment, pe care-l învinsese în şase partide egale, în aplauzele galeriei.

Îi arătară pe un om îmbrăcat în alabastru, care urmărea cu coada ochiului asalturile elevilor săi, făcând în acelaşi timp asalturi de calambururi cu contele de Mirelune.

Franz întrebă pe vecinii săi despre Grisier.

Franz se strecură printre oameni spre a vorbi cu Grisier.

El îi zise câteva cuvinte încet. Profesorul îl examină de jos până sus.

— Domnule, replică el, sunt la ordinele dumitale.

El se dezbrăcă de hainele albastre, îşi încheie pieptarul şi-şi puse masca.

Mirelune arătă cu degetul către prietenul său, Ficelle, pe noul sosit.

Acesta încercă să facă o glumă asupra tânărului, dar nu putu.

Ceea ce lipseşte în sala Grisier este locul. Trebuiră să aştepte ca doi combatanţi să înceteze. Franz se uita la toţi aceşti oameni care mânuiau sabia cu uşurinţă: se uită la Eugen, ţeapăn pe picioarele de oţel, ochii la pândă, mâna repede ca fulgerul, şi nu putu să nu simtă o invidie secretă.

După câtva timp de aşteptare, Grisier îl aşeză în gardă, punându-i în mână o floretă.

— Avem să stăm de vorbă îndată, zise el, dar acum e prea multă lume... Ia seama, te rog!

Din îndrumările desluşite ale profesorului, Franz învăţă într-o clipă logica celor două garde, a asaltului şi a retragerilor. Întâia lecţie ţinu un sfert de oră.

— Ai obosit? întrebă Grisier.

— Nu, răspunse Franz.

Şi într-adevăr faţa copilului de abia se rumenise puţin.

Nu transpirase deloc sub părul buclat şi pumnul era ţeapăn.

Grisier zâmbea sub mască.

— Ai sânge rece, zise el, şi nu te credeam aşa zdravăn. Mi se pare că adversarul nostru nu ne va birui aşa lesne!

— Aşa cred şi eu, răspunse Franz. Voi face ce voi putea, înainte, te rog.

Grisier îl puse iarăşi în gardă şi îi apucă sabia de vârf făcându-se că descrie un cerc întreg.

— Aceasta se numeşte contra-cartă, zise el şi parează orice lovituri... Parează!

Franz execută la început mai rău, apoi tot mai sigur.

După vreo zece încercări, Grisier îi zise că era bine.

— Atunci, replică Franz, arată-mi acum să lovesc.

— Răbdare! Răbdare! îi zise Grisier de sub mască, n-am ajuns încă!

Era târziu.

Lumea umplea sala schimbându-şi costumele de scrimă cu hainele de oraş.

O oarecare curiozitate se deşteptase în sală, văzând pe profesor luându-şi pieptarul şi masca la o oră aşa de înaintată.

Toţi se uitaseră la tânărul frumos, care părea a fi aşa de şubred, şi care se cunoştea că nu mai luase floreta în mână.

Se ghicea că era vorba de o lecţie de duel.

Dar lecţiile de duel nu sunt lucruri rare şi deci nimeni n-ar fi îndrăznit să pună o întrebare indiscretă.

Sala se golea încet şi dacă îşi comunicau unii supoziţiile lor, aceasta se făcea în şoaptă sau după ce treceau pragul uşii.

O mare parte dintre asistenţi plecase deja, când uşa se deschise şi intră un nou sosit.

El intră ca un om care mai fusese aici şi cunoştea lumea din sală.

Trecu neobservat pe lângă Franz şi se duse după perdelele despărţiturii, unde se schimbau hainele.

El era înfăşurat într-o mantă mare, al cărei guler ridicat îi ascundea faţa.

Ajungând după perdea, el se aşeză pe un taburet şi rămase nemişcat.

Printre perdele ochii lui se îndreptară spre tânărul Franz, care primea lecţia.

— Eşti obosit? îl întrebă încă o dată Grisier.

— Nu, răspunse Franz, a cărui mână parcă se făcuse de fier...

În sală era o căldură nesuferită şi în spatele perdelelor, această căldură era şi mai mare, căci acolo era soba încălzită.

Noul venit îşi lăsă gulerul mantalei spre a respira mai bine.

Eugen, care acum se îmbrăca lângă el, îi întinse mâna ca unui vechi cunoscut şi îl salută numindu-l baron de Rodach.

— De mult n-ai mai venit aici, zise el.

— Am călătorit, răspunse baronul.

Apoi începu iarăşi să privească pe tânărul Franz, printre perdelele întredeschise.

În sfârşit, Franz, începea să se simtă obosit.

El îşi plecă în jos floreta.

— Mă vei obosi înainte de a şti să atac, domnule! zise el.

— Răbdare! replică Grisier, mai avem până mâine dimineaţă.

— Ba nu! îl întrerupse iute tânărul, mai am şi alte lucruri de făcut în noaptea asta!

Nu mai erau în sală decât doi-trei oameni întârziaţi şi tot atâţia de după perdele.

Grisier îl puse pe Franz să stea pe divanul tare care era de-a lungul peretelui.

— Să vorbim niţel, zise Grisier, pe când ţi se odihnesc picioarele şi mâinile... Ai avea gând să ucizi pe adversarul dumitale?

Franz nu-şi pusese deloc această întrebare.

— Zău, răspunse el, asta-mi este cam totuna.

— Nu eşti dumneata cel insultat? urmă Grisier.

— Ba da... dar şi eu am insultat... Mi-a zis: Eşti un înşelător! Eu am aruncat paharul în obrazul neruşinatului...

— În cafenea?

— În cafenea.

Grisier strâmbă din nas.

Faţa copilăroasă a lui Franz făcuse pe Grisier să creadă că fusese vreo ceartă de nimic. Grisier era în Paris cel mai mare împăciuitor în asemenea afaceri.

— Şi adversarul dumitale, urmă el, având tot mai puţină speranţă, este fără îndoială vreunul din camarazii dumitale?

— Nu, răspunse Franz. Este unul din acei ipochimeni, a căror mutră o vede cineva din când în când în locurile unde lumea bea sau joacă. Nu i-am cunoscut numele decât în momentul când mi-a dat cartea de vizită.

— Şi poţi să-mi spui acest nume?

— Verdier, răspunse Franz.

Grisier tresări.

Baronul de Rodach, care se apropiase încet, tresări mai tare decât Grisier.

— Verdier! murmură el, căutând să îşi aducă aminte. Unde am auzit oare acest nume?

Fruntea i se încreţi sub sforţarea pe care o făcea spre a-şi lumina amintirea.

Deodată îi căzură braţele în jos şi îşi ridică capul zicând în sine:

— Mi-aduc aminte! Da, da! Este omul din stradă Fântânilor!... Ceva îmi spunea că vorbele sale mă atingeau de aproape... Aha! Figura îmi este gravată aici, adăugase el trecându-şi mâna pe frunte; nu-mi va fi greu să-l recunosc.

— Verdier! repetă la rândul lui Grisier, a cărui faţă se întunecase, acesta e un duelgiu de mâna a doua!... Ştii aceasta?

— Îl credeam de mâna întâi, răspunse Franz.

— Ce sper bătându-te cu el?

— Puţin lucru, dar nu mi-e frică.

Zicând acestea, el avea necontenit pe buze zâmbetul de copil şi ochii săi mari şi albaştri, îşi ţineau privirea senină şi dulce îndreptată spre Grisier.

Acesta îşi plecă fruntea.

— Domnule, zise el, după părerea mea un asemenea duel este un omor!... La aşa ceva eu nu-mi pot da sprijinul.

— Domnule, răspunse Franz cu un ton hotărât, acest duel îmi place aşa cum este... Dumneata nu eşti în stare să-l împiedici, pentru că eşti ţinut să păstrezi secretul... Dacă nu-mi dai sprijinul dumitale, atunci nu faci decât să mă lipseşti de cel din urmă mijloc ce aş avea să scap de primejdie.

Grisier rămase puţin pe gânduri.

— Gândeşte-te, urmă Franz, dacă nu vrei, eu nu-mi voi da osteneala de a mai căuta alte lecţii... Mâine dimineaţă mă voi duce pe teren şi ce va da norocul!...

Grisier tot nu răspunse încă.

Franz se ridică.

— Trebuie să plec? întrebă el.

Grisier se uită împrejur, toţi plecaseră din sală.

Doar baronul de Rodach, era ascuns în spatele perdelelor.

Grisier făcu semn lui Franz să rămână. Traversă sala cu paşi uşori şi luă din cui două săbii goale.

Franz lăsă floreta şi luă una din acele săbii, al cărei vârf era înfăşurat într-un buton sau nasture.

Din contra, sabia pe care o ţinea Grisier era cu vârf şi ascuţită.

Franz voi să-şi pună iarăşi mănuşa apărătoare.

— Fără mănuşă! îi zise Grisier, şi fără mască! Mâine nu vei avea nimic din toate astea, şi un vârf de sabie îţi va luci pe dinaintea ochilor... Eşti viteaz, domnule, sunt; sigur de asta dar acele întâi ameninţări ale fierului uimesc şi pe cei mai curajoşi... Deprinde-te cu ele!

Franz se puse în gardă şi lecţia urmă.

Grisier aducea dinadins vârful sabiei în ochii tânărului, care pară cu o precizie uimitoare.

Mâna deprinsă a profesorului obosea mai repede decât a elevului.

Când trecură de la parade la atacuri, focul lui Franz abia stăpânit, izbucni deodată.

Nu-l mai putea opri!

El năvălea în sabie cu o îndârjire nebună şi Grisier îşi desfăşura toată îndemânarea proverbială spre a nu-l răni.

— Dacă vei ataca astfel, zise el în sfârşit, vei fi ucis la primul pas.

Franz se înfierbântase pe nesimţite. Ochiul, blând de obicei, strălucea cu o lumină teribilă. Era în creierii lui un fel de beţie.

— Ba voi ucide eu! strigă el aruncându-şi la spate buclele umede ale părului său. Mâine, îţi jur pe onoare, că voi avea sânge rece! Voi da contraatacuri şi terţe, semicercuri şi celelalte... Dar acum învăţ să lovesc. Ia seama! Profesorul meu, încearcă să parezi tu însuţi şi nu mă menaja deloc!

El încrucişă fierul şi folosindu-se de poveţele primite, izbi sabia drept şi rapid.

Grisier voi să pareze, dar sabia se rupse în bucăţi pe pieptul lui.

O exclamaţie veni de pe buzele lui Rodach, care se agita nerăbdător în spatele perdelelor.

Capul îi ardea şi mâna oprea bătăile inimii.

— Ce frumos e! îşi zise el, şi cât de curajos... Cum luceşte în privire inima părinţilor săi!... Oh! El este! El este!

Timp de o secundă, Grisier rămase uimit în faţa acestei lovituri puternice, care îl atinsese în mijlocul pieptarului; apoi începu să zâmbească.

El se simţi cuprins de dragoste pentru acest copil necunoscut.

— M-ai lovit! zise Grisier înclinându-se, ia-ţi o altă sabie şi continuăm.

Franz îşi aruncase bucata de sabie.

El se întoarse şi se uită la ceasornic.

— Poate nu ştiu încă destul, răspunse el, dar e târziu şi nu mai am timp. Şi apoi obosesc şi dacă vom continua, nu voi fi în stare să dansez.

Grisier, se uită la el ca şi cum nu l-ar fi înţeles.

Franz îşi îmbrăcă jiletca şi redingota.

— Să dansezi! mormăi Grisier scandalizat.

— E ora unsprezece şi jumătate, urmă Franz, şi mâine la şapte trebuie să fiu în păduricea de la dreapta porţii Maillot… se zice că-i loc potrivit… Scumpul meu maestru, când cineva nu poate dispune decât de şapte ore, e zgârcit cu timpul său… iartă-mă dacă te părăsesc aşa fără veste.

El îşi încheie repede redingota, care îi arăta talia-i elegantă şi subţire.

Rodach asculta cu luare aminte ca să nu uite nici un cuvânt.

— Adu-ţi aminte bine, zise Grisier rezumând lecţia: pune-te în gardă la distanţă încât vârful sabiei dumitale să atingă abia pe a adversarului dumitale… înaintează, parează, răspunde şi atacă repede!

— Ştiu toate astea, răspunse Franz, voi căuta să le uit pe toate în noaptea asta, spre a mă folosi de ele când se va lumina de ziuă.

— Vei face mai bine să te gândeşti la ele… începu Grisier.

— Ba nu, replică Franz, vreau să am noaptea întreagă pentru mine. Şi dacă nu mi-ar fi ocupată noaptea asta, aş avea la altceva să mă gândesc!

Aducându-şi aminte de domnişoara d'Audemer, zâmbetul lui fu cuprins de melancolie.

El îşi opri un oftat şi întinse mâna lui Grisier.

— Adio şi-ţi foarte mulţumesc, scumpul meu profesor, zise el. Dacă voi avea noroc mâine dimineaţă, voi veni să-ţi povestesc ce-am păţit. Dacă nu, nu mă vei mai vedea.

Fraza se completă cu un gest plin de nepăsare. El plecă spre uşă.

Grisier îl urmă fără voie şi fără să ştie ce făcea.

El, maestrul de arme vestit, care văzuse moartea deasupra atâtor capete, el era mişcat până a-şi simţi ochii umezi şi vocea tremurândă în gât.

— Adu-ţi aminte, repetă el, variază contrele spre a nu ţi se ghici scopul… nu înainta fără să ai gata o paradă.

Franz trecuse pragul uşii.

— Mulţumesc! replică el, mulţumesc şi adio!

Grisier se uita după el cum se grăbea…

— Ascultă! strigă el. Nu te pot lăsa să pleci astfel. Ai martori?

Franz trecuse deja jumătate din pasaj şi răspunsul îi sosi ca un ecou depărtat.

— Voi găsi la balul mascat! zise el.

Grisier se întoarse în casă, cu inima mişcată şi zâmbind deşi era trist.

— Ce băiat viteaz şi voios! îşi zise el… Ce bine ar învârti sabia!… Ce inimă! Şi ce braţ!

Baronul de Rodach sta drept în mijlocul sălii; Grisier, pe gânduri, nu-l zărea.

— Zău! urmă el, descheindu-şi pieptarul, nu ştiu dacă nu mă-nşel, dar mi se pare că se va întoarce sănătos!

— Eu te asigur despre aceasta! zise glasul bărbătesc şi grav al lui Rodach.

Grisier sări în sus şi se întoarse surprins. Văzu un colţ al mantalei dispărând în pridvorul cel mic şi auzi afară sunetul metalic al cizmelor împintenate. Ieşi fuga afară.

Statura înaltă a baronului se pierdea deja în întunericul bolţii din capătul pasajului.

Capitolul XI - Omul cu trei costume

Era ora trei dimineaţa.

Sala Favart tremura sub ploile dezlănţuite.

Toată acea lume schimbătoare şi amestecată care se adună pe la balurile cu măşti şi care se învălmăşeşte, aleargă, strigă, era adunată aici şi voind să petreacă îşi făcea un rău dintre cele mai mari.

Se înţelege, că domnul conte de Mirelune şi Amable Ficelle, autorul *Sticlei de şampanie*, nu lipseau de la serbare.

Ficelle îşi frământa creierii săi seci. Mirelune făcea intrigi.

Adică rupea dominourile trăgând de ele şi şoptea sub capişoanele de satin cuvinte triumfătoare:

— Te cunosc, măicuţă!...

Ficelle avea un nas tâmpit de carton pe naşul său ascuţit şi Mirelune avea un nas ascuţit de carton pe nasul lui tâmpit.

S-ar fi zis că făcuseră un schimb amândoi şi că amândoi pierduseră.

De abia se puteau mişca în atâta mulţime.

Lumea se legănă compactă şi strânsă scoţând un murmur confuz, din şoapte, din ţipete de femei şi din hohote de râs.

În mijlocul învălmăşelii era o pereche care voia să-şi facă drum şi părea a căuta pe cineva.

Era un tânăr înalt, cu faţa regulată şi blândă, purtând un pantalon de husar şi un frac de ofiţer de marină.

Părea că are douăzeci şi cinci sau şase de ani.

Faţa, înviorată de plăcere, arăta sinceritatea şi un fel de slăbiciune, nu acea slăbiciune din teamă, ci din uşurinţa cu care crede şi prin care se înşeală lesne.

Era frumos. Zâmbetul lui avea nobleţe şi farmec. Inima lui gata de iubit, sinceră şi încrezătoare, se oglindea în privirea lui blândă.

Acesta era tânărul viconte Julien d'Audemer, sergent pe o corabie, ce sosise la Paris numai de câteva ore.

El ţinea de braţ un paj mascat, care părea a fi prea înalt ca să fie o femeie şi prea delicat spre a fi un bărbat.

— Ne-am înţeles, zice vicontele, încercând să vadă pe deasupra capetelor vecinilor săi. Îţi voi fi martor, Franz, dacă nu mă laşi să pun la punct pe acel ticălos... Dar unde naiba s-au ascuns doamnele noastre?

— Le-am văzut mai adineauri, răspunse Franz, când se oprise între noi şi ele găliganul acela îmbrăcat nemţeşte. Ai băgat de seamă cum se uita la mine, Julien?

— Am observat că urmărea de aproape dominoul meu albastru, răspunse Julien. M-aş prinde că le cunosc. Dar eu miros că sunt femei frumoase... Asta-i minunată şi aş sufla-o şi regelui!

Se zice că un tânăr ofiţer de marină este mai mereu cam nesărat.

Julien coborând jos din trăsură, petrecuse ora la Frères-Provencaus. Se simţea acum în stare să iubească orice domino din bal.

Franz îşi plecă fruntea pe gânduri.

— Privirea lui mă urmăreşte! murmură el vorbind singur. Parcă-l văd şi acum... Este un cavaler mândru, pe legea mea! Când voi fi la vârsta lui, aş vrea să am un cap ca al lui!

— Aşa, zise Julien, parcă eşti un erou de teatru în costumul acesta nemţesc!

— Mă gândesc, Franz, că mama mea se apropie tot mai mult de casa Geldberg şi ştii că şi eu am oarecare trecere, cel puţin pe lângă unul din membrii familiei.

— Te mai gândeşti să ei în căsătorie pe contesa Esther? întrebă Franz.

— Da, răspunse Julien, noi marinarii suntem statornici, dacă nu credincioşi. Esther e cea mai frumoasă femeie din Paris! Dar nu e vorba de asta: voiam să zic, că s-ar putea face încercare pe lângă familia Geldberg şi să vă împăcaţi.

— Nu, răspunse Franz.

— Dar mi-ai mărturisit tot: n-ai avere.

— N-am nimic, însă nu vreau.

— Bine, dacă-i aşa!... Cu toate astea tocmai încăpăţânarea asta a făcut să-mi placi, micul meu Franz. Nu erai decât un copil când te-am întâlnit pentru întâia dată în saloanele Geldberg; dar şi atunci ziceai: aşa vreau...

Franz îl întrerupse strângându-i braţul.

— Priveşte, zise el.

Degetul lui întins arăta spre celălalt capăt al sălii.

— Este neamţul nostru! zise Julien, care se uitase în direcţia arătată, numai că şi-a schimbat costumul.

— Şi vorbeşte cu el, zise Franz.

Julien îşi puse mâna la ochi spre a vedea mai bine.

Într-adevăr acela pe care îl arăta Franz vorbea cu două doamne în domino de satin, unul albastru, altul negru.

Era un tânăr, cu o figură frumoasă şi plină de voioşie.

El purta un costum strălucit spaniol, cu mii de nasturaşi de argint şi cu eşarfă cu ciucuri.

Doamnele pe care le oprise se puteau recunoaşte nu numai prin culoarea dominourilor, ci şi prin deosebirea taliei lor.

Dominoul negru era mai graţios, gingaş.

Dominoul albastru avea un mers impozant, cutele indiscrete ale satinului făceau să se ghicească o talie bogată şi fără cusur.

— Ele sunt, zise Franz, să trecem, sunt nebun după această femeie şi omul acela mă intrigă... trebuie să ajungem la ei.

Nici Julien nu voia altceva.

— La naiba! strigă el, şi eu sunt nebun!... Uită-te, Franz! Este regina balului!... Dacă ticălosul acela de spaniol îi face curte, ne vom bate joc de el.

Îşi făcură drum cu mare greutate.

Ei înaintau încet.

La jumătatea drumului văzură pe cele două doamne luând fiecare un braţ al tânărului şi dispărând în coridor.

Ei se opriră dezamăgiţi.

— Ne-am înfundat, zise Julien.

— Mă prind, adăugă Franz, că nu-l vom vedea aşa curând. Dacă vom lua acelaşi drum ca ele, ar putea ţine aşa toată noaptea... mai sigur este să ieşim pe uşa opusă şi să-i întâlnim... La noroc!

— Fie, replică Julien. Sunt sigur că a mea e frumoasă ca un înger!

— Dar a mea! zise Franz. Închipuie-ţi Julien, adăugă el roşindu-se niţel, că sunt amorezat şi amorezat serios pentru toată viaţa.

— Ei! Aşa ! făcu tânărul viconte; de dominoul negru?

— Nicidecum! De o fată tânără pe cât de curată, pe atât de frumoasă!

— Pe cât de sfântă, pe atât de gingaşă! declamă Julien, asta-i ştiut!

Franz se uita la el pe dedesubt, ca şi cum s-ar fi stăpânit să-şi oprească râsul.

— Sfântă şi gingaşă! repetă el, într-adevăr, ai zis-o singur, Julien, şi cu toate astea acel drac de domino negru m-a fermecat!

— Dar şi sfânta este aici? întrebă vicontele.

— Aş! replică Franz. Îţi spun că este o copilă dulce. Julien... o inimă de înger, cum ţi-o închipui pe sora dumitale, sau pe mama dumitale când era tânără...

Cât se vedea din faţa lui Franz sub masca de catifea, el se roşise ca sfecla.

El îşi întoarse capul şi câteva secunde stătu zăpăcit ca un om care se teme că a spus prea multe.

Însă Julien d'Audemer nu înţelesese nimic afară de cuvinte şi nu-i lua în seamă tulburarea.

— Iată că fără să vrei îmi deştepţi toate remuşcările, zise el; sunt încă un şcolar, Franz! Când am sosit, am zărit pe ziduri afişul acestui bal îndrăcit şi în loc să mă duc la mama care mă aşteaptă, m-am costumat cum am putut mai bine. Spune-mi, Franz, Denise e tot frumuşică?

— Minunată! răspunse Franz cu glasul pe jumătate.

— Dar mama mea tot are de gând să o mărite după cavalerul de Reinhold?

Franz vorbi şi mai încet.

— Am auzit vorbindu-se, replică el, dar n-am crezut niciodată. Domnişoara d'Audemer e aşa de frumoasă şi cavalerul e urât şi bătrân!

— Ba nu, zise Julien, mai are păr pe cap.

— O perucă!

— Are dinţi...

— Sunt falşi!

— E înflorit ca un trandafir.

— De suliman!...

— Talia lui este bine făcută...

— Umplută!

— Este putred de bogat...

— Aici n-am nimic de zis. Dar de când am părăsit casa lui Geldberg, nu mă mai duc în lume şi nu ştiu ce se petrece. Dumneata însă, Julien, eşti serios hotărât să te însori cu contesa?

— Zău, scumpul meu, răspunse vicontele, mama mă îndeamnă mai mult. Ea are o avere strălucită... şi mi se pare pe legea mea că sunt îndrăgostit de ea.

Franz îşi opri un cuvânt care îi veni pe buze. Tăcu.

Ajunseră lângă uşa opusă celei pe unde ieşiseră cele două doamne şi cavalerul.

Când să treacă pragul, Franz se întoarse spre a-şi arunca încă o privire în salon.

— Aşa! Sunt nebun oare, zise el oprindu-se deodată. Uită-te Julien, uită-te!

Vicontele strigă de mirare.

Tot în locul de unde pornise costumul de spaniol, cavalerul german stătea în picioare, plimbându-şi peste mulţime privirile sale liniştite.

— Îşi va fi schimbat costumul! zise Julien mirat.

— Nici n-a avut când, răspunse Franz. Dar vezi pe cât era de vesel adineauri, pe atât de trist pare a fi acum.

— Aşa este...

— Şi cu toate astea el este, nu mă pot înşela.

— El este!

— M-aş prinde că aici e la mijloc vreo poveste ciudată... şi aş fi în stare!...

Franz se întrerupse şi vioiciunea îi scăzu deodată.

— Dar ce mă interesează? murmură el plecându-şi capul. N-am timp să-mi bat capul cu ghicitori... Să ne urmăm vânătoarea, Julien. Doamnele noastre trebuie să fie libere şi poate ne caută.

Coborâră scara care nu se vedea sub picioarele mulţimii.

Julien se întorcea deseori spre a vedea dacă tânărul deghizat în cavaler bavarez, nu-l urmărea.

Franz se gândea.

— Dumneata eşti gentilom, Julien, zise Franz, pe când intrau în bal, trebuie să ai idei mai aspre decât noi ăştia, copii ai întâmplării... Dacă ai iubi o femeie bogată, frumoasă şi nobilă ca şi dumneata şi dacă s-ar întâmpla să o întâlneşti într-unui din acele locuri deochiate unde orice virtute este atinsă, ai da oare bucuros numele părintelui dumitale acestei femei?

— Despre ce loc vorbeşti?

— Sunt douăzeci!... Un bal mascat, de exemplu.

Figura vicontelui deveni serioasă.

— Şi de ce mă întrebi aceasta? murmură el.

— Ca să ştiu...

Julien se gândi puţin.

— N-am iubit niciodată decât o femeie în viaţa mea, răspunse el în fine, această femeie este Esther de Geldberg, pe care o cunoscusem înainte de a se mărita, pe când familia mea era săracă, şi eram colegul dumitale în birourile din stradă Ville-l'Evêque... este o dragoste veche, la care mă gândesc totdeauna şi de care vorbesc rar... Dacă aş vedea pe Esther în bal, aş pleca mâine şi m-aş îmbarca din nou, lăsând aici toate speranţele mele de a mai fi fericit... Dacă cineva mi-ar spune că a văzut-o în bal, i-aş răspunde că minte şi l-aş ucide.

Vocea lui Julien d'Audemer era gravă şi ochii lui exprimau o hotărâre neaşteptată.

Toată moliciunea lui nepăsătoare se prefăcuse într-o tărie năpraznică.

Un cuvânt veni pe buzele lui Franz, dar se abţinu.

— Dar dacă omul care ţi-ar spune aşa ceva ar fi un amic al dumitale? murmură el.

Sprâncenele vicontelui se încruntară. El tăcu o secundă şi se uită la tovarăşul său în faţă.

— Oare ai văzut-o dumneata? pronunţă el încet cu buzele strânse.

Franz stătu la îndoială un moment şi faţa lui ascunsă sub mască nu putu trăda ceea ce voia să zică.

Rezultatul gândirii sale fu un hohot de râs cam silit.

— Ce prostie! strigă el, contesa doarme liniştită în casa Geldberg şi nu dumneata mă vei ucide, domnule viconte!

Faţa acestuia se însenină.

Aşa îi mai venea să creadă.

— M-ai speriat, zise el zâmbind. Drept pedeapsă îmi vei da amănunte asupra celor două dominouri, căci sunt sigur că le cunoşti pe amândouă.

— Poate le cunosc, replică Franz, dar nu pot spune nimic.

— Bravo! Eşti discret.

— Sunt două doamne mari.

— M-aş fi prins... apoi?

— Asta-i tot... Secretul dominoului negru e şi al meu pe jumătate, de aceea îl păstrez... Secretul dominoului albastru nu mă priveşte; de ce să-l dezvălui?

— E frumoasă?

— Minunată!

— Eşti sigur?

— Negreşit.

— Atâta-mi trebuie! strigă vicontele, care-şi căpătase toată veselia. Restul mă priveşte puţin, în cele din urmă. Dar oare nu e una din ele pe care o văd acolo?...

— Dominoul albastru! strigă Franz, ea e la braţ... pe onoarea mea! adăugă el; este iarăşi spaniolul.

— Şi dominoul negru e la braţul stâng, zise Julien, trebuie să vedem în fine dacă avem sau ba orbul-găinii: Ascultă, Franz, să facem un truc. O iei la stânga, pe când eu voi apuca la dreapta... Să nu-i pierdem din vedere şi orice ar face ei, unul din noi îi va întâlni.

— Primesc, zise Franz, noroc bun!...

Ei se despărţiră şi începură să străbată prin mulţime în direcţii opuse. Mergeau cu mare luare aminte, dar odată intraţi în învălmăşeală, îşi pierdură curând busola şi se îndreptau numai după configuraţia sălii.

Nu numai că nu mai zăreau pe cele două doamne, dar nu se vedeau nici unul pe celălalt.

Pe când Franz se zvârcolea şi căuta, simţi că cineva îl ia de braţ.

— Nu vrei inima mea, paj frumuşel? adăugă o voce veselă ca de om bine dispus.

Franz nu se putea despărţi cu totul de natură sa fluşturatică şi voioasă.

Fără să prevadă ce va ieşi din această aventură, el păstră tăcerea, întorcându-şi capul ca o femeie care caută aventuri şi vrea să strângă niţel undiţa.

Celălalt nu era un om care să se numere pentru aceste piedici cunoscute.

— Paj frumos, urmă el, te urmăresc de o oră. Marinarul care te ţinea la braţ adineauri e un gogoman dacă te-a părăsit... Priveşte-mă, sunt băiat mai frumos decât el.

Franz râdea înfundat, întorcându-şi necontenit capul de la curtezan.

El simţea umbletul legănat al cavalerului său şi ghicea că era beat, mai ales după glas.

Acesta îi strângea braţul cu multă dragoste, şoptindu-i la ureche declaraţii ameţitoare.

Încurajat de tăcerea lui Franz, el prinse iute curaj, îl luă peste mijloc şi îi trânti o sărutare lată pe obraz.

Franz îi dădu o lovitură de pumn pentru sărutare, unul din acei pumni vestiţi care se aplică la bal în metropola naţiunilor civilizate şi care ar omorî pe loc un taur.

Dacă nu era lumea, cavalerul ar fi căzut, dar şi un mort s-ar fi ţinut drept în înghesuiala aceea.

În loc să cadă, cavalerul turtise nasul domnului conte de Mirelune şi turti pe bietul Ficelle, căruia i se încurcă ironia în gură.

Cavalerul lui Franz se ţinea de burtă şi râdea cu hohot.

— Pe legea mea, zise el, păcat că eşti un bărbat, tinere! Aş da o sută de galbeni să găsesc o femeie în stare să dea un astfel de pumn!

Franz stătea în faţa lui cu masca ridicată, cu gura căscată şi cu braţele în jos. Parcă înlemnise de mirare.

Acel om beat care îl luase drept femeie, era iarăşi cavalerul german!

Cavalerul german îşi schimbase încă o dată costumul.

El purta o haină roşie armenească, pe jumătate deschisă, lăsând să i se vadă cămaşa desfăcută.

Franz îşi întorcea ochii împrejur ca şi cum ar fi căutat pe cineva să-i lămurească acest mister.

Dar nu erau decât necunoscuţi care se uitau râzând la această scenă, care se întâmpla adeseori în balurile mascate, dar cu toate astea era înveselitoare.

El îşi îndreptă ochii spre armean şi căută să descopere în faţa lui vreo deosebire, un semn oarecare, care să-l distingă de cavaler şi de spaniol.

Însă nu găsi nimic.

Era acelaşi om, liniştit şi grav în costum german, uşuratic, strălucitor şi surâzător. Acum era beat mort şi avea pe faţă apatia, răzând ca toţi oamenii turtiţi de vin...

Capitolul XII - Două dominouri

Armeanul râdea încă şi se uita la tânărul paj.

Acesta nu se supără şi nici nu se putea gândi la aşa ceva, de mirat ce era. El stă cu ochii deschişi şi se uita la acel om ciudat, care se schimba ca Proteu şi care părea că se înmulţeşte mergând.

Deşi îşi propusese să petreacă în orele acelei nopţi din urmă el uită balul şi sirena care îl interesase şi acum îşi frământa mintea spre a găsi cheia acestui mister.

Pentru ce aceste metamorfoze?

Făcuse pariu cu cineva?

Sau acest curios personaj îşi dădea atâta bătaie de cap numai spre a se distra?

Avea un scop serios? Şi care era acest scop?

Curioşii, care se strânseseră în jurul armeanului începuseră cu el fel de fel de vorbe glumeţe, domnul conte de Mirelune cerea daune pentru naşul lui turtit. Ficelle căuta să spună lucruri grozave, dar nu găsi decât vechi calambururi din *Sticla de şampanie*, vodevil într-un act cu diferite cuplete reprezentată pentru prima oară în *Teatrul Noutăţilor*, la 2 aprilie 1827.

Armeanul însă vorbea destul de bine. Franz măsura distanţa care exista între această faţă voioasă de beţiv şi figură gânditoare pe care o văzuse de două ori...

În acest moment un strigăt pătrunzător se ridică din zgomotul balului.

Faţa armeanului se schimbă ca prin farmec: zâmbetul greoi pieri şi ochii se aprinseră sub linia întinsă a sprâncenelor sale.

În acelaşi timp statura lui cocârjată şi şovăitoare se îndreptă ridicându-se în toată înălţimea ei.

Orice deosebire dintre armeanul cu chef şi seriosul cavaler bavarez se şterse prin această schimbare fără veste.

Dacă Franz mai putea avea vreo îndoială aceasta ar fi trebuit să dispară în acel moment.

Armeanul, stând drept, cu capul dat înapoi, avea poza unui om care ascultă cu luare aminte.

Beţia părea că-i pierise; muşchii lui moleşiţi adineauri, îşi recăpătaseră tăria şi o rază de inteligenţă străbătea acum prin ceaţa somnoroasă care îl învelise până atunci ochii.

El nu mai răspunse la pişcăturile vecinilor. După două-trei secunde se auzi un alt strigăt, ca şi cel dinainte.

Armeanul năvăli spre mulţimea cea mai deasă şi trecu în linie dreaptă în direcţia sugerată de cele două strigăte.

Acesta era un semnal! Franz înţelese acest lucru.

El voi să înainteze de asemenea şi să-l urmeze pe armean, căci acest mister îi deştepta tot mai mult curiozitatea, dar înghesuiala se făcuse tot mai mare.

Mulţimea îşi strânse rândurile, desfăcute de puterea armeanului şi apăru un fel de zid, prin care cu greu se putea străbate.

Franz făcu încercări zadarnice timp de două-trei minute.

Astfel, omul pe care voia să-l urmărească se dusese departe. Franz nu-l mai putu zări.

Obosit de luptă, el se îndreptă spre partea sălii unde credea că văzuse de departe cele două dominouri însoţite de spaniol.

Nu se înşelase. Doamnele erau în capătul sălii.

Ele se plimbau ţinându-se la braţ, dar nu era nici un bărbat cu ele.

Neamţul le servise un moment de cavaler, dar ele nu vorbeau despre el.

Vorbeau despre Julien şi Franz.

— Ce imprudenţă, zicea dominoul albastru, aplecându-se spre urechea tovarăşii sale. Dacă Julien mă va recunoaşte!...

— Aş! făcu dominoul negru, dând din umeri cu nepăsare, domnul viconte d'Audemer nu e vrăjitor, draga mea... El nu va vedea aici decât înfocare şi această mică primejdie face picantă ieşirea noastră... căci fără asta m-aş fi plictisit.

Aceste cuvinte minunate nu păreau a face o impresie asupra spiritului dominoului albastru, care răspunse plecându-şi capul.

— Îţi vine lesne să fii curajoasă, surioară, micul Franz te cunoaşte numai sub numele care ţi-a plăcut să-ţi alegi... Eşti doamna Louise de Ligny şi lumea nu va pune pe seama ta greşelile acestei doamne, dar pe mine mă cunoaşte Julien şi nu trebuie decât o privire indiscretă spre a mă descoperi.

— Îl iubeşti? întrebă dominoul negru.

— E un băiat frumos...
— Îl iubeşti?
— Are nume frumos şi un titlu.
— Îl iubeşti?
— E avut şi-mi plac epoleţii ofiţerilor de marină.
Ele erau într-un colţ retras.
Un grup de persoane în haine negre se plimbau în jurul lor.
Căldura era nesuferită şi măştile le sufocau.
Ele se aşezară pe o bancă şi-şi ridicară măştile de catifea garnisite cu bărbii lungi de dantele.
Nu mai era între feţele lor şi privirea curioşilor decât satinul capişoanelor lor.
Lumina lumânărilor străbătea până la feţele lor.
Sub dominoul albastru era figura regulată şi frumoasă a contesei Esther; sub dominoul negru se ascundea talia subţire şi trăsăturile mlădioase ale doamnei de Laurens.
Ea se uită în acest moment la sora sa cu o privire plină de ironie.
— Nu te mai întreb dacă îl iubeşti, Esther, urmă doamna de Laurens; îţi place turnură, numele, titlul, averea şi epoleţii săi... S-au văzut patimi mai puţin motivate decât aceasta!... Cât despre mine, eu eram nebună după tânărul Franz, ştii...
— E foarte plăcut!
— E un copil!... Aceste lucruri nu pot ţine mult timp, doar noaptea asta, şi cred că nu-l voi mai vedea.
— Dar el te va căuta.
Sara făcu un semn de profund dispreţ.
— Ştiu că ai mijloace, urmă Esther, dar nu trebuie decât o întâmplare ca domnul de Laurens...
Sara o întrerupse cu un gest nou şi mai dispreţuitor.
— Franz nu cunoaşte decât pe doamna de Ligny, urmă ea, şi doamna de Ligny e văduvă.
Micuţa se înşela aici foarte tare.
Franz, care fusese funcţionar în casa lui Geldberg, nu putea să nu le cunoască pe fetele bătrânului bancher. Dar Sara nu cunoscuse pe Franz.
Pe timpul când lucra în birourile bogatei bănci, saloanele lui Geldberg, au fost adeseori deschise pentru el; dar era un copil nebăgat în seamă. Sara, femeia strălucită, regina serbărilor bogate ale finanţelor a putut prea bine să nu ia în seamă pe acest necunoscut, pierdut în mulţime.
Este un proverb care zice că soarele nu vede pe toţi câţi se uită la el.

Faţă de Franz, Sara era soarele.

Apoi ea întâlnise în saloanele părintelui său pe funcţionarul devenit liber.

El era frumos şi avea acel amestec plăcut de îndrăzneală şi de sfială, care deşteaptă dorinţa în adâncul inimilor obosite de linguşiri.

Sara îl iubise, din capriciu năprasnic şi scurt.

Şi Franz îi dăduse atât cât primise şi el.

Pentru un capriciu de cochetă perversă şi cunoscătoare, el îi dăduse capriciul unui copil; fantezia unei inimi care nu se cunoaşte decât pe jumătate şi care se arunca orbeşte în braţele oricărui amor.

Numai că acest capriciu al lui Franz mai ţinea, pe când al Sarei murea deja de plictiseală.

Sara era încântătoare şi ştia aşa de bine cochetăria ce atrage!

Copilul era vrăjit. El voia să bea până la cea din urmă picătură din licoarea îmbătătoare pe care o gustase.

Deci avantajul rămânea în partea doamnei de Laurens, aşa cum trebuia să fie într-o luptă dintre un tânăr nou în lume şi o cochetă de treizeci de ani care cunoştea toate secretele diplomaţiei femeieşti. Dar acest avantaj nu era decât aparent, pentru că Sara voia să păstreze un secret, iar tânărul îl cunoştea din întâmplare.

Ea se credea la adăpost de orice atac şi era cu atât mai expusă precum acel cavaler din poemele eroice ale Italiei, care se înfăţişează la luptă cu o armură minunată, dar ale cărei bucăţi se desfac una câte una în momentul primejdiei.

Fu o clipă de tăcere între cele două surori: apoi contesa luă cuvântul cu acel ton agale şi nepăsător pe care îl întrebuinţează femeile spre a spune lucrul la care tocmai ţine mai mult.

— Fără îndoială că micul Franz are un rival mai fericit... zise ea.

— Se poate, replică doamna de Laurens.

— Binişor... dar tu?

— Destul... Dacă te-aş întreba unde l-ai întâlnit?

— La Hamburg, acum doi ani... Dar tu?

— La Baden, tot acum doi ani.

Cele două surori se priviră pe sub dantela capişoanelor lor.

— Mă gândesc la un lucru, urmă Esther. Nu cumva domnul baron de Rodach te face aşa de rea cu bietul Franz?

Sara nu văzuse niciodată pe sora sa aşa pătrunzătoare.

— Nu cumva domnul baron de Rodach, replică ea, te face astăzi aşa curioasă, Esther?...

Frumoasa văduvă se roşi. Îşi puse masca.

Sara avu un zâmbet răutăcios.

Ea deschise gura spre a continua, când zări la câţiva paşi de ea pe vicontele d'Audemer, care se uita la toate dominourile şi căuta.

Şi ea îşi puse repede masca.

— Ah! Ah! strigă vicontele, care le descoperise în acel moment, v-am prins, frumoase doamne, şi nu vă mai laş!

Cu asemenea prilejuri e obicei să se râdă. Ralul mascat e un lucru aşa de vesel. Julien, dominoul negru şi dominoul albastru pufniră în râs deodată.

— Dar cu frumosul dumneavoastră cavaler ce aţi tăcut, doamnelor? întreabă Julien. Este o fiinţă ciudată, care-şi schimbă costumul din tălpi până în creştet în timp mai scurt decât mi-ar trebui mie să-mi leg cravata?

— Ce vrei să zici? întreabă dominoul negru.

— Zău aşa! strigă marinarul, de când ne-aţi părăsit, eu şi Franz l-am văzut, când îmbrăcat ca un neamţ, când ca un spaniol. Nu m-aş mira să-l văd şi ca un turc înainte de sfârşitul balului.

— Ai dreptate, zise Franz, care şosea în acel moment; l-am văzut îmbrăcat armeneşte, şi era mai beat ca un polonez.

— Aşa! făcu Julien.

— Am mal văzut şi alte lucruri, urmă Franz, dar vi le voi povesti la masă... Doamnelor, spuse el, întorcându-se spre cele două surori, ne e aşa de frică să nu vă pierdem din nou, încât, vă vom fura.

Sara luă braţul lui Franz.

Esther era deprinsă de mult să urmeze exemplul sorei sale.

Ea luă braţul vicontelui. Frica de a nu fi recunoscută o făcea să tremure uşor. Julien simţea la şold un fior care îl ameţea.

Cele două perechi se puseră în mişcare prin mulţime şi se îndreptară spre ieşirea din bal.

Franz şi Julien aruncau ochii în toate părţile, dar nu-l zăreau nicăieri pe ciudatul personaj, care li se arătase sub o formă întreită.

Era lume multă pe peronul teatrului la fel ea în sală.

Mulţimea venea şi se urca necontenit împiedicând trecerea; Franz şi Julien d'Audemer avură destulă bătaie de cap pentru a ajunge în stradă, unde iarăşi nu putură alege partea pieţii care le convenea. Mulţimea are curenţii ei ca marea; ei fură împinşi fără voie spre strada Favart şi trebuiră să intre sub acel peristil strâmt, plin de mirosuri urâte şi pe care gentlemenii şi doamnele lor l-au declarat *shocking*[17].

---

[17] *Shocking* (în limba engleză în text) = şocant. (nota lui BlankCd)

Acest gant[18] ducea la bulevard, trecând pe la intrarea artiştilor.

Aici era de asemenea mulţime de lume. Cele două perechi erau duse cu forţa de valuri şi nu le venea să se uite înapoi.

Franz îşi luase masca pentru a-şi îndeplini definitiv datoria de cavaler.

El mergea în urma vicontelui, care apăra cât putea pe frumoasa lui tovarăşă contra ghionturilor şi împunsăturilor de tot felul.

În acest pasaj domnea un semiîntuneric, mai mult beznă.

Arcadele făceau umbră şi lumina becurilor ajungea numai pe jumătate.

În urma lui Franz şi a Sarei veneau trei oameni cu nasul vârât în mantalele lor. Era frică. Aceşti oameni nu se deosebeau întru nimic de restul chefliilor.

Franz nu luase seama la ei. Dacă s-ar fi uitat, de bună seamă că i-ar fi atras atenţia.

Ajungând la capătul pasajului, în faţa intrării artiştilor, Franz, care nu vorbea nimic în acest moment, auzi câteva cuvinte pronunţate încet în urma lui.

— Parcă e un făcut, murmură unul. Nu-şi întoarce capul... Nu i-am văzut încă faţa...

— Pst! făcu o altă voce, are să te audă... Mai bine ia seama şi când va trece pe lângă lumină, întinde-ţi capul şi-l vei vedea.

Lui Franz nu-i trecu prin gând că aceste cuvinte îl puteau privi pe el. Cu toate astea i se păru cunoscută una din cele două voci.

El se întoarse spre a vedea cine vorbise.

Cei trei oameni se opriră în acelaşi timp şi doi din ei scoaseră un strigăt de mirare.

— E portretul său viu! ziseră ei deodată.

Apoi unul din ei adăugă:

— Este drăcuşorul meu de paj!...

— Şi e cu cele două prea iubite ale mele! murmură celălalt.

Franz nu vedea decât ochii lor negri şi strălucitori în dosul gulerelor ridicate ale mantalelor.

Nu mai putea fi îndoială de înţelesul vorbelor lor. Ei se interesau de el.

Franz făcu o mişcare ca şi cum ar fi vrut să le vorbească, dar ei se întoarseră deodată, luând o altă direcţie şi lumea năvăli în locul lor.

— Ce ai? întrebă doamna de Laurens; avem să pierdem pe amicul dumitale!... Vino!

Franz nu ştia ce să răspundă. Gândurile îi umblau încurcate prin cap.

În timpul acelei nopţi întregi se jucase în jurul lui o comedie misterioasă şi el nu putea ghici enigma.

---

[18] *Gant*: în ediţia franceză apare cuvântul "couloir" care tradus ar însemna "pasaj" sau "spaţiu de trecere lung şi îngust". Este posibil ca cuvântul "gant" să facă referire la curenţi marini — în text, cred că face referire la un curent uman. A se vedea şi paragraful anterior cuvântului "gant", în care se spune: " *Mulţimea are curenţii ei ca marea...*" (nota lui BlankCd)

El plecă înainte şi-ajunse pe Julien d'Audemer, care îl aştepta la colţul bulevardului.

Cei trei necunoscuţi părăsiseră pasajul şi stăteau de vorbă, încet în stradă.

— E mult timp de când n-am plâns, zicea unul dintre ei cu glasul mişcat; dar acum mi s-au umplut ochii de lacrimi…

— Mi s-a părut că văd pe mama lui, adăugă al doilea. Sărmana lui mamă, pe când zâmbea şi era fericită!…

— Şi ce puternic e!… Să fi auzit lovitura de pumn cum mi-a sunat în piept!…

— Trebuie să fie bogat!

— Bogat şi nobil!

— Bogat, nobil şi fericit… Trebuie să aibă în viaţa aceasta toate fericirile ce nu le-a avut mamă lui.

Al treilea necunoscut nu zisese nimic.

El luă mâna celorlalţi şi stătea în mijlocul lor.

— Trebuie mai întâi să fie scăpat, murmură el; vrăjmaşii lui sunt puternici şi viaţa lui este pentru ei o ameninţare veşnică… Să mulţumim lui Dumnezeu că am sosit la timp, căci mâine ar fi fost prea târziu!

El se întoarse spre cel din dreapta sa.

— Urmează-l, zise el, în restaurantul în care va intra… Comandă-ţi de mâncare într-un separeu alături cu al lui şi nu-l părăsi nici un minut…

— Iar tu, adăugă el, adresându-se către celălalt, vei sta de strajă la uşa restaurantului. Întâlnirea este la ora şapte în pădurea Boulogne… Am nevoie de o jumătate de oră ca să isprăvesc… Plecaţi la post!

Ei îşi strânseră mâna în tăcere şi se despărţiră.

Capitolul XIII - Armeanul

Era pe la ora cinci şi jumătate dimineaţa.

Într-un separeu mic de Café Anglis era un om având înaintea sa patru sticle goale.

În separeul vecin lumea râdea şi cânta.

Omul singur avea faţa veselă.

Numai văzându-l înţelegeai că cele patru sticle trecuseră din pahar în stomacul lui larg.

Lângă el, pe scaun, era întinsă o mantă mare.

Într-un cuier din spatele lui atârna o pălărie cu bordurile largi.

Costumul i se compunea dintr-o haină roşie armenească, deschisă la piept, încât i se vedea cămaşa de batist[19], fină, cam mototolită.

Alături, se mişca lângă perete sfoara unui clopoţel, de care se vede că trăsese tocmai atunci.

Intră un băiat.

— O sticlă de vin, zise omul.

Băiatul aruncă o privire asupra celor patru sticle goale şi apoi se uită cu admiraţie la musafirul singuratic.

— Iată un cap! îşi zise el, care îşi închină sieşi şi n-are trebuinţă de tovarăşi la chef! Mă prind pe doi franci că e un englez!

El plecă să aducă vinul cerut.

— Băiete! strigă pretinsul englez îmbrăcat armeneşte.

— Iată-mă, domnule.

— Eşti îndemânatic?

— E turtit, îşi zise chelnerul.

Apoi adăugă tare:

— De ce mă întrebi aceasta, domnule?

— Pentru că vreau să joc o festă şi să arunc pe fereastră vreo şase ludovici.

— Este rus! îşi zise băiatul.

— Cum te cheamă, băiete?

— Pierre, domnule.

Armeanul căută prin buzunarul hainei şi scoase o pungă de mătase.

Pierre crezu că poate era un american.

— Sunt la ordinele domnului, zise el.

Străinul îşi deschise pungă şi puse pe masă şase piese ele aur.

— Ai aici alături doi tovarăşi veseli, dragă Pierre urmă el.

— Doi domni cu doamnele lor.

— Tocmai... Ne cunoaştem niţel... şi aş vrea.

Armeanul se mai gândi.

Pierre se uita la el.

— Prost ce sunt! murmură el în sine, e francez şi însurat!

---

[19] Batíst, *batisturi,* s. n. Ţesătură din fire foarte subţiri de bumbac sau de in. – Din fr. *batiste*. (nota lui BlankCd)

— M-ai înţeles?... urmă omul cu patru sticle; e o glumă... o prinsoare.

— Da, da, zise Pierre, ştim noi astea.

El zâmbi cu multă răutate.

— Înţelegi? zise armeanul.

— Negreşit.

— Despre ce e vorba?

Zâmbetul lui Pierre pieri deodată.

— Nu ştiu... zise el.

Armeanul îşi scoase ceasornicul.

— Am să-ţi lămuresc lucrul, urmă el. Aveţi dincolo un ceasornic de perete minunat, pe care-l aud bătând de parcă aş fi lângă el. Acum este ora cinci şi jumătate... dacă după treizeci de minute voi auzi sunând cinci în loc de şase, aceşti bani sunt ai tăi.

Băiatul se scarpină în cap.

— Asta n-ar fi tocmai greu, răspunse el, numai dacă s-ar putea face... dar nu poţi întârzia ceasornicul fără să faci tot ocolul cadranului. Şi apoi, dacă poftiţi, voi face să bată toate ceasurile unul după altul.

— Ba nu! Nu! îl întrerupse străinul; lucrul trebuie să se petreacă fără să se bage de seamă.

— Atunci, zise Pierre, mai bine ar fi să opresc limba ceasornicului.

Armeanul îşi încrucişa mâinile pe masă.

— Dragă Pierre, zise el, eşti un băiat deştept... Opreşte limba şi dacă ceasornicul nu va bate înainte, vei avea şase poli. Nu uita sticla mea de vin.

Băiatul ieşi.

Armeanul se ridică de pe scaun şi deschise fereastra. Pe bulevard era un om învelit într-o mantă mare, care se plimba în sus şi în jos.

Armeanul se rezemă în coate la fereastră şi se uită la el câteva secunde cu o compătimire sinceră.

— Stă la postul său! mormăi el; dacă i-aş putea da măcar un pahar de vin. Pe legea mea, eu stau bine aici şi am rolul cel mai bun!

Frigul de afară îl apucă; se scutură şi închise repede fereastra.

— Fiecare lucrează după mijloacele sale, urmă el. El a stat de strajă de atâtea ori sub balcoane frumoase încât acum e o plăcere pentru care el să umble pe ploaie... Cât despre mine, eu sunt mai bun prin case şi la posturi unde e vorba de a sta la o masă...

Băiatul intră ţinând în mână sticla cu vin.

El se apropie de armean în vârful degetelor şi îi zise la ureche cu un gest învăţat la Porte-Saint-Martin:

— S-a făcut!...

Armeanul îşi puse un deget la gură şi luă un aer trist spre a-şi turna un mare pahar de vin.

— Bine!... urmă el poţi să pleci, dragă Pierre, şi să taci ca mormântul!

Băiatul aruncă o privire de dragoste către cei şase poli şi se retrase.

Armeanul rămase singur cu a cincea sa sticlă.

În separeul vecin Franz d'Audemer şi cele două doamne erau la masă.

Şampania cursese cumsecade, limbile erau dezlegate şi gesturile nu mai puţin.

Julien avea pe frumosul domino albastru aşezat lângă el pe un divan mic; dominoul negru îşi petrecea degetele sale mici prin părul blond al lui Franz.

Ei vorbeau ea toţi îndrăgostiţii, inspiraţi la mâncare şi băutură, şi cuvintele plăcute lunecau pe buzele zâmbitoare, încât credeai că nu se mai isprăvesc. Paharele înalte, încununate cu spumă trecătoare se ciocneau; mâinile se căutau, ochii aprinşi străluceau.

Era un tablou în felul său: satin negru pe pielea albă, unde şampania punea reflexe aprinse, poze alene şi catifeaua măştilor care marca lumina privirilor înfocate... Căci frumoasele doamne îşi păstraseră măştile şi nimic nu e mai plăcut decât această învelitoare întunecoasă, prin care străbate raza privirii şi împrospătează obrajii oricărei femei.

Partea care se vede din frunte devine şi mai curată; bărbia rotundă, gâtul alb ca laptele şi gura adumbrită te face să ghiceşti un şir de mărgăritare.

De o jumătate de oră Julien d'Audemer tachina dominoul albastru, încercând să-i vadă faţa.

Eshter nici nu se gândea să consimtă.

Dejunul fusese zdravăn, ceea ce se vedea şi la frumoasa contesă.

Ea era veselă; sânul îi sălta, ochii îi străluceau.

N-aş fi recunoscut în ea pe acea statuie nemişcată ce moţăia seara în salonul Geldberg.

Nu i se vedea faţa, dar din poză şi din privirea ei se ghicea firea ei senzuală.

Ea era cu totul pradă plăcerii. Nu se mai gândea decât la bucuriile momentului şi se exalta într-un fel de beţie voluntară.

Păstra însă o prudenţă instinctivă.

Capul lui Julien d'Audemer era aprins.

Vinul îi zăpăcise minţile.

Între privirea lui beată şi obrazul contesei nu era numai masca de catifea, ci încă o perdea şi mai deasă...

Sara îşi păstra de asemenea masca, dar Franz nu încerca să i-o ridice.

Între ei era o înţelegere tăcută.

Se vede că Franz nu avea nevoie să-i ia voalul de pe obraz.

Orele treceau vesele.

Prima rază a zilei, slabă şi tristă străbătu prin perdele în separeu.

Oboseala se apropia.

Doamna de Laurens, a cărei patimă se aprinsese un moment la întâiul foc al acestei nopţi de plăcere, simţea că începe să se plictisească.

Esther, puţin răcorită, se temea.

Dorinţa ei era să schimbe nobleţea nouă cu un titlu vechi.

Ea ţinea la Julien sau mai bine la vicontele de Audemer.

Îi părea rău de această prostie în care o târâse sora ei, şi obosită de plăceri, ea se întorcea la adevăratul ei caracter.

Numai Julien nu o slăbea.

Era îndrăgostit şi îndârjit la joc şi glumă.

Fantezia lui rămânea înflăcărată şi ar fi dat epoleţii săi spre a vedea numai obrazul frumoasei sale necunoscute.

Dar toate aceste stăruinţe nu erau de ajuns spre a mai înviora plictiseala Sarei şi după câteva minute ea pronunţă acea întrebare mortală ce este ca suflarea din urmă a plăcerii în agonie:

— Cât e ceasul?

Franz se întoarse iute spre ceasornic, căci şi el avea interes să nu uite ora.

— Vom sosi, zise Julien râzând, acest ceasornic merge înainte...

— Cinci şi jumătate, zise Franz, avem timp.

Sara întrebă din privire pe contesă, care îi răspunse printr-o mişcare din cap.

Farmecul se risipise, amorul îşi închisese aripile; balul trecuse.

În separeul vecin armeanul de asemenea se uita la ceasornicul său, la care erau şase şi jumătate.

A cincea sticlă era goală. Părea mai fericit decât un rege.

Sună clopoţelul.

— Dragă Pierre, zise el, ai câştigat şase poli. Adu-mi o sticlă de Laffite.

Pierre luă cei şase poli şi se închină până la pământ.

— Dacă vrei să mai câştigi alţi şase, zise armeanul, vei face socoteala la o jumătate de oră când vor cere-o aceşti tineri veseli care petrec alături.

— Asta se poate, răspunse Petru, ai cărui ochi râdeau.

Chiar atunci sună clopoţelul din separeul în care erau adunaţi tinerii.

— Plata! strigă Franz deschizând uşa.

— Micuţul e punctual! mormăi armeanul printre dinţi. Dragă Pierre, adăugă el tare, adu-mi sticla cu vin şi poartă-te ca un băiat de treabă ce eşti!

— Doamnelor, zicea Franz dincolo, în orice altă împrejurare nu v-am fi lăsat să scăpaţi astfel, dar şi noi avem micile noastre afaceri.

— Nu ne grăbim, răspunse vicontele, întorcându-se să cuprindă talia contesei, care acum se apăra.

— Frumoasa mea Anna, când te voi mai vedea?

Contesa se numea Anna, iar doamna de Laurens se chema Louise.

— Nu ştiu, răspunse ea. Sunt prea ocupată şi bărbatul meu e foarte rău... mai bine ar fi să uităm această nebunie.

Julien gândea altfel.

— Cât despre mine, zise Franz, eu nu te întreb când voi putea să te văd, Louise!

— Nu mă mai iubeşti, zise Sara bosumflată.

— Nu ştiu... sigur este că şi capriciul dumitale a trecut de mult.

— Ce idee!

— Nu nega... ce are a face!... E mai mult ca sigur că nu ne vom mai vedea.

El îi sărută mâna.

— Lasă-mă să-ţi mulţumesc, Louise, adăugă el; n-am văzut încă o femeie aşa de frumoasă ca dumneata, în afară de una, care seamănă cu îngerii. Te-ai prefăcut că iubeşti şi eu am fost destul de fericit câteva zile. Îţi mulţumesc pentru bucuria pe care mi-ai făcut-o. Mulţumesc şi pentru răceala de acum! Aş fi suferit prea mult, frumoasa mea Louise, dacă ar fi fost să-mi pară rău după două iubiri!

— Ce înseamnă asta? murmură Micuţa, care nu înţelegea.

— Acum e timpul să vorbim lămurit, urmă Franz, luându-i mâna. Cunosc toată fericirea mea doamnă... Ştiu că aveam dreptul să fiu mândru de ceea ce am dobândit.

El simţi mâna Sarei înţepenind într-a lui.

— Te cunosc, doamnă, urmă el zâmbind, sunt un fost funcţionar din banca Geldberg.

Sara păli ca un mort sub masca ei; dar tăcu.

— Negreşit, urmă Franz, nu e un noroc ordinar de a fi amantul doamnei de Laurens!

— Mai încet, murmură Micuţa cu o voce înfundată, mai încet, te rog!

— Fii liniştită, Louise, răspunse tânărul plecând capul cu melancolie, onoarea dumitale a fost în mâini bune. Dar chiar dacă aş fi un indiscret, n-ai avea să te temi mult timp.

Privirea Micuţei, fixă şi posomorâtă, se ridică deodată.

— Nu mi-e frică de dumneata, zise ea, prefăcându-şi vocea mângâietoare. Ştiu că eşti generos şi bun, dar nu e vorba de mine. Vorbeşti ca un om care nu mai speră. Franz, te iubesc şi mă faci să tremur!... Ce-mi pasă de întâmplarea care ţi-a făcut cunoscut

numele meu? Ţi l-aş fi spus dacă m-ai fi întrebat, căci sunt a ta cu totul. Dar ce ai, Franz, şi de ce trebuie să mă tem pentru tine?

Franz se uită la ea înduioşat.

El credea totul şi nu cerea decât să iubească.

Era un copil, totdeauna gata să-şi spună secretul celui care vrea să-l audă.

El nu cunoştea acele delicateţe grave pe care le învaţă vârsta şi fac pe om prudent.

El n-avea frică de moarte, dar duelul îi venea în gând şi era deprins să nu ascundă nimic din impresiile sale.

Se gândi la duel. Trebuia să vorbească de duelul său.

— Când te voi părăsi acum, zise el, mă voi duce pe teren.

— Vai!... făcu Sara iute.

Apoi adăugă cu mai multă răceală:

— Vreo ceartă de bal?...

— Ba nu, Louise... O insultă gravă... un duel de moarte!

— Cu un copil ca dumneata?

— Cu un spadasin vestit. Un om care mă va ucide ca pe o vrabie.

În ochii Sarei trecu un fulger de bucurie, pe când glasul i se făcea compătimitor.

— Sărmanul meu Franz! murmură ea.

Îşi rezemă capul lângă al tânărului şi adăugă cu un ton răsfăţat:

— Eu nu vreau să te baţi, Franz!

Acesta duse a doua oară mâna frumoasă a Micuţei la buzele sale.

— Mulţumesc! zise el din nou. Ai o inimă bună.

Sara tăcu. Ea deveni gânditoare şi se uită fix la Franz.

— Louise, dar un bărbat nu poate asculta o aşa rugăminte.

— Dacă ar fi aşa? murmură ea, fără să ştie ce vorbeşte.

— Ce? întrebă Franz.

Doamna de Laurens tresări, apoi încercă să zâmbească.

— Nu ştiu, zise ea, mi-ai făcut să-mi fie frică, Franz... Aşadar, acest om e grozav?

— Nu-l cunoşti, Louise, pentru că eşti o femeie, dar el e vestit între noi bărbaţii... Nu face nimic! zise el voios, îţi promit că voi lupta cât voi putea mai bine.

El luă cuţitul de pe masă şi învârti pumnul de două, trei ori.

— Păşeşte! Parează şi loveşte iute! zise el râzând din toată inima, ah! Ah! Pe Dumnezeul meu, vom vedea!...

Micuţa tot se gândea.

— Dumnezeule! zise ea cu îndoială, sunt prea neliniştită... Dar cum îl cheamă pe acest om?

— Verdier, răspunse Franz.

Micuţa săltă pe fotoliu şi figura i se înroşi şi îndată iarăşi păli.
Mâna arse degetele lui Franz.
— Ce ai? o întrebă el.
Ochii Sarei aruncau o lumină ciudată prin găurile măştii, dar sângele rece îi revenise deja.
— Nimic! răspunse ea liniştită de tot.
— N-am auzit vorbindu-se de acest Verdier...
Pierre aştepta afară.
În timpul acesta Julien făcea declaraţii Estherei. El deschise uşa de la separeul vecin.
— E timpul să vă dau nota? întrebă el încet.
Armeanul avea pus ceasornicul lângă el.
— Nu încă, răspunse el. Franz sună clopoţelul strigând:
— Plata!
Băiatul nu se mişca.
Se lumina de ziuă şi lumânările deveneau de prisos.
Cele două doamne erau în picioare deja şi îşi aruncau mantiile de mătase caldă peste toaleta lor de bal.
Julien d'Audemer, care servea de camerist al dominoului albastru, stăruia tot mai mult, cerând cu înfocare o altă întâlnire.
Franz şi Sara nu mai vorbeau.
Franz se uita cu mare nelinişte cum se face ziuă şi afurisea pe băiat.
Micuţa îl examină pe furiş.
Faţa ei palidă şi obosită, dar frumoasă, avea o bucurie rece şi nemiloasă.
În separeul, unde adineauri fusese atâta veselie şi atâta dragoste, acum nu rămânea decât oboseală şi urât.
Ceea ce este trist în aceste comedii, e deznodământul.
Mâini încordate şi trase, frunţi palide, ochi obosiţi, guri ce vor să caşte şi sticle goale pe o masă murdărită.
Şi ziua vine să lumineze toate aceste ruine!
— Afurisit! zise Franz, mi se pare că-şi bat joc de noi aici!...
El sună aşa de tare de sfoară clopoţelului, încât o rupse.
Băiatul nu se mai putea preface. El intră şi Franz îi smulse hârtia din mână.
— Tocmai atât am! zise el uitându-se la suma totală.
El căută în buzunarul în care pusese restul din banii de la Hans. Buzunarul era gol.
Balurile mascate au şi astfel de întâmplări, deşi întâlneşti acolo şi oameni cumsecade.

Franz rămase foarte încurcat, pentru că Julien d'Audemer îi spusese de mai înainte că punga îi rămăsese între celelalte lucruri ale sale.

Julien se uita la el cu coada ochiului, ghicind de ce era încurcat.

Pe când îngâna vorbe de dragoste la urechea frumoasei sale doamne care nu-l mai asculta, el tremura gândindu-se că se vor face de râs.

După cum face cineva e la mare nevoie, Franz căută şi în alt buzunar, unde ştia bine că nu pusese nimic.

Băiatul începea să se uite la el cu nelinişte.

Vicontele se prefăcea că e ocupat pe lângă dominoul albastru şi că nu vede nimic.

Cu toate astea Franz găsi ceva în fundul buzunarului pe care îl credea gol. O mare mirare înlocui încurcătura care îi fusese adineauri pe frunte.

El îşi scoase mâna şi în mână o pungă plină cu aur.

Îl jefuiseră pe o parte şi îl îmbogăţiseră pe alta!

Ciudat lucru!

Mirarea marinarului fu tot aşa de mare ca şi a lui Franz.

— După cum mi se pare, ne-au dăruit, îşi zise el vesel, să vedem la mine!...

El îşi vârî mâna în buzunar râzând şi nu găsi nimic decât o bucăţică de hârtie, pe care erau scrise cu creionul câteva cuvinte.

El râse şi mai tare încercând să citească literele pe jumătate şterse.

Dar pe când citea devenea palid şi sprâncenele i se încruntară.

— Ce e asta? întrebă dominoul albastru.

Vicontele nu răspunse şi mototoli repede hârtia.

Franz stătea înlemnit.

Această împrejurare îi aducea aminte întâmplările deja uitate din acea noapte. El îşi aminti de personajul misterios care se apropiase de el aşa des în bal.

Cavalerul neamţ mai ales îl urmărise mai mult de un sfert de oră şi mersese câtva timp alături de el.

El goli o parte a pungii în mână. Erau numai galbeni austrieci.

Fruntea i se plecă gânditoare.

Dar nu avea vreme să cugete.

El îşi scutură capul şi aruncă pe masă banii pentru plată.

— Haide, Julien, zise el, să plecăm!

— Aşa repede! replică tânărul viconte d'Audemer distrat. Nu e decât cinci şi jumătate.

Ochii lui Franz urmară degetul camaradului său care arăta spre ceasornic.

Se vedea într-adevăr cinci şi jumătate, dar limba ceasornicului nu se mişca.

— A stat! strigă Franz pălind; s-a făcut ziuă... Poate o fi şi trecut timpul.

— Chiar aşa!... făcu vicontele.

În acel moment se auzi sunând un ceasornic din odaia de alături. Era ora şapte.

Franz asculta fără să respire.

Când auzi lovitura din urmă apucă de braţ pe Julien şi-l târî cu putere spre uşă...

Vicontele voia să mai stea, căci nu obţinuse încă întâlnirea.

În acele momente, Franz avea o tărie neînvinsă.

Îl târî afară pe vicontele d'Audemer, care nu avu nici timpul să-şi ia bine adio de la doamna cea frumoasă.

Cele două doamne rămăseseră singure şi libere să vorbească despre această plecare grăbită.

Sara înţelegea, dar Esther sta ca înmărmurită.

Pe când deschidea gura spre a cere desluşiri, armeanul ieşi din separeul său arătându-şi în prag faţa luminoasă.

El salută de două ori, apoi se retrase.

— Baronul de Rodach!... strigară deodată cele două doamne.

* * *

Omul care stătea de strajă afară pe bulevard era tot la postul său.

Plecase numai spre a căuta o trăsură la staţia vecină şi acum aştepta înaintea Cafenelei englezeşti.

Omul vorbise câteva minute cu birjarul, după care acesta primi doi poli zâmbind şi făcând din cap în semn că a înţeles.

Ieşind din cafenea, Franz chemă trăsura şi se urcă urmat de Julien d'Audemer, care îşi întoarse capul uitându-se la ferestrele prea fericitului separeu, unde îşi lăsase frumoasele sale amoruri.

— Pădurea Boulogne, poarta Maillot! strigă Franz. În fuga cailor!

De obicei birjarii nu prea se grăbesc, dar fără spor ca aceasta nu s-a mai pomenit.

El luă încet de traistele de pânză umedă ce atârnau la botul cailor, îi frecă la urechi, cercetă hamurile şi pierdu câteva minute spre a se înveli în mantaua sa.

— Pleacă odată, strigă Franz, pleacă!

Vicontele se uita melancolic spre cafeneaua englezească şi la ferestrele închise...

Birjarul se apropie de muşterii săi. Scoase din buzunar o cutie de tinichea, făcându-se că vrea să o deschidă.

Mănuşile lui mari îl încurcau şi cutiuţa nu se deschidea.

— Haide odată! N-auzi nenorocitule? strigă Franz, care nu se putea linişti pe pernele tari ale birjei.

— Cetăţene, răspunse birjarul, acesta e numărul...

— Să te ia dracu şi pe tine şi numărul tău!... Eu îţi zic să pleci căci te voi mulţumi...

— Înţeleg, cetăţene, dar am o nevastă şi trei copilaşi mici. Trebuie să dau pâine la atâtea guri şi ne aruncă pe drumuri dacă nu arătăm numărul...

Tot vorbind, el voia să deschidă cutiuţa care îi alunecă printre degetele înmănuşate.

Armeanul a cărui haină roşie se ascundea acum sub o mantă mare, se dusese la omul care făcuse de strajă.

Ei stăteau amândoi la colţul străzii Favort şi râdeau cu hohot, uitându-se la scena cu birjarul.

Acesta, în sfârşit, se hotărî să se urce pe capră, dar era deja şapte şi zece minute...

Franz răsuflă uşurat.

— Acum, zise Franz, am să fac lecţia de arme şi cântecul lui Grisier!... Gândeşte-te la amorurile tale, Julien, eu voi face o mică repetiţie.

El se înfundă într-un colţ al trăsurii şi se puse a-şi mişca grozav pumnul, căutând să-şi aducă aminte poziţiile învăţate.

Din când în când, murmura printre dinţi:

— Fac un pas înainte... parez iute şi răspund ca un leu... Apoi năvălesc: în gardă, pe Dumnezeu! Ah, ticălosul de Verdier!...

În mijlocul focului său de luptă el băgă de seamă că birjarul nu mergea.

— La galop, birjar! La galop! strigă el cât putu.

Birjarul era surd. Şi el îşi repeta lecţia.

În spatele birjei, armeanul şi tovarăşul său mergeau braţ la braţ ca la plimbare.

Dar e cam greu în cele din urmă să opreşti din drum pe un om de inimă care simte că îi este onoarea în joc.

În mijlocul Champs-Elysée, Franz strânse braţul lui Julien care începea să-şi scuture impresiile nopţii.

— Vom ajunge prea târziu, zise el.

— Şi mie mi se pare, răspunse vicontele.

— Verdier nu va mai fi acolo.

— Mă tem.

Franz scoase capul din trăsură şi se uită o secundă la mersul alene al cailor, pe care îl întreceau oamenii care se plimbau de dimineaţă.

— Julien, zise el, te simţi în stare să alergi într-un suflet de aici până în pădurea Boulogne?

— Putem încerca, răspunse vicontele.

Franz deschise iute uşa trăsurii şi sări în şosea. Julien îl imită.

Apoi porniră fuga amândoi spre bariera Stelei.

După trei sute de paşi îşi întoarseră capul spre a vedea cât se depărtase de trăsură.

Birja era lângă ei mergând destul de iute.

Armeanul şi tovarăşul său erau în locul lor.

Lui Franz îi veni o poftă grozavă de a trânti câteva birjarului care se uita la ei rânjind, dar nu era timp de pierdut.

El îşi înteţi fuga.

După câteva minute trecu prin poarta Maillot.

Julien şi el intrară îndată în pădurice, la dreapta ce ducea la poarta d'Orléans.

Birja se oprise la poartă. Armeanul şi tovarăşul său se îndreptă de asemenea spre pădurice.

Franz mergea iute printre copacii desfrunziţi.

El nu cunoştea bine locul indicat de Verdier, dar marginea pădurii între alee şi zid îl conducea, ca să întâlnească pe adversarul său.

După câteva minute de mers se auzi un zgomot de săbii.

— Oho! zise Julien, mai este o partidă astăzi la poarta Maillot, dacă nu cumva nu e, omul nostru, care se antrenează cu martorii săi.

— Să vedem, zise Franz.

El înaintă spre locul unde auzea zgomotul şi zări, într-un luminiş, doi oameni cu sabia în mână luptându-se din răsputeri.

— E Verdier! strigă el.

— Şi cavalerul german! adăugă Julien încremenit.

Partea a doua — Rotonda Templului

Capitolul I - Toaleta Gertraudei

În noaptea aceea lumea dansase prin străzile înfundate ca şi prin cartierele bogate.

Sala Valentino se întrecuse cu sala Favart. Ambigu-Comique nu vrea să se lase mai prejos de cei care jucau polka la Prado; fâşâiturile rochiilor şi pocnetele papucilor de la Musard deşteptaseră ecourile tragice ale Odeonului uimit.

S-a auzit sunetul orchestrelor de-a lungul drumurilor largi din foburgul Saint-Germain. Se rupsese tăcerea din acele nobile locuri de pe lângă Champs-Elysée. Invalizii adormiseră în zgomotul contradansurilor din Gros-Caillou. Valsurile din foburgul Saint-Antoine legănaseră somnul celor din Quinze-Vingts şi a prizonierilor din Roquette.

De la şoseaua Antin până la cartierul Mouffetard, de la poarta Saint-Denis până la câmpul lui Marte fusese o lungă şi largă sărbătoare; cântări nesfârşite, întreceri vesele, râsete şi hohote.

Păgâni şi creştini, negri şi albi, bogaţi şi săraci, hoţi şi oameni cinstiţi, toţi cântaseră şi găsiră unde şi cum să-şi petreacă noaptea.

Acum totul se terminase. Soarele răsărise peste aceste ministere de chefuri diferite şi se uita la oraşul obosit de atâtea plăceri.

După aceste nopţi de bal, în care jumătate din Paris s-a tăvălit nebuneşte în petreceri, oraşul primeşte o înfăţişare acră şi ruşinată. Deşteptarea îi este posacă, întocmai ca a beţivului în urma unui chef lung.

De-a lungul bulevardului nu vezi decât trecători posomorâţi, târându-şi picioarele şi căscând ochii fără gândire. Ici-colea o birjă încărcată cu oameni beţi, care scot strigăte răguşite şi trântesc înjurături sălbatice.

La fiecare pas trebuie să te fereşti să nu dai peste vreun nenorocit, care se leagănă ameţit de vinul de patruzeci de bani, şi pe care sergenţii de oraş au cruzimea să nu-l lase să se culce în şanţ.

Toate sunt urâte, triste, respingătoare.

Acesta e reversul neplăcut al unei medalii ce nu are nici o putere frumoasă.

Pe când aceşti bolnavi se duc să se întremeze după veseliile deochiate, Parisul muncitor se deşteaptă şi el trist. Când soarele se ridică este semnalul de lucru şi de muncă ingrată.

Între aceste două tabere, între nenumăraţii gugumani de pierde-vară şi muncitorii truditori, câţi înţelepţi oare sunt fericiţi?

Şi apoi între aceşti înţelepţi, aşa de rari, sunt mulţi nesănătoşi. Cât despre cei fericiţi, poţi să-i cauţi...

Templul nu era încă deschis.

Din locuitorii lui de ambele sexe, o mare parte fusese la serbare, dar aici plăcerea nu păgubeşte niciodată munca. Aviditatea atavică care domneşte în acest popor de negustoraşi ţine locul de curaj şi de virtute.

El e aspru cu sine însuşi şi nici odată nu are linişte.

Precupeţele sau revânzătoarele din careul Palatului regal îşi foloseau timpul care le rămânea între bal şi deschiderea târgului, pentru a-şi pune bine rochia de mătase, schimbată în domino pentru a-şi înfăşura pieptenele aurit care le strânge părul, le făcuse să semene aşa de mult cu nişte prinţese. Căci negustoresele din Palais-Royal au de toate din astea, şi încă alte lucruri, deşi mănâncă musaca cu trei centime porţia şi beau cafea cu o centimă ceaşca.

Zgârcenia e ca şi mizeria: de obicei trăieşte bine cu deşertăciunea.

Negustoresele din foişorul Florei, mai puţin elegante decât vecinele lor, aveau mai puţine nevoi.

Nu era decât un pas de la toaleta lor de bal până a costumul lor de toate zilele.

Cât despre cele de la *Puricele zburător* şi din *Pădurea Neagră*, nu trebuie să zicem nimic rău, dar aristocraţia Templului spune că ele nu fac parte din societatea cumsecade.

Oricum ar fi, ai fi recunoscut între primele negustorese aşezate la postul lor, doamnele cele mai îndrăzneţe din Wauxhall şi Ambigu.

Mai toate dughenele luaseră parte la serbare.

Ziua avea să treacă acum în povestiri lungi despre succesele avute şi biruinţele negustoresele.

Ceea ce doresc mai mult din Templu, este de a fi luate drept ceea ce nu sunt.

Sub mască, ele fac să se creadă că sunt soţia unui avocat, soţia unui portărel sau tovarăşa unui guard de comerţ. Unele îşi zic baronese din strada Lombardă.

Cele mai ambiţioase îşi puneau cu îndrăzneală titlul de *lorette*.

Şi toate petrec din răsputeri, întâi pentru a petrece apoi pentru a povesti cu o limbuţie nemaipomenită, cum au petrecut ele.

Cu toate astea era o casă, care se afla în piaţa Templului, unde vântul nebuniei nu pătrunsese în acea noapte.

Aceasta era locuinţa negustorului de haine Hans Dorn.

Hans locuia de o parte a curţii şi familia Regnault de alta.

Hans avea un apartament alcătuit din mai multe camere şi arăta un fel de stare bună. Regnault n-avea decât o singură odaie sărăcăcioasă şi ticăloasă, unde dormea bătrâna, Victoria nora sa şi nepotul Geignolet idiotul.

Jean Regnault, flaşnetarul şedea într-o gaură mică de lângă odaia principală şi a cărei fereastră dădea spre curte.

Când Jean Regnault nu alerga prin oraş cu trupul lui încovoiat sub flaşneta grea, el rămânea rezemat la fereastra îngustă şi privea departe...

Puteau să treacă ore fără să se schimbe direcţia privirii lui Jean, pentru că fereastra frumoasei Gertraud era tocmai peste drum de fereastra lui.

Şi Jean Regnault o iubea aşa de tare pe frumoasa Gertraud!

Era un băiat bun, cu inima sinceră şi cinstită.

El avea un devotament plin de respect şi de dragoste pentru bunica lui şi pentru mama lui, a căror suferinţă o înţelegea.

El iubea pe Joseph, zise Guignolet, sărmanul lui frate, căruia Dumnezeu nu i-a dat minte. Ar fi murit bucuros, muncind spre a procura puţină fericire aici pe pământ celor trei fiinţe.

Dar gândul lui era la Gertraud.

El iubea pe Gertraud cu toată inima lui naivă şi profundă. Dragostea asta nu străluceşte decât odată în viaţă şi rămâne în amintire până la bătrâneţe.

El o iubeşte ca un copil, fără să ştie. Ea era atât de bună şi frumoasă!

Mână-i mică ascundea cu discreţie pomana ce dădea săracilor, plecând obrazul i se rumenea şi lacrimi îi licăreau în ochi.

Jean Regnault vedea toate astea de la fereastra sa.

El nu dădea la săraci, căci era el însuşi destul de sărac, dar invidia pe Gertraud care cobora de câte ori intra în curte un cerşetor.

Hans Dorn şi fiică-sa erau oameni buni, aveau milă de cei nenorociţi şi îi ajutau cât puteau din mica lor avere.

De câte ori dădea ceva la săraci, Gertraud era aşa de fericită!

Când flaşnetarul pleca în oraş, el se ducea cu gândul la fată.

Jean era un copil visător.

Viaţa sa, rătăcitoare şi singuratică în mijlocul mulţimii, mărea înclinarea sa spre meditam în cântecele bietului său instrument, el auzea melodii curate.

Dumnezeu îl făcuse muzicant şi poet, dar nu dintre acei care produc, ci dintre acei care simt.

El se gândea, iubea, şi secretul melancoliei sale era numai al lui.

Gertraud se obişnuise să-l vadă adeseori la fereastră.

El era frumos. Zâmbetul îi era inteligent şi bun.

Gertraud îşi aminteşte că atunci când era copilă, Jean Regnault se oprea în curte spre a-i cânta şi a-i arăta oamenii cei mici de alamă care jucau pe tabla flaşnetei sale.

El era drăguţ şi bun cu ea. Făcea orice voia ea şi asculta că un rob tiraniile ei copilăreşti. Pe atunci el o mângâia. Mai târziu nu a mai îndrăznit.

Acum, când trecea prin curte, el îşi lua şapca în faţa Gertraudei ca la o doamnă. Se roşea numai văzând-o şi fugea îndată.

Spre a o privi de la fereastră, el se ascundea după bucata de pânză care era ca o perdea.

Ca să se întoarcă, trebuia ca Gertrude să-l cheme.

Într-o zi ea îi zise:

— Aşadar, nu mă mai iubeşti, Jean?

Bietului flaşnetar îi veni să plângă de bucurie.

De atunci el lua curaj şi nu se mai ascunse pentru a se uita la Gertraud.

După ce se întorcea din oraş, el cânta o mică arie în curte, şi Gertraud cum auzea acest semnal venea fuga.

Îşi ziceau câteva cuvinte bune sau vorbeau vag despre viitorul care putea aduce fericire.

Jean Regnault uita de prezentul trist şi zâmbea sperând.

La aceste întâlniri pe furiş ei nu vorbeau de dragoste.

Cei doi copii nu aveau grijă să dea un nume la ceea ce simţeau. Se iubeau fără să şi-o spună şi se iubeau în fiecare zi mai mult.

Cu cât Gertraud îl vedea pe Jean mai nefericit şi preocupat în a depărta lipsă din sărmana sa casă, cu atât îl iubea mai mult.

Jean ghicea aceasta şi inima i se umplea de recunoştinţă.

Gertraud îi vorbea de mama lui, de bunica şi de fratele idiot; Ea îi iubea pe toţi aceştia pentru Jean.

Când bătrâna zdrobită de greutatea necazurilor, cădea bolnavă, Gertraud veghea la patul ei; o îngrijea, o mângâia şi buzele zbârcite ale doamnei Regnault zâmbeau în treacăt numai pentru că avea înaintea ochilor faţa blândă a Gertraudei.

Din contră, Victoire nu o putea vedea fără să se întristeze.

Ea ghicise dragostea dintre cei doi copii.

Hans Dorn era un vecin bun, dar el cunoştea mai bine ca oricine sărăcia din casa Regnault şi cum putea ea să spere că el va uni bunăstarea lui cu această lipsă absolută! Şi aici era nenorocirea care ameninţa.

Nu-i trecea prin gând să spună temerile sale soacrei, ale cărei bătrâneţe erau aşa de aspre şi care suferea aşa de mult.

Într-adevăr, nu numai sărăcia şi boala apăsau asupra zilelor din urmă ale doamnei Regnault.

Ea avea un secret, care îi făcea durerea şi mai amară şi care ieşea câteodată pe jumătate din pieptul ei chinuit.

Ea vorbea atunci de un fiu, de care îşi mai aduceau puţin aminte unele negustorese bătrâne din templu, şi care o părăsise cândva, luând cu el toată averea familiei.

Acest fiu se numea Jacob.

El fusese cel mai iubit în familie: mama să îl adoră, tatăl îi dăduse o educaţie mai presus decât averea lor.

Cei care cunoşteau această istorie ziceau că fuga lui Jacob dăduse tatălui Regnault o lovitură fatală şi disperarea îl omorâse.

Se mai spunea, că de atunci mâna lui Dumnezeu apăsa asupra nefericitei familii.

De atunci mizeria intrase în casă pentru a nu mai ieşi.

Fraţii lui Jacob muriseră pe rând.

Dintre toţi copiii care erau odinioară în jurul bătrânului Regnault, nu mai rămăsese decât soţia, fiului lui mai mare, Victoire, care din doi copii născuse pe unul lipsit de minte.

Tot ce purta numele de Regnault părea a fi blestemat.

Lumea din Templu avea puţină milă pentru ei, deoarece bătrâna bunică era decana negustoreselor şi firma ei stătea în acelaşi loc de peste treizeci de ani, iar familia Regnault insufla şi frică. Se zicea că era noroc şi aducea nenorocire şi altora.

Oricine se teme de atingerea fatală a mizeriei.

Toţi din târg erau de părere că acel Jacob Regnault pierise nu se ştie unde. Însă alţii spuneau că fusese spânzurat în Anglia.

Dar bătrâna bunică scăpa câteodată cuvinte, ce dădeau să se înţeleagă că fiul ei trăia; erau vorbe fără şir care izbucneau din inimă în momente de mare mâhnire.

Când era întrebată, ea nu răspundea.

* * *

Se făcuse ziuă.

Era momentul când Franz şi Julien d'Audemer se duceau în pădurea de Boulogne.

Hans Dorn era treaz de mult. Nu dormise în acea noapte şi amintirile sale, deşteptate deodată prin întâmplările din acea seară, îl făcuseră să stea dus pe gânduri timp de mai multe ore.

Ceea ce văzuse i se părea ca un vis.

Era aşa de mult de când nu mai spera nimic şi toată viaţa sa era îndreptată numai spre viitorul fiicei Gertraud!

În dimineaţa asta gândul lui Hans se ducea cu putere spre trecut.

I se părea că vede Bluthaupt, castelul minunat, plin încă de mărire, şi în acel palat nemăsurat vedea două femei tinere şi frumoase, una care pleca deja tristă spre moarte, alta care zâmbea fericită şi sănătoasă.

Margarèthe şi Gertraud! Doamna nobilă şi servitoarea credincioasă. Fiica nobililor lovită de suferinţe prea timpurii şi fiica unor arendaşi sărmani, plină de tinereţe şi de voioşie.

Vai! Amândouă muriseră. Contesa pe patul ei sculptat, între broderii bogate şi perdele de mătase; servitoarea pe un pat sărac din cartierul Templului.

Amândouă tinere, amândouă frumoase în ceasul când Dumnezeu le-a chemat la sine!

Gertraud lăsase o fiică care îi purta numele, care avea inima ei bună şi faţa ei drăgălaşă. Ea adormise de veci între soţul său şi copila să. Margarèthe lăsase un fiu, care nu cunoştea pe mama lui.

Gertraud era aici, apărată şi iubită, Gertraud copila rodul unei dragoste curate, singura bucurie a părintelui său!

Dar unde era moştenitorul lui Bluthaupt?...

Hans simţea un fior prin vine.

Cel din urmă fiu al lui Bluthaupt chiar în acest moment trăgea să moară...

Hans se aşeză pe salteaua de lână a patului.

Faţa lui era palidă, ochii speriaţi, mâinile reci se încrucişară pe genunchi.

Pe dinaintea ochilor tulburaţi treceau necontenit fantome.

Era un tânăr frumos cu figura delicată că de femeie, care ţinea în mână o sabie mare, prea grea pentru braţul lui. O altă sabie se încrucişa cu a lui. Urechea lui Hans asculta şi auzea o zăngănire de fier.

Tânărul cădea şi faţa lui palidă se răsturna cu părul lui mare şi blond ca şi Margarèthe când murea.

O sudoare rece curgea pe tâmplele lui Hans.

El îşi împreuna mâinile şi pronunţa numele baronului de Rodach, precum cineva cheamă în ajutor providenţa în cea mai mare nenorocire.

Dincolo, în cămăruţa sa, Gertraud îşi strângea corsetul.

Mâna mică, abia atingea şiretul şi pânza puţin întinsă, îi arăta talia rotundă.

Gura trandafirie zâmbea către oglindă mică.

Toaleta Gertraudei nu era complicată.

Părul bogat castaniu cădea în lungi valuri pe gât şi pe umeri.

Dinţii pieptenului trecură de două-trei ori prin acele unde de mătase; apucă părul şi îl încolăci la spate.

O rochie, uşor strânsă, îi acoperi corsetul alb.

Era gata!

Înainte de a se apuca de treburile de prin casă, ea se duse să se uite printre perdele.

Jean Regnault era la postul său, rezemat cu coatele la fereastră; privirea lui îndreptată necontenit spre fereastra Gertraudei era şi mai tristă decât altă dată.

Zâmbetul feţei fu umbrit de melancolie.

— Sărmanul Jean! murmură ea. Cum aş putea să-l lac fericit?

Se întoarse la pat şi îngenunche înaintea icoanei Maicii Domnului, pe care mama ei o adusese din Germania.

Ea se roagă la Dumnezeu pentru Jean, pentru părintele său Hans, care o iubea aşa de tare şi pentru toţi nefericiţii, care au nevoie ele mângâiere.

Rugăciunea scurtă şi naivă se urcă la cer ca tămâia curată.

Când se ridică, faţa îi era iarăşi veselă. Puse lemne într-un cuptor şi începu să aţâţe focul cântând.

Capitolul II - Moş Araby

Gertraud făcea focul cântând din toată inima.

Glasul ei curat şi sonor umplea odăiţa.

Când focul începu să ardă bine în cuptoraş, ea ieşi şi se întoarse numaidecât cu o oală de pământ, pe care o aşeză pe cărbunii aprinşi.

Chiar şi când făcea aceste treburi de toate zilele, mişcările ei aveau graţie.

Uneori glasul îi răsuna fără ştirea ei, nu slăbea încât părea un murmur depărtat.

Câteodată cântecul i se oprea fără veste.

Atunci capul ei frumos se apleca gânditor şi braţele îi cădeau în jos.

Ea se gândea. Visurile fetelor tinere treceau pe fruntea ei şi o întristau.

Apoi deodată capul i se ridica şi mai vesel.

Oala fierbea la foc, iar ea întorcea salteaua patului şi aşeza perdelele, albe ca zăpada.

Această a doua toaletă nu era mai lungă decât prima: într-o clipă, odăiţa dereticată luă o înfăţişare curată.

În oala de pământ care fierbea în cuptor era dejunul pentru părintele ei şi pentru ea.

Era o ciorbă groasă nemţească, în care o lingură pusă la mijloc, ar fi stat drept în sus.

Gertraud luă oala cu o mână îndemânatică şi turnă mai întâi într-un castron, pe care îl acoperi cu o farfurie.

Îşi puse pe cap o broboadă şi coborî încet pe scară ţinând castronul în mână.

Ajungând în curte ridică ochii spre fereastra lui Jean Regnault, care o pândea cu privirea.

Ea îi făcu un semn mic din cap şi faţa lui Jean se lumină, de parcă l-ar fi învăluit deodată razele soarelui.

Gertraud trecu prin curte, apoi prin aleea lungă care ducea în careul Templului şi se îndreptă cu un pas uşor spre zidirea Rotondei.

Prăvăliile începeau să se deschidă.

În toate părţile cârciumarii din vecinătate turnau băutura de dimineaţă muşteriilor mahmuri şi peristilul Rotondei se împodobea, ca în toate zilele, cu uniforme vechi şi haine cârpite.

Partea cea mai mare din vânzătorii de vechituri era la post.

Numai ici-colea unele dughene leneşe întârziau să deschidă.

Toate casele de sub peristilul Rotondei ocupate de cârpaci, negustori de uniforme sau revânzători de pălării, sunt zidite după acelaşi plan.

De la această regulă face excepţie numai depozitul de vinuri la *Doi Lei* şi două locuri de lângă strada Petit-Thouars.

Cârciuma a adunat mai multe dughene într-una singură, iar cele două locuri sunt ocupate de o prăvălie, tăiată în două printr-un perete subţire.

În starea lor normală, locurile nu sunt prea largi. Reduse la jumătate ele formau două strâmtori noroioase cu o magazie în spate, tăiată paralel în două părţi egale.

O parte era ocupată de un meşter, care dregea orice fiind prea sărac spre a închiria o dugheană întreagă; a doua parte avea stăpân pe unul din personajele cele mai ciudate ale Templului de la 1844.

Pe dinafară erau la fel, ba a doua era poate mai sărăcăcioasă.

Înaintea uşii atârna o pereche de pantaloni roşii, împodobiţi cu o dungă azurie şi două sau trei haine albastre cu broderie de fir galben.

Aceasta era firma şi firma minţea.

Dar oricine ştia în Templu, ceea ce vindea stăpânul din acea prăvălioară sau gaură şi zdrenţele atârnate nu înşelau pe nimeni.

După ce treceai pe sub pantalonii şi hainele vechi care se legănau în vânt de atâţia ani, te aflai într-o anticameră mică în pătrate şi aveai dinainte un paravan tare de stejar străpuns cu o gaură ca semiluna decupată în el.

Paravanul avea o uşă, dar aceasta era pururea închisă.

În spatele paravanului, de la zece ore dimineaţa până la patru după amiază stătea un moşneag cu numele Araby, care împrumuta pe amanet şi garanţie şi care făcea negustorilor din Templu aceleaşi servicii aşa cum unii bancheri filantropi fac bietului comerţ din Paris.

Numai că bancherii îşi fac treburile la lumina zilei şi se supără când victimele îi numesc cămătari.

Araby nu se arăta niciodată. El sosea fără zgomot în fiecare zi, la aceeaşi oră, se furişa în gaură să şi nu mai ieşea.

Mult timp se crezuse că se culcă în spatele acelui perete de scânduri, care oprea intrarea în sanctuarul lui.

La ora patru, patru şi jumătate, gaura decupată ca semiluna care îi servea de birou, se închidea, ca şi uşa intrării care dădea spre peristil.

Dar nimeni nu vedea pe Araby plecând.

Poate că aştepta noaptea sau poate că se strecura printr-o altă parte a Rotondei. Sigur este, că a doua zi, pe la nouă şi jumătate, îl vedeai venind cu un pas nesigur de-a lungul străzii Puţului.

El intra în piaţa Rotondei şi ajungea îndată în gaură sa.

Lumea cunoştea pe Araby ca pe un cal breaz, în târg şi împrejur.

Mai bine zicând, i se cunoştea mersul şi costumul, căci puţini oameni se puteau lăuda să-l fi văzut la faţă.

Vara ca şi iarna, el purta pantaloni strâmţi, ghete mari şnuruite, o haină veche cu un guler mare şi o căciulă de piele, al cărei cozoroc îi cădea peste ochi.

Toate astea erau acoperite de o mantă scurtă, tăiată ca a birjarilor.

Cei care spuneau că-l văzuseră de aproape vorbeau de o faţă galbenă şi zbârcită ca un măr în luna aprilie, de un nas ţuguiat, de o gură mică şi fără dinţi, de doi ochi mici şi vii, care clipeau de după ochelarii mari albaştri.

Mai adăugau că moş Araby trebuia să aibă o sută de ani şi că n-au văzut om mai prăpădit, mai ticăloşit şi mai hodorogit.

De la strada Vendôme la monumentul lui Louis al XVI-lea toată lumea cunoştea bine picioarele subţiri şi spinarea gârbovită a lui moş Araby.

Unii susţineau chiar că el era acel evreu blestemat de Dumnezeu, cunoscut în toată lumea, de veacuri, sub numele de Evreul rătăcitor.

Însă cu toate aste credinţe deşarte, unele glumeţe, altele serioase, la ocazii de mare nevoie toţi alergau la moş Araby.

Şi se ştie că aceste ocazii se întâmplă des la negustorii din Templu.

Există Munte-de-pietate, dar cu tot caracterul lui minunat, este încă prea formalist pentru unele nevoi.

Moş Araby dădea poate ceva mai puţin decât comisionarii şi dobânda împrumuturilor lui era mult mai aspră, dar el nu cerea decât amanetul.

De paşaport puţin îi păsa. Chitanţele de împrumut nu-l priveau; nici nu te întreba cum te cheamă acest om de treabă şi puteai să-i duci în toată siguranţa un ceas găsit, un lanţ câştigat cu dreptul de moştenire sau câţiva metri de pânză luaţi pe cale nu prea cinstită.

Afară de asta, el împrumuta mai sus de trei franci. Împrumuta cât doreai, de la o sută poli până la cincizeci de centime.

La dreapta careului mic dinaintea peretelui de scânduri era o uşiţă ce ducea la o magazie întunecoasă, ca la toate dughenele Rotondei.

În această magazie erau tot felul de lucruri numerotate frumos şi pe care moş Araby le vindea în careu, după cincisprezece zile, dacă datornicii nu-i aduceau dublu suma împrumutată.

Aceasta era regula.

Câteodată împrumuta mai mult, dar atunci trebuia contract particular.

El desfăcea marfa să nu numai în Templu, ci şi aiurea.

Deşi cele trei-patru zdrenţe atârnate la uşă nu orbeau pe nimeni, deşi lua bani aproape de la toţi negustorii din Templu, totuşi nimeni nu se gândea să-l denunţe.

Este un lucru ce va apăra totdeauna camătă, anume lipsa.

Oamenii jefuiţi se necăjeau la început şi înjurau pe bătrânul hoţ, dar, pe urmă, se răzgândeau. Lipsa ameninţa totdeauna şi se putea întâmpla ca cineva să fie fericit că mai poate intra în vizuina lui Araby.

Bieţii împrumutători seamănă mult cu nefericiţii pasionaţi de ruletă: el ameninţă, strigă, zbiară, dar n-au gând să se răzbune.

Şi apoi era o credinţă comună între negustorii Templului.

Ei credeau că era ceva nefolositor să facă ştiut poliţiei negoţul ascuns al lui Moş Araby.

Toţi îşi ziceau că poliţia ştia, dar că bătrânul cămătar plătea vreun impozit agenţilor însărcinaţi cu supravegherea târgului.

Frumoasa Gertraud, ieşind din casa părintelui său, se îndreptă spre dugheana lui Araby.

Aceasta nu era încă deschisă. Obloanele încă trase îşi înfăţişau scândurile găurile de cari, legate cu crampoane ruginite.

Gertraud bătu de două, trei ori cu degetele în scânduri.

— Cine e? întrebă un glas slab dinăuntru.

— Eu sunt, Gertraud.

— Oh! Draga mea domnişoară, mulţumesc! zise glasul cu bucurie, aşteaptă niţel să deschid.

Se făcu un zgomot în spatele scândurilor, ca şi cum o mână firavă ar fi încercat să dea la o parte un drug greu.

În fine, o scândură căzu, lăsând o trecere strâmtă.

Gertraud intră în odăiţa pătrată, în care de abia pătrundea lumina din afară.

Aici se afla o fiinţă, o copilă slabă şi palidă, care era servitoarea lui Araby.

Aceasta era toată locuinţa ei. Se culca pe o rogojină, întinsă pe pământul umed.

Rogojina era atât cât să-şi poată întinde picioarele.

Copila se numea Noémie.

În Templu sunt băieţii de prăvălii, însărcinaţi cu diverse alergături şi cu duşul pachetelor.

Toate aceste treburi le îndeplinea Noémie la cămătar şi în mahala ea era tot atât de cunoscută ca şi moş Araby, sub numele de Nono la Galifarde.

În toată lumea n-ai fi găsit o fiinţă mai sărmană ca ea.

În nopţile reci de iarnă ea se culca în acel colţişor fără altă plapumă, decât rochia ei subţire.

Vântul suflă printre scânduri. Uşile de la biroul lui Araby şi de la magazie, închise cu drugi roşi, o împiedicau să caute adăpost aiurea.

Cămătarul o aglomera cu lucrări mai presus de puterile ei. El nu-i plătea nimic şi de abia îi dădea să mănânce.

Când ieşea din casă, negustorii din Templu, mişcaţi de milă la vederea obrazului ei palid, îi dădeau câte o bucată de pâine; dar ea avea un duşman care o urmărea neîncetat şi care ştia să o fure cu o îndemânare îndrăcită.

Idiotul Geignolet o pândea totdeauna pe unde trecea.

O aştepta la colţurile străzilor sau ascuns sub vreo poartă. El sta acolo nemişcat şi cu ochii căscaţi ca un câine prepelicar şi, când mica Nono sosea voioasă, mâncând din bucata de pâine, idiotul se arunca asupra ei fără veste, îi smulgea prada cu forţă şi o bătea.

Nono fugea plângând.

Oamenii de prin cârciumi stăteau în uşă şi se uitau râzând; făceau haz.

Geignolet, mândru de victoria sa, se aşeza călare pe vreun lemn, cântându-şi cântecul cu gura plină.

I se dădea şi rachiu, spre a i se încuraja voinicia la alte fapte la fel.

A doua zi el făcea tot aşa, pentru că nu găsea în jurul lui o fiinţă mai nevinovată şi mai slabă, pe care să o poată năpăstui nepedepsit.

Precum se spuneau despre Moş Araby sute de poveşti fantastice, tot aşa lumea vorbea despre mica lui servitoare.

Unchiaşul ducea un trai cu totul singuratic şi nimeni din lume nu-i cunoştea obiceiurile. Fetiţa venea nu se ştia de unde. Ea nu avea rude şi fără locul acela ticălos la cămătar, ea n-ar fi avut adăpost.

Afară de Gertraud, care îi aducea în fiecare dimineaţa aminte de sosirea moşneagului, ea mai avea o protectoare.

Doamna Batailleur, negustoreasă de frivolităţi în careul Palatului Regal, o chemă la ea de câte ori trecea.

În privinţa aceasta se povestea un fapt ciudat.

Într-o zi mica Noémie fusese atacată pe la Palatul Regal de vrăjmaşul ei Geignolet.

El o bătuse crud şi de astă dată ar îi omorât-o, dacă n-ar fi fugit în dugheana doamnei Batailleur.

La negustoreasă era o doamnă frumoasă care cumpăra dantele.

Nono Galifard se aşezase într-un colţ, plângând amar.

Doamna cea frumoasă se uită la ea, puse dantela pe tejghea şi vorbi încet cu negustoreasă. Pe atunci Nono era mai mică.

Ea tot plângea în colţ, apoi după câteva minute îşi lăsă capul pe mână şi închise ochii obosiţi de lacrimi.

Adormi.

Doamna se apropiase de ea încetişor şi rămase un moment aplecată asupra ei.

Pe când privea astfel se vedea din ochii ei că era mişcată.

Înainte de a părăsi pe Nono, ea o sărutase pe frunte.

Doamna Batailleur zicea că nu-şi aduce aminte deasa ceva. Ea adăuga că vecinele sale Olga, Zefirina şi doamna Alfred făceau mai bine să-şi vadă de treburile lor decât să spună lucruri care cred că s-au petrecut în dugheana altuia.

Nono putea avea cincisprezece ani; dar mizeria nu o lăsase să crească.

Ea era mică şi prin găurile rochiei subţiri i se zăreau membrele slabe şi mici.

Pieptul nu i se dezvoltase ca la alte fete de vârsta ei.

Tot corpul ei avea acea slăbiciune din cauza lipsei şi a supărării.

Dar cu toate astea, talia Nonei, subţire şi mlădioasă, era plăcută la vedere. Mila, care cuprindea inima văzând-o aşa slabă şi nefericită, avea un fel de farmec. Trăsăturile feţei erau regulate şi fine.

Fe faţa ei palidă era o expresie de resemnare şi supunere. Sărmana ştia să zâmbească printre lacrimi.

Ochii ei, frumoşi şi negri, mâhniţi, prindeau viaţă, câteodată aruncând priviri pătrunzătoare şi plăcute.

Era ca o rază fugară de soare luminând într-o clipă în zile de iarnă.

Cine ar fi zis în Templu că Nono era frumoasă, ar fi trecut de nebun. Nimeni nu vedea la ea decât paloarea bolnăvicioasă şi găurile rău cârpite ale rochiei învechite.

Ceea ce insufla ea, era mai mult dispreţ decât compătimire.

Cu toate astea ea era frumoasă, ca suferinţa mută care nu se plânge.

Aureola de martir îi încununa fruntea de copil şi un poet ar fi visat mult timp, văzându-i întristarea.

Ea se aşezase pe rogojină şi mânca cu lăcomie ce-i adusese Gertraud.

Lumina zilei pătrundea înăuntru prin deschizătura făcută.

Era aici un contract ciudat care avea şi o parte frumoasă.

Lumina de afară ajungea pe părul Gertraudei, pe jumătate din fruntea pe care strălucea puterea tinereţii.

Aceeaşi lumină cădea şi pe faţa slăbită a lui Noémie, care era fericită şi care îşi ridica spre tovarăşa cea frumoasă privirea, tristă şi recunoscătoare.

Afară se zărea faţa idiotului Geignolet care se furişa pe după stâlpii peristilului şi care, murea de ciudă, văzând că nu poate pune mâna pe pradă.

Capitolul III - Nono Galifard

După ce pândi câteva minute înaintea dughenei lui Araby, idiotul Geignolet se opri în spatele unui stâlp.

Privirea lui urmărea cu poftă orice mişcare a lui Noémie, care ducea lingura la gură.

— Îţi era tare foame, sărmană Nono! zise Gertraud, care zâmbind se uita la ea cum mânca.

— Oh! Da, răspunse copila, îmi era tare foame!... Şi mi se pare că aş muri dacă n-ai avea milă de mine, domnişoară Gertrude, căci stăpânul meu se face din zi în zi mai zgârcit şi de câte ori capăt pâine, Geignolet mi-o ia.

— Când ţi-e foame, Nono, vino la noi...

— Nu pot părăsi prăvălia. Stăpânul meu e foarte bătrân, dar tot mă poate bate. Şi pentru a veni la dumneavoastră, domnişoară, trebuie să trec prin aleea lungă şi întunecoasă unde întâlnesc pe Geignolet!

— Aşadar ţi-e frică tare de el? zise Gertraud.

Nono se înfioră din cap până în picioare.

— Odată, răspunse ea, m-a pândit scara într-un colţ al pieţii Corderif. Dumnezeule! Domnişoară Gertraud, el e aşa de rău pe cât eşti dumneata de bună!... M-a luat de păr, m-a trântit la pământ, m-a călcat cu picioarele şi m-a bătut scrâşnind din dinţi. Şi cu cât mă bătea, cu atât se înfuria mai tare!... De nu trecea din întâmplare Hermann, prietenul tatălui dumitale, cred că m-ar fi ucis.

Pieptul lui Noémie se ridica şi ochii îi erau plini de lacrimi.

Gertraud mişcată se aşeză lângă ea pe rogojină.

Geignolet se ascunse după stâlp.

— Dar ce i-ai făcut tu, Nono, întrebă Gertraud, de te urăşte aşa de tare?

— Doamne! răspunse copilă, i-am luat locul... şi Dumnezeu ştie că locul nu e bun!... Înainte de mine el era la jupanul care l-a gonit pentru că fură.

Gertraud luă mâna cea mică a Nonei şi o încălzi în ale sale.

— Grăbeşte-te, zise ea, sărmana mea fată. Tata mă aşteaptă.

Nono duse din nou lingura la gură şi castronul se goli în câteva clipe.

Idiotul mormăia...

— Nono a mâncat tot! Şi n-a lăsat nimic pentru Geignolet.

El ieşi de după stâlp. Nono îl zări şi făcu un semn de groază.

Gertraud se întoarse iute, văzu pe idiotul care fugea, arătând pumnul către victima sa.

Gertraud se ridică şi luă castronul.

— E un biet nebun, murmură ea, trebuie iertat.

— Oh! Eu îl iert! zise fata ai cărei ochi mari se luminară de o rază îngerească, eu îl iert pentru dumneata, domnişoara Gertraud, şi pentru fratele lui pe care îl iubeşti. Mă rog la Dumnezeu pentru el şi pentru tot neamul lui care suferă ca şi mine.

Pe obrajii Gertraudei se ivi o roşeaţă mai mare.

— Adio, Nono, zise ea încet, n-ai nimic să-mi spui?

Galifard stătu la îndoială o secundă. Plecă ochii.

— Am ceva, răspunse ea; dar mi-e frică să te întristez, domnişoară...

Gertraud care era cu un picior pe prag, se apropie.

Nono îi luă mâna şi o sărută.

— Îmi place aşa tare să te văd zâmbind! murmură ea, şi când e supărare în ochii dumitale sunt aşa de nefericită!

— Vorbeşte iute! zise Gertraud.

— Ieri a venit doamna Regnault. A plâns, sărmana bătrână, şi am auzit-o rugând pe jupan să-i împrumute bani.

— Câţi bani? întrebă Gertraud.

— Vai! Mulţi! Mulţi! răspunse copila. Ieri dimineaţă v-am spus că n-a plătit locul; dar asta nu-i nimic!... Din câte am auzit, mi se pare că e datoare cocoşatului şi cocoşatul e un om fără milă. Dacă nu-i plăteşte, ea va fi închisă!

Obrajii rumeni ai Gertraudei păliră.

— Şi Araby n-a vrut să-i dea bani? întrebă ea.

Nono dădu din umeri.

— Ea n-avea amanet, răspunse. Jupânul a gonit-o înjurând.

Capul Gertraudei se plecă. Se gândi un moment.

— Trebuie să văd, zise ea, vorbind singură.

— La revedere, Nono. Voi veni mâine.

După plecarea ei, copila îşi ridică ochii la cer, rugând pe Dumnezeu să-i dea noroc.

Gertraud nu intrase încă pe aleea întunecoasă ce ducea la casa părintelui său, când un moşneag, îmbrăcat într-o mantă ca un sac şi în cap cu o şapcă mare de piele al cărei cozoroc îi cădea pe ochi, ieşi din strada Petite-Corderie.

El mergea şovăind, pipăind şi lunecând pe pavajul umed.

În urma lui câţiva copii grămădiţi scoteau în cor strigăte de carnaval.

El trecu prin piaţa Rotondei scuturând din cap şi sprijinindu-se într-un băţ lung de corn.

Era Moş Araby care mergea la birou mai devreme decât altă dată, pentru că îşi luase o vacanţă de o oră cu o zi înainte.

Intrând în anticamera mică, el aruncă o privire urâtă asupra sărmanei sale servitoare.

— Leneşo! mormăi bătrânul. Eşti oare aici ca să-mi strici rogojina până la ora opt ziuă? Ţi-am dat lână să împleteşti, când nu sunt acasă. Unde este lucrul, ticăloaso?...

Nono nu răspunse. Stătea în picioare înaintea stăpânului său, având supunerea zugrăvită pe faţă.

— Curăţă camera, urmă cămătarul.

Nono îşi adună rogojina şi o luă în braţe cu mare greutate.

Moşneagul îi deschise uşa magaziei.

Pe urmă Araby scoase din buzunar două chei mari, pe care le vârî în broasca biroului său.

Uşa se întoarse în balamale scârţâind. Moşul dispăru şi se auzi cum încuia uşa pe dinăuntru.

După câteva minute, căzu o scândură care închidea gura în formă de semilună. Prin gaură Araby abia se zărea în întuneric.

Biroul era deschis.

— Leneşo! zise cămătarul prin gaură; du-te şi-mi adu de mâncare şi să nu te joci pe drum!

El puse un ban pe scândură. Nono luă banul şi ieşi fuga.

După un minut ea se întoarse cu o bucată mică de pâine şi o bucăţică de brânză, rămăşiţă din altă bucată.

Araby le apucă în mâinile zbârcite; luă un cuţit vechi, ros până la muchie de multă slujbă, şi începu să mănânce.

Bucăţele de pâine şi de brânză mergeau împreună cu cozorocul din care nu se vedea decât bărbia cămătarului.

Pe când îşi rodea mâncarea încet, ca să ţină mai mult, cămătarul zise:

— Leneşo! Ţie nu ţi-e foame aşa de vreme. Tu dormi ca o doamnă!... Fă loc în magazie pentru cele ce ne va trimite Dumnezeu astăzi. Nu strică nimic şi nu fură nimic, fată!... Dacă te vei purta bine, la amiază vei avea pâine şi ce va rămâne din brânza mea.

Nono intră alături.

Araby îşi urmă dejunul, stând cu ochii la pândă prin gaură, semănând cu o maimuţă bătrână şi flămândă, care roade o nucă furată.

Gertraud ajunsese acasă.

În curtea mică o aştepta Jean Regnault cu flaşneta în spinare.

Ea trecu pe lângă el repede.

— Aşteaptă-mă, zise ea, mă întorc îndată.

Gertraud se urcă fugă pe scară şi nici nu se uită la oală de pământ, care fierbea în clocote la foc.

Deschise dulăpiorul de nuc, în care îşi ţinea toaleta modestă.

Dintr-o cutie luă o pungă cu câteva monede de aur noi şi lucitoare, pe care i le dăduse tatăl ei, una câte una.

Apoi se duse în fugă jos.

În loc să iasă în curte, se opri în prag şi făcu semn flaşnetarului să se apropie.

Jean Regnault era plin de fericire că o vedea, dar pe faţa lui era o întristare mai mare decât altă dată.

Gertraud îşi puse mâna albă pe vesta sărmanului băiat şi-l privi în ochi câteva secunde fără să vorbească.

Nu mai era copila nepăsătoare şi zburdalnică care ba se roagă la Dumnezeu, ba cântă.

În privirea ei era ceva serios şi adânc.

— Jean, murmură ea cu un accent de imputare, îmi spui adeseori că mă iubeşti şi cu toate astea n-ai încredere în mine!

Flaşnetarul ţinea ochii în pământ. Avea faţa palidă şi un zâmbet amar pe buze.

— Dacă aş fi fericit, Gertraud, răspunse el cu un glas ce tremura uşor, Dumnezeu ştie că fericirea mea ar fi toată a dumitale!... Dar îmi place aşa de mult să te văd fericită şi veselă!... De ce să te întristez?

Sprâncenele tinerei se încruntară.

— M-ai minţit, zise ea, nu mă iubeşti!

Sărmanul Jean Regnault îşi împreună mâinile şi toată dragostea lui devotată, respectuoasă şi sinceră i se zugrăvi în privire.

— Vai! Gertraud! îngână el încet, nu-mi vorbi aşa!... Poate că fac rău că te iubesc, căci n-am nimic să-ţi dau decât necazul şi sărăcia mea, dar te iubesc, Dumnezeule! Te iubesc ca un biet nebun!

Gertraud se prefăcea că se supără şi mai tare. Capul ei frumos se întoarse spre a-şi ascunde emoţia.

— Când iubeşte cineva, zise ea forţându-se a-şi păstra răceala, mărturiseşte altuia ce simte. Mi se pare că dacă eu aş suferi, m-aş mângâia vorbindu-ţi de necazurile mele... dar tu faci altfel, Jean. Tu nu-mi spui nimic şi numai de la străini am aflat primejdia ce vă ameninţă.

Flaşnetarul îşi ascunse faţa în mâini.

— Deci a ajuns să se vorbească prin Templu? zise el cu amărăciune. Nici eu n-am ştiut până ieri, Gertraud! Dar sunt oameni cărora le place să ghicească nefericirea altuia! Cine ţi-a spus şi ce ţi-au spus?

Glasul lui Jean Regnault exprima o mâhnire aşa de amară încât ochii Gertraudei se umplură de lacrimi.

Ea îngână ceva.

Din gura ei ieşiră nişte cuvinte neînţelese.

Jean Regnault înţelese, căci i se mulară picioarele şi din nou îşi acoperi faţa cu mâinile.

Jean îşi puse jos flaşneta pe care nu o mai putea ţine şi se aşeză de oboseală pe întâia treaptă a scării.

Gertraud se aşeză lângă el.

— Deci o adevărat? întrebă ea.

— Adevărat, răspunse flaşnetarul oftând, Sărmana femeie pare foarte bătrână, dar vârsta n-o poate scăpa încă de închisoare... Ieri seară mi-a spus mama plângând. Eu credeam că n-avea nevoie decât de chiria locului şi mă bucuram, căci acest preţ îl câştigasem peste zi. Dar Dumnezeule! Ar trebui săptămâni întregi şi luni, de zile ca să pot aduna suma care trebuie mamei Regnault.

El se opri şi un suspin convulsiv îi ridică pieptul.

— Închisoarea! urmă el, închisoarea! la vârsta ei!... Eu sunt tare, zise el ridicând fruntea, mie nu mi-e frică de dispreţul lumii... Tot ce aş cere de la Dumnezeu este ca să fiu primit în locul ei şi să sufăr eu la închisoare... Dumneata cel puţin nu m-ai dispreţui, Gertraud, şi ai şti că sunt un om cinstit...

— Un om cinstit şi un fiu bun, Jean, sărmanul meu Jean! zise fata strângând mâinile flaşnetarului în ale sale; un fiu bun şi o inimă nobilă, pe care sunt mândră că o iubesc.

Privirea lui Jean era tristă. Ochii lui încă umezi sclipiră.

— Mulţumesc! murmură el.

Apoi deodată îşi plecă fruntea.

— Dar de ce să vorbim despre acestea? zise el. Nu eu am nevoie să fiu mângâiat, draga mea Gertraud. Eu vreau să muncesc... Dacă voi putea găsi o treabă mai bună voi vinde flaşneta, bietul meu tovarăş, adăugă netezindu-şi instrumentul cu mâna, care m-a mângâiat de multe ori când eram trist şi ale cărui cântece le-am ales dintre câte îmi plac mai mult!... Dar o voi vinde!... Oh! O voi vinde!... Şi aş fi în stare să jertfesc mai mult!

El se ridică şi apucă flaşneta de curea spre a o pune în spinare.

Gertraud îl apucă de braţ.

— Aşteaptă, murmură ea, stai încă puţin. Am să-ţi spun ceva...

Jean ascultă că totdeauna; dar Gertraud nu vorbi nimic: părea că nu îndrăzneşte.

Ei stăteau ca doi copii frumoşi, strânşi unul lângă altul lângă scara prăfuită şi sărăcăcioasă.

În noaptea trecută fusese alte multe întâlniri amoroase, sub draperii de mătase, în tăcerea discretă a iatacurilor frumoase şi pe divanuri elastice de catifea.

Dar nicăieri n-ai fi găsit mai mult devotament şi mai multă dragoste, nicăieri n-ai fi găsit inimi mai generoase şi mai sincere...

Jean şi Gertraud se iubeau din toată puterea inimii lor.

Pe acea treaptă putredă, între zidurile umede şi cenuşii ale scării sărăcăcioase era ceva care nu întâlneşti în cele mai bogate locuinţe: o inimă de fecioară, gingaşă şi curată; o inimă de tânăr sincer, o dragoste împărtăşită, un devotament egal, două conştiinţe care n-au nimic de ascuns, ce-şi puteau spune cele mai mari taine ale lor.

Gertraud tot mai stătea şovăind.

Ea tremură şi gura i se încleştase ca şi cum îi era ruşine de taină pe care o avea pe buze.

Jean o privi cu nelinişte.

— Am să-ţi spun ceva, zise ea după o tăcere, este o rugăminte... Şi dacă refuzi voi fi nefericită!

— Cum aş putea să refuz, Gertraud?

Fata încercă să zâmbească şi degetele i se strecurară în sân.

Jean nu băgă de seamă această mişcare.

— Îmi promiţi să zici da? urmă Gertraud cu un glas linguşitor.

— Îţi promit, răspunse flaşnetarul.

Gertraud scoase iute din sân mâna în care ţinea o pungă. Zâmbetul pieri de pe buzele lui Jean Regnault.

— Mi-ai promis că nu vei refuza, zise Gertraud, eu ochii plecaţi şi cu un ton rugător; ia aceşti bani şi dă-i mamei tale.

Jean nu răspunse. El se uita la pungă îngrozit.

— Trebuie să mă feresc de aceasta, murmură el. Vai! Sărăcia! Sărăcia! Ceea ce este o bucurie pentru alţii, înveninează mai mult suferinţa noastră... Gertraud, îţi mulţumesc din adâncul inimii, dar părintele dumitale e bogat pe lângă noi... Femeile din târg nu zic oare deja că te iubesc din interes?...

— Tu! zise Gertraud indignată, din interes!...

— Noi suntem atât de săraci! zise flaşnetarul cu o descurajare amară.

Gertraud privindu-l, nu îndrăzni.

După câteva secunde îşi ridică iarăşi capul. Veselia ei copilărească luase un aer de duritate.

— Jean, urmă ea încet şi lin, nu ştiu ce zic negustoresele din Templu, dar tatăl meu ar suferi şi tu ai veni cum vin eu la tine, îţi jur înaintea lui Dumnezeu care ne aude, că eu n-aş refuza ajutorul tău...

— Eu sunt un bărbat, murmură flaşnetarul şi dumneata eşti o fată tânără, Gertraud! ...

— Şi nu vrei să-mi datorezi nimic! strigă ea într-o mişcare fără veste de mânie. Nu mă iubeşti şi nu iubeşti nici pe mama ta.

Jean rămase mut în faţa acestei învinovăţiri şi durerea lui sufletească i se zugrăvi pe faţă.

Gertrude simţi milă, dar tot mai urmă:

— Nu, tu nu mă iubeşti, nu te gândeşti la mâhnirea ce-mi faci, nu te gândeşti la bătrâna ta bunică, pe care ai putea-o scăpa!...

— Vai! Dumnezeule! suspină bietul Jean împreunându-şi mâinile.

— N-ai milă de alţii! zise iar Gertraud, şi nu te gândeşti decât la tine!

Flaşnetarul îi aruncă o privire rugătoare.

— Ascultă, zise el cu o voce întreruptă; tot ce vrei, vreau şi eu, Gertraud... Şi mi-aş da viaţa ca să scap pe bătrâna mamă... Dar eşti o copilă, sărmana mea Gertraud! Şi banii pe care-i ai sunt ai părintelui dumitale!

— Sunt ai mei! zise fata, a cărei privire străluci de speranţă. Oh! N-aş minţi nici chiar să te scap, Jean. Sunt ai mei, toţi ai mei!... Este comoara mea! Şi acum mulţumesc lui Dumnezeu că i-am păstrat până azi!

Jean era bucuros, cu toată mâhnirea.

Dragostea Gertraudei era aşa de naivă şi aşa de devotată! .

El suferea grozav, dar era fericit ca un rege.

Şi nu mai avea putere să refuze.

Glasul dulce al Gertraudei îl emoţiona aşa de tare. Gândul la bunica sa disperată venea în ajutorul Gertraudei.

— Nu pot, zise el încet: nu... nu, nu pot!

O mânie repede străluci în ochii Gertraudei. Căzu încet în genunchi.

Ea îşi puse mâinile pe ale lui Jean şi ridică spre el privirea umedă şi tristă.

— Te rog! murmură ea.

Jean o luă în braţe şi o strânse cu patimă ia piept.

— Vai! Cât te iubesc, Gertraud! zise el. Nu te merit.

Luă punga şi o puse în buzunarul vestei sale.

Gertraud, nebună de bucurie, sări în picioare plângând şi râzând.

Ea cuprinse cu braţul gâtul lui Jean acoperindu-i fruntea cu sărutări.

— Oh! Şi eu te iubesc! zise ea. Sărmanul meu Jean, niciodată nu te-am iubit atâta! Îţi mulţumesc!...

Jean o credea încă în braţele sale, pe când ea sărea din treaptă în treaptă, uşoară ca un fluture şi îi aruncă din vârful scării o ultimă sărutare şi un ultim zâmbet.

Capitolul IV - Regnault

În faţa casei lui Hans Dorn, dincolo de curtea cea mică, se deschidea o fereastră stricată cu geamurile înguste şi prăfuite.

Bucăţi de hârtie înlocuind o parte mare a sticlei. În loc de perdele se vedea o bucată de pânză gălbuie, cârpită în unele locuri.

În dosul acestei perdele era o cameră mijlocie, mobilată cu o laviţă de lemn, un fotoliu vechi de paie şi două paturi simple.

Această odaie înfăţişa sărăcia care îţi strângea şi răcea inima.

În sobă nu era nici foc, nici cenuşă. Lângă perete nu se vedea nici măcar un biet dulap, cum au toţi săracii.

Uitându-se numai la scândurile stricate ale celor două paturi înţelegeai de ce nu fuseseră vândute şi ele.

Era locuinţa familiei Regnault.

Bunica şi nora sa Victoire, dormeau împreună în patul cel mare, idiotul Geignolet dormea în al doilea.

La dreapta lângă sobă o uşă mică ducea în gaura care era locuinţa lui Jean Regnault.

Bătrâna era încă în pat, nemişcată.

Victoire cârpea lângă fereastră. Se grăbea cât putea cu lucrul.

Dar deseori se oprea, de parcă o părăsea curajul.

Mâna îi cădea, pleoapele i se lăsau pe ochii posomorâţi şi fără viaţă.

Idiotul, călare pe bancă, se uita la ea în batjocură şi adăuga un nou vers la cântecul lui ciudat, zicând că e leneşă.

Idiotul era prost dispus.

El se întorcea din expediţia sa în careul Templului şi îi părea rău că nu putea fura mâncarea de la mica Noémie.

Era o pâinişoară pe sobă, dar când era vorba de pâine goală, lui Geignolet îi plăcea numai bucată pe care o lua cu silă de la sărmana servitoare a lui moş Araby.

— Unde e fiul nostru Jean? zise bătrâna, care în acea dimineaţă nu pronunţase o vorbă.

— Mi se pare că a plecat la treabă prin oraş, răspunse Victoire.

— O, hei! Alelei!... strigă idiotul, imitând măştile caraghioase ale carnavalului.

Apoi ochi lui luară o expresie de răutate şi el adăugă cântând:

Da, da, da, da,
La treabă lângă mica mea vecină,
Şi râd amândoi:
Iar mama Regnault plânge
Pe patul cel stricat...
Alelei! Ce păcat!

Victoire aruncă bietului nebun o privire în care era zugrăvită toată disperarea ei de mamă.

Bunica îşi lăsă iarăşi capul încărunţit pe pernă.

— Sunt bolnavă rău, astăzi! murmură ea. Sărmana mea fată, mi se pare că nu voi mai suferi mult timp cu tine...

Victoire se ridică şi duse fotoliul de paie lângă pat.

— Nu vorbi aşa, mamă, zise ea, suntem foarte nefericiţi, dar Dumnezeu nu e fără milă cu noi, căci Jean, fiul nostru, are o inimă bună şi ne iubeşte.

— Aşa e! Aşa e! zise bătrâna. Jean e un copil bun. Am putea fi şi mai nefericiţi...

Ea încercă să zâmbească, dar o lacrimă veni pe genele albe.

Mâinile uscate şi deformate ieşiră de sub plapumă ca să-i ascundă faţa.

Victoire încetă să mai lucreze.

Bunica suspină.

Idiotul îşi lovea laviţa cu pumnii şi împletea cântecul cu strigăte în gura mare:

— Hi! Gloabă! Hi odată, boală!...

— Dumnezeule! murmură bătrâna, aş vrea să nu vă părăsesc, sărmanii mei copii, dar sunt prea bătrână Ca să mai sufăr şi prea slăbită de necazuri!... Ştii tu, Victoire, că sunt douăzeci şi cinci de ani de când plâng în toate nopţile... Noi îl iubeam aşa de mult, tatăl lui... Bunul lui tată care a murit rugându-se la Dumnezeu să-l binecuvânteze.

Victoire îşi rezemă cotul de salteaua tare.

Ea voia să schimbe această poveste ce se depăna mereu şi făcea ca bătrâna să-şi piardă şi puterea ce o mai avea.

— Sunt douăzeci şi cinci de ani, urmă bătrâna descoperindu-şi fata. Eram bogaţi, fata mea, şi toată lumea zicea: "Regnault are noroc..." Aveam copii frumoşi, îţi aduci aminte. Pentru bărbatul pe care îl iubeai aşa de mult!... Joseph, al doilea fiu al meu, bunul şi cinstitul Joseph. Jean, care şi-a dat numele fiului tău mai mare... Şi fiicele mele, ce frumoase erau!... Ca ele nu se găsesc în tot Templul şi în tot oraşul... Oh! Era adevărat. Familia Regnault avea noroc!...

— Se va întoarce iar, mamă, îngână Victoire.

Bunica se uită la ea în faţă.

— Morţii nu se întorc, răspunse ea.

Apoi ochii ei se aprinseră de un fulger trecător.

— Erau geloşi pe Regnault! urmă ea. Şi aveau de ce!... Când cădea o moştenire mare asupra Templului, era pentru familia Regnault! Era cinstită, fata mea, dar aveau mulţi bani şi apă se duce tot în gârlă... Numai săracii nu pot spera în întâmplare... Îţi aduci aminte? Aveam locul din colţ, unde suntem şi acum şi care ni se va lua.

Ea oftă lung.

— Pierre, soţul tău, avea cele două locuri de alături. Apoi venea Jean, pe urmă Joseph, apoi fetele mele. Familia Regnault ocupa de la piaţa Rotondei până în strada Puţului... Regnault, care toţi erau fericiţi, sănătoşi şi avea o conştiinţă curată.

Ea se opri şi-şi trecu mâna pe fruntea umedă de transpiraţie.

— Mamă! Buna mea mamă!... murmură Victoire.

— Taci, fata mea, urmă bătrâna. Întineresc vorbind de fericirea trecută... Oh! Ce mult ne iubeam şi câtă veselie era în jurul mesei noastre în serile de duminică!... Fata mea mai mare, biata Marta, avea voce foarte frumoasă. Ea ne cânta după masă şi tatăl zicea că o ascultă mai bucuros pe ea decât să meargă la Operă ca să audă cântăreţele îmbrăcate în mătase şi împodobite cu diamante... Hélène, cea mai mică, ne povestea istorii din cărţi frumoase, istorii ce te făceau să plângi şi să-ţi bată inima... Băieţii mei vorbeau încet cu soţiile lor pe care le iubeau şi împrejurul mesei erau scumpii copilaşi, cărora viitorul le promitea toată fericirea. Dumnezeule! Dumnezeule! Unde s-au dus toate aceste bucurii şi toate aceste speranţe...

Bunica îşi ascunse faţa în mâini.

Victoire se întoarse spre a-şi şterge o lacrimă.

Idiotul începu:

Astăzi este luni,
Şi mama Regnault n-are nici un franc.
Să-şi plătească locul;
Are să ne dea afară,
Vai! Ce mai ocară!

— Ei au murit! urmă bătrâna cu o voce întreruptă de suspine, toţi au murit!... Băieţii, fetele... Toţi morţi, unul după altul, cu mizeria aşezată la căpătâiul lor!... Geignolet are dreptate, bietul copil... Mama Regnault n-are cu ce să-şi plătească peticul de loc care i-a rămas în Templu!... Ea nu mai are nimic. Copiii ei suferă şi zilele ei din urmă se vor stinge în închisoare.

Geignolet făcu nişte ochi mari de nebun.

— Oh! Oh! Oh! zise el râzând, mama Regnault va fi cu hoţii!...

Victoire, palidă de durere, nu mai avea cuvinte.

Bunica se plecă spre ea şi-i strânse braţul cu putere.

Faţa ei era ca de mort, buzele i se contractaseră într-un zâmbet amar.

— Am avut un alt fiu, murmură bătrâna cu o voce schimbată, un fiu al cărui nume nu trebuie pronunţat. Un fiu care a omorât pe tatăl lui şi a pus nefericirea în locul bucuriilor noastre... Pe el îl iubeam cel mai mult... Noi îi dădusem ecuaţia unui nobil... El ştia tot ce nu ştiam noi, era mândria noastră!... Hei! Fata mea, mândria e un păcat pe care Dumnezeu îl pedepseşte totdeauna mai ales mândria mamelor!... Jacques ne dispreţuia, îi era ruşine de noi şi adeseori l-am văzut întorcându-mi spatele, roşindu-se şi plecându-şi ochii în stradă unde vreun amic al lui l-ar fi putut surprinde zicând bună ziua bietei negustorese din Templu, care era mama lui. Vai! De n-ar fi făcut decât asta, Dumnezeule!... Dar într-o zi, cutia în care bărbatul meu îşi punea banii la un loc cu ei întregii familii fu găsită goală, Am fost furaţi de tot ce avea, pe lume; comoara aceea mică, adunată aşa de greu şi aşa de încet! Şi hoţul era copilul nostru...

Vocea bunicii devenea surdă şi aproape neînţeleasă.

La aceste din urmă cuvinte ea se întrerupse pentru a respira.

Idiotul nu mai asculta ci îşi chinuia banca, pe care pa o lovea, ba o mângâia.

Victoire trebuia să asculte această poveste spusă de mii de ori.

De obicei când bunica ajungea la sfârşit, se cufundă într-o tăcere posomorâtă, oprindu-se obosită.

Şi de astă dată ea tăcu; dar după câteva secunde, ea se ridică pe coate, plecându-şi faţa zbârcită peste pat.

— Victoire, zise ea, ieri m-am dus la Sfânta Elisabeta, şi am vorbit cu un preot... Nu ştii ce l-am întrebat?

Victoire dădu din cap că nu ştie.

— L-am întrebat, urmă bătrâna încet, cum se face când spune cineva mare secret, dacă Dumnezeu pedepseşte pe fiul care şi-ar goni pe mama sa.

Victoire nu înţelegea nimic. Bunica urmă plecându-se mai tare.

— Preotul mi-a răspuns că acel fiu ar fi pedepsit pe lumea aceasta şi în cealaltă... Crezi că a spus adevărul, Victoire?

— Cred că da, mamă.

Bătrâna se aruncă îndărăt şi îşi lăsă capul la celălalt capăt al patului. Ea începu să pronunţe vorbe pe care Victoire nu le putu înţelege.

— Şi eu! Şi eu! zicea ea, cred că Dumnezeu l-ar pedepsi şi cu toate astea trebuie să-l văd!... Dar oare nu e o crimă! Să atragi pedeapsa asupra capului fiului tău? Ah! E mult

timp de când vreau să mă duc la el şi să-l văd. Ceilalţi nu-l recunosc. El trece printre cei care l-au văzut copil şi nimeni nu ştie să-i citească pe obraz numele tatălui lui. Dar oare schimbarea pe care o aduc anii poate să înşele privirea unei mame? Eu l-am recunoscut cum l-am văzut. Ştiu unde este şi ce este. E foarte bogat!... Şi dacă n-am îndrăznit să-i cer milă, este că mi-e frică de pedeapsa lui Dumnezeu!

Aceste cuvinte nu ajungeau toate la urechea lui Victoire, care şi ea avea gândurile ei.

Când bătrâna vorbea de acel fiu rău, care a fost cauza tuturor nefericirilor familiei, ea părea că se teme să fie înţeleasă.

Sufletul ei prea plin îşi vărsa fără voie durerea în afară.

— Nimeni nu ştie asta, urmă ea; şi cerul să facă să nu ştie nimeni vreodată!... El are milioane şi el se dă drept nobil cu bogăţia lui. Însă eu, mama sa, eu trebuia să ştiu de unde-i veneau toate comorile. Am căutat, am întrebat, în zadar timp de mai mulţi ani şi în cele din urmă am aflat secretul!

Vocea îi slăbea tot mai mult şi chiar dacă Victoire ar fi vrut să asculte, n-ar fi înţeles nimic...

Deodată parcă se deşteptă.

Ea se ridică înfiorându-se şi se uită neliniştită la faţa nurorii sale.

— M-au auzit, Victoire? întrebă ea tremurând. Am spus oare secretul de care atârna viaţa lui?

Victoire crezu că aiurează.

— A cui viaţă? zise ea.

— Nu mă întreba! strigă bătrâna mai liniştită, nu mă întreba niciodată despre aceasta, fata mea. Aceste gânduri mă omoară!... Vai! Nu, nu, nu vreau să mă duc la el! Mai bine închisoarea de o mie de ori! Îl cunosc. M-ar goni şi preotul mi-a spus ieri: "Dumnezeu nu iartă pe fiii care-şi alungă mamele".

Doamna Regnault slăbită căzu pe pat, ochii ei obosiţi se închiseră. Victoire îi aşeză pernă sub cap şi numai cântecul monoton al idiotului tulbura tăcerea sărmanei locuinţe.

Tăcerea ţinu câteva minute.

Apoi deodată uşa se deschise şi Jean Regnault intră în cameră.

El îşi puse flaşneta lângă, perete şi din două sărituri ajunse la patul bunicii sale.

Obrazul îi ardea, ochii lui umezi străluceau.

— Mamă Regnault! strigă el căzând în genunchi lângă pat — bucurie! Bucurie!... Dumnezeu are milă de noi şi nu vei merge la închisoare!

Bătrâna îşi ridică pleoapele grele, pe când Victoire întreba pe fiul său cu o privire mirată.

— Am bani! urmă Jean, care zâmbea şi plângea de emoţionat ce era.

— Bani! repetă Victoire, în a cărei voce se vedea o nelinişte.

— Bani! repetă idiotul care îşi opri litania, vai!... Vai!... Mi-e sete grozav...

Bunica zăcea inconştientă.

Jean Regnault deschise mâna în care ţinea darul Gertraudei şi scutură în aer punga de mătase.

Neliniştea lui Victoire crescu şi mai mult.

Dar auzul sunetului aurului în ochii ei se aprinse puţină viaţa.

— Vai!... Vai!... făcu încet Geignolet, ai cărui ochi clipeau plini de poftă.

El se întinse pe bancă şi se prefăcu că doarme, dar privirea lui nu mai slăbea punga, prin ale cărei găuri strălucea aurul.

Cele două femei deschiseră gura în acelaşi timp.

— De unde ai aceşti bani? întrebă Victoire cu asprime.

— Câţi bani sunt? zise sărmana bătrână.

Jean răspunse:

El scoase veriga pungii şi turnă în palmă cele şase monede de aur.

— Galbeni! mormăi idiotul de pe bancă. O să am cu ce să-mi umplu sticla!...

— O sută douăzeci de franci! murmură bătrâna, a trecut mult timp de când n-am văzut culoarea aurului.

Victoire puse mâna pe braţul fiului său.

— Jean, zise ea, pentru numele lui Dumnezeu! De unde ai luat aceşti bani?

— Dar la noi câţi sunt? întrebă bunica.

Jean îşi plecă fruntea. El ghicea că suma adusă nu era de ajuns.

— Nu mai e nimic, răspunse el, atâta e tot!

— Ar trebui de trei ori atâta, zise bunica devenind iar posomorâtă, ca să mă scape de închisoare.

În timpul acesta Victoire, se uită la Jean şi faţa ei palidă exprima toată grija şi temerea de mamă.

Ei erau aşa de săraci şi de mult timp! De unde venea această sumă neaşteptată? Flaşnetarul plecase cu mâinile goale şi în câteva minute, putea oare să fi câştigat atâţia bani?

— Jean, copilul meu! urmă ea, te rog, spune-mi de unde ai această pungă?

Tânărul, plin de bucurie, nu băgase de seamă până atunci neliniştea mamei sale.

Tot aşa era şi cu biata bătrână.

Ea se teme aşa de tare de închisoare...

De la sosirea nepotului ea se gândea cum va scăpa de nenorocire.

Dar cuvintele lui Victoire o loviră. Sentimentul de cinste se deşteptă în ea cu putere.

Ea se ruşină că se gândise numai la sine şi privirea ei se fixă asupra lui Jean, aspră şi neliniştită, ca şi a nurorii sale.

Ele aveau acum amândouă aceeaşi teamă.

Jean îşi ţinea ochii în pământ sub privirile lor şi faţa i se înroşi mai tare.

El nu îndrăznea să răspundă.

— Vorbeşte, Jean, zise bunica cu un ton poruncitor.

Jean tăcea.

— Copilul meu, sărmanul meu copil! murmură Victoire cu o voce înfundată, această nenorocire ar fi cea mai mare din toate!...

În faţa cestei învinovăţiri nelămurite, Jean ridică fruntea ofensat. Dar în adâncul inimii sale nobile el avea un instinct de pudoare şi de aceea îşi plecă din nou capul ca un vinovat şi îngână numele Gertraudei.

Idiotul pufni în râs:

Victoire se simţi uşurată.

— Aceşti bani sunt ai ei! urmă Jean, sunt rodul muncii ei şi darurile tatălui său.

El nu îndrăznea să-şi ridice ochii.

Mama îl îmbrăţişă sărutându-l pe frunte.

— Jean, sărmanul meu Jean! murmură ea, iartă-mă că te-am bănuit!

Bunica rămăsese pe gânduri întristată.

Ea uitase pentru un moment gândurile care o tulburau necontenit, dar ele veniră din nou biruitoare şi nu-i lăsară timp să se bucure de nepotul ei care era fără nici o vină.

Geignolet duse sticla la buzele lui groase şi supse cât putu deşi sticlă era goală.

— Galbeni! mormăi el, galbenii sunt la Hans!... Am să mă duc să-i găsesc, ca să-mi umplu sticla.

Victoire făcuse loc lângă ea lui Jean pe fotoliu.

Ea se uita la fiul ei zâmbind şi îi creştea inima văzându-l aşa frumos.

Această bucurie trecătoare dădea frunţii sale un reflex de forţă şi tinereţe:

— Ce mult ne iubeşte, sărmanul copil, îşi zicea ea, netezindu-i buclele blonde care cădeau pe gulerul lui Jean. Ce bun este! Şi ce ruşine că l-am bănuit!... Scumpul meu Jean, tu mă ierţi, nu-i aşa? adăugă ea tare, asta e pentru că am suferit prea mult şi totdeauna mă tem de nenorocire.

Jean îi acoperi mâinile cu sărutări.

Zâmbetul lui Victoire deveni melancolic.

— Nu cunosc nici o fată tânără mai drăgălaşă şi mai bună, zise ea plecându-se la urechea fiului. Ea te iubeşte. Este mult timp de când ştiu asta, mult timp de când mă rog la Dumnezeu pentru ea, dimineaţa şi seara, pentru că ea şi-a dat inima sărmanului meu Jean, fiul meu, care mă opreşte să blestem providenţa şi să disper!... Dacă ai şti cum o

iubesc şi eu şi cât doresc să o îmbrăţişez zicându-i fata mea! O visez. Vă văd aşezaţi amândoi unul lângă altul şi sunt fericită.

— Oh! Ce bună eşti! Cât eşti de bună, mamă! zise Jean gustând cu plăcere fiecare din cuvintele ei.

Fruntea lui Victoire se întunecă.

— Dacă aş fi ca alte mame, urmă ea încercând să nu ofteze, mâine ai fi bărbatul ei. Mamele dau fiilor lor avere să se însoare. Dumnezeu a vrut aşa: fericirea copiilor vine de la tată şi de la mamă. Însă eu n-am nimic să-ţi dau, sărmanul meu Jean. Tatăl tău a murit şi nu vei avea de la noi decât mizeria. Dacă ai fi singur, şi braţe bune şi curaj. Ai munci, ai aduna avere poate şi te-ai căsători cu Gertraud.

Ea îl strânse la piept plină de dragoste.

— Dar noi, din contră, aşteptăm de la tine, urmă Victoire fără să-şi mai poată stăpâni suspinele. Noi te îngrădim eu nefericirea noastră... Tot ce câştigi este pentru noi... Ascultă Jean, bunul meu copil, tu nu ştii!... Trebuie să ne părăseşti..., trebuie să te duci departe, foarte departe... Când nu vom mai fi aici să-ţi aducem nenorocire, sunt sigură că tu vei fi bogat!... Şi când vei fi bogat. Hans Dorn, care e un om drept şi bun, îţi va da pe fiica sa...

Jean încerca să o întrerupă, dar nu putea.

Victoire vorbea iute şi cu exaltare. Dragostea de mamă îi dezlegase limba ca niciodată.

Glasul bunicii o opri.

Ea se întoarse spre perete şi în timpul acesta stătuse zbuciumată de gânduri disperate.

— Fata mea! zise ea deodată... dă-mi rochia de duminică. Vreau să plec!

Victoire se ridică îndată şi se duse într-un colţ, care servea de dulap şi luă un pachet învelit într-o pânză ruptă.

Bunica se aşeză pe marginea patului. De ieri părea că îmbătrânise cu zece ani.

Victoire scoase din pachet o rochie de lână închisă, al cărei material subţiat de timp, devenise aproape transparent.

Bunica se îmbrăcă şi se dădu jos din pat.

Apoi îngenunche pentru a-şi face rugăciunea zilnică. Dar memoria zăpăcită o înşela şi între cuvintele latineşti ale rugăciunii, sărmana femeie zicea:

— Trebuie să-l văd negreşit!... Dumnezeule, fără să nu gonească pe mama lui!

Ea nu vru să spună lui Victoire unde se ducea astfel îmbrăcată.

Plecă fără să zică o vorbă.

Idiotul Geignolet o urmă cântând până la treptele scării.

Apoi veni, se aşeză la fereastră şi ridică un colţ al perdelei spre a-şi îndrepta ochii încrucişaţi către ferestrele lui Hans Dorn.

— Acolo sunt galbenii! murmură el. Mă voi duce să caut...

Când Gertraud se întoarse acasă plină de bucurie că a biruit în cele din urmă şovăielile lui Jean Regnault, ea auzi glasul tatălui său care o chemă din camera vecină.

Alergă la cuptor pentru a pune îndată dejunul lui Hans Dorn, dar focul se stinsese în lipsa ei şi ciorba groasă se răcise în oală.

Gertraud adună grămadă cărbunii, acoperiţi de cenuşa lor albă şi începu să sufle.

Se auzea cum negustorul de haine se plimba prin cameră neliniştit.

El tăcu câteva minute, apoi strigă, ca şi cum s-ar fi deşteptat din somn:

— Gertraud! Gertraud!

Fata sufla cât putea.

Întârziase şi era supărată. Dar asta trecu iute, făcând loc zâmbetului obişnuit, mai ales că îşi simţea inima uşoară şi cugetul curat.

Era o dimineaţă bună pentru ea. I se părea că vede încă zâmbetul emoţionat al lui Jean Regnault. Îl iubea şi mai mult pentru binele care îl făcuse ea.

Negustorul de haine neprimind nici un răspuns începu din nou plimbarea. După câteva momente de tăcere, strigă din nou. Gertraud se grăbea.

Focul începu să ardă bine, şi oala, pusă iarăşi pe jăratec, se încălzi în câteva clipe.

Hans o strigă pentru a treia oară, când Gertraud, ţinând în mână o ceaşcă plină, deschise uşa.

Ea se aştepta să fie certată şi obrazul era mai rumen decât altă dată.

— Bună ziua, tată, zise ea oprindu-se în faţa negustorului de haine.

Acesta era în picioare în mijlocul camerei. Sărută fruntea Gertraudei şi când tânăra îşi ridică privirea spre el, ea se miră văzându-i faţa aşa de palidă.

De obicei faţa lui Hans era sinceră şi deschisă.

Când Gertraud venea în toate dimineţile, el o săruta pe obraz şi apucă cu amândouă mâinile capul buclat al fetei spre a se uita mult la ea şi a-i zâmbi plin de bucurie şi de dragoste părintească.

Astăzi, nici un zâmbet. Abia o sărutare trecătoare. Sprâncene încruntate sub nişte riduri profunde. Ochii aţintiţi care nu vedeau nimic.

Gertraud se dădu înapoi un pas, surprinsă şi neliniştită.

— N-a venit nimeni? murmură Hans cu un accent ciudat pe care nu-l mai auzise Gertraud.

— Nimeni, răspunse ea.

— Te-am strigat de mai multe ori, fata mea!...

Şi pe când Gertraud zăpăcită îngâna o lămurire, el adăugă fără să o asculte:

— E târziu şi nimeni nu vine!

— Nu vrei să mănânci tată? îi zise Gertraud.

— Da, adu-mi aici, răspunse Hans.

Gertraud puse ceaşca pe biroul mic, unde Hans Dorn primise vizita lui Franz în seara trecută.

Hans se aşeză la locul unde îşi făcea socotelile zilnice şi duse la gură o lingură de mâncare. Numai una singură. Lingura rămase în ceaşca plină.

— Nu-i bună mâncarea astăzi? zise Gertraud către tatăl său.

Ea se gândea la întâmplarea cu oala şi se temea.

Hans lăsa capul. Gertraud se apropie încet şi se aşeză lângă masă.

— Tată, urmă ea, eşti supărat pe mine?...

În loc de mângâiere, Gertraud nu primi decât un semn de toane rele.

Hans Dorn ridică din umeri.

— Dumnezeule! urmă Gertraud crezând că supărarea o privea pe ea, ştiu că am întârziat. Dar am dus de mâncare sărmanei Nano.

— Ce-mi pasă! zise Hans bătând din picior.

Gertraud nu-l mai văzuse aşa.

— Bunul meu tată, urmă ea din nou cu lacrimile în ochi, te rog să mă ierţi. Nu se va mai întâmpla.

— Ce?... întrebă Hans, uitându-se la ea cu o privire rătăcită.

Gertraud se sperie de acea privire.

— Nu cumva eşti bolnav? întrebă ea tremurând.

Hans bătu cu pumnul în masă.

— Nu pot avea linişte nici un moment! strigă el. Lasă-mă, vreau să fiu singur!

Gertraud ascultă şi se îndreptă tristă spre uşă. Când fu aproape de prag, glasul tatălui său se ridică din nou.

— Nimeni! zicea el, poate nu va fi ştiut să-mi găsească casa... poate...

El se întrerupse.

Privirea îi căzuse pe registrul deschis la pagina pe care însemnase ceea ce cumpărase în ajun de la tânărul Franz.

Fusese afacerea cea din urmă a zilei. Cele două sau trei rânduri, în care se amintea aceasta, erau cele din urmă în registru.

Ochii lui Hans păreau că nu se pot dezlipi de acele rânduri, era ca o hipnoză.

O expresie de durere fără veste şi profundă înlocui mânia care era adineauri pe faţa lui.

— Astea sunt hainele lui! murmură el cu o voce înfundată. Sărman copil! Sărman copil!

Emoţia îl cuprinse tot mai mult, până ce ochii îi devenită umezi.

Apoi, deodată închise registrul cu putere şi-l împinse departe.

Scoase din buzunar un ceasornic mare de argint.

— Cum trece timpul! murmură el, nouă şi jumătate!... Acest ceasornic merge înainte, fără îndoială. Gertraud, cât e ceasul din camera ta?

Gertraud se duse să se uite la un ceasornic mic de perete.

— Nouă şi jumătate, răspunse ea.

Hans făcu un semn de descurajare şi-şi rezemă coatele de masă.

Rămase aşa câteva minute, nemişcat în aparenţă, dar tresărind la cel mai mic zgomot şi trăgând cu urechea de câte ori răsuna un pas de om afară în curte.

Gertraud nu mai cuteza să intre, dar privirea ei, plină de grijă, veghea asupra tatălui său prin uşa crăpată puţin.

După câteva minute văzu pe negustorul de haine ridicându-se repede, aşa cum făcea toate lucrurile astăzi şi începând din nou să umble prin cameră neliniştit.

El nu luă deloc în seamă pe fată, care cu dragoste îl supraveghea necontenit.

În plimbarea lui prin cameră, ajungea din când în când înaintea uşii.

Pentru prima dată Gertraud îi văzu pe faţă o mâhnire mare, apoi fruntea i se înseninase şi la urmă schimbarea era vădită; avea în el o idee ce se mărea şi gonea teama şi deznădejdea.

Sprâncenele i se descreţiră, ochii i se limpeziră, un zâmbet i se ivi pe buze.

— Ce nebun sunt! zise el, această întârziere nu dovedeşte nimic!... Ei mi-a promis că vine, este adevărat, dar va fi având negreşit altceva de lucru, decât să viziteze pe un biet om ca mine. Nu ştiu eu oare că el poate tot?... Şi pentru care alt lucru mai scump şi-ar fi păstrat puterea?

Gertraud auzea câte un cuvânt, dar nu înţelegea nimic.

Numai că era fericită şi liniştită, nemaivăzând pe faţa tatălui său acea întunecare care o speriase aşa demult.

Hans o zări şi îi făcu semn să se apropie.

— Îţi aduci tu aminte de el, fata mea?... zise că şi cum n-ar fi avut nevoie să spună numele omului la care îi era concentrată gândirea.

— De cine? întrebă Gertraud.

— Nu se poate să-l fi uitat... Cei care l-au văzut măcar numai odată, îşi aduc aminte de el toată viaţa. A fost aici, acum doi ani. Inima mi se duce spre ei şi un trecut întreg alunecă pe dinaintea ochilor mei.

El se întrerupse spre a da timp Gertraudei să zică: "Mi-aduc aminte". Dar fata nu ştia nimic.

— Ciudat lucru! urmă el cu un fel de nerăbdare, cum uită copiii! Ai văzut tu oare mulţi oameni cu acea statură nobilă şi mândră, acea frunte regală, acea privire poruncitoare şi acel zâmbet care farmecă?

— N-am văzut decât un singur om care mi s-a părut mai frumos decât alţi oameni, zise Gertraud, dar nu acum doi ani, ci ieri.

Ochiul lui Hans, ce ardea de entuziasm, se întunecă sub pleoapa-i plecată.

— Băiatul care a venit să-mi vândă haine?... murmură el.

Gertraud, a cărei frunte se rumenise de tot, făcu din cap un semn afirmativ.

— Este adevărat! zise Hans Dorn cu o voce mai dulce. Ai dreptate, fata mea... Acela e de asemenea un tânăr mândru şi frumos. Fiica mamei tale trebuie să-l admire şi să-l iubească.

Din privirea naivă şi întrebătoare a Gertraudei se vedea că ea vrea să ştie înţelesul acestor cuvinte, dar Hans Dorn tăcea acum şi părea din nou dus cu gândurile sale.

Urmă o tăcere, în timpul căreia Gertraud se gândi la aceste poveţe ale tatălui său de a admira şi iubi pe un tânăr necunoscut, pe un nebunatic, care vrusese să o îmbrăţişeze fără voia ei şi care venise să-şi vândă hainele ca un stricat din mahalaua latină.

— Eu vorbesc de celălalt, Gertraud, urmă Hans cu un ton liniştit pentru a-i deştepta memoria; ştii, acela care a venit să mă vadă acum doi ani şi căruia i-am sărutat mâna de parcă era un prinţ.

— Da, zise tânăra fată, luminată. Un om învelit într-o mantie mare roşie.

— Aşa, fata mea, îţi spuneam eu că nu se poate să-l fi uitat... Privirea lui pătrunde până în adâncul sufletului şi-l umple de dragoste şi de respect.

— Privirea lui ardea ca un fulger, murmură Gertraud înfiorându-se uşor; îmi era frică!

— Ţie ţi-e frică de orice, că tuturor fetelor tinere. Dar el nu e îngrozitor decât pentru cei răi şi tari. Te-ai uitat bine la el, Gertraud?

— Cât am îndrăznit, tată.

— N-ai văzut la el ceva ciudat? Un semn ce nu-l poţi numi şi care parcă arată o putere mai presus decât a celorlalţi oameni!...

— Nu mi-aduc aminte, răspunse fata.

— Copiii nu văd nimic! murmură negustorul de haine. Eu, când se uită la mine, simt că e stăpân pe conştiinţa şi pe voinţa mea... Simt că nu mai sunt eu... La un cuvânt al său aş arunca în vânt tot ce am... La un semn aş zdrobi tot ce mă înconjoară şi pe mine însumi!

Obrajii lui Hans erau rumeni, vinele frunţii se umflau, vorbea cu patimă, se aprindea tot mai mult.

Parcă se îmbătase deodată.

Când era în culmea entuziasmului, ceasornicul din camera de alături începu să bată.

Hans se opri să asculte.

El numără loviturile şi pe când ceasornicul suna, Gertraud îl văzu schimbându-se la faţă.

— Zece! murmură el cu o voce gravă şi foarte tremurândă. Cine ştie dacă bărbatul şi copilul mai sunt pe lumea asta!...

El luă pe Gertraud de mână şi o conduse până la pat, înaintea unei cruci de fildeş.

— Îngenunchează, fata mea, zise el şi roagă-te din adâncul inimii pentru acei care sunt în primejdie de moarte...

În acea dimineaţă cuvintele lui Hans erau pentru fiica să tot atâtea enigme. Acestor din urmă cuvinte însă le putu da un sens şi ghicindu-le înţelesul ea deveni tristă.

— Oare tânărul de ieri, murmură ea, e în primejdie de moarte?!...

— Chiar el! răspunse Hans, şi altul...

— Vai! Dumnezeule! zise Gertraud, el care era aşa de frumos şi vesel! El, care vorbea de bal şi care părea că nu se gândeşte decât la serbare...

— Roagă-te, fata mea, roagă-te, o întrerupse Hans.

Gertraud îşi împreună mâinile şi începu a recita o rugăciune.

— Unul din ei doi iubea mult pe mama ta, urmă Hans, a cărui frunte era umedă şi dacă mama ta ar mai trăi, ea şi-ar da viaţa pentru al doilea...

Gertraud îşi urmă rugăciunea începută. Hans Dorn nu avea puterea să se roage la Dumnezeu.

Când fata se ridică făcând semnul crucii, se auzi un zgomot de paşi în curte.

Nu era sunetul greu al cizmelor mari din Templu, ci zgomotul sec pe care îl produce călcâiul ascuţit al ghetelor fine atingând piatra.

Hans făcu un pas spre fereastră, dar se opri cu ochii ficşi şi cu gura căscată.

Şi Gertraud rămase, cu mâna rezemată de pat, în poziţia în care era când auzise zgomotul.

Ea nu înţelegea mult, dar cât ştia era de ajuns bunei sale inimi pentru a împărtăşi speranţele părintelui său.

Zgomotul paşilor slăbi la intrarea pe alee, apoi se auzi pe treptele scării.

Hans ţinea amândouă mâinile pe piept.

— Vine aici! murmură el. Ascultă!... Ascultă!...

Cineva bătu de vreo câteva ori pe rând în uşa de la scară.

Hans Dorn simţi că i se taie picioarele.

— El nu bate aşa!... îşi zise.

În loc să se ducă să deschidă, el căzu iarăşi pe scaun.

Afară loviturile reîncepură.

— Să deschid, tată? întrebă Gertraud.

— Fă ce vrei, răspunse Hans Dorn, al cărui cap greu se rezemă pe mână.

Gertraud trecu încet prin cele două camere şi trase zăvorul.

Uşa se deschise deodată cu putere şi o sărutare răsunătoare căzu pe obrazul tinerei.

Ea se dădu înapoi zăpăcită şi numai braţele lui Franz o opriră să nu cadă pe spate.

— Tată! Tată! zise ea; vino repede! Este el!

Dar glasul ei era slab şi negustorul de haine nu auzi.

Franz nu ştia de ce e aşa de emoţionată; dar el nu era omul care să-şi spargă mult capul şi zâmbind netezea părul frumos al Gertraudei, care era pe jumătate leşinată în braţele lui.

— Ce face flaşnetarul? zise el, este un ştrengar fericit şi mai că aş vrea să fiu în locul lui!... Dumneata eşti şi mai drăgălaşă ziua decât la lumânare, mica mea domnişoară... Oh! Ce păr frumos! Ce păr frumos! Şi ce plăceri o îi având acel flaşnetar sărutându-l când îi zâmbeşti!

Gertraud îşi duse un deget la buze şi cu cealaltă mână întinsă arătă uşa deschisă a camerei negustorului de haine.

— Tata e acolo? zise încet Franz, a cărui faţă sănătoasă părea şi mai veselă decât ziua trecută. El nu ştie de mica noastră dragoste?... Nu-ţi fie teamă frumoasa mea domnişoară, mă voi face că nu ştiu nimic şi voi fi ca un mut... Şi-apoi văd în adâncul ochilor negri că nu s-ar putea zice nimic rău despre dumneata... Eşti bună şi curată, pe cât eşti de frumoasă, iar eu sunt un smintit şi un om rău, că te lac să-ţi pleci ochii şi să te roşeşti.

El luă mâna mică a Gertraudei în ale sale şi o duse până la buze cu graţie îndrăzneaţă.

— Dumneata nici nu-ţi poţi închipui, frumoasa mea domnişoară, urmă el cu un accent blând şi aproape serios, că eu te iubesc mai mult ca pe o soră a mea... Prietenia vine repede la mine ca şi dragostea. Ieri, pe când tatăl dumitale era să mă gonească, am văzut cum te uitai la mine, câtă bunătate era în privirea dumitale!... Sunt sigur că dumneata mi-ai adus noroc... Azi noapte m-am gândit la dumneata de trei ori, deşi Dumnezeu ştie câte treburi am avut. Şi azi dimineaţă, când credeam că voi părăsi lumea aceasta, dulcea dumitale figură a venit să-mi zică adio, între cele pe care le iubeam...

— Aşadar ai scăpat de primejdia care te ameninţa? întrebă Gertraud pe care surpriza şi emoţia o făcuse mută până atunci.

Franz încruntă sprânceana, apoi începu să râdă.

— Da, da, răspunse el, aş putea să am multe dueluri de acestea şi să trăiesc peste o sută de ani... Este şi bun şi rău în toate astea. Lucru sigur e că nici eu nu prea înţeleg...

— Dar tatăl meu care aşteaptă! zise Gertraud. Oh! De-ai şti cum era de neliniştit şi cum m-a pus să mă rog la Dumnezeu pentru dumneata!

— Pentru mine? zise Franz mirat.

Gertraud îl apucă de braţ încercând să-l ducă spre camera lui Hans.

— Vino, vino, urmă ea încet, dacă ar şti că eşti aici s-ar supăra... E mai mult de-un ceas de când te aşteaptă...

Această mică scenă nu ţinuse un minut şi cu toate astea sărmanul Hans nu mai spera.

El şedea tot în acelaşi loc, cu coatele rezemate pe masă, ţinându-şi capul, între mâini.

Vorbele din camera de alături ajungeau la urechea lui ca un murmur.

El ştia că acela pe care-l aştepta nu s-ar opri în drum să stea de vorbă.

În primul moment nu îndrăznise să meargă spre uşă, atât i se umpluse inima de speranţă, amestecată cu teamă.

Dar îndată pierdu şi speranţa.

Dacă cel de curând venit s-a oprit în camera Gertraudei ei nu era Rodach.

Altceva nu-l mai interesa.

Şedea iarăşi dus pe gânduri posomorât şi asculta numai la zgomotul de afară.

Franz urmă pe Gertraud.

— Aşa! zise el, tatăl dumitale trebuie să fie negreşit un giuvaer de om!... Ieri mi-a dat ce i-am cerut pe haine şi azi dimineaţă te-ai rugat pentru mine. Eu cred că rugăciunile tale trebuie să fie foarte plăcute în faţa lui Dumnezeu.

— Vino! Vino ! zicea Gertraud.

Şi pe când trecea pragul uşii zicea încetinel:

— Iată-i tată!... Acolo!

Hans întoarse capul încet.

Când zări figură frumoasă şi zâmbetul lui Franz, el dădu un strigăt şi se ridică în picioare.

Tremura ca varga şi se părea că nu va putea suporta atâta bucurie.

— Gunther!... murmură el. Dumnezeule!... Fii binecuvântat!...

El îşi încrucişă braţele pe piept ridicându-şi ochii spre cer cu profundă recunoştinţă.

Capitolul V - Istoria unei nopţi

Tânărul Franz se miră de această mare emoţie a negustorului de haine. La început bănui vreo neînţelegere sau asemănare căci era cu neputinţă să se creadă, că toată această bucurie era pentru el, pentru Franz, necunoscut până ieri, şi care nu avusese niciodată cu Hans alte relaţii decât cele de vânzător către cumpărător.

Este adevărat că, pe când se tocmea pentru haine, a stat de vorbă cu Hans Dorn, şi că acesta părea a se interesa mult de viaţa lui, astfel că după ce la început era să-i refuze marfa, Hans în cele din urmă i-a dat suma cerută, nici o para mai puţin.

Dar aceasta a fost poate pentru că istoria lui era interesantă şi negustorul de haine îi plăcea aceasta...

Franz nu-şi prea bătuse capul ca să caute o altă explicaţie la întrebările lui Hans.

Acum a venit la Hans Dorn pentru un motiv foarte simplu.

El îşi vânduse hainele crezând că se va duce la moarte, dar ceasul fatal fiind trecut şi simţindu-se plin de viaţă, voia să-şi răscumpere hainele.

Dacă n-a pomenit încă despre scopul vizitei sale aşa de devreme, aceasta era pentru că în cale întâlnise zâmbetul drăgălaş al Gertraudei şi a avut plăcerea să stea cu ea de vorbă.

Ş-apoi, nici nu era nevoie să spună de ce a venit.

Îl primiră ca pe im om aşteptat.

Gertraud avea veselia zugrăvită pe faţă şi negustorul de haine era să leşine de bucurie văzându-l.

— Ce oameni buni! îşi zicea Franz, ce mult ţin la muşterii lor!...

El nu se mai gândi la altceva.

Era prea tânăr şi prea sincer, ca să-i fi putut trece prin minte altceva.

Interesul deşteptat în această casă i se părea şi lui cam ciudat, dar în cele din urmă era cu atât mai bine, căci nu avea decât să se cerceteze pe sine însuşi spre a-şi explica această primire călduroasă şi neaşteptată.

Franz, de asemenea îşi dăduse încrederea oricui întâlnise. În prietenie ca şi în dragoste se cam grăbise.

Ca să judece pe altul, nu avea decât măsura să proprie: judeca după sine.

Emoţia sa nu fusese aşa mare ca a lui Hans Dorn. El se miră puţin de această primire, atâta tot.

— Dragă domnule, zise el înaintând spre Hans, dacă te bucuri aşa de tare fiindcă mă vezi, îmi face plăcere să-ţi mulţumesc.

Hans se uita la el încântat şi nu găsea cuvinte să-i răspundă.

El sta în picioare, cu spatele spre masa de lucru şi privirea lui părea că nu poate să se despartă de faţa îndrăzneaţă şi plăcută a lui Franz.

— Iată ce mare este! îşi zicea el în şine. Ce zdravăn e!... Şi nici o rană! adăugă el, uitându-se la Franz din tălpi până în cap. Oh! Am fost nebun să mă tem! Nu mi-a zis el oare că acest copil va fi salvat. Oare ceea ce vrea el, nu se întâmplase totdeauna?...

Franz, care se apropiase, îi întinse mâna zâmbind.

Atingând acea mână, negustorul de haine simţi un fior de bucurie.

— Zău! Dragă domnule, zise tânărul, nu credea, că e vreun om pe lume, care să se intereseze aşa sincer de mine... Nu ştiu dacă aceasta e simpatie, dar mi se pare că eşti prieten cu mine de cincisprezece ani... Ţi-am uitat numele, pe care l-am auzit, o singură dată în Templu şi nu am cunoscut nici pe al frumoasei dumitale fiice. Cu toate acestea aş face pentru ea orice ca pentru o soră şi m-aş încrede în dumneata ca într-un tată.

Hans îi strângea mâna şi o mie de întrebări îi veneau pe buze.

— Aşa! urmă Franz, care îşi luă un scaun şi se aşeză ca acasă, m-ai întrebat ieri şi ţi-am răspuns cum fac oricui. Cred că n-am să ascund nimic, dar acum gândindu-mă îmi vine o idee... Trebuie să te iert dacă îmi închipui că găsesc oameni care ştiu mai multe despre mine decât eu însumi. Dacă aceasta e o prostie, s-o gonim îndată şi de aceea spune-mi sincer, dacă numai curiozitatea te-a făcut, să-mi pui întrebările de ieri?...

Hans Dorn stătu un moment la îndoială.

În timpul acesta faţa se schimbă aproape cu totul. Până aici negustorul de haine prea se lăsase stăpânit de impresiile sale. Acum, îşi veni în fire şi se gândi că trebuie să evite o primejdie şi să păstreze un secret.

— N-am dreptul să vorbesc, îşi zise el. El nu mi-a spus ce scop are cu tânărul.

— Domnule Franz, urmă el tare, căutând să dea glasului un ton liniştit, nu te mai văzusem până ieri seară... Dacă ţi-am pus întrebări, am făcut-o pentru că legea ne obligă să ne informăm asupra celor care vând, mai mult chiar de cum am făcut-o eu, căci având încredere în dumneata, nu ţi-am cerut dovezi...

— Aşa este, zise Franz, îţi mulţumesc, dar mă gândesc de o oră la numele dumitale!

— Hans Dorn, răspunse negustorul de haine.

— Hans Dorn! repetă Franz, acesta e numele unui om cinstit şi de treabă... Dar mica mea apărătoare, care era să-mi vie în ajutor ieri?

— Gertraud! răspunse de departe faţă, care se aşezase dincolo lângă uşă şi lucra la o broderie.

— Gertraud! repetă iarăşi Franz. Hans şi Gertraud!... Nu trebuie să uit, căci nu prea am mulţi prieteni.

El făcu un semn din cap către fata frumoasă, zâmbind cochet şi ascunse capul în spatele uşii.

Hans se uita pe furiş la această prietenie începută şi emoţia i se întoarse în privire.

Purtarea lui Franz nu deştepta în el nici o nelinişte de părinte.

S-ar fi zis că nu putea să bănuiască pe acest tânăr.

Când Franz îşi întoarse iarăşi capul, Hans s-a prefăcut din nou nepăsător şi rece.

— În loc să-mi dai informaţiile pe care ţi le cerusem; urmă el explicaţia, mi-ai povestit în câteva cuvinte toată viaţa dumitale... Mi-ai vorbit de bal şi de duel..., mi-ai spus zâmbind, că noaptea de ieri era cea din urmă pentru dumneata. Îmi plac copiii care îţi seamănă, domnule Franz!... Am slăbiciune pentru dumneata, un biet tânăr singur în acest oraş mare. Dacă ai fi murit te-aş fi plâns. Nu ştiu cum, dar când vorbeşti, parcă vorbeşte inima dumitale. Ai un nume german şi eu sunt german... Şi ştii, sunt unele asemănări care deşteaptă în sufletul meu amintiri depărtate şi scumpe. Figura dumitale mi-a adus aminte de un stăpân pe care l-am servit odată. Un tânăr ca dumneata, domnule Franz, care n-avea alt nume decât pe cel de botez, şi care, ca dumneata, zâmbea la douăzeci de ani când se gândea la moarte!... Iată pentru ce m-ara înveselii văzându-te azi dimineaţă. Nu te cunosc, nu ştiu nimic despre dumneata, numai ce mi-ai spus ieri, dar atingându-ţi mâna adineauri, mi s-a părut că regăsesc pe un amic şi am mulţumit lui Dumnezeu...

Franz îi strânse mâna.

— Ei bine, tată Hans, zise el foarte serios, dacă n-aş li îndrăgostit ca un nebun, cred că m-aş căsători cu fiica dumitale. Eşti un giuvaer de negustor de haine şi sunt sigur că în tot oraşul nu e alt om aşa de treabă ca dumneata. Pe legea mea! Te voi mai căuta şi voi aduce o cruciuliţă de aur pentru mica mea prietenă Gertraud, care se ascunde acolo în colţ şi care crede că sunt cel mai prost băiat din lume!... Deocamdată, fiindcă n-am murit, îţi aduc banii ca să-mi înapoiezi hainele.

— Dar nu ai cheltuit cele două sute cincizeci de franci?

— Ba da! strigă Franz, am cheltuit de două ori atâta.

— Cum aşa? zise negustorul de haine.

— Hei! Tată Hans! întrerupse tânărul, dacă ţi-aş spune toate câte am păţit azi noapte, nu ai crede, căci ar semăna cu un vis de ora bolnav. Chiar mie îmi vine câteodată să cred că am visat!...

El scoase din buzunar punga plină cu galbeni nemţeşti şi aruncă din ei vreo douăzeci pe masă.

— E bun acest aur? zise el.

Hans luă în mână câţiva şi se uită bine la ei.

Pe când întorcea pe toate părţile, el zâmbea pe jumătate şi ochii săi străluceau sub pleoapa plecată.

Negreşit că nu se gândea numai la aur, ci mintea lui era aiurea.

— Aurul e bun, murmură el şi fiecare monedă face zece florini şi treisprezece crăiţari austrieci. Nu cumva i-ai găsit?

— Ba nu! zise Franz. Asta e partea veselă a istorici mele. Închipuieşte-ţi că banii pentru haine îi pusesem în buzunarul drept al pantalonilor. Eram îmbrăcat paj noaptea trecută, zise el întorcându-se spre Gertraud, care îşi întinsese gâtul şi se uita la aurul de pe masă, un costum foarte frumos, domnişoară, şi care ţi-ar şedea de minune!... În buzunarul stâng nu aveam nimic... Se pare că la balul mascat merg şi hoţii: o mână foarte dibace mi-a şters comoară din buzunar. Lucrul prea simplu, nu!... Dar pe când mi s-a golit buzunarul drept, cel stâng s-a umplut şi, după cum vezi, n-am pierdut făcând schimb.

Pe faţa negustorului de haine nu se vedea decât puţină mirare, pe când Gertraud era foarte surprinsă şi devenea tot mai curioasă.

— Aşa-i că nu e lucru curat? urmă Franz, când cineva îţi vâră mâna în buzunar spre a ţi-l umple cu aur?

— Cam rar lucru, zise Hans Dorn cu răceală.

— Pe voi nemţii, urmă Franz, nu vă poate mişca orice. Zău! Aşa ceva e foarte rar şi dumneata nu te prea miri de asta. Dar eu mă prind să te fac să ţi se trezească mirarea. Vrei să-ţi povestesc?

— Bucuros, răspunse Hans, care se prefăcea a fi nepăsător.

Gertraud îşi luă fără zgomot scaunul şi se apropie că să asculte mai bine.

Franz povesti cum a intrat în balul Favart şi s-a întâlnit cu tânărul Julien d'Audemer, pe care îl cunoscuse odinioară ca funcţionar de bancă, pe când familia d'Audemer trăia cam în sărăcie.

Când auzi numele d'Audemer, Hans Dorn tresări, dar nu întrebă nimic.

Franz vorbi de cavalerul neamţ, care se schimbă cu unul spaniol, apoi se îmbracă în haina roşie a armeanului beat.

Şi acest om, care se preschimbă în tot timpul, avea trei fizionomii diferite.

Franz spunea că el era grav şi mândru în mantaua nemţească, ba uşuratic şi zâmbitor în vesta de spaniol, pe urmă apatic în haina de armean.

El era pretutindeni! La braţ cu doamna de Laurens, apoi în bufet în spatele draperiilor, sub poarta întunecoasă, prin mulţimea zgomotoasă a salonului.

Pretutindeni!

Şi vorba grăbită a lui Franz făcea tabloul aşa de ciudat, încât Gertraud asculta cu gura căscată.

Igliţa îi căzuse din mână.

Pentru ea era ca un roman misterios, al cărui sfârşit abia aştepta ca să-l audă.

Când Franz se oprea să respire, şi ea respiră şi dorea să ghicească ce va urma.

Cele ce auzea erau pentru ea minunile unei legende germane, întâmplate în mijlocul Parisului: era poezia unor basme luminate de candelabre orbitoare şi de mare făclie a civilizaţiei.

Nu erau aici nici ziduri învechite cu fantome şi năluci, nici arcuri gotice, în care să se repete ecourile unor şoapte misterioase.

Lipsea umbra copacilor mari, razele palide ale lunii. Totul era natural, nimic peste firea omenească.

Cu toate acestea Gertraud se înfiora, parcă era într-o lume necunoscută, dar nu scăpa nici un cu vânt din gura lui Franz.

Hans asculta liniştit şi rece.

Câteodată, ai fi zis că el înţelegea mai bine decât însuşi povestitorul.

Dar fulgerul ochilor lui Hans pierea repede şi el se arăta iarăşi nepăsător.

Franz, pornit odată, se aprindea tot mai tare.

El înşira repede şi viu întâmplările ciudate.

El povesti întâlnirea cu armeanul, care-l luase drept, femeie, apoi ieşirea lui din bal şi despre cei trei oameni, care veneau după el şi chiar vorbeau despre el în şoaptă.

Ceasornicul din Café Anglais se oprise ca prin minune, birjarul, în care se urcase cu martorul său, era fermecat.

Şi când a coborât din birjă cu Julien spre a alerga către poarta Maillot, acelaşi birjar a pornit în fuga mare.

Franz zărise în trăsură faţa armeanului.

Dar şi asta fusese o nălucire, căci în pădurea de Boulogne întâia persoană pe care a văzut-o a fost omul misterios, învelit în mantaua lui mare şi cu o sabie goală în mână.

— Şi el se bătea în locul dumitale?... întrerupse Hans Dorn, neputându-se stăpâni.

Gertraud îşi împreună mâinile, plecându-şi capul înainte spre a auzi răspunsul lui Franz.

Acesta aruncă o privire bănuitoare asupra negustorului de haine.

— De unde ştii asta? murmură Franz încruntând sprânceana.

Hans se prefăcu cât putu de liniştit.

— Vreau să ghicesc, răspunse el.

Bănuiala lui Franz pieri.

— Pe legea mea! zise el vesel, ai ghicit bine, tată Hans!... El stă înaintea lui Verdier, adversarul meu... şi zău! Se bătea mai bine de cum aş fi fost eu în stare, cu toată lecţia lui Grisier!... Dumnezeule! Ce parade făcea cu sabia şi cum răspundea! Ce sânge rece şi ce mână de fier!... Când sosirăm noi, el primi o rană mică şi asta din cauza mea, căci văzându-l am scăpat un strigăt de mirare. Dar mi s-a părut că sabia lui Verdier n-a putut intra în carnea lui şi a sărit ca şi cum pielea i-ar fi fost un pieptar de oţel. Două sau trei picături de sânge, atâta tot!... Apoi atacuri repezi, lovituri al căror nume hu-l ştiu. Hei! El ştie să pareze contra-carta! Bietul Verdier nu vedea decât scântei şi foc, se zbătea la întâmplare şi îmi era milă de el. Dar chiar dacă aş fi vrut să-i vin în ajutor, nu mai era timp, tată Hans, căci, după trei secunde, Vernier căzu pe spate, cu pieptul străpuns de sabie.

— Dar cavalerul neamţ?... zise Hans, care în acel moment nu-şi mai putea stăpâni entuziasmul.

— Dumnezeu ştie unde va fi, răspunse Franz, vezi bine, tată Hans, că toate astea nu-mi plăceau decât pe jumătate. Nu mai sunt un copil ca să am nevoie de un apărător şi acest om, oricine ar fi el, va avea să se răfuiască cu mine într-o zi. Dar în acel moment eram zăpăcit şi nu puteam tace nimic... Tot ce-ţi pot spune este, că acel cavaler german salută pe martorii lui Verdier, îşi şterse sabia pe iarbă şi dispăru în spatele copacilor.

Hans Dorn făcea iar tot, ce putea ca să-şi păstreze aerul de nepăsare şi de răceală, însă faţa lui sinceră nu putea să ia această mască.

Franz câştigase pariul mult mai bine decât crezuse. Pariase că istoria să are să mire pe negustorul de haine, iar rezultatul întrecea toate prevederile lui.

Hans era adânc mişcat.

Franz însă nu ştia bine din ce provenea emoţia negustorului.

Gândul lui Hans Dorn nu era numai uimit de istoria pe care o auzea, ci şi de lucrurile pe care şi le închipuia.

Hans Dorn înţelegea tot ce era misterios şi inexplicabil pentru Franz dar şi el avea o imaginaţie nemţească. Pentru el şirul acesta de evenimente fantastice era foarte firesc.

El ştia să dezlege toate problemele acestea.

— Făgăduise să-l scape!... îşi zise el cu un fel de credinţă superstiţioasă.

Franz îl observă pe furiş şi triumfa constatând efectul produs.

— Dar Verdier? zise o voce dulce la spatele lui. A murit?

Franz se întoarse iute.

Gertraud pe care o credea dincolo, era acum lângă el.

— Oh! Oh! Mica mea Gertraud, zise el zâmbind, ai început să te interesezi de Verdier?... El, biet, nu murise încă, dar ce folos! Când ne apropiam noi. Julien şi eu, l-am găsit întins pe iarbă, fără mişcare, fără să poată deschide gura... Amândoi martorii lui îi

rupeau cămaşa ca să-i cerceteze rana. Dar cât eşti de palidă Gertraud şi cu cât şiretlic te-ai apropiat de noi fără să te auzim! Tată Hans, ia vezi-ţi fata! Emoţia o înăbuşă, ca şi cum ar fi stat opt ore ca să vadă cincisprezece acte la Porte-Saint-Martin!... Eu nu mai înţeleg ori şi asta e un succes?

Gertraud, din palidă cum era, se făcu roşie ca focul.

Farmecul se spulberase.

Se uită la Franz cu o privire mustrătoare şi plecă fruntea pe broderia pe care o uitase.

— Şi dumneata, tată Hans, nu zici nimic despre toate acestea? întrebă tânărul.

— Zic că în noaptea asta ţi s-au întâmplat lucruri foarte ciudate, domnule Franz, răspunse vesel negustorul de haine, lucrurile acestea nu se întâmplă niciodată decât flăcăilor de vârsta dumitale! Dar din ce s-a iscat bătaia asta între adversarul dumitale şi frumosul cavaler german?

— Tocmai asta nu ştiu nici eu bine, răspunse Franz, şi mă supără şi mai mult... Când ajunserăm lângă Verdier, Julien şi eu, bietul băiat era culcat pe iarbă şi nu mai dă nici un semn de viaţă. Atunci, vezi bine că nu era vremea să-i cer o explicaţie... După ce-l aşezară în trăsură cu unul din martori, celălalt martor rămase cu noi... El ne-a spus că acest cavaler german îl întâmpinase la treizeci de paşi de Poarta Maillot, că Verdier tresărise când îl văzuse, că necunoscutul îl luase de braţ şi-l trăsese la o parte, fără ca Verdier să se gândească măcar să se împotrivească. Martorul nu auzea ce vorbeau atunci. Germanul părea că porunceşte; Verdier sta cu capul în jos, dar după gesturile lui se vedea că refuză. Peste două-trei minute vocea cavalerului se înălţă până la mine. Martorii începură să audă: vorbe de dispreţ zdrobitor veniră până la urechea lor, vorbe pe care cavalerul german le zicea:

— Dacă nu vrei, apoi cu mine ai să te baţi! zise el scoţând sabia de sub manta.

— N-are a face! zise Verdier, care se credea foarte sigur. Se întoarseră iar la martori, şi şi-i împărţiră.

Se aşezau în gardă tocmai când Julien şi eu intram în desiş.

Duelul lor nu ţinu mai mult decât un minut şi bietul Verdier primi tocmai ceea ce vroia să-mi dea mie: adică o lovitură bună de sabie! Eu care mă gândeam încă la et mi se întâmplase peste noapte, zisei martorului:

— Dumneata crezi cumva, domnule, că omul acesta avea vreun motiv ca să-se bată cu Verdier?

— Îl cunoşti? mă întrebă martorul zâmbind.

— Pentru întâia oară l-am văzut în noaptea aceasta.

— Ţi-a vorbit?

— Niciodată.

— Dacă-i aşa, cum îţi vine să crezi că s-a bătut pentru dumneata? Eu nu ştiu ce i-ai făcut lui Verdier, însă el venise foarte hotărât ca să te omoare. Între noi trebuie să fi fost altceva decât o insultă mică.

— Nimic altceva, pe cât ştiu.

— Atunci trebuie să credem că avea pică pe dumneata; pentru că toată noaptea a făcut scrimă, ca să-şi antreneze mâna, şi pe drum ne spunea că vrea să-ţi vâre şase ţoii de fier la subţioară — ...Asta e tot ce am putut scoate din gura martorului, zise Franz; nici chiar el nu ştia mai mult şi în capătul Champs Elisée se despărţi de noi ca să se ducă la Verdier acasă. Să vedem, tată Hans, dumneata care eşti om cu judecată, dă-ţi părerea... Crezi dumneata să fi fost eu amestecat cu ceva în purtarea cavalerului aceluia?

— Eu, sunt sigură! zise prosteşte Gertraud.

Hans îi făcu un semn repede furiş ca să tacă.

— Eu nu cred de fel, răspunse apoi el. După spusele dumitale, cavalerul cunoştea pe Verdier, care se tulburase când îl găsise la Poarta Maillot... Este vădit că şi-a făcut treburile lui.

Franz se uită şi la Gertraud, care stă cu capul lăsat pe lucru, şi la Hans a cărui figură deschisă exprima o nuanţă de încurcătură.

Câteva secunde tăcu.

Parcă se gândea.

— Pe legea mea! Degeaba caut să aflu, că nu pot zise el în sfârşit, scuturându-şi deodată capul blond... Privirea omului aceluia era foarte ciudată când mă spiona în bal... Negreşit că el avea motivele lui ca să mă pândească astfel, şi nimic n-are să mă împiedice în a crede că are vreun amestec în toate piedicile acestea misterioase care au fost între mine şi sabia lui Verdier... Dar, în sfârşit, tată Hans, îmi place mai bine să fiu viu decât mort şi nu ştiu de ce m-aş preface că mă supăr tare pentru că m-a împiedicat de a fi ucis de un hoţ... M-am dus acolo voios, conştiinţa mea nu are să-mi impute nimic... Şi dacă germanul acela înalt s-a bătut pentru mine, îi datorez mulţumiri.

Franz zicea vorbele acestea cu un aer jumătate vesel, jumătate resemnat.

Se vedea că se arăta vesel de întâmplarea lui dar deznodământul afacerii îi lăsa ceva la inimă.

Îşi frământa părul inelat şi nu mai zâmbea.

— În sfârşit, trebuie să mai văd eu pe omul acesta într-o zi şi atunci am să-l întreb ce drept are ca să mă apere, zise el răspunzând unei obiecţii care era mândria lui.

Un nor negru îi trecu pe frunte.

— Poate să aibă dreptul acesta, zise iar mai încet, mi se pare mie că sunt oameni care mă cunosc şi pe care eu nu-i cunosc. Acei care m-au aruncat singur şi fără ajutor în viaţă, ştiu unde sunt, negreşit, şi poate că au remuşcări.

Hans întoarse capul ca să nu i se vadă tulburarea şi să nu răspundă.

Gertraud îşi aruncă privirea spre Franz, pe care simţea că-l iubeşte mai mult ghicindu-l nenorocit.

Franz, care stă cu mâinile încrucişate pe genunchi şi se gândea, nu putea să bage de seamă încurcătura negustorului de haine nici dulcele interes al fetei.

Copiii care, ca el, nu-şi cunoscuseră tatăl au nişte gânduri care nu trec prin cap celorlalţi. Oricare le-ar fi caracterul şi natura, este totdeauna un fel de mâhnire amestecată cu speranţe aprinse în sufletul lor.

Franz era vesel, fluşturatic, zburdalnic, prieten al plăcerii, dar reveria îl transforma uneori, pentru o clipă, şi-l împingea la serioase meditaţii.

O vedeau pe mama lui şi cât de frumoasă şi-o închipuia!

Îl vedea pe tatăl lui: un obraz nobil şi o inimă vitează!...

Inima lui, capabilă de toate iubirile, se repezeau aprinsă, spre imaginile acestea scumpe!...

Pe urmă lacrimi crude îi picau din ochi, pentru că-şi zicea în gând: Poate c-au murit! ...

Franz căzuse acum în acea reverie amară, dar dragă care-l apuca în fiecare zi în orele când era singur.

Întâmplările din noaptea trecută, pe care în zadar încerca să le înţeleagă, deşteptaseră în el temeri neînţelese şi speranţe şi mai neînţelese.

O voce se ridica în el pe care n-o putea înăbuşi, şi care îi vorbea despre tatăl său.

Dar omul acela era prea tânăr ca să-i fie tată!

Şi pentru ce l-ar fi părăsit atât de multă vreme, ca să-i vină în ajutor, tocmai în timpul primejdiei?

Pentru ce tăcerea aceasta? Pentru ce precauţiile astea misterioase?

Vântul cugetării lui se învârtea. Îşi imputa singur că se înduioşase, râdea singur de sine şi-şi zicea că înnebunise.

Nu era nimic altceva în toate acestea decât ciudăţeniile unei nopţi de carnaval...

Întâmplarea pusese la cale totul: frumosul vis fugea, şi Franz se regăsea singur.

Şi natura lui rebelă se revoltă energic împotriva emoţiei de douăzeci ori respinsă a acestui vis care necontenit îl asalta.

Deodată ridică fruntea şi începu iar să zâmbească.

— Du-te să-mi cauţi hainele, tată Hans, zise el; n-am venit aici ca să povestesc istorii jalnice... Ce dracu! Am buzunarele pline de bani şi nu i-am furat. Ce-mi trebuie mai mult? Ce-mi tot bat cu capul să găsesc ceea ce nu se poate!

Hans se ridica fără să zică o vorbă şi se duse într-un cabinet întunecos, unde erau atârnate, sub o pânză, hainele cele mai scumpe pe care le avea el.

Franz rămase singur cu Gertraud.

Fata luase iar acul în mână şi cosea desenul broderiei.

— Pentru dumneata este guleraşul acesta, Gertraud? întrebă Franz ca să zică ceva.

— Ba nu! Nu sunt destul de bogată ca să port aşa ceva, răspunse fata.

— Dar pentru cine este?

— Pentru o domnişoară pe care poate o cunoşti, pentru că i-ai pomenit numele adineauri.

— Am pomenit numele unei domnişoare?

— Mai bine zis, numele fratelui ei, zise Gertraud.

— Pentru Denise este?... zise Franz cu vioiciune.

Şi numaidecât, după ce vorbise, se căi şi-şi muşcă buzele de ciudă.

Gertraud ridicase iar spre el marii săi ochi limpezi care păreau că întreabă:

— Este foarte frumoasă! murmură ea. Oh! Şi foarte bună, domnişoara Denise d'Audemer!... Tata cunoaşte de multă vreme familia sa şi mă duc şi eu uneori s-o văd. Deşi nu sunt decât o biată lucrătoare, vorbeşte cu mine ca şi cum i-aş fi prietenă... O! Dacă ai şti, domnule Franz, ce inimă bună are!...

Franz se roşea tot mai tare şi strădaniile lui nu-i slujeau la nimic mai mult decât să i se bage şi mai tare de scamă tulburarea.

— Îmi spune secrete mici de-ale sale, zise Gertraud, încet, ne-am jucat împreună când eram copile şi domnişoara Denise îşi aduce aminte!... Ah! Domnule Franz, fericit are să fie bărbatul pe care-l iubeşte ea.

Franz scăpă un oftat adânc, îl mânca limba, dar nu vorbi.

Gertraud se apucă iar de lucru: dar pe când împungea cu acul se uita pe sub gene la Franz care stă în picioare în faţa ei.

Îi văzu înveselindu-se şi scânteindu-i ochii, ca şi când i-ar fi umplut cineva sufletul de fericire.

În clipa când Franz se bucura că nimeni nu era mai discret decât el, mica Gertrude începu să râdă.

— Domnule Franz! Domnule Franz! zise ea aţintindu-şi ochii ei vioi şi buni, ieri când te-am văzut m-am gândit numaidecât că te mai văzusem undeva... M-am gândit mult şi... mi-am adus aminte!... Sub ferestrele domnişoarei d'Audemer te-am întâlnit, domnule Franz!

Tânărul prins fără veste, vru să tăgăduiască...

— Nu, nu, zise iar Gertraud, ştiu bine că nu mă înşel! Erai în stradă şi te uitai în sus. Oh! Cum te uitai, domnule Franz! Şi, când m-am suit eu, am găsit pe domnişoara Denise cu un colţ de la perdea ridicat, uitându-se şi ea la dumneata...

— Adevărat? zise Franz.

Când vru Gertraud să răspundă, intră negustorul de haine, ţinând în mână hainele cumpărate.

Fata începu să lucreze mai iute, ca şi cum ar fi vrut să câştige vremea pe care o pierduse.

Franz numără banii pe haine şi luă pachetul din mâinile negustorului.

Întinse mâna lui Hans Dorn, care i-o strânse cu toată inima şi-i zise adio.

Trecând pe lângă Gertraud, se aplecă până la urechea ei:

— Dacă o vei mai vedea, îi şopti el, să-i spui că duelul acela n-a avut nici o urmare...

Gertraud făcu un semn mic din cap şi Franz ieşi zicând:

— La revedere.

Hans deschise fereastră ca să-l mai vadă, pe când trecea prin curte.

Şi, după ce Franz, elegant, şi mlădios, se pierdu în umbra aleii, Hans se aşeza pe un scaun şi-şi puse capul în mâini.

Nu mai avea nevoie să se abţină, ochii îi erau umezi.

Iar Gertraud se gândi o clipă la frumosul secret ce prinsese, pe urmă îşi aduse aminte cu încetul misterioasa istorie povestită de Franz şi, deoarece tatăl lui nu îi zicea amic, bucuria ei se stinse repede.

Gertraud căzu iar în teamă ei copilărească, înaintea ochilor văzuse iar numai năluci.

Păli şi lăsă capul în jos. Îi era frică. Îi era frică mai cu seamă de cavalerul acela german căruia imaginaţia ei îi dă o putere supranaturală.

Îl vedea astfel precum îl descrisese Franz, înalt, înfăşurat într-o mantă lungă, cu pălăria de pâslă care-i umbrea obrazul, cu un foc întunecat şi adânc în privire.

Pe când se gândea astfel, cineva bătu în uşă.

Gertraud tresări, se sperie şi parcă nu voi să deschidă.

În sfârşit, fiindcă tatăl ei îi făcu un semn, se duse să deschidă.

Când uşa se deschise, Gertraud dădu un ţipăt şi se rezemă de zid ca să nu cadă.

Groaza ei părea că adusese fantoma. Cavalerul german era în pragul uşii.

Capitolul VI - Cutia

Gertraud recunoscuse dintr-o singură aruncătură de ochi pe personajul misterios şi teribil, care juca un rol atât de ciudat în istorisirea lui Franz.

Rămase nemişcată, încremenită, lângă uşă, fără să caute să-şi ascundă spaima.

— Aici locuieşte Hans Dorn, negustorul de haine? întrebă cavalerul german mai înainte de a păşi peste prag, şi scoţându-şi pălăria cu politeţe, descoperindu-şi astfel fruntea mândră pe care noaptea de veghere nu lăsase nici o urmă de oboseală.

Avea o frunte curată şi fără zbârcituri, încununată de inelele unui păr frumos, negru.

Gertraud, sărmana fată, cu toată frica vedea obrazul acesta nobil şi mândru. Stă cu ochii plecaţi şi nu cuteza să răspundă.

Baronul de Rodach, făcu un pas înainte.

Privirea lui era blândă ca a unui tată...

— Frumoasa mea copilă, zise el, vezi că am intrat iară să mai aştept să-mi răspunzi... Poate m-ai uitat, dar eu te cunosc, pentru că-mi aduc aminte de buna dumitale mamă, cu care semeni la faţă şi poate şi la inimă.

Gertraud ridică spre el ochii sfioşi.

Rodach zâmbea.

În zâmbetul acesta era un fel de dragoste mângâietoare şi protectoare.

Frica ei s-ar fi liniştit ivite văzând acel zâmbet plin de francheţe şi de bunătate, dar Gertraud era atunci cu capul prea plin de năluci.

Lăsă iar ochii în jos.

Rodach o mai privi câteva clipe.

— Sărmană Gertraud, murmură el gândindu-se, nu la copila care stă în faţa lui, plină de tristeţe şi de putere, ci la cealaltă Gertraud, la sărmana fiică a Germaniei, pe care o văzuse odinioară şi pe ca frumoasă, tânără şi zâmbitoare, şi care murise.

După câteva secunde de tăcere, îi zise:

— Unde este tatăl, copila mea?

Gertraud îi arătă cu degetul uşa deschisă de la camera lui Hans.

Baronul de Rodach se aplecă puţin şi o sărută pe frunte. Fata îngălbeni şi mai mult şi se împletici ca şi cum i s-ar fi strâns tot sângele spre inimă din pricina atingerii acesteia.

Rodach intră în camera lui Hans.

Gertraud se duse într-un colţ unde rămase mută şi înlemnită.

Hans Dorn, cum văzu pe Rodach, se ridică respectuos. Baronul luă scaunul pe care stătuse Franz. Negustorul de haine rămase în picioare în faţa lui.

— Nobilul meu stăpân, copilul a venit…

— Ştiu, răspunde Rodach. Când el urca în trăsura lui, eu opream pe a mea dinaintea casei dumitale.

— Te-a văzut?

— Nu… am lăsat perdeaua şi am stat în trăsură până s-a îndepărtat el.

— Mi-a povestit tot, zise Hans. Eu am ghicit ce n-a putut el să înţeleagă… Ai spus că-l vei salva şi l-ai salvat. Dar ai fost rănit?

— Sabia mi-a zgâriat umărul, răspunse Rodach, mi-au ieşit câteva picături de sânge pe cămaşă şi nimic mai mult. Închide uşa, amice Hans, avem să vorbim lucruri mai serioase.

Hans închise uşa şi trase zăvorul.

Se întoarse spre Rodach, care ţinea o mână sub manta ca şi cum ar fi vrut să nu lase să cadă un lucru pe care îl avea la subraţ.

— Poţi să vorbeşti fără frică, nobilul meu stăpân, zise Hans. Aici nimeni nu poate nici să te audă, nici să te vadă.

Era foarte adevărat că nimeni nu putea să audă, pentru că uşa era foarte groasă şi sărmana Gertraud nici nu se gândea să asculte. Cât despre aceea că nimeni nu-l putea vedea, se înşela.

De dimineaţă, pe când aştepta plin de grijă şi teamă, se dusese de mai multe ori la fereastră ca să-şi arunce ochii spre aleea întunecată care ducea în piaţa Rotondei.

Fereastra rămăsese jumătate deschisă. Nu băgase nimeni de scamă, pentru că soba de tuci ţinea atmosfera destul de caldă şi nu se simţea răcoarea de afară.

Dar nici nu era deschisă de tot. Doar vântul trecea prin crăpătura această îngustă şi ridică din când în când perdeaua groasă de muselină care era trasă peste fereastră ca să nu poată vedea nimeni afară.

Şi ori de câte ori sufla vântul, doi ochi erau pironiţi spre, camera vânzătorului de haine. Erau ochii idiotului Geignolet, care sta acolo de un ceas, şi care spiona, sperând să descopere locul unde îşi ascunde Hans Dorn banii.

De când văzuse monedele de aur în mâinile fratelui său mintea lui bolnavă nu se mai gândea la altceva, şi se îmbăta, visând numai cutii pline cu aur.

Îl apucau fiori, pentru că ştia că fiecare bucăţică scânteietoare făcea o grămadă de gologani!

Şi lui îi plăceau mult gologanii cu care se cumpără rachiu!

În întunericul acestor minţi viciate, facultatea de a face rău se dezvoltă uneori cu o putere de necrezut.

Nenorociţii aceştia neavând raţionament, au instinctul animalelor, instinctul ascuţit, pătrunzător, care de multe ori înspăimântă calculele cugetării. Au viclenia înceată care se strecoară ca un şarpe acolo unde n-ar putea trece puterea, au mirosul sălbaticului care se târăşte pe urma prăzii.

Nimic din ceea ce înfrânează pasiunea celorlalţi oameni nu-i împiedică, nimic nu-i distrage de la obiectul râvnit. Nu au ruşinea care opreşte, şi au răbdarea victorioasă a vicleşugului.

Geignolet sta în genunchi nemişcat ca o buturugă şi cu ochii lipiţi pe geamurile ferestrei.

Îşi udase un deget şi ştersese pe ici, pe colea praful gros care acoperea geamurile, dăduse puţin la o parte un colţ din perdeaua veche şi pândea, Pândea fără să obosească.

Aşteptarea zadarnică nu-l tăcea să-şi piardă răbdarea. Stă acolo ca un lup la pândă şi nu băga de seamă cum treceau orele.

Văzuse pe Franz şezând lângă negustorul de haine; dar nu putuse să vadă banii pe care îi dăduse tânărul din pricină că perdeaua nu se mişcase din loc.

Nu zărise ce căuta el şi aştepta.

Când se aşeză Hans iar în faţa lui Rodach, acesta scoase de sub manta o cutie mică îmbrăcată în piele şi cu ţinte de argint pe margini.

Idiotul, pentru întâia oară de când stă la postul lui, văzu lucind ceva şi ochii scânteiară, dar, vântul slab care sufla din când în când încetă şi perdeaua nu se mai mişcă.

Idiotul scoase un grohăit înăbuşit, ochii i se rostogoliră în orbitele seci şi făcu o mişcare ca şi cum ar fi vrut să se năpustească înainte.

Pe urmă se ghemui mai tare şi-şi lipi şi mai mult sprâncenele de geam.

Câteva minute nu văzu decât muselina groasă care sta nemişcată peste geamuri.

Rodach întinse mâna pe sub mică cutie de piele.

— Să vorbim mai întâi de copil, zise el, aveai dreptate, amice Hans. Are o inimă nobilă şi care nu se sperie, de primejdie!... L-am văzut la lucru şi aş jura pe viaţa mea că nu ne-am înşelat... Eram în sala de arme când a luat o lecţie de duel. Când mâna i-a atins sabia, mi s-a părut că văd în ochii lui fulgerul iute care se vedea într-al tatălui lui. Când l-am văzut mi-a tresărit în vine sângele bătrânilor conţi...

— Vocea inimii nu minte de fel, răspunse Hans, şi eu am simţit tot ce ai simţit dumneata... Eşti din sângele domnilor, pe când eu sunt decât un biet vasal... N-am dreptul să zic că iubesc pe copil, tot cât dumneata, însă, dacă-i va trebui viaţa mea, i-o voi da.

Baronul îi întinse mâna şi Hans, în loc să i-o strângă i-o sărută.

— Are mare nevoie de iubirea servitorilor părinţilor săi, zise iar Rodach. Devotamentul dumitale va fi pus la încercare, amice Hans, pentru că sunt curse semănate împrejurul lui şi va cădea în toate cu încrederea oarbă a vârstei sale... Ai câţiva tovarăşi în care să te încrezi?

Hans nu răspunse imediat. Se gândea.

— Am camarazi, răspunse el în sfârşit, cărora le-aş încredinţa tot ce am agonisit prin munca mea, tot ce strâng, pentru fericirea fiicei mele...

— Cine sunt ei?

— Germani ca şi mine şi foşti servitori ai lui Bluthaupt. Hermann, care îngrijea şoimii castelului, Fritz, curierul Johann.

Se opri şi parcă se gândi.

— Nu ştiu, zise el, şi lui Johann i-aş încredinţa poate averea mea, dar copilul este mai scump decât aurul.

— Şi afară de Johann?... întrebă baronul.

Hans mai spuse patru-cinci nume.

— Bine, zise Rodach, numele acestea sună cum trebuie la urechea mea, şi să lăudăm pe Dumnezeu că a adunat atâţia germani cumsecade departe de patria lor. Vorbeşte-le în parte şi cu prudenţă. Vezi ce gânduri au ei, află cât sunt de devotaţi şi credincioşi amintirilor care slăbesc din zi în zi, pentru că ţi-am mai spus că viaţa copilului este în primejdie.

Hans se îngândură.

— Duelul nu s-a sfârşit? întrebă el.

— Nenorocitul care trebuia să se bată împotriva lui, răspunse baronul, multă vreme n-are să poată duela. Dar am auzit multe lucruri de când nu te-am văzut, amice Dorn! Toată noaptea am lucrat şi lucrul meu n-a fost fără folos.

Duelul acela nu era o bătaie obişnuită, ci un asasinat premeditat cu răceală.

— Un asasinat! zise mirat negustorul de haine.

— Despre aceasta n-am încă probe. Abia ieri am sosit şi într-o singură noapte nu se poate face totul... Chiar acum de dimineaţă sper să nu mai am bănuieli, ci să ştiu sigur.

Baronul tăcu.

Hans nu cuteza să-i pună întrebări de-a dreptul, dar privirea lui îl întreba mai bine decât ar fi putut face vorbele.

— Şi asta trebuie crezul, zise baronul, răspunzându-şi sieşi, dacă îl atacă, pricina este că se tem de el. Şi pentru ce s-ar teme de el, dacă nu i-ar da însemnătate vreun mister ghicit!... Oamenii aceia sunt bogaţi şi puternici. El n-are nimic. Cum să înţeleg ura lor?

Rodach împinse cutia cu cotul şi-şi luă capul în mâini.

— Au trecut douăzeci de ani de atunci! zise iar mai încet. N-au să mă mai cunoască. Când în-au văzut venind, ochii le erau tulburaţi de groază. Şi apoi chiar de m-ar cunoaşte acum, trebuie să ştiu! Cu aur, ei au să găsească neîncetat braţe noi gata să le slujească mişelia lor... Verdier poate să fie zdrobit, are să se ridice un altul. Şi eu n-am să fiu totdeauna acolo ca să-mi pun pieptul înaintea săbiilor lor.

— Nobilul meu stăpân, zise Hans, nu ştiu de cine vorbeşti?

Rodach se uită la el ca şi cum nu i-ar fi înţeles întrebarea.

— Geldberg şi compania, întrebă el în loc să răspundă, stau tot în strada Ville-l'Evêque, în vechea lor locuinţă?

— Tot! răspunse Hans.

Ochii lui Rodach se pironeau tot mai des şi dovedeau sforţarea cugetării lui.

— Şi pe urmă, zise el, sabia nu e decât un mijloc. Să omori un om, ai zece mijloace mai sigure şi mai puţin uşor de dejucat. Trebuie să ştiu!... Trebuie să ştiu şi să încep lupta numaidecât!

Trase iute la el cutia.

Ţinti pe Hans Dorn privirea aceea pătrunzătoare care deştepta în inima negustorului de haine o mulţime de sentimente şi de amintiri.

— Aici stă speranţa Bluthaupţilor, murmură el.

Hans se aplecă fără voie.

Rodach zise iar:

— Aici sunt singurele arme pe care le am ca să lupt împotriva acelor oameni care ţin în mâinile lor moştenirea cenţilor. Ei sunt foarte tari şi nu au teamă de nimic. Dar, cu ajutorul acestui talisman, sper să-i biruiesc.

Hans deschise ochii mari şi se uita la casetă ca şi cum ar fi fost un lucru peste fire.

— Am încredere în tine, prietene Dorn, zise baronul uitându-se ţintă în ochii lui, dacă aş cunoaşte în lume un alt bărbat mai credincios şi mai devotat decât tine, m-aş duce la el să-i încredinţez comoara mea.

Hans puse mâna pe piept şi zise cu recunoştinţă.

— Nobilul meu stăpân, îţi mulţumesc!... Sunt al dumitale şi depozitul încredinţat de copilul părintelui nu mă va părăsi decât cu viaţa.

— Te cred, răspunse Rodach, şi încredinţez pazei tale speranţa lui Bluthaupt. Fii discret, Hans Dorn, chiar cu fiică-ta! Eu am să încep o luptă ale cărei şanse nu se pot prevedea. La mine cutia aceasta ar fi prea mult expusă. Am încredere în tine ca şi în mine. Păstrează-o! Am să vin să ţi-o cer înapoi şi atunci numele lui Bluthaupt va fi foarte aproape de a-şi recuceri vechea strălucire.

Hans se înclină cu respect.

— Primesc depozit, zise el — şi pe memoria părintelui meu, mă îndatorez să ţi-l înapoiez, îndată ce-mi vei porunci.

Rodach se ridică şi-şi aruncă mantaua pe umăr ca să plece.

— Îmi era grea, zise el, acum, am răspundere mai puţină şi mă simt cu inima mai uşoară... Ia să vedem, dacă mai înainte de a te părăsi, nu mai am nimic să-ţi spun?

Căută în memorie, apoi zise deodată:

— Ştiam bine că uitasem ceva!... Îmi trebuie adresa tânărului Franz...

Hans deschisese uşa şi acum era în camera fiicei.

— Nenorocit ce sunt! Nu m-am gândit să-i cer adresa! murmură el.

Gertraud sta tot în colţul ei. Aruncă, pe la spate, asupra baronului nişte priviri încruntate şi destul de puţin liniştite. Însă tulburarea ei nu mai era spaimă, şi, când văzu încurcătura părintelui său, se simţi destul de tare ca să-i vină în ajutor.

— Aş putea eu să am adresa tânărului, zise ea încet.

— Cum aşa? întrebă Hans Dorn.

Gertraud roşi. Vorbise ca o proastă şi, ca să răspundă, trebuia să trădeze acum un secret străin.

Secretul lui Franz şi al Denisei.

Pentru că la domnişoara d'Audemer se gândea ea când zisese: "Pot să am adresa".

Din fericire, fetelor, oricât de curate şi simple ar fi, au puţin din geniul femeii.

Gertraud se gândi o clipă, pe urmă spuse:

— Domnul Franz ne-a vorbit de vicontele Julien d'Audemer...

— Ai dreptate! zise liniştit negustorul de haine, dacă vrei să aştepţi, domnule baron, vom avea adresa până într-un sfert de oră.

Rodach se uită la ceasornic.

— Nu pot! răspunse el. Am să mă întorc însă.

Salută pe Gertraud, care-i făcu o reverenţă frumoasă şi ieşi.

Gertraud, căreia îi mai trecuse puţin frică, se uită curioasă după el.

Hans îl însoţi până în capul de jos al scării, pe urmă se întoarse în pripă să ascundă cutia ce i se încredinţase.

O puse imediat într-un dulap a cărui cheie o avea numai el.

În clipa când o punea pe poliţa cea mai de sus, o palidă rază a soarelui de iarnă se furişă prin deschizătura ferestrei şi căzu drept pe cutie, ale cărei cuie străluciră atunci ca tot atâţia napoleoni de aur.

Împrejurarea aceasta făcu atunci pe negustorul de haine să se uite pe fereastră şi numai atunci băgă de seamă că era deschisă.

I se părea că universul întreg râvnea la preţioasa cutie, şi se repezi la fereastră s-o închidă.

Vântul sufla şi perdeaua se umfla.

Când puse mâinile pe cercevelele ferestrei ca să le închidă, ridică din întâmplare ochii spre săraca locuinţă a familiei Regnault.

Într-un colţ al geamului, în fereastra din faţa lui, zări doi ochi mari care scânteiau ciudat.

Asta ţinu o clipă.

Negustorul de haine duse mâna la pleoape ca să se ferească de soare şi să vadă mai bine, dar nu mai era, decât pânza cenuşie care slujea de perdea sărmanei lui vecine.

Capitolul VII - O petrecere făgăduită

Doamna vicontesă d'Audemer era le dejun.

Sufrageria era în partea din spate a casei şi zgomotul rarelor trăsuri care trec, la intervale lungi, pe străzile Beaujoulais şi Bretagne, nu ajungeau până la urechile mesenilor.

Era, în mijlocul Parisului, tăcerea care domneşte pe liniştitele câmpii. Miile de glasuri ale oraşului nepăsător se estompau departe. S-ar fi zis că o sută de leghe despărţeau retragerea această liniştită de pavajul zgomotos al bulevardelor.

Doamna vicontesă Hélène d'Audemer şedea între amândoi copiii ei, Julien şi Denise.

Obrazul vicontesei era plăcut şi păstra urme de frumuseţe.

Părul său blond era încă inelat împrejurul frunţii, pe care ochiul atent cu greu ar fi putut descoperi vreo cută.

În tinereţea sa probabil că se asemăna cu sora sa Margarèthe, nu cu biata soţie de pe patul de agonie, ci cu Margarèthe fericită şi zâmbind speranţelor.

Erau douăzeci de ani de când murise Margarèthe.

Acei care o cunoscuseră ar mai fi putut găsi încă oarecare asemănare între trăsăturile Hélènei şi obrazul încântător al nefericitei doamne de Bluthaupt.

Afară de culoarea părului, Denise era portretul viu al mătuşii sale.

Pe figura râzătoare vedeai aceeaşi bunătate, aceeaşi graţie şi acelaşi farmec.

Când zâmbea, era zâmbetul Margaretei.

Foarte puţini oameni ar fi putut băga de seamă asemănarea aceasta, pentru că Margarèthe trăise retrasă, Parisul era departe de Germania pe care nu o părăsise niciodată.

Acei care puteau să-şi dea seama din întâmplare, nu se mirau deloc pentru că aceia cunoşteau familiile Bluthaupt şi ştiau că rasa aceea nobilă năştea pe toţi copiii săi la fel.

Erau în saloanele vechiului castel portretele fiicelor şi ale fiilor de Bluthaupt, care, de veacuri întregi, semănau foarte tare. Erau Gunther, Ulrich, Hélène şi Margarèthe, care, în afară de vârstă şi de sex, aveau toţi aceleaşi trăsături. Do asemenea, aceleaşi trăsături erau într-un grad şi mai izbitor la cei trei bastarzi de Bluthaupt, care se aflau în puşcăria din Frankfurt, pentru uciderea senatorului Zachœus Nesmer.

Doamna vicontesă era îmbrăcată ca o tânără, şi se vedea că, deşi era dimineaţă, stătuse multă vreme în faţa oglinzii.

Părul ei, care începuse a se rări, era aranjat cu multă grijă, rochia, foarte strânsă pe corp, atenua, nu fără oacăre avantaje, dezvoltarea prea generoasă a unei talii care într-o vreme trebuise să fi fost perfectă.

În loc de broşa purta un medalion, la fel cu cel pe care îl purtase odinioară Raymond d'Audemer, la biroul poştelor din Frankfurt şi în adâncimile Iadului.

În medalion avea o şuviţă din părul lui Julien când era copil şi portretul vicontelui.

Hélène avea un fel de cult deosebit pentru memoria bărbatului ei.

Numai cât o vedeai îi ghiceai şi inima şi spiritul.

Era o femeie de inteligentă mediocră şi de o voinţă aproape nulă.

În lume trecea drept femeie de spirit, dar inteligenţa, în înţelesul adevărat al cuvântului, are puţin a face cu spiritul lumii.

S-au mai văzut oameni de spirit care erau în realitate proşti.

Doamna vicontesă d'Audemer fusese săracă multă vreme după moartea bărbatului ei.

Pe atunci ea nu ştia nimic despre afacerile lui Raymond d'Audemer, care plecase ca să ia moştenirea lui Ulrich, şi care nu se mai întorsese.

O scrisoare a lui Otto, bastardul lui Bluthaupt, o înştiinţase despre moartea vicontelui, fără să-i dea alte amănunte şi, când bastarzii veniră pe urmă în Paris, Otto păstrase în privinţa aceasta un fel de mister.

Ceilalţi doi, Albert şi Goëtz, nu spuneau mai mult decât Otto şi voinţa lui părea a fi regula supremă a purtării lor.

Hélène, necunoscând evenimentele dinaintea plecării soţului ei, şi necunoscând nici chiar pe acel Jacob Regnault, care era unealta principală a nenorocirii sale, puse să se facă cercetări în Germania.

Află că întreaga moştenire a părintelui ei fusese furată şi că întinsele domenii ale lui Gunther de Bluthaupt, unchiul său, căzuseră legalmente în mâini străine.

Din partea aceea nu mai avea nimic de sperat.

Nu cunoştea aproape deloc pe familia soţului şi chiar Raymond îi spusese adeseori că toate rudele lui erau tot atât de sărace ca şi el.

Rămase singură cu micul Julien, care avea şase ani, şi cu Denise, care se născuse atunci.

Au fost ani grei pentru ea.

Sărmana femeie n-ar fi putut duce povara aceasta prea grea, dacă bastarzii nu i-ar fi venit câteodată în ajutor.

Otto, Albert şi Goëtz nu aveau nimic decât mantalele lor roşii rupte şi mâncau pâine neagră prin Germania, dar întotdeauna ştiau să găsească câţiva galbeni când era vorbă să-şi ajute sora.

Hélène îşi crescuse copiii cum putu. Era bună mamă. Iubirea sa de mamă îi dădu puteri pe care nu credea că le are.

Julien şi Denise primiră o educaţie bună.

Când Julien împlini optsprezece ani, un prieten al familiei d'Audemer veni să propună Hélènei să-l lase să lucreze la una din primele bănci din Paris.

Adevărul e că era o bancă nouă, dar ca reputaţie nu avea rivală şi avea un credit european.

Hélène primi cu bucurie şi Julien fu comis al băncii Geldberg, Reinhold şi compania.

Domnul cavaler de Reinhold găsi ocazia ca să vină mai des la vicontesă.

Pe atunci era încă destul de frumoasă şi vizitele cavalerului, care erau din ce în ce mai dese nu erau poate cu totul dezinteresate.

Hélène însă care se gândea la viitorul fiului său, închidea ochii şi primea pe cavaler.

Este probabil că îndrăzneala acestuia nu trecu peste oarecare margini, iar vicontesa, care era o femeie de inimă, nu văzu nici o piedică mai târziu ca să-i tăgăduiască mâna fiicei sale.

Adevărul era că domnul de Reinhold dorea ca, într-o zi, să fie soţul frumoasei Denise.

Dar lucrurile se schimbaseră mult de când o ceruse el.

Julien nu mai era comisul băncii şi era pe o corabie a statului în calitate de elev de prima clasă, iar Denise ieşise din cel mai de vază pension din Paris.

Nu era numai o fată încântătoare, ci era şi moştenitoare bogată.

Împotriva oricărei aşteptări, doamna de d'Audemer moştenise o avere mare de la o rudă îndepărtată a soţului său, pe care nu o văzuse niciodată cât trăise.

Acum era o familie scăpată de sărăcie.

Cu toate acestea vicontesa păstrase un respect mare pentru bogăţie.

Cavalerul de Reinhold era bogat şi orice fel de părere ar fi avut Hélène despre el, îl accepta totuşi ca ginere numaidecât.

Merse chiar mai departe şi pomeni ceva despre căsătoria fiului ei cu contesa Esther.

Deşi era deosebire de religii şi de origini. Esther era văduva unui pair al Franţei şi doamna d'Audemer nu avusese niciodată mândria Bluthaupţilor.

Sărăcia o făcuse burgheză.

Timp de cincisprezece ani de viaţa şi-ar ţi dat blazonul părinţilor şi titlurile soţului pentru un venit de o mie cinci sute de franci pe an.

Julien iubea pe contesa Esther.

Amândouă afacerile mergeau destul de bine.

Numai Denise, care nu fusese încă consultată oficial, nu se prea arăta înfocată de dorinţa de a-şi uni soartă cu a domnului de Reinhold.

Ceva mai mult, dezgustul ei de a întâlni pe cavalerul de Reinhold era aşa de mare încât încetase aproape cu desăvârşire să se mâi ducă în casa Geldberg, unde însă avea o prietenă.

Lia şi Denise nu se cunoşteau decât de un an şi trebuia să fie foarte mare dezgustul ei ca să părăsească astfel pe prietena Lia.

Denise cunoştea foarte bine planurile mamei şi se întrista de câte ori auzea vorbindu-i de măritiş.

Dar aşa sunt făcute toate fetele, cel puţin astfel sunt femeile care, aproape de patruzeci de ani, au interes să nu-şi mai aducă aminte...

În dimineaţa aceea Denise era mai tristă decât de obicei.

Părea şi mai slabă: talia ei prea zveltă se-nclina; ochii mari şi negri aveau cearcăne.

Denise şedea uneori la dejun, cu un aer de oboseală şi de suferinţă. Doamna d'Audemer îi zicea atunci că e bolnavă şi-i da fel de fel de ceaiuri să bea.

A doua zi Denise era cu zâmbetul pe buze, fragedă şi frumoasă. Tinereţea biruia.

Doamna d'Audemer credea că o vindecase.

Dar acum Denise era aşa de schimbată încât ceaiurile obişnuite trebuiau să aibă mult de lucru.

Nu mânca deloc. Abia vorbea, cu toate că fratele ei era de faţă şi cu toate că vederea lui îi smulsese un zâmbet forţat.

Şi cu toate acestea era mai mult de un an de când Julien lipsea şi numai Dumnezeu ştie cât se rugase fata să se întoarcă el mai curând!

Din când în când părea că îşi revine şi se lupta să se arate veselă, dar era o încercare zadarnică; avea în minte o idee îngrozitoare pe care nu o putea goni.

Sunt unele mame care se pricep foarte bine să afle taina inimilor. S-ar zice că sunt nişte vrăjitoare care au oglinda fermecată în care se răsfrânge orice mister.

Sunt altele însă care au plăcerea să nu vadă nimic.

Doamna vicontesă d'Audemer s-ar fi supărat tare dacă i s-ar fi zis că fiica ei iubeşte. Julien sosise abia de o oră.

Julien nu era un observator de prima mână şi cu toate acestea şi ghicise ceea ce nu voia mama să vadă.

Dar şi Julien era obosit, distrat, mai mult posomorât. Petrecerea nu-i lăsase decât multă oboseală şi mai multă părere de rău.

Acum când mirosul şampaniei se risipea, se gândea la femeia aceea necunoscută, de la balul Favart cu un fel de groază. O întâlnise atunci când se ridicase de la o masă încărcată. Intriga se înnodase în pripă, sub impresia beţiei şi a balului. Cât ţinuse noaptea aceea de nebunie, Julien, aprins de nişte adevărate friguri, iubise la întâmplare, dorise cu furie, delirant.

Stingându-se frigurile, raţiunea se deşteptase.

Se gândise la noaptea trecută şi o îndoială îi trecuse prin minte.

Un gând pe care nu-l avusese nici la bal, nici în timpul supeului, un gând care-l copleşise acum fără veste, când nu mai putea să afle.

Era un fel de trezire ciudat de târzie.

Atâta vreme cât fusese femeia aceea lângă el, numai simţurile îi vorbiseră. Acum găsea că amintirile îi erau mai precise decât chiar realitatea, văzuse de departe ceea ce nu putuse să afle mai de aproape pe femeia aceasta necunoscută i se părea că o mai văzuse cândva.

Bănuielile se îngrămădeau în memoria sa. Îşi aducea aminte de o vorbă a lui Franz care zisese oare din întâmplare? Că, dacă ai întâlni sub mască pe femeia pe care o iubeşte, ce ar face?

Se înfuria şi se învinuia că a înnebunit, dar, sub masca frumoasei din noaptea trecută, vedea acum un obraz cunoscut şi aceasta punea un fel de val de doliu peste dulcile visuri care îl fermecaseră în lungile ceasuri ale lipsei de lângă ea.

Cu toate acestea n-ar trebui idealizate peste măsură gândurile care îl frământau pe tânărul sublocotenent de marină, nici dramatizat un necaz până la limita disperării. Cine nu are gândurile sale negre după o noapte de veghe?

Când capul e greu, când ochii ard, când rinichii se plâng, vedem toate lucrurile întunecate şi supărarea întinde împrejurul nostru fantastice neguri care descurajează şi care indispun.

Nici el nu mânca şi mâna, pe care o ţinea în buzunarul fracului, mototolea mereu bucăţica de hârtie care îi făcuse să pălească atunci când o citise în cabinetul din cafeneaua englezească.

Acest bileţel era mai serios decât bănuiala târzie ce îi venise împotriva dominoului albastru.

Julien ştia pe dinafară cele scrise pe bucăţica de hârtie şi păreau pentru el o ameninţare care neîncetat îi zbârnâia în ureche.

Julien era foarte nenorocit şi stă trist la dejun.

Numai doamna d'Audemer avea un obraz senin.

Era bucuroasă că-şi vedea pe fiul ei în haine frumoase de sublocotenent, care este mândria mamelor şi gloria tinerilor tari în trigonometrie. El vedea viitorul împodobit cu găteli de nuntă şi i se părea că aude un ecou depărtat de cadriluri de nuntă.

— Trebuie să scuzi pe sora ta, dragă Julien, zise turnându-şi ceai, altă dată era mai veselă dar se pare că acum e puţin bolnavă.

— Sunt sigur că Denise m-a aşteptat cu plăcere, răspunse ofiţerul distrat.

Fata îi întinse mâna încercând să zâmbească.

— Cunosc eu dispoziţiile acestea, zise iar doamna d'Audemer; puţin ceai şi trece repede. Dar ai sosit tocmai la timp, Julien! Dacă ţi-ai fi luat concediu peste o lună, n-ai fi putut să te duci la frumoasa serbare pe care o va da familia Geldberg în castelul său din Germania.

— Ce fel de serbare? întrebă ofiţerul.

— Nu ţi-am spus în scrisoare? zise doamna d'Audemer. O petrecere cum nu s-a mai văzut, scumpul meu copil! O petrecere, care are să coste sume nemaiauzite. O să-i pară rău cui n-o să fie invitat… Sora ta trebuie să se ducă. Nu e aşa, Denise?

— Da, mamă, răspunse fata care nu ascultase.

— O să ia cu ea douăsprezece rochii de bal, zise vicontesa cu un entuziasm crescând, patru costume de "ginere" şi altele. Eu am aranjat toate acestea, pentru că, slavă Domnului! Mă ocup de ea mai mult decât de mine!… Ah! Dragii mei, ce disperată aş fi fost dacă n-ar fi venit serbarea aceasta!… O să aibă lumea despre ce să vorbească zece ani, să mă crezi!

— Dar, Denise este mulţumită?

— Dacă e mulţumită! zise vicontesa, şi de ce n-ar fi?

Tăcu şi se uită la Denise care nu răspundea.

— Dragă Denise, zise ea cu oarecare supărare în glas, Julien te întreabă dacă eşti mulţumită să te duci la castelul de Goldberg?

— Foarte mulţumită!… îngână fata cu un zâmbet forţat.

Julien băgă de seamă cât de mult contrazicea tonul vorbele ei, dar şi el era preocupat.

Doamna d'Audemer nici nu-i lăsă vremea să deschidă gura.

— Invitaţiile nu s-au făcut încă, zise ea cu un aer de importanţă, dar vestea s-a auzit foarte repede şi fiecare caută să-şi procure un bilet. Are să fie însă o întrunire cu totul aleasă: numai oameni cu titluri şi milionari.

— Nu ştiu în ce loc este castelul de Geldberg, dar îmi pare că trebuie să fie cam departe, pentru o petrecere pariziană, zise tânărul.

— Aici e frumos! zise doamna d'Audemer. Aici e excentricitatea! E ceva deosebit. Casa Geldberg se însărcinează să ducă invitaţii până în inima Germaniei... Pe drum nu vor fi decât cai de poştă. Vefour are să fie însărcinat să pregătească popasuri pe drum şi în loc să se mănânce ca la han, are să se prânzească tocmai ca la Palais Royal.

— Zic şi eu că aşa ceva merită să fie văzut! zise ofiţerul.

— Înţelegi bine că nu e încă nimic oficial, răspunse doamna d'Audemer clipind din ochi, dar eu am aflat mai întâi. Ce îţi spun eu, ştiu chiar din gura cavalerului de Reinhold, care vine să ne vadă mai în toate zilele... Nu-i aşa, Denise?

Fata făcu un semn afirmativ, dar de astă dată nici nu putu zâmbi.

Părea că îi este tot mai rău.

Avea pe obraz un aer de suferinţă şi se vedea osteneala ce-şi dădea ca să nu plângă...

Ea se gândea pe când vorbea mama sa. Avea o greutate pe inimă.

Doamna vicontesă d'Audemer nu lua nicidecum seama.

Se îndrăgostise de casa de Geldberg, care cheltuia sute de mii de franci că să dea o serbare.

De trei zile, de când ştia ce se pregăteşte, se gândea numai la călătoria sa, la toaletele sale, la ale fiicei şi la glorioasa fericire de a se uni prin căsătorie cu familia de Geldberg, atât de bogată şi de puternică.

Ş-apoi, nu se cade să se preocupe de micile supărări ale fetelor tinere.

Dacă le dai prea multă atenţie, le faci mai rău, şi e mai bine să închizi ochii ca să nu vezi capriciile care se potolesc foarte rapid dacă nu le întărâţi.

Asta era opinia vicontesei, care, desigur, era o mamă bună şi care s-ar fi devotat cu toată inima pentru copiii ei.

În sfârşit, ce putea să aibă Denise? Doctorul avea grijă de sănătatea ei, avea toate rochiile câte le voia, toate pălăriile, toate florile, toate dantelele. Nu i se refuza nimic. O ducea la bal.

Pălea, este adevărat, dar asta este boala fetelor. Mâhnirile acestea trebuiau să-şi aibă sfârşitul obişnuit, şi clacă ea suferea, pricină este că punea rea voinţă.

Şi cu toate acestea vicontesa avusese şi ea optsprezece ani!

Supărările din dragoste îi păliseră şi ei într-o vreme fragedul obraz de fecioară.

Multe nopţi plânsese, fără să poată găsi somnul, în patul ei alb din frumosul castel de Rothe!...

Dar, încă odată, se uită atâtea lucruri! Bărbaţilor noştri serioşi de douăzeci şi cinci de ani le este milă de liceenii care joacă polka. Cei ce trăiesc bine se fac cămătari, radicalii obţin birouri de tutun şi pleşuvii se întreabă cum poate cineva să împingă romantismul până acolo ca să poarte păr!...

Doamna vicontesă d'Audemer se gândea numai la feeriile anunţate.

Julien, care la început era nepăsător, începu s-o asculte cu mai mult interes. Era tânăr şi i se vorbea despre plăcere.

Şi tot ce se spunea privea indirect pe contesa Esther, frumoasa lui logodnică.

Se aprindea treptat şi atenţia sa, trezită, se întorcea tot mai mult la Denise.

— Şi ştiţi ce zi este fixată? întrebă ea umplându-şi paharul pentru întâia dară.

— Dacă s-ar fi fixat ziua, răspunse vicontesa, aş şti negreşit, pentru că domnul cavaler de Reinhold ne spune tot. Dar domnul Abel de Geldberg, care se ocupa de toate, n-a hotărât încă ziua... O să trebuiască să te îngrijeşti de tot ce-şi trebuie, Julien: haine de vânătoare, două-trei travestiri cel puţin, pentru că ni se promit baluri delicioase, câteva haine simple şi de bun gust pentru plimbare, uniformă pentru ocaziile mari... şi pe urmă... Să vedem, ce mai trebuie?

— Eu cred că nu mai trebuie nimic, răspunse ofiţerul zâmbind.

— Vezi, dragul meu Julien, răspunse doamna d'Audemer, n-aş vrea să fii de râs, ca să fii prins fără veste... Toţi croitorii din Paris au nume nemţeşti, deşi aceasta nu înseamnă că sunt numai croitori în Germania. Şi te gândeşti, Julien, că pentru întrunirea aceasta strălucitoare, trebuie să cheltuim mult... Însurătoarea ta atârnă poate de efectul pe care îl vei face în familia Geldberg.

— Însurătoarea mea! zise ofiţerul încruntând sprânceana.

Vicontesa se uită la el cu mirare şi cu mâhnire.

— Nu cumva îţi vei fi schimbat părerea? îl întrebă ea.

Şi fiindcă Julien nu răspunse imediat, îi zise repede:

— Fără îndoială, copilul meu, asta-i ceva serios, şi nu trebuie numai avere într-o căsnicie. Dar, mai gândeşte-te, te rog, ca să dea cineva astfel de petreceri, trebuie într-adevăr să aibă milioane!

Julien tăcea. Doamna d'Audemer zise iar cu pătrundere:

— Am făcut socoteala. Cât de puţin să se cheltuiască, şi tot le trebuie patru sute de mii de franci!

Julien se gândea.

— Se zice că este încă destul de frumoasă!... îngână el.
Vicontesa zâmbi.
Acum ştia...
Două lacrimi mari curgeau încet pe obrajii Denise.
De câteva minute biata copilă era foarte întristată.
Fiind prea slabă în faţa suferinţelor sale încetă să mai lupte şi lăsă să i se umple cu lacrimi ochii aprinşi. Uşa salonului se deschise.
— Gertraud cere să vorbească cu domnişoara, zise o fată din casă.
Denise se ridică repede, bucuroasă că-şi putea ascunde lacrimile.
Vicontesa şi fiul rămaseră singuri faţă în faţă.

Capitolul VIII - Fetele

Vicontesa se uită lung, cu o privire mulţumită, după Denise, care se ducea spre uşă.
— Vezi bine, zise ea lui Julien, drăguţa de ea este câteodată mâhnită, dar îndată ce îi vorbeşte cineva de rochii şi dantele, îi trece repede supărarea.
— O găsesc schimbată, răspunse Julien.
— Să se mărite. Asta-i singurul leac al ei! zise doamna d'Audemer.
— Mi se pare c-am văzut-o plângând... zise iar Julien.
— O, Doamne! Dragul meu, nu m-aş mira defel. Fetele sunt capabile de orice! zise contesa.
Apoi oftă şi îngână ceva cu ochii ridicaţi la cer.
— Ah! Fetele! Fetele!...
Se ridică de la masă şi se duse pe o canapea:
— Vino aici, Julien, să vorbim puţin în linişte, acum că suntem singuri.
Ofiţerul se aşeză lângă ea.
Vicontesa îşi puse mâinile, încă albe, pe umărul fiului şi se uită la el câteva secunde.
Avea acel zâmbet bun al mamei care iubeşte şi care este fericită.
— Ce frumos bărbat te-ai făcut, Julien, zise în sfârşit cu o voce dulce. Dar noi vorbeam de melancolia Denisei. Şi tu eşti mâhnit, copilul meu? Mi se pare că nu mai zâmbeşti voios ca altă dată şi că te-ai întors cu o mâhnire pe caro nu vrei s-o spui.

Luă capul ofiţerului cu amândouă mâinile şi îl sărută pe frunte.

— Ştii că sunt mândră de purtarea ta! îi zise vicontesa iar. De trei ori a apărut vara trecută numele tău prin ziare. Toată lumea îmi vorbea de tine. Iată ce va să zică a purta un titlu cum trebuie! îmi ziceau toţi. Un baron d'Audemer a fost şef de escadron sub Louis al XV-lea, Julien al dumitale are să fie cel puţin contraamiral. Poţi să judeci ce mândră eram! Îţi mulţumesc copile scump. Îţi mulţumesc pentru câtă bucurie mi-ai dat!

Julien o sărută şi el şi zâmbea, dar avea acelaşi aer absent pe care-l avusese şi la dejun.

— Dumnezeule! zise doamna d'Audemer care nu-l slăbea din ochi; ai ceva, Julien? Nu-mi ascunde, te rog! Nu eşti mulţumit de serviciul tău? Vei fi având vreun şef nedrept sau prea aspru?

— Îmi place pe bord şi şefii mă iubesc, zise ofiţerul tăindu-i vorba.

— Pentru că n-ai nevoie nici de ei, nici de nimeni, răspunse vicontesa, se zice că tineri ca tine, care sunt mândri, sunt nefericiţi mereu pe vasele marinei regale!... Eu cel puţin nu vreau că Julien al meu să fie nefericit, în ziua când vei simţi cel mai mic dezgust o să ne dăm demisia şi o să le întorci iute, iute aici în Paris, la noi... În sfârşit, ai deja două campanii şi este destul pentru un gentilom care nu e obligat să-şi facă din aceasta o meserie. Nu este şi părerea ta, Julien?

— Mamă, marina îmi place... şi...

— Şi ce?

— Dacă nu mă căsătoresc cu Esther...

— Şi pentru ce nu? Doamne! O iubeşti. Mi se pare că ştiu destul de bine că te place şi ea. Este foarte bogată... Eşti nobil, ceea ce face mult în ochii ei, pentru că, scumpul meu copil, ea are gusturi foarte alese. Eşti băiat frumos, ea este o femeie încântătoare! Pentru ce nu v-aţi căsători?

Julien dădu din cap.

— Tot ce spui dumneata, este adevărat, dar...

— Dar... zise contesa bătând din picior.

Ofiţerul lăsă capul în jos şi tăcu.

Se gândea la balul Favart, şi îndoielile îi creşteau şi mai mult. Însă nu cuteză să spună mamei sale bănuielile pe care le avea. De asemenea, nu-i venea să povestească întâmplarea care făcuse să se nască bănuielile.

Nu voia să se plângă. Şovăia.

Doamna d'Audemer, nerăbdătoare şi oarecum supărată, nu-l slăbea cu întrebările.

— Dumnezeule, doamnă, zise în sfârşit ofiţerul, ai ghicit bine: sunt mâhnit şi aceasta îmi vine tocmai de la Esther.

— Cum aşa?

— Ce să-ţi spun?... O iubesc încă... O iubesc tot cât şi altă dată şi nu mai ştiu dacă se cuvine s-o iau de soţie.

— Dar ai vreun motiv? zise vicontesa, hotărâtă să nu părăsească astfel bătălia.

Julien nu răspunse: se ruşina de bănuielile sale, pe care nu voia să le alunge şi care chiar aveau mai multă putere asupra lui cu cât se gândea mai mult. I-ar fi plăcut să tacă decât să dea la lumină îndoiala această care îl făcea atât de nefericit.

Asaltat de întrebările vicontesei, degetele lui Julien întâlniră bucata de hârtie pe care o găsise în buzunar, la dejunul de la cafenea.

Uitase de hârtia aceasta.

Cum o simţi, tulburarea i se împrăştie, dar şi mai mult se întristă.

Bucăţica de hârtie era în acelaşi timp un răspuns la întrebările vicontesei, care îl încurca, şi o piedică mai mult între Esther şi el.

Ridică ochii la mama sa şi scoase hârtia din buzunar.

— Doamnă, îi zise el, nu am vrut să-ţi destăinuiesc ceva serios. Mai bine decât mine ai să poţi să judeci valoarea acestei învinuiri adusă casei de Geldberg.

— O învinuire! îngână doamna d'Audemer, împotriva casei de Geldberg! Pot afirma mai dinainte că este o infamă calomnie!

Julien îi dădu hârtia care era mototolită în toate chipurile şi ruptă la mijloc exact pe o frază. Literele aproape că nu se puteau citi.

Doamna d'Audemer pierdu timp până să descifreze:

"Sora ta are să se mărite cu ucigaşul tatălui tău" citi ea în sfârşit tare, fără să vrea, "şi tu cu fiica lui..."

Aici era hârtia ruptă.

Julien se aştepta să vadă pe mama sa dând din umeri cu dispreţ şi să arunce departe acuzarea aceasta ciudată, dar se întâmplă altfel.

Vicontele citi de mai multe ori biletul, pe urmă îl înmâna fiului ei.

Îşi încrucişa mâinile pe genunchi, se lăsă pe canapea şi căzu într-o reverie mută.

Privirea era tristă, pleoapele erau lăsate peste ochi. Sprânceana i se încruntă.

Bărbatul ei murise de douăzeci de ani, însă Hélène a cărei inimă şi spirit se puteau înşela des, era bună din natură. Îşi aducea aminte, şi, ori de câte ori revedea umbra lui Raymond, vechea durere renăştea, vie, în sufletul ei.

Julien o privea şi tăcea.

— Nu pentru întâia oară aud vorbindu-se despre aceasta, zise vicontesa în sfârşit, dar este o greşeală, o calomnie... Bietul tatăl tău a murit, ca atâţia alţii, înaintea lui, în prăpastia aceea care se cheamă Iadul Bluthauptului, în apropiere de castelul în care

locuia unchiul nostru, Gunther… Domnul cavaler de Reinhold este un bărbat cinstit, aş afirma-o şi înaintea lui Dumnezeu… L-am întrebat de multe ori, m-am încredinţat că nici n-a cunoscut pe sărmanul meu Raymond. A fost numai o întâmplare urâtă şi o asemănare de nume… Adevărul e că tatăl tău era, pe când a murit, în relaţii cu un om stricat, cu domnul de Regnault… În limba noastră germană, ştiu bine că numele acesta se schimbă în Reinhold.

— Dar chiar acel Regnault… zise Julien tăindu-i vorba.

Vicontesa îl opri cu un gest.

— Lasă-mă să vorbesc, zise ea, chiar acel Regnault era, poate, un om fără onoare, dar nu un ucigaş. Nu-ţi pot spune despre istoria aceasta decât ce ştiu eu şi ştiu puţin. Tatăl tău făcuse cunoştinţă cu Regnault din întâmplare, şi mi se pare că prietenia aceasta nu-i plăcea până la un oarecare punct, pentru că mie nu mi-a spus nimic… În locuinţa noastră veche, tatăl tău şedea într-o cameră cu totul deosebită de apartamentul meu. Acolo primea vizitele domnului de Regnault… Deseori am auzit vorbindu-se de el în lume, unde trecea drept un cheltuitor şi un nebun, dar nu-mi aduc aminte să-l fi văzut vreodată. Raymond muri în Iadul Bluthauptului. Unchiul tău, Otto, Albert şi Goëtz, veniră în vremea aceia în Paris şi învinuiră pe domnul Regnault. Însă istoria ce-mi povesteau ei semăna cu un roman. Din informaţiile mele din Germania am aflat că gentilomul acela, care de altfel se bucura de un nume destul de bun şi care trecuse numai prin Frankfurt pe Main, se dusese să moară într-un oraş din Austria.

Hélène tăcu.

Mama şi fiul nu mai ziseră nici un cuvânt, sub impresia amintirilor acestora triste.

— Mamă, zise în sfârşit ofiţerul, dumneata ai făcut ce ai putut… Erai femeie, şi rămâneai singură, săracă, cu doi copii… Nu-ţi reproşez nicidecum că nu mi-ai spus lucrurile acestea mai devreme; pentru că eram prea tânăr când am plecat pe vaporul-şcoală… Acum însă sunt un om şi aici văd că trebuie să fac o datorie… Trebuie să mă duc în Germania, mamă, şi trebuie să ştiţi dacă domnul acela de Regnault a murit într-adevăr.

Vicontesa, cu lacrimile în ochi, îi întinse mâna.

— O să te duci în Germania, fiule, zise ea, Dumnezeu îmi e martor că îl iubesc pe tatăl tău ca în vremea rând era lângă mine şi când eram fericită. O să te duci. O să mergem împreună. O să profităm de şederea noastră la castelul de Geldberg ca să facem oricâte cercetări vom putea.

Gândul la petrecere, care venea să se amestece cu amintiri dureroase, făcu rău tânărului. Îl întristă şi mai mult.

Mama lui nu băgă de seamă.

Ea avea un suflet buh, dar îi lipsea simţul sufletelor delicate.

— Îţi aduci aminte de cei trei unchi ai tăi, Julien? zise vicontesa după o pauză.

— Îmi aduc aminte de ei încă de când trăia tata. Am văzut intrând în camera lui trei tineri care aveau mantale noi şi pe care vicontele îi săruta cu drag.

— Chiar aşa! murmură doamna d'Audemer cu un zâmbet amar, întotdeauna umblând după tot ce este ciudat şi nefăcând niciodată nimic ca restul lumii.

— Îi iubeai însă mult altă dată, mi se pare, zise Julien.

— O! Doamne! Şi azi îi iubesc. Sunt fraţii mei, şi, fără ajutorul lor, n-aş fi putut trece prin anii de nenorocire care au venit după moartea lui Raymond. Dar au nişte spirite ciudate, dragă Julien. Nu pot uita că numai după sfatul lor a pornit tatăl tău în Germania unde şi-a găsit moartea. De atunci l-am mai văzut de patru sau cinci ori, şi trebuie să-ţi spun că, deşi săraci şi prigoniţi, mi-au adus întotdeauna o mângâiere ori un ajutor. Sunt datoare să spun, copilul meu, că au nişte inimi aşa de bune! Şi cu toate acestea îi primeam cu răceală. Dacă n-ar fi venit ei să bage nişte idei nebune în capul tatălui tău, n-ar fi plecat şi azi poate Raymond ar sta aici între noi amândoi, în ceasul acesta când vorbesc. Nu ştiu dacă nu-i va fi supărat răceala mea, dar de multă vreme n-au mai venit.

Cuvintele doamnei d'Audemer produseseră asupra lui Julien un efect pe care ea nu-l putea prevedea.

Portretul celor trei bastarzi inspira tânărului o simpatie mereu crescândă.

De multe ori auzise vorbindu-se de rudele sale necunoscute şi nefericite care sufereau fatalmente îndoita nedreptate a naşterii lor, ca bastarzi, şi că fii ai unui proscris, dar niciodată nu ascultase istoria lor cu atâta interes ca acum.

— Cum se face că nu i-am văzut niciodată de când a murit tata? întrebă el.

— Erai în colegiu, răspunse vicontesa şi, dacă trebuie să-ţi mărturisesc, făceam astfel ca să nu te întâlnească în casă, pentru că îmi era frică să nu-ţi bage ceva în cap. Să mă înţelegi bine, scumpul meu copil, ei sunt incapabili să facă rău în cunoştinţă de cauză, dar se aruncă nebuneşte în toate aventurile îndrăzneţe. Primejdia pare că-i atrage. Au şi ei aceleaşi credinţe politice care îl pierdură pe nenorocitul conte Ulrich, bunicul tău... Săraci cum erau, şi prea de multe ori neştiind unde să-şi odihnească fruntea, să nu crezi că se ocupau de ei că se gândeau să se apuce de muncă să câştige bani! Se amestecau în luptele surde care frământă Germania, se luptau ca nişte adevăraţi cavaleri pribegi împotriva unor pretinşi vrăjmaşi ai familiei noastre, împotriva unor fantome!...

— Şi ce fac ei acum? întreabă Julien.

— N-ai ştiut aceasta, pentru că erai pe mare, răspunse vicontesa. Puterea lor ciudată şi-a dat, în sfârşit, roadele. Şi tremur când mă gândesc că dacă te-aş fi dat pe mâinile lor, ai fi putut să le calci pe urme.

— Dar, în sfârşit, ce s-a întâmplat?

— Sunt la închisoare, Julien, în închisoare, învinuiţi c-au ucis.
— În Viena?
— În Frankfurt.
— Şi Frankfurtul este departe de castelul de Geldberg?
— Numai câteva ore, mi se pare... Dar de ce întrebi?
— Pentru că vreau, mamă, să mă duc să-i văd unde sunt închişi, pe unchii mei Otto, Albert şi Göetz.
Vicontesa se uită mirată la el.
— O să faci ce vei voi, Julien, zise ea, acum eşti destul de copt la minte ca să judeci sfaturile lor... Eu, deşi îi iubesc din toată inima, mă sfiesc. Şi, ca să ne întoarcem la ce vorbeam, socotesc o născocire nedemnă acuzarea aceasta adusă împotriva bunului cavaler de Reinhold. Şi tu îl cunoşti ca şi mine; ce părere ai despre el?
— Părerea dumitale o am şi eu, doamnă, răspunse Julien care se îngândurase.
— Şi ştii cine ţi-a dat hârtia aceea?
— Nu, doamnă.
— Ştii cel puţin unde ai primit-o?
Julien nu răspunse imediat, dar pe urmă zise:
— La balul mascat de la Opera Comică.
— În noaptea aceasta?
— În noaptea aceasta.
Vicontesa se uită drept în faţa lui şi începu să râdă.
— Şi eu care-l plângeam!... zise ea, şi care mă îngrijoram de aerul lui obosit!... Ştim acum din ce pricină eşti palid, domnule viconte!... Zău! Bine ai întrebuinţat primele ceasuri ale concediului. Asta promite! ...
Îl atrase spre ea şi-l sărută veselă.
— Eşti un copil mare! îi zise vicontesa, şi vii să-mi vorbeşti serios de nebuniile tale de bal mascat! Nu vezi că şi-au bătut joc de tine şi că biletul ăsta ţi-a fost dat de vreunul care te invidiază? Dar, biet Julien, Esther e frumoasă, e bogată, e iubită!... Ai rivali! ... Eu însumi cunosc mai mult de douăzeci. Cum? N-ai ştiut să ghiceşti motivul acelei calomnii anonime?
Doamna d'Audemer vorbea aprinsă. Pleda o cauză pe jumătate câştigată chiar în inima lui Julien prin amintirea Estherei.
— Dar, răspunse el, nu este vorba numai de mine. Se vorbeşte mai cu seamă de sora mea şi de cavalerul de Reinhold...
Doamna d'Audemer ridică din umeri.
— Se vede bine că vii din altă ţară, sărmane Julien! răspunse ea; dacă ţi-am vorbit de gelozia tinerilor de însurat, bune Dumnezeule! Ce aş fi putut zice pentru fete! ... Fii

drept. Crezi tu că toate fetele bogate pot vedea fără invidie pe sora ta măritându-se cu unul din şefii celei mai puternice case din foburgul Saint Honoré...? Ele se usucă de ciudă, fetiţele, şi, dacă s-ar bate vreo jumătate de duzină de dueluri!

— Adevărul vorbind, nu prea are aerul să se arate fericită, zise Julien.

— Să nu crezi asta, dragul meu, ascultă-mă pe mine!... Trebuie să fii femeie şi încă femeie bătrână ca să ghiceşti cam ce se petrece în inima fetelor. Ai s-o vezi pe Denise că vine mai pe urmă atât de veselă pe cât era de mâhnită la dejun... Are să-ţi sară de gât, ca şi cum atunci te-ar zări, are să te umple de mângâieri, şi abia ai s-o cunoşti. Melancoliile acestea, vezi tu, vin nu se ştie de unde şi pier nu se ştie cum. Se cheamă nervozitate şi se tratează cu un contradans, o plimbare la pădure, cu puţin soare ori cu o rochie nouă.

— Denise n-o fi cumva mai copilă acum decât altădată? întreabă ofiţerul cu un accent de reproş.

— Fetele! Ah! Dacă ai şti ce va să zică fetele! Dar ne-am schimbat vorba, murmură d'Audemer. Să vedem, Julien, spune-mi că o iubeşti încă pe Esther!

— Cine ştie dacă nu m-o fi uitat! îngână ofiţerul.

— Să te uite, Julien! zise doamna d'Audemer, Dumnezeule, ce nedrepţi sunteţi bărbaţii!... Ori de câte ori m-a întâlnit Esther în lume, ori de câte ori, m-auzi, şi niciodată n-a uitat! M-a întrebat de tine! Ai încredere în mine, fiule, mă pricep eu în astfel de lucruri. Contesa Esther te iubeşte, şi mă tem acum că n-o mai iubeşti destul.

— Adevărat să fie? murmură ofiţerul cu un zâmbet încântat.

— Pentru ce aş minţi, dragul meu? N-am băgat eu de seamă miile de strategii pe care le face ca să vorbească de tine! Femeile care iubesc sunt foarte isteţe, dar şi mamele sunt pătrunzătoare şi de câte ori m-am făcut că n-o pricep şi am lăsat-o să dorească multă vreme numele pe care-l aştepta inima ei! Şi eu eram tot aşa de nerăbdătoare ca şi ea, pentru că nu vorbesc niciodată destul de cum mi-ar place mie despre scumpul meu fiu. Vreau însă să văd până unde merge dragostea ei şi pot să-ţi spun, Julien, că te iubeşte mai mult ca mine!

Julien luă mâinile mamei sale şi le strânse cu drag într-ale sale.

— Îţi mulţumesc, mă faci fericit. Şi eu o iubesc... murmură el.

— În sfârşit! zise doamna d'Audemer sărutându-l cu adevărată bucurie pe amândoi obrajii. Bunul meu Julien, nu pot să-ţi spun câtă bucurie îmi faci. Iubesc pe Esther ca şi cum ar fi fata mea şi căsătoria voastră a fost totdeauna visul meu cel mai scump.

Inima lui Julien era plină. Mulţumi cu ochii mamei sale.

Acum nu mai avea nici o îndoială. Se ruşina că putuse să bănuiască o clipă. Esther îl iubea.

Ce dovadă mai bună putea să aibă decât cuvintele mamei sale? Şi, având odată proba iubirii acesteia, ce-i lipsea ca să fie cel mai fericit dintre oameni?

Pe când se gândea astfel, bucurându-se că acum poate să creadă şi mirându-se că s-a îndoit, se deschise repede uşa salonului şi Denise, care ieşise cu lacrimile în ochi, intra acum cu zâmbetul pe buze.

Parcă întâmplarea hotărâse să împlinească cât mai bine posibil precizarea doamnei d'Audemer.

Frumoşii ochi ai Denisei scânteiau de mulţumire.

Julien n-o văzuse niciodată în copilărie aşa de voioasă şi de frumoasă.

Mama şi băiatul schimba o privire. A lui arăta mirarea; vicontesa triumfa.

— Ce-ţi spuneam eu? murmură ea.

Denise veni mai mult sărind până la mama sa şi-i dădu fruntea să i-o sărute, pe urmă de gâtul lui Julien şi-l sărută din toată inima.

— Frăţiorul meu! Bunul meu frăţior! Ce bucuroasă sunt că te văd, zise fata.

— Ce spuneam eu! zise vicontesa iar.

— Hei! Dar ce aveai azi dimineaţă, surioară? întrebă Julien sărutând-o şi el.

— Mi-era rău, răspunse Denise, aşa de rău, încât nu simţeam, nimic.

— Şi negreşit că domnişoara Gertraud ţi-a adus vreun leac? zise vicontesa cu un accent de glumă binevoitoare.

Denise se roşi. Gertraud adusese într-adevăr un leac.

Denise îngână câteva cuvinte neînţelese. Era surprinsă.

— Şi am putea şti şi noi, drăguţă, ce fel de balsam minunat era acela care ţi-a potolit aşa de repede suferinţa? zise vicontesa.

Domnişoara d'Audemer se roşi şi mai tare.

— Nu ştiu, doamnă, ce vrei să zici, răspunse ea încet. Gertraud mi-a adus broderia pe care i-o comandasem pentru petrecerile de la castelul de Geldberg.

Vicontele începu să râdă.

— Ce-şi spuneam eu, Julien? zise ea pentru a treia oară, broderii, rochii, dantele! Ah! Fetele! Fetele!

* * *

Domnul baron de Rodach, urcând în trăsură, după ce ieşi din casa lui Hans Dorn, zise vizitiului să-l ducă în strada Ville l'Evêque, la casa Geldberg!

Capitolul IX - Anticamera

Deşi nu era încă amiază, toţi funcţionarii casei de Geldberg, Reinhold şi Companie, se aflau la posturile lor. Deşi era oarecum zi de sărbătoare, se lucra în toate coliviile de funcţionari. Condeiele de fier zgâriau hârtia liniată a registrelor mari, şi banii, număraţi cu zgomot, îşi trimiteau ascuţita lor muzică până în stradă.

Trecătorii, atraşi de zgomotul acesta, se uitau cu invidie la ferestrele de jos ale casei şi câte un biet sărac, oprit în faţa drugilor de fier care apărau fereastra, se îmbăta la auzul sunetului banilor de cinci franci, după cum se îmbată flămânzii de la fumul ce iese din bucătăriile subterane ale Palatului Regal.

Şi fiecare îşi zicea: "Este casa lui Geldberg, casa evreului în a cărui lăzi de fier sunt atâţia bani încât poate cumpăra Parisul şi Franţa!"

Fiecare făcea socoteala capitalurilor învârtite de puterea aceasta financiară şi mulţi mărturiseau că, dacă soarta l-ar lăsa să aleagă, le-ar plăcea mai bine să fie moştenitorii bătrânului domn de Geldberg decât copii de rege.

Cinci-şase trăsuri stăteau în faţa porţii, care era deschisă, prin care intrau necontenit băieţii îmbrăcaţi cu livrelele diferitelor bănci pariziene.

Printre toate aceste livrele, aceia a lui Geldberg se deosebea prin gustul bun şi croiala aristocraţiei.

Fiecare băiat care ieşea ţinea pe umăr un sac umflat.

Casa de fier a lui Geldberg era ca fântânile publice din care fiecare vine să ia apă, cât ţine ziua de mare şi care nu seacă niciodată.

În anticameră era acel bărbat frumos pe care comercianţii mai modeşti l-au înlocuit din economie scriind pe uşile lor: "Intraţi fără să bateţi".

Bărbatul acesta frumos nu slujea la nimic după cum nu folosea la nimic nici anticameră.

Pentru a găsi cu cine să vorbeşti, trebuia să intri într-o a doua cameră, pătrată şi goală, înconjurată cu banchete de marochin verde.

Această a doua cameră este anticamera reală şi serioasă. Cealaltă era negreşit de prisos.

Pe banchete şedeau şi aşteptau vreo zece sau douăsprezece persoane.

Un domn în haine negre se plimba în lung şi-n lat.

Domnul acesta, care de altfel mergea foarte mândru, nu era decât scriitor de bancă.

— Domnul de Geldberg? întrebă baronul intrând.

Servitorul, îmbrăcat ca notar, îl salută cu o politeţe trufaşă.

— De domnul de Geldberg tatăl, întrebă el, ori de domnul Abel de Geldberg? zise cu o voce de bas, înfrumuseţată de un accent nemţesc.

— De domnul de Geldberg tatăl.

— Foarte bine. Domnul de Geldberg nu primeşte.

— Binevoiţi a-mi spune la ce oră primeşte?

— La nici o oră.

— Cum poate cineva să-l vadă?

— Nu-l poate vedea nimeni.

Rodach se uită la servitor cu un început de nerăbdare.

Îi venea să creadă că acela îşi bătea joc de el.

Însă abia zări obrazul valetului şi-i trecu îndată mânia.

Întoarse capul, ca şi cum ar fi vrut să nu fie văzut de o persoană cunoscută.

Aceasta însă era inutil, pentru că valetul, îmbrăcat ca un preşedinte, nu-i făcea onoarea să-l privească în faţă.

— Ei bine, zise Rodach pe un ton de nepăsare, dacă nu poate cineva să-l vadă pe domnul de Geldberg tata, vreau să-l văd pe domnul de Geldberg fiul.

— Foarte bine, domnule, răspunse servitorul. Este altceva. Domnul Abel de Geldberg este ocupat.

— Pentru multă vreme?

— Poate.

— Dar domnul cavaler de Reinhold?

— Ocupat.

Rodach se gândi o clipă, pe urmă se îndreptă spre bancheta circulară.

— Voi aştepta! zise el.

— Domnule, binevoiţi a vă da osteneala să şedeţi, îi zise foarte politicos valetul.

Rodach însă nu mai aşteptă să-l poftească.

Cei care aşteptau ca şi el se aşezară cât putuseră mai aproape de uşa birourilor, care era în faţa intrării.

Rodach însă se trânti mai la o parte, la mijlocul băncii.

Ori de câte ori valetul în haine negre venea, în plimbarea lui, în faţa luminii, baronul îl privea cu băgare de seamă şi părea că-l cunoaşte.

După ce îl examină bine, nu-i mai rămase altceva de făcut decât să se uite primprejur şi la figurile celor care aşteptau ca şi el.

Camera era pătrată, goală ca orice anticameră, încălzită cu o sobă de porţelan şi îmbrăcată cu marmură.

Afară de uşa de intrare şi de uşa birourilor, mai erau trei uşi.

Pe prima, o placă de aramă smălţuită purta următoarea inscripţie: "Ceres, Bancă generală a agricultorilor".

Pe cea de a doua se citea: "Împrumutul argentinian".

Pe uşa a treia, nişte lucrători aşezară o placă lucioasă pe care sta scris cu litere înfrumuseţate: "Drumul de fier de la Paris la Compania Marilor proprietari?"

Aceasta era o întreprindere nouă şi care fusese lansată în public.

Domnul baron de Rodach se uita la toate acestea cu foarte multă luare aminte.

Nu se plictisea defel şi orele de aşteptare treceau pentru el fără nerăbdare.

Se deştepta din visarea lui numai când se deschidea uşa birourilor.

Atunci se uita spre lunga galerie despărţită în colivii mici, închise cu grilaje. Părea că numără câţi comişi erau acolo şi că admiră ordinea perfectă care domnea în mulţimea lor.

Un fel de mulţumire se vedea atunci pe obrazul lui. S-ar fi zis că era un creditor care venise să examineze casa debitorului său şi care o găsea acum mai bogată decât se aştepta.

Uşa se închidea iarăşi şi Rodach cădea iar pe gânduri.

De când intrase baronul, mulţi dintre tovarăşii de aşteptare, care aveau treburi numai cu funcţionari mai mici plecaseră pe rând.

În locul lor veniseră alţii, şi cam acelaşi număr de oameni şedeau pe bănci.

Printre noii veniţi era şi o femeie îmbrăcată în negru şi a cărei rochie curată dar roasă până la urzeală arăta lupte lungi între grijile unei mândrii curajoase şi mizeria încăpăţânată.

Femeia era aşa de tristă, încât numai când o vedeai ţi se strângea inima.

Pe obrazul galben şi slab se vedea foarte bine sforţarea de a răbda, dar aceasta era slăbită de povara durerii şi a bătrâneţii.

Ochii, roşii, ardeau pe faţa slabă şi vedeai amărăciunea lacrimilor pe care nu o curma niciodată nici o mângâiere.

Vedeai la ea ruşinea adâncă a sărăciei, pleoapele umflate nu cutezau să se ridice şi numai pe furiş îşi ştergea câteodată lacrimile care îi picau fără voie în zbârciturile obrazului.

Deschisese cu sfială uşa anticamerei şi nu se hotărâse să intre decât numai după îndemnul seriosului valet neamţ, care ţinea să nu se piardă nimic din căldura sobei.

Întrebase cu o voce tremurătoare de domnul cavaler de Reinhold.

Neamţul îi răspunsese că şi baronului de Rodach şi sărmana femeie se aflǎ tocmai în spate, în colţul cel mai retras al anticamerei.

De atunci trecuse mai mult se jumătate de ceas. Stătea nemişcată, cu capul în jos.

Câteodată, când zgomotul banilor se auzea tot mai tare în camera vecină, ridica puţin capul şi ochii ei stinşi se holbau, ca să arunce o privire uimită pe uşa biroului.

În scena aceasta fără voie era un fel de plângere sfâşietoare.

Era privirea celui flămând care se satura cu ceea ce vede în vitrina unui brutar.

Ghiceai că ar fi fost de ajuns puţin aur din acela pentru a-i vindeca durerea deznădăjduită.

Cu cât trecea vremea, cu atât se întrista mai tare.

— Domnule, n-aş putea să văd mai repede pe domnul de Reinhold? zise ea profitând de minutul când servitorul în plimbarea lui se apropia mai mult de colţul ei.

— Aşteaptă, bună doamnă, răspunse neamţul fără să se tulbure.

— Ah, nu prea am vreme să aştept, îngână bătrâna.

— Atunci, nu aştepta.

Neamţul întoarse spatele şi se duse.

Femeia îşi adună tot curajul, când trecu iar pe lângă ea servitorul, se ridică şi se duse spre el.

— Am venit să dau nişte bani, zise.

Feciorul se opri:

— Atunci, îi răspunse el, n-aveai trebuinţa să-l aştepţi; mergi la casă.

— Am adus numai un mic acont.

— Hei! Drace! zise neamţul. Geldberg şi compania nu primesc niciodată aconturi.

— De aceea aş voi să-l văd pe domnul cavaler în persoană.

— Înţeleg, dar nu se poate acum.

— Nu ştiu, dar într-o vreme l-am cunoscut, şi cred că o să-şi aducă aminte de mine… zise iar bătrâna cam şovăind. Dacă te-ai duce dumneata să-i spui că doamna Regnault doreşte să-l vadă…

Nu isprăvi vorba, pentru că servitorul zâmbi. Era un zâmbet naiv şi batjocoritor.

Având bunul obicei, comun mai tuturor celor care văd o sută de figuri noi pe fiecare zi, ca să nu se uite niciodată în faţa omului, când o auzi vorbind astfel, i se păru aşa de originală doamna aceasta Regnault, care credea că numele ei ultraplebeian avea să-i deschidă uşa domnului cavaler, încât nu putu să nu întoarcă ochii spre ea.

O privi în faţă: nu o cunoştea.

— Vai! Doamnă, ce-mi spui dumneata nu e tocmai cu neputinţă, răspunse el, dar am ordin şi nu mă pot duce să supăr pe domnul… Mai aşteaptă puţin!

Mama Regnault gemu şi se aşeză iar pe bancă.

Baronul de Rodach văzuse de departe totul, dar nu putuse auzi numele femeii.

Atât numai că în el se deşteptase o amintire slabă când o văzuse şi i se părea că nu o vede pentru întâia oară.

Motivele care îl aduceau la banca lui Geldberg erau de o natură prea gravă ca să-şi piardă vremea să-şi aducă aminte.

Uşa pe care se ţintuise tabla unde se citea: "Drumul de fier de la Paris la X. Compania marilor proprietari" se deschise cu zgomot şi câţiva domni, cu pieptul plin de decoraţii, ieşiră discutând tare.

Străbătură anticamera cu pălăria pe cap ca şi cum ar fi fost în stradă.

— Poate să facă o afacere bună, zicea unul.

— Bun titlu! zicea celălalt. Şi casa de Geldberg este tare, slavă Domnului!

— Prin relaţiile pe care le au cu cei puternici, concesia are să poată merge departe, zise un al treilea.

Cel de-al patrulea se întoarse şi atingând cu bastonul tabla:

— Iată un început bun, zise: Ce a fost mai greu s-a făcut.

Şi începură să râdă până se urcară în trăsura care-i aştepta în stradă.

Poate că erau proprietari mari.

Servitorul, care salutase cu tot respectul pe cei patru domni care trecuseră, nu se opri deloc şi răspunse numai:

— Nu cred.

Baronul mai aşteptă zece minute, în care timp acea uşă se mai deschise de două ori ca să iasă două figuri venerabile care purtau masca de acţionari scris cu litere groase pe frunte.

Capitolul X - Butoiul Danaidelor

După ce plecară ei, se auzi un clopoţel şi servitorul ieşi repede.

Însă se întoarse şi zise:

— Domnii nu mai primesc pe nimeni azi...

Bătrâna îşi împreună mâinile uscate şi rămase ca trăznită în colţul unde era.

Vreo două persoane care aşteptau să le vină rândul ca să intre, plecară bombănind.

Servitorul vru să plece şi el.

— Klaus!... strigă încet baronul.

Servitorul se opri în loc, cu mâna pe clanţa uşii. Stătea nemişcat şi cu urechea atentă: însă nu întoarse capul, pentru că i se părea că nu auzise bine.

— Klaus! zise încă odată baronul de Rodach.

Feciorul se întoarse repede. Până în mijlocul sălii făcu un singur pas.

Până atunci nu se uitase la domnul de Rodach aşa cum nu se uitase nici la un altul, dar dădu un ţipăt de mirare.

Rodach duse un deget la buze.

Klaus tăcu.

— Apropie-te! îi zise baronul.

Klaus se apropie.

— Bine mi se spusese că am să te găsesc în casa evreului, zise baronul, însă nu mi se spusese că ai uitat figura foştilor tăi stăpâni.

— Nobilul meu stăpân, începu Klaus să zică.

— St! zise Rodach, titlurile acestea care nu-mi aparţin defel sunt o primejdie aici. Sunt baronul de Rodach şi tu nu mă cunoşti!

— Cum nu vă cunosc!... strigă fostul vânător de la castelul de Bluthaupt.

— Sunt baronul de Rodach, îţi zic, şi nu trebuie că noii tăi stăpâni să bănuiască adevăratul meu nume. Tu ai acum secretul meu, eşti în stare să-l păstrezi?

Klaus puse mâna pe inimă.

— Sunt în stare să fac tot ce-mi vei porunci, nobilul meu stăpân, răspunse el. Nu! O, nu! Pe cinstea mea de vânător! Nu te-am uitat nici pe dumneata, nici pe nobilul dumitale părinte. Sunt un biet om şi muncesc pentru cine plăteşte, dar inima din mine este la bunii mei stăpâni şi dacă vrei să-ţi devin servitor nu trebuie decât o vorbă.

— Mă bucur, băiete, răspunse Rodach, ai o inimă loială şi te recunosc că pe unul de-ai noştri. Dă mâna.

Klaus îşi dădu mâna în mâna baronului cu aerul unui vasal care s-ar închina suveranului său.

Acum avea o figură veselă în care se vedea toată sinceritatea devotamentului său.

— Doreşti să-mi porunceşti ceva? întrebă el.

— Trebuie să intru numaidecât la şefii casei de Geldberg, răspunse domnul de Rodach.

— Am să fiu gonit ca un câine, gândi Klaus.

Dar nu se codi nici o clipă şi se îndreptă spre uşa birourilor, rugându-l pe baron să-l urmeze.

Baronul se ridică şi amândoi ieşiră din anticameră.

Mama Regnault se uită la ei cum se duceau.

— Şi eu, îşi zise, şi eu. N-am să intru niciodată!

Uşa birourilor se închise la loc; bătrâna era singură.

Ridică la cer ochii ei plini de lacrimi, pe urmă capul îi căzu iar pe piept.

Rămase nemişcată într-un colţ, îndoită şi cu mâinile încrucişate pe genunchii care îi tremurau.

Domnul baron de Rodach şi Klaus trecură fără să scoată o vorbă prin birourile lui Geldberg.

Fostul vânător de la Bluthaupt mergea înainte, îmbrăcat în frumoasă-i haină neagră.

Îşi reluase aerul serios şi mândru. Dacă s-ar fi luat cineva numai după haine avantajul n-ar fi fost de partea domnului de Rodach şi foarte uşor s-ar fi putut mira de respectul ce-l arătă un om aşa de bine îmbrăcat, cavalerului neamţ, îmbrăcat cu haina-i prăfuită şi cu cizmele cenuşii de praf încă din ajun.

Baronul nu avusese încă vreme să-şi schimbe hainele.

Pe când trecea, comisii se uitau la el cu privirea posomorâtă a păsărilor din colivie.

El, dimpotrivă, examina tot ce îl înconjura, cu o mulţumire vădită.

Admira aranjarea perfectă şi munca tăcută de acolo.

În ultima sală, în care era un domn respectabil, însărcinat cu corespondenţa, şi ajutoarele safe, era o scară în spirală pe care se ajungea la etajul de sus.

Klaus şi baronul o luară spre scară.

Aceasta ducea într-o cameră mică, tot anticameră, unde şedea un valet asemenea lui Klaus.

Primise negreşit porunca să nu lase pe nimeni să intre, pentru că se aşeza în dreptul uşii.

— Ştii bine că domnii nu mai primesc pe nimeni, zise el.

— Ce ştiu eu, ştiu, răspunse Klaus cu acel ton suficient al oamenilor care au o misiune de încredere. Dă-te la o parte, te rog, domnule Durand, domnii aşteaptă înăuntru.

Klaus străbătu anticamera călcând în vârful degetelor pe covor.

Bătu uşor de trei ori într-o uşă.

— Nu vor? îngână el, dacă n-ar fi vorba de dumneata, nobilul meu stăpân…

— Acolo sunt ei? zise Rodach tăindu-i vorba.

Klaus, care era galben ca ceară, făcu din cap un semn afirmativ.

Rodach îl dădu într-o parte şi puse mâna pe clanţa uşii.

Figura serioasă a fostului vânător de la Bluthaupt se însenină de bucurie.

Rodach intră şi închise uşa după el.

Intră într-o cameră mare mobilată cu gust şi în care era un birou mare de abanos cu picioarele sculptate.

Împrejurul căminului de marmură neagră, împodobit cu coloane pe care se vedeau sculptate fel de fel de figuri, câteva fotolii, ici şi colo, răspândite păreau a spune că acolo fusese mai înainte o companie numeroasă.

Rodach îşi închipui că în locurile goale şezuseră domnii decoraţi pe care îi văzuse trecând prin anticameră, vorbind şi râzând.

Dar, în anticameră nu mai era nimeni şi oricine ar fi putut citi hârtiile aruncate ici şi colo pe birou.

Rodach începu să le examineze, dar abia avu vreme să descifreze pe mai multe imprimate aruncate la întâmplare faimosul titlu: "Drumul de fier de la Paris la Compania Marilor Proprietari.", pentru că auzi voci în camera de alături, unde era uşa întredeschisă.

Rodach se întoarse iute. Nu putu zări nimic. Prin crăpătura uşii nu putu vedea pe cei care vorbeau. Putea doar să asculte.

Cei care vorbeau păreau a fi în număr de patru.

Era o voce tânără şi grea, care aducea vorbele din gât cu un accent uşor german, o voce dulce, franţuzească, o voce gravă şi pedantă, cu emfază meridională, şi care putea să fie a vreunui locuitor din lumea spaniolă şi o voce bună de bătrân, jalnică, înspăimântată, cinstită, care avea accentul celor din cartierul Saint Denis. Ultimul vorbea.

"Domnilor, zicea, mi se rupe inima văzând că se prăbuşeşte o casă aşa de frumoasă... O! Doamne! Când mă gândesc la afacerile pe care le făceam pe vremea bătrânului domn de Geldberg... Ce om cumsecade! — Era ceva simplu, leal! Beneficiile veneau fără să fie nici o şansă de pierdere şi ajungeam la finele anului cu un bilanţ pe care îl puteam arăta şi prietenilor şi vrăjmaşilor..."

— Afaceri ticăloase, bunule domn Moreau!... zise vocea dulce.

— Suntem vechi! zise accentul german.

— Nu cumva casa de Geldberg ar fi mai puţin solidă decât altă dată? se întreba în sine baronul de Rodach care nu pierdea nici un cuvânt.

— Da, era un sistem bun, zise în cealaltă cameră acel căruia i se zisese domnul Moreau. Pe atunci, mulţumită lui, banca noastră era totdeauna plină şi Dumnezeu ştie că acum nu este alta mai goală în Paris.

Cel din peninsula spaniolă tuşi.

Vocea dulce şi accentul germanic bombăniră ceva pe care baronul nu auzi.

— Şi acum n-ar fi goală? zise iar domnul Moreau, care se aprindea şi vorbea din ce în ce mai tare. Eu sunt casier numai cu numele. Ce pun sub cheie astă seară mâine nu mai este!...

Cele trei voci protestară confuz.

Rodach da un nume fiecărei din aceste trei voci: spaniolul era doctorul José Mira, vocea dulce era a cavalerului de Reinhold şi accentul german, al tânărului Abel de Geldberg.

— Ascultă, scumpe domnule Moreau, zise acesta din urmă, domnii şi cu mine eram ocupaţi cu afaceri serioase. Nu cumva ai venit aici ca să ne dojeniţi, ca şi cum acum am fi ieşit din şcoală?

— Am venit să vă spun, răspunse casierul, că lăsasem douăzeci şi două de mii de franci în bancă sâmbătă seara şi că am vândut azi din valorile noastre de patruzeci şi cinci de mii de franci.

Casierul se opri şi nu-i răspunse nimeni.

Însă Rodach auzise că se făcea o mişcare printre cei trei asociaţi şi i se păru că în extremitatea cealaltă a camerei se mişca ceva.

Privind în partea aceea, văzu, în oglindă, patru figuri: o frunte pleşuvă şi blajină pe care o cunoştea uşor că era a casierului, un obraz nesărat împodobit cu o bărbuţă; o figură aspră, care s-ar fi potrivit pentru un trădător de melodramă; şi în sfârşit un obraz vopsit ca al unei cochete bătrâne care pune prea mult fard.

Rodach nu-l văzuse niciodată pe fiul domnului de Geldberg.

Iar cât despre doctorul portughez şi cavalerul de Reinhold, pe fiecare îi zărise într-o împrejurare care întipărise figurile în memorie.

Însă de atunci era multă vreme.

Erau toţi în picioare, iar casierul ţinea un registru în mână.

Era uşor de citit pe obrazul lor o poftă mare de a trimite înapoi la casă pe bunul domn Moreau.

Însă acesta nu sfârşise.

— Prin urmare, zise el dorind să sfârşească raţionamentul, pe care-l începuse, în casă erau şapte mii de franci în plus pentru scadenţele zilei, dar, când am venit eu azi dimineaţă, am găsit casa cu desăvârşire goală.

Rodach văzu pe cei trei asociaţi cum se uitau unul la altul.

— Nu i-am luat eu, murmură tânărul domn de Geldberg.

— Nici eu, zise domnul de Reinhold.

— Nici eu, zise şi doctorul portughez.

— Atunci i-am luat eu, strigă casierul trântind registrul pe masă; casa mea este ca un butoi cu patru găuri!... Şi dumneata ai o cheie, domnule doctor, ai şi dumneata una,

domnule Abel; şi dumneata una, domnule cavaler! Şi eu o am pe a patra. Nu ştiu, dar poate speraţi să mă faceţi să cred că eu am luat cele douăzeci şi două de mii de franci!

Rodach încruntă sprânceana.

— Douăzeci şi două de mii de franci! îşi zise în gând! Eu care credeam că aici se vorbeşte numai cu milioanele!

Ca şi cum întâmplarea ar fi voit să răspundă gândului său şi pentru că tocmai întorsese ochii spre biroul părăsit, zări prospectele încă noi ale companiei Marilor proprietari pentru drumul de fier de la Paris şi citi: "Capital social, o sută nouăzeci de milioane de franci".

— Să vedem, prea bunul meu domn Moreau, zicea în camera vecină, vocea pretenţioasă a cavalerului de Reinhold, cuviincios este să vii să faci gălăgie până la noi pentru un nimic ca ăsta? Trimite zece mii de galbeni la scont şi să nu mai fie nici o vorbă!

— Dar valorile dumneavoastră sunt cu scadenţe lungi, răspunse casierul, şi creditul pe cât de mare a putut fi altă dată, nu va rezista acestor efecte de fabrică.

— Nu ne priveşte această, zise Abel dând din umeri.

— Dar mă priveşte pe mine, domnule de Geldberg, răspunse casierul foarte serios şi cu capul plecat, am avut încredere în bancă, ştiţi bine. Pe piaţa Parisului sunt mai bine de trei sute de mii de franci în accepte de ale mele, care nu poartă nici măcar girurile dumneavoastră atât de orbeşte credeam în dumneavoastră... Eu n-am nici o avere, domnilor, şi am familie grea!...

— Ah! Domnule Moreau, domnule Moreau! zise cavalerul tăindu-i vorba, pentru Dumnezeu, nu ne mai spune nouă amănunte din astea!

— Ştiu bine că banca are încă resurse puternice, zise iar casierul, nu m-aş teme de nimic dacă aş putea vedea limpede în contabilitatea generală. Dar dumneavoastră ţineţi registre deosebite... Noi nu ştim jos cum stau lucrurile băncii Yanos Georgyi din Londra.

— Aceasta mă priveşte pe mine, zise cavalerul de Reinhold.

— Socotelile băncii Van-Praët, din Amsterdam... zise iar casierul.

— Aceasta mă priveşte pe mine, răspunse domnul de Geldberg.

— Şi socotelile casei Léon de Laurens din Paris, mai zise domnul Moreau.

— Să n-ai nici o teamă, zise la rândul său doctorul José Mira.

— Afară de aceasta, zise casierul, chiar presupunând că toate conturile particulare ar fi la zi, şi să dea Dumnezeu să fie! Rămân sarcinile curente ale casei, şi sarcinile astea le-aţi îngreunat foarte mult!... Mă întrebaţi adineauri pentru ce am venit aici sus. Multă vreme n-am vrut să vin domnilor, pentru că slujesc casa de Geldberg de douăzeci de ani şi mi se pare că prosperitatea ei este mai scumpă decât viaţa mea chiar...

Bătrânul tăcu, şi lui Rodach i se păru că vede ochii lui Moreau clipind şi lăsându-se în jos, ce şi cum îi veneau lacrimi.

— Linişteşte-te, bunul meu amic, zise cavalerul de Reinhold, cu un ton de înaltă protecţie; noi suntem gata să spunem că eşti un om foarte cinstit.

— Da, da, domnule cavaler, sunt un om foarte cinstit, răspunse casierul cu voce liniştită, şi tocmai de aceea trebuie să vă vorbesc fără ocolişuri... Banca merge spre ruină, eu nu vreau s-o văd căzând şi dacă nu vă place să îmi daţi chiar în minutul acesta conturile particulare şi cheile casei pe care le-aţi păstrat pe când s-a retras domnul de Geldberg tata, să ştiţi că acum plec de la dumneavoastră rugându-vă să găsiţi un alt casier.

Domnul Moreau luă registrul sub braţ, salută respectuos şi ieşi.

Cei trei asociaţi rămaseră singuri, posomorâţi, descurajaţi.

Câteva minute trecură.

— Avem nevoie de el, zise în sfârşit cavalerul de Reinhold, s-a supărat el acum, dar îl împăcăm uşor cu o mică concesie.

— Ar trebui mai întâi şi mai înainte de toate să-i dăm cele douăzeci de mii de franci de care are nevoie, răspunse tânărul de Geldberg, dar eu vă spun curat că n-am nici lescaie.

— Nici eu...

— Nici eu...

— Domnilor, zise Reinhold, trebuie să ştiţi că sunt adevărate cele ce spune bietul Moreau, şi eu unul, mărturisesc că am luat şase mii de franci din casă, sâmbăta seara.

— Şi eu, cinci sute de ludovici duminică dimineaţa, zise şi Abel.

— Şi eu, bombăni doctorul posomorât — am luat astă noapte ce mai rămăsese.

— Cu un astfel de sistem starea de casier trebuie să fie plină de necazuri, zise cavalerul începând să râdă. Dar să luăm aminte, domnilor, zise el mai serios, nu trebuie să ne jucăm cu creditul şi, dacă Moreau va pleca ele la noi, multe lucruri mărunte au să se afle...

— Şefii unei bănci nu pot fi împiedicaţi să ia bani chiar din casa lor, zise doctorul.

— Asta-i altceva, răspunse Reinhold, ştiu multe argumente pentru şi contra... Dar e vorba acum de douăzeci de mii de franci[20] care lipsesc din casă şi pe care pot să-i reclame în orice minut. Haide, scumpii mei asociaţi, faceţi apel la imaginaţia dumneavoastră. Aveţi vreun mijloc să vă procuraţi suma aceasta acum?

Doctorul şi Abel se făcură că se gândesc.

---

[20] În ediţia românească este douăzeci de mii de lei, pe care i-am înlocuit cu douăzeci de mii de franci aşa cum este în ediţia franceză. (nota lui BlankCd)

— Cunosc eu pe bătrânul Moreau şi mă prind că are bani în vreo cutie deosebită... Toate acestea sunt ca să ne sperie.

— Dar, dacă o fi serios?

— Atunci, să ne împrumutăm!

— De la cine? întrebă Reinhold.

— Am prieteni.

— Aşa este, dar în împrejurări ca acestea? Trebuie să ai prieteni chiar aici, la îndemână.

Când doctorul Mira deschidea, gura să zică ceva, se auzi un zgomot uşor spre uşă.

Asociaţii întoarseră deodată capul şi rămaseră încremeniţi când văzură pe un necunoscut stând în pragul uşii.

Străinul îl salută serios.

— Domnilor, le zise el, întâmplarea vă ajută de minune... aveţi nevoie de mine: iată-mă!

Capitolul XI - Cei trei asociaţi

Baronul de Rodach pronunţă cuvintele acestea cu un aer serios sub care pătrundea însă fără voie o nuanţă de batjocură.

Cei trei asociaţi rămaseră muţi de mirare când îl văzură aşa, pe neaşteptate.

Dacă era vreo regulă mai straşnic ţinută în casa de Geldberg era inviolabilitatea biroului lor privat.

Nimeni nu intra niciodată fără consimţământul lor tocmai în camera aceasta.

Era un fel de sanctuar rezervat, unde şefii băncii puteau vorbi şi face orice, fără să se teamă de privirea curioasă a subordonaţilor lor.

Nici chiar casierul, căruia sarcina să îi dă oarecare privilegiul, nu pătrundea oricum până la locul acesta menit Camera de consiliu.

Când domnul Moreau dorea să vorbească în mod confidenţial cu patronii săi, venea în camera vecină şi se cobora în casierie pe o scară deosebită.

Camera de consiliu nu se deschidea decât oamenilor din afară, curtierilor celor care conduceau pentru contul celor trei asociaţi afaceri care ieşeau din programul unei bănci, capitaliştilor, persoanelor nobile pe care voiau să le facă acţionari.

În orele de primire nu intra nimeni până nu era anunţat mai înainte, şi după aceea uşa se închidea întocmai ca poarta unei fortăreţe.

Cei trei asociaţi se credeau feriţi de orice indiscreţie.

Sosirea unui străin era pentru ei o adevărată lovitură de teatru.

O bancă precum a lor, oricât de cumplită ar fi boală care o roade, rămâne multă vreme în picioare pe trainicele temelii ale vechiului său credit şi poate agoniza ani întregi, păstrând toate semnele exterioare ale bogăţiei.

Banca Geldberg era tare încă şi nu-şi epuizase resursele; dar de multă vreme mergea din criză în criză.

Necrezuta purtare a şefilor săi, care trăgeau fiecare pentru el făcând un fel de jaf organizat, o împingea spre o catastrofă mai mult sau mai puţin depărtată, şi trebuia, ca s-o scape, una din acele minuni industriale, cum se întâmplă la bursă uneori.

Negreşit că cei trei asociaţi aşteptau o astfel de minune; dar trebuia să aştepte şi să trăiască.

Creditul neacoperit poate duce la prăbuşire. Cel mai mic semn de slăbiciune putea s-o piardă; o vorbă trebuia zisă şi banca ar fi fost pierdută.

Aceasta chiar asociaţii o ziseseră Şi se găsiseră urechi străine ca s-o audă!

Domnul baron de Rodach nu era prea bine venit, când se arătă astfel tocmai când vorbeau confidenţial!

Ei lucraseră cum trebuie de dimineaţă. Fundamentul unor întreprinderi se aruncase; mergea; compania marilor proprietari era ceva mai mult decât o vorbă.

La bursă avea să se vorbească de ea şi acţiunile provizorii trebuiau să se coteze ca prime chiar de la început.

Banca de Geldberg avea înţelegeri bune şi da pentru adjudecarea viitoare speranţe legitime.

Nişte zvonuri împrăştiate cu iscusinţă privitoare la serbarea babiloniană făgăduită lumii frumoase din Paris, într-un castel vechi din Germania, veneau tocmai la vreme ca să facă să se vorbească de marea avere a lui Geldberg.

Creditul este ceva dar nimic nu e mai bun ca imobilele, şi banca de care se poate zice că are un domeniu care era într-o vreme cât un principat întreg are greutate în piaţă.

Nimeni nu era obligat să ştie pentru câtă sumă era ipotecat domeniul.

Aşadar, toate mergeau bine.

Casa de Geldberg, în loc să se piardă din cauza neînţelegerilor şefilor, dimpotrivă, avea să se ridice şi mai mult şi să ia un loc definitiv printre băncile cele mai însemnate din Europa.

Şi tocmai în ceasul acesta favorabil arunca întâmplarea sau trădarea o ameninţare groaznică asupra celor trei asociaţi.

Plângerile casierului lor nu-i mişcase, dar parcă nu se împiedicau de mizerabilele încurcături ale situaţiei financiare, pentru că ochii li se fixau pe viitorul strălucit.

Acum însă un nor apăru peste viitorul acesta; secretul nu-l ştiau numai ei.

Un minut întreg rămaseră încremeniţi şi palizi de mânie.

Baronul de Rodach se uita liniştit şi rece.

Fără ca ei să-şi poată da seama, el le observa atent figurile şi încerca să le judece în acest prim moment de tulburare.

Doctorul José Mira îşi veni mai iute în fire, dar nu găsi de cuviinţă să deschidă gura.

Reinhold încerca să fie cu sânge rece, şi căuta vorbe ca să domine dintr-o dată pe intrus.

Însă domnul cavaler de Reinhold avea un vrăjmaş înfocat chiar în corpul lui.

Era laş ca în vremea când se chema Jacob Regnault şi, dacă avea curaj uneori, aceasta era numai din cauza fricii.

El nu era dintre aceia pe care-i îmbunează succesul.

Douăzeci de ani de prosperităţi nu-l făcuseră mai bun.

Era tot acelaşi spirit îngust, viclean, spiritul aventurierului pe care l-am văzut la castelul de Bluthaupt.

Îmbătrânind nici nu pierduse nimic, nici nu câştigase nimic, nici măcar prudenţă.

Rămăsese tot fiinţa aceea necompletă, primejdioasă din pricina prostiei: fiinţă nulă pentru bine, făcând rău fără să se gândească, uneltind fără să aibă nevoie de gândească şi având pentru lucrurile rele o aplecare înnăscută, care semăna cu geniul.

Doctorul José Mira, dimpotrivă, ar fi fost susceptibil poate să-şi îndrepte purtarea, dacă nu principiile.

Visase în alte vremuri viaţa cinstită în locul beneficiilor crimei.

Îşi aranjase un viitor paşnic, plin de bucurii şi de odihnă ca preţ al ostenelilor din trecutul de ucigaş, ştia mai dinainte că amintirile sale n-au să-l supere, deoarece conştiinţa să nu mai avea voce încă din zilele tinereţii.

José Mira era dar o fiinţă nesupărătoare. Nu făcea rău, e adevărat decât din interes, şi astfel întrecea pe domnul cavaler de Reinhold, a cărui vocaţie era să facă rău.

Nici unul nu era mai bun decât celălalt.

Doctorul José Mira nu-şi atinsese scopul şi nu era liniştit.

Era bogat deşi nu mai făcea pe doctorul, însă reputaţia sa de învăţat era mai mult o glorie; poziţia sa de asociat al casei de Geldberg îi oferea o influenţă considerabilă.

Pe de altă parte, un val nepăsător şi adânc ascundea originea averii sale. Nu era bănuit câtuşi de puţin. Nu avea remuşcare. Nu era tulburat.

Ucigaşul acesta, rece şi aspru, care asistase supărător la agonia victimelor sale şi al cărui somn nu era niciodată tulburat de visuri rele, necinstise o fată, mai mult o copilă, şi fata aceasta, devenind femeie era pentru el instrumentul mâniei răzbunătoare a lui Dumnezeu. Iubea.

Sub aspectul lui îngheţat, era un foc puternic şi neiertător.

O tiranie fără control îl copleşea ca pe un rob: în iubirea aceasta erau şi bucurii şi supărări.

Şi, de ani întregi, se încăpăţâna într-o luptă amară şi zadarnică. Se simţea urât, dispreţuit, batjocorit; dar iubea şi mai mult. Dispreţul îl îmboldea, insulta îl atrăgea. I se cerea lucruri nebune, lui, omul calculului precis şi al dreptei judecăţi, şi se supunea!... Tiranul său nu-i da pace.

Averea aceasta pe care o câştigase prin crimă nu era a lui, şi deşi ducea o viaţă de pustnic, lua bani din casa comună cu mai multă sete decât chiar risipitorul şi mândrul Abel de Geldberg. Mâinile lui nu erau decât un canal. Aurul furat îi curgea printre degete, şi ca preţ ăl atâtor jertfe recolta ici şi colo câte o vorbă amară, un zâmbet batjocoritor...

Desigur că era o dreptate. Femeia care pedepsea astfel era şi mai stricată; dar ea numai se răzbuna.

Se zice că sunt două feluri de şerpi veninoşi: cei care se aruncă asupra oricui le iese înainte şi cei care păstrează muşcăturile pentru momentul mâniei. Reinhold era de felul primului José Mira era din felul celui de-ai doilea.

Reinhold muşca nebuneşte, făcea rău cât putea mai mult. Mira ar fi ajuns inofensiv, dacă ar fi fost lăsat în pace; dar era în spatele lui femeia aceea a cărei tiranie îl atâta şi veninul îi venea iar în dinţi.

Odată pornit, era în stare să meargă mai departe decât chiar cavalerul, pentru că ştia să cugete şi să tacă.

El era capul asociaţiei.

Reinhold, imprudent şi îndrăzneţ, când nu era vorba a înfrunta o primejdie materială, era numai braţul.

Acum, ca şi altă dată cavalerul se avântă totdeauna înainte cu toată inima.

Când lipsea intrigă, începea întreprinderi comerciale pe socoteala lui, şi în combinarea şanselor punea toate resursele spiritului său mârşav.

Însă furturile acestea mici, numai pe jumătate legale, nu-l putea interesa decât pe jumătate, şi natura lui, cutezătoare în faţa unor primejdii, avea nevoie de lupte mai dure.

Masca doctorului nu era aşa de fericită ca a asociatului său. Faţa lui lugubră respingea de la primul aspect.

Deşi avea manierele unui om de lume şi deşi gravitatea împinsă chiar până la exces se potriveşte în unele momente, numai înfăţişarea lui producea teamă.

Înfăţişarea lui era rece, vorba îngâmfată şi dură. S-ar fi zis că întotdeauna era o minciună în spatele gesturilor sale false, ale frazelor încurcate.

Tânărul domn de Geldberg nu avea, că asociaţii săi, o povară de sânge pe conştiinţă.

Nu ştia nimic despre crimă care îmbogăţise familia şi nu ştie nimic din trecut.

El era numai un domnişor din comerţ cu ajutorul căruia asociaţii se înşelau între ei.

El nu cunoştea altă virtute decât câştigul, şi morală sa era aritmetica.

I se dăduse o educaţie strălucită. Îi rămăsese mult gol în spirit şi în inimă, dar avea un scris foarte frumos în registre şi ştiinţa celor patru reguli perfecţionată prin practică.

Era ca un leu prost.

Îi plăceau dansatoarele, era nebun după cai; paria englezeşte şi singur îşi desena hainele.

Oamenii ca el ajung câteodată ceva, în ciuda proverbului care zice că: din nimic nu poţi face ceva.

Abel de Geldberg rupse primul tăcerea.

Pe când José Mira tăcea ca un om cuminte, şi cavalerul se gândea ce să zică, el îşi puse lornionul la ochi şi se uită încruntat la străin.

— Ce înseamnă vorbele acestea, întrebă el cu accentul cel mai dispreţuitor, şi ce poate să vrea de la noi omul acesta?

— Omul acesta vrea tot felul de lucruri, domnule Abel de Geldberg, răspunse baronul cu un al doilea salut tot aşa de grav şi curtenitor ca şi cel dintâi; este prea multă vreme de când omul acesta cunoaşte casa dumneavoastră şi de când doreşte să intre cu dumneavoastră în relaţii de afaceri.

Abel măsură cu ochii de sus până jos pe baron, şi nu văzu în el decât un bărbat înalt, îmbrăcat cu o mantă prăfuită şi încălţat cu cizme la fel de prăfuite.

Dădu din umeri şi se întoarse spre asociaţii ei.

Mira privea pe dedesubt pe străin cu foarte multă luare aminte.

Pe obrazul domnului de Reinhold se vedea o mirare şi un fel de îndoială.

Se străduia să-şi aducă aminte lucruri de demult şi nu izbutea.

— Trebuie să fie un nebun!... zise Abel celor doi asociaţi.

— Se vede... răspunse cavalerul de Reinhold distrat.

— Cel mai firesc lucru ar fi să chemăm valeţii ca să-l azvârle în stradă.

— Negreşit, zise iar cavalerul.

Se apropie de doctorul Mira care sta la doi paşi înapoi.

— Mi se pare c-am mai văzut undeva această figură, îngână el.

— Nu, această figură, răspunse portughezul cu ochii în jos, ci o alta care-i semăna mult.

— Trebuie să fie multă vreme de atunci.

— Multă vreme?

— Ajută-mă, doctore!… Este important să ştim cum să ne purtăm.

— Acum douăzeci de ani, zise încet doctorul.

— Să mă ia dracu dacă îmi aduc aminte!

— Bătrânul Gunther de Bluthaupt!…

Cavalerul bătu în palme şi figura i se destinse.

— Aşa e, zise. Drept să-ţi spun, zău, mă temeam de ceva mai rău, pentru că e sigur că bătrânul conte n-a putut nici să învieze nici să întinerească. Aparenţele te fac întotdeauna să stai pe ghimpi. Ei bine, Abel, zise, întorcându-se spre tânărul asociat, ziceai că îl arunci în stradă şi te văd că stai pe loc.

Rodach rămăsese în prag, nemişcat şi cu braţele pe piept, cât vorbise doctorul cu cavalerul.

— Vin de departe, zise baronul, în special ca să vă văd, domnilor… Însă trebuie să ştiţi să mă ascultaţi, altfel o să vă pară rău toată viaţa.

Abel pufni în râs şi se duse spre clopoţel. Cavalerul vru şi el să râdă, dar se strâmbă mai mult.

José Mira îşi păstră seriozitatea lui de mort.

Când Abel puse mâna pe clopoţel gura doctorului se deschise şi lăsă să iasă câteva cuvinte cam fără voie.

— Nu te grăbi, Abel, zise el; ar fi mai cuminte să ştim.

— Să ştim ce? zise tânărul trăgând clopoţelul.

— Să ştim cel puţin numele celui de care-l goneşti, domnule de Geldberg, răspunse baronul de Rodach; să ştim dacă omul acesta e nebun, după cum ai zis, ori un om în toată firea, un cerşetor, cum pare, ori un milionar.

— Ce vă pasă vouă? zise Abel tăindu-i vorba.

Reinhold şi Mira se uitau unul la altul.

— Să ştim iar, zise Rodach foarte încet, dacă omul acesta care se arată în mijlocul nostru şi fără voia noastră, nu are cumva dreptul să intre ca la el acasă în camera de consiliu. Să mai ştim în sfârşit dacă nu aduce într-o mână ceea ce trebuie să piardă casa aceasta fie ea chiar în culmea prosperităţii, şi în cealaltă cu ce s-o scape, chiar de s-ar afla pe panta pierzării.

Uşa pe unde ieşise casierul Moreau se deschise pe când se ziceau acestea, şi un servitor în livrea intră.

— Aţi sunat, domnilor? zise el.

Tânărul domn de Geldberg, întinse fără sfială degetul spre Rodach, ca să-l arate servitorului şi să-i poruncească să-l dea afară.

Doctorul José Mira îi lua înainte:

— Nimeni n-are voie să intre nici chiar apropiaţii casei. Ieşi!

Tânărul domn de Geldberg rămase cu gura căscată, şi servitorul ieşi.

— Acum domnule, zise José Mira făcând un pas înainte, să fim la obiect, te rog...

— Ascultaţi pe doctorul, vă rog, zise Abel foarte supărat şi întorcându-se cu spatele. Mi se pare că mijlocul meu era cel mai scurt, şi dacă m-aţi fi lăsat în pace, domnul ar fi în stradă acum.

— Îţi dau un sfert de ceas, tânărul meu domn, răspunse Rodach, ca să-ţi iei vorba înapoi şi să mulţumeşti domnului José Maria pentru cuvintele pe care le-a zis... Ca să fiu scurt, adăugă întorcându-se către acesta din urmă, tot ce pot să vă făgăduiesc este ca să mă străduiesc pentru că avem multe socoteli de descurcat împreună... Mai înainte de a începe, vă rog să nu vă supăraţi dacă iau libertatea să stau pe un scaun...

În camera unde erau trei asociaţi nu se aflau scaune.

Rodach se duse în camera principală, îşi luă de lângă cămin un fotoliu.

Asociaţii rămaseră singuri o clipă, şi Rodach îi putu auzi şoptind.

Când intră, cavalerul de Reinhold avea pe buze un zâmbet afabil.

Abel de Geldberg nu mai avea aerul aşa de obraznic că adineauri, numai doctorul José Mira nu-şi schimbase fizionomia.

José Mira încă de la început simţise nesocotinţa purtării tânărului său asociat.

Necunoscutul acesta, care sosea aşa de fără veste, îi inspiră teamă.

Rodach se trântise pe un scaun la gura focului.

— Mii de scuze domnilor, zise el, dacă fac aşa cum îmi place, dar am umblat mult ieri şi n-am închis ochii toată noaptea. Sunt foarte obosit!... Binevoiţi să staţi şi dumneavoastră să mă ascultaţi, ne vom înţelege.

Se aşeză mai bine în fotoliu şi-şi întinse picioarele la foc.

Asociaţii se aşezară pe scaune. Străinul, atât de rău primit la început, începea să fie mai ascultat.

Ei erau acasă ca şi mai înainte de a fi apucat măcar omul ca să vorbească, omul acesta luă conducerea, nelăsându-le lor decât un rol secundar.

El era în voia lui. Ei erau tulburaţi.

Abia trecuseră două minute de când voiseră să-l dea afară ca pe un ticălos, şi acum el părea a fi stăpânul.

— Eram aici când vorbeaţi cu casierul, zise el.

— Şi aţi îndrăznit să ascultaţi, zise tânărul Abel de Geldberg mândru.

— Nu pot zice nu, răspunse domnul de Rodach. Am auzit cam tot ce aţi vorbit cu casierul, şi tot ce aţi vorbit între voi după ieşirea lui… Dar să nu vă speriaţi, scumpii mei domni; în toate acestea aţi fost pe cât se poate de discreţi, şi dacă n-aş şti eu mai mult decât atât, pe legea mea vă spun că n-aţi avea de ce să vă temeţi de mine!…

— Avem motive oare să ne temem de dumneata? întrebă domnul de Reinhold fără a-şi pierde zâmbetul.

— Da, domnule cavaler… Casierul acesta îmi pare o slugă cumsecade, dar cam cu pretenţii… Cu toate acestea a uitat să vă ceară încă un cont, pe lângă cele pe care vi le-a cerut.

— Cum aşa? zise Reinhold.

— A pretins, mi se pare, contul Van-Praët, din Amsterdam, contul Yanos Georgyi din Londra, şi contul Laurens, din Paris. N-a vorbit însă de contul Zachœus Nesmer din Frankfurt-pe-Main…

Figura lui José Mira se întunecă mai mult.

Tânărul domn de Geldberg asculta cu foarte mare luare aminte.

— Dar, zise iar Reinhold care cu greu îşi păstra încă zâmbetul pe buze; corespondentul nostru şi amic, patricianul Zachœus Nesmer, a murit…

— E adevărat, domnule cavaler.

— Şi i-a lăsat moştenitor…

— Ba da, domnule, un nepot, fiu al surorii sale, care este încă un copil, şi căruia legile i-au dat un epitrop… Ca să venim iar la vorba despre casierul dumneavoastră, sosirea mea vă scapă din încurcătură. Dacă izgoniţi cumva pe casier, mă ofer să-l înlocuise eu; dacă ţineţi să-l mai aveţi, pot să vă dau imediat chiar cele douăzeci de mii de franci pe care le cere.

— Dar, domnule, murmură cavalerul, casa de Geldberg…

— Să dăm cărţile pe faţă, vă rog! zise baronul tăindu-i vorba, schimbând tonul; ştiu tot aşa de bine ca şi voi tot ce priveşte casa de Geldberg, care poate să mă aibă după cum i-o plăcea să aleagă, ca prieten sau ca vrăjmaş.

Reinhold şi Mira se uitară la el cu o spaimă nedisimulată.

Abel de Geldberg nu mai înţelegea.

Rodach scoase din buzunar un portmoneu şi luă din el douăzeci de bilete de bancă pe care le aşeză pe cămin.

— Binevoieşti să tragi clopoţelul, domnule de Geldberg, zise el şi trimite banii aceştia casierului.

Abel se supuse fără să ştie ce face.

Un servitor intră.

Luă biletele şi ieşi cu ele.

Baronul deschise un alt compartiment al portmoneului său, şi alese de acolo patru cinci pachete de hârtii, mototolite, fiind prea mult umblate prin mâini.

— Trebuie să vă mărturisesc, zise el iar, că nu mă aşteptam, venind aici, să găsesc banca într-o stare aşa de proastă... Veneam să primesc de la banca de Geldberg o sută treizeci de mii de franci în trate exigibile pe care le vedeţi.

— O sută treizeci de mii de franci! repetară în acelaşi timp cei trei asociaţi.

— Scadenţa din martie trecut, urmă baronul de Rodach, prezentate şi neplătite. Afară de acestea, mai am rate pentru o sumă îndoită, exigibile la întâi martie viitor.

— Dar noi eram în cont cu Zachœus Nesmer, amicul nostru, zise Reinhold, şi efectele acestea nu arată o datorie reală!...

— Dacă va fi vreun proces, răspunse rece baronul, vă veţi arăta mijloacele dumneavoastră domnilor, dar, pentru moment să nu vă preocupaţi de aceasta. Moştenitorul lui Zachœus poate să aştepte, şi interesul său, ca şi al meu, este să susţină casa de Geldberg.

— Al dumitale! murmură doctorul.

— Vă aduceţi aminte, domnilor, negreşit zise iar Rodach închizându-şi portofelul, de o scrisoare pe care aţi primit-o acum un an cam la şase săptămâni după moartea patricianului Zachœus Nesmer... Scrisoarea aceea vă vestea venirea baronului de Rodach, care avusese încrederea patricianului Nesmer pe când trăia, şi care era însărcinat cu interesele moştenirii.

— Chiar eu am primit scrisoarea aceea, răspunse Abel de Geldberg, nu cunoşteam de fel pe baronul acela de Rodach, şi faptele pe care mi le arăta el îmi păreau că pot fi contestate. Cu toate acestea voiam să-l primesc cum se cuvine a fi primit un gentilom. Însă n-a venit până azi.

— V-a cam făcut să-l aşteptaţi, este adevărat, răspunse străinul; a avut de făcut câteva călătorii... A străbătut Elveţia şi Italia, dar în sfârşit a venit. Eu sunt baronul de Rodach.

Capitolul XII - Cele trei chei

Când auziră de numele de Rodach, asociaţii salutară şi tânărul domn de Geldberg saluta mai adânc decât ceilalţi.

— Dacă domnul baron ar fi avut bunătatea să ne spună numele lui... îngână el.

— Tânărul meu domn, răspunse Rodach, am văzut mulţi negustori în viaţa mea, şi mă formalizez numai într-un salon ori pe stradă... nu-ţi da osteneala să te scuzi, pentru că de la mine vine răul... După cum ţi-am scris în scrisoarea de care, după cât mi se pare, prea puţin îţi aduci aminte, am făcut în timp de un an toate afacerile corespondentului dumneavoastră, şi amic Zachœus Nesmer. Omul acela cinstit n-avea pentru mine nici un secret. Îl cunoşteam viaţa şi ştiu toate raporturile mai intime.

Baronul apăsă pe vorbele acestea din urmă care existară odinioară între el, domnii aceştia doi şi Mosès de Geldberg.

Zâmbetul lui Reinhold se schimbară în strâmbătură; Mira nu se putu abţine să nu încrunte sprânceana.

— Ştiu tot, zise Rodach, tot cu desăvârşire, de la moartea contelui Ulrich până la cea a lui Nesmer chiar!

Vocea lui Rodach tremură foarte puţin când pronunţă cuvântul Ulrich de Bluthaupt. Fizionomia lui însă rămase liniştită.

— Voiam, zise iar, să ştiu ce se întâmplase în anul acesta din urmă... Am venit să mă informez şi să ştiu. Întâmplarea m-a ajutat şi am aflat ceea ce aţi fi vrut să-mi ascundeţi poate: primejdiile serioase care ameninţă banca Geldberg.

— Domnule baron, răspunse Reinhold, primejdiile acestea sunt mai mult aparente decât reale... Vreau să spun că banca are speranţe mari, care nu-i pot scăpa.

— Tocmai despre aceasta vroiam să vă întreb, dar vă rog încă o dată să nu umblaţi cu ocolişuri; sunteţi cei mai mari debitori ai moştenirii Nesmer, şi interesul nostru evident este să vă susţinem... aşadar, priviţi-mă mai înainte ca asociat al dumneavoastră şi vorbiţi-mi ca unui om al cărui timp, influenţă şi pungă sunt pentru moment ale dumneavoastră.

Reinhold sări de pe scaun şi întinse mâna baronului pe care o atinse.

El simţi mâna baronului, rece şi tremurând, dar nu prea băgă de seamă, ci o strânse cât putu mai călduros.

Lui Abel şi fui Mira li se părea că văd pe baron pălind.

— Domnilor, zise Reinhold întorcându-se spre ei, cred că nu putem avea decât o singură idee. Oferta pe care ne-o face domnul baron cu atâta sinceritate trebuie să fie primită tot cu aceeaşi sinceritate.

— Tot aşa cred şi eu, răspunse doctorul Mira.

În conversaţia aceasta erau multe lucruri pe care tânărul domn de Geldberg nu le pricepea: crezu însă că trebuie să se prefacă a înţelege, şi zise înclinându-se:

— Tot aşa e şi opinia mea, şi, în ceea ce mă priveşte pe mine, primesc.

— Cu ajutorul acesta nesperat ce ne trimite steaua noastră, zise domnul de Reinhold vom ieşi dintr-un impas greu şi vom izbuti să ne schimbăm faţă de moştenitorul corespondentului nostru şi amic, patricianul Nesmer. Deoarece domnii îmi dau voie, vă voi spune toată partea frumoasă a situaţiei noastre. Personal poziţia mea e plină de viitor. În afară de bancă am fondat câteva întreprinderi mici care prosperă de minune. Centralizarea chiriilor de la Templu cu deosebire, operă în acelaşi timp filantropică şi comercială, dă deja beneficii frumoase, la care sunt gata să fac părtaşă asociaţia în schimbul unei indemnizaţii potrivite. Afară de aceasta sunt la un pas de a mă căsători cu o persoană foarte însemnată. Deci, după cum vezi, domnule baron, nu ai de-a face numai cu cerşetori şi avansul ce vei putea să ne înlesneşti nu va fi deloc în primejdie.

Rodach făcu din mână un semn care voia să zică:

— Dă-i înainte.

— Cât despre casă, urmă domnul de Reinhold, are împrumutul argentinian care îi asigură sume mari de bani gata să intre peste puţină vreme, are Ceres banca generală a agricultorilor, ale cărei acţiuni sunt curate după cum vei putea vedea la bursă şi lucrul cel mai însemnat, lovitura cea mare care trebuie să ne schimbe toată arama noastră în aur curat, are drumul de fier de la Paris la Compania marilor proprietari.

— L-aţi organizat? întrebă Rodach.

— Încă nu... Ah! Ah! Dragă domnule, lucrul acesta nu se organizează după cum îţi închipuieşti dumneata!... Sunt greutăţi. Drumurile de fier sunt în scădere, şi, dacă trebuie să-ţi mărturisesc, lipsa de fonduri ne împiedică aici ca peste tot. Hei! Trebuie spus, pentru că aici vorbim cu inimă deschisă, dacă nu s-ar fi retras respectabilul nostru amic şi asociat Mosès de Geldberg, banca noastră ar avea sute de milioane. Şi ia seama bine, că eu nu spun mai mult decât este, scumpul meu domn! Ca probă e că lumea ne crede încă tot aşa de bogaţi.

— Este adevărat, zise Rodach, chiar şi eu...

— Scumpul meu domn, zise Reinhold tăindu-i vorba, vei fi scăparea noastră. Adevărul însă este că noi am dat înapoi puţin. Nu-mi face semne, doctore, ştiu ce spun, şi numai o sinceritate deplină poate să ne câştige încrederea domnului.

Abel făcu un gest de învoire.

Cavalerul zise mai departe:

— Compania aceasta a marilor proprietari are deja baze solide şi trebuie să ne facă să ne ridicăm iar, sunt sigur, tot acolo unde am fost, adăugă Reinhold oftând. Dacă întreprinderea va izbuti, după cum este probabil, vom da băncii noastre din nou o

importanţă europeană şi toate păcatele noastre sunt spălate... Pentru aceasta, să ne credeţi, măsurile noastre sunt destul de bine luate. Nu s-a neglijat nimic, am cheltuit o parte bună din activul nostru ca să dăm probe de bogăţie care sunt tot atât cât şi bogăţia, în ochii celor mai mulţi oameni. Niciodată nu a fost Geldberg, mai măreţ, mai cheltuitor! Amploiaţii noştri cheltuiesc tot atâtea parale ca şi familiile nobile. Se vorbeşte de serbările noastre prin ziare şi saloanele noastre nu au rivale în Paris.

— Faptul este, domnule baron, că noi suntem tari anul acesta, zise tânărul Abel de Geldberg, răsucindu-şi mustaţa.

Doctorul nu se băgă în vorbă, ci părea cufundat în gânduri.

Ţinea ochii ţintiţi pe figura domnului de Rodach.

— Dar acestea nu mai este de ajuns, zise iar cavalerul de Reinhold, nu e de ajuns să se arunce numai banii pe fereastră. Un bal rămâne tot bal, şi câte nu sunt! Ca să se facă ceva nou în privinţa aceasta, ar trebui, cred eu, să se dea un bal în cimitirul Pére Lachaise!...

— Ce tot vorbeşti dumneata! zise baronul. Nu pricep ce legătură poate să fie între balurile dumneavoastră...

— Şi compania marilor proprietari? zise Reinhold începând să râdă.

— Se vede că domnul baron nu este din Paris! zise Abel cu acel ton trufaş dar şi modest al unui om care crede că spune o vorbă de spirit.

— Hei! Scumpe domnule! Scumpe domnule! zise cavalerul, noi nu suntem aici pentru virtutea Germaniei! Balurile noastre sunt aici bani mulţi la casă şi reclama este cam vechi lucru; toată lumea o spune dar toată lumea se lasă prinsă. Sunt o sută de ani de când se cunoaşte aceastã şi peste o sută de ani reţeta are să fia încă în uz. Cum, necum, noi am vrut să perfecţionăm procedeul, să aducem ceva nou întrucâtva în drumul acesta strălucit, dar prea bătut, să dăm o lovitură, în sfârşit, care să poată uimi. Am hotărât să invităm Parisul la castelul nostru din Germania!

— La castelul de Bluthaupt! zise baronul.

— La castelul de Geldberg, cu voia dumitale, întrerupse Abel.

— Astfel vom avea un mijloc, zise iar cavalerul, ca să folosim imobilul acela care nu ne aduce nici un venit din pricina relei voinţe a vechilor vasali ai Bluthaupţilor, castelul reprezintă însă un capital foarte mare. Se poate zice că prin aceasta bătrânul nostru amic Mosès de Geldberg a contribuit la decăderea băncii, pentru că domeniul acesta de Bluthaupt este origina scadenţelor plătite de dumneata şi a datoriilor noastre către Yanos Georgyi şi *meinherr* Van-Praët. Dar, în sfârşit, nu face nimic. Oricum în împrejurarea aceasta castelul acela vechi va fi bun la ceva. Vom da acolo o serbare care va ţine cincisprezece zile.

— O să vă trebuiască o sumă destul de mare, zise baronul.

— O sumă mare, scumpe domnule, foarte mare chiar! Dar are să fie o minune!

— Nu s-a mai văzut nimic la fel, zise Abel frecându-şi mâinile, baluri în parc…

— Pescuit noaptea ca în Scoţia!…

— Vânătoare la lumina făcliilor, cum făcea Fonquet superintendentul.

— Plimbări feerice! Curse cu clopot!

— Şi vreau ca la întoarcere, zise Reinhold cu un adevărat entuziasm, toate acţiunile drumului nostru de fier să fie subscrise de numele cele mai mari!

Baronul de Rodach se gândi o clipă.

— Aprob ideea aceasta, zise el şi am să vă ajut.

— Eşti providenţa noastră! zise Reinhold, pentru că tocmai bani ne lipseau.

— Vă voi ajuta bucuros, repetă Rodach; însă vorbele casierului nu mă încurajează şi dacă dumneavoastră veţi goli casa pe de o parte pe când eu o voi umple pe de alta…

— Vom lua angajamentul formal, vru să zică Reinhold.

— Asta nu-mi ajunge, zise Rodach; mie îmi trebuie alte garanţii.

— Ce fel de garanţii? întrebă Reinhold.

Cei trei asociaţi murmurară.

— Domnilor, zise Rodach, cu un ton rece, domniile voastre mi-aţi vorbit, îmi pare, fără ocolişuri. Cu cele ce mi-aţi spus şi cu ce ştiam mai dinainte, vă cunosc ca şi cum am fi în relaţii de douăzeci de ani. Îmi place să mă unesc cu dumneavoastră în momentul acesta şi să vă susţin din toate puterile mele… Credeţi-mă, nu trebuie să mă refuzaţi.

— Negreşit, domnule baron… începu cavalerul de Reinhold.

— Primiţi sau refuzaţi, una din două, zise Rodach, tăindu-i vorba; în sfârşit, dacă aş vrea să întrebuinţez ca dumneavoastră, mijloacele de rigoare şi să urmăresc pe căile legale plata tratelor mele, negreşit că banca de Geldberg nu se va lăsa a fi declarată falită pentru aşa de puţin…

— Negreşit, murmură Abel, dar…

— Daţi-mi voie!… Se vede dimpotrivă, că buna mea plăcere este ca să nu măresc încurcăturile băncii… Ceva mai mult, eu îi ofer banii şi toată puterea mea. Acestea îmi dau drepturi, domnilor, şi mă folosesc de ele.

Scoase ceasul din buzunar şi se uită la el.

— Am să vă spun încă multe lucruri, adăugă el, dar acum este târziu… Binevoiţi să vă hotărâţi.

Asociaţi se consultară din priviri.

Tocmai când nu se aştepta nimeni, doctorul José Mira vorbi.

— Dacă ne vom gândi bine, cererea domnului baron mi se pare dreaptă, zise el apăsând pe cuvinte ca de obicei şi ţinând ochii în jos.

Abel şi Remhold se priviră cu mirare.

Se ridică şi dădu cheia lui Rodach salutând până la pământ.

— Zău, zise tânărul domn de Geldberg, după un moment de tăcere, deoarece domnul baron ne dă bani, poate să aibă şi cheile!

— Fie, consimţi Reinhold, eu unul am toată încrederea în lealitatea domnului baron…

Se aplecă spre Rodach şi pe când îi da cheia, îi şopti:

— Aş dori să am o convorbire particulară de câteva minute cu domnul baron, şi dacă aş şti că nu abuzez de bunătatea sa, l-aş ruga să vină în apartamentul meu mai înainte de a pleca.

Rodach primi cu un semn din cap şi întinse mâna spre tânărul domn de Geldberg, care se apleca spre el de partea cealaltă.

— Dacă ar putea domnul baron, şopti repede tânărul, să îmi acorde o audienţă de câteva minute, aş fi încântat să-l primesc la mine, după ce va sfârşi aici…

Rodach primi cu un alt semn din cap.

În acea clipă, cineva bătu uşor în uşa anticamerei şi camaradul lui Klaus intră, ţinând două scrisori în mână.

Pe când Abel şi Reinhold întoarseră capul spre servitor, Rodach simţi un deget pe umăr şi doctorul José Mira îi şopti la ureche:

— Voi avea onoarea să vă vorbesc îndată ce ne vom putea găsi fără martori…

Reinhold luă scrisorile din mâna feciorului.

Una era din Paris, Rodach cunoscu de departe, pe adresa uneia, cu oarecare nelinişte, timbrul poştei din Frankfurt-pe-Main.

Capitolul XIII - Scrisoarea întâia

Abel de Geldberg nu avea aceleaşi motive că asociaţii lui ca să primească intervenţia forţată a domnului de Rodach în trecutul său nu era nici o ameninţare, şi pe conştiinţa sa nu era altă povară decât păcatele pe care le face oricare tânăr din comerţ.

Nici nu se gândea ca să se revolte măcar.

Poliţele din portofoliul lui Rodach erau ele singure o armă destul de bună. Tânărul domn de Geldberg ghicea întrucâtva că între bancă şi Rodach era un secret care mărea ameninţarea acelei arme. În sfârşit, baronul, care ar ţi putut să lovească, îşi dă, dimpotrivă, un rol de salvator. Abel vedea în el un asociat nou, care ar putea să-l facă să nu mai câştige în viitor tot atât de mult, dar care în acel moment era un fel de providenţă.

În loc să-şi facă griji asupra noului venit, Abel se gândea ca să tragă cât mai multe foloase şi să se sprijine cât mai tare pe el.

Reinhold şi doctorul aveau aproape cam aceleaşi idei, însă aveau şi conştiinţa deplină de neputinţa lor de a lupta cu şansa de a birui.

Li se părea că baronul avea fireşte aceleaşi interese ca şi ei, şi aici le era speranţa.

Baronul se înfăţişa în locul patricianului Zachœus Nesmer, fost asociat al băncii. Duşmanii băncii erau prin urmare, duşmanii domnului baron, şi oricare ar fi fost sentimentele personale, el nu putea să fie pentru Geldberg, decât un aliat.

Trecutul acesta, pe care se părea că el îl cunoştea; şi pe care îl cam atinsese în aluziile sale, era al lui Zachœus Mesmer ca şi al lui Geldberg şi compania. Averile amândurora aveau aceleaşi izvor şi chiar poziţia baronului îl făcea întrucâtva solitar cu trecutul acesta comun.

Rămânea să se ştie până la ce punct era domnul de Rodach adevăratul reprezentant al moştenirii Nesmer. În privinţa aceasta, el nu adusese altă probă decât vorbele pe care le spusese şi poliţele pe care le avea în buzunar. Asociaţii nu auziseră niciodată vorbindu-se de nepotul lui Zachœus, ai cărui epitrop se pretindea Rodach că este. Nu era însă mai puţin adevărat că nu era momentul acum ca să ceară de la el cu străşnicie lămuririle de care aveam nevoie.

Baronul avea prea multe atuuri. Şi unde pui, el oferea pacea; prin urmare nu era momentul să se aţâţe războiul. Câtă vreme era vorba numai ca să primească banii lui şi să se folosească de influenţa pe care o oferea el, puteau foarte bine să închidă ochii, deocamdată, şi, când va fi timpul să-i deschidă.

Cu toate că baronul era tot timpul o ameninţare, venirea lui neaşteptată aducea şi speranţe. Purtarea lui părea că dovedeşte un spirit încrezător şi risipitor. Fiecare asociat se gândea să-l sondeze numai între patru ochi şi fiecare spera să tragă singur foloase din sosirea lui.

De aceea, era în întrevederea aceasta, al cărei început anunţa o bătălie, un fel de amabilitate venită foarte ciudat în ce priveşte efectul, dar şi în ce priveşte cauzele.

În puţină vreme de când arătau amabilitatea aceasta, cei trei asociaţi se schimbaseră. Pe obrazul lor nu se mai vedea nici o urmă a acelui dispreţ vrăjmaş cu care primiseră pe Rodach la intrare şi nici de groază.

Lucrurile evoluau. Toate mergeau bine.

Baronul rămăsese acelaşi şi fizionomia nu i se schimbase.

Acum, baronul câştigase bătălia şi era tot aşa de liniştit ca şi la început. Avea aceeaşi frunte liniştită şi mereu aceeaşi privire sinceră.

Avusese nevoie de o secundă ca să nu se vadă uşoara tulburare pe care i-o pricinuise scrisoarea care purta ştampila şi adresa de la Frankfurt-pe-Main. Niciunul dintre asociaţi nu avusese timp să bage de seamă norul care trecuse peste privirile sale.

— De la Bodin este? zise tânărul domn de Geldberg.

— Aşa cred, răspunse Reinhold uitându-se la adresă, şi dacă domnul baron binevoieşte a şti de unde este, ne vom încredinţa îndată.

— Sunt de acord domnilor, zise Rodach.

Reinhold desfăcu plicul cu oarecare grabă şi începu să citească încet.

Pe când citea sprâncenele i se încruntară.

— De la Bodin este! zise el, şi bietul de el nu ştie mai mult acum decât altă dată!... Bunătatea ce ne arată domnul baron îi dă dreptul să cunoască toate afacerile noastre, şi pe cele mici ca şi pe cele mari... Bodin, adăugă el, întorcându-se spre Rodach şi începând iar a zâmbi, este unul din amploiaţii noştri pe care l-am trimis în grabă la castelul de Geldberg să supravegheze pregătirile faimoasei noastre serbări... Pentru că trebuie să treacă prin Frankfurt îl însărcinasem să întrebe şi să afle ce făceau cei trei bastarzi ai lui Bluthaupt în închisoare.

— Ah!... zise Rodach, exagerând, fără să se gândească, aerul său de nepăsare.

— Da, zise iar Reinhold, nu dumitale însă trebuie să-ţi spunem noutatea, domnule baron, că cei trei aventurieri sunt vrăjmaşii cei mai înverşunaţi ai casei de Geldberg.

— Adevărul este, răspunse Rodach, că de multă vreme n-am mai auzit vorbindu-se despre ei. Şi... ce vă spune funcţionarul dumneavoastră?

— Nimic! răspunse Reinhold dând din umeri, s-a dus la temniţa Frankfurtului şi zice că n-a vrut nimeni să-i deschidă porţile.

— Numai atât?

— Cam atât... Mai spune însă că a cercetat prin oraş, şi că opinia este că de astă dată bastarzii n-au să mai scape. Ştii dumneata că ei au mai scăpat şi în alte daţi din mai toate închisorile din Germania.

— Se zice...

— Este adevărat.

— Se pare, adăugă tânărul domn de Geldberg, că sunt trei ştreanguri pe care nimic nu le mai opreşte!

— Se zice, repetă baronul. Şi ce vă mai spune funcţionarul?

— Că temnicerul din Frankfurt este un om priceput, care ţine prea mult la slujba sa şi care nu slăbeşte din ochi nici ziua nici noaptea pe bastarzi.

— Blasius merită într-adevăr laudele acestea... Şi?

— Bodin nu mai spune nimic.

Baronul se întoarse pe scaun.

— Puţin vă spune, ai dreptate, murmură el, şi dacă vreţi voi să ştiţi mai mult în privinţa aceasta, mă pun la ordinele dumneavoastră.

Doctorul Mira, care de câteva minute părea cufundat în gânduri, ridică ochii deodată şi păru că ascultă cu băgare de seamă.

— Cunoşti cumva pe oamenii aceia? întrebă deodată Reinhold şi Abel.

— Îi cunosc, răspunse Rodach şi chiar eu sunt din Frankfurt.

— I-ai văzut de când sunt închişi?

— În mai multe rânduri şi nu de multă vreme. Cred că aţi auzit că unul din fraţii aceştia, Otto, câştigase toată încrederea răposatului patrician Zachœus Nesmer, sub numele de Urban Klob?...

— Am auzit vorbindu-se despre aceasta, zise Reinhold, dar numai de când a murit corespondentul nostru Zachœus, şi abia puteam să credem!

— Cu toate acestea, era adevărat!... Pretinsul Klob câştigase atât de mult încrederea şi prietenia patronului nostru comun, încât ştia mai multe decât mine chiar. Din pricina aceasta am avut ocazia să intru mai de multe ori la el, ca să aflu din gura lui oarecare lămuriri care îmi lipseau şi de care aveam nevoie în noua mea poziţie... Văzându-l pe el, am văzut şi pe fraţii lui...

Pe figurile celor trei asociaţi se vedeau diferite grade de emoţie. Abel era palid şi pe obraz se citea o groază nespusă. Reinhold şi Mira se uitau la baron cu o curiozitate lacomă.

— Este adevărat, că seamănă leit unul cu altul? întrebă Reinhold.

— Cam aşa este, răspunse Rodach, dar ştiţi că întotdeauna se spune mai mult decât este.

— Şi seamănă cu tata lor, contele Ulrich? întrebă doctorul ai cărui ochi erau numai foc.

— Nu, răspunse Rodach imediat...

— Şi ce zic ei?... întrebă Reinhold.

— Zic că au omorât pe patricianul Zachœus Nesmer, unul din ucigaşii tatălui lor.

Reinhold şi Mira lăsară ochii în jos.

— Cum adică? zise tânărul de Geldberg. Mărturisesc ei crime?

— Nu în faţa justiţiei, dar în faţa mea au mărturisit şi pot să zic ceva mai mult: chiar se făleau.

— Sunt nişte tâlhari îndrăciţi! zise tânărul.

— Sunt oameni hotărâţi, zise baronul fixându-şi privirea sa rece pe ceilalţi doi asociaţi şi care nu fac decât cum îi îndeamnă conştiinţa.

— Nu cumva eşti prietenul lor? îngână Reinhold.

Baronul încruntă sprâncenele şi ochii îi scânteiară.

— Eu sunt baronul de Rodach, răspunse el ridicând capul; tatăl lor mi-a refuzat într-o vreme mâna fiicei Margarèthe, care mă iubea, şi dispreţuiesc tot ce are legătură de departe cu sângele Bluthaupţilor!

Vorbele acestea pronunţate cu atâta energie, aduseră înapoi zâmbetul pe buzele cavalerului de Reinhold, chiar şi jalnica figură a doctorului Mira se însenină puţin.

— Ne vorbeşti de vremuri trecute prea de demult, domnule baron, zise Reinhold, dar acum când mă gândesc, mi se pare, într-adevăr, c-am auzit vorbindu-se de istoria aceasta. Ţi s-a refuzat mâna tinerei contese Margarèthe pentru ca s-o dea bătrânului Gunther, vrăjitorul.

Baronul luă aerul acela de melancolie gravă pe care-l provoacă amintirile dureroase deşteptate deodată.

— Eram aproape un copil, murmură el, când am văzut-o că pleacă... Mi se părea că viitorul se întuneca pentru mine, că îmi îngheaţă sângele... Oh! Da, am suferit amarnic şi nenorocirea aceasta n-am uitat-o încă... Am părăsit Germania... Vederea castelului de Rothe îmi zdrobea inima. Sunt douăzeci de ani de când s-au întâmplat acestea şi de atunci şi până azi n-am dormit odată măcar sub acoperişul tatei! Mare adevăr era în vorbele acestea, zise încet şi trist.

Mira oftă ca şi cum sufletul s-ar fi uşurat deodată de o povară grea de nelinişte, fruntea i se descreţi. Zâmbi.

— Ei bine, domnule baron, zise Reinhold întinzând pentru a doua oară mâna lui Rodach, iată o împrejurare care ne apropie mai mult decât zece ani de intimitate!... Şi noi dispreţuim tot ce se atinge de Bluthaupt, şi noi avem pentru aceasta motivele noastre pe care le cunoşti. În parte!... Dar, ca să venim iar la bastarzii aceia blestemaţi, sunt sigur că fac planuri mari în puşcăria unde sunt închişi.

— Multe planuri! răspunse Rodach.

— Ce nădăjduiesc ei?

— Mai întâi, să fugă de acolo.

— Toţi prizonierii doresc lucrul acesta! zise Abel care se obişnuia cu situaţia; dar sunt douăsprezece luni acum de când stau sub cheie, şi asta dovedeşte ce fel de ziduri are temniţa Frankfurtului...

— Dar închipuindu-ne că au să fugă! zise Reinhold.

— Nu-şi ascund nicidecum gândurile, răspunse Rodach; opera lor este începută şi au straşnica voinţă ca să o sfârşească... Au să înceapă întâi cu *meinherr* Fabricius Van-Praët.

Abel bleojdi ochii şi cei doi asociaţi scoaseră o exclamaţie înnăbuşită.

— Ungurul Yanos Georgyi are să fie ai doilea, zise iar Rodach care părea că din ce în ce devine mai rece, după ungur, abia vor fi la jumătatea datoriei lor.

Cavalerul se forţă groaznic ca să-şi menţină zâmbetul pe buze. Mira sta nemişcat şi îngheţat ca o piatră.

— Restul are să se îndeplinească, zise Rodach, numai dacă moartea nu va opri pe bastarzi din drum... Procedând după vârstă au să înceapă cu Mosès Geldberg...

— Tata!... zise Abel încremenit şi sărind drept în sus.

— Tânărul meu domn, zise Rodach, dacă dumneata nu cunoşti istoria familiei, nu eu mă voi însărcina să ţi-o spun... Cred însă că ştii că frumosul dumneavoastră castel de Geldberg se chema Bluthaupt altă dată.

— Dar noi l-am cumpărat! răspunse cu aprindere tânărul, şi tata l-a plătit!...

— Deoarece nu eu mă gândesc să ucid pe domnul, tatăl dumitale, răspunse baronul de Rodach cu un zâmbet liniştit, e de prisos a pleda cauza lui în faţa mea... Noi vorbim de cei trei bastarzi, vrăjmaşii dumneavoastră şi ai mei, şi, pentru că m-aţi întrebat, vă spun ce vor ei să facă.

Abel se lăsase pe scaun şi-şi şterse fruntea cu mâna.

— Uităm că sunt ziduri bune între ucigaşi şi bietul tată! murmură el.

— După Mosès de Geldberg, urmă Rodach, care salută pe doctor cu curtenie, probabil că va fi rândul domnului José Mira.

Portughezul se învineţi.

Domnului de Reinhold i se tăie respiraţia. Ochii săi care erau aţintiţi la Rodach dovedeau o spaimă nespusă.

— După don José Mira, zise iar baronul, nu mai au pe cine să aleagă...

— Destul, domnule, destul!... bolborosi cavalerul.

Baronul tăcu.

O tăcere lungă se lăsă. Fiecare din cei trei asociaţi îşi stăpâni tulburarea cum putu. Tânărul domn Geldberg îl iubea mult pe tatăl său dar mai mult se iubea pe sine.

Mira era mai posomorât decât de obicei. Cavalerul era prăpădit.

Tăceau cu privirile lor lăsate în jos. Păreau că se fereau să se întâlnească.

În faţa tulburării lor a cărei pricină vinovată ori voluntară era chiar el, domnul baron de Rodach sta rece ca o piatră. Se uita, când la unul, când la altul. Pe faţa lui nu se citea nici supărare, nici plăcere.

Peste câteva minute Reinhold se strecură printr-o sforţare de spaimă care îl copleşise. Pericolul acesta anunţat nu putea să fie prea aproape, şi Reinhold ştia să fie viteaz înaintea unei ameninţări îndepărtate.

Era vorba de moarte, dar când?

Ridică deodată capul şi începu să râdă cu hohot.

— La dracu! domnule baron, vorbele dumitale sunt cât se poate de ameninţătoare, îi zise el.

— M-ai întrebat, domnule de Reinhold, şi am crezut că trebuie să-ţi răspund.

— Foarte mulţumesc, scumpe domnule! De acum încolo o să ne gândim mult înainte de a te întreba!... La dracu!... Cu astfel de frumuseţi se ocupă domnii bastarzi acolo în temniţă!... Ei bine! Dacă întâmplarea va voi ca ei să scape, vom fi gata!

— Tocmai de aceea v-am dat de ştire, zise Rodach.

— Foarte mulţumesc încă odată, scumpe domnule! Să mă crezi pe mine, poate să nu fie binele bastarzilor. *Meinherr* Van-Praët este isteţ... Am văzut vremuri când bravul ungur Yanos ar fi făcut din ei şase jumătăţi de om cu sabia lui tot aşa de uşor cum ai zdrobi o muscă, scumpe domnule baron!... Acum s-a făcut un negustor cuminte şi respectat, dar trebuie să aibă el în vreun colţ al biroului sabia lui veche... Cât despre noi, este sigur că o să ne apărăm cum vom putea mai bine, nu e aşa, doctore?

— Da, răspunse Mira.

— Şi deocamdată vom profita de viitoarea noastră călătorie în Germania ca să recomandăm pe domnişorii aceia autorităţii militare din Frankfurt ca să-i păzească întocmai ca pe bestii.

— Bună idee! zise Abel.

Cavalerul se înveselise de-a binelea.

— Eu am numai idei bune, tânărul meu prieten, răspunse râzând; şi ca probă ascultă şi pe aceasta care e minunată.

— Spune-o!

— Să cerem sprijinul domnului baron în caz de război şi să încheiem cu el împotriva bastarzilor o ligă ofensivă şi defensivă.

— Bravo! zise Abel de Geldberg.

— Domnule baron, zise Reinhold iar, având mijloacele să întreţii cu ei relaţii aproape amicale, noi am putea fi înştiinţaţi de planurile lor mai înainte şi să le jucăm farsa... Ce zice domnul baron?

Rodach păru că ezită.

— Poate că nu-i convine? zise iar Reinhold, eu însă voi observa că se iartă orice împotriva unor ucigaşi.

O scânteie ieşi din ochii baronului.

— Tot ce se face împotriva unor ucigaşi se iartă! zise Rodach; ai mare dreptate, domnule de Reinhold, şi mă faci să mă hotărăsc... Ruina dumneavoastră ar fi de acum încolo ruina mea, de aceea, şi pentru aceasta ca şi pentru orice altceva, puteţi fi siguri de mine.

Cavalerul îşi frecă mâinile, Abel mulţumi în numele tatălui său şi don José mormăi un fel de mulţumire.

La ceasornic bătură ora trei; Abel şi Reinhold se ridicară.

— Domnul baron va binevoi să mă scuze, zise tânărul de Geldberg, dacă plec astfel, dar am o întâlnire pentru afacerea noastră, şi acum mai puţin decât oricând n-aş voi să lipsesc pentru că banca va primi un impuls nou.

— Şi eu trebuie să plec, zise Reinhold.

Abel salută şi ieşi. Cavalerul vru să iasă şi el, dar domnul de Rodach, care nu se împotrivise la plecarea tânărului, opri pe Reinhold cu un semn.

— Domnule cavaler, zise el, îţi cer încă zece minute. Este o chestiune importantă pe care n-am atins-o încă, din pricină că era de faţă tânărul asociat, care îmi pare că nu cunoaşte secretele dumneavoastră.

— Sunt la ordinele dumitale, domnule, răspunse Reinhold.

— Este vorba, urmă baronul, de copilul acela a cărui existenţă ar putea scăpa banca dumneavoastră.

— Care copil? zise cavalerul prefăcându-se că nu înţelege, ca să aibă timp de a se gândi.

— Copilul care s-a născut în Noaptea tuturor sfinţilor, în castelul de Bluthaupt.

Reinhold se prefăcu că înţelege şi începu să râdă uitându-se la portughez, a cărui frunte îngălbenită se descreţi.

— Copilul diavolului? zise el.

— Copilul diavolului, mormăi doctorul.

— Copilul diavolului, repetă domnul de Rodach, dacă vă place să-l numiţi astfel... Fiţi buni şi-mi spuneţi de ce avem să ne temem de el.

Partea a treia — Casa de Geldberg

Capitolul I - A doua scrisoare

Cavalerul de Reinhold, când auzi de copilul diavolului, se căută prin buzunare şi din instinct, căci pe urmă înţelesese ce făcea.

— Scrisoarea! Ce am făcut oare cu scrisoarea?... se întrebă singur.

— Ce scrisoare? întrebă Mira.

Cavalerul se tot căuta prin buzunare.

— Dar eu n-am visat! murmură el, am avut două scrisori, una din Paris şi cealaltă din Frankfurt; una de la Bodin şi alta de la Verdier!...

Căuta mereu şi nu găsea.

Rodach încruntase puţin sprâncenele când auzise de numele de Verdier.

— Nu m-am grăbit să deschid scrisoarea lui Verdier, zise Reinhold, pentru că ştiu pe dinafară mai dinainte tot ce-mi poate spune... A făcut o treabă şi-mi cere preţul: are dreptate...

— Dar dacă o fi făcut treaba numai pe jumătate? zise doctorul, care începu şi el să caute.

— Lasă-mă! zise cavalerul. Dacă vreau să am scrisoarea aceasta, vreau pentru că nu e bine să las o astfel de scrisoare fără răspuns, căci despre cuprins, n-am nici o bănuială... Dar unde dracu am vârât eu peticul ăla de hârtie?

Întoarse toate buzunarele unul după altul, fără să poată găsi nimic.

— Domnul baron este pricina răutăţilor! zise el ascunzându-şi necazul sub o glumă, mă gândeam numai la ştirile aşteptate din Frankfurt şi domnul de Rodach ne-a spus lucruri aşa de interesante încât nici nu mi-am adus aminte de blestemata aia de scrisoare...

— Aş vrea să ştiu, zise domnul de Rodach tăindu-i vorba, ce legătură există între tânărul despre care e vorba şi scrisoarea pe care ai pierdut-o.

Reinhold zâmbi.

— Asta e o farsă de-a mea, răspunse.

— Aş vrea să ştiu mai cu seamă, zise iar baronul foarte liniştit, cum se face că domnul cavaler de Reinhold şi don José Mira, fără a mai vorbi de bătrânul domn de Geldberg, care, pare-mi-se, nu se mai amestecă în afaceri, n-au găsit încă mijlocul să trimită pe fiul diavolului tatălui lui.

Gluma aceasta, deşi nu se potrivea nicidecum cu accentul şi cu manierele domnului de Rodach, avu însă un succes foarte mare pe lângă cei doi asociaţi.

Reinhold începu să râdă şi Mira se strâmbă după obiceiul lui când voia să se arate vesel.

— Minunat! Baroane, minunat! zise cavalerul, Ah! Ah! copilul diavolului... Să-l trimitem la tată-său, mi se pare foarte frumos... Eu cred că existenţa copilului acestuia trebuie să ţi se pară foarte ciudată...

— Mai cu seamă când se gândeşte cineva la iscusinţa dumitale, de care s-a dus vestea, zise Rodach, mie mi se pare că era mult mai uşor să faci să moară copilul acesta decât bătrânul Gunther de Bluthaupt şi soţia lui, Margarèthe...

— Sunt motive pentru şi contra, zise José Mira cu tonul unui mare cunoscător.

— Aşa este cum zice Mira, spuse la rândul său Reinhold, pentru că noi nu ştim deocamdată cu cine avem de-a face.

— Şi pe urmă, zise doctorul oftând, aici nu mai suntem în Germania!... Ah! Domnule baron! Ce deosebire este între Paris şi castelul acela vechi înţesat cu slugi stupide ori vândute, pe care le puteai face să creadă orice ai fi vrut...

— Aici, zise şi Reinhold trebuie să schimbăm purtarea! Prietenul nostru Nesmer ţi-a spus poate ce mijloace am întrebuinţat pe lângă Gunther de Bluthaupt?...

— Mi-a povestit tot, zise Rodach, şi purtarea dumneavoastră am găsit-o pe cât de isteaţă pe atât de îndrăzneaţă.

Reinhold se umflă în pene şi doctorul îşi reluă o clipă aerul său pedant.

— Însă în împrejurarea aceasta, zise iar baronul m-aţi făcut să pierd întrucâtva buna opinie pe care o aveam despre priceperea dumneavoastră.

— Dă-mi voie... vru să zică Reinhold.

— Şi văd bine, zise iar Rodach, că o să trebuiască să vă vin în ajutor, dacă vreau să sfârşesc cu tânărul acela care ne încurcă şi viitorul şi averea noastră a tuturor!

Doctorul simţea o bucurie auzind pe Rodach vorbind astfel. Pe obrazul lui se citea un fel de satisfacţie. La fiecare cuvânt făcea un pas mai mult în stima sa.

Cavalerul, dimpotrivă, suferea în amorul său propriu. El suferea foarte tare din pricina imputării de neputinţă din ultimele cuvinte ale lui Rodach.

— Negreşit, domnule baron, zise el, ajutorul dumitale are să ne fie întotdeauna foarte preţios... Dar în împrejurarea de faţă sunt obligat să-ţi spun că vine cam târziu...

— Cum adică, zise Rodach, care izbuti să dea obrazului său o expresie de surprindere veselă, nu cumva băiatul acela o fi?...

— Lângă tată-său! zise Reinhold.

Rodach îşi frecă mâinile; marca de răceală pe care o afişa cu încăpăţânare până aici da, forţa mişcării acesteia de bucurie.

Mira îl contemplă cu plăcere şi Reinhold se bucura de expresia lui Rodach.

Bucuria aceasta atât de sinceră şi atât de vie era o profesie de credinţă care nu se putea pune în îndoială. Presupunând că cei doi asociaţi mai păstraseră puţină neîncredere şi Reinhold nu se afla în cazul acesta, trebuiau acum să fie foarte liniştiţi. Omul era dintre ai lor şi de teapa lor. Nu era mai bun decât ei: era al lor.

Chiar de la început erau motive ca să-l judece astfel. Confidentul lui Zachœus Nesmer nu putea avea o conştiinţă prea scrupuloasă, dar, în definitiv, câteva îndoieli puteau pluti în spiritele acestea pentru care neîncrederea era o necesitate. Acum, nu mai aveau de ce să te teamă. Rodach era desigur ceva mai bun decât un aventurier de rând, şi avea tot ce trebuia ca să intre de-a dreptul în demna tovărăşie a asociaţilor lui Geldberg.

El trecuse printr-un examen. În cugetul lor, Reinhold şi Mira îi dădeau încredere.

— Am să mă duc cu o jumătate de oră mai târziu la întâlnire; zise cavalerul râzând, dar nu mă pot lipsi de plăcerea de a-ţi da lămuririle cele mai bune despre tânărul acela, pentru care se pare că ai un interes aşa de mare...

Reinhold făcu cu ochiul. Lui Mira începură să-i tremure nările. Rodach zâmbi.

— Dacă aş avea afurisita aceea de scrisoare, zise iar cavalerul căutând pe sub scaune, ceea ce am să-ţi spun ar lua o întorsătură mult mai autentică, dar pentru moment trebuie să amânăm... Închipuieşte-ţi că ştrengarul acela a fost mai mulţi ani funcţionar bancar la Geldberg.

— La banca Geldberg! repetă Rodach cu toate semnele mirării.

— Da, domnule!... Era aici sub ochii noştri, ne mânca pâinea, dansa la balurile noastre şi nu ştiam nimic!... Absolut nimic!... În sfârşit, asta e o istorie lungă, şi zău, chiar de-ar trebui să fac pe oamenii mei să aştepte zece minute mai mult, am să-ţi spun în câteva cuvinte. Ştiu foarte bine că de la întâi noiembrie 1834, atunci când puteam crede că se sfârşise totul, bastarzii lui Ulrich ne jucară o farsă afurisită la castelul de Bluthaupt...

— Au furat copilul lui Rodach.

— Au ieşit din pământ, zise cavalerul, ca nişte diavoli ce sunt!... Toată noaptea privegheasem şi făcusem o treabă care nu a fost prea veselă. Când i-am văzut acolo, stând între cele două cadavre şi leagăn, cu mantalele lor mari roşii, zău, ne-a fost teamă. Chiar Yanos care nu e de felul lui fricos, scăpă sabia din mână şi fugi urlând ca un nebun. Am fugit şi noi şi bastarzii au rămas. Este foarte sigur că dacă n-ar fi fost ei proscrişi încă de pe atunci, am fi avut multe de descurcat cu justiţia nemţească... Dar, din fericire, poliţia avea tot atâta ură pe ei, pe cât ne iubea pe noi. Nu cutezară. Se mărginiră să ia copilul cu leagăn cu tot. Era mult. Aveau cu ei o slujnică şi un paj care puteau, la nevoie, să mărturisească împotriva noastră şi să facă multe încurcături asociaţiei noastre...

— Iartă-mă dacă îţi întrerup vorba, domnule cavaler, zise Rodach, Zachœus Nesmer mi-a povestit de multe ori toată partea asta a istoriei. Pajul şi slujnica s-au dus din colo de Heidelberg cu copilul... Bastarzii îi dădeau bani pe care îi luau nu se ştie de unde...

— De la drumul mare, mormăi doctorul.

— Se poate şi de la drumul mare. Dumneavoastră aţi căutat şi aţi izbutit să furaţi pe copilul diavolului.

— Ungurul l-a furat, zise Reinhold.

— Iată ce nu ştiu eu, zise Rodach.

— Copilul era de patru-cinci ani pe atunci, poate chiar mai mic, pentru că suntem de treisprezece ani la Paris. Nu ne gândeam încă să părăsim Germania. De aceea l-a trecut în Franţa, camaradul nostru Yanos a avut totdeauna prostia să fie delicat! A vrut cu orice preţ să păstreze viaţa copilului. Cum a sosit la Paris l-a încredinţat unei femei care acum face negoţ la Templu şi care pe atunci vindea bucăţi de postav vechi prin Hală... Pe femeia aceasta o chema Batailleur...

Rodach făcu o mişcare. Reinhold vorbi mai departe fără să bage de seamă.

— Copilul a rămas vreo doi-trei ani, pe urmă, într-o bună dimineaţă, a fugit şi femeia Batailleur, care aştepta încă să-şi primească un sfert din pensia făgăduită, nici nu-şi mai dădu osteneala să-l caute. Ghiceşti foarte uşor ce s-a petrecut cu el atunci, fără să mai ai nevoie, să-ţi spună cineva. A umblat haimana prin oraş făcând toate micile meserii, ca orice copil sărac, şi cerând poate şi milă... Odată ieşisem de la Bursă cu un portofel plin cu bani şi cu valori. Pe când mă urcam în trăsură mi se păru că aud o voce de copil care mă chema, dar am crezut că trebuie să fie vreun cerşetor şi eu am sistemul să nu încurajez lumea vicioasă dând de pomană... În privinţa asta mă aliez de minune cu democraţii şi cu adepţii ştiinţei sociale, care spun că pomana degradează pe om, şi împing demnitatea civismului până a refuza să dea cinci parale nenorocitului care întinde mâna... Trăsura mea mergea în trap mare şi tot mereu auzeam în spate ca un fel de strigăt. Asta nu mă supără. Mă gândeam la o mie de lucruri urâte. Când am ajuns în

colţul străzii Ville-l'Evêque, am auzit încă un ţipăt şi mi s-a părut că vocea era stinsă. Trăsura mea se opri în curtea casei. Când am pus piciorul pe treptele peronului, obiceiul m-a făcut să pun mâna pe haină ca să pipăi locul unde trebuia să fie portofelul meu. N-am simţit nimic în locul acela, care de obicei era tare. M-am căutat numaidecât: în buzunar nu era nimic! Atunci mi-am adus aminte de glasul pe care îl auzisem şi m-am întors iute acolo. Nu m-am dus departe. În colţul străzii Ville-l'Evêque, chiar în locul unde auzisem cel din urmă ţipăt, am găsit un copil prost îmbrăcat, stând pe o piatră şi strângându-şi pieptul cu amândouă mâinile. Era plin de transpiraţie; părea foarte ostenit şi nu mai putea să se mişte. Dar, cum mă zări, sări în sus şi se repezi spre mine, cu portofelul în mână. Pe legea mea, scumpe domnule, copilul avea o figură frumoasă şi eu ţineam mult la banii din portofel, în care mai aveam şi câteva hârţii care îmi puteau pricinui multe neajunsuri. Ce vrei? Sunt momente când cei mai cu minte se prostesc! Ce vă zic? Am căzut în cursă. M-am înduioşat ca un om de rând şi am plătit unui maestru de caligrafie să înveţe pe copil să scrie, şi mai târziu copilul acela ajunse funcţionar la Geldberg...

— Ah! Domnule cavaler, zise Rodach foarte rece, nu te mai recunosc!...

— Aşa e, răspunse Reinhold, căutând sincer să se scuze, mă mir chiar eu când mă gândesc... Dar, încă ceva, sunt momente când şi cel mai cuminte nu ştie ce face. Şi, cine ştie dacă toate acestea nu se vor schimba în bine?... Dacă acel copil ar fi rămas în stradă, ar fi crescut departe de ochii noştri şi vreo întâmplare neprevăzută ar fi putut oricând să-l împingă înaintea noastră, pe când aşa...

— E adevărat, zise Rodach şi imprudenţa e bună la ceva. Dar cum ai ştiut dumneata mai târziu că el era?...

— N-am aflat atunci... Adevărul e că erau foarte mulţumiţi de el în birouri; lucra foarte bine şi simţeam un fel de slăbiciune pentru el. Dar totdeauna am avut noroc şi, de nouă ori din zece, când fac o prostie, întâmplarea face întotdeauna s-o repare. Ce să vezi? Ştrengarul nostru într-o bună dimineaţă se îndrăgosteşte. Şi de cine? De fata cu care vreau eu să mă căsătoresc.

— De domnişoara d'Audemer?... zise Rodach cu vioiciune.

— Eu ţi-am spus numele ei? întrebă cavalerul. Chiar de ea? De domnişoara d'Audemer se îndrăgosteşte. Eu cred, Dumnezeu să mă ierte, că fetiţa îl găsise frumuşel. Asta era primejdios. Eu m-am ferit să pomenesc ceva vicontesei, pentru că scumpa femeie era aşa de simplă, încât ar fi fost capabilă să ia copiii de mână şi să-i însoare... Asupra lui Franz am vrut eu să lucrez. Era loc pentru el în casa Van-Praët ori într-a camaradului nostru Yanos şi am hotărât să-l depărtez din Paris. Într-o seară, după ce se sfârşi serviciul în birouri, m-am dus în micul apartament pe care-l avea în strada Anjou. Nu venise încă acasă. Portăreasa mă lăsă să urc, fără să întrebe cine sunt, şi mă dusei în

camera lui de culcare. Nenea Franz era jucător de cărţi. Avea leafă mică şi casa era săracă. M-am aşezat pe un scaun să-l aştept. Pe când îl aşteptăm fără să gândesc la rău, am făcut inventarul mobilierului lui. Deodată mi se opriră ochii pe un medalion, cât o monedă de cinci franci, care strălucea, atârnând de zid, deasupra patului. În medalion era un portret care mi s-a părut a fi al domnişoarei d'Audemer. Mă înşelasem. Când vei vedea pe Denise, dacă mai ţii încă minte figura contesei Margarèthe, ai să înţelegi că puteam să mă înşel. Denise are figura leit a mătuşii sale şi portretul era al contesei Margarèthe. Împrejurul portretului era o şuviţă de păr blond care nu putea fi decât al contesei ori al surorii Hélène, pentru că ştii cât de mult semănau amândouă în tinereţe.

— Ca tot ce naşte din Bluthaupt, zise baronul cu nepăsare, chiar eu, care prin femeie mă trag dintr-o contesă de Bluthaupt, soţia străbunului meu Albert de Rodach, se zice că şi eu semăn puţin cu familia lor.

— Adevărat; murmură doctorul, chiar acum mi-a venit ideea.

Se opri însă, ca şi cum n-ar fi vrut să-şi termine cugetarea.

— Zău! Nu găsesc multă asemănare între domnul baron şi Bluthaupţii pe care i-am cunoscut, zise Reinhold. Dar ce e sigur este că micul Franz era leit contesa Margarèthe şi, prin urmare, semăna cu domnişoara d'Audemer. Nu pot pricepe cum, n-am băgat de seamă mai din vreme! Ca să venim iar la istoria noastră, în loc să aştept pe tânăr, am coborât scara în fugă. Mi se schimbaseră ideile. Nu mai vream acum să-l trimit în Anglia, nici în Olanda, ci mult mai departe...

— Numai din pricina medalionului l-ai recunoscut? întreabă domnul de Rodach.

— Moralmente, nu-mi trebuie mai mult, răspunse Reinhold, asta a fost de ajuns ca să mi se deschidă ochii, îmi adusei aminte de trăsăturile tânărului. Ce să-ţi mai spun, am fost aşa de sigur atunci că şi acum. Dar aveam un mijloc ca să-mi întăresc convingerea şi l-am şi întrebuinţat. Întâlnirea mă făcuse să regăsesc în târgul de la Templu, unde am interese destul de mari, pe femeia Batailleur căruia îi încredinţase copilul ungurul, prietenul nostru, cu vreo paisprezece ori cincisprezece ani mai înainte. M-am dus la ea chiar în seara aceea şi am întrebat-o. Ea îmi spuse că pe copilul care-i fusese adus odinioară îl chema Franz. Franz fără alt nume. Ceva mai mult, ea îşi aduce aminte de medalion, după unele semne, căruia îi scoase aurul dimprejur şi-l înlocuise cu aramă. A doua zi, am pus pe şeful lui de birou să-i caute pricină şi fu numaidecât gonit din slujbă. Poate c-o să ţi se pară că era o nesocotinţă a grăbi aşa de tare lucrurile, dar vezi că aici vin în toate zilele oameni din Germania. Întâmplarea putea să dea loc la vreo întâlnire supărătoare. Ş-apoi, chiar dacă nu mai era în slujbă la banca Geldberg, eu tot îl aveam în mână. Deşi îşi schimbase locuinţa, aveam oameni care îl spionau de aproape şi ştiau orice pas face. Eh! Bietul băiat ducea un trai care repede l-ar fi pierdut, şi eu n-aş fi simţit nevoia să mă amestec dacă un om foarte cumsecade, care-mi face treburile mele

la Templu, nu mi-ar fi adus nişte ştiri foarte îngrijorătoare. Este ceva nespus de ciudat, domnule baron, şi care merită să-ţi spun: în târgul de la Templu e un furnicar alcătuit numai din vechile slugi şi vasali de-ai lui Bluthaupt...

— Adevărat! ... zise Rodach.

— Sunt cel puţin două duzini toţi, zise iar cavalerul exagerând puţin ca să facă anecdota mai picantă, şi sunt toţi oameni credincioşi stăpânilor vechi care îi duceau de lesă ca pe nişte câini. Ei au o ură nebună pe actualii împrejurări, dacă bunăoară ar putea pune mâna pe coproprietari ai castelului. Negreşit că ei nu pot face lucru mare, dar în astfel de circumstanţe, dacă, de exemplu, ei ar putea pune mâna pe fiul lui Gunther, apoi reaua lor voinţă ar ajunge de temut. Acum acesta mi-ar părea destul de greu, dar atunci, tânărul era plin de viaţă... Agentul meu, care este ca şi el o slugă veche de la Bluthaupt, era însărcinat de mine să afle cam ce fel de planuri şi speranţe aveau el. Este un om foarte isteţ, care a rămas prietenul compatrioţilor săi şi care îmi vând foarte ieftin micile lor secrete.

— Cum îl cheamă? întreabă Rodach?

— Johann, răspunse cavalerul, locuieşte în Petite-Corderie, şi ţine el şi cu nevasta lui cârciuma Girafei unde se bea un vin minunat. Dacă în toată cireada asta de nemţi ai cumva să spionezi pe cineva, înţelege-te cu Johann şi ai să fii mulţumit.

— Mulţumesc, răspunse baronul, când voi avea nevoie mă voi folosi de el. Dar, nu-ţi pierde, te rog, şirul istoriei.

— Cam prin vremea aceea, zise Reinhold, Johann avea să-mi plătească nişte datorii ale clienţilor mei de la Templu. A venit la mine şi mi-a spus că printre nemţi umblau nişte zvonuri. Se pretindea că moştenitorii lui Bluthaupt erau în Paris şi ei plănuiau să-l caute şi să-l întreţină prin toate mijloacele posibile. Poftim! În faţa lui Johann n-am arătat nici o teamă. Destăinuirea asta mă puse mult pe gânduri, aşa, că, în sfârşit, m-am hotărât să termin odată cu omuleţul ăsta, a cărui existenţă ameninţa de douăzeci de ani banca Geldberg. Doctorul Mira, care tace, a ştiut şi el planul şi în împrejurarea asta mi-a dat nişte sfaturi minunate. Micul Franz n-avea alţi prieteni decât oameni de rând şi toată ziua şedea numai în cârciumă. M-am dus numaidecât să caut pe un oarecare Verdier, un stricat, şi i-am făgăduit o răsplată foarte bună dacă ar putea să-l provoace pe Franz, la o ceartă. Tocmai asta căuta şi Verdier. Era unul din aceia care toată ziua stau în sala de arme şi căruia îi plăcea la nebunie să omoare, din când în când, pe câte cineva. Cunoştea pe Franz pentru că îl întâlnise de mai multe ori prin cârciumi. S-a dus în cârciuma de care i-am vorbit eu şi a izbutit nu mai ştiu cum, să-l facă pe Franz să-i dea în cap cu un pahar de bere. Era mai mult decât trebuia. Se hotărî o întâlnire pe a doua zi, adică azi şi fiindcă s-au bătut de dimineaţă, pe când răsărea soarele, acum sunt tocmai zece ore de când cel din urmă Bluthaupt s-a dus să-şi întâlnească străbunii...

— Cel puţin astfel crezi… zise Rodach.

— Scumpe domnule, sunt singur.

— Nu poţi dumneata să doreşti asta mai mult decât mine… Dar, în sfârşit, nu ai nici o siguranţă şi şansele unui duel…

— Ah! Scrisoarea! Blestemata aia de scrisoare!… zise Reinhold înfuriat, dacă aş putea s-o găsesc, te-ai încredinţa numaidecât!…

Se ridică şi mai căută iar prin toate locurile pe unde căutase şi mai înainte. Deodată zări ceva alb sub pendulă.

Scoase o exclamaţie de triumf şi puse imediat mâna pe lucrul acela alb. Era scrisoarea, care aruncată cu nepăsare, lunecase sub pendulă.

Reinhold o ridică deasupra capului.

— Cinci sute de ludovici că moştenitorul este mort! zise el.

— Nu pariez niciodată, răspunse Rodach. Să vedem, te rog, ce spune înăuntru.

Reinhold lăsă scrisoarea până în dreptul ochilor şi se uită la ea zâmbind. Pe urmă rupse plicul foarte încet.

Rodach nu-l slăbea din ochi, având pe obraz o expresie de curiozitate lacomă.

Capitolul II - Amorurile lui José Mira

Domnul de Reinhold se juca cu pretinsa nerăbdare a baronului. Cu o încetineală calculată rupea plicul scrisorii de la Verdier şi zâmbea cu răutate. Se uita pe dedesubt la domnul de Rodach.

Baronul îşi juca aşa de bine rolul lui de curios, încât doctorul se temea să nu-l vadă pierzându-şi răbdarea şi se crezu dator să-i vină în ajutor!

— Haide, cavaler, copilăria dumitale nu îşi are locul acum. E vorba de un lucru serios, şi domnul baron te aşteaptă.

— Hei! Negreşit că aşteaptă! zise Reinhold râzând. Se vede foarte uşor chiar după obrazul lui… Dar dacă n-ar fi afurisita asta de întâlnire la care trebuie să mă duc imediat, nu mi-ar fi nicidecum milă de domnul baron şi l-aş face să mai aştepte ca să-l învăţ să nu se mai îndoiască de priceperea noastră. Dar să vedem!… Adevărul e că prea umblu încet.

Azvârli plicul şi deschise scrisoarea.

Abia citi primele rânduri şi zâmbetul îi pieri ca prin farmec.

Păli sub fardul de pe obraz. Sprâncenele i se încruntară şi fruntea i se încreţi.

— Ei, bine! Ei, bine!... zise doctorul, speriat de simptomele acestea rele. Nu cumva s-o fi descoperit ceva?

— Mi se pare că scrisoarea nu aduce ceea ce aşteptam noi, murmură domnul de Rodach foarte rece.

Reinhold blestemă şi ameninţă aerul cu pumnul.

— Ah! Tâlharul! zise el, mişelul!... Zace culcat pe paie cu o lovitură de sabie nu ştiu unde şi mă roagă să-i vin în ajutor. N-am să-i dau nimic!... Ah, tâlharul! Am să-l învăţ eu!

Vocea îi tremura în gât. Era roşu ca un rac şi avea spume la gură.

— Cum? zise baronul, spadasinul dumitale s-a lăsat să fie împuns de copil!...

Reinhold mototoli hârtia în mână cu mânie.

— Pot eu să ştiu?... răspunse el. Pungaşul îmi face un roman întreg. Ah! Mişelul!... Cine s-ar fi aşteptat la aşa ceva!...

— Dar bine, ce spune el? întrebă José Mira.

Reinhold în loc să răspundă, azvârli scrisoarea în foc, înfuriat. Hârtia nu nimerise în gura căminului, ci se lovi de marmură şi sări înapoi între picioarele baronului.

Rodach se aplecă şi o luă.

— Ţii ca hârtia asta să ardă? întrebă el ori îmi dai voie s-o citesc?

— Mai e vorbă? răspunse Reinhold dând din umeri, fă cum vrei, domnule baron!... Ah! Tâlharul! Tâlharul!...

Rodach desfăcu scrisoarea şi o citi tare:

"Scumpul meu domn..."

— Scumpul meu domn! zise Reinhold scrâşnind din dinţi, din partea unui astfel de mişel... Care n-a ştiut să lovească!... Îmi place, zău!

Baronul citi:

"Scumpul meu domn... Credeam că am o ştire bună să-ţi dau azi de dimineaţă, dar nu mă aşteptam la nenorocirea care mă costă mai scump decât pe dumneata."

— Mai scump decât pe mine! urlă Reinhold. Ai mai văzut un astfel de mojic?

"Toate măsurile noastre erau bine luate, după cum ştii", citi mai departe domnul de Rodach, "tânărul şi eu trebuia să ne întâlnim la orele şapte în pădurea Boulogne. Eu am fost primul acolo, după cum era şi datoria mea, dar în locul copilului aşteptat..."

— Iar glumeşte, scrâşni Reinhold.

"În locul copilului aşteptat", citi baronul, "am găsit o prăjină de om cu care mă certasem eu odată... Drept vorbind, nu puteam să refuz provocarea afurisitului aceluia care ştia multe despre mine încât poate să mă trimită acolo unde nu vreau să mă duc..."

— La ocnă, afurisit tâlhar! mormăi iar Reinhold.

"Cu toate acestea", citi iar baronul, "când mi-a poruncit să las pe tânărul nostru în pace, eu am refuzat scurt. Atunci el m-a făcut să pun fără voie mâna pe sabie şi mi-a băgat-o în piept..."

Baronul se opri aici şi dădu din cap ca un om care cugetă adânc.

— Încearcă să te linişteşti, domnule cavaler, zise el cu un ton cam aspru. Noi avem nevoie să gândim limpede... Lucrul acesta e serios, vezi dumneata şi ar dovedi întrucâtva că tânărul are protectori nevăzuţi...

— Într-adevăr! zise José Mira, care luă o înfăţişare mai fioroasă.

— Negreşit că e adevărat!... zise şi Reinhold. Dar cine ştie dacă nu cumva stricatul de Verdier nu ne minte...

— Ce interes ar avea să vă mintă? întrebă baronul.

Reinhold mai deschise gura ca să blesteme iar pe nenorocitul Verdier, dar, cu cât îi trecea necazul, cu atât îi venea raţiunea şi vedea întâmplarea sub o înfăţişare deosebită.

Observaţia domnului de Rodach îl împinsese spre o altă ordine de idei.

— E adevărat, zise el, în sfârşit, dacă Verdier nu minte, apoi întâmplarea aceasta are să ne aducă multe belele pe cap. Cine poate să fie acel misterios apărător?...

Baronul deschise mâinile cu acel gest din umeri care mărturiseşte neştiinţa.

— Să vedem sfârşitul scrisorii, zise el.

"După ce-mi făcu neamţul cadoul acesta, plecă aşa cum venise şi mă lăsă rănit în pădurea Boulogne.

Am fost adus în mantaua mea, dar n-am nici o lescaie, scumpe domnule Reinhold şi acum fac apel la generozitatea dumitale."

Cavalerul făcu din cap un semn negativ.

"Ştii bine ce mi-ai făgăduit", zicea mai la vale în scrisoarea lui Verdier, "ş-apoi pentru dumneata am fost rănit şi îmi eşti dator o sumă. Altă dată vom fi mai norocoşi. Aşteptând vizita dumitale, oii alt semn al răspunsului dumitale, scumpul meu domn, sunt al dumitale prea devotat...

I.B.Verdier"

Baronul rupse scrisoarea în bucăţele şi le azvârli în foc, având însă grijă să păstreze în palmă bucăţica pe care era scrisă adresa lui Verdier.

Pe urmă îşi încrucişa braţele pe piept şi se răsturna pe scaun.

Reinhold era foarte deziluzionat. Lovitura aceasta îl rănea pe neaşteptate. Nu era un om care să se pricepă prea mult şi lucra numai după îndemnurile altuia. În momentul de faţă n-avea nici o idee; spiritul său speriat vedea un fel de viitor iu lupte noi şi cu primejdii care se năşteau iar...

Copilul, pe care îl crezuseră aşa de slab, şi aşa de uşor de strivit, avea în spatele lui protectori necunoscuţi!

Şi trebuia ca oamenii aceştia să fie foarte puternici şi inteligenţi dacă au putut descoperi primejdia care ameninţa pe cel din urmă dintre Bluthaupţi.

Şi dacă erau puternici, putea cineva să spere că au să se mărginească multă vreme la defensivă?

Doctorul avea aceleaşi gânduri! Numai că el cugeta mai adânc şi chiar ajungea la o concluzie.

— Trebuie să ne strângem jocul, zise el, după câteva secunde de tăcere, şi, deocamdată trebuie să ne ferim mult să nu cumva să nemulţumim pe nenorocitul acela, care ar putea să ne aducă mari încurcături.

— Tocmai această opinie voiam să vă arăt şi eu, zise baronul de Rodach, şi, dacă îmi este permis să vorbesc ca un membru al casei, aş zice că noi trebuie să menajăm pe Verdier şi să-i împlinim cererea. Nu se ştie ce se poate întâmpla!

— Aş fi de părere, zise doctorul, ca domnul Reinhold să se ducă repede la Verdier, să ia de la el lămuriri.

— Să mă întorc la mişelul acela, eu? Poate să moară de zece ori în cocioaba lui fără să mă ostenesc să urc cinci etaje!... M-a înşelat ca un netrebnic şi nu vreau să mai aud de el!

— Dar... începu doctorul.

— Tot ce ai spune nu va fi de nici un folos!... Nu vreau!... Cine ştie dacă scrisoarea asta n-o fi vreo cursă şi nu voi cădea în ea ducându-mă în mansarda lui?

— Se poate foarte bine şi asta, zise domnul Rodach, dar eu am avut în viaţa mea aventuri mult mai grozave decât aceasta şi, dacă vreţi să mă însărcinaţi pe mine, eu mă voi duce la Verdier din partea dumneavoastră.

Reinhold se strâmbă, pe când, dimpotrivă, don José Mira mulţumi cu căldură.

— Acum, zise Rodach, nu mai ţin pe domnul cavaler, căruia îi cer iertare că l-am făcut să întârzie de la întâlnire... Nu aş voi însă să se părăsească sub impresia supărătoare pricinuită de scrisoarea aceea... Mai adineauri ofeream ajutorul meu băncii Geldberg. I-l ofer şi acum şi fără să făgăduiesc că voi reuşi, pot cel puţin să dau speranţe.

— Ai dumneata vreun mijloc?... întrebă iute Rainhold.

— Nici eu nu prea ştiu bine, răspunse Rodach, dar am învins piedici mai grele decât aceasta şi vă pot zice: Fiţi cu sufletul liniştit...

Reinhold tocmai asta cerea. Se ridică resemnat şi scutură cu amabilitate mâna lui Rodach.

— Eşti providenţa noastră, domnule baron! zise el tare.

Pe urmă, la ureche, îi şopti:

— Dar să nu uiţi te rog, că te aştept acasă la mine, peste vreo oră...

Rodach se înclină şi Reinhold ieşi.

Când se închise uşa, doctorul îşi apropie scaunul şi încercă să ia un aer amabil, dar nu-i prea reuşi.

Cu toate acestea, faţa lui luă o culoare mai puţin sinistră şi pe buze parcă avu un zâmbet.

După ce apropie scaunul la distanţa pe care el o crezuse convenabilă, scoase din buzunar o tabachere mare de aur, cu care începu să se joace.

Asta ţinu o secundă.

Pe urmă, puse tabachera pe marmura căminului, îşi frecă mâinile iute, clipind de două ori din ochi.

Baronul aştepta.

Doctorul tuşi, înghiţi o pastilă împotriva guturaiului şi-şi netezi cu degetul sprâncenele aspre.

Rodach aştepta, mai serios şi mai rece ca oricând.

— Da, da, zise, în sfârşit doctorul, care păru că ridică un munte. Da, vezi bine, domnule. Tocmai, asta e părerea mea.

— Adică? întrebă Rodach.

— Adică, domnule baron, că dumneata eşti în momentul de faţă salvatorul băncii Geldberg... Nu vreau să-ţi ascund că mi-a trecut prin cap o bănuială când te-am văzut intrând...

— Ce bănuială?

— O bănuială aproape fără importanţă pentru că, nu trebuie să-ţi ascund, chiar de ai fi fost acela de care mă temeam eu, tot m-aş fi sprijinit pe dumneata cu toată inima, atât de mult dispreţuiesc pe bieţii oameni pe care i-ai văzut! Asociaţii mei, zise doctorul cu un oftat adânc. Vai! Da, domnule baron!

Gheaţa se spărsese.

Mira, tăcutul, îşi simţea gâtul plin de vorbe. N-avea decât încurcătura alegerii.

— Dar o să vorbim iar de domnii aceştia, zise el. Vorbeam cu dumneata şi ziceam că în primul moment te luasem drept un vrăjmaş de-al nostru.

Dar toate bănuielile s-au dus, una după alta.

De când ai păşit pragul camerei, te examinez foarte atent şi ceea ce am văzut, ceea ce am ghicit, îmi dă încredere... Dacă banca de Geldberg mai poate fi salvată, apoi desigur că dumneata ai s-o salvezi.

Rodach salută în tăcere.

— Interesul dumitale te îndeamnă la aceasta, zise iar doctorul şi mă bucur într-adevăr când văd, în sfârşit, un om printre noi!

— Nu cumva vrei să-mi dai a înţelege că ai motive să te plângi de ceilalţi asociaţi? întrebă baronul.

— Am ceva mai mult, răspunse don José vorbind mai încet. Îi dispreţuiesc şi nici nu vreau să-i văd. Să nu te miri domnule Rodach dacă vorbesc astfel în faţa dumitale. Eu vreau ca banca să fie salvată şi mi se pare indispensabil ca dumneata să ştii cum să te porţi cu asociaţii lui Geldberg. Bătrânul Mosès, după cum ştii, trăieşte cu desăvârşire retras de lume. El are un cap bine organizat pentru comerţ, dar Dumnezeu ştie, cu ce se ocupă! Nu mai trebuie să ne aşteptăm la nimic din parte-i. Fiul lui, Abel, este un biet

băiat îngâmfat şi slab, mic de spirit, moale, prost şi răsfăţat de întâmplare, care i-a dat oarecare reputaţie printre nătărăii de la Bursă.

— Pari aspru, zise baronul.

— Sunt drept!… Domnul cavaler de Reinhold ar fi un om destul de bun dacă soarta l-ar fi lăsat în locul lui de aventurier de rând… Minte cu iscusinţă şi sfruntarea sa izbuteşte câteodată să înşele. Manierele lui suni o contrafacere a manierelor oamenilor din lumea mare şi am văzul foarte mulţi burghezi care îl priveau ca pe tipul domnului mare… Din nenorocire, s-a trezit în fruntea unei bănci foarte mari şi poziţia sa l-a zdrobit. Bietul Reinhold şi-a ieşit din fire. S-a crezut un economisi mare. El este într-un fel pricina, dintr-o mie şi una de specule absurde, pe care numai nişte creieri înguşti că ai lui puteau să le născocească.

— Încercările lui trebuie că au discreditat banca zise domnul de Rodach.

— O! Doamne! Nu tocmai, răspunse doctorul: Reinhold are în privinţa asta oarecare pricepere. El speculează numai mizeria, mizeria care nu ştie să se apere, care n-are nici măcar puterea să se plângă!… Ocupă-te să iei săracului jumătate din pâinea lui de toate zilele şi toţi au să-ţi spună că eşti filantrop… Afacerea din Templu, care, vorbind drept, este o camătă mârşavă, pentru că Reinhold, sub pretext că le plăteşte chiriile acelor nenorociţi, le ia o parte bună din câştigurile lor, i-a dat renume de milostiv… Ceea ce este primejdios, este mulţimea nebună a afacerilor lui şi dreptul pe care îl are să ia din casa noastră ori câţi bani ca să-şi facă mendrele lui. Reinhold este pentru bancă o povară zadarnică, o umflătură care poate aduce moartea dacă nu va fi tăiată la vreme…

— Şi în calitatea dumitale de doctor, ai avea poftă să încerci cura asta? întrebă Rodach.

— Domnule baron, am să-ţi fac propuneri foarte însemnate, răspunse Mira şi sper că n-o să-ţi pară rău că ai stat cu mine câteva minute… Dar, mai întâi, mi se pare că trebuie negreşit să-ţi vorbesc de cele trei fete ale domnului de Geldberg… Cea mai mică este încă un copil. Nu ştie ce se petrece în casă şi surorile ei n-au avut încă vreme să-i găsească o vină. Cea de-a doua, ar fi o femeie minunată poate, dacă n-ar avea o soră mai mare. Sora aceasta mai mare este măritată cu un agent de schimb care era bogat şi pe care l-a adus în sapă de lemn… Este frumoasă ca un înger şi rea ca un diavol… Dacă s-ar fi putut stabili un cont între ea şi bancă am putea avea în timpul de faţă între un milion cinci sute de mii de franci până la două milioane în casă.

— Nu cumva o avea o a patra cheie? întrebă baronul.

— Nu, dar se foloseşte de cheia unuia din noi, răspunse doctorul.

— Şi ce-ar putea face ea cu toţi banii aceştia?

— Joacă la cărţi! Dar mai de multe ori câştigă decât pierde, şi o cred foarte bogată! … Trebuie să aibă ea în Paris vreun agent care-i plasează sub un nume străin sumele

mari pe care le pune de-o parte în fiecare zi... Este o femeie ciudată. Un caracter straşnic, un spirit de elită, dar şi fără inimă... Sau cel puţin fără milă! zise doctorul apăsându-şi fruntea pe mână. Pentru că în ea este o iubire adâncă. Aceasta ar fi o virtute, dar a împins-o mai departe în viciu. Este o fiinţă curajoasă care a ghicit răul şi care a înţeles binele, o fire curajoasă şi hotărâtă, ştiind să îndrăznească orice şi să prefacă orice. Femeia tulburată de capriciu, aprinsă de pasiune, bărbat gol prin voinţa ei straşnică, demon prin viclenie, rece şi răbdarea de a înşela.

Obrazul doctorului pierduse masca aceea de pedantism îngheţat pe care o avea de obicei pe obraz. Împrejurul buzelor avea un zâmbet amar şi trist, ochii lui visau şi vorbele-i ieşeau fără voie din conştiinţa sa.

— Am cunoscut-o copil, zise doctorul încet şi cu vocea mai îmbunată. Cred că pe atunci avea un suflet frumos!... Am cunoscut-o apoi fată tânără şi am putut citi câteodată în fecioria gândului ei... Ştie cineva ce sunt femeile şi ce este Dumnezeu? Când mă gândesc la zilele acelea, mă îndoiesc, asta-i tot. Câteva luni ea a stat în cumpănă între aceste două căi deschise pe care bărbaţii le-au numit bunul şi răul... Dacă ar fi fost lăsată în voia ei, nu pot spune ce drum ar fi ales... Ce e sigur, e că a fost o voce ce i-a şoptit la ureche cuvinte de seducere... Un om i s-a aşezat în cale ca să-i spună că virtutea este numai o minciună şi că în cer nu e nimic... Un om cu vorba batjocoritoare, cu îndoiala sinceră şi adâncă, un om care şi-a făcut o fericire că să-i îngheţe tinerele ei avânturi şi să fasoneze sufletul fetei după chipul sufletului lui, al lui, care era tocit şi veştejit... Omul acesta o iubea cum nu se poate descrie şi o avu...

Doctorul se opri ca să respire cu putere. Pieptul părea că i se măreşte şi o lumină de foc i se aprindea în ochi.

— A fost un triumf plin de beţie, zise el cu un accent mişcat. Sara era frumoasă ca un mărgăritar din Orient... Într-al cincisprezecelea ei an... Niciodată n-a fost vreo fiică a Evei atât de frumoasă... Omul care fusese un minut stăpânul ei nu mai era de multă vreme tânăr. Ar fi putut să fie tatăl amantei lui, dar omul acesta, încă din zilele adolescenţei, îşi reprimă avânturile inimii şi se ocupă numai cu lucruri serioase care nu-i dădeau timp să se mai gândească şi la altceva. Omul acesta nu iubise niciodată. El nu ştia decât ticăloşiile pasiunii şi dorinţele sfâşietoare care chinuiesc pe pusnici. A fost paradisul deschis!...

Rodach asculta, cu mâinile încrucişate pe genunchi. Fizionomia şi atitudinea sa dovedeau cea mai mare nepăsare. Doctorul, dimpotrivă, era foarte mişcat.

Era un contrast ciudat. Portughezul, de obicei atât de liniştit şi rece, lăsă să vorbească singura pasiune a vieţii lui, care era ca un fel de lamentare. Rodach însă nu dă nici un semn de interes.

Şi doctorul vorbi mai departe, alunecat pe panta amintirilor lui. Nimeni nu-l încuraja, dar el spunea mereu tot ce avea pe suflet, întocmai ca un copil prea slab ca să păstreze un secret, el a cărui conştiinţă nu se deschisese niciodată privirilor unui prieten.

Pe un străin îl alesese ca duhovnic. Era mai mult un necunoscut, poate era un duşman.

— Aceasta ţinu două-trei luni, zise el iar. Poate cineva să trăiască singur şi mâhnit după câteva zile de fericire aşa de mare?... Domnule baron, ai ghicit cine era omul acela?

— Nu, răspunse Rodach distrat.

Mira îl privi o clipă.

— Eu eram! zise dânsul cu o voce sugrumată.

Baronul nu arătă că se miră câtuşi de puţin.

— Ascultă-mă, domnule! zise doctorul cu un fel de aprindere, eu eram!... Mă furişasem lângă fată fără sfială. Cheltuisem ani întregi ca să fasonez inima asta după cum îmi plăcea mie şi pentru munca asta lungă, am avut două luni de fericire!... Ghiceşti?... După aceste două luni am rămas îndrăgostit... mai îndrăgostit... Am ajuns nebun. M-a făcut rob! Şi au trecut cincisprezece ani de la aceste două luni!...

Buzele lui Mira tremurau şi obrazul lui din galben, acum era vânăt.

Capitolul III - Joi 8 februarie, la amiază

— Domnule, zise Rodach lui Mira, mie mi se pare că trebuie să vorbeşti mai mult sau mai puţin de starea de faţă a băncii de Geldberg. Nu pricep legătura şi te rog să mă faci să înţeleg.

Odată în viaţa lui, doctorul arătase tot ce avea în suflet. Acum şi-l închise supărat.

Mărturisise o crimă odioasă în episodul parfumat al unui amor. Se indignă văzând pe baron rămânând rece la confidenţa lui.

— După cum zici, domnule, răspunse el liniştindu-se deodată, tot ce-ţi spun eu priveşte banca de Geldberg... Nu aş fi îndrăznit să te ţin ca să asculţi o istorisire care m-ar fi privit numai pe mine... O singură vorbă te va face să înţelegi tot; Sarah îmi este datoare mai multe milioane.

— Şi negreşit că ai acte?

— N-am nimic.

Baronul aşteptă ca Miră să-l lămurească mai bine.

Figura acestuia exprima acum neîncredere şi parcă îi părea rău că vorbise prea multe, dar nu mai putea să-şi ia cuvintele înapoi.

— Domnule baron, zise el cam mâhnit, nu pot zice că am păstrat toată speranţa ce se născuse în mine pian venirea dumitale. Răceala cu care primeşti destăinuirile mele mă face să mă tem că m-am înşelat în privinţa intenţiilor dumitale... Cu toate acestea voi merge până la capăt... Sunt nebun, ţi-am spus şi nebunia mea rămâne fără leac pentru că am să iubesc în veci pe femeia aceasta care mă urăşte şi care doreşte ruina mea... Orice nebunie îşi are însă ceasurile ei de luciditate. Când sunt departe de ea şi mă gândesc, mă revolt. Doresc cu tărie să scap de jugul ei. Gândurile mele ambiţioase pe care le omoară tirania ei renasc mai vii şi mai tari. Vreau să-mi câştig averea pe care mi-a luat-o!... Banca de Geldberg pe care ea a ruinat-o de o parte, pe când Reinhold şi Abel o săpau pe de altă parte, vreau s-o reînalţ, s-o ridic iar pentru profitul meu, pentru profitul meu şi al dumitale, domnule baron de Rodach, dacă vei binevoi să părăseşti pe amândoi colegii mei ca să te aliezi numai cu mine.

Era făcut că baronul să nu se mire de nimic.

— Lucrul acesta nu mi se pare cu neputinţă, domnule doctor, răspunse Rodach cu tonul cel mai firesc, fii bun numai şi mă lămureşti cum trebuie.

Mira privea pe baron în faţă şi în ochii lui se vedea o scânteie de inteligenţă şi de voinţă.

Rodach aştepta, neclintit şi gata la orice.

— Banca de Geldberg este a noastră, zise iar doctorul, dacă vom lucra împreună... Numai din pricina aceasta ţi-am cerut întâlnirea.

— Domnule doctor, te ascult.

— Dumneata soseşti din Germania cu poliţe asupra noastră pentru o sumă foarte mare... Dumneata ne susţii, însă interesul dumitale este să ne menajezi şi chiar să ne aperi. Dar interesul dumitale ar putea fi altul şi, în cazul acesta. Dumnezeu ştie cât ar fi de bolnavă banca! Ascultă-mă, te rog, cu luare aminte! Abel nu are nimic altceva decât o jumătate de duzină de cai, pe care crede că sunt de rasă. Reinhold cu toată lipsa sa de prejudecăţi şi cu toată priceperea, n-are decât datorii. Doamna contesă Lampion este bogată, dar averea ei nu ne priveşte. Cât despre bătrânul Mosès nu prea ştiu ce să zic. Împrejurul lui este un mister pe care nu l-am ghicit... Trebuie să fie o pricină pentru care se ascunde, dar care o fi aceasta? M-am convins că nimeni din casă nu ştie mai multe decât mine în privinţa aceasta. Nici funcţionarii, nici fiul lui, nici fetele lui nu ştiu nimic.

Oricum, oricare i-ar fi secretul este vădit că nu putem aştepta nimic de la el… Şi casa este goală… Cred că mă înţelegi?…

— Puţin… Fii bun şi isprăveşte.

— O! Doamne! Nu-mi rămâne lucru mare să mai spun, decât că doamna de Laurens îmi datorează o sumă foarte mare şi că numai cu viclenie o pot lua înapoi.

— Pe urmă?…

— Îndată ce voi pune mâna pe bani, eu sunt bogat faţă de asociaţi mai săraci… Dumneata vii ameninţând, numai cu am în mână mijloacele să te satisfac… Este învederat că dacă ne unim amândoi banca este a noastră.

— Este adevărat, zise Rodach, dar chiar acum este în mâinile mele.

— Dă-mi voie! Eu pot să am bani peste câteva zile… Dacă banca îţi va achita datoria, dumneata pierzi în realitate singura armă care ne poate speria, pentru că, fie zis între noi, domnule baron, secretele pe care ai putu să le afli sunt grave, dar e multă vreme de când toate acestea au trecut, castelul de Bluthaupt este foarte departe de Paris şi ar trebui probe…

— Am probe, zise baronul, azi dimineaţă am pus undeva în Paris o cutie mică adusă din Germania în care sunt destule acte cu care vă pot face să vă suiţi toţi trei pe eşafod, domnilor asociaţi ai lui Geldberg.

Doctorul îşi trase mai mult instinctiv scaunul înapoi şi aţinti pe Rodach cu o privire speriată.

— N-am vorbit despre aceasta în faţa celorlalţi, zise el iar, pentru că mi s-a părut de prisos pentru nişte oameni care se recunoşteau singuri biruiţi mai dinainte. Dumitale domnule doctor, îşi spun aceasta, foarte rece. Bagă bine de seamă şi fără să te sperii. Ca probă, îţi spun că primesc bucuros alianţa dumitale.

Fruntea lui Mira se mai însenină puţin.

— Aş putea şti ce se află în cutia aceea? murmură el cu un pic de teamă.

— N-am ce să-ţi ascund… În ea se află scrisori de-ale dumitale domnule doctor, scrise de la castelului de Bluthaupt în 1823 şi 1824… Scrisorile acestea sunt scrise, trebuie s-o mărturisesc, cu o prudenţă nespusă, dar ele sunt explicate sau aşa ceva prin alte scrisori ale lui Van-Praët, ale ungurului, ale domnului de Reinhold şi chiar ale lui Mosès Geld, scrise în diferite epoci…

— Şi cum ai putut să ţi le procuri pe toate? murmură portughezul.

— Foarte uşor… Zachœus Nesmar era asociatul dumneavoastră al tuturor, dar nu şi prietenul… Trăia numai cu gândul că într-o zi se putea naşte un conflict între dumneavoastră şi încă din prima clipă a asociaţiei, el îşi pregătea arme pentru vremea bătăliei.

— De mai bine de douăzeci de ani! zise Mira.

— O, Doamne, da!... Capetele acestea nemţeşti au baza prudenţei. Dacă vreo dată ne vom lua la discuţie, îţi voi da amănunte mult mai satisfăcătoare asupra conţinutului cutiei, pentru că nu ţi-am făcut încă inventarul complet al ei. Azi însă suntem în pace şi putem vorbi iar de negocierile noastre fără să ne preocupăm de un caz de război care poate să nu vină niciodată.

Doctorul îşi închipuise deocamdată că are să izbutească foarte uşor, dar aproape că-şi pierduse speranţa. Acum, prindea iar speranţă. Armele acestea, oricât de grozave ar fi fost, Rodach nu voia să le întrebuinţeze. Deşi avea un interes ca să nu înceapă războiul.

Când doctorul se gândea, făcându-şi în mintea lui un fel de bilanţ al primejdiilor şi al şanselor sale, Rodach zise că şi cum ar fi vrut să-l liniştească:

— Să stabilim bine situaţia, te rog... Eu sunt tare, dar ce motiv aş avea eu să vă fac rău degeaba!... Interesul meu este ştiut: vreau să încasez pentru nepotul meu creanţele moştenirii Nesmer, şi în acelaşi timp dacă lucrul nu e cu putinţă, să procur pentru mine, foarte cuviincios, o avere mică...

Fruntea portughezului se însenină cu desăvârşire. Baronul descoperea, în sfârşit, o parte slabă.

Aveau să se înţeleagă.

— Rămâne învederat, zise Rodach, că n-am aşteptat momentul acesta ca să înţeleg adevărata stare a lucrurilor. Ca probă e că am şi scos douăzeci de mii de franci[21] din buzunar şi că m-am şi pus cu desăvârşire la dispoziţia băncii. Pentru mine, lucrul cel mai de căpetenie e ca banca să trăiască şi să aibă cu ce plăti. Acum dumneata îmi oferi ceva mai bun, o împărţeală între doi inşi în loc de o împărţeală între patru. Mai înainte de a primi, am vrut numai să te fac să simţi că aş putea pretinde partea leului...

— Şi că eşti generos, neluând decât jumătate, zise doctorul, tăindu-i vorba. Îţi acord aceasta, domnule de Rodach, cu atât mai bucuros cu cât aştept sprijinul dumitale ca să pot aduce şi eu partea mea la noua noastră societate.

— De astă dată nu pricep de fel, zise baronul.

— Nu ţi-am mărturisit că iubesc pe femeia aceea! murmură doctorul. Că o iubesc ca un nebun?... Nu ţi-am mărturisit că sunt robul ei şi că numai o vorbă a ei e de ajuns ca să mă facă să uit totul?... Dacă mă duc eu singur spre ea, sunt sigură mai dinainte că o să fiu învins şi nu sper decât în ajutorul dumitale.

— Ai ajutorul meu, răspunse Rodach hotărât. Dă-mi mijlocul să-ţi pledez cauza şi o voi pleda.

---

[21] În ediţia românească este lei, pe care i-am înlocuit cu franci, aşa cum este în ediţia franceză. (nota lui BlankCd)

Doctorul îşi apropie scaunul, atâta mulţumire avu el văzând că negustoria mergea pe roate.

Îşi mângâie încă o dată tabachera de aur şi reîncepu să se joace cu ea.

Peste câteva secunde, îşi puse coatele pe genunchi şi se plecă înainte. Începu să vorbească.

Rodach îl asculta cu luare aminte.

Vorbi zece minute. Apoi baronul se ridică să plece.

— Ne-am înţeles, domnule doctor, zise el. Deoarece, de când am sosit în Paris, n-am hotărât nici o întâlnire cu nimeni, ora şi ziua sunt totdeauna pentru mine.

— Trebuie gândit la scadenţe, răspunse Mira, pe zece ale lunii e ziua plăţilor. Dacă vrei să ne întâlnim pe opt.

— La amiază, dacă primeşti.

— Fie la amiază.

— Nu uita mai cu seamă!... Joia viitoare, 8 februarie, la amiază, vei fi la doamna de Laurens.

— Voi fi, domnule doctor.

— Domnule baron, contez pe dumneata, te rog să primeşti mulţumirile mele foarte sincere.

Mira întinse mâna lui Rodach. Baronul abia i-o atinse.

Se despărţiră şi în clipa când Rodach păşea pragul putu auzi vocea doctorului care-i zicea încă o dată:

— Joi, 8 februarie, la amiază...

* * *

Intră într-un fel de budoar, mobilat luxos, dar lipsit până la un oarecare punct de acel gust care dă preţ tuturor lucrurilor.

Erau mobile minunate, având forme ciudate şi titluri pretenţioase de a se sprijini pe cele patru picioare ale lor. Covorul era foarte scump, pierderile luau ochii şi draperiile care îmbrăcau pereţii diminuau aproape sub o mulţime de tablouri împodobite. Se vedeau acolo câteva tablouri de maeştri şi foarte culte prostii plătite cu sume nespus de mari.

Afară de tablouri, erau statuete, vase japoneze şi tot felul de lucruri chinezeşti.

Pe cămin, pe masă, pe etajere, numai nimicuri.

Era unul din acele locuri unde nu poate cineva să intre, fără să zică: Este un muzeu! Ce fire de artist! Este un adevărat sanctuar! E delicios! Încântător! Adorabil!... Şi altele.

Impozitul e fixat, trebuie să zici asta ori să nu treci pragul.

Divinitatea templului era aici însuşi tânărul Abel de Geldberg.

Abel sta de vorbă cu baronul Rodach.

Nu era un minut de când fusese introdus baronul. Abel isprăvise complimentele preliminare şi-i oferea havane dintr-un toc costisitor.

Baronul primi ţigara fără să se uite la toc.

— E! Domnule baron, zise Abel oferindu-i foc, am luat libertatea să te chem în mansarda mea şi sper că ai să fii aşa de bun să mă scuzi.

Baronul făcu un semn afirmativ din cap.

El era poate primul muritor care intrase în sanctuar fără să zică o prostie.

— Este foarte amabil din partea dumitale, domnule baron, zise el, jucându-se cu mobilă absiniană ca un cunoscător, că ai binevoit să-ţi aduci aminte de mica mea cerere.

— Am venit, domnule, răspunse Rodach, pentru că în poziţia în care ne găsim, am crezut că dumneata ai să-mi faci vreo propunere importantă.

Abel îşi improvizase mai dinainte o serie întreaga de fasoane cavalereşti, dar răceala domnului de Rodach se poate că-l schimbase şi scurtase orice încercare de familiaritate prematură.

— Domnule baron, răspunse el, nu te-ai înşelat nicidecum. Am într-adevăr, să-ţi fac o propunere şi doresc foarte mult să-ţi convină... De frică să nu te ţin prea mult, voi intra de-a dreptul, dacă vrei, în subiect.

Rodach aprobă cu un gest curtenitor.

— Iată, zise Abel. Este cam multă vreme de când mi se pare că am băgat de seamă că doctorul Mira şi domnul cavaler de Reinhold au nişte secrete la care nu vor să mă iniţieze şi pe mine... Azi, câteva cuvinte pronunţate de dumneata, mi-au schimbat îndoielile în certitudine. Nu-ţi cer, domnule baron, să-mi destăinuieşti nimic, dar este învederat pentru mine că în trecutul lui Reinhold şi al lui Mira era vreo afacere posomorâtă în care se găseşte, amestecat, într-un fel ori în altul, domnul de Geldberg tatăl.

— E adevărat... Este aşa ceva... răspunse Rodach.

Abel aşteptă o secundă, crezând că tovarăşul are să mai spună ceva.

Baronul fuma foarte liniştit şi scotea rotocoale frumoase de fum.

— Aşadar, e ceva sigur, zise iar Abel. Ei bine, domnule. Cu toate că nu ştiu nimic despre aceasta, îţi pot afirma că tata a fost înşelat de ei... Îi cunosc eu firea sa slabă şi bună şi cunosc şi caracterul domnilor asociaţi ai mei. Nu e nici o nevoie să-ţi mai spun vorbele lui: "Reinhold este un mişel pe care nimic nu-l opreşte, iar afurisitul de Mira, mutul care nu e mai bun decât Reinhold".

— Ca să-mi spui acestea, mi-ai dat întâlnire? întrebă Rodach scuturând cu degetul cel mic cenuşa de la ţigară.

— Nu, domnule, răspunse Abel, ţi-am cerut o întâlnire pentru că mi s-a părut că dumneata ai acelaşi interes pe care îl are şi bancă şi pentru că am vrut să pun în mâinile dumitale o afacere cu un rezultat bun pentru noi toţi. Vorbesc negustoreşte. E o problemă de viaţă şi de moarte!

Abel se opri o clipă, ca să-şi aducă aminte discursul, pe urmă zise iar:

— *Meinherr* Van-Praët din Amsterdam are asupra noastră o poliţă exigibilă de vreo jumătate de milion.

— Ah! făcu Rodach, numai atât?...

— Eu pot mai bine decât oricine să ştiu cifra, de vreme ce sunt însărcinat să tratez direct cu casa Van-Praët. Sunt acum mai multe luni de când corespondentul acesta, nemaiputând aştepta ne-a trimis ameninţări. Dacă nu s-a purtat încă aspru cu noi, pot s-o atribui fără deşert tăciune diplomaţiei pe care am desfăşurat-o în afacerea aceasta... Dar orice lucru are un sfârşit... Sunt foarte sigur că cel din urmă termen de cincisprezece zile pe care-l primise în urma străduinţelor mele nu are să mai fie prelungit cu nici un chip.

— Şi când expiră termenul acesta? întrebă baronul.

— Sâmbăta viitoare.

— Ai ceva încă vreme să scrii.

— Am scris prea mult!... O nouă scrisoare n-ar folosi la nimic... Ştiu că puterile casei Van-Praët sunt în mâinile unui agent din Paris şi că în caz de neplată, chiar sâmbătă vor începe urmăririle.

Baronul scoase ţigara din gură şi-l privi pe Abel foarte serios.

— Scumpul meu domn, zise el, îmi dai o ştire foarte supărătoare... Dar mi se pare că nu pot nimic...

— Poate, răspunse Abel. Mie îmi vine să cred însă că *meinherr* Van-Praët ar fi dispus să ne trateze mai puţin aspru dacă n-ar fi fost împins împotriva noastră în acelaşi timp de Yanos Georgyi şi de patricianul Nesmer chiar... În sfârşit, interesul lui, bineînţeles, n-ar fi să facă să cadă banca. M-aş duce chiar eu la el, dar trebuie să-ţi spun mai bine adevărul: mi-e frică să părăsesc Parisul şi să las banca în mâinile acestor doi oameni care deja au târât-o aşa de aproape de ruină.

— Înţeleg, zise Rodach foarte serios.

Era cea dintâi vorbă ce ar fi putut-o lua cineva drept o încurajare şi tânărul domn Geldberg se bucură.

— Pe când aşa, domnule baron, zise tânărul, nu ştiu de ce nu ţi-aş încredinţa tot ce am pe lume.

— Este multă onoare.

— Ba nu!… Sunt înzestrat, se zice, cu un spirit cum nu se poate mai pătrunzător. Te-am judecat, numaidecât şi chiar asprimea sincerităţii dumitale a făcut ca să te stimez… Şi pe urmă, eşti gentilom. Între gentilomi, ne înţelegem mult mai bine şi mult mai repede. Dacă mişeii aceia, pe care sunt obişnuit să-i numesc asociaţii mei, ar avea o picătură de sânge nobil în vine…

Rodach se abţinu să nu zâmbească.

— Mi se pare că domnul cavaler de Reinhold… începu el.

Abel ridica din umeri.

— Este un burghez, scumpul meu domn, burghez din părul perucii şi până în talpa lată a picioarelor!… N-ai idee cât sufăr eu!… Dar, ca să venim iar la ale noastre, este sigur că poziţia dumitale faţă de noi, te face foarte tare… Eu, pe de altă parte, port numele de care este legat tot creditul băncii. Dacă odată afacerea Van-Praët va fi cum se cade reglată, pentru mine criza e sfârşită şi cred că viitorul e al nostru. Îţi vorbesc cu o desăvârşită sinceritate, fii bun şi-mi răspunde şi dumneata la fel. Nu crezi că am putea să înlăturăm pe cei doi oameni, pe care îi dispreţuim deopotrivă, şi să formăm noi amândoi o asociaţie?

— Ba da, răspunse baronul.

Figura lui Abel se însenină.

— Vezi aşa! zise el, sunt încântat să te aud vorbind astfel scumpul meu domn… Fiinţele acelea două îmi sunt mai nesuferite decât pot spune… şi va fi, o nespusă onoare că să am asociat pe un om ca dumneata!

Rodach salută.

— Eu nu fac complimente, zise iar tânărul, şi ca să-ţi dau o probă de adâncă încredere ce am în dumneata, sunt gata să-ţi încredinţez afacerea cu Van-Praët, care este tot viitorul băncii… Ai consimţi să o iei?

— Foarte bucuros, răspunse Rodach. Interesele noastre sunt, se ştie aceleaşi şi cele câteva cunoştinţe pe care le am de la Zachœus Nesmer, vechiul meu patron, îmi vor da, sper, oarecare autoritate în faţa corespondentului olandez al dumneavoastră.

Abel zâmbi.

— M-am cam aşteptat eu la aşa ceva, zise el. Cu toate că nu ştiu toate secretele dumitale, eu am făcut oarecare mici observaţii şi lucrez potrivit cu ele.

— Zachœus îmi spunea de multe ori, răspunse Rodach foarte serios, că tânărul domn de Geldberg are un merit mai presus de vârsta lui…

Abel luă acel aer modest în care pătrundea naivitatea orgoliului.

— Compliment curat! murmură el. Dar să ne înţelegem asupra afacerii Van-Praët… Azi este luni şi trebuie două zile până să primim veşti din Amsterdam. Dacă nu te vei afla la Van-Praët joi, 8 februarie, de dimineaţă, contraordinul nu va sosi la timp.

— Nimic nu mă împiedică să mă aflu la Van-Praët joi de dimineaţă, răspunse Rodach.

— N-ai nici o afacere, în Paris?

— Nici una! Abia am sosit.

Abel îşi frecă mâinile.

— Bine de tot! zise el. Mă temeam de vreo piedică, dar acum am cuvântul dumitale. Chiar adineauri, în camera noastră de consiliu, am văzut cum tratezi afacerile şi m-aş prinde pe capul meu că o să ai un succes deplin!

— Şi eu sper, zise Rodach.

— După ce te vei întoarce ne vom ocupa de scumpii mei asociaţi. În lipsa dumitale, mă însărcinez să pregătesc mijloacele.

Rodach se ridică şi aruncă în foc mucul de ţigară dintre degete.

— Contez pe iscusinţa dumitale, scumpul meu domn, zise el, cât despre mine, mă voi strădui şi eu foarte mult.

— Adu-ţi aminte că trebuie să fii în Amsterdam joia viitoare, 8 februarie, la amiază, cel mai târziu!

— Voi pleca mâine cu trăsura de poştă şi-mi iau angajamentul să fiu joia viitoare la poarta drumului Van-Praët mai înainte de a fi bătut ora douăsprezece.

— Vrei să te conduc până la poştă? întrebă Abel.

— Dacă nu-ţi este prea greu? Primesc cu recunoştinţă.

— În felul ăsta, voi fi sigur că ai plecat!... îşi zise Abel în gând. Îţi voi aduce procura mea, toate dosarele afacerii, zise el pe urmă tare, şi pe drum îţi voi da cele de pe urmă desluşiri de care ai putea avea nevoie... Pe mâine dar, scumpe domn!

— Scumpe domnule, pe mâine!

Cei doi asociaţi noi îşi strânseră mâna cu multă prietenie şi domnul baron de Rodach plecă.

După ce ieşi baronul, fanarul de Geldberg îşi frecă mâinile cu un aer triumfător.

— De ce povară am scăpat!... zise el tare. Iată un om care se crede negreşit foarte diplomat cu aerul său grav şi cu răceala lui împrumutată!... Nu e mai puţin adevărat că a făcut tot ce am vrut.

Râse şi se uită în oglindă ca să vadă dacă semăna cu portretele descrise de Talleyrand.

* * *

Erau cam zece minute de când Rodach ieşise din sanctuarul tânărului Geldberg.

Acum se plimba la braţ cu cavalerul de Reinhold pe o terasă mică care comunica cu apartamentul acestuia.

Vorbeau.

— Ştiam foarte bine că avem să ne înţelegem de minune, zise cavalerul. Dumneata ai prea mult spirit ca să nu împărtăşeşti părerea mea în ce priveşte pe prostuţul de Albert şi pe nenorocitul doctor, care seamănă cu un trădător de melodramă. Nu rămâne îndoială că trebuie eliminaţi amândoi. Dumneata ai prea multă pricepere ca să nu simţi cât de folositor este demersul pe lângă ungurul Yanos... Dar nu e timp să recunoaştem toate acestea, căci ne obligă să facem ceva.

— Şi eu tot asta vreau. Să lucrez, răspunse Rodach.

— Ei aşa!... Vezi dumneata, pentru mine este învederat că domnul Yanos şi mein herr Van-Praët s-au înţeles ca să ne atace în acelaşi timp. Amândoi şi-au fixat pentru zece ale lunii termenul scadent... Ei bine, să parăm lovitura care mă priveşte şi să lăsăm pe nătărăul de Abel să se descurce cum o putea.

— Foarte bine.

— El n-are să poată face nimic, împotriva burtosului de olandez şi noi o să-l putem zdrobi mai uşor...

— E limpede ca ziua.

— Dar, vezi dumneata, nu trebuie să dormim! Abia avem timpul care ne trebuie şi ca să lucrezi bine, baroane, ar trebui să fii la Londra. Aşteaptă numai puţin!

Numără pe degete, pe urmă zise:

— Joia viitoare, 8 februarie, înainte de amiază.

— Foarte bine, zise Rodach.

— Să vedem, gândeşte-te bine... Nu te opreşte nimic?

— Abia am sosit din Germania şi n-am întâlnit încă pe nimeni.

— Atunci, poţi să-mi dai o siguranţă?

— Îmi pot lua angajamentul foarte serios, zise Rodach, să mă aflu la Londra joia viitoare, 8 februarie, înainte de amiază.

Capitolul IV - Cavalerul de Reinhold

José Mira şi Abel de Geldberg aveau motive temeinice ca să-şi atragă ajutorul baronului de Rodach. Mira se simţea slab împotriva unei iubiri de cincisprezece ani, cu atât mai puternic cu cât ţinuse mult şi ţinea încă în adâncul unei inimi goale, în care se stinsese orice alt sentiment. Abel vrea să rămână în Paris unde îl reţinea dansatoarea şi caii, pe urmă frica de a nu fi păcălit de cei doi asociaţi ai lui.

Pe de altă parte, doctorul şi Abel vedeau că banca era în mâinile domnului de Rodach.

Avansul considerabil pe care îl făcuse fără să fie obligat de cineva le da o idee despre poziţia sa financiară şi făceau în acelaşi timp, să se presupună la el o uşurinţă de caracter din care ar putea profita foarte bine.

De aici, ofertele de asociaţie. Şi ofertele acestea nu erau o comedie falsă.

Abel şi Mira doreau foarte sincer să îşi altoiască slăbiciunea lor, lovită, cu forţa acestui om, care părea bogat şi hotărât.

Dar nici Abel, nici Mira nu aveau motive atât de puternice cum avea domnul cavaler de Reinhold.

E adevărat că acesta era în aceeaşi situaţie ca ei, dar el avea să aranjeze o afacere grea.

Înfrângerea pe care o suferise, în duelul lui Verdier împotriva tânărului Franz, îi scădea cu mult încrederea în sine şi îi arăta că mai există încurcături de care crezuse el că o să scape.

Spiritul îi era bolnav şi vedea atâtea piedici iscându-se de-a lungul drumului, încât se descuraja. Îi trebuia, negreşit un ajutor.

Când văzuse că nu izbutise, numai singură idee de a înfrunta pe ungurul Yanos îl ameţea şi călătoria la Londra îl speria încât, mai înainte de a o întreprinde, ar fi privit, cu braţele încrucişate ruina băncii de Geldberg.

Ungurul era un om grozav. Douăzeci de ani trecuţi nu-i schimbase firea lui bătăioasă. Făcuse avere, dar tot se supără că un sălbatic, şi nu ştia să sfârşească o discuţie altfel decât cu sabia.

Chiar această îi făcuse un renume în cetatea Londrei. Era ca un leu din pricina pistoalelor lui. În oraşul englezesc, unde tot felul de excentricităţi sunt apreciate, era foarte mult admirat negustorul acesta care avusese cincizeci de dueluri şi niciodată proces.

Bietul cavaler de Reinhold ar fi vrut mai bine să vadă cincizeci de procese decât un singur duel.

Aşa că nu mai putea sta în loc de bucurie că baronul de Rodach primea aşa ele uşor propunerile sale.

Era o izbândă! Baronul avea să înfrunte bătaia în locul lui şi să-i scoată castanele din foc. Ce om cumsecade era domnul de Rodach!

Cum venise el tocmai la vreme cu aerul lui de ameninţare care se sfârşiseră apoi cu tot felul de amabilităţi! El plătea datoriile băncii, făgăduia bani pentru serbarea din Germania, voia să repare într-o zi prostia făcută de ticălosul Verdier, în sfârşit, primea o misiune grea care putea izbuti, dar care avea şi multe piedici.

Şi toate acestea pentru a încasa nişte creanţe, pe care, zău, am putea să nu le plătim când ne vom îmbogăţi!

Ce om! Ce mieunat om! Şi ce bine făcuse patricianul Zachœus Nesmer că murise...

Cam ameninţa domnul acesta de Rodach care avea în mâini arme pe care nu le putea nimeni dispreţul, dar erau arme curtenitoare. El nu voia să le întrebuinţeze pe cele două şi, în loc să lovească, dimpotrivă ajuta! Şi să nu zici că nu avea o inimă miloasă baronul!

Reinhold râdea de el în gândul lui.

— Este învederat, domnule baron, zise cavalerul, că ai înţeles mult mai bine partea tare şi partea slabă a poziţiei dumitale faţă de noi... Alţii ar fi încercat nebuneşte măsuri straşnice, dar raţiunea dumitale înaltă ţi-a arătat care ar fi primejdia lor... Cu mersul pe care îl urmezi, eşti foarte sigur nu numai să fii plătit integral, dar încă să te faci unul din şefii băncii de Geldberg, care, am speranţa, nu va cunoaşte în curând decât doi şefi, pe dumneata şi pe mine, domnule baron.

— Primesc profeţia, răspunde Rodach.

— Minunat, gândea Reinhold, păstrează tu, prietene cât pofteşti aerul semeţ şi rece! ... Zău, tu, cum ai dreptul să fii mândru şi pentru treaba pe care o faci meriţi să te stimez?!

— La Londra ajungi în treizeci şi şase de ore, zise Reinhold tare, dar nimeni nu poate fi sigur de vremea de pe mare, şi ca să ajungi la vreme ai face bine să pleci chiar de mâine dimineaţă.

— N-am ce să fac în Paris, răspunse baronul. Am numai câteva comisioane de mică importanţă, pe care le voi putea sfârşi chiar azi înainte de aprinsul lumânărilor. Voi pleca când vei voi.

Reinhold îi strânse braţul foarte prieteneşte.

— Adevărul e, baroane, că trebuie să fii admirat. Totdeauna gata!... Niciodată piedici!... Ce minunat o să meargă toate, când vom conduce amândoi afacerile băncii... Eu unul mă simt dispus să fiu nu numai asociatul, chiar prietenul dumitale, în toată puterea cuvântului!...

Reinhold pronunţă vorbele acestea cu foarte mare căldură.

Muşchii obrazului baronului, care până atunci fusese impasibil, tresăriră puţin. Pleoapa i se lăsă în jos, dar nu destul de repede ca să nu se vadă scânteind ochii şi o cută adâncă apăru sub mustaţă.

Asta ţinu o clipă. Cavalerul de Reinhold nici n-avu vreme să bage de seamă.

Fu atent numai la accentul din vocea baronului care răspundea:

— Între asociaţi, domnule de Reinhold, este întotdeauna foarte bine să fie prietenie şi nimic nu mă împiedică să nu-ţi fiu prieten.

Cavalerul ridică ochii cu sfială, atât de mult contrasta tonul domnului de Rodach cu vorbele lui. El se aştepta să întâlnească un obraz duşman şi priviri ameninţătoare.

Dar faţa baronului îşi reluase într-o clipă nemişcarea ei rece.

— Mai înainte de a ne despărţi, urmă el, te-aş ruga să-mi dai desluşirile care îmi trebuie pentru călătoria mea la Londra şi hârtiile necesare sarcinii mele.

Reinhold se întoarse în apartamentul lui şi se duse la birou. Însă, când luă cheia ca să deschidă, îi veni o idee:

— Vezi că lucrul acesta are să dureze multă vreme! zise el. Socotelile sunt cam încurcate... Mi se pare că ţi-am vorbit ceva de o afacere capitală... Faţă de fată şi mai cu seamă de mamă sunt în toată puterea stăruinţelor bucolice care se întâmplă înainte de logodnă. Şi acum tocmai se apropie timpul ca să merg, ca în fiecare zi, la doamna vicontesă d'Audemer. Ai primi să-mi acorzi un minut diseară?

— Nu pot, răspunse Rodach. Călătoria aceasta la care nu m-am aşteptat, are să mă facă să fiu foarte ocupat toată noaptea.

— Bine!... Dacă vrei să-mi laşi adresa voi veni la dumneata oricât de târziu ai voi.

Baronul nu răspunse numaidecât.

— Scumpul meu domn, zise el, în sfârşit, sunt un om cu manii. Îmi place să fiu foarte liber pe drum şi niciodată nu-mi dau adresa.

Cavalerul zâmbi şi-l ameninţă cu degetul.

— Vreo istorie amoroasă! Pariez! zise el. Ştim noi că în Germania sunt femei frumoase şi domnul baron negreşit că...

— Ai voie să crezi ce-ţi place, domnule cavaler, răspunse baronul.

— Mă iartă dacă am mers prea departe! Dar trebuie să ai documentele înainte de a porni.

Se gândi vreo câteva minute.

— Iată ceva care ar înlătura piedica, zise el, dar iar mi-e frică să nu-ţi stric cumva obiceiul.

— Ce e? zise Rodach.

— De aici până în Boulogne diligenţa merge mai repede decât poşta.

— Cum voi ieşi de aici mă duc să-mi opresc loc...

— Dacă nu te supără, voi avea onoarea să te conduc până la mesagerii şi, vom vorbi pe drum.

Reinhold, vorbind astfel se gândea tot ca şi Abel de Geldberg.

"În felul ăsta voi fi foarte sigur de omul meu şi orice pas fals va fi cu neputinţă".

— Primesc bucuros, răspunse Rodach. Mâine voi veni devreme la dumneata şi vom pleca împreună. Acum, te las să-ţi vezi de afaceri, domnule cavaler, şi-ţi doresc noroc bun.

Se îndreptă spre uşă. Reinhold îl însoţi vorbind încă şi vru să-l ducă până în curte.

Coborâră împreună scara principală şi străbătură birourile, unde funcţionarii erau gala de plecare.

În anticameră nu mai era decât o singură persoană care sta pe banca de marochin verde.

Klaus se plimba încă în lung şi în lat.

Persoana care aştepta încă la ceasul acela târziu, Sta într-un colţ în spatele camerei. Era biata mamă Regnault, care şedea colo de mai bine de trei ore, nemişcată, tăcută. Când Rodach şi cavalerul treceau pragul uşii, Klaus îi spusese doamnei Regnault, pentru a douăzecea oră, poate, că nu se putea să vadă pe domnul Reinhold.

Bătrâna nu răspundea şi stă acolo zdrobită.

Klaus începuse să creadă că ea voia să doarmă acolo în anticameră.

Biata femeie văzuse de foarte multe ori, în lunga ei aşteptare, deschizându-se uşa birourilor şi arătându-se în prag figuri străine. La fiecare deschidere, ea îşi zicea:

— Dacă cel care va ieşi nu va fi el, voi pleca.

Persoana care ieşea, trecea fără să se uite la ea. Nu era cavalerul de Reinhold şi cu toate acestea bătrâna tot nu pleca.

I se părea că va părăsi casa aceea, va pierde cea de pe urmă speranţă.

Afară o aştepta ruşinea de care nu putea scăpa şi apoi, era gândul agoniei între zidurile unei închisori.

De astă dată iar, când se deschise uşa, ea ridică iute ochii obosiţi de plâns şi i se păru că visează. Cât sânge îi mai rămăsese i se sui în obraz. Se ridică drept în picioare şi dădu un ţipăt de bucurie.

Reinhold şi domnul de Rodach întoarseră deodată ochii spre partea de unde venea ţipătul. Văzură pe bătrână întinzând braţele care tremurau şi care părea că e nebună.

Cavalerul se învineţi. Se opri în loc ca şi cum era să calce pe un şarpe.

Rodach recunoscuse pe femeia bătrână, adică îşi adusese aminte că o văzuse aşteptând. Nimic altceva. Dar, cum întoarse ochii spre cavaler, îl văzu cât era de tulburat.

Ce putea pricinui tulburarea aceasta aşa de fără de veste, dacă nu bătrâna? Rodach se uită din nou la ea, cu mai multă luare aminte.

O văzu cum luase o figură rugătoare. Îi văzu emoţia adâncă care era pe faţa ofilită. Obrazul ăsta îi deşteptă amintirile.

El nu putea încă să-i dea un nume. Se gândea numai, îşi aducea aminte. Era sigur că mai văzuse undeva pe bătrâna aceasta...

Ea se uita cu ochii umezi la cavaler.

Reinhold nu se mişca din loc. Sta cu ochii pironiţi în pământul sufletului său, dar încă nu înţelegea.

Klaus se oprise în celălalt capăt al anticamerei. Se forţa în zadar să-şi păstreze acel aer impasibil şi grav pe care îl luă de obicei când îmbrăca haina neagră. Se uita de departe la scena asta cu ochii mari zăpăciţi şi se întreba ce legătură putea să fie între domnul cavaler de Reinhold, atât de mândru, atât de bogat, atât de obraznic şi nenorocită aceea bătrână, care mai adineauri abia cuteza să-i zică o vorbă.

Doamna Regnault nu era pentru el decât o cerşetoare, cu aerul ei umil şi eu hainele roase până la urzeală. Cum să priceapă el efectul ciudat pe care îl producea ea asupra unuia din asociaţii puternicei bănci Geldberg?

Pentru că nu se mai putea înşela. Cum nu mai era acolo decât bătrâna şi el, Klaus, doar el îl speria pe domnul cavaler de Reinhoîd.

Klaus sta drept, ţeapăn, cu mâinile atârnându-i şi ochii afară din cap.

Buzele cavalerului tremurau, faţa ba i se albea, ba i se roşea.

Bătrâna se rezemă cu o mână de zid şi cu cealaltă îşi ţinea pieptul. Era prea slabă pentru emoţiile care îi umpleau inima. Greutatea corpului făcea să i se îndoaie genunchii şi de-a lungul obrajilor ei picau lacrimi.

Buzele i se întredeschiseră în sfârşii Murmură un nume cu o voce plângăreaţă şi zdrobită.

Domnul baron de Rodach auzi numele ăsta care îi lumină deodată mintea.

Cavalerul vru să se prefacă că nu l-a auzit, dar zăpăceala lui crescu şi câteva picături de sudoare lunecară pe sub părul fals.

Bătrâna se mai ţinu o clipă, pe urmă din piept îi ieşi un suspin sfâşietor. Şovăi şi căzu pe banchetă.

Rodach se repezi s-o ajute. O ţinu în braţe un nunul întreg.

Reinhold nu se mişca.

Când bătrâna prinse puţină putere, Rodach se plecă la urechea ei.

— Dumneata eşti doamna Regnault? o întrebă încet.

Ea făcu un semn afirmativ.

— Sărmană mamă!... murmură baronul cu milă.

— Domnule cavaler, zise el tare plecând, nu voi permite ca dumneata să mă însoţeşti mai departe... Este o doamnă sărmană ce ar voi să-ţi vorbească în particular... Te las cu ea.

Pleoapa lui Reinhold se ridică să arunce o privire pătrunzătoare baronului.

El părea că dă un astfel de înţeles cuvintelor domnului de Rodach; dar obrazul acestuia era că întotdeauna serios şi calm.

— Cunosc pe această bună doamnă, zise el. Este o negustoreasă din Templu, pe care o cheamă doamna Regnault. Este nenorocită mai mult decât ţi-aş putea spune, şi dacă recomandarea mea are vreo putere la dumneata, te rog cu multă stăruinţă, domnule cavaler, să nu o goneşti mai înainte de a o asculta.

— Negreşit, domnule baron... bolborosi Reinhold care nu mai ştia ce spune.

Baronul ajunse la uşă. Făcu un semn din cap lui Klaus şi ieşi.

Îndată ce ajunse în culoarul care forma un fel de anticameră, stătu un minut pe gânduri, trăgând cu urechea la cele ce se petreceau în spatele lui.

În camera din care ieşise era tăcere. Mai aşteptă un minut, pe urmă puse mâna pe clanţa unei uşi care era alături.

Uşa nu da în vestibul. Baronul, distrat, nu băgă de seamă că în loc să iasă din casă, dimpotrivă, intră într-o cameră necunoscută.

Îşi închipui că trebuia să treacă prin camera aceasta ca să ajungă în vestibul, de aceea o străbătu, fără să se uite împrejur.

Dădu peste o a doua uşă, o deschise şi pe aceasta şi se văzu într-un coridor scurt care după părerea lui trebuia să dea în curte.

Coridorul acesta, care avea un covor foarte gros, îl duse drept la o uşă cu geamuri, care pe dinăuntru avea perdele de mătase.

În spatele uşii se auziră două voci de femei.

Şi printre vorbele schimbate între cele două femei, i se păru că aude de mai multe ori numele său.

Capitolul V - Sărmana mamă!

Cavalerul de Reinhold rămase nemişcat şi tâmpit după plecarea lui Rodach. Vorbele din urmă ale baronului îl zăpăciră şi mai mult. Rodach zisese: cunosc pe femeia aceasta.

Adevărat era? Tot ce se putea! Rodach zisese: cunosc pe femeia aceasta.

Adevărat era? Tot ce se putea! Rodach ăsta era un om foarte ciudat. Trebuia să se teamă de el.

Numai câteva ceasuri trecuseră de când intrase el în casa Geldberg. Îl văzuseră ieşind ca din pământ şi deja exercita asupra celor trei asociaţi o autoritate aproape absolută.

El ştia totul. Evenimentele de ieri că şi lucrurile întâmplate cu ani în urmă. El dezgropase secrete de acum douăzeci de ani!

Dar, între toate lacunele de care ar fi vrut domnul cavaler de Reinhold să le lase în istoria vieţii sale, era una care îi stă povară pe inimă. Ar fi dat mulţi bani şi chiar câteva din secretele celelalte ale sale, numai ca să ascundă misterul care privea pe sărmana femeie, care sta acolo, zdrobită de durere, căzută într-un colţ al anticamerei.

Spovedania lui ar fi fost lungă şi încărcată. În istorisirea faptelor lui, din zilele tinereţii, era atâta ruşine că şi o frunte de aramă ar fi roşit. Dar nimic n-ar fi fost mai amarnic pentru el decât să-şi mărturisească originea.

Ceea ce-l preocupa acum nu era gândul unei greşeli, ori a unei crime. Nu avea nici remuşcare, nici ruşine. În sufletul lui surd, ceea ce se revoltă, era un orgoliu copilăresc şi el suferea numai din pricina vanităţii lui atinse.

Dar suferea crunt şi pentru întâia dată, de mulţi ani, simţi că-i bate inima în piept.

Baronul, omul acela care părea înzestrat cu o a doua vedere, ghicise cumva supremul mister al conştiinţei sale?...

Cavalerul sta încurcat, nehotărât, neavând curajul să-şi înfrunte situaţia şi necutezând să fugă.

Klaus cam pricepea pericolul poziţiei lui de martor în împrejurarea, aceasta supărătoare pentru stăpânul lui. Întorcea capul speriat. Ar fi dat leafa pe o lună numai ca să se vadă dus deodată în capătul celălalt al Parisului.

Bătrâna negustoreasă din Templu nu vedea nimic din toate acestea. Ea aţintise pe cavaler o privire în care se citea în acelaşi timp o iubire fără margini şi o durere sfâşietoare.

Băgase de seamă lipsa baronului şi îşi zise:

— Acum că a rămas singur poate o să vină la mine.

Şi în adâncul inimii ei sfâşiate, prinsese puţină speranţă, o speranţă foarte slabă. Călătorii au descris ce plăcere simţeau când le pica o picătură de apă în gâtlejurile lor uscate de sete în pustiuri.

Pentru cei care au suferit multă vreme, speranţa lucrează foarte încet. Nenorocitul, obişnuit cu noaptea temniţei lui, ia slabă lumină a crepusculului drept strălucitul soare.

Ea aşteptă multă vreme. În timpul minutelor acestora de tăcere. În sufletul său se deşteptase mii de amintiri.

Se vedea tânără şi voinică, ducând de mână un băiat blond care zâmbea. Copilul era vioi şi părea atras spre rău, dar care mamă credea în semnele acestea?...

Vedea apoi un copil crescând şi dominând pe camarazii săi în partidele zgomotoase Care se joacă pe piaţa Rotondă. Îl vedea plecând într-o zi la colegiu şi ce mândră era? El era primul Regnault care punea piciorul în colegiu!

Ce nu se zicea în cocioabele vecine cu ale ei? Micul Jacob ştia prea multe şi nici nu era nevoie să i se spună mai multe. Dar gelozia face pe om să vorbească.

O, Doamne! Cum râdea ea în vremurile acelea de relele preziceri ale invidiei! Copilul o să se îndepărteze, zicea ea. Cel care e foarte cuminte la doisprezece ani ajunge prost la douăzeci şi dobitoc la treizeci. Copilăriei trebuie să-i ierţi.

Copilăria a trecut. Jacques se făcea băiat frumos. Îşi încreţea părul şi îşi strângea talia pe cât putea. Era leul Templului. În colegiu nu învăţase mare lucru, dar, făcuse cunoştinţă cu câţiva camarazi mai bogaţi de cât el şi tata Regnault cam băga de seamă din când în când că îi lipsea bani din tejghea.

Zilele rele se apropiau. Biata mamă vedea pe tânărul nesupus întorcându-se în casa părintească după orgii şi răspunzând cu obrăznicie imputărilor bătrânului Regnault, care îl iubea aşa de mult!

I se părea că aude încă bârfele triumfătoare ale vecinelor sale care îi ziceau:

"Nu te poţi plânge că n-ai fost înştiinţată, mamă Regnault! Bine îţi spuneam noi că o să ai mâhniri cu stricatul ăla!..."

Ce vii erau amintirile astea!

Pe urmă venea prima rană făcută de copilul stricat inimii ei de mamă: fuga lui Jacob cu toţi banii casei. Boala şi moartea lui Regnault, tata, şi de atunci până azi, nenorocirea şi numai nenorocirea!...

Şi copilul acesta care o rănise atât de crud, copilul acesta, care fusese pentru ea şi pentru familia sa un blestem, îl vedea acum după mai mult de douăzeci de ani.

Douăzeci de ani de mizerie! Douăzeci de ani de suferinţă pricinuiţi de el!

Şi biata ei inimă de mamă se azvârlea spre el cu foc. Îl iubea atât de mult, îi iubea mai mult decât în ziua de odinioară când era fericită.

Copilul ajunsese bărbat şi aproape bătrân. Nici un alt ochi decât al mamei lui nu l-ar îi putut recunoaşte. Dar mamele doar în prezent văd trecutul.

Sub talia groasă şi zbârcită bătrâna zărea pe adolescentul zvelt ai cărui paşi îi primea ea de atâtea ori zâmbind. În spatele ridurilor obrazului, ea regăsea obrajii de optsprezece ani, rumeni şi durdulii.

Era fiul ei preferat, era iubirea ei.

Astfel gândea ea. Sufletul său se deştepta reîntinerit, lunga mizerie i se părea un vis dureros şi mincinos.

Peste câteva minute realitatea pieri pentru ea. O iluzie scumpă o cufundă într-un fel de extaz.

Mâinile i se împreună, ochii se înnecară şi fără să ştie, îngâna dulce:

— Jacob!... Jacob, sărmanul meu copil!...

Erau primele cuvinte pe care putuse să le zică. Cavalerul tresări ca şi cum i-ar fi trecut un curent electric prin vine.

Privirea îi rătăci, sfioasă, împrejurul anticamerei şi se lipi de Klaus, care se prefăcea că nu aude, că nu vede nimic.

— Pleacă de aici! zise el cu o voce năbuşită.

Vorbea aşa de încet, încât Klaus nu înţelese nimic.

Obrazu-i din vânăt, se roşi...

— Nu mai auzit? zise el ameninţând cu pumnul. Ieşi de aici! Ieşi!

Klaus se sperie şi fugi.

Cavalerul, ca şi cum n-ar fi aşteptat decât aceasta, se îndreptă cu un pas greu spre birouri: nu putu însă să ajungă până acolo şi fu silit să se vadă căzând pe bancă.

Sprâncenele i se încruntaseră, buzele i se încreţiseră de mânie. Ca şi cum pleoapele ce îi atârnau nu erau o perdea suficientă ca să îl facă să nu vadă, puse mâna pe ochi.

Mama Regnault era prea bătrână. Vârsta şi mizeria îi slăbiseră minţile. Emoţia prea mare o cufunda într-un fel de delir liniştit şi dulce.

Ea avu privirea aceea a mamelor care surprind la un copil iubit primul moment de suferinţă. Zâmbi puţin.

— Bietul Jacob!... murmură ea iar.

Şi iluzia redeşteptându-i amintiri de douăzeci de ani, ea nu mai văzu pe cavalerul de Reinhold, ci pe copilul de la Templu, care îşi ascundea obrazul în mâini şi care trebuia mângâiat.

Se ridică binişor. Picioarele zdrobite tremurau, dar ea nu ţinea seama.

Se târî, ţinându-se de zid, de-a lungul băncii şi ajunse la cavalerul care se gândea să găsească un mijloc să scape de situaţia aceasta care îl zdrobea. Dar nu găsea nimic.

Preocuparea lui îl opri să vadă pasul încet al bătrânei, care se aşezase pe banchetă, aproape de el.

Îl privea cu lăcomie şi se apropia de el cu o mişcare uşoară, ca şi cum o atrăgea înainte o mână nevăzută.

Când ajunse lângă el, ridică mâinile şi le deschise să-l atingă, dar nu cuteză încă.

Stătu astfel câteva secunde, cu degetele întinse aproape de umărul lui Reinhold, care era nemişcat, mult, fără să respire.

În vremea aceasta pieptul i se umflă.

Ochii i se umplură de lacrimi.

— Jacob, zise ea. Jacob al meu, suferi!

Jacob se dădu înapoi speriat.

În ochii lui se putea citi şi groaza şi nebunia.

— Multă vreme este de când nu te-am văzut aşa de aproape! zise mama Regnault; dar te-ai fi putut schimba şi mai mult şi tot te-aş fi putut recunoaşte… Jacob! Copilul meu iubit! Dacă ai putea şti cât te iubesc!

Reinhold se uită la ea, uimit şi zăpăcit, dar nu răspundea.

Bătrâna îşi şterse fruntea cu mâna.

— Nu mai ştiu de ce am venit, murmură ea, vorbind singură. O, Jacob! Ce bun este Dumnezeu, pentru că mi-a dat voie să te mai văd!… Să fiu aici lângă tine!… Să-ţi vorbesc, copile, ca în vremea când îmi ziceai mamă!

Se uita mereu la domnul de Reinhold, dar ar fi zis cineva că nu-l vedea astfel cum era în faţa ei. Era un fel de văl mincinos între ea şi realitate. Biata femeie nu putea băga de seamă spaima cavalerului, care îl făcea vânăt. Frigurile emoţiei transformau toate acestea pentru ea. Ea nu vedea prezentul trist, adevărul crud, ci vechile speranţe care luau o formă.

— Jacob, zise ea, am venit de multe ori până la uşa; casei tale… Mă uitam în curte unde erau trăsuri bogate, cu cai mândri… Toate acestea ale tale sunt, fiule?… Mă uitam la ferestrele unde sunt atâtea perdele brodate, catifelate şi mătăsuri… În casa noastră, Jacob, în odaia în care te-ai născut tu, n-a fost niciodată nici mătase, nici catifea. Dar, ţi-aduci aminte că într-o vreme geamurile noastre se ascundeau după nişte pânză foarte albă. Pânza s-a ros, biet copil şi strecurătoarea ce am pus în locul are acum prea multe găuri ca să ascundă golul locuinţei noastre… Totdeauna îmi ziceam: Dacă Jacob ar şti astea, ar veni în casa tatălui său ca să plângă împreuna cu noi şi să ne ajute… Dar nu cutezam să intru. Îmi era frică să nu-ţi fac ruşine… Când mă uitam la hainele frumoase ale slugilor tale, îmi pierdeam curajul şi mă găseam prea săracă pentru a îndrăzni să vorbesc cu ele.

Reinhold oftă adânc. Nu mai putea suporta.

— Alteori, zise iar bătrâna, te aşteptam în stradă… Ştiu eu prin ce locuri treci. De multe ori, a căzut privirea ta distrată pe mine, care mă ascundeam cu ruşine, în mulţime… Tot mi se părea că ai să mă cunoşti… Şi-mi bătea inima. Şi în ochi, tot îmi mai veneau lacrimi!…

Ea zâmbea cum fac oamenii fericiţi povestindu-şi durerile trecute. Se părea că suferinţa i se sfârşise şi că, pentru ea, era o fericire că să recheme amintirile nenorocirilor ei.

Expresia obrazului lui Reinhold se schimba cu încetul. Tulburarea îi pierea ca să facă loc nerăbdării şi mâniei.

Din buzele strânse nu îi ieşise nici o vorbă.

Bătrâna negustoreasă de la Templu nu îşi luă ochii de la el. Şi ochii ei vedeau poate un fiu iubitor pe care emoţia şi remuşcarea îl făceau să nu fie în stare să zică o vorbă măcar!

De treizeci de ani suferea ea. Facultăţile sale, slăbite, aproape moarte, renăşteau într-un fel de nebunie dulce. Ea visa trează.

Timp de treizeci de ani, în nopţile-i fără somn, avusese vedenia asta fericită care-i oprea lacrimile şi o făcea să vadă paradisul în suferinţele ei.

Timp de treizeci de ani, insomnia bolnavă îi arătase pe fiul său la care se gândea neîntrerupt. Atât de mult rugase ea pe Dumnezeu! Dumnezeu îi era dator bucuria asta pe care i-o ceruse ea. Se credea fericită.

Dar o umbră străbătu pretinsa ei fericire. Fruntea i sé încruntă şi ochii i se lăsară în jos.

— O, Jacob! zise ea cu vocea înecată, câte zile în aceşti treizeci de ani!... Şi nici într-o zi măcar n-am uitat să-ţi pomenesc numele în rugăciunea mea... Mult rău ne-ai făcut copile! Dar tată-tău, când era pe patul de moarte, te-a iertat şi eu te iertasem înaintea lui... Fraţii tăi, surorile tale, tot ce iubeam noi, s-au dus... Numele lui Regault e scris pe multe cruci în cimitir!... Dar dacă tu nu te-ai întors să ne plângi şi să ne uşurezi, sărmane copile, nu e că ai avut inima mea... O! Nu... N-ai ştiut!...

Reinhold întoarse capul.

— Nu! Nu! murmură mama Regnault, a cărui frunte se întrista şi mai tare, nu asta mi-a făcut mai mult rău. Sunt mulţi nemţi la Templu şi ştiau că locuieşti în Germania... În toate zilele întrebam, cercetăm, căutam... Şi tu ştii tot ce mi se spunea, sărmane copile!

Cavalerul trase cu urechea. De câteva minute creierii lui lucrau ca să găsească un mijloc de scăpare. El nu avea inimă. Ceea ce pentru alţii ar fi fost un supliciu groaznic, pentru el era numai o pedeapsă obişnuită, care îi cădea pe cap.

Tortura se schimba până la el. Fierul roşu se prefăcea într-un mănunchi de nuiele. Era legat de roată şi suferea cel mult ca şi cum ar fi fost bătut cu biciul.

Dar se temea de alţii şi voia să iasă cu orice preţ din încurcătură.

— Am crezut multă vreme că erau numai calomnii, zise bătrâna şi cred şi acum, acum când te văd, iar copile... Oamenii care veneau din Germania îmi spuneau că tăcuseşi avere prin mijloace criminale... Dumnezeule! De câte ori nu ţi-am dat viaţa mea ca să răscumpăr greşelile copilului meu!... Ei îmi spuneau că tăcuseşi parte dintr-o asociaţie de ucigaşi şi că aurul te costase sânge!

Pleoapa cavalerului tremura.

Ridică din umeri.

— Nu e adevărat? Nu e aşa? zise ea într-un cuvânt de iubire. Tu n-ai mânjit numele bietului tău tată, tu n-ai furat niciodată de la alţii decât numai de la noi!...

Vorba asta atât de sfâşietoare nu era nici măcar o imputare în gura mamei Regnault pentru că zise iar:

— Cât despre noi, copile, puteai să ne iei tot, pentru că tot ce aveam noi era al tău... Au minţit acei care te învinuiau şi îmi pare rău că am plâns! Nu ştiu eu că întotdeauna te-au invidiat!... Ei nu-ţi puteau ierta asta, Jacob şi-mi spuneau mereu că eşti un copil stricat!

Tăcu bătrâna. Visurile ei se întoarseră. În locul învinuirilor de care vorbise ea la început, acum se gândea la cei care plângeau pe copilul ei, când era mic în târgul Templului.

Reinhold aştepta ca ea să spună mai departe ca să ştie de ce trebuie să se teamă.

Dar creierul slăbit al bătrânei nu putea să ţină şirul unei idei.

Reinhold începu iar să se gândească cum s-o gonească.

În astfel de împrejurări, nu este în realitate nici un mijloc şi imaginaţia cea mai subtilă n-ar putea găsi altul. Dar, oricât de mişelească şi de viciată era inima lui Reinhold, şovăia înainte de a se coborât la mişelia asta şi căuta.

De când i se ridicaseră ochii adineauri pe bătrâna ca s-o înţeleagă mai bine şi să caute să ştie, ceva se schimbase în el. Simţise tresărindu-i, foarte slab, vai! În inimă, o fibră necunoscută.

Biata femeie veştejită de durere, era mama lui. Poate că nu se gândise de două ori în viaţă la ea, dar, oricât de pierdut ar fi un om, el nu are să vadă nepedepsit fruntea asta de mamă care s-a aplecat peste leagănul lui, obrazul ăsta prieten care i-a văzut primul lui zâmbet, iubirea asta dulce care răspunde primei lui priviri.

Reinhold simţi o amintire a copilăriei lui. Sufletul îngheţat se înăbuşi. Pronunţă în sine numele ăsta de mamă de care omul îşi aduce aminte chiar atunci când a uitat numele lui Dumnezeu.

În veni în gând să facă ceva pentru femeia aceasta nenorocită a cărei bătrâneţe i-o făcuse el atât de dureroasă. Ce era o mână de aur mai mult ori mai puţin? Reinhold ar fi aruncat bucuros acum mamei vreo douăzeci de napoleoni de aur!

Dacă ar fi vrut mama lui să plece iute de acolo şi să-i făgăduiască că n-o să se mai întoarcă niciodată!

Dar mila asta îl ţinu puţină vreme. Ideea asta muri repede şi peste câteva minute s-ar fi mirat chiar Reinhold că-i venise acest gând.

Bătrâna simţi însă că ideile i se clătiră în minte şi se forţa foarte mult să prindă iar firul pierdut al discursului ei.

— Visezi! zise ea, crezând că Reinhold o întrebase cum trebuia să facă un fiu, vezi aşa copile... Ţi-am mai spus că slugile tale mă speriau, şi niciodată până acum n-am cutezat să păşesc pragul casei tale!... Dar pentru ce voi fi luat curajul să vin până la tine după ce nr-am codit aşa de multă vreme! O, Doamne! Sunt prea bătrână şi memoria mea e întunecată!... Uneori ştiam şi acum am uitat!

Se uită o clipă în tavan, pe urmă se făcu palidă ca ceară.

— Jacob! O, Jacob! zise ea deodată, mi-ai adus aminte, copile! Vor să mă bage în puşcărie şi puşcăria mă va omorî!... Pentru că să-ţi cer viaţa am venit!

Nici un muşchi nu se mişcă pe obrazul lui Reinhold.

Bătrâna lunecă de-a lungul banchetei ca să se apropie şi mai mult de el. Avea ochii plini de lacrimi, dar zâmbea, atât de multă speranţă îi da iluzia ei.

Capitolul VI - Două surori

Reinhold se trăsese înapoi atât cât putuse şi stă cu spatele la zid, într-un colţ al anticamerei.

Începuse să se întunece şi aceasta făcea ca iluzia mamei Regnault să fie şi mai mare.

În momentul acela Reinhold ar fi avut mare poftă să facă zguduitura aceea care trebuia să aducă deşteptarea, dar trecuse atât de mult până acum, încât nu-i venea să deschidă gura.

Dorea să facă rău, dar, în faţa situaţiei acesteia, ca şi în altă parte era laş.

— Vai, sunt aşa de bătrână, zise doamna Regnault, Jacob, ca să te rog am venit, dar Dumnezeu mi-e martor că nu pentru mine vreau să te rog... toate surorile tale şi toţi fraţii au murit... Nu mai e cu mine decât Victoire, soţia lui Josef cu amândoi copiii; copilul meu, fii mântuitorul lor, ca să fiu şi eu fericită!...

Era foarte aproape acum de Reinhold.

— Ascultă-mă, zise ea cu un zâmbet, acum când mă gândesc nu-mi mai e frică, pentru că tu mă urmăreai fără să ştiu sărmane Jacob... Omul tău de afaceri, Johann, care nu mai poate şti că eu sunt mama ta, n-a avut milă... Azi au vrut să vină să mă ia să mă

bage la închisoare... Jacob, bunul meu copil! N-ai decât să zici o vorbă... Şi ce bucurie, Dumnezeule! Ca să-ţi fiu datoare cele din urmă, zile de odihnă ale mele!

Cavalerul se lipea mereu de zid.

În momentul acela de adâncă emoţie bătrâna deschise braţele şi vru să-l strângă la piept.

Jacob Regnault sări drept în picioare şi stătu astfel la câţiva paşi înaintea ei.

— Doamnă! îi zise el încet, dar fără vreo tulburare, nu ştiu ce vrei să zici şi nu te cunosc.

Mama Regnault nu înţelese imediat vorbele astea.

— Vocea lui!... murmură ea cu mâinile împreunate, nu-mi vorbeşti încă Jacob!... O! Cum îmi bate inima şi ce bine-ţi cunosc glasul!

Reinhold bătu din picior. Sentimentul infamiei lui era în el şi asta-l mânia.

— Îţi spun că nu te cunosc, zise el cu aprindere. M-ai auzit? Eu sunt cavalerul de Reinhold, m-am născut în Viena... Tot ce mi-ai spus nu e decât o nebunie sau şarlatanie!

Bătrâna rămase multă câteva secunde. Încerca să rămână orbită şi să nu înţeleagă, dar suferinţa-i fu mai mare decât voinţa.

— Nebunie! repetă ea încet. Şarlatanie!... Dumnezeule! Tu băgaseşi frica asta în mine! Şi nu le-am auzit!... Şarlatanie! Şarlatanie! Copilul meu şi-a tăgăduit mama care vrea să-i ceară viaţă!!!

Cavalerul simţi un fior prin cap. Era un fel de blestem dar rămase rece şi încăpăţânat în cruzimea lui laşă.

Doamna Regnault tremura şi şovăia. Plângea şi suspina. Şi, cu toate acestea, încă spera. Căzu în genunchi.

— Ascultă-mă, zise ea, cu o voce care se auzea, dacă îţi pare rău. Dumnezeu are să te ierte... Jacob, copilul meu, fie-ţi milă chiar de tine!

Pentru că Reinhold nu răspunse, se târî spre el, pe genunchi, suspinând.

Cu cât se apropia astfel, Reinhold se da îndărăt. Dându-se, ajunse la uşa birourilor.

Puse mâna pe clanţă.

— Fiule!... Fiule!... murmură bătrâna.

Reinhold încruntase sprâncenele. Era o luptă în el? Peste o clipă zâmbi.

— Nu te cunosc! zise el pentru a treia oară.

Deschise uşa şi dispăru.

Mama Regnault era singură.

Se ridică în picioare şi o luă spre uşa de ieşire.

Dar cum ajunse în stradă, puterea îi pieri deodată; căzu zdrobită pe o piatră de la poarta clădirii.

Gura i se deschise, dar nu ca să blesteme.

— Doamne! îngână ea. Pedepseşte-mă pe mine şi fie-ţi milă de el!

* * *

În reşedinţa Geldberg era o grădină întinsă şi frumoasă cu un zid înconjurător care se întindea de-a lungul străzii Astorg şi a pasajului care ducea în strada Anjou. A treia parte a zidului mărginea alte grădini.

De-a lungul zidului pe strada Astorg era o grădină de flori, având de o parte chioşcul, care în alte vremuri slujise să ascundă greşelile unei ducese frumoase. De altă parte florăria ducea până la casă sau cel puţin până la unul din cele două pavilioane care erau pe flancurile spaţiului clădirii.

Lia de Geldberg îşi avea budoarul la etajul întâi al acestui pavilion. Ea se plimba în zilele reci de iarnă prin sera încălzită, plină de flori frumoase care-i plăcea foarte mult.

Etajul întâi din al doilea pavilion forma un salonaş, în care stăteau de obicei cele două fete mai mari ale lui Mosès de Geldberg, când rămâneau acasă. Asociaţii domnului de Geldberg, domnul de Laurens şi chiar bătrânul evreu, veneau şi ei la ele, cu câteva minute înainte de prânz, şi de acolo porneau cu toţii la masă.

Domnul şi doamna Laurens, contesa Lampion, Abel, doctorul şi Reinhold, rar lipseau de la masa familiei. Acesta era unul din miile de obiceiuri patriarhale care dau de departe un aer virtuos casei de Geldberg.

În faţa chioşcului de erotică memorie, care se deschidea în pasajul d'Anjou, un alt chioşc se vedea. Despre aceasta nu se povestea nimic.

Din casă era aproape cu neputinţă ca să-l zăreşti, din pricină că grădina lui Geldberg era un adevărat parc cu pajişti largi şi cu copaci înalţi.

În pavilionul din dreapta, doamna de Laurens şedea cu doamna contesă Esther de vorbă. Esther, în toaletă de dimineaţă, întinsă alene pe o canapea, sta cu picioarele la foc şi ridica şi mai alene, din când în când, braţul ca să miroasă un buchet de violete de Parma. Era palidă, împrejurul ochilor avea cearcăne vinete. Plăcerea nebună a nopţii lăsase pe frumuseţea ei urme vădite. Sara, dimpotrivă, sta în celălalt colţ al căminului. Era tot aşa de fragedă ca de obicei şi părea că dormise foarte liniştită toată noaptea.

Pentru oricine cunoaşte misterele balului Favart şi a Cafenelei englezeşti, ar fi fost o mirare. Oboseala fusese aceeaşi. Femeile acestea se amuzaseră cumsecade, nedându-se înapoi de la nimic şi tratând oboseala de la bal cu şampanie la dejun.

Una era voinică. Avea talia bogată, unind perfecţiunea cu vigoarea. Formele ei dovedeau o tinereţe uimitoare. Sănătatea înflorea pe obrajii ei catifelaţi.

Cealaltă era plăpândă. Toată fiinţa ei era un model minunat de graţie fragilă. Părea că o forţare trebuia s-o zdrobească, o suflare s-o îndoaie, un exces s-o doboare.

Şi femeia tare era aceea care se pleca. Micuţa se arăta, mai vie şi mai îndemânatică. Talia ei nu pierduse nimic din supleţe. Ochii scânteiau, în toată figura ei se vedea prosperitatea.

Sunt firi care trec prin plăceri ca salamandra prin flăcări. Bucuria mortală dă viaţă. Vin să răsufle aerul înăbuşitor al orgiei nopţii, cum vine bolnavul primăvara, să răsufle aerul dătător de viaţă al câmpiei.

Esther sosise cea dintâi. Lângă ea se vedea încă pe cămin, cartea deschisă pe care încercase s-o citească.

Cartea era un roman de dragoste, o analiză de femei. E ceea ce se aşează pe mobile şi nu se citeşte.

Micuţa ţinea în mână o foarte frumoasă lornetă de spectacol care nu era pentru ea tocmai o jucărie nefolositoare. De două-trei ori, de când venise, pusese lorneta la ochi, ca să se uite la ferestrele pavilionului din stânga unde era sora ei mai mică, Lia.

Sara şedea la locul ei lângă cămin şi vorbea.

— Eşti o copilă mare, Esther, zicea ea cu oarecare dispreţ în voce, ţi-e frică de orice. Şi cu toată poftă pe care o ai ca să te bucuri de viaţă, stai într-un colţ ca o călugăriţă!

— Balul de ieri e o probă!... zise contesa zâmbind.

Micuţa ridică din umeri.

— Ce mai ispravă! zise ea, balul de ieri!... Parcă ai fi ridicat un munte din loc!...

— Nu ştiu ce am făcut, răspunse Esther, dar sunt foarte sigură că a fost o nebunie... Dacă m-ar fi cunoscut el!

Sara începu să râdă.

— O, Doamne! Cu câtă greutate trebuie să te formez, surioară! zise Micuţa. Ţi-e frică şi de umbra ta şi parcă toată lumea se uită numai la tine dacă te ridici de lângă foc... Dar eşti văduvă şi nimeni n-are dreptul să-ţi controleze faptele... Ce ai face, Doamne, dacă ai fi în locul meu?

— Contează... răspunse contesa.

— Desigur... Se subînţelege că nu ţi-ai iubit soţul...

— Dacă mă mărit cu Julien, am să-l iubesc... Să ştii tu, Sara.

— Câtăva vreme nu zic nu... Dar tocmai pentru asta ar trebui să te despăgubeşti dinainte.

— Să mă despăgubesc de ce? întrebă Esther. Dacă trebuie să fiu fericită...

— Vai! Draga mea, fericirea e aşa de plicticoasă!... Să se iubească doi oameni, să şi-o spună, să se uite unul la altul, să caşte cu drag, să aibă în faţă tot obrazul acela, să nu dorească nimic, să găsească fericirea la ceasul fix... Nu ştiu, dar mi se pare că deliciile acestea m-ar omorî repede.

Esther zâmbi.

— Cum le aranjezi tu toate, Micuţo, zise ea. Ţie îţi place numai mărul oprit şi ai vrea, ca o soră bună, să-l împărţi cu mine...

— E adevărat! zise Micuţa. Eşti frumoasă, sărmană Esther, eşti tânără şi te plictiseşti!... Aş vrea să te fac să te interesezi de viaţă, pentru că te iubesc... Aş vrea să-ţi dau jumătate din plăcerile mele şi să te fac aşa de fericită, încât într-o zi să zici: îţi mulţumesc, Micuţo, nu cunoşteam nimic, tu m-ai învăţat să trăiesc.

Vocea ei era o mângâiere şi privirea-i ispititoare avea mai multă convingere decât vorbele.

Esther avusese multă vreme acea virtute negativă a firilor leneşe. În adâncul sufletului, era mai mult bună decât rea. Ceea ce atrage de obicei pe femei putea avea efect asupra ei pentru că lenea ei o salvează. Cu toate acestea focul tinereţii era la ea numai învelit, dar nu stins. În spatele lenei ei era o senzualitate robustă. Învelişul ei de lenevie odată spart, ieşea flacăra. Se avânta cu foc în plăceri şi se dă cu un fel de furie voluptăţilor oferite.

Micuţa, adică Sara, voise întotdeauna până atunci să rupă lenevia aceea şi tot răul cât îl făcuse Esther în viaţa ei, îl putea, pe bună dreptate arunca pe sora sa.

Propaganda este o necesitate al oricărui suflet pierdut. Sara, păcătoasă, frumoasă şi graţioasă, voia să altoiască păcatul pe tot ce o înconjura. Pentru, ea era o bucurie că să tragă şi alte sultele în căderea ei. Fericită era oricând putea întinde în jur perversitatea contagioasă şi să facă prozeliţi pentru religia răului.

Sara căzuse în păcat din copilărie. Încă din primii ani o sudare necurată îi veştejise inima adolescentă. O învăţaseră să tăgăduiască pe Dumnezeu şi să râdă de conştiinţă. Era ca şi profesorul ei, doctorul Mira. Era ca şi el îndrăzneaţă, rece, şi ca şi el, neînduplecată.

Dar era femeia în rău ca şi în bine. Femeia ştia să meargă mai departe decât bărbatul. Micuţa întrecuse pe profesorul ei.

Sfera rău făcătoare a Sarei se întindea de obicei asupra acelora pentru care se devotează: asupra soţului său, asupra Estherei, tovarăşa ei de copilărie. Va trece şi la Lia, sora ei mai mică, al cărui suflet curat şi tare respinsese influenţa ei otrăvită.

Ea se juca cu orice. Franz, acel biet copil pe care îl întâlnise în cale nu mai găsea iertare în faţa ei după cum nu găsea chiar soţul ei. Îi plăcuse să asculte câteva săptămâni suspinele lui sfioase, urmate de îndrăzneli proaste. Ea se jucase eu iubirea această nouă, plină de neştiinţă aprinsă şi de pasiune naivă, pe urmă se aşezase lângă copil, fără sfială. Dar se săturase.

Se bucurase mai înainte de a şti că Franz avea secretul care putea s-o compromită.

Şi dacă acestui copil nu i s-ar fi împleticit piciorul şi nu s-ar fi retras imediat de pe marginea prăpastiei, alba ei mână ar fi ajutat bucuros la omor...

Dar acum când Franz îi cunoştea viaţa ei misterioasă, acum când el îi ştia numele, era un război declarat. Viu sau mort, ea îl ura. Şi dacă din întâmplare, sabia lui Verdier nu îşi făcea datoria, Franz avea de acum în colo un vrăjmaş de moarte, mai înverşunat decât chiar ucigaşii lui Bluthaupt şi mai cu seamă mai primejdios.

Acum însă Micuţa nu avea de ce să se mai gândească la bietul Frânez, pe care îl credea mort.

Era veselă. Supeul din ajun îi lăsase frumoase amintiri. De multă vreme nu mai petrecuse ea aşa de bine.

Domnul de Laurens se simţea rău şi noaptea aceea, noapte de plăcere pentru Micuţă, pentru el fusese un an de suferinţă.

Micuţa era cu chef.

Şi nimic din ce era în ea nu se ghicea din afară. Văzând-o ai fi judecat-o cum o judeca şi lumea, veselă, cu spirit şi isteaţă, plină de graţie. Abia ar fi bănuit că e cochetă; dar o cochetărie decentă şi aleasă, care este un cusur câteodată, adeseori o virtute şi totodată o podoabă.

— În ceea ce priveşte primejdiile, zise ea, nu cunosc decât frica. Când îi e frică cuiva, e pe jumătate pierdut, nu zic nu, dar, pentru ce să îmi fie frică?... În situaţia noastră bănuiala este aproape cu neputinţă... Cine oare s-ar gândi că doamna contesă Esther, de pildă?...

Se opri ca să zâmbească.

— Tocmai asta ne scapă! zise ea mai departe. Închipuieşte-ţi o grizetă[22] măritată cu un muncitor. El întâlneşte în bal o mască. Aceasta îi pare lui că seamănă cu aceea pe care vrea s-o ia de nevastă... Jos masca! Soiul ăsta pe care vrea s-o ia de nevastă... Jos masca! Soiul ăsta de oameni nu ajută la maniere. Când iată, vicontele Julien d'Audemer care se plimbă cu tine de trei ceasuri, care vorbeşte cu tine, care cinează cu tine...

Esther era palidă.

— Şi care nu te cunoaşte! zise Micuţa cu un accent de triumf, asta vezi tu, face cât o demonstraţie în regulă... O burgheză mică este mai puţin expusă decât o grizetă. Soţia unui notar este mai puţin expusă decât o burgheză mică. O adevărată doamnă este şi mai puţin expusă decât o nevastă a unui notar. Dar o doamnă mare nu e expusă la fel.

— Nu poate să aibă cineva întotdeauna o mască şi un domino... începu Esther.

Sara înălţă din umeri.

— Vai, vai! zise ea, ce cuvinte-mi spui tu Esther! O mască şi un domino nu ascund nicidecum persoanele de... Eu una nu ştiu mai bun văl decât prudenţa, susţinută cu o pungă plină... Ai fost descoperită vreodată, eu care-ţi vorbesc?

— Franz.

---

[22] Grizétă *s. f.* tânără lucrătoare sau vânzătoare cochetă, uşuratică. (< fr. *grisette*) (nota lui BlankCd)

— A murit.

— Alţii, poate...

— Niciodată, scumpa mea! Asta e aşa de adevărat încât am fost obligată să mă laud în faţa soţului meu, ca să-i vâr în cap o bănuială de care aveam nevoie.

Esther se uită speriată la Micuţa.

— Bietul domn de Laurens! murmură ea.

— Plânge-l! zise Sara râzând cu dispreţ. Sunt zece ani de când este el soţul cel mai fericit din Paris!... Lucru e de notorietate publică... Şi adevărul este că dacă aş fi vrut...

Accentul Sarei se schimbă deodată. Nu-şi isprăvi vorba şi deveni gânditoare.

Dacă ar fi putut citi pe faţa asta care ştia să ia toate măştile, s-ar fi crezut că este un avânt mut de sensibilitate adâncă.

Pe buzele ei era un nume. Nu-l pronunţă.

Câteodată în inimile cele mai stricate, un simţământ rămâne în picioare întocmai ca stâlpii aceia frumoşi care se găsesc ici şi colo pe ruinele câte unui templu, şi care arată locul unde se adora Dumnezeu.

În sufletul cel mai mânjit este uneori un loc bine ferit împotriva infamiei.

O amintire, un amor rămas curat, un devotament de mamă.

Micuţa nu-şi termină vorba şi sprâncenele i se încruntară.

— Dar n-a vrut! zise ea scurt şi răstit. Nu poţi să ştii tu, Esther, ce este între domnul de Laurens şi mine.

Se înveseli iar.

— Şi pe urmă, zise ea, cine ştie?... Vrei să te faci vicontesă cu tot dinadinsul? Pentru ce eu n-aş avea poftă să mă fac marchiză?

— Bărbatul meu a murit, zise Esther.

— Toţi murim, zise Sara. Dar eu vroiam să-ţi spun lucruri de plăcere şi acum ne-am întunecat gândurile! La dracu! Să lăsăm în pace pe domnul de Laurens şi strâmbăturile lui de bolnav. Te-am dus la bal mascat: ai petrecut?

— O! Da! zise Esther încet.

— Ei bine, eu ştiu ceva care te-ar încânta şi mai mult... Vreau să te duc la casa mea de joc.

Esther lăsă ochii în jos şi nu răspunse. După împrejurări, cuiva îi este ruşine de bine, ca şi de rău. Un spirit slab şi grosolan, când este în tovărăşie cu un hoţ de merit, se va roşi că n-a furat niciodată nimic. În murdara pastă de dărâmături care înconjoară în Londra cartierul oamenilor fără lege, cea mai pişcătoare insultă ce ai putea face unui biet om ar fi să-l învinuieşti că n-a mărturisit mincinos niciodată în faţa justiţiei.

În ocne, când răufăcătorii celebri găsesc prilejul să-şi povestească isprăvile lor, vezi ocnaşii necunoscuţi care se umilesc şi lasă capul în jos, oamenii aceştia n-au săvârşit destule crime ca să aibă dreptul să ridice fruntea cu mândrie.

Esther, în faţa sorei, era cam într-o situaţia analogă.

I se propunea să o asocieze la o greşeală. Ideea refuzului o făcea să se roşească.

Micuţa aşteptă câteva secunde răspunsul, pe când Esther sta tot cu ochii în jos. Sara o privea pe furiş.

Nu-şi repeta întrebarea. Din ochii scânteietori şi pe jumătate acoperiţi de lungile gene negre, ieşeau fulgere.

Pândea, sigură de prada sa. În zâmbetul ei se vedea un sarcasm victorios şi crud.

Se ridică repede şi se duse la fereastra care dădea spre pavilionul celălalt. Deoarece contesa şovăia încă, Sara o vedea biruită. Ea nu voia din prea multă grabă să-şi compromită triumful.

Rămâne în picioare la fereastră şi-şi îndreptă privirile spre pavilionul din stânga.

Esther, văzând-o că tace, întoarse capul spre ea încet.

— Ce e aşa de interesant în grădină, Micuţo? întrebă ea.

Sara nu răspunse.

— Iar spionezi pe Lia? zise Esther recăzând fără voie în conversaţia pe care voia s-o evite. Pariez că biata copilă nu se gândea nicidecum la nebuniile care ne preocupă pe noi...

Doamna de Laurens îşi luă lorneta de la ochi şi arătând fereastra ei:

— Şi eu pariez că se gândeşte la ceva mai rău! răspunse ea apăsând pe fiecare vorbă.

Capitolul VII - O lacrimă şi un zâmbet

În ultimele cuvinte ale doamnei de Laurens era un fel de acuzaţie împotriva surorii mai mici. Esther se uită mirată la ea, pe urmă, văzând că Micuţa tăcea, se ridică şi ea şi veni la fereastră.

Acum curiozitatea ei biruise lenea.

— Ce ai văzut? o întrebă ea.

— Nimic nou, răspunse Sara; îngeraşul nostru citeşte scrisori de dragoste, şi altceva nimic!

Dădu lorneta Estherei. Aceasta şi-o puse la ochi şi se uita spre pavilion.

Lia şedea lângă o măsuţă acoperită cu hârtii. Era îmbrăcată într-un capot alb şi lungul ei păr negru îi atârna despletit. Stă cu capul în mâini, cu cotul pe masă.

Lumina zilei cădea drept pe obrazul ei. Era foarte palidă. Pe faţa ei se vedea o expresie de suferinţă.

Avea ochii ţintuiţi pe o scrisoare deschisă.

Nu se mişca. Era frumoasă şi pură. Părea un vis de poet sculptat în marmură de Paros.

— Ce frumoasă este! zise Esther.

Sara încruntă sprâncenele.

— Are numai optsprezece ani! zise ea.

Esther nu simţi amărăciunea geloasă care era în răspunsul acesta. Dădu înapoi Sarei lorneta.

— Şi ce te face să crezi că sunt scrisori de dragoste? întreabă ea.

— N-am zis cred, răspunse Micuţa. Îmi place să ştiu şi cercetez... Scrisorile sunt de la un bărbat. Are multe şi eu am citit două.

— Adevărat?

— O Doamne! N-am nimerit! Scrisorile acele două spuneau destul ca să îmi aţâţe poftă să cunosc şi restul. Erau scurte, nu spuneau nimic şi nu aveau nici o iscălitură.

— Atunci, nu ştii multe!

— Până acum nu ştiu, răspunse Micuţa, dar am să ştiu... Te asigur, Esther că n-am nimic împotriva fetiţei... Este sora noastră. Trebuie s-o iubim, e lucru ştiut. Nu pot însă

uita că a primit ieri foarte rece mângâierile noastre şi că propunerile noastre au fost respinse.

— Mi se pare că te înşeli, Sara. La început Lia părea fericită că vorbeşte cu noi şi că ne vede. Mai târziu s-a răcit...

Sara nu credea pe soră-sa capabilă să meargă aşa de departe cu observaţia.

— Ce-mi pasă mie, zise ea, dacă s-a răcit mai devreme ori mai târziu? Este sigur lucru că s-a întâmplat! De aproape un an de când e Lia în Paris poţi să-mi spui o zi când să se fi apropiat bucuros de noi?

— E sfioasă, zise Esther.

— Nu ne iubeşte, zise Sara.

— Ba da, dar nu ne cunoaşte decât prea puţin. A fost crescută departe de noi şi stă rezervată negreşit din pricina educaţiei ce i s-a dat. Mătuşa noastră Rachela s-a convertit la creştinism, casa ei este aproape un fel de schit. Lia n-a putut să ia de la ea decât o purtare rece.

— Ipocrizie! murmură Micuţa. Fuge de noi, mai întâi pentru că nu-i plăcem... Apoi, pentru că, negreşit, are cu ce să se ocupe... Este singură în cameră, este liberă ca o femeie măritată, dacă nu şi mai mult. Cine ştie dacă ea se mărgineşte să scrie numai scrisori lungi şi să ofteze ca o porumbiţă depărtată de iubitul ei?

— Ai cumva motive ca să bănuieşti?

— O! Doamne! N-am nimic... Vreau numai să vorbesc de lucruri pe car le ştiu, cu atât mai mult că lucrurile acestea însă sunt de ajuns ca să nu cred prea mult în sfânta noastră... Am fost aseară la doamna Batailleur!

— Ah!... zise Esther cu un fel de silă amestecată cu oarecare curiozitate.

Sila venea de acolo că doamna Batailleur, al cărui nume îl arunca Micuţa fără băgare de seamă în convorbire, era un fel de tranziţie care trebuia să readucă invitaţia la cărţi pe tapet.

Însă casa de joc o înspăimânta pe Esther; o înspăimânta dar o făcea şi curioasă.

Curiozitatea avea mai multe motive. Esther ştia într-un fel că între doamna Batailleur şi Micuţa erau o mulţime de secrete. Ea nu avea agerimea necesară ca să ghicească ceea ce voia Sara să-l ascundă, dar fantezia Sarei nu era totdeauna ascunsă.

Doamna Batailleur era factotumul Sarei. Ea nu se dă înapoi de la nimic, era capabilă de orice.

Pentru Esther care nu o cunoştea dar care ştia încurcat o parte din istoria ei, femeia aceasta părea de departe ciudată, aproape fantastică.

Numele ei venea întotdeauna ca prologul unei istorisiri ciudate. Esther şi-o închipuia că posedând resursele fabuloase pe care poeţii comici le dau pehlivanilor lor de servitori.

Aşadar modul cum era conversaţia da să se înţeleagă că urma să fie vorba despre doamna Batailleur şi despre Lia.

Femeia îmbătrânită în intrigă, negustoreasa care ştia tot felul de înşelătorii şi fata nevinovată...

Esther aştepta.

— M-am dus la doamna Batailleur, zise iar Sara, pentru o mică afacere de bursă. Am multe acţiuni pe numele ei... Ghiceşte pe cine am întâlnit în prăvălie la ea?

— Pe Lia? zise Esther.

— Scumpa mea, toate lucrurile, le ghiceşti! zise Micuţa făcând pe supărata. Lia era într-adevăr... Lia îngerul nostru curat, care venise să caute o scrisoare de la amant.

— Doamna Batailleur este cea care?

— Vezi asta n-ai ghicit-o, poate! Lia nu ne-a fost prietena noastră decât vreo cincisprezece zile, dar în aceste cincisprezece zile am aut vreme să fac câteva lucruşoare. Fără să ştiu la ce poate să îmi slujească, i-am pomenit de buna Batailleur, care este aşa de tainică şi aşa de îndatoritoare. O dusese acolo sub pretext să aleagă dantele şi nu uitasem să laud toate calităţile minunatei doamne Batailleur. Îngerul nostru ne asculta cu mare băgare de seamă, şi pare că nu uită nimic din câte i-am spus, pentru că se întoarse singură la templu, a doua zi.

— Chiar a doua zi?

— Vai! Da... Ştiu să găsească prăvălia lui Batailleur şi, cum o văzu se roşi şi-i povesti în picioare... Un văr persecutat de familie şi de care îi era milă. Fleacuri, scumpa mea!

— Vezi dumneata, eu n-aş fi crezut niciodată, murmură contesa.

— Totdeauna trebuie să crezi, asta e. Îi puse în mână femeii Batailleur, care este incapabilă de a refuza, o frumuşică pungă, foarte bine garnisită, rugând-o să primească din când în când, scrisori la adresa ei. Aici nu era nici un fel de piedică. Numai când sosi prima scrisoare trimisă din Frankfurt pe Main, Batailleur îmi pomeni câteva cuvinte râzând. De cine o să se intereseze cineva dacă nu de o soră? Curiozitatea mi s-a aţâţat foarte mult. Batailleur vru să facă pe misterioasa ca de obicei. Dar când e la o adică, averea ei este în mâinile mele. Numai mulţumită mie are douăzeci, treizeci de mii de franci înscrişi în registrul cel mare şi tot cu fondurile mele îşi ţinea casa de joc din strada Prouvaires...

— Ea ţine faimoasa casă de joc? zise Esther.

— Nebună ce sunt! zise Micuţa; Ce? Nu-ţi spusesem? Ai putut tu crede, sărmană surioară, că eu am secrete pe care le ascund de tine!... Chiar ea o ţine, ori mai bine, eu, sub numele ei.

O mirare şi mai mare se văzu în ochii Estherei.

— O! Ai să vezi tu, zise Sara, am să te fac eu numaidecât să le înţelegi pe toate! Şi ai să vezi cum nu e motiv să te temi. Interesul lui Batailleur este ca să se lase să fie bogată în puşcărie de douăzeci de ori mai bucuros decât să dezvăluie secretul meu. Ca să venim iar la vorba noastră, mi-au trebuit trei luni ca să-i dobor încăpăţânarea, şi când, în sfârşit, mi-a arătat o scrisoare a galantului misterios, s-a întâmplat că porumbeii nu mai erau la confidenţe şi că în scrisoare nu era nimic. Scrisoarea care veni pe urmă era şi mai puţin însemnată, şi acum aştept pe cea de-a treia.

— S-a sfârşit poate! zise Esther.

Sara zâmbi cu răutate.

— Poate dintr-o parte, răspunse ea. Galantul nu mi se pare prea stăruitor, dar din partea cealaltă...

Nu sfârşi fraza şi arătă fereastra cu degetul.

Esther luă iar lorneta.

O rază de soare de iarnă, trecând printre crengile goale ale arborilor grădinii, loveau pieziş geamurile pavilionului din stânga şi cădea în plin pe frumosul obraz al Liei.

I se vedea paloarea feţei, în vârful lungilor ei gene mătăsoase strălucea ceva şi tremura în raza soarelui.

— Plânge, zise Esther.

— Plânge? zise Sară cu o compătimire batjocoritoare, bietul îngeraş nepătat! Iată ce a învăţat-o evlavioasa Rachela, mătuşa noastră, care s-a creştinat, şi a cărui casă seamănă cu un schit!...

Esther zâmbi.

Lacrimile care tremurau în vârful genelor sărmanei Lia cădeau acum de-a lungul obrajilor ei palizi.

* * *

Căzuseră multe lacrimi pe scrisoarea pe care o citea Lia. Se cunoşteau urmele.

"Nenorocirea care a căzut pe mine", citea ea, "m-a găsit tare, pentru că am conştiinţa curată. Opera pentru dreptatea oamenilor apasă azi pe mine. A început acum douăzeci de ani şi sper că Dumnezeu mă va lăsa s-o ispăşesc înainte de moarte.

Dar când mă gândesc la tine, Lia, sărmana mea copilă, sunt mâhnit şi parcă am o remuşcare. Uneori amintirea ta mă mângâie

în singurătatea mea. Te văd aşa frumoasă şi aşa de dulce! Citesc în inima ta curată şi chipul tău îmi aduce un zâmbet. Alteori mă gândesc la tine şi se umple sufletul de amărăciune.

Oh! Pentru ce ai venit în calea mea, Lia! Pentru ce te-am iubit eu, a cărui inimă nu bătuse niciodată pentru o femeie! Pentru ce m-ai iubit!

Eşti aproape un copil! Peste câţiva ani am să fiu un moşneag. N-aveai să faci nimic în viaţă decât să fii fericită şi să slujeşti pe Dumnezeu. Eu merg încă din zilele tinereţii mele înconvoiat sub povara unei datorii misterioase. Tu, Lia, nu poţi să-mi dai bucuria ta, şi eu ţi-am şi dat mâhnirea mea!

Ce frumoase erau zâmbetele tale de fecioară! Cum mă simţeam întinerit văzându-te fericită şi liberă, alergând pe potecile verzi din munţii Wurtzburgului!

Acum sunt lacrimi pe scrisorile tale! Ai salvat viaţa bietului proscris, Lia! Şi drept răsplată a binefacerii, proscrisului ţi-a schimbat fericirea în suferinţe!

Nu pot să zic. Mai bine ar fi fost să mor, pentru că nu trăiesc pentru mine singur, şi trebuie că datoria mea să se împlinească. Dar de o mie de ori ar fi fost mai bună robia, care a venit mai târziu!

Aş suferi poate mai mult, dar ai fi mai fericită.

Trebuie să mă uiţi, Lia!... Te rog, trebuie să-ţi zici că am murit, şi să nu te mai gândeşti la mine. Ascultă! Mâna lui este mânjită cu sânge!... Ce legătură este între ucigaş şi înger?

Este foarte adevărat, am ucis! Destinul mă împinge şi Dumnezeu a pus mâna mea sabia dreptăţii lui! O! Te rog, nu mă mai iubi! Ca să-mi împlinesc datoria, îmi trebuie puterea fără

înduplecare şi voinţa care nu iartă. Nu mă mai iubi, pentru că simt că slăbesc când mă gândesc c-aş putea fi fericit."

Lia citea printre lacrimi şi sufletul ei era plin de groază. Se înfiora când citea vorbele acelea de dragoste şi de răzbunare, dar în inima ei nu era nici un gând de blam.

Acela care scrisese rândurile acestea era zeul ei. Îl iubea nespus, fără margini.

Dragostea ei seamănă cu un cult.

Aruncă hârtia pe masă unde se amestecau mai mult de douăzeci de scrisori, împrăştiate. Unele erau scrisori primite, celelalte erau ciorne, pe care chiar fata le scrisese şi pe care nu le trimisese.

Nu cuteza să spună tot celui pe care îl iubea. Era aşa de nefericit! Ea încerca să-i trimită numai bucurie. Când inima îi dicta cuvinte prea triste, azvârlea departe scrisoarea începută, ca să o refacă mai veselă.

Mâna căuta câteva secunde printre hârtiile răsfirate, până ce alese o scrisoare, mai ales citită decât celelalte, şi pe care vroia s-o mai citească iar.

Era un fel de leac pe care vroia să-l pună pe rana vie a inimii ei.

"Ţi-am spus să nu mă mai iubeşti, Lia!", zicea scrisoarea. "Oh! Să nu mă crezi... doresc să mă înşel chiar pe mine. Ce m-aş face fără iubirea ta! Numai ea singură îmi dă puterea să lupt împotriva deznădejdii mele!

Cei care mă cunoşteau spuneau mereu că sufletul îmi este tare şi că nici o nenorocire nu mi-ar putea încununa voinţa de fier. Aveau dreptate; voinţa mea stă neclintită şi ştiu bine că aş putea muri fără să plâng, ca şi în zilele puterii mele.

Dar ce este moartea? Omul trebuia să ştie să trăiască să-şi păstreze cu răbdare vigoarea pentru ceasul luptei, să sufere şi să nu mai fie slab, să-şi îngroape focul în suflet ca să-l scoată apoi curat în zilele libertăţii!

Aici e vitejia. Numai odată s-au închis peste mine uşile temniţei. Eram mai tânăr, poate mai tare, cel puţin nu disperam. Ceasurile robiei mele treceau pregătindu-mi scăparea ori

combinând planul bătăliei care trebuia să-mi pună în sfârşit piciorul pe grumazul vrăjmaşilor mei.

Şi nici un minut de osteneală ori de îndoială! Mâna mea era tare, gândul limpede, drumul era tras înaintea mea. Pe când eram închis, eu mergeam!

Mi s-a răcit sângele? Sunt cumva mai slab ori mai puţin curajos? Nu ştiu, dar, din când în când, în înceată singurătate a nopţilor, mi se strânge inima şi un văl de doliu se întinde pentru mine peste viitor!

Ţelul pe care îl urmăresc eu nu este o răzbunare stearpă. Când eram tânăr şi fericit, mi-am primejduit în mai multe rânduri viaţa pentru libertatea Germaniei. Tata, care era un sfânt şi un cavaler, a murit pentru cauza asta.

Eram trei fraţi care umblam pe urmele lui, şi pentru că el ne poruncise să ne dăm sângele pentru patrie, mergeam înainte, înfruntând pe sutaşii regelui şi căutând peste tot martiriul.

În vremea aceea, Lia, oamenii împotriva cărora mă lupt azi nu omorâseră încă decât pe tata. Mai târziu mi-au asasinat surioara, o copilă dulce ca şi tine, Lia, care avea un suflet tot aşa de sfânt că şi al tău, şi pe care o iubeam tot atât cât te iubesc pe tine!

Sunt două crime mari de pedepsit, nu e aşa? Ei bine, dac-ar fi vorba numai de răzbunare, cred că m-aş opri. N-aş putea să iert, dar mi-aş frânge sabia, lăsându-i Dumnezeului drept grija pedepsei…

Alta însă e datoria mea. Era o dată în Germania o viţă puternică pe care ucigaşii tatii şi ai surorii mele au aruncat-o în pulbere. Eu vreau să înalţ iar viaţă asta. Mai înainte de a te cunoaşte, tot devotamentul şi iubirea din mine erau pentru

singurul moştenitor al acestei nobile familii. Acum când te iubesc, Lia, inima îmi e împărţită în două. Devotamentul mi-a rămas întreg şi toată viaţa mea lucrez numai pentru copilul acela care este fiul sorei mele.

Multă vreme m-am luptat împotriva pasiunii care mă atrăgea spre tine. Conştiinţa mea îmi zicea că pentru mine a iubi este o crimă şi că nu aveam dreptul să-mi dau inima unei femei, deoarece eram robul unei datorii.

Strădanii zadarnice şi lupte fără de nici un folos au fost. Inima mea era virgină la vârsta când de obicei omul are amintiri vechi de dragoste. În ea era o grămadă de iubire fără obiect. Tot ce cheltuiesc ceilalţi oameni în focuri nebune şi în capricii de-o zi, din adolescenţă până la maturitate, eu păstrasem cum îşi păstrează comoara un capitalist zgârcit. Lia, te-am văzut. Inima mi s-a trezit. Te-am iubit. Te-am iubit.

Şi cât de mult mulţumesc lui Dumnezeu că te-a adus în drumul meu! Copilul, al cărui tată m-am făcut eu, va avea în tine o a doua providenţă. Tu mă susţii! Tu eşti puterea şi curajul meu!

Când sufăr prea mult, te chem: Îţi văd obrazul de înger aplecându-se spre mine, îţi aud vocea scumpă murmurând vorbe dulci...

Oh! Tu eşti speranţa mea! Fără tine, aş fi căzut poate, sub îndoiala care mă doboară. Pentru că mâinile îmi sunt legate, vai! Şi, pe când îmi sleiesc puterile voind să-mi sfărâm lanţul, cine ştie ce este moştenitorul nobililor conţi?

Trăieşte el încă? Vrăjmaşii lui sunt puternici. Poate chiar este gata să moară sub loviturile lor în minutul acesta când îţi scriu!

Dumnezeule! Atâtea clipe pierdute! Atâtea osteneli zadarnice! Atâtea vegheri! Atâta sânge şi primejdii!

Oh! Am nevoie de gândul tău, Lia; spui că te rogi pentru mine, roagă-te pentru el.

Rugăciunea ta trebuie să fie bună la urechea lui Dumnezeu. Mă lipesc de tine ca de un înger mântuitor, care va fi pentru mine la fel cu sprijinul Cerului în datoria mea de foc.

Iubeşte-mă, te rog! Toată speranţa mea este în tine! Când nu-ţi mai văd imaginea, pierd orice speranţă, cum o revăd cred în victorie şi în fericire..."

Lia plângea încă, dar zâmbea.

Pe obrazul ei încântător se vedea o bucurie serioasă.

— Priveşte, Micuţo! zise Esther care prinsese gust s-o spioneze, mi se pare că zâmbeşte acum!

— Zâmbeşte ca o prea fericită! răspunse Sara, desigur că eu n-am văzut din corespondenţa lor decât partea mai puţin interesantă!

— Şi priveşte-o acum cum sărută hârtia! mai zise Esther.

Sara îi smulse lorneta din mână şi se uită cu lăcomie.

— E curat beţie! zise ea şi mai pe urmă o s-o vedem aşezându-se la masă; rece şi aspră ca o sfântă. Chiar de-ar trebui să cheltuiesc o mie de ludovici, am să pun mâna pe toate scrisorile tale, frumosul meu îngeraş! zise ea încruntând privirea: şi am să le citesc de la primul rând şi până la cel de pe urmă...

Capitolul VIII - Ispititoarea

Lia nu ştia că erau ochi care o vedeau în singurătatea ei. Inima ei era cu cel care lipsea; se gândea numai la dragostea ei şi uită de restul lumii.

Doamna de Laurens avusese o adevărată neşansă! Dacă ar fi rupt pecetea scrisorii, în loc să dea peste rânduri nesemnate, foarte uşor ar fi ghicit numele amantului misterios.

Scrisoarea aceasta îi plăcea cel mai mult Liei. În ea se găsea încă multă tristeţe, dar atâta iubire!

În celelalte, pasiunea ascunsă părea că se teme să se arate. Era un bărbat puternic, care se cutremura de pasiune şi care se indignă de slăbiciunea lui.

În această scrisoare, dimpotrivă, se sprijinea pe dragostea lui şi se fălea că iubeşte. Pentru el iubirea Liei era un fel de talisman protector. Remuşcarea lui era înfrântă. El spera, vorbea de viitor şi Lia era foarte fericită, pentru că de la el venea speranţa aceasta.

După ce citi şi ultima literă a scrisorii duse hârtia la buze şi puse pe scrisul pe jumătate şters o sărutare recunoscătoare.

Ţinu scrisoarea pe buze câteva secunde, pe urmă mâna îi căzu pe masă.

Nu mai zâmbea.

— Dumnezeule! îşi zise ea, nu mă mai iubeşte el oare? Scrisoarea asta m-a bucurat aşa de tare. Am primit-o acum mai mult de trei luni!... Celelalte două care au venit după ea erau scurte şi nu spuneau nimic. În rândurile acelea scrise în grabă se vedea răceala. Şi ultima e de şase săptămâni. Patruzeci şi două de zile ca să-mi scrie!

Un fior îi trecu prin tot corpul.

— Suferă atât de mult! îşi mai zise ea. Dacă l-o fi zdrobit nenorocirea lui prea grea! ... Dacă o fi bolnav!... Dacă o fi...

Nu-şi termină gândul, dar păli şi mai tare şi capul i se lăsă pe piept.

Ochii ei erau umezi, buzele albe se mişcau încet, murmurând o rugăciune.

De departe, Esther şi Sara credeau că adormise.

După mai multe minute de nemişcare se ridică brusc.

— Nu, nu! îşi zise Lia iar cu o rază de speranţă în ochi. Dumnezeu nu poate să mă facă aşa de nefericită! Mâine am să mă duc la femeia aceea, am să găsesc o scrisoare! Oh! Doamne! Sfânta Fecioară! Cum o să vă mulţumesc în genunchi! Cum am să vă binecuvântez! O scrisoare, o vorbă care să-mi zică: Nu te-am uitat!

Pe masă era o casetă mică închisă cu cheia, şi în care negreşit că ea ţinea toate hârtiile acestea răsfirate acum.

Lia o luă, o deschise şi puse în ea una după alta toate scrisorile după ce mai întâi le îndoi. Îndoindu-le, citea în fiecare o vorbă, o frază care-i aducea aminte de cuprinsul ei întreg.

Le ştia pe dinafară, deşi îşi petrecea toată vremea numai ca să le tot citească.

Împreună cu scrisorile iubitului ei strângea şi ciornele pe care le începuse ea. Rândurile scrise de mâna ei vorbeau despre el ca şi cele care veneau din Frankfurt. Iubea tot atât de mult.

Caseta era plină şi nu mai erau pe masă decât două-trei hârtii mototolite, fiind prea mult citite.

Lia luă una s-o pună la loc şi ochiul ei pică, distrat, pe primele rânduri.

În loc s-o împăturească, o păstră deschisă în mână. Era o ciornă a ei, pe care o scrisese de multă vreme, la o lună după ce sosise în Paris.

O păstrase, pentru că cele ce-i spunea ar fi sporit suferinţa aceluia pe care voia să-l mângâie.

Fără voia ei, începu să recitească pagina aceasta uitată.

"Nu ştiu unde eşti", zicea ea atunci, "şi de când am plecat din Germania n-am mai primit o scrisoare de la tine. Otto, tu care mi-ai făgăduit să mă iubeşti totdeauna, nu te mai gândeşti la mine? Ce faci? Ce faci? Dumnezeule! Cât aş vrea să ştiu şi cât de mult sufăr când mă simt departe de locurile unde te afli tu!

Trimit scrisoarea mea bunului Gottlieb, ţăranul din preajma Esselbach-ului care te adăpostea. Sper să ajungă la tine scrisoarea mea!

Sunt la Paris, la tata, pe care abia îl recunosc, cu surorile mele pe care nu le văzusem încă de când eram copii. Locuiam într-un castel măreţ şi sunt înconjurată de un lux nou pentru mine.

Totul este frumos în casa tatii, nimic nu lipseşte, nici chiar verdeaţa, nici chiar cântatul păsărilor.

Din pavilionul în care îţi scriu, văd copaci mari ale căror crengi, când se mişcă, îmi ating geamurile ferestrei, şi plâng câteodată, uitându-mă la ele, Otto, pentru că ele îmi amintesc de arborii ceilalţi care cresc liberi, pe munte şi sub umbra cărora ne odihneam amândoi...

Cât erai de fericit că mă vezi şi mă simţi lângă tine! Şi acum parcă simt sărutările tale pe mâna mea! Dumnezeule! Credeam că iubirea aceea nu se va stinge niciodată. Nu m-oi fi înşelat?

Văd pe tata în toate serile, este bun cu mine şi cred că mă iubeşte. Îl respect din adâncul inimii.

Am un frate, care s-a uitat la mine ca un lornion, când am sosit acasă. Îmi sărută mâna ca unei străine şi îmi spune că sunt frumoasă. Nu ştiu dacă mă iubeşti.

Am două surori. Dacă ai şti ce frumoase sunt, Otto! Ne-am dus o dată la bal şi le-am văzut înconjurate de mulţi curtezani. Toată lumea este la picioarele lor. Când se poartă cu umerii goi şi cu fruntea acoperită de diamante, chiar eu nu le pot privi fără să mă uimească.

Tata, frate-meu şi amândouă surorile mele sunt evrei: până acum nu s-a pus nici o piedică pentru împlinirea datoriilor mele de creştină, dar deosebirea asta de lege mâhneşte pe bătrânul meu tată. De două, trei ori chiar mi-a făcut imputări blânde, şi nu ştiam ce să-i răspund.

Frate-meu şi soră-mea mijlocie nu se ocupă de asta.

Soră-mea mai mare râde şi glumeşte când se vorbeşte de religie.

Sunt liberă. Nimeni nu-mi controlează purtarea. Mi se zice să fiu fericită şi să mă bucur de viaţă. Toate plăcerile îmi stau la îndemână, nu ştiu ce să fac cu banii care mi se dau. Cu toate astea sunt foarte mâhnită, Otto, şi în fiecare zi îmi pare tot mai rău de casa modestă a bietei mătuşi Rachela. Sufăr că nu-i mai văd obrazul senin, care îmi amintea de obrazul dulce al mamei. Îmi pare rău după odăiţa mea care avea o vedere frumoasă în

munte, după aerul curat, după orizontul deschis şi după clopotul de la capelă vecină care mă aştepta în zori de zi.

Îmi pare rău, dar ca să mă amăgesc, Otto, numai de tine îmi aduc aminte! De tine îmi este dor, şi nu de lucrurile acelea care îmi erau scumpe numai pentru că erai tu acolo…

Mi-ar place Parisul, dacă ai fi şi tu aici şi, dacă nu te-ai mai găsi împrejurul casei mătuşii aş fi mâhnită şi la ea ca şi. În alt loc…

Otto, n-ai vrut niciodată să-mi spui numele familiei tale, pe-al meu asemenea nu-l ştii, şi deşi am schimbat credinţa între noi, rămânem tot străini unul de altul. Asta mă înfricoşează. Sunt zile când aş vrea să mă încredinţez ţie, fără voia ta. Mi se pare c-ar fi o legătură şi aş vrea aşa de mult să cred în unirea noastră! Dar alteori ezit şi mă mâhnesc pentru rezerva noastră a amândorura.

Sunt o fată nebună. M-am aruncat în braţele tale, şi ca să mă atragi la tine, n-a trebuit decât un semn. E rău. Se zice că familia mea e nobilă, e mai bine să nu ştii numele sărmanei nebune care s-a făcut roaba ta. Dacă Dumnezeu ar lăsa să cadă pe mine pedeapsa lui cea mai crudă, dacă nu m-ai mai iubi, cel puţin imprudenţa mea ar rămâne un secret pentru lume, şi n-aş suferi nici batjocură, nici milă nimănui…

Ultima dată când te-am văzut, eram în pădurile mari de molid care înconjoară castelul vechilor nobili de Thor. Venisem, din Esselbach călare şi ne plimbam amândoi pe potecile din munte vorbind despre absenţa ta viitoare.

Făgăduiai să te întorci peste o lună, dar îmi spunea ceva că despărţirea noastră are să fie mai lungă. Am ajuns, fără să ne gândim, până la poalele zidului vechii fortăreţe.

Sunt nişte ruine dărâmate şi sălile mari unde se adăpostea puterea seniorilor n-au azi alt acoperământ decât cerul. Dar sunt ruine mândre, întăririle de primprejur vorbesc şi azi de bătălii şi vitejii. Turnul cel înalt care e singurul neatins în vârful muntelui, pare un rege uriaş, în picioare pe treptele tronului.

Îmi aduc aminte c-ai privit multă vreme în tăcere dărâmăturile acelea ale unei glorii trecute. Pe fruntea ta era melancolie şi mi s-a părut că văd o lacrimă, care s-a uscat foarte repede, tremurând pe pleoapele tale.

Nu eu îţi produceam emoţia asta, Otto. Ştiu bine că în inima ta primul loc nu e pentru mine.

Şi nu mă plâng! Rog fierbinte pe Dumnezeu să-mi păstreze mereu locul al doilea!

Îmi place că nu te opreşti în calea ta. Ţelul ce urmăreşti trebuie să fie nobil şi drept ca şi tine. Mergi, oh! Mergi mereu, fără să te gândeşti la sărmana fată care te iubeşte. Nenorocirea ei cea mai mare ar fi să fie o piedică în drumul tău.

Uitându-se la ruinele Thorului, ai zis câteva cuvinte care pentru mine au fost un fulger. Am ghicit, pentru întâia oară, că erai urmaşul unui neam nobil şi că viaţa ta cerea un mare devotament.

Îmi spusesei de multe ori: «nu sunt stăpân pe mine», în clipa aceea am înţeles.

Otto, nu sunt geloasă de ceea ce dai altora. Iubesc pe acela pe care îl iubeşti şi tu şi aş fi fericită să îi dau viaţa mea. Lucrează şi luptă! Rugăciunea mea e cu tine. Dar dacă într-o zi vei birui, gândeşte-te la mine şi întoarce-te.

Întoarce-te mai cu seamă, dacă Dumnezeu nu-ţi dă izbânda".

* * *

"De două zile am scris rândurile acestea şi n-am închis scrisoarea, pentru că nu ştiu dacă trebuie să-ţi scriu cuvinte de mâhnire.

Vreau s-o continui. Când îţi văd numele pe hârtie, mi se pare că eşti aici, mi se pare că îmi ascultă plânsul şi că vocea lui iubită mă mângâie.

Am multe lucruri să-ţi spun, Otto. Mi se pare c-o să fiu nefericită în casa asta. De două zile a început să-mi fie frică şi n-am pe nimeni căruia să mă destăinuiesc.

Este o copilărie, poate. De obicei, lucrurile misterioase se fac noaptea şi frica aşteaptă întunericul.

Eu aud în mijlocul zilei lucruri ciudate, nu le pot pricepe şi mă sperie.

Aproape toată ziua stau într-un pavilion de care ţi-am mai vorbit, şi care dă în grădina casei. Din pavilionul acesta se intră într-o seră care e lungă cât grădina.

În fiecare zi pe la ora opt şi jumătate de dimineaţă aud un pas greu, dat discret, care coboară treptele unei scări nevăzute, aproape de mine.

Sunt minute când întorc capul, încredinţată că paşii se aud chiar în camera mea.

O uşă se deschide la câţiva paşi sub pavilion şi, să nu crezi că e un vis; zgomotele acestea sunt adevărate. Le-am auzit de douăzeci de ori şi tot la aceeaşi oră. Pasul se auzea sub mine. De vreo patru-cinci ori am deschis uşa serei şi am tras cu urechea.

Pasul se aude de-a lungul grădinii şi în capătul serei, unde este un chioşc în care nu intră nimeni niciodată.

Cum ajunge acolo, omul care umblă pe sub pământ deschide o a doua uşa şi zgomotul încetează...

Seara, cam către cinci, acelaşi lucru se repetă, dar în sens invers.

Paşii vin din grădină, trec pe sub pavilion şi suie încet scara pe care au coborât-o de dimineaţă.

Am întrebat pe grădinar ca să aflu dacă sunt pivniţe în partea aceea, dar grădinarul a început să râdă.

Am întrebat pe fata mea din casă, dar s-a uitat la mine cum se uită cineva la un om apucat de nebunie.

Cu toate acestea nu e o iluzie. Ceva ciudat se petrece în casa asta, fără ştirea tuturor.

Singurătatea face pe om să aibă frică şi eu sunt totdeauna singură.

Ţin pavilionul pentru mine, pentru că nu vine nimeni să mă supere, dar n-aş îndrăzni să stau şi noaptea în el, şi de aceea dorm în altă parte a casei.

Sărmană fată ce sunt! Sufletul îmi este bolnav. Semăn şi eu cu tiranul acela de melodramă care auzea pe cineva umblând prin zid! Dar nu despre asta vreau să-ţi vorbesc, Otto, şi dacă aş avea lângă mine o ureche prietenă, n-aş mai avea frica asta de copil.

Am întâlnit aici o fată de vârsta mea pe care aş putea-o iubi! E tot aşa de frumoasă ca şi surorile mele şi care, după obrazul ei blând, se pare să aibă şi un suflet bun. Se numeşte Denise. De cum am văzut-o întâia oară, m-am simţit atrasă de ea, şi aş fi vrut să fie prietena mea.

Dar se pare că nu iubeşte pe surorile mele şi Micuţa mi-a zis să mă feresc de ea.

Micuţa este sora mea cea mare. Aşa i se spune aici. De ea vreau să-ţi vorbesc.

De când am sosit, sora mea Esther este cu mine nepăsătoare şi rece. Micuţa, dimpotrivă, s-a prefăcut că ţine foarte mult la mine. A pus un fel de cochetărie ca să-mi câştige încrederea. Începusem s-o cred bună şi cu adevărat iubitoare.

Ca să mă destăinuiesc, mi-a făcut fel de fel de destăinuiri, şi cu ce artă! Mai întâi păcate neînsemnate, apoi purtări de doamnă mare care se coboară până acolo ca să se poarte ca o burgheză.

M-a dus, învinuindu-se în gura mare, la o femeie Batailleur, negustoreasă la Templu, care îi vindea nimicuri la preţ mare.

Când a văzut că nu mă sperii, a făcut un pas înainte, sondând terenul cu mai multă pricepere.

Lăudă foarte mult pe femeia aceea Batailleur, care face o mie de meserii, care de care mai dubioase, dar care este discretă. Vreau să-ţi spun, Otto, că m-am dus singură la femeia aceea şi că am plătit-o ca să primească scrisorile tale.

Locuieşte în strada Vert-Bois, no. 9. Ce bine ar fi să pot găsi curând o scrisoare la adresa asta!

Pricepeam greu ce-mi spunea sora mea mai mare, şi pentru că îmi vorbea zâmbind, zâmbeam fără să-i răspund.

Cum să-ţi spun eu astea, Otto, ţie, care eşti aşa de nobil şi aşa de mândru!

Micuţa, care are de două ori vârsta mea şi care ar fi trebuit să-mi ţină loc de mamă, vroia să mă întineze! Sub afecţiunea ei, era

un fel de ură ale cărei motive nu le pot ghici. Nu ştiu dacă ea e vinovată, dar doreşte să mă facă pe mine vinovată.

Mi-a vorbit de plăceri necunoscute şi de delicii misterioase, îmi descrise mii de tablouri de seducţie.

Am găsit în camera mea cărţi. Ce ştiu! Ţi-am spus destule! M-am roşit şi parcă îmi tremură în mână..."

Începuse să se însereze. Răcoarea serii aburise geamurile pavilionului Liei. Esther şi Sara, care nu mai puteau vedea nimic, se aşezară iar una în faţa alteia, lângă cămin.

— Şi de ce vrei să te temi, scumpa mea? zicea doamna de Laurens. Totul este prevăzut. Acolo o să fii mai în siguranţă decât sub masca ta de ieri! Crezi tu că eu degeaba mi-am dat atâta osteneală? Dacă am dat capital lui Batailleur, dacă am garantat casa, ca să zic aşa, am făcut pentru că vroiam să fiu stăpână desăvârşită. Ai să vezi cu câtă artă e aranjat tot! Lângă bancher, este un fel de lojă cu grile pe care muşterii o numesc confesionalul prinţesei. Ei sunt convinşi că în spatele grilajului care este acoperit cu o perdea de muselină, stă o persoană importantă care vine acolo să-şi astâmpere, ferită de vederile lumii, patima sa pentru joc. Se crede chiar că doamna aceasta puternică ar putea, în cazul că va fi surprinsă, să paralizeze puterea poliţiei.

Esther zâmbi.

— De câteva zile, zise iar Sara, Batailleur a lansat printre jucători o altă versiune. Perdeaua lojei nu ar ascunde o prinţesă, ci un mare personaj politic, indigen ori străin, un ambasador, poate chiar un ministru. Admiţând ipoteza asta din urmă, înţelegi bine, scumpo, că nu avem să ne temem de nimic din partea guvernului...

— Şi tu, stai în lojă?

— Nu totdeauna... Loja este un loc pentru cazurile primejdioase, un azil. De vreme ce eu am un control suveran asupra admiterii judecătorilor, ştiu mai înainte de a intra în sală dacă se poate întâmpla să fiu cunoscută... Trebuie să aleg între loja mea şi unul din fotoliile care aşteaptă împrejurul mesei. Când aleg fotoliul, e dovadă că n-am de ce mă teme, dar ca să fiu şi mai fericită, îmi schimb toaleta, şi-mi încredinţez capul în mâinile femeii Batailleur care a găsit secretul să-mi facă o altă fizionomie.

— Femeia asta, Batailleur, cum văd eu, se pricepe la multe lucruri?

— Scumpa mea, este o ursitoare!... Îndată ce mă aşez la masă, începe pofta de joc... Esther, sunt zece ani de când joc şi niciodată nu m-am simţit o clipă măcar obosită ori sătulă! Judecă tu singură dacă dragostea e ca jocul!... Şi apoi una nu împiedică pe alta... Ascultă-mă, bancherul îşi pronunţă formulă: se aude zgomot metalic care îţi

trezeşte nervii, ceva trece prin sânge, pulsul bate mai tare. Postavul verde piere sub un strat de aur, e numai aur peste tot! Bani mari din Spania, suverani englezi, galbeni, napoleoni, mai ştiu şi eu! Au venit din Londra, din Viena şi din Madrid. Aur din Petersburg, aur din Constantinopol. Cărţile se amestecă... toţi oamenii aşteaptă, şansa şi-a spus cuvântul, am jucat, am câştigat. Tot aurul care acopere masa stă grămadă dinaintea mea!

Sânul Sarei zvâcnea, glasul îi vibra.

Esther sta cu ochii în jos şi când îi ridică, ieşi un fulger din ei.

Micuţa îşi stăpâni un gest de triumf.

— Eşti jucătoare, murmură ea; ai să vii.

Esther nu răspunse încă.

— Ai să vii, repetă Sara, îşi spun eu că e cea mai mare plăcere... Plăcerea care durează şi nu oboseşte!

Îşi apropie fotoliul de al surorii.

— Şi apoi, mai e şi altceva afară de joc! zise ea, făcându-şi vocea mai insinuoasă; împrejurul mesei, unii sunt aventurieri, alţii însă sunt gentilomi. Vin din toate părţile ca şi aurul pe care-l aduc. Am văzut englezi blonzi şi albi ca nişte femei, italieni cu privirea de foc, nemţi serioşi şi visători, atleţi ruşi al căror pumn ar fi spart în bucăţi masa.

Sara îşi ascuţi zâmbetul şi glasul îi coborî şi mai jos până a ajunge un murmur.

Vorbi; gura îi era aproape de urechea Estherei.

Sânul Estherei tremură, tot sângele i se sui în obraz. Zâmbetul Sarei rămase calm...

— Ei! zise Esther, oh! Sara! Sara!

— Scumpo, răspunse Sara, nu cumva am ajuns să-ne prefacem?

— În lume... începu contesa.

— Lumea!... zise Micuţa bătând din picior, şi vii să-mi vorbeşti de primejdii! Dar acolo e adevăratul pericol! În lume, totul transpiră cu multă răbdare şi muncă. Eu mi-am făcut o reputaţie care se răsfrânge asupra ta şi pe care o susţii, dar, Crede-mă pe mine, Esther, ar ajunge o singură suflare ca să se vestejească tot renumele ăsta. Cea mai mică intrigă ar ucide-o şi, ori de câte ori priveşti pe un bărbat, mi-e frică!

Ochii Estherei se ridicară curioşi şi miraţi.

— Mi-e frică pentru că eşti în salon, zise Sara, pentru că toţi ochii sunt deschişi pe noi, pentru că acolo se află o sută de femei care sunt invidioase şi care pândesc prilejul de a ne face rău!

Tăcu şi se uită în faţa surorii.

— Vrei să fii sfântă? o întrebă ea deodată.

— Negreşit... îngână contesa.

— Ai vrea, drăguţa mea, zise Sara, dar nu poţi!... Eşti tânără, eşti voinică, inima îţi vorbeşte, sentimentele ţi se agită! Ei bine, îţi spun eu că lumea e o cursă mare în care ai să dai, cu ochii deschişi. Banul domină lumea, dar n-a putut încă să omoare toate prejudecăţile. Dacă am fi dintr-o rasă istorică, dacă părinţii noştri ar fi murit la Bouvines ori la Fontenoy, nu ţi-aş vorbi poate altfel, dar greşeala care se iartă doamnei ducese, zdrobeşte pe fata evreului.

— Sunt contesă! vru să zică Esther.

— Contesa Lampion, buna mea soră! Crede-mă pe mine, în poziţia noastră, trebuie să ai două coarde la arc, două drumuri în viaţă. Unul pe care mergi cu obrazul descoperit şi cu capul sus; altul pe care porneşti cu cel mai mic sunet, când nu te pândeşte nici un ochi; unul unde eşti rece, aspră şi bine călare pe virtute, altul unde faci ce vrei... Ştiu o domnişoară care doarme cu corsetul ca să-şi facă o talie de viespe; vine la bal sufocată şi foarte des mama sa e nevoită să desfacă, după contradans, şiretul prea mult strâns... N-ar fi mai bine să păstreze cineva jena pentru orele pe care le dă lumii şi să arunce corsetul aspru după paradă ca să se odihnească în libertate, ca să poată suporta mai uşor oboseala de seară? Tu eşti ca domnişoara aceea, sărmană Esther. Vrei să nu scoţi corsetul de pe tine. Îţi face rău şi ai să-l slăbeşti tocmai sub privirea vrăjmaşă a lumii! Dar ce? Afară din lume, dimpotrivă, câtă siguranţă este pe drumul pe care te avânţi singură şi deghizată? Ce libere îţi sunt mişcările! Oamenii pe care-i întâlneşti nu ştiu cum te cheamă. Îi vezi în treacăt, pe urmă îi pierzi. Dar îi poţi găsi iar.

— Nu nega. Hai! Esther, natura ne-a dat, nouă femeilor, apropoul şi sângele rece. Negreşit ca să ne folosim de ele! Tăgăduieşti şi dacă ochiul lumii nu ne-a prins niciodată asupra greşelii, lumea este în noi. Acuzaţiile pe care le aude de afară se pierd în vânt. Nu crede în lucruri pe care nu le ştie; zice că nu poate să ai astfel de moravuri car nu seamănă cu ale ei.

— Dar, la nevoie, lumea poate să creadă în acuzaţiile astea, zise Esther, care era pe jumătate convinsă.

— Chiar admiţând asta, încă ar fi sigur că nu rişti prea mult pentru o viaţă de plăcere decât pentru câteva minute de bucurie tulburată de teamă, decât pentru câteva minute de spaimă, prinse în zbor, şi a căror fericire seamănă cu o tortură. Pentru că, ştii bine, că pedepsele lumii n-au grade. Un păcat uşor este pedepsit ca o crimă. Dar noi raţionăm aici fals şi eu pretind că discutăm imposibilul.

— Cu toate astea, zise Esther, dacă micul Franz ar fi putut vorbi!

— Iar Franz! zise doamna de Laurens cu o mişcare de mânie, ce putere ar fi putut să aibă vorbă lui pe lângă a mea? Şi apoi, toată afacerea asta este o excepţie. Am lucrat ca o nebună şi aş fi meritat să fiu pedepsită. Micul Franz, mi se pare mie, a fost funcţionar al casei de Geldberg. Ar fi trebuit s-o ştiu mai demult. L-am văzut într-o zi în

casa de joc şi negreşit că nu eram nici într-o primejdie pentru că perdelele lojei mele îl opreau să mă vadă. Dar mi-a plăcut. Nu-mi aduc aminte să fi avut eu un capriciu mai viu şi mai fără veste în viaţa mea! Mi-am pierdut minţile. Eu singură am făcut primii paşi, şi, în urma ordinului meu, Batailleur îi băgă în confesionalul prinţesei.

Sara spuse astea fără să roşească. Esther nu se arătă scandalizată.

— Iată singurul tău argument, zise Sara. Franz şi iar Franz! Faptele mi-au dat un răspuns şi îţi jur, scumpă Esther că Franz n-are să deschidă niciodată gura împotriva mea...

O slujnică intră cu o scrisoare în mână.

— Din partea domnului doctor, îi zise ea.

Sara luă scrisoarea: slujnica ieşi.

Sara rupse plicul.

Abia îşi aruncă privirea pe rândurile scrise şi păli. Sprâncenele chiar i se încruntară. Scrisoarea zicea:

"Doamnă,

Potrivit dorinţei dumitale, te înştiinţez în grabă de rezultatul duelului nostru! Tânărul F. a scăpat sănătos, nevătămat. V. a fost rănit".

Sara rămase încremenită o secundă.

Turba de necaz. Din ochi îi ieşeau fulgere.

— N-au reuşit! gândi ea, pe când dinţi-i încleştaţi n-o lăsau să respire. L-au lăsat să trăiască. Trebuie să mă amestec eu! !

În ochii ţinuţi în pământ era aceeaşi expresie ameninţătoare şi groaznică aşa cum s-a mai văzut la ea când se uita la soţul ei atunci când sta în genunchi şi zdrobit de suferinţă.

Sfârşitul volumului I

Sfârşit

* * *

* * *

E-book realizat după: Paul Féval – Fiul diavolului vol. 1
Editura: Piatra Craiului, Bucureşti, 1993
Traducere: I. S. Spartali
Copertă: Mărgărit Constantinescu
Consilier editorial: Cornel Sârbu

Redactare: Vali Grigore şi Veronica Gergely
ISBN: 973–96055–0–8

Ediţia originală: Paul Féval – Le fils du diable, Paris, 1861.

Ediţia prezentă a folosit ca bază textul Paul Féval – Fiul dracului, în traducerea lui I. S. Spartali, Editura Tip. "Universul", f. a. şi textul francez Paul Féval – Le fils du diable, Paris, 1861.

* * *

O formatare unitară făcută de BlankCd. Pentru a fi evidenţiată de alte formatări, fiecare volum va purta pe lângă numele fişierului şi menţiunea: [v. BlankCd]. În aceeaşi formatare unitară mai puteţi citi:

Seria **"Fracurile Negre"**

Ciclul **"Fracurile Negre III"** (ciclul francez):

Paul Féval – 01 Mănuşa de oţel
Paul Féval – 02 Inimă de Oţel
Paul Féval – 03 Turnul Crimei
Paul Féval – 04-05 Secretul Fracurilor Negre
Paul Féval – 06 Înghiţitorul de Săbii
Paul Féval – 07 Cavalerii Tezaurului
Paul Féval – 08 Banda Cadet

Ciclul **"Fracurile Negre II"** (ciclul englez):

Paul Féval – 02 Misterele Londrei vol. 1

Paul Féval – 02 Misterele Londrei vol. 2
Paul Féval-fiul – 04 Bandiţii Londrei

Seria **"Lagardère"**

Lagardère I. Seria **"Cocoşatul"**:

Paul Féval-fiul – 01 Tinereţea Cocoşatului
Paul Féval – 02 Cocoşatul
Paul Féval-fiul – 03 Cavalcadele lui Lagardère
Paul Féval-fiul – 04 Mariquita
Paul Féval-fiul – 05 Triumful dragostei

Lagardère II. Seria **"Fiul lui Lagardère"**:

Paul Féval-fiul – 06 Sergentul Belle-Épée
Paul Féval-fiul – 07 Ducele de Nevers

Alte cărţi de Paul Féval:

Paul Féval – Cerşetorul Negru
Paul Féval – Fiul diavolului vol. 1

În pregătire:

Alte cărţi de Paul Féval şi Paul Féval-fiul.

* * *

Paul Féval

Notă: Dacă ţi-a plăcut formatarea şi îţi lipseşte una sau mai multe cărţi formatate unitar, le poţi găsi (cu ctrl+click-stânga) aici.

<table>
<tr><th colspan="4">Cronologie Ciclul "Fracurile Negre" de Paul Féval – tatăl & fiul</th></tr>
<tr><td rowspan="2">I
I.</td><td rowspan="2">Le cycle italien — Veste Nere / 2-e Camorre:</td><td>1. Bel Demonio [autre titre: Beau Démon]. (temps d'action: 1625-1655)</td><td>Nu am informaţii dacă s-a tipărit în limba română.</td></tr>
<tr><td>2. Les Compagnons du Silence (temps d'action: 1823):
–1vol. Les Compagnons du Silence;
– 2vol. Prince Coriolani.</td><td>Nu am informaţii dacă s-a tipărit în limba română.</td></tr>
<tr><td rowspan="4">I
II.</td><td rowspan="4">Le cycle anglais — Black Coats / Great Family:</td><td>1. Jean Diable. (temps d'action: 1817)</td><td>Nu am informaţii dacă s-a tipărit în limba română.</td></tr>
<tr><td>2. Les Mystères de Londres (temps d'action: 1830-36):
–1 partie. Les Gentilshommes de la nuit;
–2 partie. La fille du pendu;
–3 partie. La grande Famille;
–4 partie. Le Marquis de Rio-Santo.</td><td>2. Misterele Londrei – 2 vol. de Paul Féval-tatăl</td></tr>
<tr><td>+ Les Mystères de Londres, (1900-01, continué par Paul Féval fils), (temps d'action: 1840):
– 5 partie. Guerre à l'Angleterre!;
– 6 partie. Le grain de sable] [*? = Les Amours de Rio Santo (1905*)].</td><td>Nu am informaţii dacă s-a tipărit în limba română.</td></tr>
<tr><td>+ Les Bandits de Londres, (1905, par Paul Féval fils):
– 1 vol. L'Œil de diamant;
– 2 vol. La Belle Indienne;</td><td>+ Bandiţii Londrei de Paul Féval-fiul</td></tr>
</table>

		– 3 vol. Trois policiers].	
III.	Le cycle français — Habits Noirs	1. Les Habits Noirs. (temps d'action: 1825-26, 1842)	1. Mănuşa de oţel
		2. Cœur d'Acier. (temps d'action: 1832, 1842-43)	2. Inimă de Oţel
		3. La Rue de Jérusalem (temps d'action: 1834-38 septembre, [+1843, 1848]): – 1 vol. Les Aventures de Pistolet (Clampin dit Pistolet); – 2 vol. Les Demoiselles de Champmas.	3. Turnul Crimei
		4-5. Le Secret des Habits Noirs (temps d'action: 1838 septembre, novembre): – I. L'Arme invisible; – II. Maman Léo.	4-5. Secretul Fracurilor Negre
		6. L'Avaleur de sabres (temps d'action: 1852-63, 1866): – 1 vol. La Petite Reine; –2 vol. Mademoiselle Saphir.	6. Înghiţitorul de Săbii
		7. Les Compagnons du Trésor (temps d'action: 1835-43): – 1 vol. L'aventure de Vincent Carpentier; – 2 vol. Histoire d'Irène.	7. Cavalerii Tezaurului
		8. La Bande Cadet (temps d'action: 1840-43, 1853): –1 vol. Une Évasion et un contrat; –2 vol. Clément-le-manchot.	8. Banda Cadet

Cronologie Ciclul **"Lagardère"** de Paul Féval – tatăl & fiul + A. Dorsay			
Ciclul **Lagardère**	***Le Bossu***. (par **Paul Féval-*père***, *poursuivi* par ***Paul Féval-fils***): **1. Lagardère I.** Seria **"Cocoşatul"**	1. ***Paul Féval-fils***. **La jeunesse du Bossu** (1934)	1. **Tinereţea Cocoşatului** de ***Paul Féval-fiul***
		2. ***Paul Féval-père***. **Le Bossu, ou le Petit Parisien Lagardère** (1857) *[+ le dernier chapitre récrit par Féval-fils, 1905-07]*	2 . **Cocoşatul** de ***Paul Féval*** [ultimul capitol a fost rescris de ***Paul Féval-fiul***]
		3. ***Paul Féval-fils***. **Les Chevauchées de Lagardère** (1909); [réédité en 2 volumes : 1. Les Chevauchées de Lagardère , 2. Mariquita (1930)]	3. **Cavalcadele lui Lagardère** de ***Paul Féval-fiul***
		4. ***Paul Féval-fils***. **Mariquita** [un volume composé de la 3-me partie des «Chevauchées de Lagardère» et de la 1-re partie de sa suite, «Cocardasse et Passepoil»]	4. **Mariquita** de ***Paul Féval-fiul***

Paul Féval

		5. ***Paul Féval-fils.*** **Cocardasse et Passepoil** (1909)	5**. Cocardasse şi Passepoil** (sau **Triumful dragostei**) de ***Paul Féval-fiul***
	Le Fils de Lagardère, suite du ***Bossu***. (par ***Paul Féval-fils***, avec *A. Dorsay*): **2. Lagardère II.** Seria **"Fiul lui Lagardère"**	1. ***Paul Féval-fils.*** **Le Sergent Belle-Épée** [*1. Le Sergent Belle-Épée ; 2. La Folie d'Aurore*]	1. **Sergentul Belle-Épée** de ***Paul Féval-fiul***
		2. ***Paul Féval-fils.*** **Le Duc de Nevers** [*3. L'Instrument de M. de Peyrolles, 4. Le Duc de Nevers*]	2. **Ducele de Nevers** de ***Paul Féval-fiul***
		3. ***Paul Féval-fils.*** **Les Jumeaux de Nevers** (fin du ***Bossu***) [2 volumes: *1 [5]. Le Parc-aux-cerfs; 2 [6]. Madame Du Barry (La Reine Cotillon)*]).	3. **Gemenii lui Nevers** de ***Paul Féval-fiul***
	Mademoiselle de Lagardère. *par* ***Paul Féval-fils*** (1929) : *tome 1.* Contre Robespierre ; *tome 2.* L'héroïne de Thermidor. **3. Lagardère III**		Nu am informaţii că ar fi tradusă în lb. română
	La petite-fille du Bossu, *[suivi de* **Cœur d'oiselle***]. par* ***Paul Féval-fils*** (1931) : *tome 1.* L'estafette de Waterloo; *tome 2.* L'aigle enchaîné. **4. Lagardère IV**		Nu am informaţii că ar fi tradusă în lb. română

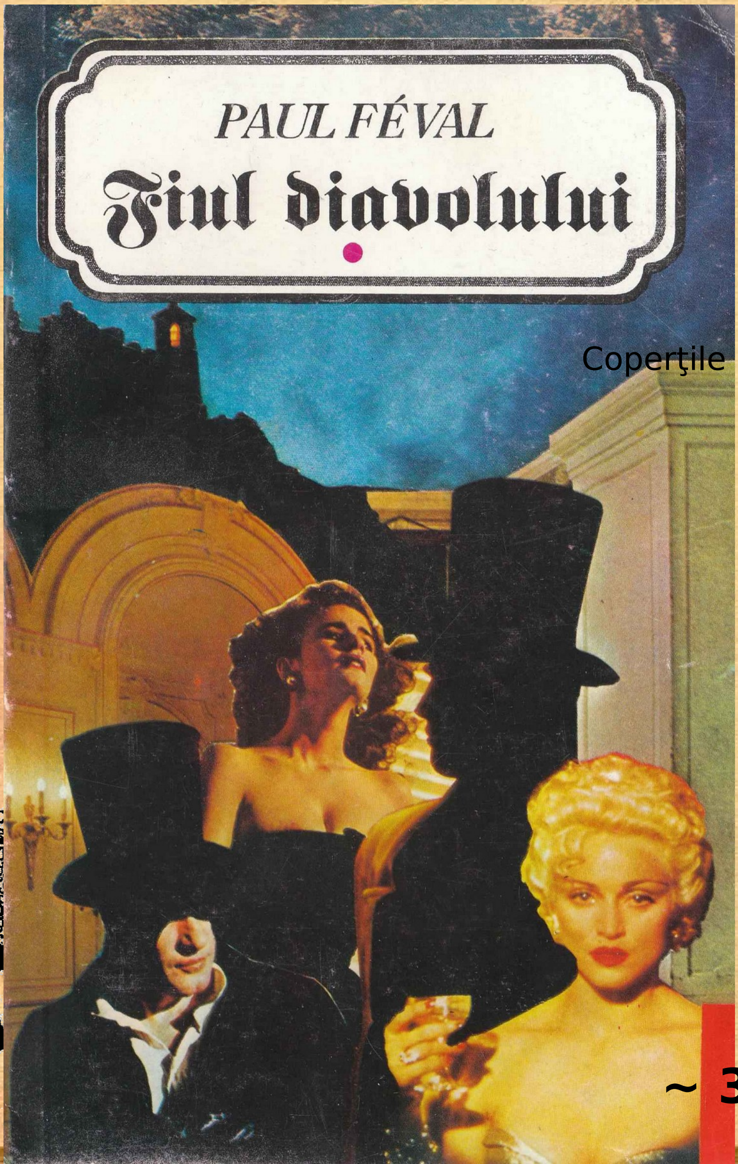
Atenţie: Pentru a vă deplasa mai uşor prin e-book, plasaţi cursorul mouse-ului în Cuprins e-book pe un anumit capitol, apoi apăsaţi tasta ctrl apoi click-stânga.

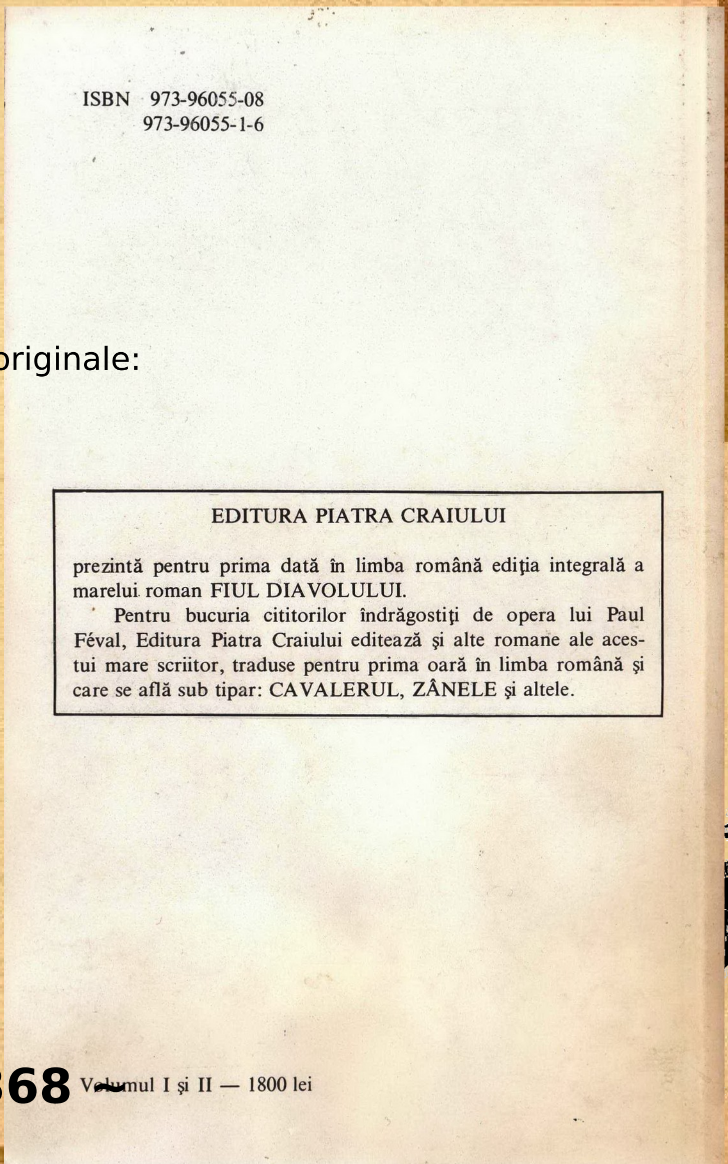
Cuprins e-book Paul Féval – Fiul diavolului vol. 1:

Fiul diavolului vol. 1

Fiul diavolului vol. 1

Coperţile originale:

ISBN 973-96055-08
973-96055-1-6

EDITURA PIATRA CRAIULUI

prezintă pentru prima dată în limba română ediţia integrală a marelui roman FIUL DIAVOLULUI.

Pentru bucuria cititorilor îndrăgostiţi de opera lui Paul Féval, Editura Piatra Craiului editează şi alte romane ale acestui mare scriitor, traduse pentru prima oară în limba română şi care se află sub tipar: CAVALERUL, ZÂNELE şi altele.

Volumul I şi II — 1800 lei